KAUZA CERVANOVÁ I.

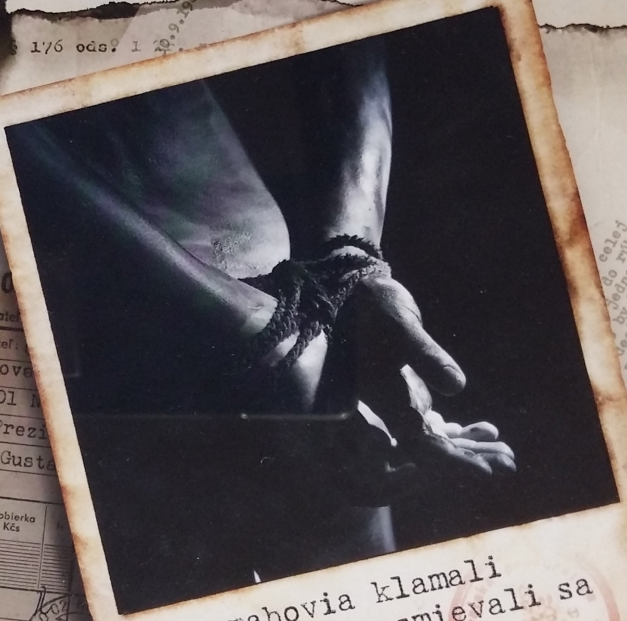

Ako vrahovia klamali verejnosť a vysmievali sa spravodlivosti

PETER TÓTH

TS Dargov - Ľudka v kroji

Ľudka s Richardom

PETER TÓTH

KAUZA CERVANOVÁI.

Ako vrahovia klamali
verejnosť a vysmievali sa
spravodlivosti

DiXit

Autor textu © Peter Tóth, 2015
Layout a DTP © Adrián Struňák, 2015
Cover design © Grafias, 2015, www.grafias.sk
DVD design © Grafias, 2015, www.grafias.sk

Vydalo Vydavateľstvo Dixit, s. r. o., 2015, www.dixit.sk
Tlač: Neografia, a.s.

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukovaná ani šírená v akejkoľvek forme alebo akýmikoľvek prostriedkami bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.
ISBN: 978-80-89662-18-0

Ďakujeme za podporu spoločnosti Neografia, a.s.

Margaréte Cervanovej

OBSAH

PREDSLOV 7

NAMIESTO ÚVODU 9

1. PREDOHRA: ZÚFALÉ VOLANIE O POMOC 11
2. ZOHAVENÉ TELO V ČIERNEJ VODE 21
3. ABSURDNÁ DRÁMA JÁNA HRMA 38
4. AKCIA KAMERA 72
5. PREMÁRNENÝCH DESAŤ MESIACOV 110
6. DEŇ D: 15. JÚN 1981 131
7. PRVÉ PRIZNANIA 165
8. INŽINIERI ANDRÁŠIK A ČERMAN 201
9. JURAJ LACHMAN, PÁCHATEĽ, KTORÝ VRAJ VŠETKO PRESPAL 252
10. ŽALOSTNÁ OBHAJOBA PAVLA BEĎAČA 278
11. STANISLAV DÚBRAVICKÝ ALIAS RAKOVINA 301
12. VIERA ZIMÁKOVÁ: SVEDKYŇA, OBEŤ A OBVINENÁ 312
13. PANTEÓN ROZMANITÝCH SVEDKOV 341
14. ALIBI BUĎ JE, ALEBO NIE JE 370
15. O SESTRÁCH COHENOVÝCH A PREHREŠKOCH JÁNA KRSTITEĽA 391
16. „PRESTANEM SPAŤ A POTOM VŠETCI ODVISNÚ...' 399
17. VRAHOVIA SA DOMÁHAJÚ OBNOVY KONANIA 461
18. POJEDNANIE O MORÁLNOM SPOLUPÁCHATEĽSTVE 487

CHRONOLÓGIA PRÍPADU 1976 - 1987 504

PRÍLOHY NA DVD 506

PREDSLOV

Ako matka zavraždenej Ľudmilky Cervanovej som 39 rokov chránila svoje dieťa všetkými silami, písala, chodila, zhromažďovala všetky dôkazové materiály týkajúce sa jej vraždy. Bola som nútená vo dne v noci sa obracať na občanov o pomoc, ďakovala som za všetko, čo pre mňa urobili, chránila som svoje dieťa z obavy, že vrahovia ovplyvnia verejnosť.

Nie som ani novinárka, ani spisovateľka. Som iba matka, ktorá milovala a stále miluje svoju stratenú dcéru Ľudku, ktorá neustále počuje jej zúfalé volanie o pomoc, ktorá vo svojej mysli prežíva jej utrpenie od únosu až po jej posledné vydýchnutie. Utrpenie, ktoré jej v noci z 9. na 10. júla 1976 pripravilo sedem násilníkov.

Každý deň začínam tým, že pred obrazom svojej umučenej dcéry zapálim malú lampičku, neraz sa zahľadím do plameňa a náhle vyskočím, aby som sa ponáhľala na pomoc svojmu dievčatku a zachránila ho, ale keď si uvedomím nezmeniteľnú realitu, bezmocne klesnem na stoličku.

Každý piatok prežívam posledné hodiny svojho dieťaťa a zároveň hodiny jeho nevýslovného utrpenia, stále putujem s ním po jeho strastiplnej ceste plnej bolesti až k niekdajšiemu jazierku v Královej pri Senci, nad ktorým som neraz stála a hľadela na miesto, kde sedem chladnokrvných vrahov surovo potápalo hlavu môjho dieťaťa pod vodu tak dlho, až z nej vyprchal život.

Prišiel konečne čas, keď sa našiel niekto, kto ma odbremenil, kto je podrobne znalý prípadu Cervanová a ujal sa spracovať ho podrobne s konečnou platnosťou, nezmeniteľne. Tohto bremena ma zbavil autor knižky, ktorú držíte v rukách, ktorý podrobne popísal skutkové okolnosti toho, ako s mojím dieťaťom páchatelia zaobchádzali. Každá jedna veta zachytená v tejto knihe je prežívaným utrpením Ľudmily Cervanovej až do jej posledného vydýchnutia.

Po 39 rokoch mi tak bola ponúknutá duševná pomoc zmierniť moje utrpenie a čitateľovi ponúknuť rozšírený celý prípad tak, ako sa skutočne stal.

Vrahovia sa do dnešného dňa nevzdávajú svojich vymyslených tvrdení o Ľudke, a preto som mala pocit, že vo veci ešte treba niečo vykonať, upevniť pravdu tak, ako sa stala. Chcem sa poďakovať autorovi, že moju vnútornú potrebu skutočne pochopil a mojej predstave vyhovel.

Margaréta Cervanová, november 2015

NAMIESTO ÚVODU

Tesne pred Vianocami 2013 mi zatelefonoval priateľ, bývalý riaditeľ Slovenskej informačnej služby, Vladimír Mitro. Len niekoľko týždňov predtým vydavateľstvo Dixit publikovalo moju prvotinu *Krycie meno Bežec* a v hlave som mal plány na jej voľné pokračovanie *Komando 52.* Generál Mitro sa ma opýtal, či ma zaujíma prípad Ľudmily Cervanovej a či by som o tomto komplikovanom príbehu nechcel napísať knihu.

Ešte ako novinár som sa kauzy niekoľkokrát dotkol. Zoznámil som sa pri tom ? Vladimírom Lamačkom a Milanom Valašíkom. Prvý bol jedným z vyšetrovateľov prípadu a druhý dozorovým prokurátorom. Nikdy som neuveril, že vrahovia sú obete komunistického režimu, a v tomto duchu vyzneli aj moje komentáre. Na Mitrovu otázku som preto odpovedal, že kauza Cervanová si rozhodne zaslúži knihu. Predstavil ma sudcovi Najvyššieho súdu SR JUDr. Jurajovi Klimentovi a ešte popri práci na *Komande* som sa s jeho prispením začal oboznamovať s dovtedy existujúcim materiálom k prípadu zavraždenej Ľudmily Cervanovej, ktorý sme potom spoločnými silami doplnili aj o doteraz nezverejnené fakty.

Ak má kniha *Kauza Cervanová* silné stránky, je to len vďaka neoceniteľným odborným radám a profesionálnym skúsenostiam sudcu Juraja Klimenta. Aj touto cestou by som sa mu chcel nielen za seba, ale aj za čitateľov poďakovať. Spolupráca so sudcom Jurajom Klimentom ma znova utvrdila v poznaní, že svet, čo nás obklopuje, je zložitejší, ako sa zdá, a viem o ňom oveľa menej, ako som si myslel či nebodaj namýšľal. Aj preto idú všetky slabiny knihy na vrub autora a každá kritika musí padať iba na jeho hlavu.

Krátko po odovzdaní rukopisu *Kauzy Cervanová* som mal príležitosť zoznámiť sa s pani Margarétou Cervanovu, mamou zavraždenej Ľudmily. Stretnutie s ňou bol pre mňa neobyčajným emocionálnym a ľudským zážitkom. Pani Cervanová je obdivuhodná a silná dáma. Chcel by som jej aspoň týmto skromným spôsobom vyjadriť obdiv a sympatie.

V knihe som použil rozsiahle citáty z vyšetrovacieho i súdneho spisu, ako aj zo súvisiacich kriminalistických a spravodajských operácií. Okrem nevyhnutných gramatických úprav ostali v záujme zachovania autenticity a dokumentárnej vernosti všetky citované pasáže v znení, v akom boli zachytené v jednotlivých písomnostiach.

Autor

1. kapitola

PREDOHRA: ZÚFALÉ VOLANIE O POMOC

Je letná noc. Nad Bratislavou miestami ľahko popŕcha. V internáte Ľudovíta Štúra v Mlynskej doline je ubytovaných takmer jeden a pol tisíca domácich a zahraničných študentov. V rámci letnej aktivity pracujú na výstavbe nových internátov a univerzitných pavilónov a večer sa zabávajú v povestnom UN1C klube, kde pre brigádnikov organizuje Slovenský ústredný výbor Socialistického zväzu mládeže tanečné zábavy. Túto noc mládeži do tanca vyhráva vychádzajúca hviezda československej pop-scény, skupina Elán.

Vystúpenie Elánu v UN1C klube práve vrcholí, keď od hlavného vchodu internátu kráča asi dvadsaťročné dievča. Sprevádza ho len o málo starší chlapec s tmavými, nabok česanými vlasmi a výraznými fúzikmi. Mladík nesie cestovnú tašku. Dvojica smeruje širokým chodníkom k zastávke autobusu číslo 39. Možno sa rozprávajú o facke, ktorú chlapcovi pred malou chvíľou vylepil ten agresívny frajer vo vestibule. A možno ani nie, pretože fúzatý chlapec so širokými bokombradami na to nemá čas. Ostáva mu len niekoľko minút na to, aby dievčinu presvedčil, nech nikam necestuje a strávi túto noc s ním. Ak sa mu to nepodarí, dievča nastúpi do autobusu, ktorým odíde na hlavnú stanicu. 0 23:48 nasadne na rýchlik do Košíc, kde na ňu bude ráno čakať snúbenec.

Neďaleko chodníka, po ktorom kráča táto dvojica, v tmavom tieni internátnych skladov, čupí čerstvá absolventka strednej zdravotnej školy. Odskočila

si z diskotéky na malú potrebu. Cikať na verejných priestranstvách sa síce nepatrí, ale WC vo vestibule internátu vedľa diskotéky bolo zavreté a čakať na večne preťažený výťah, aby mohla použiť záchod na svojej izbe, sa jej vôbec nechce. Navyše ju tmavá noc a tiene .skladov dostatočne chránia pred nežiaducimi pohľadmi, takže sa zase až tak veľa nestane. Novopečenej zdravotnej sestričke robí garde študentka strednej pedagogickej školy. Medzi dievčatami to už takto chodí. Odprevádzajú sa na malú potrebu a popri tom klebetia.

Kúsok nad skladmi, kde si práve mladučká zdravotná sestra zapína nohavice, nasadá do svetlého auta zahraničnej výroby skupina ľudí. Zdá sa, že majú vypité. Motor naskočil, voz sa pohýna z parkoviska. Dievčatá idú po úzkej neosvetlenej cestičke, spájajúcej parkovisko so širokým chodníkom, po ktorom kráčajú dievča s fúzatým chlapcom. 0 niečom sa musia nahlas rozprávať, lebo nepočujú, že sa za nimi po tmavej a tesnej ceste blíži neprimeranou rýchlosťou auto. Zaregistrujú ho v poslednej chvíli. Našťastie uskakujú do trávy, inak by ich zrazilo. Posádka vozidla nevenuje dievčatám najmenšiu pozornosť. Na konci cestičky auto zahne doľava a uberá sa k zastávke autobusu číslo 39. O niekoľko sekúnd nato vstúpia na chodník aj obe dievčatá, vykročia opačným smerom, doprava, hore k internátu.

Chodník osvetľuje iba jedna lampa. Ostatné, ako sa to v tých časoch často stáva, nefungujú. Zdravotná sestrička a budúca učiteľka sa potme blížia k hlavnej bráne a nadávajú na bezohľadného šoféra. Keďže sú otočené tvárou k internátu, nevidia, že šofér neďaleko zastávky autobusu z nevysvetliteľných dôvodov zhasol svetlá, ani nepočujú, že vypol motor a vyradil rýchlosť. Voz sa nehlučne pohybuje dolu kopcom vďaka gravitácii. Zastavuje na neosvetlenom mieste. Napriek tomu môže pozorovateľ rozoznať, že auto brzdí pri študentke, ktorá sa chystá odcestovať za snúbencom do Košíc. Vedľa nej stojí sprievodca s neprehliadnuteľnými fúzikmi a cestovnou taškou v rukách.

V tú istú letnú noc popíja v Piešťanoch študent fakulty telesnej výchovy a športu s kamarátmi z mokrej štvrte. Má narodeniny, ale to.nie je pravý dôvod, prečo dnes vymetá miestne bary. Jednoducho je piatok. Ako každý iný piatok, aj teraz s kamarátmi popíja pivo a sonduje, či sa v podniku nevyskytujú osoby opačného pohlavia, ktoré by sa nechali nahovoriť na príležitostný, prípadne aj skupinový sex. Z mnohých vážnych dôvodov by bolo lepšie, keby študent telovýchovy trávil túto noc so svojou priateľkou, ale to v tejto chvíli netuší. Nevie, že na tieto narodeniny bude ešte dlho a nerád spomínať. A najhoršie na tom je, že na mnohé z toho, čo sa počas tejto letnej piatkovej noci udeje, si dlho nebude vedieť spomenúť. Ani nie preto, že by vypil viac než obvykle. Skôr preto, lebo všetky jeho piatky sa na seba podobajú ako vajce vajcu.

Keby tieto nar.odeniny oslavoval s priateľkou a išiel k nej aj spať, ako to urobil veľakrát predtým, predišlo by sa mnohým nedorozumeniam a všetko by sa oveľa ľahšie vysvetľovalo.

Lenže študent z Piešťan nie je práve konvenčný typ. Narodeniny zo zásady neoslavuje, v piatok večer je radšej s kamarátmi ako s priateľkou a viac než štúdiu na vysokej škole sa venuje šmeline, čo dobové trestné právo považuje za špekuláciu a nepovolený obeh tovaru v styku s cudzinou. V Bratislave má pridelené, internátne ubytovanie v Mlynskej doline. Presnejšie v átriových domoch, blok K. Ibaže on svoju izbu prepustil kamarátovi a radšej načierno býva v interináte Lafranconi, pretože odtiaľ má bližšie do študentskej kultovej krčmy Machnáč.

Približne v tom istom čase, keď v Mlynskej doline v Bratislave kráča mladučká študentka s fúzatým chlapcom dolu chodníkom od internátu Ľudovíta Štúra k zastávke autobusu číslo 39, stretáva sa partia tohto zvláštneho študenta fakulty telovýchovy a športu s trojicou neznámych žien. Nahovárajú ich, aby si spolu vypili, s čím vcelku rady súhlasia. Už menej sú ochotné privoliť na erotické návrhy podgurážených mladých pánov. Presnejšie povedané, chlapci zažívajú sexuálne fiasko. Po záverečnej sa preto partia rozchádza. Dámy idú naspäť pod Stany do miestneho kempingu. Študent fakulty telesnej výchovy a športu sadá na bicykel a ide jednu zo spoločníčok odprevadiť. Ani toto gavalierske gesto mu však nepomôže dosiahnuť to, o čo sa celý večer usiloval. Žiaden príležitostný sex sa nekoná. A zrejme aj preto mu z tejto noci na dlho, veľmi dlho, neostáva v pamäti žiadna výraznejšia spomienka. Ako sa ukáže neskôr, pre študenta by bolo lepšie, keby si na deň svojich 27. narodenín zreteľne pamätal, pretože aj iní ľudia si na túto letnú noc nebudú pamätať práve najlepšie, čo nespôsobí komplikácie im, ale predovšetkým jemu. jednoducho, študent fakulty telesnej výchovy a športu má veľký problém. Len o tom ešte, vezúc sa z kempingu domov na pokazenom bicykli, netuší.

Študentka, ktorá práve teraz stojí asi 60 metrov od zastávky autobusu v spoločnosti fúzatého mládenca, má za sebou rušný deň. Ráno skorý budíček, raňajky a nástup na pracovisko. V rámci letnej brigády, ktorú oficiálne organizuje Slovenský ústredný výbor Socialistického zväzu mládeže, je pridelená k Pozemným stavbám Nitra na výstavbu jedného z pavilónov prírodovedeckej fakulty. Pôvodne chcela do Košíc odcestovať podvečerným rýchlikom Tatran. Spolubývajúca z internátu ju však upozornila, že tento spoj je povinne miestenkový. Kamarátka dokonca zašla do telefónnej búdky a zavolala na hlavnú stanicu, aby zistila, či sú na Tatran ešte nejaké voľné miestenky. Neboli, a preto musí cestovať za snúbencom až tesne pred polnocou. .Bola kvôli tomu aj

v centre mesta na pošte, aby mu zatelefonovala, nech ju príde v skorých ranných hodinách čakať na košickú hlavnú stanicu.

Možno akurát v priebehu tohto telefonátu mladej študentky s jej vyvoleným v blízkosti Revištského podzámčia, na ceste medzi Žiarom nad Hronom a Bratislavou, stopuje nádejná zubárka. Nehľadiac na komplikácie a nepohodlie sa chce dostať do Mlynskej doliny. Dopočula sa o tanečnej zábave a správne predpokladá, že sa jej zúčastnia aj ľudia z jej partie. Túžba zabaviť sa s nimi je natoľko silná, že opúšťa povinné školské letné vodácke sústredenie a dúfa, že pred nástupom na raňajší program sa opäť vráti do stanového tábora na brehu Hrona.

Zistenie, že do Košíc za snúbencom pôjde až neskoro v noci, zásadne mení študentkin piatkový program. Prosi kolegu z ročníka, aby jej zohnal na večernú zábavu, kde bude hrať skupina Elán, dva lístky. Na akciu chce zobrať aj jednu priateľku, preto potrebuje lístok navyše. Keď v meste vybaví telefonát do Košíc, dievča sa vracia naspäť na internát. Čaká na priateľku, ale tá neprichádza. A tak ju iný účastník brigády presvedčí, aby mu dala ten druhý lístok, pretože on svoj niekde stratil. Je približne pol ôsmej večer, keď študentka v spoločnosti tohto brigádnika vchádza do UNIC klubu a pripája sa k ostatným priateľom, ktorí sa už medzičasom bavia.

Zábava spojená s vystúpením Elánu je určená len pre účastníkov letnej aktivity. Na vstup do UNIC klubu potrebuje každý záujemca nielen vstupenku, ale aj občiansky preukaz a preukaz brigádnika. Napriek tomu sa do UNIC-u dostávajú ľudia, ktorí nemajú ani lístky, ani legitimácie. Zato však majú známosti medzi prítomnými funkcionármi ústredného výboru Socialistického zväzu mládeže, ktorí ich po protekcii prevedú cez kontrolu do tanečnej sály. Vďaka užitočným stykom niektorých vyvolencov s bossmi socialistického mládežníckeho spolku sa do klubu dostávajú -aj návštevníčky z kapitalistickej cudziny - študentky z Francúzska. Robia okolo seba poriadny rozruch, na ich výstredný spôsob tanca naboso si ešte aj po rokoch spomínajú mnohí.

Na akciách pre brigádujúcu omladinu v internáte Ľudovíta Štúra je zakázané podávať alkohol. No tí, čo sú na diskotéke vďaka vzťahom so zväzáckymi funkcionármi, do UNIC klubu bez problémov prepašujú fľašu vína či vodky. Pri bare si objednajú malinovku, ktorú vypijú alebo vylejú do kvetináča, a do plastových pohárikov si potom pod stolom ulievajú alkohol. Aj preto sa po parkete tacká niekoľko podnapitých chlapcov a obťažujú pôvabné brigádničky.

Dvadsaťročná študentka sa najprv zabáva s kolegami z vysokej školy. Neskôr sa jej prihovorí spolužiak zo strednej, ktorú navštevovala v Košiciach pred tým, ako sa s rodičmi presťahovali do Piešťan. Od tej chvíle trávi via-

cej času s ním ako s kamarátmi pri stole. Sedí na parapete okna v blízkosti vchodu do UNIC klubu. Neskôr si k nim prisadá iný študent, ktorého predtým nepoznala. Ani on nie je účastníkom letnej brigády, tiež sa sem musel dostať vďaka nejakej známosti. Má nabok učesané tmavé vlasy, hrubé bokombrady a neprehliadnuteľné fúziky. Prihovára sa študentke a pravdepodobne dúfa, že sa mu ju podarí zbaliť. No nie je jediný s podobnými úmyslami. Onedlho sa k nim totiž pritacká jeden zo zástupu tancovaniachtivých opilcov a nie veľmi zdvorilo žiada dievča o tanec. Keď odmieta, ťahá ju na parket nasilu, až z toho vznikne trma-vrma, pri ktorej musia zasahovať iní prítomní džentlmeni.

Ako každý iný piatok, aj v tento predvíkendový letný deň priťahujú diskotéky, tanečné zábavy a koncerty popových kapiel húfy mládeže. Kvôli dobrej zábave sú mladí ochotní prekonávať najrôznejšie prekážky a nemalé vzdialenosti. Napríklad jedna skupina cestuje kvôli večernému vystúpeniu Elánu v UNIC klube až z Nitry. Posádka auta, na ktorom prichádzajú do Bratislavy, sa v priebehu dňa, večera a noci niekoľkokrát zmení. Avšak všetci tí, čo sa v ňom priviezli do hlavného mesta, sa aj neskôr večer stretávajú na akcii pre brigádnikov v Mlynskej doline. Jedna z pasažierok tohto auta má pomer s kultúrno-politickým pracovníkom Slovenského ústredného výboru Socialistického zväzu mládeže. Takže je jasné, že aj keď podľa stanovených kritérií nemá na koncerte Elánu čo pohľadávať, večer je v UNIC-u i ona a vďaka nej sa na akciu dostáva niekoľko priateľov z Nitry. Medzi inými aj ten nevychovanec, ktorý núti dievčatá tancovať proti ich vôli.

Sú tu napríklad dvaja zamestnanci podniku zahraničného obchodu Omnia. Tiež pochádzajú z Nitry, ale pracujú v Bratislave. Jeden je vysoký s kučeravými blond vlasmi, druhý výrazne nižší s rovnými vlasmi neurčitej farby. Ani jeden z nich už neštuduje. Preto je vylúčené, že by sa zúčastňovali letnej brigády. Približne pred týždňom sa však dohodli s kamarátmi z Nitry, ktorí dnes kvôli koncertu naozaj prišli do Bratislavy, že sa stretnú v UNIC-u a trochu sa zabavia, Jeden z pracovníkov Omnie má v týchto dňoch na návšteve dve študentky z Francúzska, takže tanec pri živej hudbe je preňho vhodnou príležitosťou, ako im zabezpečiť v nudnom normalizačnom Československu ako-tak atraktívny program.

Stopárka prichádza do Bratislavy z Revišťa práve včas. Ochotný šofér ju vykladá v centre mesta a ona sa mestskou hromadnou dopravou presúva do Mlynskej doliny, kde sa v UNIC klube stretáva s kamarátmi z Nitry. Jeden z nich okamžite prejavuje záujem o jej bujné poprsie a veľmi dúfa, že dnes v noci bude mať príležitosť do sýtosti sa ho nabažiť. Aj ona je na vystúpení Elánu v rozpore s pravidlami. Nie je účastníčkou brigády, ale splavu Hrona, za

ktorý má dostať zápočet z telesnej výchovy. Je vlak pod ochranou priateľov, čo tu majú protekciu funkcionárov Socialistického zväzu mládeže, a tak sa ani nad jej prítomnosťou nikto z kompetentných nepozastavuje.

Na koncerte Elánu sú prítomní aj ďalší ľudia z rozvetvenej partie Nitranov. Niektorí tancujú v kruhu okolo prázdnej fľaše od vína. Iní sa viac venujú vyprázdňovaniu fliaš a ďalší, túžiaci po telesnom potešení, lákajú kamarátky na internátne izby. Gradujúca zábava a stúpajúca hladina alkoholu uvoľňuje vášne a viacerí si čoraz naliehavejšie kladú otázku, čo s načatým večerom. Vystúpenie sa čochvíľa skončí, a preto, ak si chcú ešte užiť, musia niečo vymyslieť.

Medzičasom odchádza od internátu svetlé auto zahraničnej výroby. Jeho majiteľ ho na požiadanie kučeravého zamestnanca Omnie požičal ďalším dvom chalanom z Nitry, ktorí dostali za úlohu odviezť do neďalekého Lamača francúzske študentky. Tam, na byte, v ktorom býva druhý pracovník toho istého podniku, údajne trucuje naštvaná snúbenica kučeravého blondiaka. A práve k nej je potrebné dopraviť aj obe mladé Francúzky. Keď je misia zbavenia sa zahraničnej návštevy splnená, svetlé auto zahraničnej výroby parkuje na dolnom parkovisku pod internátom, neďaleko úzkej cestičky, pripájajúcej sa na široký chodník medzi študentským domovom a zastávkou autobusu číslo 39.

Budúca zubárka, ktorá merala takú dlhú cestu od Hrona k Dunaju, len aby si zatancovala na zábave v Mlynskej doline, nedokáže odolať ofenzíve chlapca z partie. Má pri sebe kľúč od internátnej izby, a on to dobre vie. Preto ju teraz, zjavne posilnený alkoholom, ťahá do výťahu s nádejou, že hore veselú kamošku dostane do postele. Dvere na izbe sa zatvárajú a to, čo sa za nimi odohráva, ostáva len medzi študentkou stomatológie a jej opitým zvodcom.

Je približne dvadsaťdva hodín a dvadsať minút. Mladá študentka opúšťa starého známeho zo strednej školy a ide sa rozlúčiť aj s partiou spolužiakov z medicíny. Informuje ich, že po príchode do Košíc pôjdu so snúbencom do Vysokých Tatier, takže nie je isté, či sa do Bratislavy vráti v nedeľu neskoro v noci alebo až v pondelok skoro ráno. Berie si zo stola občiansky preukaz a odchádza do svojej izby na šiestom poschodí, kde má v cestovnej taške zbalené veci na dvojdňový výlet. Medzi 22:30 a 22:45 vychádza na chodbu a chystá sa zísť do vestibulu. Pripája sa k nej účastník brigády zo Sovietskeho zväzu a džentlmenský pomáha mladej dáme odniesť tašku. Na prízemí sa lúčia. Dievča zamieri k východu, avšak kým stihne opustiť internát, objaví sa pri ňom ďalší rytier. Ponúkne sa, že dievča odprevadí na autobus, a berie jej z ruky cestovnú tašku. Má nabok česané tmavé vlasy, výrazné bokombrady a nápadné fúzy.

Tento vytrvalý nápadník však nie je posledný, kto študentke skríži cestu, kým konečne prejde hlavnou bránou. Znenazdania pred ňou stojí nepríjemný

násilník, ktorý ju v UNIC klube hrubo ťahal do tanca. Nalieha, aby nikam neodchádzala, a presviedča ju, nech sa s ním a jeho partiou ide ešte niekam zabaviť. Do deja opäť vstupuje fúzač. Podnapitého Nitrana dobre pozná. Veď napokon, obaja sú z toho istého mesta, vie teda svoje. Hovorí mu, že dievča s nimi nikam nejde, pretože cestuje do Košíc, a on ju práve odprevádza na autobus. Vzniká škriepka. Drzý a agresívny frajer dáva sokovi facku, tomu padá z ruky študentkina cestovná taška a z nej sa zase vysypú doklady. Ktosi z partie zo zeme rýchlo uchmatne električenku a podáva ju útočníkovi. Násilník dievčaťu sľubuje, že ak sa s ním pôjde ešte niekam zabaviť, doklad jej vráti a zabezpečí preňu aj odvoz na hlavnú stanicu. Dievča odmieta, bez električenky a v sprievode fúzatého chlapca odchádza z internátu. Je najvyšší čas, vlak do Košíc odchádza ani nie o hodinu.

V rodinnom domčeku v blízkosti autobusovej zastávky pozerajú matka s dospelou dcérou televízor. Aj keď miestami spŕchne, je teplo, preto majú otvorené okná. Zvonka doliehajú zvuky nielen zo zastávky, ale aj z internátu, kde v UNIC klube ešte stále koncertuje Elán. Približne v rovnakom čase v krčme zvanej Fajka konzumuje dnešnú poslednú dávku alkoholu zamestnanec Pozemných stavieb Nitra a v stave pokročilej opitosti sa z mesta vydáva na cestu autobusom číslo 39 do Mlynskej doliny. Čoskoro bude prechádzať poniže konečnej zastávky pod internátmi. Netuší, že sa stane účastníkom kolízie a jeho alkoholom ovplyvnené spomienky na túto udalosť zásadne skomplikujú život 27-ročného študenta fakulty telesnej výchovy a športu z Piešťan.

Početná partia mladých Nitranov sa vo vestibule internátu Ľudovíta Štúra delí na dve skupiny. Jedna odchádza na dolné parkovisko, kde stojí zaparkované svetlé vozidlo zahraničnej výroby. V tomto hlúčku je aj odvážna stopárka od Hrona a chlapec, s ktorým sa dlhšiu chvíľu zdržiavala zamknutá na internátnej izbe. Druhá skupina ide na horné parkovisko. Tam má auto ďalší chalan z Nitry, ktorý tiež prišiel do Bratislavy iba kvôli akcii v UNIC klube. Všetci majú v úmysle ešte trochu sa pozabávať. Za týmto účelom sa majú o chvíľu stretnúť, v istom rodinnom dome v Prievoze, kde donedávna mali dvaja zamestnanci Omnie podnájom. 0 nočný žúr na priváte je veľký záujem. Do dvoch áut sa však zmestí iba obmedzený počet ľudí. Viacerí sklamaní Nitrania preto ostávajú v Mlynskej doline. S odstupom času si nejeden z nich povie, že nemá za čím banovať. No teraz majú pocit, že im pomedzi prsty utiekla skvelá príležitosť užiť si.

Mladučká študentka s fúzatým sprievodom vychádza von z internátu. Na zábradlí nad schodmi k hlavnému vchodu sedia traja chalani. O niečom sa dohadujú a veľmi si nevšímajú, čo sa okolo nich deje. Dvojica s cestovnou taškou

schádza dolu schodmi a kráča k zastávke, ktorá je od internátu vzdialená približne 170 metrov. Tam dolu už netrpezlivo čakajú ľudia na autobus. Dievča s chlapcom, čo si kvôli nej pred chvíľou nechal streliť zaucho, míňajú úzku cestičku, spájajúcu chodník s dolným parkoviskom. Keď sú ich tmavé siluety približne v polovici cesty k zastávke, objaví sa na chodníku svetlé auto zahraničnej výroby, zhasína svetlá a vypína motor. Nehlučne sa blíži k dievčine s mládencom, ktorý jej nesie cestovnú tašku. Len pár sekúnd za autom vyjdú po absolvovaní malej potreby z tmavej cestičky na chodník čerstvá zdravotná sestrička s budúcou pani učiteľkou a vykročia k internátu. Kdesi vo výšinách internátu Ľudovíta Štúra vychádza na balkón jeden zo stoviek ubytovaných brigádnikov, aby si doprial nočnú cigaretu. Fajčiac pozoruje dianie pod sebou. Nevedomky sa aj on stáva jedným zo svedkov spletitých udalostí, ktoré na desaťročia ovplyvnia osudy mnohých jednotlivcov i celých rodín.

Šesťdesiat metrov od zastávky autobusu číslo 39 má fúzatý mládenec poslednú príležitosť presvedčiť dievča, aby necestovalo do Košíc, ale ostalo s ním. Beznádejne. Ona nemá záujem, v jej srdci je miesto iba pre jedného. A tým je jej snúbenec. O pár minút nastúpi do autobusu, odvezie sa na hlavnú stanicu, tam nasadne na vlak a skoro ráno bude s ním. Z Košíc pôjdu do Tatier, kde spolu prežijú nádherný víkend. Aspoň tak si to naplánovala. Nanešťastie aj iní ľudia majú plány a tiež sú pevne odhodlaní uskutočniť ich. Sedia v svetlom aute zahraničnej výroby, ktoré sa v tejto chvíli nečujne pristavilo pri dvojici. Otvárajú sa predné dvere spolujazdca a za nimi aj dvere zadné. Z auta takmer naraz vystupujú dvaja muži. Mladší z nich pred niekoľkými minútami vylepil fúzatému gavalierovi facku. Starší je zamestnanec Omnie, v byte ktorého má práve spať snúbenica jeho kučeravého kolegu s dvoma francúzskymi návštevníčkami socialistického Československa.

Mladší z podgurážených mužov pristupuje k dievčaťu. Znova mu hovorí, aby sa s nimi išlo ešte niekam zabaviť. Študentka odmieta. Nechce sa ísť zabávať s cudzími ľuďmi. Navyše jej o chvíľu odchádza vlak na východ, takže na nejaké nočné avantúry nemá čas. On však sľubuje, že po skončení žúru ju odvezie na hlavnú stanicu. Druhý sa medzitým zhovára s fúzatým mladíkom. Vraví mu, aby zabudol na to, že dostal vo vestibule internátu facku. Neurčito naznačuje, že aj on by sa s nimi mohol ísť zabaviť. Keby bolo v aute miesto... Potom chlapcovi berie z ruky cestovnú tašku. Ten už neprotestuje, viac nevystupuje ako dievčinin ochranca. Nečinne sa prizerá dramatickej zmene situácie. Jeho nádeje, že atraktívna študentka ostane túto noc s ním, definitívne zhasli. A nádeje, že ona stihne polnočný vlak, sa taktiež začínajú rapídne znižovať. V tejto fáze sledu udalostí jednoznačne dominuje vôľa dvoch opitých a odhodlaných samcov.

Zamestnanec Omnie hádže cestovnú tašku cez otvorené dvere do auta, dievča sa nakláňa dnu, aby si ju zobralo naspäť. Agresívny frajer a jeho starší spoločník využívajú okolnosť, že študentka je v nestabilnej pozícii, jeden z nich kričí „Ber ju!" a tlačí zozadu čoraz zúfalejšiu dievčinu do auta. Druhý sa k nemu pripája. „Nechajte ma! Pomóc!" ozýva sa vydesený ženský hlas Mlynskou dolinou. A márne kričí o pomoc aj ďalej, no jej hlas zaniká v kabíne auta, na ktorom sa rázne zatvárajú predné i zadné dvere. Namiesto v autobuse na hlavnú stanicu sa vystrašené mladé žieňa očitá v neznámom vozidle so skupinou cudzích podnapitých ľudí, ktorí ju chcú odviezť nevedno kam. Naskakuje motor, svetlé auto zahraničnej výroby sa so zhasnutými svetlami veľkou rýchlosťou rozbieha k zastávke.

Hlavný televízny program sa končí. Je okolo jedenástej hodiny nočnej. Matka s dospelou dcérou sa chystajú na spánok. Avšak cez otvorené okno počujú ženské volanie o pomoc. Za roky, čo bývajú v susedstve vysokoškolských internátov, si už na nočné výkriky áj na hluk z UNIC klubu zvykli. Nevenujú im preto pozornosť. Toto je však niečo úplne iné, také úpenlivé volanie ešte nikdy nepočuli. Vybiehajú z domu, aby zistili, čo sa to tam vonku deje. Kým dobehnú k bránke, od cesty sa ozýva škrípanie bŕzd a vzápätí ďalšie výkriky. Tentokrát počujú mužský hlas: „Nič som vám neurobil, nebite ma!" Potom už nepočuť vôbec nič, len zvuk vzďaľujúceho sa auta.

Zamestnanec Pozemných stavieb Nitra je starý známy alkoholik. Od skončenia pracovnej smeny toho vypil neúrekom. Tackajúc sa vchádza do priestoru pod konečnou zastávkou autobusu číslo 39 práve vo chvíli, keď sa tam veľkou rýchlosťou, s už zapnutými reflektormi, valí svetlé auto zahraničnej výroby. Vodič prudko brzdí, auto zastavuje. Robotník nadáva, že ho auto osvetľuje, a v tom z neho zo strany spolujazdca vystupuje agresívny frajer, ktorý pred niekoľkými chvíľami dal facku fúzatému chalanovi a ktorý sa len niekoľko desiatok sekúnd pred touto kolíziou spolu s ďalším komplicom zmocnil úbohej študentky. Aj teraz sa chystal zaškovať opitého neboráka, čo ani len netuší, kde je a čo sa okolo neho deje. Padajú vulgárne výrazy a vyhrážky. Stavebný robotník sa preľakne a nahlas kričí, aby mu podráždený corgoň neubližoval. Z auta sa vykláňa šofér. Dohovára kamošovi, aby nebláznil a nechal opilca tak. Rozzúrený agresor znova nasadá, auto sa veľkou rýchlosťou rozbieha dolu Mlynskou dolinou. Opäť má zhasnuté svetlá. Šofér reflektory zapína, až keď si je istý, že zašiel dosť ďaleko na to, aby si tí, čo stoja na zastávke, nemohli prečítať jeho poznávaciu značku. Na konci Mlynskej doliny auto odbáča doprava a mizne v uliciach nočnej Bratislavy.

Dve brigádničky, z ktorých jedna bola pri internátnych skladoch na malej

potrebe a druhá jej robila garde, sú približne na polceste medzi úzkou cestičkou, spájajúcou široký chodník s dolným parkoviskom, a hlavným vchodom do internátu, keď sa z tmy za ich chrbtami ozýva úpenlivé ženské volanie o pomoc: „Nechajte ma! Pomóc!" Sestrička a pedagogička sa obzerajú. Niekoľko desiatok metrov pod nimi stojí auto, čo ich skoro zrazilo. Vidia tmavé tiene a potom počujú rýchly odpich a svetlý voz sa im stráca z dohľadu.

Svedkom tej istej scény, len z perspektívy najvyšších poschodí internátu Ľudovíta Štúra, je aj študent, čo na balkóne bafká nočnú cigaretu. Vidí, ako pri nejakom dievčati zastavuje neosvetlené vozidlo. Vystupujú z neho dvaja muži a nasilu doň ťahajú mladú ženu, ktorá kričí a prosí neexistujúceho záchrancu o pomoc. Keď sa jej tí dvaja zmocnia, auto sa rýchlo pohýna a zase prudko brzdí za zastávkou autobusu. Takmer zráža nahatého robotníka, vracajúceho sa na ubytovňu z pohostinstva Fajka, kde, ako vieme, skonzumoval dnešnú poslednú dávku alkoholu.

Na zábradlí pri hlavnom vchode ešte stále sedí trojica mládencov. Zo vzdialenosti približne 110 metrov aj oni pozorujú dianie na neosvetlenej časti širokého chodníka, kde zo svetlého auta vystupujú dvaja muži a zmocňujú sa dievčaťa, ktoré zúfalo volá o pomoc. Keď okolo nich prechádzajú zdravotná sestrička s budúcou učiteľkou, pýtajú sa dievčat, čo sa to tam dolu stalo. Obe sú príliš vystrašené na to, aby sa po tomto zážitku dávali do reči s tromi neznámymi mužmi. Len odvrknú niečo v tom zmysle, že sami dobre videli a počuli, čo sa stalo, a miznú v útrobách internátu.

Mladučké dievča, ktoré v noci 9. júla 1976 zmizlo spred internátu Ľudovíta Štúra, okrem páchateľov viac nik živé nevidel. Keď skoro ráno neprichádza do Košíc, snúbenec jej okamžite posiela na internát znepokojený telegram.' Odpoveď neprichádza a jeho obavy sú s pribúdajúcim časom čoraz väčšie a predtuchy stále pochmúrnejšie. Študentka sa nevracia na internát ani v nedeľu večer, ani v nedeľu v noci, ba ani v pondelok ráno. Hľadá ju snúbenec. Hľadajú ju priatelia. A hľadajú ju aj rodičia. Otec nahlasuje v pondelok 12. júla 1976 nezvestnosť dcéry, študentky druhého ročníka medicíny. Volá sa Ľudmila Cervanová.

2. kapitola

ZOHAVENÉ TELO V ČIERNEJ VODE

Dvanásťročný Vincent Tanko z Kráľovej pri Senci sa v nedeľu podvečer 11. júla 1976 bicykloval neďaleko dediny pozdĺž riečky Čierna voda. jeho matka neskôr vypovedala, že syn rád snoril na neďalekom smetisku. Často tam hľadal vyhodené súčiastky, ktoré by mohol použiť na opravu bicykla.

Malý Vincko v spomínanú nedeľu nenašiel nič, čo by mohol použiť pri majstrovaní na bicykli, objavil len jednu zelenú dámsku topánku s hrubou podrážkou na vyššom podpätku a čiernu cestovnú tašku s červeným kockovaným vzorom. Zosadol z bicykla a preskúmal obsah tašky. Boli v nej peňaženka bez dokladov a peňazí, vysokoškolské skriptá, ktoré mu pripadali ako „väčšia knižka", kvetovaná sukňa, zelená blúzka, tmavá vesta, hygienické a kozmetické potreby a čierna gumená rukavica. Vincent Tanko z tašky vysypal na smetisko všetko okrem dámskych zvrškov. Kabelu si zavesil na riadidlá a spolu s odevmi ju odviezol domov matke, pani Juliane Tankovej.

Na druhý deň, v pondelok 12. júla 1976, utrápený podplukovník Československej ľudovej armády Ľudovít Cervan ohlásil na Obvodnom oddelení Verejnej bezpečnosti Bratislava IV nezvestnosť svojej dcéry Ľudmily. Do policajného protokolu uviedol, že jeho prvorodená dcéra je vysoká 160 centimetrov, má štíhlu postavu a oválnu tvár, zelené oči a tmavé hnedé dlhé vlasy. Ľudmila Cervanová mala podľa jej otca v čase zmiznutia pravdepodobne oblečené

tmavomodré rifle. Bol si istý, že na krku mala tenkú zlatú retiazku a na ruke zlatý prsteň s nápisom I Love You.

Keby sa Vincko Tanko zaujímal nielen o vyhodené súčiastky, možno by na smetisku našiel list datovaný 7. júla 1976. „Ľudka moja, vieš, že dnes je práve 1000 dní od 12. októbra 1973 - že už tisíc dní si mojou manželkou? A my v tento slávny deň nemôžeme byť spolu...!?" napísal zamilovaný Richard Veselý z Košíc svojej priateľke Ľudmile Cervanovej. Nazýval ju manželkou. V skutočnosti bola zatiaľ iba jeho snúbenicou. List napísal dvojmo, jednu kópiu poslal na internát Ľudovíta Štúra do Bratislavy, druhú do Piešťan, kde Ľudmila bývala s rodičmi. Chcel si byť istý, že dostane jeho odkaz, aby v piatok 9. júla prišla za ním do Košíc. Odtiaľ mali ísť na chatu Richardových rodičov. Navrhol, aby cestovala rýchlikom Tatran, ktorý z Bratislavy odchádza o 16:45.

Ľudmilu Cervanovú zastihla kópia listu zaslaná na internát do Mlynskej doliny. Veľmi chcela cestovať do Košíc Tatranom, ale nemohla. Vlak bol povinne miestenkový. Keď sa zberala na hlavnú stanicu kúpiť si lístok, jej spolubývajúca Magdaléna Bachledová telefonicky zistila, že miestenky sú už vypredané. Preto išla Ľudmila do mesta a okolo piatej podvečer z pošty zatelefonovala Richardovi, že do Košíc pôjde až polnočným vlakom. Mal ju ráno čakať na stanici. Lenže zaspal. Prišiel o pol hodiny neskôr. Vlak bol už dávno pristavený pri peróne. Richard hľadal Ľudmilu po celej stanici, nikde však nebola. Myslel si, že keď ho nevidela pri vlaku, tak odišla na Ružinú, kde majú chatu jeho rodičia. No nebola ani tam. Vrátil sa do Košíc na stanicu a vyzeral ju pri každom vlaku, čo prišiel z Bratislavy. Ľudmila nevystúpila zo žiadneho.

Richard Veselý a jeho rodičia poslali Ľudmile na internát znepokojený telegram- Dožadovali sa vysvetlenia, prečo neprišla do Košíc. Odpoveď nedostali.

Ľudmilini rodičia boli aj s mladšou dcérou Marcelou celý týždeň v Budapešti. Na Slovensko sa vrátili 9. júla. Cestou domov sa zastavili u rodiny v Palárikove. Zdržali sa dva dni, domov do Piešťan prišli až večer 11. júla 1976, keď malý Tanko odviezol zo smetiska domov na riadidlách svojho bicykla čierno-červenú cestovanú tašku s dámskymi odevmi. Cervanovci našli v schránke druhú kópiu listu Richarda Veselého, z ktorej sa dozvedeli, že Ľudmila mala stráviť víkend so snúbencom. V pondelok 12. júla telefonovala Margaréta Cervanová do Košíc Veselým. Chcela vedieť, či jej dcéra pricestovala v poriadku. Dostala znepokojujúcu odpoveď: Ľudmila do Košíc neprišla. Pani Cervanová okamžite znova telefonovala. Tentoraz do Bratislavy bratovi, aby išiel na internát overiť, či je jej staršia dcéra v poriadku. Brat sa dlho neozýval, a preto manželia Cervanovci nasadli do auta a vyrazili z Piešťan do Mlynskej doliny. Na smetisku obce Kráľová pri Senci sa v tom čase ešte stále povaľoval umaza-

ný a dokrkvaný láskyplný list Richarda Veselého, adresovaný študentke Ľudmile Cervanovej.

V Bratislave sa rodičia dozvedeli, že ich dcéru už hľadá celý internát. Dievčatá, ktoré s ňou pracovali na stavbe, ich informovali, že Ľudmila im povedala, že sa na brigádu vráti v nedeľu večer alebo v pondelok skoro ráno. Neprišla ani v nedeľu, ani v pondelok. Rodičia išli z Mlynskej doliny na obvodné oddelenie Verejnej bezpečnosti Bratislava I nahlásiť nezvestnosť dcéry. Tam s nimi odmietli spísať zápisnicu a odkázali ich na obvodné oddelenie Bratislava IV, ktoré bolo podľa Ľudmilinho prechodného pobytu v Mlynskej doline miestne príslušné na ohlásenie zmiznutia osoby. Na tomto útvare zase Cervanovcom povedali, aby si najprv overili v nemocniciach, či ich dcéra neutrpela úraz. Až keď bezvýsledne obišli niekoľko zdravotníckych zariadení, mohli o 22:30 v noci na miestne príslušnom obvodnom oddelení Bratislava IV nahlásiť nezvestnosť svojej dcéry Ľudmily Cervanovej.

Ľudovít Cervan bol vojak z povolania. Príslušníkom Československej ľudovej armády bol 25 rokov, 10 mesiacov a 25 dní, ozbrojené sily opúšťal s hodnosťou podplukovníka. Keď záhadne zmizla jeho staršia dcéra, mal v armáde odkrútených vyše 23 rokov. Aj napriek tomu si nedovolil postaviť do pozoru práporčíkov, ktorí si ho posúvali z oddelenia na oddelenie, keď sa usiloval nahlásiť zmiznutie dcéry Ľudmily. Nebol príslušníkom komunistickej strany a neslúžil ani v bojových jednotkách, avšak jeho špecializácia inštruktora výcvikových kurzov obsluhy špeciálneho leteckého elektrického vybavénia ho priviedla na dve zahraničné misie. Medzi februárom 1969 a rovnakým mesiacom roku 1970 bol spolu s celou rodinou v Indonézii, kde školil v obsluhe špeciálnych elektrických zariadení príslušníkov miestnych vzdušných síl. Od augusta 1973 do apríla 1974 bol, tentoraz už bez rodiny, v Sýrii. Prežil tu jomkipurskú vojnu, počas ktorej Sýria s Egyptom napadli Izrael. V Aleppe sa zúčastňoval generálnej opravy lietadiel L29 československej výroby. V tomto meste kúpil dcére zlatý prsteň s nápisom I Love You, aký sa v tých časoch nedal v Československu zohnať ani pod pultom.

Rodina profesionálneho vojaka Ľudovíta Cervana sa musela často sťahovať. Najprv slúžil vo Zvolene. Odtiaľ ho prevelili do Košíc. Ľudmila tu nastúpila do deviateho ročníka základnej školy, kde sa spoznala s Richardom Veselým. Obaja išli na to isté gymnázium a nadviazali vážnu známosť. Vzťah vydržal aj po tom, keď sa po otcovom ďalšom prevelení pred začiatkom prvého semestra na lekárskej fakulte Ľudmila presťahovala do Piešťan. Na univerzitu preto nastúpila v Bratislave. Richard ostal študovať medicínu v rodnom meste. V letnom semestri školského roku 1975 - 1976 sa v Košiciach spoločne pripravovali na

jednu zo skúšok. Kým študovala na gymnáziu, bola Ľudmila Červa nová členkou folklórneho súboru Dargov. V lete roku 1975 so súborom navštívila Španielsko, kde si kúpila prsteň s troma krúžkami. Šperk tohto druhu bol u nás v 70. rokoch taktiež prinajmenšom špecifický, ak nie úplne nedostupný.

Čierna cestovná taška s červeným kockovaným vzorom, v ktorej bolo niekoľko kusov dámskych odevov, už tretí deň bez povšimnutia stála kdesi v rodinnom dome manželov Tankovcov, keď sa 62-ročný Jozef Vrbovský vybral v stredu 14. júla 1976 okolo piatej hodiny podvečer na ďatelinu. Domov z práce prišiel o 7:30. Pracoval totiž ako nočný strážnik na traťovej dištancii v Bratislave. Keď sa po nočnej službe vyspal a oddýchol si, vyšiel zo svojho domu na most zvaný Malý Krmeš, aby pre svoje zajace pri riečke Čierna voda nasekal trochu ďateliny, ktorú mal pridelenú od obce.

Tento už postarší pán, ktorý sa narodil 11. júna 1914, len mesiac a pol pred vypuknutím prvej svetovej vojny, mal vo zvyku postáť si na moste a pozorovať vodný tok. Rieka občas naplavila na skalu neďaleko Malého Krmeša kusy dreva a dosky. On ich potom zbieral a použil ako kurivo. Aj tentoraz bol na veľkom kameni zachytený nejaký predmet. Najprv sa domnieval, že je to peň. Keď lepšie zaostril, všimol si, že z vody vytŕčajú v smere toku riečky dva biele body, časť pozorovaného objektu bola pod vodou a horná časť, ktorá bola bližšie k brehu, bola pokrytá naplavenou trávou. Jozef Vrbovský zavolal na suseda Jána Slávika, aby na chvíľu prestal s kosením ďateliny a išiel sa z mosta pozrieť na zaujímavý úkaz. Podľa Slávika bol na kameni zachytený kus dreva, no Vrbovský tvrdil, že by to mohol byť človek. Obaja teda zišli z mosta na hrádzu, aby si zblízka prezreli ten záhadný útvar.

To, čo Vrbovský so Slávikom objavili, bolo mŕtve ľudské telo. Tie dva svetlé body boli ľudské kolená. Horná časť tela bola zakrytá naplavenou trávou a niekde v oblasti hlavy bol na nej usadený roj múch. Spod prikrytého trupu trčali nahé, roztiahnuté nohy, chodidlami zapreté o kameň.

Nočný strážnik Jozef Vrbovský povedal susedovi Jánovi Slávikovi, aby postrážil nehybné telo, a kým sa vráti, ničoho sa nedotýkal. On sám išiel vyhľadať predsedu Miestneho národného výboru Michala Dolinského. Našiel ho doma. Povedal mu, že v Čiernej vode našiel mŕtvolu, a požiadal ho, aby o tomto náleze informoval políciu. Predseda Dolinský privolal mužov zákona a spolu s činorodým Vrbovským išiel k brehu Čiernej vody, kde sa už medzičasom zhromaždil hlúčik zvedavých dedinčanov. Približne po polhodine prišli na miesto nálezu aj príslušníci Verejnej bezpečnosti z Galanty a začali vykonávať prvé vyšetrovacie úkony. Jozef Vrbovský pozoroval ich prácu, keď vytiahli mŕtvolu z vody, a videl, že ide o ženu a od pol pása je celá nahá. Ruky mala vzadu zviazané šnú-

rou na vešanie bielizne a okolo krku mala uviazanú šatku. Alebo čosi, čo sa na šatku podobalo. Nálezca Vrbovský usúdil, že neznáma žena mohla byť touto textíliou niekým uškrtená.

Po dedine sa veľmi rýchlo rozneslo, že v Čiernej vode sa našla mŕtvola neznámej ženy. Pani juliana Tanková si uvedomila, že taška, ktorú v nedeľu priniesol jej syn Vinco, by mohla patriť nebohej. A to ju priviedlo na ďalšie čierne myšlienky. Ak sa jej predpoklad potvrdí, polícia by si mohla myslieť, že jej rodina má niečo spoločné s úmrtím tej neznámej. V Kráľovej by sa začali trúsiť nepekné reči a tomu chcela za každú cenu zabrániť. Preto prikázala synovi, aby sa tašky zbavil. Keďže ju neposlúchol, vzala tašku a sama ju hodila do mŕtveho ramena riečky. Je zaujímavé, že predtým neochotný Vincko jej robil sprievod, a preto veľmi dobre vedel, kde kabela podozrivého pôvodu napokon zakotvila.

Privolaná polícia sa pustila do práce až po siedmej hodine večer. Vyšetrovateľ a policajný technik z Galanty ukončili obhliadku miesta nálezu mŕtvoly približne o 20:00. Do protokolu uviedli, že v Čiernej vode našli mŕtvolu neznámej osoby ženského pohlavia vo veku medzi 30 až 40 rokov. Polohu tela opísali veľmi podobne ako svedok jozef Vrbovský. Konštatovali, že mŕtvola mala za chrbtom zviazané ruky šnúrou na bielizeň. Na hornej časti tela našli kaki vestu, čierny pulóver a čiernu podprsenku. O farbe týchto odevov sa neskôr viedli viaceré spory, neraz nekompetentné a tendenčné. Od-pása dolu bola mŕtvola nahá. V policajnej správe sa ďalej uvádza, že išlo o ženu vysokú približne 160 centimetrov, telo však mala naduté v dôsledku pôsobenia vody. Tvár mala oválnu, hnedé oči a dlhé hnedé vlasy. Na ľavej ruke mŕtvoly príslušníci objavili dva prstene. Jeden zo žltého kovu s nápisom I Love You. Druhý bol čierny a pozostával z troch krúžkov. Žena mala okolo krku uviazanú látku, ktorá policajtom pripomínala vreckovku.

Zo seneckého pracoviska Okresného ústavu národného zdravia Bratislava-vidiek bola 14. júla 1976 vo večerných hodinách privolaná službukonajúca doktorka Anna Kalašová, ktorá nikdy predtým nemala skúsenosti s obhliadkou mŕtvol. Na miesto nálezu prišla v čase zníženej viditeľnosti. Prehliadku ukončila okolo 20:30 hod. Do protokolu uviedla, že telo patrí asi 40-ročnej žene. Hlava a tvár boli opuchnuté, jazyk vtlačený medzi zubami. Doktorka Kalašová konštatovala, že na hlave síce neboli viditeľné hlboké zranenia, ale obeť mala na tvári krvné podliatiny. V správe sa ďalej uvádza: „Na krku pravdepodobne vreckovka, toho času voľne podviazaná. Na hrudníku vidieť známky po rozklade tkaniva. Ruky sú skrížené, na chrbte zviazané tenším povrazom, viackrát omotaným okolo zápästia. Brucho nafúknuté bez otvoreného zranenia. Na

stehnách krvné podliatiny, nohy sú v polohe oddelené od seba." Podľa službukonajúcej lekárky príčinou smrti bolo udusenie, respektíve utopenie, a smrť mohla nastať pred siedmimi až desiatimi dňami. „Vzhľadom na zistené príčiny úmrtia a okolnosti ide o vraždu, odporúčam súdnu pitvu po dohode s príslušníkmi Verejnej bezpečnosti," uzavrela správu doktorka Kalašová. Po ukončení lekárskej obhliadky odviezli policajti nehybné telo do márnice v Kráľovej pri Senci. V teplom letnom počasí tu čakalo na prevoz do Bratislavy, kde ho mali pitevne preskúmať znalci súdneho lekárstva z Lekárskej fakulty Univerzity Komenského.

Na druhý deň po nájdení neznámej ženy v riečke Čierna voda v obci Kráľová pri Senci bol predvolaný Ľudovít Cervan na Mestskú správu Verejnej bezpečnosti Bratislava, aby sa zúčastnil identifikácie vecí nájdených na mŕtvole. Boli mu predložené dva prstene a jedna retiazka. Prvý prsteň bol zo žltého kovu s nápisom I Love You v čiernom poli. Druhý prsteň pozostával z troch krúžkov tmavej farby. Retiazka zo žltého kovu bola asi 30 centimetrov dlhá. Podplukovník Cervan bezpečne identifikoval všetky tri predmety a konštatoval, že patrili jeho dcére Ľudmile Cervanovej. Pred vyšetrovateľom Zacharom jednoznačne vyhlásil, že prsteň s nápisom kúpil dcére v Sýrii, tmavý trojprsteň si kúpila Ľudmila v Španielsku a retiazku nosila na krku bez prívesku. K iným poznávacím stopám sa Cervan vyjadril, že Ľudmila mala opravované asi dva zuby a chýbala jej jedna stolička. Okrem zranenia kolena, ktoré mala v januári roku 1976 v sadre, sa na jej tele iné znamenia nevyskytovali. Od tejto chvíle bolo rodičom Ľudmily Cervanovej jasné, že ich dcéra nie je nezvestná, ale mŕtva. A orgány Verejnej bezpečnosti už pred sebou nemali telo neznámej ženy, ale mŕtvolu neomylne identifikovanej študentky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského.

Písal sa 15. júl 1976. Vyšetrovatelia z krajskej správy v Bratislave na základe identifikácie tela a troch šperkov vedeli, že v Kráľovej pri Senci ich galantskí kolegovia našli mŕtvolu Ľudmily Cervanovej. Nevedeli však o nič viac ako deň pred tým, keď nadporučík jiskra vydal uznesenie o začatí trestného stíhania pre trestný čin vraždy. S istotou vedeli iba to, že telo od pol pása dolu obnažené a v štádiu pokročilého rozkladu sa našlo v riečke Čierna voda, malo za chrbtom zviazané ruky a na krku uviazanú vreckovku. To bolo všetko. Ako zomrela Ľudmila Cervanová, kto jej zviazal ruky, prečo mala na krku vreckovku a ako sa dostala do vodného toku v Kráľovej pri Senci, to boli otázky, na ktoré museli hľadať odpovede.

Telo Ľudmily Cervanovej sa na pitevný stôl súdnych znalcov MUDr. Martina Koklesa a MUDr. Vladimíra Porubského dostalo až dva dni po náleze, teda

v piatok 16. júla 1976. Vyplýva to zo zápisnice a znaleckého posudku z pitvy. Nedostatok týchto dokumentov však spočíva v tom, že nie sú riadne datované, a preto nevieme, či boli vypracované v deň pitvy alebo až neskôr. Inak páni Kokles a Porubský prišli k mnohým zaujímavým, ba až kontroverzným zisteniam a viaceré z nich sú dodnes predmetom polemík, sporov a nejasností. Pri spätnom pohľade sa dokonca môže zdať, že v niektorých ohľadoch nebola pitva dostatočne dôkladná. Keďže súdni znalci nedostali od policajtov dostatok informácií o okolnostiach tohto prípadu, detailne neskúmali to, čo by si vyžadovalo väčšiu pozornosť. Z hľadiska súčasného komplexného poznania kauzy Cervanová sa práca znalcov kritizuje veľmi ľahko. Keby vedeli to, čo vyšlo najavo v priebehu vyšetrovania až o niekoľko rokov neskôr, aj oni by nepochybne pristupovali k pitve úplne inak.

Znalci Martin Kokles a. Vladimír Porubský na rozdiel od doktorky Kalašovej určili vek Ľudmily Cervanovej správne na 20 rokov. V rozpore s tvrdeniami jej otca zase zistili, že mala zaplombovaných až šesť zubov, nielen dva, ako sa domnieval podplukovník Cervan. To sú menej podstatné výsledky pitvy. Kokles s Porubským predovšetkým konštatovali, že príčinou smrti bolo udusenie utopením. K tomuto záveru dospeli na základe prítomnosti rozsievok typu cylotella, fragilaria a nitzschia v pľúcach a pečeni. .Tento nález svedčí o tom, že vdychovaná voda za života, ktorá obsahovala rozsievky, sa dostala do krvného obehu a tým do pľúc a do pečene, teda Ľudmila Cervanová sa utopila zaživa," uviedli v posudku.

Pri vonkajšej a vnútornej obhliadke tela zistili pokročilé hnilobné zmeny kože a vnútorných orgánov. Koža sa vo franforcoch odlepovala od tela, vlasy dostali do pitevne už oddelené od hlavy. Na vnútorných orgánoch neboli žiadne známky násilia. Menšie podliatiny sa našli na pravom pleci a na vnútornej strane ľavého stehna. Podliatina na nohe zasahovala až do svalstva. Inak nič, čo by svedčilo o tom, čo predchádzalo utopeniu. Tento fakt patológovia pripísali okolnosti, že koža bola v pokročilom štádiu hniloby, čo znemožňovalo zistiť prípadnú prítomnosť drobných stôp násilia vo forme povrchových odrenín, škrabancov a podliatin.

O tom, že Cervanová bola obeťou trestného činu, svedčili najmä za chrbtom zviazané ruky, dvanásťkrát tesne obtočené na zápästí a silno zauzlené. Takýmto spôsobom sa nemohla spútať sama. Dôraz, akým mala spútané ruky, napovedal, že páchateľ, respektíve páchatelia konali premyslene a k obeti sa správali kruto. No žiadne iné zistenia, ktoré by odhalili spôsob jej usmrtenia, sa počas pitvy nenašli.

Keď sa dostane na patológiu mŕtvola ženy, obzvlášť mladej, je na mieste

preskúmať, či nebola znásilnená. V znaleckom posudku sa na túto tému doslova uvádza: „Pri podrobnej pitve vonkajších a vnútorných pohlavných ženských orgánov sme nezistili žiadne stopy násilia, ktoré by poukazovali na to, že na menovanej bola vykonaná súlož alebo iná sexuálna manipulácia. Pre hnilobu nebola ani zisťovaná prítomnosť spermií." To však nebolo všetko. V inej časti správy o vykonanej pitve totiž súdni znalci Kokles s Porubským konštatovali, že „pri podrobnom prezretí vonkajších genitálií bol zistený anulárny hymen s trhlinou siahajúcou až k báze s hladkými okrajmi". Na základe tejto nešťastnej a podľa všetkého aj realite nezodpovedajúcej formulácie sa neskôr objavili špekulácie, že Ľudmila Cervanová mohla byť v čase smrti panna, čo by zásadným spôsobom menilo pohľad na jej komplikovaný prípad. Lenže ona panna nebola a ani nemohla byť. Tento fakt je pritom pre prípad vraždy Ľudmily Cervanovej kľúčový. V apríli 1977 uskutočnili príslušníci polície takzvané vyťaženie Richarda Veselého, snúbenca zavraždenej medičky. Povedal im, že Ľudmila s ním bola tehotná a 20. októbra 1975 podstúpila v Dunajskej Strede u doktora Ladislava T. interrupčný zákrok. Veselý to vybavil prostredníctvom svojho strýka MUDr. Fuckera, ktorý ordinoval v tom istom meste ako zubný lekár. Po takomto zákroku sú všetky špekulácie o panenstve obete vylúčené.

Mŕtvola mala mať podľa autorov pitevnej správy v krvi 0,79 promile alkoholu, čo zodpovedá stavu podnapitosti v čase smrti. Lattesovou metódou zistili, že zavraždená študentka mala krvnú skupinu A. Nič podstatné už v odbornom posudku súdnych znalcov Martina Koklesa a Vladimíra Porubského nebolo.

V sobotu 17. júla 1976 v predpoludňajších hodinách hral pätnásťročný Július s kamarátom Ferom na futbalovom ihrisku v Kráľovej pri Senci karty. Do zábavy sa im zamiešalo úradné hlásenie dedinského rozhlasu. Miestny národný výbor na požiadanie polície apeloval na tamojších občanov, aby nahlásili všetky poznatky, ktoré by mohli súvisieť s vraždou mladej ženy, nájdenej v riečke Čierna voda. V hlásení bola spomínaná aj čierna cestovná taška a dámske odevy. Július 1 priezviskom sa volal Tanko - spozornel, pretože si spomenul, že v stredu 14. júla, keď bolo telo zavraždenej objavené, sa jeho matka veľmi preľakla. Uvedomila si, že taška, ktorú do domu len pred niekoľkými dňami priniesol malý Vinco, mohla patriť zavraždenej. Ako už vieme, nechcela, aby ich rodina prišla do rečí. Tašky a jej obsahu sa zbavila tak, že ju hodila do mŕtveho ramena Čiernej vody v blízkosti zlovestného smetiska. Július Tanko sa o taške dozvedel až vtedy, keď sa jej splašená mama chcela zbaviť. Hneď ako si z miestneho rozhlasu vypočul úradný oznam, prestal hrať karty a pobral sa domov. Mama bola v práci, preto požiadal brata Vinea, aby

mu ukázal, kam mama odhodila tašku. Cestou naspäť na ihrisko sa k bratom pridali Zdeno a Ivan, ďalší chalani z Kráľovej pri Senci. Vincko im ukázal, kam mama odhodila tašku, Ivan ju vytiahol z vody a julo preskúmal jej obsah.
Z tašky najprv vylial vodu a objavil v nej kvetovanú sukňu, zelenú blúzku a štrikovanú vestu. A keďže Vincent Tanko navrhol, aby sa ešte išli pozrieť na smetisko, kde minulú nedeľu objavil zelenú dámsku topánku, schovali tašku pod krik a vybrali sa hľadať inkriminovanú obuv.

Topánka bola stále tam. Julo prikázal Vincovi, aby ju strážil a on so Zdenom a Ivanom išli na Miestny národný výbor, kde ohlásili nález tašky a topánky.
Z úradu ich odviezli príslušníci Verejnej bezpečnosti na miesto nálezu, aby zaistili tašku, topánku a prípadne ďalšie veci, ktoré by mohli patriť zavraždenej Ľudmile Cervanovej. Pätnásťročný Július Tanko vyšetrovateľovi z Galanty kapitánovi Krátkemu do zápisnice nadiktoval veľmi úprimné priznanie: „Podotýkam, že moja matka mi zakazovala, aby sme o tejto kabele, že bola u nás doma, niekomu hovorili, aby z toho nemala nejaké nepríjemnosti. Taktiež i ja v začiatkoch som sa bál skutočnú pravdu povedať, ale toto som si sám rozmyslel a povedal som pravdu tak, ako som do tohto protokolu uviedol.“

Policajti následne vykonali rozsiahlu obhliadku smetiska a preskúmali obsah cestovnej tašky. Konštatovali, že čierna taška je vyrobená z plátna a koženky a na bokoch má kockovaný vzor čierno-červeno-bielej farby. V zhode s popisom Júla Tanka v nej našli zelenú blúzu s dlhým rukávom, kvetovanú sukňu s neporušeným zipsom na pravej strane, pletenú tmavomodrú vestu s ramienkami a bielym lemovaním a očnú špirálu značky Dermacol.

Na smetisku boli okrem zelenej topánky viaceré predmety, ktoré patrili najmä Ľudmile Cervanovej. Iné po sebe zanechali páchatelia. Medzi rozhádzanými konzervami, smetím, železným šrotom a vyhodeným sporákom príslušníci objavili dve čierne prstové rukavice, jedna z nich bola vyvrátená naruby, a približne meter povrazu, upleteného z troch prameňov. Ďalej smetisko vydalo časový kupón z električenky na júl 1976, fotografiu „neznámej ženy, na rube ktorej je okrúhla pečiatka SZM", tubu s liekom thyreoglobulín, obrúsky značiek Afrodite a Širane, umelohmotný kávovohnedý hrebeň a bielu zubnú kefku. Pozornosti policajtov neunikla ani obálka s adresou „Ľudmila Cervanová, Bratislava, internát na Osmolovovej ulici", s pečiatkou košickej pošty zo dňa 7. júla 1976. V nej sa nachádzala takrečeno bratislavská kópia zamilovaného listu Richarda Veselého, v ktorom pozval svoju snúbenicu Ľudmilu na rodičovskú chatu. Medzi nálezmi boli aj vysokoškolské skriptá. Všeobecnú anorganickú chémiu pre medikov I si malý Vincko pomýlil s veľkou knihou. Zo skrípt vytrhnuté, požmolené a do žlta až zelena sfarbené strany 6 až 17 sa

povaľovali obďaleč. Okrem toho sa na mieste nálezu nachádzala aj prázdna čierna (zrejme hygienická) koženková taštička so zipsom. Smetisko teda zjavne nejako súviselo s vraždou študentky Cervanovej a bolo vysoko pravdepodobné, že jej osobné veci tam v rámci zbavovania sa inkriminujúcich dôkazov vyhodili páchatelia. Odkiaľ tam prišli a kam zo smetiska odišli, však nebolo v tomto štádiu vyšetrovania ani trochu jasné.

Juliana Tanková, matka Vincka a júla, popoludní 17. júla 1976, keď sa vrátila z práce, policajtom podrobne a kajúcne vysvetlila, ako jej mladší syn priniesol domov tašku a ako a prečo sa jej zbavila. Upozornila, že keď jej Vinco tašku dával, bola mokrá. To by nasvedčovalo dvom možnostiam. Možno taška na smetisku zmokla. Ak tam bola už v noci z 9. na 10. júla, je to možnosť veľmi pravdepodobná, pretože v tom čase v Bratislave a jej okolí popŕchalo. Nie je však vylúčené ani to, že taška navlhla pri inej príležitosti. Napríklad počas zápasu páchateľa, respektíve páchateľov s obeťou Ľudmilou Cervanovou.

Pani Juliana si pri tejto príležitosti spomenula ešte na jednu zaujímavú udalosť. V nedeľu 11. júla sa okolo 7:00 vracala z Kostolnej pri Dunaji, kam zašla k Švardovcom nakúpiť zeleninu na nedeľný obed. Všimla si, že na moste ponad Čiernu vodu v Kráľovej pri Senci stáli dvaja neznámi muži. Bola si istá, že nepochádzali z ich dediny. Jeden z mužov bol nižšej a silnejšej postavy, druhý bol štíhly a vysoký. Obaja mali krátke vlasy, ten nižší do čierna. Pamätala si, že vyšší bol v obleku a ten druhý mal na sebe nohavice a košeľu s dlhým rukávom. Nevedela povedať, čo na moste pohľadávali, no rozhodne si bola istá, že sa pozerali proti toku rieky smerom na Bratislavu. O tri dni nato z toho istého miesta objavil svedok Vrbovský mŕtvolu Ľudmily Cervanovej. Videla pani Tanková na moste páchateľov, ktorí sa vrátili na miesto činu, alebo išlo o bezúhonných občanov?

Dlho nebolo jasné, ako sa dostala Ľudmila Cervanová do riečky Čierna voda. Mohla byť utopená priamo v jej toku. Rovnako však mohla byť usmrtená v inej tečúcej či stojatej vode a do Čiernej vody ju hodili až potom. Ak bola utopená v rieke, bolo potrebné zistiť presné miesto činu. A ak bola utopená niekde inde, vyšetrovatelia potrebovali zistiť, kde a v akej časti vodného toku ju hodili do Čiernej vody. Naplavená tráva na vrchnej časti tela nebohej Cervanovej naznačovala, že kým sa zachytila na skale pred mostom, jej bezvládne telo sa vo vode pomaly posúvalo k dedine Kráľová pri Senci. Pokusom o hľadanie odpovedí na tieto otázky bola prehliadka povodia Čiernej vody, s ktorou špeciálna skupina príslušníkov Verejnej bezpečnosti, rozmiestnená v dvoch člnoch, začala od priepustnej hrádze v obci Nová Dedinka a skončila pri mieste nálezu zavraždenej v Kráľovej pri Senci. Druhá časť obhliadky toku sa uskutočnila

od miesta nálezu mŕtvoly až po ústie Čiernej vody, kde je do nej prečerpávaná voda z Malého Dunaja. Traja príslušníci, ktorí vyhotovili tento zápis, na úvod textu uviedli, že ide o záznam z obhliadky povodia Čierneho Váhu, pričom z celého textu je evidentné, že ide o povodie Čiernej vody. Odsúdení páchatelia a ich priatelia v médiách aj túto drobnú nepresnosť dodnes využívajú na spochybnenie procesu vyšetrovania.

Prieskum rieky však neodhalil žiadne stopy a nepriniesol ani použiteľné informácie. Protokol pritom obsahoval konštatovanie, že „vo vzdialenosti asi 250 metrov sa nachádza (...) prekážka, a to prekonanie odpadového kanála na odvod vody z prirodzeného jazera, ktoré je zásobované vodou z prírodného teplého a studeného prameňa". Vyšetrovatelia v tom čase ani len netušili, že táto komplikovaná veta je vlastne objavením miesta činu vraždy Ľudmily Cervanovej. Vtedy, 16. júla 1976, keď bol spísaný predmetný protokol, nikto nemal potuchy, aké udalosti sa odohrali pri a v termálnom jazierku, ktoré ľudia nielen z blízkeho okolia využívali ako kúpalisko. Prehliadka Čiernej vody preto nepriniesla žiadne hmatateľné výsledky. Policajti však z dvoch rôznych úsekov jej toku odobrali do dvoch litrových fliaš vzorky vody a odoslali ich na expertízu.

Súčasťou prípadu zavraždenej študentky Ľudmily Cervanovej bola a vlastne aj doteraz je rozsiahla informačná kampaň páchateľov. Okrem nich sa v kampani angažovali a angažujú viacerí mienkotvorní a renomovaní publicisti a spravidla pravicoví politici. Medzi nich patrí napríklad niekdajší františkánsky mních a po vystúpení z-rehole poradca bývalej premiérky Ivety Radičovej Marián Balázs, ktorý je širokej verejnosti známy aj pod rádovým menom Ján Krstiteľ Balázs.

V rozsiahlej publikačnej tvorbe o prípade Ľudmily Cervanovej sa Balázs na prekvapenie v plnom rozsahu stotožnil s argumentáciou vrahov. Zašiel dokonca až tak ďaleko, že v 49. vydaní týždenníka Domino fórum z roku 2005 si osvojil absurdné výmysly páchateľov o identite tela nájdeného v rieke Čierna voda. V článku poukazuje na rozpory popisu oblečenia Cervanovej, ktoré urobili policajti na mieste nálezu, a súdni znalci pri pitve jej tela. Príslušníci napísali, že mŕtvola na sebe mala sveter čiernej farby, podprsenku čiernej farby, pulóvrovú vestu zrejme farby kaki. Znalci zase uviedli kabátik z texaskoviny s dlhými rukávmi a štyrmi striebornými gombíkmi, modrý svetrík s krátkymi rukávmi a lemovaním a podprsenku asi bielej farby. Marián Balázs si zrejme neuvedomil, že keď policajti vytiahli mŕtve telo z vody, bolo pokryté množstvom blata, a preto boli zvršky ťažko identifikovateľné. Naopak, pri súdnej pitve znalci Kokles a Porubský mŕtvolu najprv dôkladne umyli, takže napríklad

z pôvodne čiernej podprsenky bola náhle „asi“ biela a podobne.

Pri obhliadkach mŕtvoly sa často stáva, že vzniká toľko opisov, koľko sa na nej zúčastňuje príslušníkov. Z hľadiska presného určenia odevov na tele zavraždenej Ľudmily Cervanovej je preto zásadné zistenie súdnych znalcov, ktorí mali vo všetkých ohľadoch lepšie podmienky ako policajti vykonávajúci obhliadku miesta nálezu.

Dajme však priechod ďalším slovám autora Mariána Balázsa v plnom znení:

Šokujúce je aj to, že obyvatelia Kráľovej pri Senci sa pamätajú na pekné mladé dievča, ktorej zachované telo vytiahli z vody, podobne aj vtedajší vyšetrovateľ mjr. Karol Tóth potvrdzuje, že pôvodne bolo na fotografiách zachované telo mladého dievčaťa, no v spisoch sa tieto fotografie nenachádzajú, naopak sú tam fotografie znetvoreného tela. V zápisnici zo súdnej pitvy sa píše, že na tele boli pokročilé hnilobné zmeny a vlasy boli od tela oddelené. Zjavne ide teda o dve osoby.

Od bývalej duchovnej osoby by človek očakával nielen viacej úcty k faktom, ale aj k telesnej schránke zosnulého. Keby Marián Balázs naozaj poctivo študoval vyšetrovací spis, ako to vo svojom článku predstiera, zistil by, že Ľudovít Cervan bez akejkoľvek pochybnosti na patológii identifikoval telo svojej dcéry. Nech už by bolo Ľudmiline.telo v dobrom či v zlom stave, nič to nemení na fakte, že už pri prvej obhliadke po vytiahnutí z rieky našli na jej prstoch zlatý prsteň s nápisom 1 Love You, ktorý jej priviezol otec zo Sýrie, a prsteň pozostávajúci z troch krúžkov, ktorý si sama kúpila v Španielsku.

Nevedno, akí ľudia z Kráľovej pri Senci mu rozprávali o tom, že 14. júla 1976 z Čiernej vody policajti vytiahli krásne dievča s neporušeným telom. Isté je len to, že ani svedok-nálezca Vrbovský, ani obhliadajúca lekárka Anna Kalašová nič také nekonštatujú. Práve doktorka Kalašová v zhode s vyhotovenými fotografiami zaznamenala, že mŕtvola mala jazyk vtlačený medzi zubami a že na tele sú viditeľné známky rozkladu. To rozhodne nie je nič, na čo by sa miestni obyvatelia pozerali s potešením. Kalašová tiež zaznamenala, že nebohá mala za chrbtom zviazané ruky, ale o to sa publicista Balázs nezaujímal zrejme preto, lebo viac veril odsúdeným vrahom ako úradným dokumentom. Realita je totiž nudná a jej verným interpretovaním sa svetská sláva získava iba ťažko. Marián Balázs však nanešťastie nie je jediný, kto v kauze Cervanová podľahol zvodom falošných senzácií.

Zoznam podivných tvrdení bývalého mnícha sa nepravdami o dvoch rôz-

nych telách nekončí. Podľa Balázsa vraj major Tóth potvrdil, že na pôvodných fotografiách bolo v spise zachytené zachované telo mladého dievčaťa. Je niekoľko dôvodov, pre ktoré by Balázs Tóthovi nemal veriť. Predovšetkým preto, lebo fotky, ktoré sú založené v spise, korešpondujú so spontánnym opisom mŕtvoly zachovaným v zázname doktorky Kalašovej. Ďalším dôvodom na odmietnutie tvrdení pána majora je okolnosť, že fotografie urobené po vytiahnutí tela z rieky zodpovedajú záberom z pitvy na súdnom lekárstve. Inými slovami vyjadrenie, že telo vytiahnuté z rieky a telo na pitevnom stole patrili dvom osobám, je nielen nevkusné, ale aj nezmyselné. Tretím dôvodom nedôverovať vyšetrovateľovi Tóthovi je on sám.

Tvrdenie, že major Tibor Tóth neobstojí ako dôveryhodný zdroj, nie je útok ad hominem, ale fakt podporený záznamami z jeho osobného spisu príslušníka Verejnej bezpečnosti. Narodil sa v roku 1930. Pred kariérou v polícii pracoval ako stolár v Priemyslovom kombináte mesta Bratislavy, čo ho zrejme omrzelo, pretože v máji 1954, aj napriek tomu, že jeho otec bol kostolníkom v Trnávke pri Dunajskej Strede, si podal „žiadosť o prijatie do služieb ŠtB". Uviedol v nej,- že osem rokov navštevoval ľudovú školu a tri roky chodil nd učňovku. Na konci svojej žiadosti sľúbil, že „obetavo budem brániť výdobytky pracujúcich". Ani to mu nepomohlo stať sa príslušníkom ŠtB, namiesto toho bol 22. júna 1954 prijatý v hodnosti mladšieho seržanta za výkonného príslušníka Verejnej bezpečnosti. V roku 1966 sa stal vyšetrovateľom a v roku 1978 to dotiahol až na funkciu náčelníka oddelenia vyšetrovania Verejnej bezpečnosti na Okresnej správe Zboru národnej bezpečnosti v Dunajskej Strede. Neskôr zastával podobnú funkciu až na krajskej správe v Bratislave. Po trojročnom odbornom kurze v roku 1970 nadobudol podľa osobného hodnotenia „v plnom rozsahu požadované vysokoškolské právnické vzdelanie".

Major Tóth v čase zavraždenia študentky Ľudmily Cervanovej bol len na stáži na Správe Zboru národnej bezpečnosti hlavného mesta Bratislavy a Západoslovenského kraja, odbor vyšetrovania Verejnej bezpečnosti, a preto sa zúčastňoval aj na niektorých čiastkových úkonoch v tejto trestnej veci. (Neskôr, do 31.marca 1978, bol na krajskej správe vyšetrovateľom 11. oddelenia - ekonomická kriminalita.) Bol napríklad prítomný aj pri identifikácii podozrivého Jána Hrma, príbeh ktorého ešte bude predmetom podrobnej analýzy. Tóth sa však nikdy nezúčastňoval vyšetrovacích úkonov súvisiacich s obhliadkou miesta nálezu mŕtvoly a samozrejme neviedol, a vzhľadom na svoje funkčné zaradenie ani nemohol viesť, vyšetrovací spis. Je možné, že počas práce na krajskej správe sa k spisu dostal, ale je vylúčené, aby v spise videl iné fotografie z miesta nálezu tela Ľudmily Cervanovej, aké doň boli založené po tom,

ako mŕtvolu prezrela službukonajúca doktorka Kalašová. Preto je odôvodnené podozrenie, že major Tóth si po roku 1989 ohľadom fotografií Ľudmily Cervanovej bohapusto vymýšľal. Ostáva otázkou, prečo by to robil.

Tibor Tóth mal dôvod na to, aby pomáhal nepriateľom svojich nepriateľov. Dňa 26. júna 1985 bol prepustený zo služobného pomeru, pretože bol stíhaný pre trestný čin zneužitia právomoci verejného činiteľa, ktorého sa podľa výsledkov preverovania inšpekcie dopustil tým, že maril vyšetrovanie ekonomickej trestnej činnosti a úplatkárstva istého JUDr. Evalda Krajčoviča. Majorovi Tóthovi bolo kladené za vinu, že ako náčelník II. odboru Verejnej bezpečnosti Krajskej správy Zboru národnej bezpečnosti hlavného mesta Bratislavy a Západoslovenského kraja bez vedomia príslušného vyšetrovateľa a svojich nadriadených poskytol obvinenému Krajčovičovi časti vyšetrovacieho spisu. Náčelník odboru major Tóth dával doktorovi Evaldovi Krajčovičovi inštrukcie, ako má ovplyvniť súdneho znalca, poskytoval mu informácie o výpovediach svedkov a dokonca prisľúbil, že zo spisu odstráni faktúru, ktorá jeho .klienta“ usvedčovala z prijatia peňazí za fiktívnu prácu. V spisovom materiáli sa doslova uvádza:

Major Tóth ako služobný funkcionár odboru vyšetrovania Verejnej bezpečnosti bol zodpovedný za vyšetrovanie závažnej trestnej činnosti obvineného JUDr. Evalda Krajčoviča a spol., pričom však zneužil svoju právomoc tým, že v tomto prípade v rozpore so svojimi služobnými povinnosťami konal tak, aby dosiahol u 'obvineného JUDr. Krajčoviča, prípadne'aj u ostatných účastníkov trestného konania zmarenie trestného postihu alebo aspoň zmiernenie tohto postihu.

V júni 1985 senát Vojenského obvodného súdu v Bratislave za predsedníctva podplukovníka Milana Hanzela odsúdil majora Tótha na tri mesiace nápravného opatrenia, pričom čas od marca do apríla toho istého roku, ktorý strávil vo vyšetrovacej väzbe, mu bol odpočítaný z dĺžky uloženého trestu. Mimochodom, Milan Hanzel bol ako nominant Strany demokratickej ľavice dvakrát ministrom spravodlivosti a v rokoch 1999 - 2004 bol slovenským generálnym prokurátorom.

Po tomto rozsudku mal Tibor Tóth očividne dôvod na hnev, vyvolávajúci túžbu po odplate. Jeho skvelá kariéra v polícii sa skončila neslávne, a keď sa v roku 1990 začala mediálna kampaň v prospech vrahov Ľudmily Cervanovej, pravdepodobne pocítil túžbu pomstiť sa. Páchatelia boli odrazu vykresľovaní

ako obete komunistického režimu. Azda sa aj on cítil ako obeť, a preto sa chcel tomu systému, čo ho potrestal, revanšovať. Prispel ku kampani odsúdených vrahov hláškami o podstrčení falošných fotiek a publicisti ako Marián Balázs sa ich vďačne chytili.

Vyššie citovanú pasáž o dvoch telách Balázs ovenčil medzititulkom „Od začiatku manipulácia", aby zdôraznil falošnú tézu o tom, že komunisti urobili z prípadu Ľudmily Cervanovej, dcéry podplukovníka Československej ľudovej armády, politický proces. Je to síce nezmysel, ale treba priznať, že sa s ním veľmi ťažko bojuje. Našťastie dôsledné používanie zdravého rozumu je zbraň ešte mocnejšia ako demagógia. Stačí sa len rozpamätať na to, že v stredu 14. júla 1976, keď svedomitý občan Vrbovský nahlásil nález mŕtvoly, predseda Miestneho národného výboru, privolaní policajti a službukonajúca lekárka netušili, že ide o Ľudmilu Cervanovú. A najvyššie stranícke a štátne orgány ešte ani len netušili, že sa práve zrodila kauza Cervanová. V ten večer, keď jej telo vyťahovali z rieky, si každý z prítomných rutinne plnil svoje služobné povinnosti a nemohol predpokladať, že do tohto prípadu sa raz vkradne politika. O prsteňoch na ruke mŕtvoly vytiahnutej z rieky už bola reč viackrát. Autorovi kritizovaného článku je však potrebné pripomenúť aj to, že osobné veci Ľudmily Cervanovej, vrátane listu od snúbenca Richarda Veselého, sa na smetisku v Kráľovej pri Senci akiste nevyskytli náhodou a majú priamu logickú súvislosť s nálezom tela v neďalekej rieke. Malý Vinco Tanko ich tam našiel o deň skôr, ako Ľudovít Cervan nahlásil nezvestnosť dcéry, takže akákoľvek manipulácia „od začiatku" je vylúčená. Oprávnene teda môžeme konštatovať, že mediálna manipulácia je to, čo napísal publicista Balázs. Ostáva na posúdení iných, či bola vedomá alebo nie.

Podobnou neúctou k faktom, mŕtvemu telu i pozostalým sa prejavila aj novinárka Lucia Nicholsonová, známa aj ako politička liberálnej strany Sloboda a solidarita. V roku 2006 napísala pre Týždeň článok s titulkom *Vinní! Naozaj?*. Okrem mnohých iných argumentov právoplatne odsúdených vrahov, aj ona si osvojila teóriu o tom, že mŕtvola v Čiernej vode nebola Ľudmila Cervanová. „Telo, ktoré našli v Čiernej vode, nikdy nikto neidentifikoval. Jej otec Ľudovít Cervan videl len šperky, ktoré údajne mala mŕtva na sebe. Bez toho, aby videl telo, skonštatoval, že ide o jeho dcéru Ľudmilu Cervanovú," napísala. Tieto úderné vety znejú naozaj pôsobivo a sugestívne a znova je potrebné pripustiť, že sa s nimi ťažko polemizuje. Najmä preto, že boli v rôznych obmenách napísané snáď tisíckrát predtým, a preto vyvolávajú dojem utvrdzovanej a utvrdenej pravdy. A ešte z jedného dôvodu je komplikované vyvracať podobné sentencie. Spochybniť, že podplukovník Cervan dôveryhodne identifikoval vlastnú

dcéru .len“ na základe šperkov odobraných z tela mŕtvoly nájdenej 14. júla 1976 v Čiernej vode, predpokladá takú mieru cynizmu, že by si ju niekto mohol zameniť za skalopevnú istotu. Ťažko však obviňovať Luciu Nicholsonovú zo zámernej cynickej lži. Bez váhania jej však môžeme vyčítať, že si nekriticky osvojila cynizmus, vydávaný za sväté rozhorčenie. V tom sa až priveľmi podobá na páchateľov, ktorí sú ešte aj dnes, takmer štyridsať rokov po spáchaní skutku, pripravení na svoju obhajobu použiť akúkoľvek manipuláciu s faktami.

Lucia Nicholsonová nevedela alebo zamlčala, že podplukovník Cervan identifikoval dcéru Ľudmilu aj fyzicky. Na pojednávaní Najvyššieho súdu ČSFR to v roku 1990 potvrdil bývalý náčelník Správy vyšetrovania Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky JUDr. Pavol Slopovský. Podľa jeho slov sa nikomu veľmi nechcelo hovoriť s otcom zavraždenej dcéry, a preto dostal Slopovský fotografiu Ľudmily Cervanovej a išiel s ňou za Ľudovítom Cervanom. Bývalý náčelník správy vyšetrovania pred súdom povedal: „Ja som s pplk. Cervanom hovoril len o tom, či je na fotografii jeho dcéra, keď povedal, že áno, ďalší pracovníci s ním potom išli do pitevne." Z jeho slov jednoznačne vyplýva, že otec dcéru identifikoval aj osobne. Slopovský tak potvrdzuje aj verziu, ktorú vo svojej po česky vydanej knihe *Případ Ľudmily Cervanové* (Epocha, Praha, 2010) opísala matka zavraždenej Margaréta Cervanová:

Chcela som ísť s manželom do pitevnej jedna zo žien ma však zadržala, aby som tam vraj nechodila, pretože jej telo je spuchnuté (.*.). Keď manžel vyšiel z pitevne, bol biely ako krieda. Povedal len jedno slovo; „Hrozné!“

Okrem týchto úkonov bola zavraždená medička identifikovaná aj pomocou krvnej skupiny. Bola nositeľkou krvnej skupiny A, rovnakej, aká sa našla na povraze, ktorým ju vrahovia pred zavraždením surovo spútali.

Balázs a Nicholsonová vo svojich článkoch použili mnoho iných lží, tvoriacich piliere obrannej a útočnej propagandy páchateľov. V dlhej histórii tohto prípadu neboli jediní, kto s nimi v médiách umne žongloval, a výtvory tohto umenia svojho druhu bude potrebné postupne vyvracať a rozpletať. Z prípadu vraždy Ľudmily Cervanovej sa mohla stať takzvaná kauza iba preto, že viaceré vplyvné médiá, niekoľkí uznávaní publicisti a píšuci politici napodiv prevzali argumentáciu usvedčených vrahov. Sústredeným útokom proti vyšetrovateľom, prokurátorom a sudcom sa im podarilo navodiť dojem, že trestné konanie a súd s páchateľmi boli súčasťou zinscenovaného procesu s politickým pozadím. Nič nemohlo byť vzdialenejšie pravde ako táto fantáziu dráždiaca lož.

Vyšetrovanie nielen v prvých dňoch, ale aj mesiacoch a rokoch, pripomínalo viac tápanie než zlovoľné komunistické sprisahanie.

Potvrdzuje to aj pohľad na 14. júl 1976, keď sa v Čiernej vode našlo rozkladom zohavené telo neznámej ženy. Vyšetrovatelia vtedy ani len netušili, ako sa tam dostalo a ako došlo k usmrteniu. A preto v ten deň mohol major Jiskra vydať iba veľmi vágne uznesenie o začatí trestného stíhania, v ktorom sa hovorilo:

Na základe oznámenia občana Jozefa Vrbovského, bytom Kráľová pri Senci, číslo domu 451, po preverení oznámených údajov, z výsledkov ohliadky miesta nálezu som zistil, že v rieke čierna voda, pri moste v obci Kráľová pri Senci bola dóa 14.7.1976 nájdená mŕtvola dosiaľ neidentifikovanej ženy v štádiu pokročilej hniloby, pričom ruky mŕtvoly boli zviazané za chrbtom, na krku mala uviazanú vreckovku. Dolná časť tela bola obnažená. Vzhľadom na tieto skutočnosti je dané dôvodné podozrenie, že neznáma žena bola usmrtená druhou osobou, preto som rozhodol, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Nič viac...

3. kapitola

ABSURDNÁ DRÁMA JÁNA HRMA

Po 14. júli 1976 sa vyšetrovanie vraždy Ľudmily Cervanovej rozbehlo na plné obrátky. Na prípade pracovalo 47 vyšetrovateľov a kriminalistov Krajskej správy Zboru národnej bezpéčnosti hlavného mesta Bratislavy a Západoslovenského kraja. Bol vytvorený vyšetrovací tím, ktorý pozostával zo štyroch skupín. Riadiaca a preverovacia skupina pôsobili priamo na krajskej správe. V teréne pôsobili ďalšie dve preverovacie skupiny, jedna na internáte v Mlynskej doline, druhá na mieste nálezu mŕtvoly v Kráľovej pri Senci. Do pátrania po vrahoch bola zapojená agentúrna a dôverníčka sieť Verejnej bezpečnosti, ale aj Štátnej bezpečnosti. Tajní spolupracovníci oboch zložiek dostávali úlohy zamerané na získavanie informácií o možných páchateľoch, ako aj na preverovanie rôznych tipov, ktoré vyšetrovací tím získal pri operatívno-pátracej činnosti. Na prvých podozrivých sa zavesili sledovacie útvary XII. správy federálneho ministerstva vnútra i krajskej správy.

Polícia vytýčila päť vyšetrovacích verzií. Takmer každá počítala s možnosťou, že vražda Ľudmily Cervanovej bola spojená so sexuálnym násilím. Buď mohla byť znásilnená a jej vražda bola pokusom o zbavenie sa nepohodlného svedka/poškodeného, alebo bola jej likvidácia pomstou za odmietnutie sexuálnych návrhov.

Hneď od začiatku vyšetrovatelia a kriminalisti hľadali vrahov medzi účastníkmi letnej aktivity (brigády) a hudobno-tanečnej zábavy v UNIC klu-

be. Do úvahy však pripadali aj vylúčení študenti z medicíny. Keďže polfcia mala informácie, že Cervanová bola násilne vtiahnutá do motorového vozidla cudzej výroby, ďalší okruh možných páchateľov tvorili zahraniční študenti.
A v hľadáčiku mužov zákona boli aj muži, čo boli notoricky známi tým, že v okolí internátov lákali dievčatá, aby k nim nastúpili do auta a išli sa niekam eroticky pozabávať.

Počas prvých dvoch týždňov vyšetrovania bolo k 27. júlu 1976 vypočutých alebo vyťažených 315 účastníkov letnej aktivity, ktorí boli v čase únosu a vraždy medičky ubytovaní v Mlynskej doline a boli aj na koncerte skupiny Elán v UN1C klube. Polícia vytipovala 3500 svetlých motorových vozidiel zahraničnej výroby a postupne preverovala, či majú ich majitelia a držitelia alibi na kritické obdobie 1 teda na noc z 9. na 10. júla. Kriminalisti zároveň denne overovali alibi osôb, ktoré parkovali s motorovými vozidlami pri internáte Ľudovíta Štúra a v blízkosti nálezu mŕtvoly v Kráľovej pri Senci.

Vyšetrovací tím pri pátraní po páchateľoch využil aj takzvanú „operatívno-taktickú evidenciu". Pomocou tejto policajnej databázy bolo vytipovaných najskôr 43 a neskôr až 163 potenciálnych podozrivých, ktorí sa v minulosti dopustili podobnej trestnej činnosti a používali pri nej autá. Policajti aj v tomto prípade masovo preverovali, či tieto staré známe firmy majú na čas vraždy presvedčivé alibi.

Ďalej si polícia zo študijného oddelenia Lekárskej fakulty Univerzity Komenského vyžiadala zoznamy 402 študentov medicíny a 72 študentov vylúčených zo štúdia, ktorí by mohli poznať Cervanovú. Aj tieto osoby boli preverované v súvislosti s jej zavraždením. V rámci rozsiahlej operatívno-pátracej činnosti boli rozpracované a sledované skupiny Fodor a spol., Hayden a spol., Jankel a spol., Harabrín a spol., Hybeňa a spol. a ďalšie. Všetky tieto policajné úkony a aktivity si vyžadovali mnoho úsilia i času a prinášali iba veľmi nepatrné výsledky. Aj preto sa v priebežnej správe o stave vyšetrovania vraždy Ľudmily Cervanovej zo dňa 28. septembra 1976 uvádza, že „neboli zistené také poznatky, že by udržiavala bližšie, prípadne intímne známosti s inými študentmi, i keď bol o menovanú veľký záujem, týchto odbíjala tým, že má snúbenca".

Napriek tomu sa v druhej polovici augusta zdalo, že na políciu sa usmialo šťastie. Vyšetrovatelia narazili na zaujímavú postavičku menom Milan Hayden. Tento vtedy ešte mladík, narodený v roku 1955, viedol, mierne povedané, veľmi rozmarný život. Do bytu si s priateľmi často vodil dievčatá a venovali sa spoločne nemravným radovánkam. Hayden mal navyše zásadný problém. Policajtom tvrdil, že v noci 9. júla 1976 bol vo V klube a alibi mu malo potvrdiť

viacero známych. Nanešťastie si na jeho prítomnosť v takzvanom Véčku nikto nespomínal. Alibi mu nemohol potvrdiť ani jeho dobrý priateľ a neskôr známy novinár Pavol Jacz, ktorý bol v kritický večer s kamarátkou v kine na filme *Pacho, hybský zbojník.*

Hayden bol preto 18. augusta vzatý do cely predbežného zadržania a v jeho byte bola vykonaná domová prehliadka. Poručík Šimek ako dôvod zadržania veľavravne napísal, že Milan Hayden „nikde nepracuje a živí sa nekalým spôsobom príživníckym. V jeho byte sa nachádzajú rôzne osoby mužského a ženského pohlavia z radov mládeže, kde sa výstredne správajú. Okrem toho je podozrivý zo spáchania závažného trestného činu, nakoľko na kritickú dobu nevie preukázať svoje alibi."

Výstredné správanie mládeže v byte podozrivého a údajný príživnícky spôsob obživy síce stačili ako dôvod na internovanie v cele predbežného zadržania, boli však primálo na to, aby sa z Haydena stal aj obvinený. Pri domovej prehliadke policajti okrem dvojhlavňovej poľovníckej pušky zadržali rôzne druhy špagátu, bielu textilnú šnúru a 18 kusov pánskych vreckoviek rôzneho druhu. Zjavne sa usilovali vypátrať zhodu medzi špagátom, ktorým mala Cervanová za chrbtom zviazané ruky, a vreckovkou, čo sa jej plantala na krku. Kriminalisti odobrali vzorky vlasov z červeno-čiernej kockovanej deky a vlasy, chlpy a vzorky textílií z Haydenovho auta. Expertíza kriminalistického ústavu vylúčila, že by sa odobrané vzorky zhodovali s vlasmi či ochlpením Ľudmily Cervanovej. Neboli zistené ani zhody s povrazom a vreckovou, ktoré boli nájdené na jej rukách a krku.

Policajti pracovali síce nekompromisne, ale aj rýchlo. V priebehu jedného dňa overili Haydenovo alibi a vylúčili, že by mohol byť vrahom alebo spolupáchateľom vraždy Ľudmily Cervanovej, a preto bol 19. augusta prepustený na slobodu. Vo vyhodnotení Haydenovej vetvy vyšetrovania k tomu napísali, že „bol prepustený, nakoľko menovanému nebola dokázaná žiadna trestná činnosť. Pri šetrení bolo zistené, že Milan Hayden žije vo svojom byte sám, nakoľko jeho matka sa väčšinou zdržiava v obci Kráľová pri Senci, a počas tejto doby si aj s kamarátmi, a to hlavne s Pavlom Jaczom, Ivanom Pavelkom, Martinom Valentom a Ladislavom Skokanom, vodili na byt rôzne dievčatá za účelom súlože. Po dôkladnom vyťažení a vypočutí Milana Haydena a po použití rôznych operatívnych prostriedkov je možné Milana Haydena vylúčiť ako možného páchateľa k prípadu únosu a vraždy Ľudmily Cervanovej."

Vyšetrovatelia narazili v „operatívno-taktickej evidencii" aj na Miroslava Somoru, narodeného v roku 1944. V minulosti už bol trestaný nielen za krádež a lúpežné prepadnutie, ale aj za znásilnenie, a preto bolo pochopiteľné, že

polícia sa zaujímala, či má na noc z 9. na 10. júla 1976 hodnoverné alibi. Somorova manželka aj jej rodičia, s ktorými bývali v jednom dome, potvrdili, že jej manžel Miroslav bol v kritický piatok od 20:00 doma v Tepličke nad Váhom, kde aj prespal. Na druhý deň bol pomáhať švagrovi na stavbe rodinného domu a neskôr podvečer boli s manželkou na krstinách. Somora nevlastnil osobné motorové vozidlo a ani si od nikoho žiadne nepožičiaval. Tento potenciálny páchateľ bol teda v prípade vraždy medičky Cervanovej mimo podozrenia.

Somora sa živil ako vodič nákladného auta. Pri Bernolákove zobral 8. augusta 1976 stopárku, ktorú znásilnil. Potom v nočných hodinách prišiel do Trenčína, kde ho oslovili dve dvadsaťročné stopárky s prosbou, aby ich odviezol pod Strečno. Mali namierené do Tatier. Miroslav Somora dievčatá zobral. Keď zaspali, začal ich surovo mlátiť ťažkým zaťahovacím kľúčom. Keď dievčatá upadli do bezvedomia, brutálne ich na smrť dobodal nožom. Stalo sa to 9. augusta, teda presne mesiac po vražde Ľudmily Cervanovej. jednu z obetí Somora zviazal a posmrtne znásilnil. Mŕtve telá odviezol až do moravského mesta Valašské Klobouky a zahrabal ich tam na smetisku. Aj vďaka pomoci všímavých miestnych obyvateľov polícia vypátrala páchateľa do desiatich dní. Somora bol postavený pred súd a odsúdený na trest smrti. Popravený bol v roku 1978. Podobný trest oprávnene hrozil aj zatiaľ neznámym vrahom medičky Ľudmily Cervanovej. Príbeh Miroslava Somoru sa stal neskôr námetom pre celovečerný film *Smrť stopárok.*

Na základe oznámenia istého angažovaného občana musela polícia preverovať aj informáciu, že Cervanovú zavraždili dvaja študenti z Bulharska, ktorí bývali v tom istom bloku internátu ako ona a poznali sa s ňou. Občan dokonca uviedol, že Bulhari vlastnili svetlé auto. Táto stopa bola slepá.

Pri previerkach alibi majiteľov osobných vozidiel zahraničnej výroby boli 28. septembra 1976 vypočutí aj Zuzana Szatmáryová a jej manžel Karol. Protokoly o ich výsluchoch boli uložené v archíve ministerstva vnútra v Levoči. Políciu zaujímalo niekoľko vecí. Vyšetrovatelia chceli vedieť, či sa boli manželia 9. júla 1976 zabávať v Mlynskej doline a či tam náhodou neboli autom. Z výpovedí vyplynulo, že Karol Szatmáry v tom čase používal Peugeot svojej matky, u ktorej bývali s manželkou Zuzanou a malým dieťaťom. Tiež sa potvrdilo, že Szatmáry sa spoznal s Jánom Hrmom pri futbalovom turnaji, ale pravidelné styky neudržiavali. Vyšetrovateľov zaujímalo, či mohol byť Karol Szatmáry v kritický deň na diskotéke. Manželka Zuzana si síce nevedela spomenúť presne, ale podľa jej názoru to nebolo pravdepodobné, pretože piatky zvykli tráviť doma. Jej manžel zase vypovedal, že na diskotéky do Mlynskej doliny nechodil a že on ani jeho matka auto nikdy nikomu nepožičiavali.

Zuzana Szatmáry sa stala po roku 1989 verejne známou osobou, vyjadrovala sa k politickému a spoločenskému dianiu, publikovala a bola riaditeľkou nadácie Charty 77. Spolu s jánom Krstiteľom Balázsom, výtvarníkom Františkom Guldanom, Ľubou Lesnou a Františkom Šebejom uverejnila 13. decembra 2006 v týždenníku Domino fórum vyhlásenie k prípadu Ľudmily Cervanovej, v ktorom sa v plnom rozsahu prihlásila k propagande odsúdených vrahov. Okrem iného sa podpísala aj pod neuveriteľne samoľúbe a zároveň zavádzajúce vety:

Počas dlhých rokov, ktoré sa venujeme prípadu ako angažovaní občania a predovšetkým ako publicisti, sme nadobudli hlboké presvedčenie, že rozsudkom v roku 1982 sa v tomto prípade dopustila komunistická justícia porušenia práva a hlbokej nespravodlivosti a odsúdila nevinných ľudí. Súd vtedy vyniesol rozsudok bez jediného skutočného dôkazu a na základe hrubo zmanipulovaného vyšetrovania.

Vyhlásenie reagovalo na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave, ktorý opakovane uznal za vinných už raz právoplatne odsúdených vrahov. V tejto súvislosti sa v ňom ďalej uvádzalo:

Ako sa môže v dnešných podmienkach súd rozhodnúť nezaoberať sa dôkazmi, ktoré obracajú celú kauzu naruby a svedčia o neudržateľnosti záverov vyšetrovania? Nehovoriac o tom, že zaoberať sa dôkazmi, ktoré vyšetrovatelia zozbierali v prvý rok vyšetrovania, žiadal federálny najvyšší súd, a práve tieto listinné dôkazy sa našli v levočskom archíve.

Zdôrazňujeme, že spomínané výpovede manželov, ako aj druhá výpoveď Karola Szatmáryho z 28. októbra 1976, sa nachádzajú v archíve v Levoči. Rovnako sú v tomto zariadení uložené všetky výpovede, svedectvá á poznatky, ktoré boli síce získané v súvislosti s vyšetrovaním vraždy Ľudmily Cervanovej, ale neviedli k jej objasneniu. Týka sa to napríklad takzvanej arabskej stopy, ale aj prípadu Jána Hrma a ďalších slepých stôp. V Levoči nie sú ukryté žiadne tajomstvá, ktoré by mohli dokázať nevinu odsúdených vrahov. Práve naopak, vo viacerých zložkách sú založené čiastkové vyhodnotenia prípadu a tie svedčia o tom, že všetky nitky sa zbiehali v Nitre a končili sa na adresách neskôr usvedčených páchateľov.

Mimoriadnu pozornosť museli vyšetrovatelia venovať výpovediam Jozefa Baču a jeho manželky Veroniky. Z ich svedectva sa neskôr vyvinula takzvaná arabská stopa kauzy Cervanová. Páchatelia a neskôr aj ich mediálni advokáti sa tejto stopy držali ako topiaci sa slamky a dodnes spriadajú konšpiračné teórie o pomste teroristov podplukovníkovi Československej ľudovej armády.

Pani Veronika Bačová mala zhodou okolností 9. júla 37. narodeniny. Do zápisnice o výsluchu svedka z konca augusta uviedla, že „dcéra mi dala k narodeninám kvety, tak som ich išla odniesť na cintorín na hrob synovi v Slávičom údolí". Na cintorín susediaci s internátom Ľudovíta Štúra sa vybrala aj s manželom okolo 21:30, pri hrobe sa však zdržali iba chvíľku. Na konečnej zastávky autobusu číslo 39 čakali dosť dlho na spoj, ktorý ich mal odviezť domov. Okrem nich tam stáli ešte dve dievčatá a jeden mladík. Veronika Bačová uviedla, že okolo 22:30 si všimla, že k zastávke prichádzalo dievča s cestovnou taškou, asi 20-ročné, 160 centimetrov vysoké, s dlhými vlasmi. Vtom pri nej zastavilo svetlé auto značky Volkswagen Chrobák, otvorili sa predné dvere a posádka auta sa s dievčinou začala zhovárať. Po otvorení dvier sa rozsvietilo v aute svetlo, takže pani Bačová si všimla, že Chrobák šoféroval černoch a vzadu sedeli ďalší dvaja muži čiernej pleti. Mladá slečna sa s nimi chvíľu rozprávala, potom si do auta naložila tašku, nato si sadla vedľa vodiča a auto odišlo. Ešte si stihla všimnúť, že na voze nesvietili zadné svetlá, ale vďaka pouličnému osvetleniu zaznamenala, že v poznávacej značke bolo číslo 24 alebo 25. Podľa Veroniky Bačovej ju mal neskôr člen posádky Chrobáka spoznať. Policajnému orgánu v tejto súvislosti povedala:

...keď som išla autobusom na cintorín do Slávičieho údolia, v tomto autobuse som videla jedného, čo sedel dňa 9. 7.1976 v tom aute. Moja pozornosť bola ešte väčšia preto, lebo sa na mňa aj on pozeral so zvýšenou pozornosťou. Takisto vystúpil na konečnej zastávke autobusu č. 39.

V rovnaký deň vypovedal aj manžel pani Bačovej. Pán Jozef Bača na rozdiel od manželky uviedol, že na cintorín sa vybrali o 21:00 a po položení kvetov na hrob sa na konečnú zastávku autobusu vrátili o 22:00. K stretnutiu mladej ženy s posádkou bledého Volkswagenu malo dôjsť približne 20 metrov od zastávky. Priebeh konverzácie, nastúpenie dievčaťa, odchod auta a jeho posádku opísal v podstate zhodne ako jeho pani. Dodal, že auto malo zasvietené iba parkovacie svetlá a nemalo osvetlenú poznávaciu značku. Jozef Bača ďalej vypovedal, že s manželkou prišli domov okolo 22:50, teda približne päť minút po

tom, čo iní svedkovia videli únos Ľudmily Cervanovej, ktorý sa odohral asi 60 metrov od zastávky autobusu a 110 metrov od vchodu do internátu.

Úplne inak vyznieva svedectvo šoféra autobusu Alexandra Nagya. V kritický večer 9. júla 1976 mal službu. Necelé tri týždne po vražde, 28. júla vypovedal, že videl pravý opak toho, čo tvrdili Veronika a Jozef Bačovci. Keď chcel okolo 22:32 zatiahnuť s autobusom k zastávke, všimol si, že zozadu sa veľkou rýchlosťou blíži auto s rozsvietenými diaľkovými svetlami. Nešlo teda od internátu do mesta, ale z mesta hore Mlynskou dolinou k internátu. Bol to Volkswagen svetlosivej farby so štátnou poznávacou značkou s červenými písmenami. Keby Nagy nezabrzdil, voz by doňho narazil. Volkswagen vošiel na široký chodník, spájajúci zastávku s vchodom do internátu Ľudovíta Štúra. Vodič autobusu Alexander Nagy ďalej poskytol popis posádky auta, ktorý by mohol nasvedčovať tomu, že išlo o cudzincov:

Vo vozidle som videl sedieť vodiča, vedľa neho bol tiež muž. Na zadnom sedadle bola nejaká osoba, ale presne neviem, či to bol muž alebo žena. Vek by som presne nevedel uviesť, ale povedal by som, že zozadu vodič a prísediaci vyzerali na taký stredný vek. Obaja mali tmavšie, až čierne vlasy. Osoba, ktorá sedela vzadu, neviem, aké mala vlasy, či dlhšie alebo kratšie. Voz teda prebehol a v uličke potom zastavil.

Časové a priestorové súradnice udávané manželmi Bačovcami sa nezhodujú s údajmi, ktoré vyplývajú z iných podstatných svedectiev. Avšak v období, keď urobili svoje výpovede, toho ešte vyšetrovatelia tak veľa nevedeli. Aj preto nemohli vylúčiť, že Ľudmila Cervanová mohla nastúpiť do auta dobrovoľne. Odporovalo by to síce záveru, ku ktorému dospeli už 28. septembra 1976, že táto medička sa mužskej spoločnosti v zásade vyhýbala, ale preveriť bolo potrebné každú stopu. A tak sa začalo pátrať po Araboch, černochoch a iných študentoch z cudziny, čo vlastnili svetlé motorové vozidlá, osobitne Volkswageny. Obzvlášť v októbri 1976 bolo vykonané veľké množstvo úkonov.

Treba v predstihu uviesť, že preverovanie takzvanej arabskej stopy bolo z hľadiska objasnenia vraždy medičky Cervanovej neproduktívne. Veronika Bačová a jej manžel Jozef boli nepochybne svedkami udalostí, ktoré opísali v rámci policajnej zápisnice, avšak tie sa odohrali takpovediac o autobus skôr. Cervanovú totiž páchatelia uniesli až po tom, čo Bačovci odišli. Mala v úmysle cestovať až neskorším spojom. Svedectvu týchto manželov by nebolo potreb-

né venovať toľko pozornosti, keby médiá, po vzore tvorcov konšpiračných teórií, nenafúkli takzvanú arabskú stopu do románových rozmerov.

Takže v októbri 1976 polícia vypočula napríklad študenta tretieho ročníka stavebnej fakulty z Nemeckej demokratickej republiky Karla-Heinza Moserta. Nebol černoch ani Arab, ale jeho svedectvo malo pre vyšetrovateľov určitý význam, aj keď nebol v čase zavraždenia študentky v Bratislave. Potvrdil, že v spoločnosti Slovákov Milana Strečoka z Banskej Bystrice a Dušana Kudiaka z Oravy sa chodil opaľovať na strechy átriových internátov. Zvykli sa tam opaľovať aj dievčatá, no žiadnu z nich po mene nepoznal. Táto informácia potvrdzovala aj nepotvrdzovala výpoveď svedka Lukáča Karabinoša, ktorý prípad Ľudmily Cervanovej poriadne zamotal, a najmä skomplikoval život neborákovi Jánovi Hrmovi. Vo vzťahu k samotnej vražde však výpoveď študenta Moserta k ničomu neviedla.

V tom istom mesiaci boli vypočutí viacerí majitelia zahraničných motorových vozidiel, ktorí bývali na internátoch v Mlynskej doline. Študent šiesteho ročníka medicíny z Nigérie Nathaniel Ayodole-Macaulay potvrdil, že v októbri 1975 si zo Západného Berlína priviezol Volkswagen modrej farby. Auto raz požičal aj bratovi a ten si neskôr kúpil takzvaného chrobáka. Spojenie Nigérijčana s prípadom Cervanová bolo vylúčené.

Volkswagen 1300 bledomodrej farby vlastnil študent piateho ročníka politickej ekonómie zo Sýrie Fasail Husain Mousa. Na deň vraždy 9. júla mal spoľahlivé alibi. Na internáte bol približne do desiatej alebo jedenástej hodiny predpoludním. Potom autom odišiel za študentom stavebnej fakulty, Sýrčanom Badrom Hawazenom, ktorý mal pod Slavínom prenajatú vilu. Vlastník bledomodrého Volkswagenu z 9. na 10. júla prespal u svojho kamaráta na Hlbokej ulici v Bratislave.

Na priváte na Hlbokej ulici s Hawazenom býval Salah Wanly, ktorý však 2. júla 1976 odcestoval na prázdniny do Sýrie. Práve v tomto období ho začal častejšie navštevovať Fasail Husain Mousa a tiež uňho občas prespával. Hawazen polícii povedal, že 8. júla urobil skúšku, čo išli s Mousom zapiť do hotela Kyjev. Na druhý deň 1 teda 9. júla - chodili po meste, večer sa boli zabaviť a prespali uňho na Hlbokej ulici. Mousa u Hawazena takto pobýval až do 12. júla.

Študent ekonómie Wasfi Kaddouni Muen sa narodil v roku 1947 v Jeruzaleme. V marci 1976 si kúpil od istého Iračana Volkswagen 1300 modrej farby a už v júni toho istého roku auto predal piatakovi z Vysokej školy ekonomickej Abdulovi Mohamedovi. Auto bolo ešte stále písané naňho, ale už ním nejazdil. Kým ho vlastnil, parkoval's ním pred átriovými internátmi. Muen do protokolu uviedol, že tu videl parkovať aj podobný Volkswagen tmavšej modrej farby.

Patril istému Antoniovi. Ďalej videl pred internátmi červenú embéčku Suhaila z Iraku, Mousov bledomodrý Volkswagen a zelený Fiat so žltými pásmi, ktorý patril študentovi z Cypru.

Poslucháč Vysokej školy ekonomickej Suhail Abdulláh al-Azavi mal na štúdenta svoj vek. Narodil sa v roku 1940 v Iraku. Od roku 1974 vlastnil červenú Škodu 100 a nikomu ju nikdy nepožičiaval. Na izbe býval so Slovákmi Petrom a Ivanom. Pred internátom videl parkovať volkswageny patriace Muenovi a Mousovi, zeleno-oranžový fiat Cyperčana Anglesa (Muen ho videl ako zeleno-žltý), nový červený Volkswagen Sýrčana Mamuna a biele Žiguli či Ladu s označením H alebo DDR.

Polícia našla aj Volkswagen vo vlastníctve Abdulaha Fazala z Afganistanu, ktorý bol tiež ubytovaný v Mlynskej doline, ale žiadna spojitosť majiteľa ani jeho auta s vraždou Ľudmily Cervanovej sa nepreukázala.

Ďalej bola vypočutá študentka z Maďarska Erzsébet Csirník. Povedala, že istý Arab menom Mahmoud mal 9. júla 1976 vidieť, ako posádka nejakého Volkswagenu unáša Cervanovú. Polícii sa podarilo ustanoviť Sýrčana Mahmouda Ramadana Hassana. Pri preverovaní jeho alibi bolo zistené, že v kritický večer bol na diskotéke približne do 22:00. Potom išiel spať a žiaden únos ani auto nevidel.

Hneď za čerstvá bol 16. júla 1976 vypočutý Maher A1 Zafari z Libanonu. Vypovedal, že keď sa na svojom aute v inkriminovaný deň vracal okolo 23:00 hod. do Mlynskej doliny, od internátu išla oproti nemu neosvetlená Škoda 100. Vo vozidle mal spoznať známeho „menom Otto; ktorý má pochádzať z Paty“. Okrem neho v aute údajne sedeli ešte ďalší dvaja ľudia, nevedel, či medzi nimi bola aj žena. V policajnom zázname sa uvádza, že AI Zafari „uvedeného Otta videl znovu na internáte 12. 7.1976 o 22:30 hod., kde ešte s dvomi obťažovali dievčatá a volali ich do vozidla“. Nie je vylúčené, že Libanončan mal na mysli Otta Harabrína, ktorého polícia taktiež bezvýsledne preverovala.

Kamud Ali Sarraj Fouad bol 14. októbra 1976, keď ho vypočula polícia, čerstvým absolventom lekárskej fakulty. Narodil sa v roku 1944 v Iraku a v Československu vlastnil krémový Fiat 125. Jeho príbeh nebol z hľadiska svedectva manželov Bačovcov nijako zaujímavý. Fouad nechodil na diskotéky, nenavštevovali ho žiadne dievčatá, stýkal sa prevažne so zahraničnými študentmi. Jeho spolubývajúceho) tiež Araba, ktorý sa však odsťahoval, občas navštevovala nejaká Eva z Bánoviec nad Bebravou. Ale nič viac. Kamud Ali Sarraj Fouad sa však poznal s hlavnou postavou tejto kapitoly Jánom Hrmom, študentom fakulty telesnej výchovy a športu z Piešťan. Fouad v rokoch 1973 i 1974 ako medik v tomto meste praxoval na internom oddelení miestnej nemocnice.

V Piešťanoch si našiel množstvo známych, medzi nimi aj Hrma, ktorého rodičia sa v roku 1975 chystali na dlhšiu cestu do Bagdadu. Ján Hrmo preto pozval Fouada k nim domov, aby s ním jeho rodičia mohli prebrať informácie o dobových irackých reáliách. Manželia Hrmovci boli v Iraku v rokoch 1975 - 1976. Práve v tomto období, keď bol ich piešťanský byt voľný, pretože syn Ján býval na internáte v Bratislave, sprostredkoval Fouad v Piešťanoch bývanie istej Iračanke. Nakontaktoval ju na Jána Hrma, ktorý jej na tri týždne prenajal byt za 80 korún československých na deň.

Iračan si počas praxe na internom oddelení našiel v Piešťanoch veľa priateľov, ktorých chodil často navštevovať. Pri jednej príležitosti prespal aj u Jána Hrma. Vedel o ňom, že viac ako štúdiám sa venuje šmeline, dovozu tovaru z Poľska a jeho predaju na území vtedajšieho Československa. Fouad policajtom povedal ešte jednu zaujímavú príhodu. Došlo k nej po vražde Ľudmily Cervanovej. Na piešťanskom kúpalisku sa ho raz Ján Hrmo opýtal, či počul o medičkinej vražde. Keď Fouad odpovedal, že počul, Hrmo mu na to odvetil, že vraždy sa dopustili Arabi. Študent z Iraku na to opáčil, že odkiaľ to vie, na čo jeho slovenský priateľ riekol, že to počul. Fouada to zrejme mierne podráždilo, preto Jánovi Hrmovi povedal, že ak niečo také vie, mal by to ísť oznámiť na Verejnú bezpečnosť.

Inak už Kamud Ali Sarraj Fouad policajtom nepovedal nič zásadné. Iba ak to, že v marci a apríli roku 1976 uňho na internátnej izbe býval ďalší Iračan Hassan Hussein Awni. Agent Štátnej bezpečnosti, ktorý spolu s Lukáčom Karabinošom taktiež vážne ovplyvnil osudy študenta fakulty telovýchovy a športu Jána Hrma.

Na ráno 21. septembra 1976 nebudú traja kamaráti Ján Hrmo, Viliam Cintula a Peter Kovačič spomínať v dobrom. Zadržala ich polícia, zaistila im aj motorové vozidlá a v ich bytoch prebehli rozsiahle domové prehliadky, kde vyšetrovatelia a kriminalisti hľadali osobné veci Ľudmily Cervanovej. Pri rozpracovávaní tejto trojice bolo zistené, že pravidelne cestujú do zahraničia, najmä do Poľska, odkiaľ vozia tovar a bez náležitého preclenia ho predávajú v Československu. Pri domových prehliadkach u Hrma, Cintulu a Kovačiča polícia našla kožušiny, televízory, magnetofón a ďalší nepreclený tovar. Cintula s Kovačičom boli obvinení z trestných činov špekulácie a porušovania predpisov pri obehu tovaru v styku s cudzinou. Rovnaké obvinenie padlo aj na hlavu Jána Hrma, avšak voči nemu vyšetrovateľ začal aj trestné stíhanie pre trestný čin vraždy spolupáchateľstvom. Všetkých troch obvinených vzal prokurátor do vyšetrovacej väzby.

Ako sa to všetko zomlelo a prečo bol práve Ján Hrmo obvinený zo

spolupáchateľstva na vražde Ľudmily Cervanovej, je komplikovaný a do veľkej miery aj kafkovsky absurdný príbeh.

Vedúci predajne stavebnín Hassan Hussein Awni, narodený 2. januára 1936 v Bagdade, vypovedal 17. a 19. júla 1976. V oboch výpovediach opísal, čo sa dialo v noci 9. júla toho istého roku na schodoch pred internátom Ľudovíta Štúra. Awni poVedal, že do Mlynskej doliny prišiel už okolo siedmej večer za svojimi priateľmi. Vedel, že v UNIC klube je zábava, ale dnu nešiel, pretože celý čas sa zdržiaval na schodoch pred internátom, odkiaľ odišiel približne okolo polnoci. Okolo trištvrte na jedenásť v noci si všimol, že zvnútra vyšli traja muži. Dvaja si sadli vedľa neho na zábradlie, tretí stál oproti nim a nervózne prešľapoval. Muž, čo sedel bližšie pri Awnim, mohol mať okolo 190 centimetrov a 32 až 33 rokov. Práve ten mal zvolať na 175 centimetrov vysokého a asi 30-ročného chlapa, ktorý ostal stáť: „jano, choď za tou kočkou 1 kurvou, zavolaj ju, ty ju dobre poznáš.“ Potom všetci traja odišli smerom k parkovisku, ale svedok nevedel uviesť, či tam mali auto, pretože sa o to nezaujímal. Bolo približne 23:00, keď Awni videl z internátu vychádzať mladé dievča s cestovnou taškou. Údajne nebola blondína, lebo inak by si ju prehliadol lepšie. Na parkovisku videl stáť dve škodovky. Jednu so seneckou a druhú s bratislavskou poznávacou značkou. Tá druhá, sivej farby, stála na parkovisku aj vtedy, keď zo schodov odchádzala trojica loviacich mladých pánov.

Ešte horšie to s Jánom Hrmom vyzeralo, keď sa rozhovoril zamestnanec Pozemných stavieb Nitra Lukáč Karabinoš, ktorý v lete roku 1976 pracoval na dostavbe átriových internátov v Mlynskej doline. Deň a najmä noc 9. júla boli pre Karabinoša bohaté na zážitky, a preto mu z nich v pamäti utkvelo niekoľko pozoruhodných skutočností. Najprv koncom augusta 1976 len akoby nanečisto o nich porozprával pracovníkom kriminálnej polície a tí z tohto rozhovoru vyhotovili úradný záznam. Opisované udalosti však boli natoľko závažné, že Lukáč Karabinoš musel byť vypočutý procesným spôsobom ako svedok. Počas viacerých výsluchov tento 56-ročný pomocný robotník so sklonom k nestriedmemu požívaniu alkoholu zoširoka porozprával, ako si pamätá na kritický deň. Vyšetrovateľ poručík Šimora v zápisniciach občas zachytával doslovné Karabinošove vyjadrenia vrátane prehreškov proti syntaxi, lexikológii a fonetike. Vďaka tomu si môže každý bádateľ utvoriť plastickú predstavu o svedkovom intelekte.

V deň únosu Ľudmily Cervanovej si bol Lukáč Karabinoš vybrať výplatu. Potom sedel u kolegu a asi o šiestej podvečer sa pešo vybral do Karlovej Vsi do krčmy Riviéra. Dal si tam pivo a dvakrát poldeci vodky. Potom sa mestskou hromadnou dopravou odviezol na hlavnú stanicu, kde si v bufete dal ako pred-

krm „na stojáka" desiatku pivo a za tým maďarský guláš s knedľou. Na stanici ešte vypil trikrát dva deci bieleho vína a okolo desiatej večer sa pobral električkou do mesta. Vystúpil pri krčme Fajka, kde si zrejme ešte čosi šupol do nosa, pešo prešiel na Kapucínsku ulicu, odkiaľ sa autobusom číslo 39 odviezol na konečnú zastávku do Mlynskej doliny.

„Ako som vystúpil z autobusu, tak som sa tam, pravda, trochu motal, teda išiel som sa vyšťať tak bokom za ten prístrešok 1 zastávku autobusu. (...) Ako som bol tvárou obrátený k internátu, práve vtedy išlo proti mne auto, malo naplno rozsvietené svetlá. Týmito svetlami ma úplne oslepilo," povedal vyšetrovateľovi Karabinoš. Pripustil, že auto išlo bez motora. A to aj mohol byť dôvod, prečo si ho nevšimol a vošiel mu do jazdnej dráhy. Svedok opisoval, že rukou dával šoférovi znamenie, aby stlmil svetlá, hovoril tomu, aby „zablindoval". To sa aj stalo, avšak došlo aj k tomu, o čo Lukáč Karabinoš nežiadal. Na aute sa otvorili predné pravé dvere, vyskočil z nich nahnevaný mladík, chytil ho pod krk a vyhrážal sa, že mu dá poza uši, lebo sa im motá popod kolesá. Vystrašený a opitý zamestnanec Pozemných stavieb začal nahlas prosiť, aby mu neubližoval a aby ho nechal na pokoji. „Veď čo som vám urobil," nariekal. Z auta sa ozval aj šofér, ktorý útočiacemu mladíkovi povedal, nech sa na to vykašle. Útočník nastúpil do auta, ktoré so stlmenými svetlami prudko vyštartovalo dolu Mlynskou dolinou.

Lukáč Karabinoš vyšetrovateľovi ďalej povedal, že v aute sedeli dohromady traja muži a jedna žena. A všetkých štyroch poznal. Išlo o študenta medicíny a dvoch adeptov na strojného a stavebného inžiniera. Posledná pasažierka bola asi 20-ročná študentka medicíny z Košíc. Tvrdil, že všetkých poznal preto, lebo od konca mája 1976 ich vídal opaľovať sa na streche átriových internátov. Traja študenti bývali priamo v týchto objektoch, a preto chodili hore na strechu iba v trenkách. Medička bývala na internáte Ľudovíta Štúra, takže prichádzala oblečená a na streche sa vyzliekala do plaviek.

Svedok Karabinoš si spomenul, že raz, keď pracoval na átriových internátoch, videl v jednej izbe troch spomínaných študentov v spoločnosti medičky z Košíc a dvoch dlhovlasých Nemiek. Študentka medicíny mu dokonca aj uvarila kávu, a kým ju v spoločnosti tejto partie popíjal, chlapci ho požiadali, či by im nevedel vybaviť nejakú brigádu. Na lístok mu napísali aj svoje mená, ale Lukáč Karabinoš ho niekde zapatrošil. Samozrejme, sľúbil, že ak ho nájde, okamžite ho odovzdá bezpečnosti. Lenže lístoček sa nikdy nenašiel, a preto dodnes presne nevieme, s kým sa to Karabinoš pri kávičke zoznámil.

Keď 9. júla 1976 okolo jedenástej hodiny v noci takmer skončil pod kolesami auta, videl na zadnom sedadle študenta medicíny, ako drží ľavou rukou

okolo ramien medičku z Košíc, a keby tá nekričala, aby Ju pustili a nevolala o pomoc, údajne by to vyzeralo, ako by sa chceli milovať. Karabinoš tiež tvrdil, že auto šoféroval ten, čo študoval za „strojného inžeľéra" a biť ho chcel zase študent stavebnej fakulty. Dokonca si bol istý, že auto, v ktorom sedeli traja študenti a vystrašená medička, bola sivá Škoda 100 alebo Škoda 100 L. V takomto voze sa totiž strojár, stavbár a medik pravidelne vozili a spoločne ho aj pred internátom opravovali.

Karabinoš tvrdil, že mladú študentku medicíny vídal aj v budove internátu Ľudovíta Štúra, kde bola ubytovaná. Vyšetrovateľ ho preto vyzval, aby opísal, ako chodila oblečená. Svedok sebe vlastným spôsobom povedal a poručík Šimora doslovne zaznamenal:

Videl som Ju chodiť jednak v Šatách* právda, také svetlejšie. Potom som ju videl chodiť do bufetu v sukni, takej sivastej alebo čo. Vite, videl som ju chodiť do bufetu aj v tých galotách. No boli to také modré galoty, rifle, veďá. Potom som Ju videl aj v takom kabátku a tiež v nejakej blúzke. Tieto však neviem presne popisať.

O jej zovňajšku sa ešte pochvalne vyjadril, že nechodila zmaľovaná ako iné dievčatá a nemenila farbu vlasov. Pokiaľ ide o medičkine styky, Lukáč Karabinoš podľa zápisnice uviedol:

Skutočne som si nevšimol, že by táto študentka, táto dochtorka z Košíc chodila s nejakými cudzincami, Arabmi, černochmi alebo niečo podobné. Jé som Ju videl chodiť najviacej s tými tromi študentmi. Ja som sa, právda, o nich bližšie nestaral.

Svedectvá Hassana Husseina Awniho a Lukáča Karabinoša boli nepochybne závažné. Kým Iračan mohol vidieť, ako sa páchatelia, z ktorých sa jeden volal Jano, pripravovali na únos nejakej kočky, pomocný robotník z átriových internátov zase mohol byť svedkom eskortu obete na neznáme miesto. Nedalo sa nič robiť, polícia musela začať ich výpovede preverovať.

Awni dostal najprv album s fotografiami mužov narodených v rokoch 1940 až 1949. Spomedzi nich určil ako možných páchateľov Štefana Greča z Nitry, Rudolfa Kubu z Levica Milana Vendiera z Malaciek. Previerka ich alibi však ukázala, že ani jeden z nich nemohol mať s prípadom Ľudmily Cervanovej nič spoločné. Trochu inak dopadla druhá identifikácia, ktorú nerobili orgány Verejnej bezpečnosti, ale príslušník II. odboru Správy ŠtB nadporučík

Blaho. Predložil svedkovi deväť fotografií, Awní ukázal na zábery číslo 3 a 9. Na oboch bol ján Hrmo. Svedok povedal, že Ide o toho jana, na ktorého jeho kamarát volal, aby išiel za nejakou kočkou, lebo on ju pozná.

Aj Karabinoiovi boli predložené albumy fotografii Dokonca ešte skôr, ako vypovedal v postavení svedka. Kriminalisti ho požiadali o identifikáciu potenciálnych páchateľov hneď po tom, ako im v auguste v rámci vyťažovania povedal o svojich nočných zážitkoch. Na ôsmich fotografiách označil troch mužov, ktorých poznal z átriových internátov a ktorých mal vidieť pri incidente na konečnej zastávke autobusu číslo 39. Išlo o jána Hrma, Jána Trangoša a Dušana Poláka. Okolo študenta telovýchovy Jána Hrma sa očividne sťahovala slučka a mnohé naozaj nasvedčovalo tomu, že bezpečnosť sa dostala na stopu páchateľovi.

Spletitý príbeh nedoštudovaného telocvikára by však nebol leomplexný bez malej odbočky. Ide o Hassana Husseina Awniho. jedného z kľúčových svedkov jeho prípadu, je totiž na mieste pýtať sa, prečo druhý pokus o identifikáciu možných páchateľov vraždy Ľudmily Cervanovej nerobili kriminalisti, ale príslušník Štátnej bezpečnosti. Inžinier Awni totiž nebol iba vedúcim predajne, ale od 27. marca 1976 aj agentom II. odboru Správy štátnej bezpečnosti s krycím menom Ali. V jeho spise sa o tom uvádza: „Viazací akt previedol referent 3. oddelenia U. odboru Správy ŠtB Bratislava, podporučík Dohnal Ludvík, ktorý spracováva problematiku zahraničných študentov, za prítomnosti zástupcu náčelníka U. odboru S-ŠtB podplukovníka Mráza Alexandra.[0] Tento fakt vysvetľuje okolnosť, prečo sa Awní, narodený v roku 1936 v Bagdade, ponevieral po večeroch pri vysokoškolských internátoch.

Štátna bezpečnosť udržiavala s týmto Iračanom vzťah od mája 1973. Vtedy sa stal jej dôverníkom pod krycím menom Nuri. Awni alias Ali alias Nurí poskytoval štátnej bezpečnosti informácie o náladách, názoroch a stykoch arabských študentov a o „vnútropolitickej situácii v Iraku, ako i o činnosti hnutia kurdského ľudu". Okrem toho bol poverovaný rôznymi úlohami, ktoré sa týkali pobytu Iračanov na území Československa a ich stykov s irackými a kurdskými študentmi.

Awni bol pre spoluprácu s tajnou službou ako stvorený. Bol vzdelaný, inteligentný a vzhľadom na vtedajší režim mal aj správnu politickú orientáciu. Ovládal arabský, perzský, afganský, kurdský a anglický jazyk. Vo veku 16 rokov sa stal členom „pokrokovej ilegálnej mládežníckej organizácie Šebibe el-lrakie" a o rok neskôr vstúpil do Komunistickej strany Iraku, taktiež pôsobiacej mimo rámca zákona. Čoskoro sa stal predsedom komunistickej organizácie v severnom Bagdade, avšak v roku 1956 bol odsúdený na päť rokov za činnosť

namierenú proti monarchii. Po dvoch rokoch bol z väzenia prepustený, pretože monarchia padla. Avšak v roku 1960 mu opäť hrozilo väzenie, pretože sa zúčastňoval bojov na strane Kurdov, vedených Mustafom Barzánim. Súdruhovia mu preto zabezpečili potrebné doklady a Awni odcestoval do Československa. Z čias ilegálneho pôsobenia poznal takmer všetkých vrcholných predstaviteľov komunistických strán Iraku a Sýrie a niektorých predstaviteľov kurdského hnutia.

Agent Ali prišiel do Československa v roku 1961. O šesť rokov neskôr tu promoval na Národohospodárskej fakulte Vysokej školy ekonomickej. Keď sa v Iraku dostala k moci strana Baas, pri domovej prehliadke v dome jeho rodičov našli „nežiaduce materiály". Otca a dvoch mladších súrodencov odsúdili na šesť mesiacov, Awni dostal dva roky a ani v čase jeho spolupráce so Štátnou bezpečnosťou nebol tento rozsudok zrušený, takže sa nemohol vrátiť do vlasti. Tajná služba vysoko oceňovala, že hneď po príchode do Československa sa aktívne zapojil do práce spolku irackých študentov, a v jeho materiáloch sa osobitne vyzdvihuje, že „s jeho prácou bola veľká spokojnosť aj na Ústrednom výbore Socialistického zväzu mládeže, nakoľko vedel stmeliť názorovo a nábožensky rozdelených irackých zahraničných študentov do jednotného pokrokového zväzu".

Dalo by sa ešte veľa písať o Aliho úspechoch na poli spravodajskej činnosti. Tie však nie sú v kontexte kauzy Ľudmily Cervanovej podstatné. V hodnotiacej správe pripojenej k viazaciemu aktu sa však spomína aj tento prípad: „Taktiež na základe ním podaných poznatkov a svedeckej výpovede sa úspešne pokračuje vo vyšetrovaní vraždy študentky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave Cervanovej.“ Táto mierne kostrbatá veta vysvetľuje nielen to, prečo druhú identifikáciu s Awnim uskutočnil príslušník Štátnej bezpečnosti, ale aj to, ako sa orgány Verejnej bezpečnosti dozvedeli o existencii tohto svedka.

Spravodajská služba ukončila spoluprácu s agentom Alim 22. augusta 1978. Celkovo podal 176 informácií, z toho išlo 106 do informačného toku alebo boli poskytnuté na ďalšie spravodajské využitie X. a I. správe federálneho ministerstva vnútra. Boli mu vyplatené odmeny v celkovej výške 7 100 korún československých. K ukončeniu spolupráce došlo z dvoch dôvodov. Prvý spočíval v tom, že Awni prezradil viacerým nepovolaným osobám, že spolupracuje so Štátnou bezpečnosťou. Prezradil to dvom pracovníkom Ústredného výboru Socialistického zväzu mládeže, ako aj dvom Kuvajťanom, s ktorými sa často stýkal v Trenčianskych Tepliciach. Druhým dôvodom prerušenia spolupráce bolo Aliho rozhodnutie, že odcestuje z Československa do alžírskeho Oranú, kde získal prácu asistenta na miestnej univerzite. Keďže československá

rozviedka nemala pre Awniho žiadne využitie, jeho spolupráca s tajnou službou tohto štátu bola ukončená.

Na jeseň roku 1976 však Hassan Hussein Awni s krycím menom Ali nielenže pre Štátnu bezpečnosť pracoval, ale aj aktívne vystupoval v rámci trestného konania vedeného proti Jánovi Hrmovi, ktorý bol so svojimi dvomi kumpánmi od 21. septembra vo vyšetrovacej väzbe.

Karabinoš a Awni sa nezhodovali v dvoch tretinách potenciálnych páchateľov, obaja však svorne na fotografiách identifikovali Jána Hrma. Proti nemu svedčili nielen oni, ale aj ďalšie dôležité fakty, ktoré on nezmyselne popieral, čím si situáciu ešte viac komplikoval.

Pred zaistením si polícia Hrma poriadne preverila a zistila, že bol veľmi zlý študent, nemal urobené ročníkové skúšky, holdoval alkoholu a vo veľkom vyhľadával ženskú spoločnosť. Polícia ďalej zistila, že ich podozrivý mal pridelenú izbu na átriových internátoch v bloku K. Izbu prepustil spolužiakovi Sergejovi Rusinákovi a sám býval načierno v internáte Lafrancoňi. Odtiaľ to mal bližšie jednak na fakultu telesnej výchovy a športu, a jednak do krčmy Machnáč, kde sa pravidelne spíjala vysokoškolská mládež.

V priebehu rozpracovania sa pracovníci vyšetrovacieho tímu dohodli s vojenskou správou, že armáda si pod nejakou zámienkou predvolá Hrma na vyšetrenie. Absolvoval ho vo vojenskej nemocnici v Bratislave. Počas pobytu v armádnom zdravotníckom zariadení boli nič netušiacemu podozrivému pre potreby kriminalistického skúmania odobraté vzorky krvi a vlasov.

Ján Hrmo, ako aj ďalší dvaja s ním zadržaní a podozriví z ekonomickej trestnej činnosti, jazdili na motorových vozidlách a vzájomne si ich požičiavali. Peter Kovačič, juniorský reprezentant v päťboji a Hrmov spolužiak z fakulty, vlastnil Škodu 100 bledosivej farby. Viliam Cintula, zamestnanec Incheby, mal zase tisícku embéčku žltej farby a sám Hrmo mal bez obmedzení k dispozícii otcovo auto.

Po zadržaní bola všetkým trom odobraná krv a boli zaistené ich pachové stopy. Vzorky pachových stôp získané z oblečenia Ľudmily Cervanovej a stopy odobrané zo zvrškov stíhaného Jána Hrma sa zhodovali, čím sa jeho situácia náramne zdramatizovala, pretože tento fakt jasne svedčil o tom, že podozrivý musel byť v kontakte so zavraždenou. Počas vyšetrovania Hrmo tvrdohlavo odmietal, že by sa s Cervanovou poznal.

Vyšetrovatelia a kriminalisti však vedeli svoje. Hrmo, Kovačič a Cintula boli vo vyšetrovacej väzbe informačne rozobraní doslova na súčiastky. Verejná bezpečnosť v súčinnosti so správou väzníc na nich nasadila väzenskú agentúru a na celách mali okrem donášačov nasadené aj odpočúvacie zariadenia,

ktoré používala XII. správa federálneho ministerstva vnútra. Za zmienku stojí okolnosť, že väzenská agentúra bola tvorená osobami vo výkone väzby alebo vo výkone trestu, no nezriedka sa najmä do ciel predbežného zadržania nasadzovali tajní spolupracovníci polície, ktorí túto činnosť za finančnú odmenu vykonávali popri inom civilnom zamestnaní. Od väzenskej agentúry sa vyšetrovatelia teda dozvedeli, že Ján Hrmo poznal Cervanovú, pretože mu ju predstavila jej priateľka, a počas skúšobného obdobia ju v roku 1976 dokonca navštívil na internáte. Hrmo vedel aj to, že Cervanová je dcérou podplukovníka Československej ľudovej armády.

Všetko nasvedčovalo tomu, že polícia sa dostala na kobylku tomu správnemu chlapovi. Mala dve svedectvá, ktoré potvrdzovali, že v deň vraždy Ľudmily Cervanovej bol Ján Hrmo v Mlynskej doline. Svedok Karabinoš dokonca tvrdil, že podozrivý, keď ho chcel vyzauškovať, vystúpil z auta, v ktorom sedela „tá dochtorka z Košíc" a volala o pomoc. K tomu všetkému sa polícii postupne podarilo zhromaždiť dôveryhodné informácie o tom, že Ján Hrmo sa nezriedka zúčastňoval zábavy spojenej so skupinovým sexom. Navyše niektoré z týchto netradičných aktivít sa odohrávali na zadnom sedadle auta. A to iba posilňovalo podozrenie, že Hrmo sa mohol v honbe za sexuálnym dobrodružstvom dopustiť násilného konania a následne aj preventívnej vraždy, aby sa zbavil nepohodlného svedka/poškodeného.

Veľavravný je policajný materiál s ťarbavým názvom „Vyhodnotenie výpovedí jednotlivých osôb, ktoré sa zúčastnili hromadných sexov". Uvádzajú sa v ňom okolnosti, ktoré vyšetrovateľov oprávňovali k domnienke, že obvineného životný štýl sa zhoduje s profilom páchateľa. Vynechávame detaily, z vyhodnotenia uvádzame pre lepšiu orientáciu len základné údaje.

V roku 1972 alebo 1974 stretli Ján Hrmo a Miroslav Grňa vo V klube zdravotnú sestru Martu K. Odtiaľ ju odviezli na byt na Ostredkoch, kde sa svojsky zabávali až do rána.

V novembri 1972 Ján Hrmo navrhol kamarátovi Viliamovi Cintulovi, aby zo zastávky mestskej hromadnej dopravy na Šafárikovom námestí v Bratislave zobrali do auta Zdenku M. Cintula zastavil, Hrmo výstúpil, Zdenke M. povedal, že ju odvezú domov do Petržalky. Keď súhlasila, vydali sa na opačný breh Dunaja, zaparkovali neďaleko jej domu a sadli si na zadné sedadlo k Zdenke M. Po viac-menej nevinných radovánkach ju odviezli domov.

Podobný prípad bol z apríla 1976. Trojica Ján Hrmo, Miroslav Grňa a Viliam Cintula sa v hoteli Devín zoznámila s Vierou G. Zobrali ju do vinárne Veľkí františkáni, vypili s ňou fľašu vína a potom ju na Cintulovom aute odviezli na jeho byt. Podľa znenia vyhodnotenia seansa prebehla na báze dobrovoľnosti.

Záznam o styku s inžinierkou Eleonórou P. je trochu chúlostivý. Táto dáma učila na strednej škole, ktorú navštevovali Cintula s Hrmom. Údajne k nej chodili domov pod zámienkou doučovania, avšak program ich stretnutí mal mať iný charakter. Eleonóra P. v styku s políciou pravdivosť týchto informácií kategoricky vylúčila.

Trojica Hrmo, Grňa a Cintula sa v júni 1976 zoznámila vo Veľkých františkánoch so servírkou Annou N. a Lýdiou P. Z podniku odviezli obe dámy na Cintulov byt, kde sa dokopy nič nestalo. Neskoro v noci sa partia rozišla. Miroslav Grňa odprevadil domov Lýdiu P., s ktorou mal konsenzuálny pohlavný styk.

Zrejme najvážnejší prípad je z roku 1974, aj keď pri ňom paradoxne k žiadnemu sexuálnemu aktu nedošlo. Nie je isté, či sa tieto udalosti odohrali v októbri alebo júni, pretože výpovede zainteresovaných sa v tomto ohľade mierne rozchádzajú. Trojica mužov Ján Hrmo, Samuel Plintovič a istý bratislavský herec sa v Piešťanoch zabávali v bare Orient s Danou V. a Annou V. Plintovič navrhol, aby sa išli zabávať na byt Hrmových rodičov. Kým Dana V. išla na byt vcelku dobrovoľne, Anna V. sa tam ocitla proti svojej vôli. Aj keď sa o to páni všemožne usilovali, iniciatívny bol najmä známy herec, k dobrovoľnému ani násilnému pohlavnému styku nedošlo.

S jedlom rastie chuť. Žiaden príčetný kriminalista alebo vyšetrovateľ preto nemohol vylúčiť, že v Jánovi Hrmovi, sa prebral k životu netvor, schopný dopustiť sa sexuálneho násilia a možno aj vraždy. Niektoré vyššie popísané prípady nasvedčovali, že s kamarátmi na ženy naliehal, aby mu boli po vôli, prípadne na nich skúšal rôzne úskoky, akým bola napríklad „nezištná" ponuka na odvoz domov. O prípade mladučkej Anky V. ani nehovoriac.

V neprospech obvineného Jána Hrma svedčili ďalšie nepriaznivé okolnosti. Napríklad jeho priateľ, spolužiak a spoluobvinený v kauze špekulácie a nepovoleného obehu tovaru v styku s cudzinou Peter Kovačič vyšetrovateľom povedal, že Hrmo ho žiadal, aby pred orgánmi Verejnej bezpečnosti poprel, že dňa 9. júla 1976 boli spolu. Ján Hrmo už totiž od iného človeka z Nového Mesta nad Váhom vedel, že sa na neho v súvislosti s vraždou Ľudmily Cervanovej vypytujú kriminalisti. Kovačič vo svojej výpovedi uviedol, že po takto zvláštne formulovanej žiadosti sa svojho priateľa opýtal, či má niečo s vraždou spoločné. Hrmo vraj neodpovedal, iba mykol plecom a zrejme sa aj záhadne usmial.

Vyhliadky Hrma neboli práve najlepšie aj preto, lebo svedok Hassan Hussein Awni ho spoznal nielen na fotografii, ale aj naživo pri takzvanej rekognícii. Awni 20. októbra 1976 povedal, že Hrmo je ten Jano, o ktorom vypovedal, že mu mal asi 190 centimetrov vysoký chlap povedať, aby išiel za istou kočkou, lebo ju pozná. Hrmo toto obvinenie tvrdo odmietol a na záver výsluchu z toho

istého dňa dôrazne vyhlásil: „K otázke opoznania, ktoré bolo prevedené Arabom i Bagdadu, uvádzam, že nepripúšťam jeho tvrdenie o tom, že som dňa 9. 7.1976 bol v Mlynskej doline, avšak kde som sa dňa 9. 7.1976 nachádzal, to udať neviem, nakoľko doposiaľ tento deň som si v mojej pamäti nespresnil."

Prevažnú väčšinu výsluchov Jána Hrma viedol vyšetrovateľ poručík Tomek. Na výsluchu z 20. októbra, počas ktorého sa odohrala aj identifikácia za účasti svedka Awniho, bol zhodou zvláštnych okolností prítomný vyšetrovateľ Karol Tóth, v danom čase ešte iba kapitán, stážista na krajskej správe v Bratislave. Je zaujímavé, že Arab z Bagdadu, ako nazval Awniho obvinený Hrmo, neidentifikoval ako ďalších účastníkov diania na schodoch pred internátom zo dňa 9. júla 1976 spoluobvinených Kovačiča a Cintulu. Aj to nasvedčuje faktu, že vtedajšia štátna moc, jej Štátna bezpečnosť a ani orgány Verejnej bezpečnosti nemali záujem urobiť z kauzy Cervanová politický monster proces, ako dodnes tvrdia vrahovia a ich mediálni spojenci. Keby bol Awni cvičený cirkusový medveď v postavení zmanipulovaného svedka, identifikoval by nielen Hrma, ale aj Kovačiča s Cintulom, a režim by mal prípad v suchu.

V citovanej výpovedi z 20. októbra Ján Hrmo po dlhých prieťahoch konečne priznal, že zavraždenú Ľudmilu Cervanovú poznal. Prvý raz ju mal stretnúť na začiatku akademického roku v septembri 1975 na Gorkého ulici v Bratislave. Prítomný bol aj jeho priateľ Miroslav Grňa. Dali sa do reči, medička im povedala, že je ubytovaná na internáte v Mlynskej doline, a dokonca mala prezradiť aj číslo svojej izby. „Cervanová pri tomto stretnutí na mňa urobila dojem solídneho a slušného dievčaťa," vyslovil sa Hrmo. Neskôr stretol Cervanovú aj s jej kamarátkou v reštaurácii Smíchovský dvor. Dievčatá si dali obed a on ich pozval na pivo, respektíve víno. Pri tejto príležitosti sa mal dozvedieť, že študentkin otec je vojak z povolania. Tiež si vypočul, že dievčatá by sa rady vybrali na nákupy do Maďarska. Ako skúsený šmelinár sa vyjadril, že to nie je žiaden problém, a sľúbil, že ich tam rád odvezie. Obvinený Ján Hrmo si nevedel presne spomenúť, kedy sa dozvedel, že Cervanová býva rovnako ako on v Piešťanoch. Pripustil, že to mohlo byť asi v polovici októbra 1975, keď ju aj s kamarátom Štefanom Mačekom navštívil na internáte. Cervanová sa vtedy učila na skúšku z anatómie. Ján Hrmo nadhodil cestu do Maďarska, na čo mala medička reagovať, že to nepripadá do úvahy, pretože má veľmi veľa učenia. Na logickú otázku vyšetrovateľa Tomeka, prečo dosiaľ popieral, že zavraždenú Cervanovú poznal, odpovedal veľmi zamotane:

...toto som nemal v úmysle tajiť a meno Cervanová som si dal do spojitosti až potom, keď som si spomenul na situáciu a na návštevu

v Mlynskej doline, kde sa Cervanová učila a vedel som, že jedna z týchto troch študentiek je z Piešťan.

Vyšetrovatelia však z pochopiteľných dôvodov viac verili svedkovi Awnf-mu. V presvedčení, že Hrmo je zapletený do únosu a vraždy Ľudmily Cervanovej, ich utvrdzovalo aj ďalšie svedectvo alkoholika Lukáča Karabinoša. Tento zamestnanec Pozemných stavieb Nitra bol 5. novembra 1976 postavený pred viacerých mužov a mal povedať, ktorí z nich 9. júla vystúpil z auta (v ktorom bola študentka medicíny z Košíc volajúca o pomoc) a vyhrážal sa mu bitkou. Karabinoš neomylne ukázal na Jána Hrma. Ten sa bránil, že svedka nepozná a žiaden konflikt s ním nemal, ale vyšetrovateľ Tomek si o tom, samozrejme, myslel svoje. Márne sa Hrmo bránil, že „dedko musel vidieť niekoho iného".

Keď už toho bolo priveľa, poručík Tomek sa rozhodol pre konfrontáciu obvineného Hrma so svedkom Karabinošom. Obvinený na otázku, či pozná prítomného svedka, odpovedal záporne. Svedok na rovnakú otázku odpovedal zoširoka, pre Hrma zdrvujúco a pre vyšetrovateľa presvedčivo: „Tu prítomného poznám z Mlynskej doliny, ako sa volá, neviem. Poznám ho zo dňa 9. 7. 1976 z večera, kedy tento išiel v Mlynskej doline v aute. Predtým som ho taktiež videl v Mlynskej doline." Potom Karabinoš do očí obvinenému rozpovedal celú svoju verziu konfliktu pri konečnej autobusu číslo 39, v rámci ktorej Hrmo vystupoval ako útočník a člen posádky auta, v ktorom bola unášaná mladá medička.

V priebehu konfrontácie Karabinoš s hlbokým presvedčením na Hrmovu adresu vyhlásil: „Pozeral som sa mu do očí a do tváre a z toho dôvodu som si ho dobre zapamätal a s nikým si ho nemýlim." Znechutený a zjavne rezignovaný Hrmo mu odvetil, že „mne do očí a tváre pozerať nemohol, lebo ja som tam nebol", a na záver vyšetrovacieho úkonu dodal: „...celá situácia sa mohla stať, ale nie s mojou osobou".

Aj keď náčelník krajskej správy v Bratislave plukovník Pobehá v správe o stave vyšetrovania Ľudmily Cervanovej zo dňa 28. septembra 1976 upozorňoval na to, že „Karabinoš je alkoholik s veľmi nízkym intelektom", v novembri toho istého roku poručíkovi Tomekovi neostávalo nič iné, iba vážne brať do úvahy jeho svedectvá. Čo mal napokon robiť, keď ich podopierali aj výpovede svedka Awniho?

Ján Hrmo navyše nedokázal pomôcť ani sám sebe. Celé mesiace si nevedel spomenúť, čo robil v kritickú noc. A to ani napriek tomu, že 9. júla osľavoval narodeniny. Neustále si plietol dni a udalosti, čo sa počas nich odohrali. Každú chvíľu uvádzal iných svedkov alebo okolnosti, ktoré by mu mali potvrdiť alibi. Avšak keď ich vyšetrovatelia a kriminalisti overovali, zakaždým to dopadlo pre obvineného Hrma fiaskom.

Vyšetrovateľ Tomek mohol teoreticky uveriť, že Hrmove pachové stopy sa na Cervanovej odevoch zachytili, keď ju bol navštíviť na internáte. Lenže kombinácia prítomnosti pachových stôp s výpoveďami dvoch svedkov a neschopnosťou obvineného presvedčivo vysvetliť, kde bol a čo robil v noci z 9. na 10. júla, bola natoľko zásadná, že pri výsluchoch na Hrma donekonečna apeloval výzvou: „Vypovedajte, ale pravdivo, čo ste robili dňa 9. 7.1976..." A obvinený tiež donekonečna omieľal nepresvedčivú výhovorku, že si nevie spomenúť, pretože polícia mu neumožnila rozpamätať sa, čo v kritickom období robil.

Ján Hrmo absolvoval dovedna 40 výsluchov. A nie hocakých. Napríklad v období medzi 2. a 6. novembrom 1976 ho vypočúvali takrečeno na dve smený. Ráno popri poručíkovi Tomekovi nastúpila jedna partia a po obednej prestávke zase druhá. Výsluchy neraz trvali aj do 20:00 a Hrmo miestami strácal nervy. Odmietal vypovedať, apaticky pozeral von oknom alebo zúril, vulgárne nadával a odmietal podpisovať zápisnice. Raz dokonca vyhlásil, že jemu je už všetko jedno, nech ho bárs aj popravia, ale on sa nemá k čomu priznať. Napriek tomu, že výsluchy boli tvrdé, únavné a dlhé, Hrmo sa nikdy nesťažoval na to, že by proti nemu polícia používala násilie alebo psychický nátlak. Ide o skutočnosti, ktoré je potrebné zdôrazniť, pretože vrahovia svoju obhajobu formou mediálnej propagandy založili okrem iného aj na tvrdení, že policajti na nich páchali fyzické a psychické násilie. Bili ich, vyhrážali sa a zastrašovali trestom smrti. Tieto lži bude potrebné ešte podrobnejšie rozobrať. Teraz postačí konštatovanie, že ak by zlovoľní policajti, krvilační eštebáci alebo celý komunistický režim chceli silou-mocou niekoho usvedčiť, mali na to ideálnu príležitosť v prípade jána Hrma. Nemuseli by sa trápiť konštruovaním komplikovaného „politického" procesu so siedmimi páchateľmi a desiatkami svedkov. Úplne by im postačoval jeden páchateľ, bolo by ho potrebné iba správnym spôsobom spracovať a zlomiť.

V tejto fáze vyšetrovania sa síce ukazovalo, že Hrmo je dôvodne podozrivý, a preto obvinený z vraždy Ľudmily Cervanovej, no nie všetko svedčilo v jeho neprospech. Federálny kriminalistický ústav vypracoval na základe žiadosti krajskej správy v Bratislave analýzu vlasov, mikročastíc a krvných skupín z ohorkov, ktoré boli zaistené pri prehliadke motorových vozidiel Jána Hrma, Petra Kovačiča a Viliama Cintulu. Neboli zistené žiadne zhody medzi odobranými vzorkami z áut a stopami zaistenými na tele a odevoch zavraždenej medičky.

Z oranžovej Škody 100 LS patriacej Hrmovmu otcovi bola okrem ohorkov, vlasu a výterov na zistenie prítomnosti krvi odobratá aj použitá žuvačka. Pri domovej prehliadke boli zaistené jeho rifle „za účelom zisťovania, či sa na

týchto nenachádzajú mikrostopy totožné s oblekom nebohej Cervanovej". Dodatočne boli kriminalistickému ústavu v Prahe odstúpené aj pyžama a plášť, prezuvky, prestieradlo a obliečky z podušky a paplóna, ktoré Hrmo používal počas fingovanej hospitalizácie nariadenej vojenskou správou. Všetky tieto previerky dopadli negatívne, teda v Hrmov prospech. Kriminalistický ústav mal zodpovedať otázku, či vlasy nájdené na šnúre, ktorou mala Cervanová zviazané ruky, sa zhodujú s vlasmi odobranými Jánovi Hrmovi. Odpoveď znela jednoznačne v prospech obvineného:

Pri porovnaní s mikrostopami, zaistenými na obeti, je iba určitá podobnosť červených vláken, nájdených na šnúre na bielizeň na obeti. Vlákno bolo preparované a skúmané mikroskopickou technikou. Ide o vlákno ružovofialové chemické 1 matované, ktoré nevykazuje zhodu s vláknami na obeti. Vzájomným porovnávaním vyššie uvedených vzoriek vlasov nebola zistená zhoda ich morfologickej štruktúry. Žiadnu zhodnosť mikrostôp z odevu Ľ. Cervanovej s mikročasticami zaistenými z vecí podozrivého Jána Hrma sa nepodarilo preukázať.

Pre Jána Hrma vyznel v podstate priaznivo aj znalecký posudok z odboru psychiatrie. Nevyplývalo z neho, že by trpel takou duševnou poruchou, ktorá by uňho mohla vyvolať túžbu vraždiť. Psychiatri sa podrobne zaoberali Hrmovou rodinnou i odbornou anamnézou. Zistili, že sa narodil v roku 1949, vyrastal v harmonickom a sociálne dobre situovanom rodinnom prostredí, zmaturoval na podnikovom odbornom učilišti Slovnaftu, v rokoch 1964 až 1975, keď nastúpil na fakultu telesnej výchovy a športu, vystriedal päť zamestnaní. Aj keď Ján Hrmo často striedal partnerky, podľa znalcov bol jeho sexuálny život v norme. Prezradil im, že má vážnu známosť a chce sa s ňou oženiť, ostatné ženy preňho nič neznamenali. Pokiaľ išlo o jeho ekonomickú trestnú činnosť, bol ju schopný detailne a logicky opísať s plným vedomím viny. „Motivácia trestnej činnosti, ktorú doznal, je jednoznačne nechorobná, zištná," uviedli znalci v posudku. V prípade vraždy Ľudmily Cervanovej sa však uňho prejavovala štylizovaná póza trpiteľa, ale veril, že pravda o jeho nevine vyjde najavo. Účasť na vražde kategoricky popieral a znalci boli nútení, rovnako ako vyšetrovateľ Tomek, konštatovať, že Hrmo si nevedel spomenúť, čo robil 9. júla 1976. Táto amnézia bola priam neprekonateľná aj napriek tomu, že v ten deň mal obvinený narodeniny. Ako sa opakovane vyjadril, preňho je deň narodenia ako každý iný, a preto nevidí dôvod na oslavu. V záveroch posudku znalci

konštatovali, že Ján Hrmo netrpel žiadnou psychickou poruchou, v čase spáchania skutku si bol plne vedomý jeho nebezpečnosti pre spoločnosť a bol plne zodpovedný za svoje konanie. Napriek tomu ho však zhodnotili ako psychopatickú a neharmonickú osobnosť s málo rozvinutými vyššími citmi.

Apologetika skutočných vrahov Ľudmily Cervanovej je založená aj na tom, že bez zaváhania prešli vyšetrením na polygrafe, teda na takzvanom detektore lži. 0 kvalite tejto konkrétnej previerky, ako aj o hodnovernosti a spoľahlivosti metódy ako takej, by sa dalo dlho polemizovať. Avšak vzhľadom na rozsah používania tohto argumentu v mediálnej kampani vrahov a ich verejných obhajcov z radov slovenských intelektuálov je potrebné zmieniť sa aj o polygrafickom vyšetrení, ktoré počas vyšetrovania tejto vraždy podstúpil obvinený Hrmo.

Iba ťažko polemizovať so záverom vyšetrenia na polygrafe, že Ján Hrmo klamal, keď tvrdil, že Cervanovú nepoznal. Poručík Tomek v priebehu vyšetrovania jednoznačne preukázal, že obvinený sa so zavraždenou poznal, k čomu sa aj napokon priznal. Veľké rozpaky však vyvolávajú tvrdenia zo správy o polygrafickom vyšetrení, že Hrmo mal širšie znalosti o zavraždení Cervanovej, ako uvádzal, teda že pri tejto otázke zatajuje viacero údajov. Rovnako je málo dôveryhodné konštatovanie, že nehovoril pravdu, keď tvrdil, že v noci 9. júla 1976 nebol Mlynskej doline. Nie obvinený Ján Hrmo, ale orgány Verejnej bezpečnosti napokon dokázali, že v kritickom čase sa v okolí internátu ani v jeho interiéri nenachádzal a v čase únosu a vraždy mladej medičky bol od miesta prvého z týchto činov vzdialený cirka 90 kilometrov. Z toho vyplývajú iba dve možnosti. Buď vyšetrenie na detektore lži bolo vedené nesprávnym spôsobom (a potom vyšetrovatelia potvrdili Hrmovi falošné alibi), alebo samotná metóda polygrafického skúmania je nespoľahlivá.

Nechajme však bokom scholastické dišputy o detektore lži. Výsledky vyšetrovania totiž napokon ukázali, že táto previerka bola z hľadiska dokazovania Hrmovej viny či neviny úplne irelevantná. Ján Hrmo sa ani po štyridsiatich, neraz celodenných výsluchoch na rozdiel od viacerých skutočných vrahov k vražde Ľudmily Cervanovej nepriznal. Aj keď si nevedel spomenúť, čo robil 9. júla 1976, neustále konzistentne tvrdil, že v ten deň v Mlynskej doline nebol a s týmto trestným činom nemá nič spoločné. Vyšetrovateľovi Tomekovi postupne nadiktoval celý zoznam osôb, ktoré mu mali potvrdzovať na kritickú noc alibi. Našli sa takí, ktorí naozaj potvrdzovali, že Ján Hrmo bol celé popoludnie až do podvečera v Piešťanoch na kúpalisku Eva a potom popíjal v spoločnosti viacerých kamarátov v podnikoch Orient, Srdiečko, Eden a Gril. Niektorí si dokonca pamätali, že Hrmo mal poliate tričko červeným vínom,

a preto sa bol doma prezliecť. Tričko poškvrnené vínom si pamätala aj jedna barmanka, no nevedela sa rozpamätať na deň, kedy v ňom videla nešťastníka obvineného. Bolo však mnoho takých, ktorí uvádzali, že Jána Hrma nepoznajú alebo si nevedeli spomenúť, či sa s ním v.osudný piatok stretli. Neraz to boli aj jeho veľmi dobrí priatelia. Dokonca ani jeho snúbenica Anna Papová nemohla potvrdiť, čo robil 9. júla 1976, pretože sa u nej zastavil iba na chvíľu popoludní a potom odišiel na kúpalisko.

Až v novembri 1976 si začal Ján Hrmo matne spomínať, že noc z 9. na 10. júla bol napríklad v bare Gril v Piešťanoch, kde sa zdržiaval v spoločnosti Alexandra Benedikoviča a mala tam byť prítomná aj istá dáma z Frýdku Místku. Spomenul si aj na to, že s Benedikovičom odprevádzali do piešťanského kempingu aj tri dievčatá a domov prišiel až ráno 10. júla okolo ôsmej hodiny. Nič konkrétnejšie však neuvádzal, a preto musela na jeho alibi zapracovať samotná polícia. V polovici februára 1977 sa naňho začalo usmievať šťastie. Spása Jána Hrma mala tri mená: Jaroslava Horáková, Jindřiška Šajerová a Márie Sečkárová.

Horáková a Šajerová boli švagriné a na dovolenku do Piešťan prišli so svojimi ďalšími švagrovcami, manželmi Rezkovcami. Jaroslava Horáková bývala vo Frýdku Místku, jej švagriná Jindřiška Šajerová v obci Bilnica v okrese Zlín (v tom čase Gottwaldov). Partia troch švagrín a jedného švagra bývala v jednom stane v kempingu na brehoch SÍňavy. Počas pobytu sa zoznámili s učiteľkou základnej školy Máriou Sečkárovou z Uherského Hradišťa, ktorá tu dovolenkovala s dvoma neplnoletými dcérami. Pani Horáková mala za manžela brata Jindřišky Šajerovej, ale časom ovdovela.

Dámy Horáková, Šajerová a Sečkárová sa večer 9. júla 1976 vybrali na tancovačku do piešťanského hotela Eden. Prihovorili sa im tam traja mládenci! Jeden bol futbalista Laco, druhý nákupca Miro z Galanty a tretí jednoducho podnapitý mladík'v tričku a krátkych nohaviciach, o ktorom sa dozvedeli, že má narodeniny. Neskôr, keď boli svedkyniam na výsluchoch predložené fotoalbumy rôznych mužov, vysvitlo, že išlo o Ladislava Benedikoviča (Hrmo si nejasne pamätal, že v kritický deň popíjal s jeho bratom Alexandrom), Miroslava Grňa (avšak z Bratislavy, nie z Galanty) a Jána Hrma. Laco, Miro a Jano s Moravankami tancovali a popíjali víno. Ladislav Benedikovič vykrúcal najčastejšie Jaroslavu Horákovú a Ján Hrmo zase Jindřišku Šajerovú. Tri ženy bez mužského sprievodu si to možno neuvedomovali, no páni, ktorí sa im starali o tanečné vyžitie, očividne mali v pláne tento kultúrny program obohatiť o ďalšie vzrušujúce zážitky. Natriasaním sa pri hudbe si pre ďalšiu plánovanú zábavu iba pripravovali pôdu.

Vo februári 1977 Horáková, Šajerová a Sečkárová zhodne vypovedali, že okolo 21:45 sa z Edenu vytratil chalan v tričku a krátkych nohaviciach. Keď v bare prestali hrať a vyhlásili záverečnú, bolo okolo pol jednej nadránom 10. júla 1976. Dámy vyšli von a chceli sa ísť pozrieť do Gril baru, či by sa tam ešte nemohli zabaviť. Nákupca Miroslav Grňa sa ponúkol, že ich tam odvezie autom, čo s poďakovaním odmietli. Prišli do Grilu pešo asi okolo jednej hodiny rannej. Keď vstúpili, našli tam futbalistu Laca. A približne o 1:30 hod. sa tam objavil aj ten, čo s nimi pred niekoľkými hodinami tancoval a bol oblečený v tričku a krátkych gatiach. Teraz mal na sebe oblek. Samozrejme, išlo o Jána Hrma a ako vyplýva z predchádzajúcich zistení, bol si len doma vyzliecť tričko zašpinené od červeného vína a pri tejto príležitosti sa nahodil do kvádra.

V skorých sobotných ranných hodinách padla záverečná aj v Grile. Posledná možnosť pre pánov, aby sa chopili príležitosti. Ladislav Benedikovič vsadil na Jaroslavu Horákovú. Ponúkol sa, že ju odprevadí. Ona mu to dovolila iba po Kamenný most, potom ho požiadala, aby ju ďalej nechal ísť samu. Galantne jej vyhovel a pani Horáková sa nerušene odobrala do kempingu.

Ján Hrmo to zase skúsil na Jindřišku Šajerovú. Navrhol jej, že ju odprevadí, ona mu však povedala, že ak chce, môže robiť sprievod nielen jej, ale aj Márii Sečkárovej, ktorá vyšla z Grilu zároveň s nimi. Trochu zaskočený Hrmo povedal, že si ide po bicykel, ale Šajerová naňho nečakala a pobrala sa aj ona do kempingu. Lenže v Piešťanoch sa nevyznala, zablúdila a ešte sa jej aj stratila pani učiteľka Sečkárová. Keď sa konečne stratená Jindřiška Šajerová priblížila okolo šiestej ráno k stanovému táboru, vychádzal z neho na bicykli Ján Hrmo a nadával na pani Sečkárovú, že je divná.

Kým Šajerová blúdila po Piešťanoch, bicyklista Hrmo si našiel nový objekt záujmu. V blízkosti autobusovej stanice dobehol Máriu Sečkárovú, ktorá o týchto udalostiach podala nasledovné svedectvo: „... bola som dostihnutá mužom, ktorý sa mi predstavil menom Ján, študentom vysokej školy telesnej výchovy, a tento mi hovoril, aby som počkala, že mi to odkazujú moje priateľky.“ Ona na to nedbala a pokračovala v chôdzi smerom do kempingu. „Ján išiel za mnou na bicykli tak, že chvíľu išiel predo mnou, chvíľu za mnou, pričom mi hovoril, že som sa mu páčila. Ja som mu hovorila, aby išiel preč, aby ma opustil, že budem kričať. Hovoril mi, že mi nechce ublížiť, že nemám plakať a že sa nemám čoho báť," vypovedala. Učiteľka Sečkárová pred Hrmom utiekla na hrádzu a na chvíľu sa jej nočný ctiteľ stratil z dohľadu. Keď už bola takmer pri svojom stane, znova ju dostihol, čo sa skončilo nepeknou výmenou názorov, pri ktorej sa z ohrdnutého dobyvateľa Jána Hrma stal malý slovenský šovinista. Nevedno, čo očakával od matky dvoch detí, narodenej v roku 1938, avšak

pani Sečkárová chvíľu zvažovala, že jeho nevhodné správanie ohlási Verejnej bezpečnosti.

Po tomto zdrvujúcom neúspechu stretol nahnevaný Hrmo pred kempingom vracajúcu sa jindřišku Šajerovú. A znova skúsil šťastie u nej. Na predpoludnie si s ňou dohodol rande. Prišiel za ňou k táboru autom a nahováral ju, aby s ním niekam išla. Nechcela a on sa zase ponáhľal kúpiť mäso na nedeľný obed. Sľúbil, že sa vráti popoludní, Jindřiška išla na ďalšiu schôdzku s úmyslom povedať, že s ním nikam nepôjde, ale Ján Hrmo sa už viac neukázal.

Na základe týchto svedectiev vyšetrovateľovi neostávalo nič iné ako zastaviť trestné stíhanie vedené proti Jánovi Hrmovi pre obvinenie zo spoluúčasti na vražde Ľudmily Cervanovej. Bolo totiž preukázané, že na čas jej únosu a vraždy má spoľahlivé alibi. Nebolo totiž fyzicky možné, aby sa opitý Hrmo v piatok 9. júla 1976 medzi 21:45 a 22:45 na bicykli dopravil z baru hotela Eden v Piešťanoch domov (tam sa prezliekol do obleku), nasadol do motorového vozidla, dopravil sa ním do Mlynskej doliny a s ďalšími páchateľmi uniesol spred internátu Ľudovíta Štúra v Bratislave Ľudmilu Cervanovú, následne ju zavraždil, hodil do riečky Čierna voda v blízkosti obce Kráľová pri Senci, odviezol sa motorovým vozidlom domov (prípadne si nahodil oblek až potom), nasadol na bicykel a v sbbotu 10. júna o 1:30 sa objavil v Gril bare v Piešťanoch v spoločnosti Ladislava Benedikoviča a troch dovolenkujúcich turistiek z Moravy. Niečo také je vylúčené.

Ján Hrmo mal nepriestrelné alibi, ale ako si potom vysvetliť, že svedkovia Hassan Hussein Awni a Lukáč Karabinoš ho bezpečne identifikovali ako jedného z páchateľov vraždy? Začnime svedkom Karabinošom. V jeho prípade je absolútne nespochybniteľné, že aj keď bol pod vplyvom značného množstva alkoholu, v zásade vypovedal o udalostiach z noci 9. júla 1976 pravdu. Naozaj ho osvetlilo auto, skutočne z neho vystúpil rozhnevaný mladý muž s úmyslom inzultovať ho, realite zodpovedá aj to, že napadnutý Lukáč Karabinoš kričal a prosil, aby ho nechal na pokoji, a tiež je pravda, že šofér vozidla útočníka od tohto konania odradil. Prinajmenšom zvukovú kulisu tejto scény potvrdili aj ďalšie dve svedkyne z neďalekého domu a časom sa k nim budeme musieť vrátiť. Problém však nie je v tom, čo Karabinoš zažil, ale v tom, čo videl. Lepšie povedané, koho videl. Na zadnom sedadle motorového vozidla skutočne sedela Ľudmila Cervanová a volala o pomoc. Je však otázne, či ju mohol tento svedok poznať, pretože sa nikdy nepotvrdilo, že by sa mladá medička chodila opaľovať na strechu átriových internátov. Možno si ju poplietol s inou „dochtorkou z Košíc". Mladík, ktorý chytil Karabinoša pod krk, nebol Ján Hrmo, ale Miloš Kocúr, strojca únosu Ľudmily Cervanovej. A šofér, čo Kocúra zhamoval.

aby dal starému pokoj, bol Roman Brázda. Bolo by veľkým zjednodušením vysvetľovať si tieto omyly iba Karabinošovým alkoholizmom, aj keď mohol mať na ich vzniku veľký podiel. Dobové fotografie prezrádzajú, že Kocúr sa podobal na Hrma a naopak. A tiež vyšlo najavo, že keď svedok Karabinoš tesne pred hlavným pojednávaním so siedmimi vrahmi Ľudmily Cervanovej zomrel, Miloš Kocúr neskrýval radosť z jeho odchodu na onen svet, pretože sa bál, že by ho mohol pred súdom identifikovať. Avšak tieto skutočnosti vyšetrovatelia a kriminalisti odhalili až o niekoľko rokov neskôr.

Svedectvo Hassana Husseina Awniho bolo oveľa vágnejšie. Nikdy totiž nepovedal, že videl Jána Hrma v spoločnosti Ľudmily Cervanovej. Tvrdil iba, že ho v kritický večer videl pred internátom Ľudovíta Štúra, a opísal epizódu o kočke - kurve, za ktorou mal na základe výzvy svojho spoločníka ísť. Ako agent Štátnej bezpečnosti mal Awni za úlohu vykonávať spravodajskú činnosť v prostredí zahraničných študentov, čo ho často privádzalo do prostredia internátov v Mlynskej doline. Vzhľadom na túto okolnosť je pochopiteľné, že sa mu v pamäti viaceré dni a udalosti mohli zlievať a presne do tejto kategórie patrí aj príhoda zo schodov pred internátom.

Ján Hrmo absolvoval 20. októbra 1976 konfrontáciu s Hassanom Husseinom Awnim. Svedok mu znova do očí povedal, že ho 9. júla videl pred internátom Ľudovíta Štúra a počul, ako naňho jeho kamarát kričí, nech chytí kočku - kurvu. Obvinený to považoval za výmysly, ale o deň neskôr, 21. októbra, veľmi jasne a bez zapierania vyšetrovateľovi povedal, že k podobnej udalosti došlo v apríli alebo máji 1976. S kamarátom Cintulom išli na izbu číslo 8 v bloku K átriových internátoch. Pred vchodom stretol svojho kamaráta Aliho Sarraja Fouada, ktorého poznal z Piešťan a mal s ním na kúpalisku vyššie spomínanú výmenu názorov. Okrem Fouada boli pred blokom ďalší Arabi a chystali sa na odchod. „Vtedy mi Cintula povedal nejaký výrok, že poďme na tie baby alebo niečo podobné výroku Araba, ktorý ma opoznal," nadiktoval do protokolu Ján Hrmo a celkom logicky argumentoval, že v skupine zahraničných študentov mohol byť aj Awni.

V marci 1977 vyšetrovateľ Tomek zastavil stíhanie Jána Hrma pre obvinenie z trestného činu spolupáchateľstva na trestnom čine vraždy. V odôvodnení konštatoval, že obvinený sa v čase únosu nezdržiaval v Mlynskej doline, a preto sa ani nemohol dopustiť skutku, ktorý mu je kladený za vinu. Študent fakulty telesnej výchovy a športu sa však trestnému postihu napokon nevyhol. Spolu s kamarátmi Viliamom Cintulom a Petrom Kovačičom bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní sedem mesiacov, ktoré si však už nemusel odpykať, pretože si ich v rámci vyšetrovania vraždy Ľudmily Cervanovej odsedel vo vyšetrovacej väzbe.

Paralelne so stíhaním Jána Hrma boli v rámci objasňovania únosu a vraždy medičky Cervanovej v pozornosti polície aj ďalšie osoby a viaceré z nich boli umiestnené do cely predbežného zadržania. Jedným z nich bol napríklad Samuel Plintovič. Dôvodom zadržania bolo podozrenie, že v lete roku 1974 napomáhal'pri pokuse b znásilnenie Anny V., o ktorej už bola vyššie zmienka. Plintovič bol, samozrejme, viackrát vypočúvaný aj vo veci obvinenia jeho priateľa Jána Hrma a v tejto súvislosti existoval aj návrh na jeho vzatie do vyšetrovacej väzby.

Ďalším zaisteným bol Peter Pontes. Do cely predbežného zadržania bol vzatý 1. decembra 1976 s odôvodnením, že v kauze Cervanová sa Pontes „snaží vo svojich výpovediach zamlčovať a prekrúcať zistené a overené skutočnosti v prospech obvineného Jána Hrma". Deň nato bol prepustený na slobodu. Pontes, rovnako ako Plintovič, si však na výsluchoch užil svoje.

Pobyt v policajnej cele si vyskúšala aj Danica Miezgová. Nadporučík Havlík do protokolu z 21. októbra 1976 o zadržaní napísal, že táto študentka lekárskej fakulty z Piešťan, ktorá bývala na internáte s Ľudmilou Cervanovou, bola vo veci jej vraždy trikrát vypočúvaná „a nevypovedala pravdu s úmyslom zatajiť skutočnosti týkajúce sa závažného trestného činu vraždy". Na druhý deň, keď bola Miezgová prepustená, napísal vyšetrovateľ Havlík do príslušného formulára vetu, ktorú považoval za dôležité zdôrazniť štyrmi výkričníkmi: „Venovať obzvlášť pozornosť!!!!"

Podrobnému vypočúvaniu a zadržaniu neunikol ani Miroslav Grňa, ktorého vyšetrovateľ Havlík podozrieval, že zatajuje informácie o účasti Jána Hrma na vražde Ľudmily Cervanovej, a mal obavu, že bude negatívne pôsobiť na svedkov. Grňa bol zadržaný 4. novembra 1976 a na slobodu bol prepustený o dva dni neskôr. V súvislosti s obvinením Jána Hrma boli v hľadáčiku polície aj Ján Kočvara, Marián Švorc, Štefan Kučkovský, Igor Kolimár a ďalší.

Paralelne boli rozpracované aj ďalšie partie, ktoré by sa dali súčasným kriminalistickým slovníkom označiť ako organizované skupiny. Polícia hľadala ľudí so záľubami v skupinovom sexe a s násilnými sklonmi a preverovala, či vlastnia motorové vozidlá alebo majú možnosť požičať si ich. Čoskoro narazila na partiu Klimo a spol., vo všeobecnosti tvorenú recidivistami a erotickými maniakmi. Na jej čele stál Jozef Klimo, narodený v roku 1953, prezývaný Číňan. Bol štyrikrát súdne trestaný a vo vyšetrovacej väzbe sedel aj v čase preverovania, či sa zúčastnil na únose a vražde Ľudmily Cervanovej. Epicentrom aktivít Klimovho spolku bol byt päťkrát trestaného Daniela Buga. Aj on bol počas prebiehajúceho vyšetrovania vo vyšetrovacej väzbe pre podozrenie z trestných činov kupliarstva a ohrozovania mravnosti. Tento 28-ročný Bratislavčan

premenil svoj byt na Jiráskovej ulici na odporný brloh. „Klimovci" ho pomenovali Danibar a podľa plánu vyšetrovania z decembra 1976 si do bytu „násilne vodili dievčatá, kde na týchto násilne prevádzali pohlavný styk". K tvrdému jadru Klimovho spolku tiež patrili bratia Vojtech a Juraj Íllešovci, prvý trikrát, druhý raz súdne trestaný. Oldřich Kratochvíl sedel dvakrát a premiantom skupiny bol Pavol Taška so šiestimi záznamami v registri trestov.

Okolo Jozefa Klima a spol. prebiehalo rozsiahle pátranie. Kriminalisti preliezli byty, pajzle, knajpy, ilegálne bordely i oficiálne zábavné podniky. Preverovali množstvo ľudí - mužov i žien 1 s kontaktmi na vyhlásený Danibar. Zisťovali, kto z tejto rozsiahlej siete mohol poznať Jána Hrma alebo Ľudmilu Cervanovú. Policajti zisťovali, kto z „klimovcov" chodil do Mlynskej doliny na diskotéky a u koho z nich mohli byť v minulosti v byte Cervanová alebo Hrmo. Z áut vlastníkov motorových vozidiel boli odobrané mikrostopy á boli porovnávané so vzorkami zavraždenej. Mužom boli odobrané pachové stopy a krv a tiež boli podrobované expertíznemu skúmaniu. V bytoch hriešnikov prebehli domové prehliadky, zamerané na osobné veci Ľudmily Cervanovej a na odhalenie zvyškov šnúry, ktorými mala za chrbtom zviazané ruky.

Všetko bezvýsledne. K želanému výsledku neviedla ani takzvaná arabská stopa, ani vyšetrovanie obvineného Jána Hrma, ani preverovanie skupinky z brlohu Danibar a ďalších partií a podozrivých. Rozsah vykonávaných úkonov a paralelných pátraní bol enormný. Videli sme dostatok dôkazov, ktoré súdneho človeka oprávňujú konštatovať, že polícia robila prvé posledné, čo sa od nej očakávalo a ani zložky Verejnej bezpečnosti, ani Štátnej bezpečnosti od začiatku nesledovali žiaden politický cieľ. Dodnes však nájdeme novinárov a politikov, ktorí si myslia opak.

Prominentnou kritičkou spôsobov, akými orgány činné v trestnom konaní vyšetrovali kauzu Cervanová, je novinárka Ľuba Lesná. O prípade napísala kvantum článkov, dokonca aj vydala román inšpirovaný týmto prípadom a medziiným poskytla magazínu Týždeň [číslo 50 z roku 2006) na túto tému rozhovor. Spolupáchateľmi tohto publicistického útvaru boli redaktori Eva Čobejová a Martin Hanus. Lesná vyriekla v rozhovore niekoľko neuveriteľných nezmyslov, aké by človek pri jej skúsenostiach a intelekte neočakával. Na otázku, či bola arabská stopa reálna, odpovedala:

Robila som rozhovor s bývalým vyšetrovateľom Karolom Tóthom, ktorý potvrdil, že tam je arabská stopa. Otec Ľudmily Cervanovej bol v Piešťanoch vojenským školiteľom pre zahraničných študentov. Mám potvrdené z dvoch zdrojov, že tam robil inštruktora výcvi-

kových kurzov. Vyšli pritom štúdie Karla Kaplana či Iva Samsona, ktorí tvrdia, že tu boli výcvikové tábory pre ľudí, ktorí mali odstraňovať vládnuce režimy vo svojich krajinách, aby ich dostali pod sovietsky vplyv. Cervan učil aj Arabov, ktorí sem chodili fakticky na teroristický výcvik. Bola teda aj verzia, že sa mú niekto z tých krajín chcel pomstiť.

Opäť je na scéne major Tóth, no teraz dajme prednosť publicistkiným výrokom a potom sa vrátime aj k nemu. Lesnej tvrdenia sú v ostrom rozpore s faktami, vyplývajúcimi z osobného spisu podplukovníka Československej Ľudovej armády Ľudovíta Cervana. Relevantné administratívne záznamy hovoria, že ak na území Československa podplukovník Cervan prichádzal do styku so zahraničnými stážistami, vždy išlo o školenie v obsluhe leteckých elektrických zariadení. Reči o výcviku teroristov znejú možno mediálne sexi a nie je vylúčené, že socialistické Československo na podobných aktivitách participovalo, ale v kariére podplukovníka Cervana neexistuje žiaden záznam, ktorý by potvrdzoval jeho účasť na podobných špeciálnych programoch. Nehovoriac o tom, že pri výcviku teroristov je inštruktor technikov vzdušných síl (inak povedané údržbárov bojových lietadiel) absolútne nepoužiteľný.

Otázkou o fantastickej iránskej stope redaktori Čobejová a Hanus vyprovokovali Ľubu Lesnú k ďalšej sérii pozoruhodných sentencií: „Podľa mojich informácií bol vojenským ataše (Ľudovít Cervan 1 pozn. aut.) v Líbyi a v Sýrii. Prvý vyšetrovateľ však naozaj hovorí o Iráncoch, ktorí mali úlohu zabiť šacha Rezu Páhlavího. Ale to sa nikdy poriadne nevyšetrovalo." Jemne povedané, Lesnej informácie boli veľmi zlé. Cervan nebol nikdy vojenským ataše, na to bol veľmi malá ryba. Ako prezrádza jeho osobný spis, bol na dvoch zahraničných misiách, jedna bola v Indonézii a druhá v Sýrii. V tichomorskej krajine školil personál indonézskych vzdušných síl v obsluhe špeciálnych elektrických zariadení a v Sýrii sa zase zúčastnil generálnej opravy lietadiel československej výroby L29. Nevedno, koho má na mysli prvým vyšetrovateľom, ktorý hovorí o Iráncoch, faktom však je, že ak sa ktokoľvek s nimi v Československu zaplietol, Cervan bol posledný, kto by prichádzal do úvahy.

Mali sme možnosť vidieť, že vyšetrovatelia a kriminalisti veľmi dôsledne preverovali všetkých arabských a černošských študentov, ktorí mohli prísť do styku s Ľudmilou Cervanovou. Nebolo ich práve málo, no žiaden z'nich neupadol do podozrenia, že by mohol mať niečo spoločné s jej únosom a vraždou. V zoznamé potenciálnych podozrivých sa neobjavil ani žiaden Peržan či príslušník inej národnosti obývajúcej Irán.

Festival absurdností sa tým však nekončí. Ľuba Lesná sa veľmi ochotne vyjadrila aj k prípadu osudom ťažko skúšaného Jána Hrma:

Prvým obvineným z vraždy Cervanovej bol istý Ján Hrmo. Vyšetrovali ho a v tejto súvislosti, v jeho spise je 315 výpovedí ľudí, ktorí boli 9. júla 1976 na diskotéke v Unicu, a výpovede ďalších ľudí z internátu. Hrmo mal na ten večer potvrdené alibi, tak ho prepustili. Potom sa dlho nič nedialo. Ale keď mal pán Cervan dostať od Husáka nejaké vyznamenanie a odmietol ho prevziať, Husák poslal na Slovensko pražských vyšetrovateľov. Ich šéf Pálka dal archivovať Hrmov spis, ktorý mal osemtisíc strán, ako prísne tajný. Tam bol od roku 1978 až doteraz. Uchoval sa asi len vďaka tomu, že sa ten spis volal Kauza Hrmo, a nie Kauza Cervanová.

Čo sa vlastne pokúšala Lesná nahovoriť čitateľom Týždňa? Azda to, že v Hrmovom spise sa ukrývajú tajomstvá, ktoré sa niekto usiloval utajiť, aby nevyšla na povrch pravda? Alebo to, že Cervan si odmietnutím vyznamenania od prezidenta Gustáva Husáka vynútil pokračovanie vyšetrovania určitým smerom? Prelúskali sme celý vyšetrovací spis Jána Hrma a všetky podstatné skutočnosti, ktoré sa v ňom nachádzali, sme rozobrali na predchádzajúcich stránkach. Ako vidno, žiadne sprisahanie sa nekonalo a všetci relevantní svedkovia, ktorí mali čo k vražde Ľudmily Cervanovej povedať, figurujú aj v hlavnom spise vyšetrovania tohto prípadu.

Nezmyselné je aj tvrdenie o tom, že podplukovník Cervan si odmietol prebrať vyznamenanie od hlavy štátu. Prvé, Za službu vlasti, dostal v roku 1968, druhé. Za zásluhy o obranu vlasti, v roku 1972. Obe prijal a ani jedno nevrátil. Rovnako ako dostal a prijal vyznamenania Za zásluhy o obranu vlasti a Za službu vlasti, ako aj medailu s názvom 30 rokov ZNB, zdroj Ľuby Lesnej - major Karol Tóth. O tomto policajtovi, ktorý bol prepustený zo služobného pomeru a následne bol aj odsúdený vojenským súdom za marenie vyšetrovania v prípade korupcie JUDr. Evalda Krajčoviča sme už čo-to napísali. Vzhľadom na to, že ho mediálni obhajcovia vrahov považujú za dôveryhodný zdroj, musíme mu ešte chvíľu venovať pozornosť.

Karol Tóth dal v septembri 1993 k dispozícii notárom overené vyhlásenie. Uvádza v ňom okrem iného aj to, že sa čiastočne podieľal na vyšetrovaní vraždy Ľudmily Cervanovej. Bol aj pri identifikácii obvineného Hrma svedkom Karabinošom. Vo vyhlásení pozoruhodne priznáva, že pred týmto úkonom dostal svedok možnosť nahliadnuť do cely obvineného a potom ho medzi desiatimi

figurantmi jednoznačne identifikoval. Trochu zvláštne metódy na to, aby bol Karol Tóth považovaný za dôveryhodný zdroj informácií.

Vo vyhlásení sa však nachádza ešte jedna perla, ktorú je potrebné citovať doslova, a to aj napriek tomu, že jej štylistická úroveň nie je hodná majora s právnickým vzdelaním:

Podozrenie Arabov podporovala aj tá skutočnosť, že podľa našich vedomostí bol otec Cervanovej ako vojenský atašé v Iráne vypočúvaný ako svedok proti páchateľom krádeže, ktorým na základe výpovede Oervana odťali ruku. My sme predpokladali pomstu zo strany Arabov proti Cervanovi.

Je neuveriteľné, že človek v Tóthovom postavení si dokáže pomýliť Iráncov s Arabmi. Ešte neuveriteľnejšie je, že takejto intelektuálnej nedbanlivosti je schopná publicistka s renomé Ľuby Lesnej. Ak tvoria základ takzvanej arabskej stopy nekonzistentné tvrdenia majora Tótha, potom treba konštatovať, že všetky články opierajúce sa o jeho vyjadrenia sú zločinom proti právu verejnosti na seriózne informácie. Fakt, že podplukovník Cervan v Iráne služobne ani súkromne nikdy nebol, už zjavne opakovať netreba. Ak by bol, musel by o tom existovať záznam v jeho osobnom spise. Armáda totiž evidovala nielen služobné cesty, ale aj každú dovolenku svojho príslušníka, a zahraničnú obzvlášť.

Aby bol profil ťažiskového zdroja publicistky Ľuby Lesnej kompletný, nemožno opomenúť ani ďalšie škvrny na kariére majora Tótha. V máji roku 1955 ako mladý policajt predviedol na strážnicu 16-ročného fagana Jána Méryho, ktorý odcudzil traktor, neoprávnene ho šoféroval a ohrozoval chodcov. Spočiatku promptný a opodstatnený zákrok horlivého Tótha sa však zmenil na trestný čin porušenia právomoci verejného činiteľa, pretože mladého Méryho počas vypočúvania udrel po tvári a spôsobil mu opuchlinu. V marci 1956 sa pred nižším vojenským súdom k skutku priznal, čo sudca zohľadnil ako poľahčujúcu okolnosť a udelil Karolovi Tóthovi symbolický trest dva mesiace podmienečne.

Karol Tóth siahol pri výkone služby k neodôvodnenému násiliu aj na jeseň 1957, keď predviedol Rozáliu Stojkovú, podozrivú z krádeže hydiny. Stojková sa odmietla k činu priznať, a preto ju Tóth opakovane udrel do tváre. Toto konanie predbežne nemalo žiadnu dohru. Avšak približne o rok neskôr v obci Svätý Michal v okrese Dunajská Streda slovne napadol a neskôr aj viackrát udrel Helenu Lakatošovú, ktorá mu 1 ako sa píše v uznesení o začatí trestného

stíhania - „dohovárala, prečo vybil jej matku". Obvodný vojenský súd Tótha za toto konanie odsúdil na osem mesiacov s podmienečným dvojročným odkladom výkonu trestu. Vo svetle týchto okolností je na mieste pochybovať. Nejde o to, že policajt Karol Tóth bol trikrát súdne trestaný. Život je komplikovaný a nie je čiernobiely. Avšak iba ťažko veriť v integritu človeka, ktorý bez vecných dôkazov spochybňuje kvalitu práce svojich kolegov v kauze Cervanová, a pritom sám trikrát preukázateľne konal v rozpore s poslaním ochrancu zákona. Najmä prípad doktora Evalda Krajčoviča z roku 1985, po ktorom bol prepustený zo služobného pomeru, je dôvodom na to, aby sme Tótha nepovažovali za nezaujatý zdroj informácií o pozadí kauzy Cervanová.

Ak by aj napriek tomu boli Ľuba Lesná a Marián Balázs v pokušení s dôverou čítať majorovi Tóthovi z pier, dávame im do pozornosti ďalší príklad nízkej dôveryhodnosti tohto zdroja. Ide o čin z ríše politickej denunciácie, na ktorom sa Karol Tóth podieľal s ďalšími vyšetrovateľmi z Dunajskej Stredy. V dokumente zo dňa 24. januára 1969 nazvanom „Stanovisko vyšetrovateľov 1 komunistov na ZNB" reagovali na politický odmäk odštartovaný činnosťou Dubčekovho krídla v Komunistickej strane Československa, známy aj ako Pražská jar. Karol Tóth spolu s ďalšími vyšetrovateľmi odhlasoval stanovisko, v ktorom sa okrem iného uvádza:

Chceme mier, pokoj, a nie rozvrat. Sme znepokojení šírením rôznych škodlivých tendencií, najmä rozširovaním časopisu takzvané Správy, nejednotou v tfV KSČ, odkiaľ je šírená nejednota aj medzi ľudom. V záujme nastolenia normálnej situácie v celej ČSSR sme toho názoru, že by sa urýchlene mal zvolať XIV. zjazd KSČ, uskutočnili sa demokratické voľby do zastupiteľských orgánov a dúfame, že takýmto spôsobom sa dosiahne jednota ľudu, pokoj v práci v celej ČSSR. Treba, aby z IÍV KSČ boli odstránené všetky osoby, ktoré tam už nikoho nezastupujú, ktorým už ľudia dávnejšie vyslovili nedôveru.

Podobnými rezolúciami ortodoxní komunisti na všetkých pracoviskách pripravovali pôdu pre normalizáciu a ospravedlnenie okupácie Československa Červenou armádou. Je pozoruhodné, že často až sektársky antikomunistický magazín Týždeň dáva priestor pre šírenie nepodložených fabulácií človeka, ktorého by za iných okolností označil za zradcu a sovietskeho kolaboranta.

Podobných nezmyslov, aké publikoval Týždeň vo svojom 50. čísle z roku 2006, sa v médiách objavilo neúrekom. Príkladom je materiál z pera konzerva-

tívneho politika Františka Šebeja. V prílohe Fórum denník SME z 29. júna uverejnil jeho dlhý článok o konšpiračných teóriách s názvom *Omamujúci zážitok aha.* Autor vyslovil veľmi múdru myšlienku:

Konšpiračné teórie si nájdu cestu aj do hláv, ktoré vonkoncom nie sú prázdne. Sem-tam, a vôbec nie zriedka, si nájdu cestu aj do **hláv, ktoré sú inak ozdobou svojho majiteľa.**

Netvrdíme, že hlava Františka Šebeja viackrát nepotvrdila, že je ozdobou jej nositeľa, no ani ona neostala voči konšpiračným teóriám imúnna. Už v spomínanom vydaní Týždňa napísal pod titulkom *In dubio pro reo* (v pochybnostiach v prospech obvineného - pozn. aut.) text, ktorým sa neodvolateľné prihlásil ku konšpiračnej teórii vychádzajúcej z auto-apologetiky vrahov. „Polícia a vyšetrujúci eštebáci vtedy rozšírili aj legendu, že ide o akúsi nitriansku zlatú mládež, detičky komunistických papalášov. Verejnosť tú legendu lačne hltala a hltá dodnes, lebo presne vyjadruje ľudovú mienku o .papalášoch'", napísal Šebej, zjavne si osvojujúc konšpiračnú teóriu, že vrahovia Ľudmily Cervanovej sú vlastne obeťami komunistickej svojvôle. V citovanom článku to zdôrazňuje viackrát a dokonca opakuje majorom Tóthom produkované a publicistom Mariánom Balázsom rozširované bludy:

Neexistuje dokonca ani jediný skutočný dôkaz, že nájdená mŕtvola ženy bola skutočne zmiznutá študentka Cervanová. Jej otec spoznal iba šperky, ktoré však nemala nájdená žena na sebe. Telo nevidel.

František Šebej v tomto článku bez začervenania a hlavne bez znalosti príslušného spisového materiálu opakuje lži, ktoré vyhovujú iba jednej skupine ľudí: usvedčeným a odsúdeným vrahom. Preto je po vyčerpávajúcom a absurdne komplikovanom príbehu Jána Hrma načase venovať pozornosť páchateľom.

4. kapitola

AKCIA KAMERA

Od vraždy Ľudmily Cervanovej uplynulo takmer jeden a pol roka a polícia nemala v rukách žiadne hmatateľné výsledky. Ján Hrmo mal nespochybniteľné alibi, jeho obvinenie bolo zastavené a k 31. októbru 1977 bolo prerušené aj trestné stíhanie v samotnej veci vraždy medičky Cervanovej. Neznamená to však, že bezpečnostné orgány boli nečinné.

Do pátrania po vrahoch boli zapojené všetky útvary Mestskej správy Verejnej bezpečnosti v Bratislave a okresné oddelenia Bratislava 1 vidiek, Trnava, Galarita a Nové Zámky. V pohotovosti bola aj Správa Štátnej bezpečnosti Bratislava.

Verejná bezpečnosť aj Štátna bezpečnosť nasadili do pátrania sieť agentov a dôverníkov najmä v Bratislave, kde Cervanová študovala, v mieste jej bydliska Piešťanoch, ako aj v lokalite nálezu jej mŕtvoly v Kráľovej pri Senci. Úlohou tajných spolupracovníkov bolo tipovať podozrivé osoby na internátoch, medzi medičkinými priateľmi, známymi i nepriateľmi a v okolí miesta nálezu jej tela. Polícia a Štátna bezpečnosť zainteresovali dovedna do tohto prípadu 18 agentov a 21 dôverníkov. Štátna bezpečnosť sa neúspešne usilovala o podmienečné prepustenie Dušana Ábela, odsúdeného za príživníctvo a zanedbanie povinnej výživy, aby ho mohla nasadiť na internát do Mlynskej doliny, kde v minulosti pôsobil ako údržbár a vo väzbe bol využívaný pri plnení niektorých operatívnych úloh.

Aj keď na konci roka 1977 vyšetrovatelia nemali v rukách páchateľov, v správe o stave vyšetrovania kapitán Mesároš prozreteľne uviedol, že páchatelia museli veľmi dobre poznať okolie riečky Čierna voda, pretože pre osobu neznalú pomerov by bolo veľmi ťažké si toto miesto vybrať na spáchanie vraždy. V dokumente sa uvádza:

V blízkosti tohto miesta sa nachádza termálny prameň s teplotou vody 50 °C, ktorý je vyhľadávaný rôznymi turistami, kúpajúcimi sa osobami, navštevovali ho hlavne osoby trpiace kožnými a reumatickými chorobami. V tesnej blízkosti tohto miesta boli aj nájdené osobné veci Cervanovej.

Intenzívnu pozornosť vyšetrovatelia venovali vzťahom zavraždenej s Danou Miezgovou. Táto študentka lekárskej fakulty taktiež bývala v Piešťanoch a očividne udržiavala s Cervanovou priateľské vzťahy. Policajtom sa však neustále zdalo, že pred nimi Miezgová niečo tají: „Z listov, ktoré Cervanová písala snúbencovi Veselému, je podozrenie, že Miezgová vie o všetkých spoločných známostiach Cervanovej a jej a tieto zamlčuje.“

Dana Miezgová bola v pozornosti policajtov aj preto, lebo kamarátke Helene Miklošovej.sa zverila s pozoruhodnou skutočnosťou, ktorú pred nimi zamlčala. Miezgová priateľke povedala, že v septembri 1976, keď bola aj s ďalšími spolužiakmi v Slávičom údolí symbolicky položiť kvety za nebohú Ľudmilu Cervanovú k centrálnemu pomníku, niekto jej po návrate z cintorína zatelefonoval na izbu. Opýtal sa, či je na linke Dana. a keď sa uistil, že hovorí so správnou osobou, neznámy muž Miezgovej povedal, „aby držala hubu a aby za chvíľu nemuseli niesť kyticu aj jej“. Miezgová o tejto udalosti informovala svoju priateľku až po tom, čo jej Helena Miklošová opísala inú nepríjemnú skúsenosť. Vo vestibule ihternátu ju 12. októbra 1976 zastavil neznámy chlap a výhražným hlasom jej povedal: „Daj si bacha!“

Vyšetrovatelia a kriminalisti sa sústredili na Danu Miezgovú mimoriadne intenzívne. Hovorili s jej kamarátmi, rodičmi, dvakrát ju poslali na polygraf (detektor lži), bola sledovaná a tiež bol odpočúvaný - ako sa vtedy hovorilo „obsadený" - jej telefón. Všetky tieto opatrenia však nepriniesli nijaké použiteľné výsledky. Žiadne ovocie neprinieslo ani nasadenie dôverníka, študenta Ľubomíra Malíčka. Kapitán Mesároš sa v správe síce ponosoval, že Malíčkov „priateľský vzťah k Dane Miezgovej prerástol do mileneckého, čo rozpracovaniu Miezgovej poškodilo", avšak s vervou konštatoval, že na tejto záhadnej priateľke zavraždenej Cervanovej pracujú aj ďalší policajní dôverníci.

Veľmi intenzívne bol rozpracovaný študent Vysokej školy ekonomickej Pavel Komora. Pochádzal z Košíc, kde sa spoznal s Ľudmilou Cervanovou, ktorá v tomto meste študovala na gymnáziu. Komora bol posledný, kto s ňou 9. júla 1976 tancoval počas koncertu skupiny Elán v UNIC klube. Vyšetrovatelia nepovažovali jeho alibi za dôveryhodné, a preto neustále pracovali na jeho preverovaní.

Polícia si našla dôverníkov aj medzi spolužiakmi Ľudmily Cervanovej. Prinajmenšom piati z nich súhlasili so spoluprácou, avšak, ako konštatoval v citovanej správe kapitán Mesároš, „tento smer rozpracovania nepriniesol nové poznatky a zistilo sa, že študenti strácajú záujem a vyhovárajú sa na študijnú zaneprázdnenosť a veľký odstup času". Mimochodom; polícia mala v internátoch v Mlynskej doline nasadených 10 dôverníkov. Išlo q robotníkov, pracujúcich na výstavbe nových študentských domovov, ale aj ľudí, ktorí dovážali do Mlynskej doliny potraviny či iný tovar alebo poskytovali v internáte údržbárske a opravárenské služby.

Pozornosti orgánov Verejnej bezpečnosti neušiel ani Cervanovej známy Ján Pečeňák. Správa o stave vyšetrovania ho charakterizuje ako človeka, ktorý o mladú medičku prejavoval veľký záujem. V dokumente sa uvádza, že tento muž „provokatívne Cervanovú v kolektíve bozkával a jeho alibi nemožno jednoznačne preveriť. Ani opätovné previerky, obsadenie jeho telefónu v byte, sledovanie či dôverníci nepriniesli také poznatky, aby ho bolo možné vylúčiť ako páchateľa alebo že mohol dať tip na únos iným."

V Kráľovej pri Senci a okolí boli aktivizovaní pracovníci Miestneho národného výboru, učitelia, zamestnanci obchodov, JRD, strážnici, hájnici, poľovníci, zriadenci zavlažovacieho systému a mnohí ďalší, aby pomohli tipovať osoby s väzbami na miesto činu a študentské internáty zároveň. Ďalšou úlohou tejto časti dôverníckej siete bolo hlásiť pohyb osôb a motorových vozidiel pri termálnom prameni, ktorý bol obľúbenou destináciou rôznych jednotlivcov a skupín.

Ján Hrmo nemal pokoj ani po zastavení trestného stíhania a odpykaní si trestu za špekuláciu a nepovolený obeh tovaru v styku s cudzinou. Podľa kapitána Mesároša „...bolo zistené, že po príchode z väzby v mesiaci júni 1977 sa oženil s Annou, rodenou Papovou, z Piešťan, s ktorou žije v jednej domácnosti". Hlásenie ďalej uvádzalo, že Ján Hrmo sa po návrate z väzenia zmenil. Žil utiahnutým životom, venoval sa iba manželke a blízkym príbuzným, prestal dôverovať bývalým priateľom. „Robia sa opatrenia, aby bol prehľad o jeho živote, stykoch, rozhovoroch, názoroch, za ktorým účelom je obsadený agentom a viacerými dôverníkmi," písalo Sa v správe a jej spracovateľ sľuboval, že rozpracovanie Jána Hrma nielen pokračuje, ale aj „bude zintenzívnené".

Záujem bol aj o jeho kamarátov. Polícia sa zamerala napríklad na Igora Kolimára a Olega Tatarku, pretože nedôverovala ich alibi. Obaja mali na sebe nalepených policajných dôverníkov a mali odpočúvaný telefón. Popri všetkých týchto opatreniach bolo preverených a vyťažených 42 zamestnancov a brigádnikov geologického ústavu, ktorí chodili k termálnemu prameňu pri Čiernej vode odoberať vzorky vody. Ďalej sa vyšetrovatelia zamerali na mnohé skupiny z Piešťan, Bratislavy a študentských internátov, ako aj na trojicu Talianov. Ani toto úsilie však nebolo korunované úspechom. Aj preto bola v pláne ďalšieho rozpracovania venovaná zvýšená pozornosť predovšetkým nekomunikatívnej Dane Miezgovej. Opakovane na ňu mala byť nasadená agentúra a spravodajská technika. Rovnaký postup bol uplatnený voči Pavlovi Komoroví, ktorý 9. júla 1976 s Ľudmilou Cervanovou tancoval ako posledný. Donášači a spravodajská technika slúžili naďalej pri rozpracovávaní Jána Hrma a jeho kamarátov Viliama Cintulu, Igora Kolimára a Olega Tatarku. V hre boli aj ďalšie partie, napríklad okolo Otta Harabrína a ďalších. Pre ďalší postup vyšetrovania bol sformulovaný aj takýto pokyn pre operatívnych pracovníkov polície:

V Bratislave cestou agentúrnej a dôverníckej siete všetkých služieb Verejnej bezpečnosti, ako aj osobnej a miestnej znalosti získať poznatky o osobách, ktoré vyhľadávajú ženy s cieľom kolektívneho bavenia sa a sexu v rôznych súkromných bytoch, chatách, pričom používajú dopravné prostriedky.

Ako vidno z tohto prehľadu, polícii nebolo možné vyčítať nečinnosť. Práve naopak. Činila sa náramne. Problém bol v tom, že neefektívne. Neúspech je možné, pochopiteľne, odôvodniť náročnosťou vyšetrovania. Zároveň je však opodstatnené sa zatiaľ aspoň hypoteticky pýtať, či už medzi júlom 1976 a decembrom 1977 nedochádzalo k skrytým zásahom do vyšetrovania, cieľom ktorých bolo odkloniť smer pátrania od skutočných páchateľov. Táto otázka je na mieste už len preto, lebo usvedčení vrahovia a ich mediálni spojenci hovoria pravý opak. Páchatelia tvrdia, že sú obeťami komunistickej svojvôle, a autori ako Ľuba Lesná, František Šebej, Štefan Hríb, Marián Balázs, Andrej Bán, Martin Mojžiš a mnohí ďalší tento politický a kriminalistický nezmysel šíria ďalej.

Keď bol neskôr za účasti pracovníkov federálnych útvarov Verejnej bezpečnosti vytvorený nový vyšetrovací tím, ukázalo sa, že pôvodná slovenská skupina nevedome alebo zámerne ignorovala niektoré zistenia, smerujúce k skutočným páchateľom. Ak je pravda, že prehliadnutie faktov bolo zámerné, potom je potrebné pýtať sa aj na motív takéhoto konania- A tiež na to, či dočas-

ná slepota čisto slovenského vyšetrovacieho tímu nebola spôsobená politickou angažovanosťou rodičov niektorých páchateľov. Neustále lipnutie na preverovaní Jána Hrma a jeho kamarátov, priam obsesívne podozrievanie Dany Miezgovej a rozpracovávanie stále nových a nových skupín mohlo byť prejavom policajnej dôslednosti, ale aj úsilím vytvoriť neprehľadnú spleť podozrivých, aby pozornosti unikli osoby, nad ktorými ktosi držal ochrannú ruku.

Azda prvý, kto otvorene formuloval podozrenie, že neexistuje vôľa vypátrať únoscov a vrahov Ľudmily Cervanovej, bola jej matka. Pani Margaréta Cervanová neúnavne apelovala na orgány Verejnej bezpečnosti, aby urýchlene objasnili, kto zavraždil jej dieťa. Neustále sa dožadovala, aby boli vykonané rôzne vyšetrovacie úkony, pátrala na vlastnú päsť a o svojich zisteniach informovala vyšetrovateľov. A po uplynutí určitého času sa následne dožadovala odpovede, ako s jej poznatkami naložili. Či už z objektívnych alebo subjektívnych dôvodov s ich odpoveďou zväčša nebola spokojná. Nepochybne oprávnene bola rozčarovaná, keď sa od známych dozvedela, že vyšetrovatelia dostali pokyn „dať pokoj Nitranom". Z Nitry čoraz častejšie presakovali informácie, že v tomto meste sa bez obalu hovorí o tom, kto sú páchatelia a z akých rodín pochádzajú.

Keď sa Margaréta Cervanová dopočula o údajnom pokyne nesiahať na bližšie nešpecifikovaných „Nitranov", rozhodla sa obrátiť na najvyššiu inštanciu - prezidenta Československej socialistickej republiky Gustáva Husáka. Dovedna mu napísala tri listy. Prvý tesne po pohrebe dcéry Ľudmily, druhý v júli 1977 a posledný 30. septembra 1982. Prvý sa týkal obavy z toho, že neexistuje záujem postaviť pred spravodlivosť skutočných páchateľov. V treťom liste matka Ľudmily Cervanovej poukazuje na nedostatočné tresty pre páchateľov a na nehorázne správanie sa obžalovaných a ich rodín počas hlavného pojednávania. Z hľadiska ďalšieho vyšetrovania prípadu mladej medičky bol kľúčový druhý list jej matky. Margaréta Cervanová na 90 stranách Husákovi vylíčila, že v prípade vraždy jej dcéry je zaangažovaná takzvaná zlatá mládež z komunistických rodín. Poukázala aj na to, že v dôsledku svojej aktivity, zameranej na odhalenie vrahov dcéry, je vystavovaná prenasledovaniu, príkoriam a je terčom otvorených i skrytých vyhrážok.

Prezidentská kancelária v odpovedi na tento obsiahly list pani Cervanovej odpísala, aby sa so všetkými informáciami, žiadosťami a sťažnosťami obracala na námestníka federálneho ministra vnútra, generálmajora Jána Pješčáka. Nebolo to však všetko. Prezident Husák sa na základe sťažnosti matky zavraždenej medičky rozhodol konať. Vydal pokyn federálnemu ministrovi vnútra jaromírovi Obzinovi, aby pohol s prípadom a do jeho vyšetrovania zaanga-

žoval najskúsenejších pracovníkov federálneho a slovenského republikového ministerstva vnútra. Husák uistil Obzinu, že má voľnú ruku a odporučil mu, aby dozorom nad prípadom poveril svojho námestníka pre verejnú bezpečnosť Jána Pješčáka, ktorý je profesorom trestného práva a kriminalistiky.

Priatelia vrahov z prostredia slovenských médií radi donekonečna pertraktujú lož, že prezident Husák tláčil na vyriešenie kauzy Cervanová preto, lebo „vysokopostavený" príslušník Československej ľudovej armády Ľudovít Cervan si na protest proti nedostatočným výsledkom vyšetrovania odmietol z jeho rúk prevziať vyznamenanie. Z tohto klamstva sa zrodila celá mytológia o tom, že usvedčenie a odsúdenie siedmich páchateľov z Nitry bol komunistický politický monster proces. Kreatívni propagandisti, zoskupení najmä okolo magazínu Týždeň, vytvorili legendu o tom, že nielen nespokojnosť rodičov zavraždenej, ale aj kritika zo strany verejnosti priviedla komunistický režim k rozhodnutiu nájsť páchateľov za každú cenu. Aj keby si ich mali vyšetrovatelia vymyslieť. Táto báchorka ďalej hovorí, že najvyššie stranícke orgány si dokonca želali, aby boli (hoc aj neprávom) potrestané deti z komunistických rodín, nech sa ukáže, že režim je schopný urobiť očistu aj vo vlastných radoch. Nič však nie je vzdialenejšie pravde, ako tieto nezmysly produkované páchateľmi a ich rodinnými príslušníkmi a ďalej šírené ľahkovernými a dezorientovanými publicistami. Osobný spis podplukovníka Ľudovíta Cervana nad všetky pochybnosti dokumentuje, že nikdy nebol vysokopostaveným armádnym činovníkom a nikdy to nedotiahol ďalej, ako na pozíciu inštruktora. Nebol členom strany a všetky vyznamenania vďačne prijal. Motorom vyšetrovania bola skôr jeho manželka Margaréta. V tom najlepšom slova zmysle obyčajná žena. Bez straníckych konexií a navyše hlboko veriaca.

Široko medializované tvrdenia, že vyšetrovanie vraždy Ľudmily Cervanovej sa rozbehlo a nadobudlo politické pozadie na základe intervencie jej otca, príslušníka Československej ľudovej armády, odporujú realite a historickým faktom. Opakovane treba zdôrazniť, že prezident Husák nedal nový impulz vyšetrovaniu prípadu preto, lebo podplukovník Ľudovít Cervan odmietol z jeho rúk prevziať vyznamenania. Dostal dve, Za službu vlasti (1968) a Za zásluhy o obranu vlasti (1972), a obe prijal. Jeho dcéra bola zavraždená až v roku 1976, takže ani z časového hľadiska tento argument vrahov a ich mediálnej obhajoby neobstojí. Gustáv Husák sa začal prípadom zaoberať jednoducho preto, lebo ho zaujal a znepokojil list utrápenej matky. Navyše je tu jedna významná skutočnosť zo života rodiny Cervanovej, ktorú horliví publicisti zamlčiavajú. V roku 1978 bol podplukovník Cervan prepustený z armády. A to pre poklesok, nad akým sa dnes žiaden štátny zamestnávateľ nepozastavuje. Záznamy

z jeho osobného spisu vojaka Československej armády o tom vypovedajú veľmi jasne:

V charakterových a osobných vlastnostiach došlo u menovaného k podstatným zmenám, ktoré sa zvlášť prejavili v roku 1976, keď došlo v jeho rodine k tragickej udalosti, k vražde jeho dcéry Ľudmily. Namiesto toho, aby sa po tejto udalosti snažil o upevnenie rodinného zväzku, dochádza vplyvom dlhoročného nesúladu medzi ním a manželkou k vzájomnému odcudzeniu, až nevraživosti. Napriek vykonanému pohovoru funkcionármi útvaru a kádrový orgánom NL ZMNO menovaný svoje rodinné pomery neusporiadal a naďalej vedie rozháraný rodinný život, ktorý vyvoláva negatívny ohlas a odsúdenie ostatných príslušníkov útvaru.

Príkre hodnotenie, z ktorého rezultovalo prepustenie z armády, si podplukovník Cervan vyslúžil preto, lebo udržiaval mimomanželský vzťah s civilnou pracovníčkou ministerstva obrany. Odišiel od rodiny, druhú dcéru navštevoval iba zriedka a venoval sa svojej novej priateľke. Medzi manželmi Cervanovcami nastalo hlboké odcudzenie a pani Margaréta sa na svojho muža dokonca písomne sťažovala náčelníkovi útvaru Ondrejovi Buntovi. Keďže u Ľudovíta Cervana išlo o recidívu, súdruh náčelník si predvolal podplukovníka Cervana na pohovor. V prítomnosti ďalších predstaviteľov útvaru mu plukovník Bunta veľmi ostro vysvetlil, čo si myslí o takomto konaní:

Súdruh podplukovník, vaše konanie sa nezluóuje so socialistickou morálkou, s našimi zákonmi. S inými ženami je nesprávne sa stýkať, pokiaľ nebudete rozvedený. (...) Napíšte manželke list alebo ju navštívte osobne a rodinné vzťahy si usporiadajte tak, ako sa patrí na poriadneho človeka - dôstojníka československej ľudovej armády.

Nielen Bunta, ale aj ďalší prítomní svojho kolegu vyzývali, aby sa buď vrátil k rodine, alebo sa rozviedol, ale nežil v dvoch paralelných vzťahoch.

Ľudovít Cervan si neusporiadal rodinné vzťahy k spokojnosti svojich nadriadených. V roku 1977 sa síce rozviedol, ako mu to odporúčali, ale zrejme už bolo príliš neskoro. Prepustený z armády bol v roku 1978 a jeho kariéra vojaka sa definitívne skončila. Ak chce ešte niekto ďalej tvrdiť, že išlo o prominentného dôstojníka, kvôli ktorému zinscenoval komunistický režim poli-

tický proces s neviniatkami z Nitry, tak je zaslepený alebo inšpirovaný zlými úmyslami.

Pre úplnosť je potrebné doplniť, že Ľudovít Cervan sa po rozvode znova oženil a v druhom manželstve sa mu v roku 1979 opäť narodila dcéra, ktorej dal rovnaké meno ako svojej prvorodenej z predchádzajúceho manželstva. Jeho tretia dcéra sa volá Ľudmila Cervanová, známa a pomerne úspešná tenistka, ktorá sa v rebríčku WTA najvyššie umiestnila na 58. priečke. Len si spomeňme na niektoré pochybnosti publicistov o identite tela nájdeného 14. júla 1976 v riečke Čierna voda. Ak by Ľudmila Cervanová I. stále žila, jej otec by svojej tretej dcére z druhého manželstva sotva dal rovnaké meno. Ale s tým si viacerí tvorcovia verejnej mienky hlavu nelámu.

Bez zbytočných moralizujúcich úsudkov treba na základe vyššie uvedených faktov konštatovať, že podplukovník Cervan stratu prvorodenej dcéry nezvládol a v období, keď jeho manželka bombardovala všetky inštitúcie, vrátane kancelárie prezidenta Husáka, listami, bol viac angažovaný v novom vzťahu ako v hľadaní vrahov Ľudmily Cervanovej. Bola to práve Margaréta Cervanová, kto inšpiroval hlavu štátu k intervencii u federálneho ministra vnútra.

Jaromír Obzina teda informoval svojho námestníka Jána Pješčáka o pokyne prezidenta Gustáva Husáka a poveril ho úlohou dozerať nad vyšetrovaním prípadu. Pješčák si prečítal obsiahly list Margaréty Cervanovej a oboznámil sa so základnými faktami súvisiacimi s vraždou mladej medičky. Na základe takto získaných poznatkov 15. decembra 1977 rozhodol o vytvorení operatívno-pátracieho tímu, ktorý sa bude venovať iba kauze Cervanová. Za vedúceho tímu bol vymenovaný riaditeľ Kriminalistického ústavu Federálnej správy Verejnej bezpečnosti podplukovník (neskôr plukovník) Eduard Pálka. Tento fakt považujú vrahovia a ich asistenti z odboru publicistiky za dôkaz o manipulovaní vyšetrovania. V ich komentároch sa objavujú narážky o nahradení dobrých slovenských vyšetrovateľov zlými federálnymi kádrami. Avšak aj táto interpretácia je na svetelné roky vzdialená od reality.

V období, keď vznikla zvláštna operatívno-pátracia skupina, bolo prerušené trestné stíhanie. Nevykonávali sa žiadne procesné úkony, pri ktorých by musel, byť prítomný vyšetrovateľ alebo prokurátor. Na to, aby sa mohlo znova pokračovať v trestnom stíhaní, bolo nutné získať nové informácie, a preto v tejto etape na prípade pracovali iba kriminalisti formou operatívno-pátracej a agentúrnej činnosti. Námestník Pješčák vydal rozkaz o zriadení zvláštnej skupiny v decembri 1977, reálne začala fungovať v januári 1978. Na počudovanie tím pozostával iba z troch ľudí. Okrem šéfa Eduarda Pálku ho tvorili podplukovník Zdenék Rohan z Ostravy a kapitán Ladislav Herman z Bratislavy.

Pôsobili v režime prísneho utajenia a pre svoje potreby mali vyčlenenú jednu kanceláriu v budove Vysokej školy Zboru národnej bezpečnosti v bratislavskej Rači. Neskôr sa presťahovali na takzvanú Februárku, teda do budovy krajskej správy v Bratislave na ulici Februárového víťazstva. Aj tu mali prísne zakonšpirovanú jednu miestnosť, kam prichádzal na porady s Eduardom Pálkom samotný námestník federálneho ministra vnútra generálmajor Ján Pješčák.

V takomto zložení Pájkov tím pracoval až do konca apríla 1980, keď bol zhromaždený dostatok poznatkov na realizáciu prípadu vraždy Ľudmily Cervanovej, čo v preklade znamená zadržanie a obvinenie podozrivých. V marci 1981 takmer po 10-mesačných prieťahoch sa sa tento útvar z kapacitných dôvodov presťahoval do obce Borinka pri Bratislave, kde následne pôsobil v režime dôsledného utajenia. Vtedy sa zvláštna skupina rozšírila o kriminalistov a vyšetrovateľov z celého Slovenska s výnimkou príslušníkov z Nitry, aby si páchatelia nenašli cestu k informáciám zo spisu, respektíve aby boli preťaté už jestvujúce nežiaduce väzby medzi vrahmi a policajtmi. Aj z tohto opatrenia nepochybne pramení nevraživosť páchateľov a ich spojencov voči novému vyšetrovaciemu tímu. V tejto fáze vyšetrovania do prípadu federálne zložky vôbec nezasahovali a všetky procesné úkony spojené s vykonávaním dôkazov a obviňovaním podozrivých vykonávali iba slovenské orgány činné v trestnom konaní. Našu krátku poznámku bolo potrebné urobiť len preto, aby bolo od začiatku jasné, že aj argumenty o akomsi diktáte federálnych útvarov sú úplne falošné a scestné.

Na začiatku roka 1978 sa Pálka, Rohan a Herman pustili do štúdia rozsiahleho spisového materiálu, ktorý zhromaždili ich predchodcovia, kým nebolo rozhodnuté o prerušení trestného stíhania. Celý január a február sa prehrýzali množstvom dokumentov a na konci tejto práce konštatovali, že nenašli žiaden záchytný bod, od ktorého by sa mohli odraziť k potenciálnym páchateľom. Keď námestník federálneho ministra vnútra Ján Pješčák rozoberal neradostný stav vyšetrovania so šéfom tímu Eduardom Pálkom, zhodli sa na tom, že je nevyhnutné, aby sa pátranie vrátilo na miesto činu. To znamená na miesto únosu, a preto na internát Ľudovíta Štúra v Mlynskej doline a do UNIC klubu, kde sa uskutočnila zlopovestná diskotéka, respektíve koncert skupiny Elán. Obaja si všimli, že v rámci predchádzajúceho vyšetrovania pracovníci krajskej správy v Bratislave nevenovali dostatočnú pozornosť možnosti, že páchatelia, ktorí vtiahli Ľudmilu Cervanovú do auta, sa zúčastnili diskotéky alebo sa prinajmenšom v čase jej konania zdržiavali na internáte či v jeho okolí.

Federálny námestník Pješčák prišiel s návrhom, aby pracovníci tímu poň užili pri zisťovaní identity účastníkov diskotéky sociologickú anketu. Pro-

ces prípravy dotazníka, anketovanie a vyhodnocovanie tohto sociologického prieskumu pre kriminalistické účely zabral jarné mesiace roku 1978. V dotazníku sa orgány činné v trestnom konaní pýtali účastníkov letnej aktivity v roku 1976, či boli na diskotéke alebo či sa v kritickom čase nachádzali na internáte. Ďalšia otázka zisťovala, koho videli na diskotéke alebo na internáte a či išlo o ich známych alebo o neznáme osoby. Významnú časť ankety tvorilo zisťovanie rozmiestnenia účastníkov diskotéky pri stoloch v UNIC klube.
Z tohto dôvodu bol k dotazníku pripojený aj plánik miestnosti, v ktorej sa zábava konala. Kriminalisti spracovali otázky a rozoslali na adresy účastníkov letnej aktivity okolo tisíc dotazníkov. Naspäť sa im vrátilo približne 30 percent vyplnených formulárov.

Anketa priniesla výsledky, v aké málokto dúfal. Mnohí študenti, ktorí boli 9. júla 1976 na diskotéke, si na túto udalosť veľmi dobre pamätali, pretože na nej hrala skupina Elán. Vďaka informáciám z dotazníkov sa napokon podarilo objasniť prítomnosť neskôr usvedčených páchateľov. Účastnici diskotéky týchto ľudí identifikovali preto, lebo ich osobne poznali. Išlo o skupinu osôb, ktorá až do roku 1978 tajila, že bola prítomná na inkriminovanej akcii v UNIC klube. Zároveň bolo zistené, že k tejto partii patrili dve mladé Francúzky, ktoré tancovali výstredne a navyše aj bosé. Ján Pješčák vo svojich spomienkach s názvom *Portrét právnika a kriminalistu* (Orego, Praha, 2006) v tejto súvislosti uvádza:

S cennými informáciami prišli aj organizátori diskotéky a **niektorí funkcionári Socialistického zväzu mládeže, prítomní** na **diskotéke** a **poznajúci určitých označených mladíkov. Tak sa prvý raz vynorili mená nitrianskej študentskej skupiny, ktorá sa častejšie objavovala na motorových vozidlách v Bratislave a Nitre.**

Išlo o Miloša Kocúra, Milana Andrášika, Františka Čermana a Romana Brázdu, ktorí sa zúčastnili na čine už vo fáze únosu Ľudmily Cervanovej. Neskôr v priebehu vyšetrovania vysvitlo, že na znásilnení a vražde sa podieľali aj Stanislav Dúbravický, Pavel Beďač a Juraj Lachman. Pochopiteľne, aj títo traja páni v prvej fáze vyšetrovania tajili, že 9. júla 1976 boli v UNIC klube v Mlynskej doline.

Anketa znamenala zásadný zvrat v pátraní po páchateľoch. Pálkov tím na základe jej vyhodnotenia zistil, že existuje skupina osôb, ktorá svoju účasť na diskotéke dlhodobo zatajuje. Úlohou zvláštnej trojčlennej skupiny bolo zistiť, aký majú na takéto konanie dôvod, a preveriť, či tým dôvodom nie je účasť

na únose a vražde Ľudmily Cervanovej. Preto zvláštna operatívno-pátracia skupina rozbehla vysoko utajovanú kriminalistickú akciu s krycím názvom Kamera.

Nový tím síce po preštudovaní spisu konštatoval, že z jeho obsahu nie je možné vyvodiť, kto je potenciálnym páchateľom únosu a vraždy (o znásilnení vtedy ešte nikto neuvažoval), to však neznamenalo, že v ňom neboli dôležité indície. Eduard Pálka si hneď na počiatku všimol, že predchádzajúci vyšetrovatelia nevenovali pozornosť trom podstatným zisteniam. Iba jedenásť dní po únose Ľudmily Cervanovej bola 20. júla 1976 vypočutá svedkyňa Eva Hlaváčová, poslucháčka lekárskej fakulty z Bratislavy. S Cervanovou sa spoznala počas letnej aktivity v Mlynskej doline. Do zápisnice o výsluchu svedka uviedla niekoľko dôležitých detailov. Popísala útleho blonďavého chlapca, ktorý s neskoršou obeťou vraždy tancoval takmer celý večer. Neskôr sa podarilo ustáliť, že išlo o jej spolužiaka z košického gymnázia Pavla Komoru. Svedkyňa Hlaváčová však povedala aj čosi oveľa dôležitejšie. Keď Cervanová netancovala, sedela na parapete okna pri vchode do UNIC klubu. Z jednej strany vedľa nej sedel exspolužiak Komora a z druhej si prisadol tmavovlasý mladík. Mohol mať asi 22 až 23 rokov. Eva Hlaváčová ho opísala takto: „Bol ostrihaný nakrátko, nie zase príliš, mal čierne vlasy, rovné, česal sa nabok, nejakú výraznú cestičku však nemal. Tvár mal oválnu, mal čierne fúzy, tenšie. Oči mal hnedé." Vzhľadom na to, že vo svojej výpovedi uviedla, že Cervanová sa rozprávala nielen s Komorom, ale aj s fúzatým mladíkom, vyšetrovateľov jeho osoba veľmi zaujímala. Preto Hlaváčovú požiadali, aby ho nakreslila. Bol to veľmi správny postup, avšak je zarážajúce, že nikomu nezišlo na um pridržiavať sa ho až do odhalenia identity neznámeho fúzača. Až v rámci akcie Kamera sa zistilo, že tento neznámy mladý muž je Igor Urbánek. Najprv podozrivý a neskôr veľmi dôležitý svedok únosu Ľudmily Cervanovej a udalostí, ktoré tomuto činu predchádzali.

Druhou významnou drobnosťou, čo ušla pozornosti preverovacej skupine krajskej správy v Bratislave, bol úradný záznam vyhotovený 22. júla 1976 podporučíkom Šimekom. Napríklad aj tento dokument sa nachádza v levočskom archíve, o ktorom vrahovia rozširujú, že ukrýva pre nich priaznivé tajomstvá. Ako vysvitá z tohto záznamu, opak je pravdou. Uvádza sa v ňom, že istý Augustín Šiška na základe policajnej výzvy uverejnenej vo Večerníku oznámil podozrivú okolnosť. Informoval, že 9. júla v noci sa spolu s manželkou pozeral von oknom zo svojho bytu na Panenskej ulici a pozoroval dianie oproti pred klubom STEPS. Okolo 22:00 sa tam práve skončila diskotéka a po záverečnej hodine ostal v podniku iba personál. Šiška podporučíka Šimeka informoval,

že pred klubom zastavilo svetlé auto. Nebol si istý, či išlo o Škodu, Žiguli alebo poľský Fiat, presne si však zapamätal, že poznávacia značka sa začínala písmenami NRA. Z auta vystúpili mladí muži v bledých oblekoch, vošli do STEPS-u a po piatich minútach sa vrátili aj s niekoľkými fľašami alkoholu. „... jeden muž povedal vodičovi: ‚Daj pozor, choď pomaly, aby ťa poliši nechytili!'. Okrem toho počul v priebehu rozhovoru i slovo internát, čo to malo znamenať alebo čo tým mysleli, nepočul," píše sa v Šimekovom zázname. Vo vyhodnotení stavu vyšetrovania bola pod týmto záznamom pripísaná úloha zistiť od personálu klubu mená mužov, ktorí nakupovali v nocí 9. júla 1976 alkohol, „nakoľko môže byť súvislosť s únosom Cervanovej". K splneniu úlohy zjavne nedošlo. Ako však vyšlo najavo v priebehu ďalšieho vyšetrovania, bola to veľká chyba, pretože páchatelia sa cestou z Mlynskej doliny do Prievozu, kde znásilňovali svoju obeť, zastavili v STEPS-e, aby si k zábave zadovážili neodmysliteľný alkohol. A pán Šiška, ktorý ich pri tom videl, tesne pred zadržaním únoscov, prznitеľov a vrahov zomrel.

Aj tretia pozoruhodná informácia, ktorá ostala nepovšimnutá v prvej fáze vyšetrovania, je uložená v archíve ministerstva vnútra v Levoči, ide o záznam kapitána Krála o Jánovi Popracovi, študentovi prvého ročníka lekárskej fakulty. Menovaný sa mal pred sestrou vyjadriť, že aj on bol 9. júla 1976 na akcii v UNIC klube, kde stretol svoju známu Ľudmilu Cervanovú, ktorá sa mu počas tanca sťažovala, že „jej niekto nedá pokoj a že ju stále otravuje". Bol to dôležitý poznatok, pretože smeroval priamo k vrahovi, avšak ostal nepreverený.

Šéf zvláštnej skupiny podplukovník Eduard Pálka si všimol aj iné skutočnosti, ktoré z nevysvetliteľných dôvodov unikli pozornosti jeho predchodcov. V písomných vyhodnoteniach vyšetrovania prípadu únosu a vraždy Ľudmily Cervanovej poukazoval na to, že už krátko po spáchaní skutku, 29. júla 1976, bol vyťažený inžinier Kánik z Bratislavy. Policajtom povedal, že Nadežda Beňová z Nitry sa mu zverila, že jej spolužiačka bola svedkyňou únosu Cervanovej. V tejto súvislosti je potrebné vysvetliť, že inžinierka Beňová bola milenkou pracovníka Slovenského ústredného výboru Socialistického zväzu mládeže Juraja Tokára. V jeho kancelárii a za jeho prítomnosti bola Beňová o deň neskôr, teda 30. júla 1976, vyťažená pracovníkmi kriminálky. Ona aj jej intímny priateľ Tokár účasť na diskotéke v UNIC klube v kritickú noc popreli.

Pálkov tím si však na Nadeždu Beňovú dôkladnejšie posvietil, pretože 6 nej bolo známe, že bola častou účastníčkou žúrov v takzvaných závadových bytoch (v policajnom slangu pojem označuje kriminogénne osoby/správanie/ miesta a pod - pozn. aut.), kde sa viacerí prítomní zabávali skupinovým sexom. Sedemnásteho februára 1978 si preto príslušníci s inžinierkou Beňovou

znova pohovorili. Priznala, že 9. júla 1976 bola aj s milencom Jurajom Tokárom v UNIC-u a boli tam prítomní aj ďalší Nitrania - Milan Andrášik a František Čerman Pálka neskôr napísal, že v spoločnosti týchto pánov „boli dve Francúzky, ktoré boli u Ing. Čermana na návšteve a robili mu starosti s ubytovaním".

Následne si preto príslušníci zvláštnej skupiny, pracujúci na akcii s krycím názvom Kamera, podali aj pánov Andrášika a Čermana. Prvého v marci 1978 a druhého v apríli toho istého roka. Aj keď to obaja dovtedy popierali, počas vyťažovania sa priznali, že na diskotéke boli, ale aj napriek predstieranej ústretovosti musel Pálka konštatovať, že „bolo poznať, že zatajujú niektoré skutočnosti, ktoré by mohli priaznivo ovplyvniť priebeh šetrenia, prípadne že sa usilujú šetrenie všemožne sťažovať". Pálka ďalej upozornil, že „ako účastníkov diskotéky úmyselne uvádzali osoby, ktoré tam v kritický deň nemohli byť preto, lebo boli na zahraničnej rekreácii, prípadne mali spoľahlivé alibi".

Na základe tohto podozrivého správania sa Beňovej, Andrášika a Čermana sa operatívni pracovníci akcie Kamera zamerali na vysvetlenie jeho príčin. Pálka v tejto súvislosti neskôr hlásil, že trojica sa dohodla na zatajovaní prítomnosti ďalších Nitranov na ominóznej diskotéke a mimoriadne im záležalo na utajení „ich priateľa Romana Brázdu z Nitry, ktorý prišiel na diskotéku s ďalšími Nitranmi osobným autom Fiat 125 bielej farby". Pán Brázda je jednou z kľúčových postáv nášho príbehu. Podľa neho dostala Pálkova kriminalistická akcia krycí názov Kamera. Brázda bol totiž absolventom kameramanského štúdia na Filmovej akadémii múzických umení v Prahe a pracoval ako prvý asistent kamery v Slovenskej filmovej tvorbe Bratislava.

Aj Roman Brázda sa zapojil do horúčkovitej aktivity zameranej na utajenie prítomnosti iných ľudí z Nitry na diskotéke v UNIC klube. Po dohode s Andrášikom, Čermanom a Beňovou ovplyvňoval ľudí i udalosti tak, aby nebolo možné zistiť všetkých Nitranov a ich prípadný vzťah k únosu a vražde Ľudmily Cervanovej.

Pálkov tím si preveril aj ďalšieho szmáka, ktorý v septembri 1976 policajtom zatajil svoju prítomnosť na diskotéke. Volal sa Peter Hlavanda a tiež bol z Nitry. Vykonával funkciu zástupcu riaditeľa internátu Ľudovíta Štúra v Mlynskej doline a prednášal politickú ekonómiu v Ústave marxizmu-leninizmu na Univerzite Komenského v Bratislave. „Neskôr bolo preukázané, že bol na uvedenej diskotéke a zabezpečoval vstup do UNIC klubu podozrivým osobám z Nitry," napísal v materiáloch z akcie Kamera až nemecky dôsledný a pedantný kriminalista Eduard Pálka.

Akcia Kamera sa blížila k jednému z prvých bodov zlomu. Objavenie skupiny Nitranov, ktorí pred orgánmi činnými v trestnom konaní dlhodobo tajili,

že boli 9. júla 1976 na koncerte skupiny Elán v UNIC klube, a ich koordinované úsilie vyrábať falošné alibi priateľovi Romanovi Brázdoví svedčili o tom, že Eduard Pálka, Zdenék Rohan a Ladislav Herman sa dostali na zaujímavú stopu. Konanie inžiniera Františka Čermana, inžiniera Milana Andrášika a inžinierky Nadeždy Beňovej v tomto ohľade natoľko výrazne presahovalo únosné medze, že 21. júna 1978 boli všetci traja zadržaní pre podozrenie z neoznámenia a zatajovania skutočností, dôležitých pre objasnenie vraždy Ľudmily Cervanovej. Po vypočutí a preverení určitých faktov boli 23. júna prepustení na slobodu, ale podozrenia naďalej pretrvávali.

Najmä z výpovedí Beňovej a Andrášika, uskutočnených počas dvojdňového zadržania, vyplynulo, že ich polícia podozrievala oprávnene. Nadežda Beňová si pravdepodobne uvedomila, v akej vážnej situácii sa ocitla, a preto vcelku komplexne popísala, čo robila od predpoludnia až do neskorej noci 9. júla 1976. Vypovedala, že do Bratislavy prišla z Nitry autom v spoločnosti Romana Brázdu, Miloša Kocúra, Stanislava Dúbravického a Pavla Piačeka. Auto šoféroval Brázda, išlo o biely Fiat. Potvrdila, že spolu s priateľom Tokárom bola na zábave v UNIC klube, kde stretla Nitranov, ktorí s ňou ráno prišli autom do Bratislavy a na internáte videla aj Andrášika s Čermanom a ich priateľkami z Francúzska.

Vstup na diskotéku bol iba pre účastníkov letnej aktivity. Každý musel predložiť zakúpený lístok, občiansky preukaz a preukaz brigádnika, až potom ho usporiadateľská služba pustila do UNIC klubu. Z výpovedí Beňovej, jej milostného druha Tokára a Andrášika vyplynulo, ako sa nepovolaným Nitranom podarilo dostať na zábavu. Skupinu Andrášik, Čerman a dve Francúzky do sály prepašoval politický ekonóm z ústavu marxizmu-leninizmu a zástupca riaditeľa internátu Peter Hlavanda. Na požiadanie Beňovej zase zaúradoval szmácky boss Tokár a dostal dovnútra ďalších ľudí z Nitry, ktorí nemali ani lístky, ani preukazy brigádnika.

Počas zadržania v policajnej cele si Nadežda Beňová spomenula aj na to, že sa na internáte vo výťahu stretla s opitým Romanom Brázdom, ktorý sa nevhodne správal k prítomným dievčatám. Z pamäti ďalej vylovila rozhovor s Františkom Čermanom. V priebehu tanečnej zábavy sa ho opýtala, kde je jeho snúbenica Marcela Bónová. Odpovedal, že ostala doma. Presnejšie, bola na Andrášikovom byte v bratislavskom Lamači.

V Pálkom koncipovaných podkladoch k akcii Kamera, cieľom ktorej bolo vypátrať únoscov a vrahov Ľudmily Cervanovej, sú dva zaujímavé odseky a je namieste, aby boli citované v plnom znení, pretože veľavravne dokumentujú, ako sa vrahovia dlhodobo a systematicky usilovali mariť vyšetrovanie a vykĺznuť z rúk spravodlivosti:

Ing. Beňová vypovedala, že po jej vyťažení príslušníkmi ZNB krátko po únose Cervanovej jej do bytu telefonoval Roman Brázda a pýtal sa, k čomu bola vypočúvaná, čo vypovedala a či pri výsluchu uviedla jeho meno. Keď mu oznámila obsah výpovede s tým, že jeho meno ako účastníka diskotéky neuviedla, povedal, že tak je to v poriadku.

Krátko po tom bola Ing. Beňová prítomná v reštaurácii Stalingrad v Nitre. Tam za ňou k stolu prišiel Ing. Andrášik spolu s Brázdom a žiadali ju, aby v prípade, že bude vypočúvaná, neuvádzala Brázdovo meno. Keď sa Ing. Beňová opýtala Ing. Andrášika, prečo nemá byť meno Brázdu uvádzané, povedal, že mal v kritický deň nepríjemnosti s dievčatami na internáte Ľudovíta Štúra.

Z týchto zistení je očividné, že partia priateľov z Nitry mala nejaký vážny dôvod, aby pred vyšetrovacími orgánmi utajila prítomnosť Romana Brázdu na diskotéke v UNIC klube 9. júla 1976. A to, čo vyšetrovateľom nepovedala Beňová, prezradil jej milenec a pracovník Socialistického zväzu mládeže Juraj Tokár. Nechajme opäť prehovoriť Pálkove precízne a obsažné záznamy:

Ďalej oznámil (Tokár - pozn. aut.), že krátko po únose a vražde Cervanovej mu Ing. Beňová povedala, že vie o niečom hroznom, čo spáchali jej známi, a pýtala sa ho, či má prípad ohlásiť alebo má mlčať tak, ako by o ničom nevedela, čo tým mala na mysli, nepovedala.

Výpovede, ktoré citoval Eduard Pálka, sú súčasťou spisového materiálu a je potrebné zdôrazniť, že sa uskutočnili v roku 1978. Viac ako tri roky pred začatím trestného stíhania proti páchateľom a ich vzatím do vyšetrovacej väzby, kde malo byť na nich údajne - ako dodnes tvrdia - páchané fyzické a psychické násilie.

Odhodlanie Milana Andrášika chrániť Romana Brázdu a utajovať jeho prítomnosť na akcii v UNIC klube v policajnej cele evidentne ochablo. Vo výpovedi zo dňa 23. júna 1978 sa náramne rozrečnil, akoby tušil, že nastal čas myslieť predovšetkým na vlastnú kožu. Nielenže potvrdil Brázdovú účasť, ale aj opísal, ako jeho priateľ nevhodným spôsobom nasilu ťahal neznáme dievča do tanca. Na dôvažok povedal:

Až teraz vidím súvislosti medzi spomínaným incidentom a únosom dievčaťa Cervanová, že by Brázda a partia mohli prichádzať

do úvahy ako potenciálni únoscovia, pretože to vyplýva | agresívnosti pri únose a pri incidente. Agresívnosť a popudlivé konanie vzniká pri požití alkoholu u Romana Brázdu.

Okrem tohto inkriminujúceho hodnotenia voči priateľovi Brázdoví si Andrášik spomenul aj na to, že v UNIC-u boli aj iní Nitrania, medzi ktorými uviedol aj ďalších spolupáchateľov Miloša Kocúra a juraja Lachmana.

Na rozdiel od Andrášika bol jeho priateľ a kolega z podniku zahraničného obchodu Omnia František Čerman v priebehu zadržania oveľa menej zhovorčivý. Pri vyťažení sa odvolal na to, čo povedal príslušníkom ešte v apríli 1978, keď uviedol, že 9. júla 1976 v Mlynskej doline videl Milana Andrášika, Nadeždu Beňovú, Juraja Tokára, Stanislava Dúbravického a Miloša Kocúra. Do zápisnice uviedol, že si pamätá už len na rozhovor s Beňovou, ktorá sa ho pýtala, kde je jeho snúbenica Marcela Bónová. Odpovedal, že ostala na byte v Lamači.

Čerman sa usiloval byť počas policajného zadržania rafinovaný a všimol si to aj šéf zvláštnej skupiny Eduard Pálka. Napísal:

Výpoveď Ing. ôermana Je v podstate zhodná s výpoveďou Ing. Andrášika s tým rozdielom, že Ing. čerman neuvádza konkrétne mená účastníkov diskotéky z radov Nitranov, iba sa domnieva alebo pripúšťa, že by tam mohli byť prítomné určité osoby. Volí taktiku v tom, že uvádza mená osôb, o ktorých je presvedčený, že tam neboli prítomné. Pri zmienke o Brázdovi sa u neho prejavujú zvýšený nepokoj a nervozita.

Milan Andrášik bol po dvojdňovom zadržaní kontaktovaný zvláštnou skupinou Eduarda Pálku ešte štyrikrát - v decembri 1979 a potom v januári, februári ^apríli nasledujúceho roka. Jeho komplic a kolega z podniku Omnia František Čerman mal až do zadržania v roku 1981 od policajtov pokoj. Prezident Husák povedal federálnemu ministrovi vnútra Obzinovi, že vyšetrovaniu vraždy Ľudmily Cervanovej nesmú stáť v ceste žiadne politické ohľady. Je však vysoko pravdepodobné, že Františkovi Čermanovi sa predsa len podarilo zabezpečiť si určitý odklad nepríjemností spojených s pátraním po vrahoch. Len niekoľko dní po zadržaní napísal 27. júna 1978 Jaromírovi Obzinovi pomerne asertívny list, ktorým sa ohradzoval proti postupu polície voči jeho osobe pri vyšetrovaní vraždy Ľudmily Cervanovej. Ministrovi sa sťažoval, že bol policajne zadržaný, a to aj napriek tomu, že vždy bol údajne ochotný poskytovať „informácie, ktoré boli odo mňa požadované s úmyslom pomôcť pri objasňovaní okolností

tohto vrcholne protispoločenského činu". Čerman v liste Obzinovi vyjadroval nevôľu nad tým, že bol zadržaný bez toho, aby boli o tom dopredu upovedomení jeho nadriadení v práci. A tiež sa mu nepáčilo, že pri jeho internácii v policajnej cele nikto nebral ohľad na jeho tehotnú manželku. Čerman napísal:

Som značne znervóznený takýmto spôsobom prístupu ja, ako i moja manželka, ktorá je vo vysokom štádiu tehotenstva, a je pravdepodobné, že to môže mať vplyv i na vývin nášho potomka, ako i priebeh pôrodu.

Podobných lamentácií je v liste neúrekom a nie je možné všetky citovať, aj keď dožadovanie sa vysvetlenia, prečo je sledovaný, vyznieva v kontexte jeho postavenia ako podozrivého prinajmenšom komicky. Avšak iba na prvý pohľad. V skutočnosti ide o prejav obrovského sebavedomia, vyplývajúceho z presvedčenia, že požíva ochranu svojho otca a svokra, ktorí boli oddanými straníkmi. Pre históriu je však potrebné zaznamenať a zvýrazniť ešte jednu vetu z Čermanovho listu:

Môžem konštatovať, že všetky rozhovory sa konali v rámci práv vyšetrujúcich a nikdy nebolo voči mne použité násilie ani iná forma priameho nátlaku.

Verejnosť bude nepochybne zaujímať, ako František Čerman vysvetlí toto ocenenie korektného prístupu kriminalistov v kontexte svojich neskorších mediálnych výrokov, ktorými zo seba robil obeť perzekúcie a fyzického i psychického násilia.

Ak naozaj existovali politické páky na to, aby kriminalisti dočasne prestali Čermana zaťažovať nepríjemnými otázkami, jeho list na to nepochybne nestačil. Bol príliš bezvýznamnou figúrkou. Dokonca aj jeho otec František Čerman starší mal na nejaké mocenské hry slabé postavenie. Jeho kádrový posudok bol síce skvelý, po Pražskej jari mu stranícka previerková komisia odporučila vydať novú členskú legitimáciu s odôvodnením, že správne pochopil vstup vôjsk Varšavskej zmluvy do Československa v auguste 1968, ale ako aktivista Okresného zväzu poľovníkov a člen základnej organizácie Komunistickej strany Slovenska pri podniku Štátne lesy Topoľčianky bol príliš bezvýznamný na to, aby mohol efektívne ochrániť svojho syna. Nebol to však úplne obyčajný radový komunista. Okrem vysokej školy lesníckej si svedomito doplnil aj stranícke vzdelanie na Večernej univerzite marxizmu-leninizmu. No skutočným tromfom v rukáve Františka Čérmana mladšieho, v tom čase ešte len

podozrivého z účasti na únose a vražde Ľudmily Cervanovej, bol jeho svokor podplukovník Michal Bóna, bývalý dôstojník Československej ľudovej armády a v čase vyšetrovania tohto prípadu tajomník Rady obrany Okresného národného výboru Nitra.

Na rozdiel od podplukovníka Cervana, otca zavraždenej, bol pán podplukovník Bóna stranícky organizovaný. Inak by nemohol vykonávať takú dôležitú úlohu, akou bola pozícia tajomníka okresnej rady bezpečnosti v Nitre. V odôvodnení udelenia vyznamenania Za zásluhy o výstavbu o ňom stranícky súdruhovia v roku 1970 napísali:

Súdruh Bóna ako syn starého zaslúžilého člena strany už ako 19-ročný vstúpil do KSS. (...) Dôsledne bojuje za plnenie straníckych uznesení ako aktivista a lektor Okresného výboru KSS. (...) Už v prvej polovici roku 1968 otvorene a nebojácne vystupoval proti prejavom pravicovo-oportunistických, protisovietskych a protisocialistických síl. V kritických augustových dňoch 1968 obetavo pomáhal Okresnému výboru KSS zabezpečovať a riešiť zložité úlohy s príchodom a pobytom spojeneckých vôjsk v okrese.

Tvrdenie, že práve podplukovník Bóna mohol pomôcť svojmu zaťovi je možné podoprieť aj správou náčelníka správy vyšetrovania ministerstva vnútra majora Vladimíra Mitra, ktorý v roku 1990 v tejto súvislosti napísal:

Podľa informácií od operatívnych pracovníkov mal plk. Bóna ovplyvňovať priebeh vyšetrovania v rokoch 1978 - 1980 v prospech ôermana a Beďaôa. Bóna mal byť v uvedených rokoch náčelníkom Rady obrany okresu Nitra a aktivistom Okresného výboru Komunistickej strany Slovenska pre Okresnú správu Zboru národnej bezpečnosti Nitra. Podrobné informácie by vedel podať plk. Pálka.

Tento citát nepotrebuje žiaden ďalší komentár, azda len vysvetlenie, že nielen František Čerman, ale aj Pavol Beďač, ďalší zo siedmich usvedčených páchateľov, bol zaťom vplyvného straníckeho funkcionára Michala Bonu.

Existujú aj iné písomné doklady, ktoré naznačujú, že rodičia páchateľov sa výrazne angažovali v nevhodnej ochrane svojich potomkov. Štefan Hozák bol bratom matky Milana Andrášika, teda jeho strýko. Očividne sa už nemohol pozerať na lži, ktoré slovenské médiá uverejňovali o kauze Cervanová. V rokoch 2002 a 2006 napísal dva listy na prokuratúru. Obom sa bude potrebné ešte

podrobnejšie venovať. Na tomto mieste zatiaľ postačí uviesť niekoľko slov z listu zo 14. októbra 2002, adresovaného Krajskej prokuratúre v Bratislave. Venoval sa v ňom aktivitám svojho švagra Michala Andrášika, ktorý bol počas vyšetrovania prípadu únosu a vraždy riaditeľom Pozemných stavieb Nitra a podpredsedom kontrolnej a revíznej komisie Okresného výboru Komunistickej strany Slovenska v Nitre. „Po vražde sa snažil, aby sa vyšetrovanie od jeho syna odklonilo a brzdilo. Vďaka jeho funkcii sa mu to darilo. Svojej znepokojenej neveste pri jednej príležitosti povedal, že keby sa v kauze niečo prihodilo, nech ho zavolajú, on to okamžite vyrieši. O tomto vplyve vedeli aj polícia a otec zavraždenej," napísal v liste strýko Milana Andrášika.

Až do zadržania a obvinenia páchateľov v júni 1981 boli Milan Andrášik a František Čerman jediní dvaja zo sedmičky neskôr usvedčených vrahov, ktorých si policajti predviedli do cely predbežného zadržania. Dovtedy však musel tím Eduarda Pálku vykonať ešte obrovský kus práce a vyťažiť množstvo svedkov a podozrivých, zamerať sa na odhaľovanie väzieb a prepojení medzi rôznymi skupinami osôb, ktoré mali alebo by mohli mať akýkoľvek vzťah k udalostiam z 9. júla 1976, keď bola unesená a následne zavraždená medička Cervanová.

Pálka sa napríklad v záznamoch z operácie Kamera sťažoval na Jozefa Škrobánka z Nitry, spolužiaka Ľudmily Cervanovej z lekárskej fakulty. Aj on bol na diskotéke v UNIC klube, ale popieral, že by tam okrem Andrášika videl iných Nitranov. Naopak, uvádzal mená osôb, o ktorých vedel, že na podujatí byť nemohli. „Nie je známe, prečo Škrobánek sťažoval priebeh vyšetrovania," lakonicky konštatoval a spresnil, že prítomnosť Romana Brázdu aj navzdory týmto prekážkam potvrdzoval Milan Antošovský, ktorý v osudný večer plnil v klube úlohu usporiadateľskej služby.

Podozrivé správanie sa skupiny Nitranov a nevyjasnené okolnosti ich účasti na koncerte Elánu spojenom s tanečnou zábavou v UNIC klube 9. júla 1976 viedli k rozhodnutiu, že táto partia bude za maximálneho využitia agentúrno-operatívnych prostriedkov rozpracovaná v rámci akcie s krycím názvom Kamera.

V čase spustenia operácie polícia poznala iba časť páchateľov. Vtedy ich, samozrejme, evidovala ešte iba ako podozrivých. Kamera sa zamerala na Romana Brázdu, Miloša Kocúra, Stanislava Dúbravického, Pavla Piačeka, Františka Čermana, Milana Andrášika, Juraja Vailinga, Jozefa Škrobánka a Nadeždu Beňovú. Z týchto deviatich ľudí boli pritom iba piati páchatelia, dvaja ďalší medzi nimi chýbali. Ako potvrdili neskoršie výsledky vyšetrovania, veci sa pohli dobrým smerom, pretože vychádzali z'o správnych predpokladov. Ak-

cia Kamera bola totiž postavená na tom, že podozriví disponovali motorovým vozidlom so zhodným popisom a farbou auta páchateľov. Boli pod vplyvom alkoholu, najmä Roman Brázda, ktorý navyše obťažoval ženy a bolo o ňom známe, že v takomto stave má nielen agresívne sklony, ale aj zvýšenú túžbu po sexuálnej aktivite.

Tím Eduarda Pálku si ďalej všimol, že miesto nálezu mŕtvoly Ľudmily Cervanovej je od miesta únosu vzdialené až 36,8 kilometra, ale je na trase Bratislava 1 Nitra. Z toho kriminalisti dedukovali, že páchatelia vraždy dobre poznali tento cestný ťah, o čom sa v prípade Andrášika, Čermana a Brázdu nedalo pochybovať. Ďalší predpoklad zase vychádzal z dedukcie, že páchatelia poznali okolie Kráľovej pri Senci. Policajtom sa podarilo zistiť takmer všetkých účastníkov diskotéky, ktorí prišli 9. júla 1976 do UNIC-u autami. Usúdili, že žiaden z nich nemal vzťah k miestu nálezu a ani k cestnému ťahu, pri ktorom bolo telo obete objavené.

Ako naznačuje už raz citovaný Čermanov list federálnemu ministrovi vnútra Jaromírovi Obzinovi, všetci podozriví sa tvárili, že sú ochotní s políciou spolupracovať, ale v skutočnosti jej zatajovali dôležité skutočnosti.
A práve úmyselné sťažovanie vyšetrovania účastníkmi diskotéky Andrášikom, Čermanom, Beňovou a Škrobánkom bolo ďalšou významnou okolnosťou, pre ktorú sa objektív Kamery zameral na túto partiu. Zvláštna operatívna skupina správne predpokladala, že prinajmenšom niektorí z nich vedia, kto je páchateľom únosu a vraždy Ľudmily Cervanovej, prípadne sami mali na týchto skutkoch priamu alebo nepriamu účasť.

Z tejto skupiny deviatich preverovaných osôb veľmi rýchlo vypadol Juraj Vailing, pretože v čase spáchania skutku bol na brigáde v Nemeckej demokratickej republike. Potvrdiť jeho alibi bolo veľmi jednoduché. Nepomerne ťažšie bolo rozpracovanie ostatných preverovaných osôb. Podozriví prerušili osobné kontakty. Teda prinajmenšom sa nekontaktovali na verejnosti. A vykonávali dôslednú kontrolu proti použitiu agentúrno-operatívnych a technických prostriedkov zo strany polície.

Ďalší, kto vypadol z okruhu podozrivých, bol Pavel Piaček. Nepoprel, že sa niekedy viezol s Romanom Brázdom a Nadeždou Beňovou z Nitry do Bratislavy, no rozhodne vylúčil, že by išiel v tom istom vozidle so Stanislavom Dúbravickým. Rovnako odmietol, že sa v kritický večer nachádzal vo vestibule internátu Ľudovíta Štúra. A keďže toto všetko tvrdila svedkyňa a podozrivá zároveň Beňová, bola predvedená na konfrontáciu s Piačekom, aj keď jeho výsluch prebiehal už v neskorších večerných hodinách. Rozrušená Nadežda Beňová sa pri tomto úkone vrátila k tej časti svojej výpovede, v ktorej uvádzala,

že videla vo výťahu internátu opitého Romana Brázdu v spoločnosti študentky druhého ročníka medicíny. V rozčúlení na vyšetrovateľa vyštekla: „Tú si nájdite a vypočujte!“ Na požiadanie príslušníka opísala neznámu medičku ako vysokú ženu s dlhšími svetlými vlnitými vlasmi a zvláštnym, netypickým nosom. Polícia čoskoro zistila, že ide o Vieru Zimákovú z Nitry. V deň vraždy Ľudmily Cervanov'ej bola naozaj študentkou medicíny. V roku 1980, keď ju kontaktovala polícia, sa už honosila titulom MUDr. a vykonávala zubársku prax.

Objav Viery Zimákovej znamenal zásadný obrat vo vyšetrovaní vraždy Ľudmily Cervanovej. S touto svedkyňou však do prípadu vstúpili aj nové komplikácie, pretože páchatelia si boli veľmi dobre vedomí, že táto žena je ich Achillovou pätou, a preto na ňu neustále vyvíjali enormný tlak. V dôsledku obáv z odvety páchateľov pri prvom kontakte s operatívnymi pracovníkmi Pálkovho tímu klamala. Počas vyťažovania im 19. februára 1980 povedala, že v kritický deň síce prišla z Nitry do Bratislavy, ale na diskotéke nebola. Na internáte Ľudovíta Štúra vraj navštívila Beátu Mlčúchovú, potom mal za nimi prísť na izbu František Čerman a žiadať od jej kamarátky, aby sa s ním vyspala. Mlčúchová údajne odmietla, na čo odišiel do klubu za priateľkami z Francúzska. Zimáková ďalej povedala, že na prízemí internátu sa stretla s Romanom Brázdom, s ktorým išla na Mlčúchovej izbu. Tentoraz chcel mať sex Brázda so Zimákovou, ale ona údajne nemala záujem. Na záver policajtom povedala, že z internátu odišla buď posledným spojom naspäť do Nitry, alebo ostala celú noc u kamarátky Mlčúchovej, kde prespal aj Čerman.

Beáta Mlčúchová sa medzičasom vydala a volala sa Kollárová. Policajti sa jej opýtali, či je pravda, že 9. júla 1976 ju v Mlynskej doline navštívila Viera Zimáková. Pani Kollárová to vylúčila s odôvodnením, že cez prázdniny nikdy nebola na internáte, preto sa tam nemohla nachádzať ani v kritický deň. Pochopiteľne, takéto rozpory sa kriminalistom nepozdávali, a preto si 22. februára 1980 pozvali na kus reči MUDr. Zimákovú. Spočiatku sa okúňala a odkazovala na svoje slová spred troch dní. Nakoniec sa však priznala, že 9. júla 1976 bola na diskotéke v UNIC klube, kde sa stretla s Romanom Brázdom a ten jej oznámil, že má na dolnom parkovisku pri internáte auto, pričom ju požiadal, aby s ním išla na žúr. Doktorke Zimákovej bola predložená fotografia parkoviska. Ukázala na nej miesto, kde mal Brázda zaparkované auto. Označila rovnaký bod, kde videli stáť auto páchateľov aj svedkyne Kováčová a Mlynarčíková, dve mladé účastníčky diskotéky, ktoré boli na malej potrebe pri internátnych skladoch.

Kriminalisti si od Zimákovej ďalej vypočuli, že okrem nej a majiteľa auta Brázdu si do voza na parkovisku sadol František Čerman a ešte jeden vyšší

blondín. Jeho meno uviesť nevedela. Podľa tejto verzie mali na ceste medzi internátom a konečnou zastávkou autobusu títo traja muži násilím vtiahnuť do auta neznáme dievča, ktoré sa bránilo, volalo o pomoc a žiadalo, aby ju pustili, pretože chce odcestovať do Košíc. Vedúci tímu Eduard Pálka do operatívnych záznamov z akcie Kamera napísal:

Dievča potom za prítomnosti MUDr. Zimákovej odviezli do nezisteného bytu* nachádzajúceho sa v rodinnom dome niekde na okraji Bratislavy. V ceste sa zastavili v nezistenej reštaurácii, kde kúpili fľaškové víno.

Pri tejto zmienke si pripomeňme oznámenie poctivého občana Augustína Šišku, ktorý tesne po vražde v roku 1976 nahlásil, že fešne oblečení mladí páni s autom s nitrianskou poznávacou značkou si v noci v STEPS klube kupovali alkohol. A záznam z pera kriminalistu Pálku ďalej hlási:

MUDr. Zimáková ďalej uviedla, že mladíci sa v byte k unesenej dievke správali hrubo, vyzliekli ju z nohavíc, za chrbtom jej spútali ruky šnúrou na bielizeň a násilím jej do úst liali víno. Aby nemohla kričať, oviazali jej ústa vreckovkou.

Pri tejto príležitosti, teda 22. februára 1980, Viera Zimáková ešte nepovedala, že páchatelia unesené dievča znásilnili, aj keď to bolo z jej opisu očividné. Túto fázu dejovej línie jednoducho vynechala a prešla k tomu, že únoscovia mladú ženu naložili do auta a vyrazili smerom na Nitru. Potom kamsi odbočili, zastavili na neznámom mieste, dievča kamsi odviedli a do auta sa vrátili bez nej. Konštatovali, že vec je vybavená a pokračovali v ceste do Nitry. Na záver vyťažovania príslušníci Zimákovej predložili fotografiu, na ktorej spoznala Ľudmilu Cervanovú. Povedala, že ide o dievča, ktoré uniesli Brázda a jeho spoločníci.

Viac menej nezáväzná diskusia s kriminalistami však nie je dôkaz. Pracovníci zvláštnej skupiny preto urobili okamžité opatrenia, aby mohol Zimákovú procesným spôsobom vypočuť vyšetrovateľ. A začali sa problémy. Hneď skraja svoje predchádzajúce slová odvolala a tvrdila, že si to všetko iba vymyslela. Vyšetrovateľ si s ňou teda krátko pohovoril a potom súhlasila, že bude vypovedať. Jej výpoveď bola nielen protokolovaná, ale aj nahrávaná na magnetofónovú pásku. Vyhlásila, že trvá na pôvodnej výpovedi, ktorú učinila pred kriminalistami, a potvrdila, že bola prítomná pri únose Ľudmily Cervanovej.

Chvíľu sa opäť zdalo, že všetko je na dobrej ceste, ale nebolo to tak. Peripetie s vypočúvaním svedkyne Zimákovej s dôslednosťou kronikára zaznamenal Eduard Pálka v úradne strohých, avšak vecne mimoriadne pedantných hláseniach o priebehu akcie Kamera:

Vyšetrovateľ pred zakončením protokolárneho výsluchu MUDr. Zimákovú netaktickým spôsobom poučoval o jej právach a povinnostiach, na čo opfiť vyhlásila, že všetko, čo vypovedala, si vymyslela s tým, že informácie o únose a vražde Cervanovej čerpala od bývalej spolubývajúcej Dany Miezgovej a od svojej matky. Potom bol s MUDr. Zimákovou spísaný vyšetrovateľom krátky protokol a bola prepustená.

Kým budeme pokračovať v Pálkovej kronike akcie Kamera, všimnime si, ako voluntaristicky a s akou ľahkosťou menila v priebehu minút Zimáková svoje výpovede. Keby sa jej niekto z policajtov vyhrážal, vyvíjal na ňu psychický nátlak alebo ju nebodaj bil, pravdepodobne by šliapala ako hodinky a nedovolila by si takto cvičiť s vyšetrovacími orgánmi. Očividne konala slobodne. Prinajmenšom z hľadiska prístupu orgánov činných v trestnom konaní. Je však vysoko pravdepodobné, ak nie isté, že neslobodné sa cítila vo vzťahu k páchateľom, pretože tí pre ňu predstavovali skutočnú hrozbu.

Odvolanie, potvrdenie a opätovné odvolanie opisu únosu a náznaku likvidácie mladej medičky však nemohlo Pálkovi brániť v tom, aby oprávnene konštatoval: „Vzhľadom na to, že MUDr. Zimáková pri vyťažovaní uviedla podrobnosti týkajúce sa prípadu únosu a vraždy Ľudmily Cervanovej a na skutočnosti, ktoré nie sú na verejnosti známe, vzniklo dôvodné podozrenie, že skutočne bola prítomná v spoločnosti páchateľov únosu a vraždy Cervanovej." Na druhej strane bolo jasné, že ak chceli s prípadom pohnúť ďalej, museli policajti túto vrtošivú svedkyňu usvedčiť, že 9. júla 1976 bola na akcii v UNIC klube.

Svedkyni Viere Zimákovej preto venovali pracovníci zvláštnej skupiny náležitú pozornosť. Preverovali jej styky a intímny život. Zaujímali sa o jej životný štýl a spôsob, akým trávila voľné chvíle a s kým. Ak sa mala akcia Kamera dopracovať k presvedčivému preukázaniu prítomnosti Zimákovej na diskotéke v Mlynskej doline, nemohol Pálkovi, Rohanovi a Hermanovi uniknúť žiaden detail. Zo Zimákovej odvolanej výpovede vyplynulo aj to, že páchatelia Cervanovú uniesli do bližšie neustáleného rodinného domu. Bolo to iba málo konkrétne zistenie, ale vplývalo z neho, že miesta činu únosu a vraždy neboli dve - Mlynská dolina a Kráľová pri Senci -, ale tri. Medzi prvým a tretím

miestom činu bola ešte jedna zastávka, a tou bol práve Zimákovou spomfnaný dom. A ten museli kriminalisti vypátrať tiež.

Ako väčšina okolností, ktoré sa týkajú prípadu Ľudmily Cervanovej, aj preverovanie trinástych komnát Viery Zimákovej je súčasťou iných, komplikovaných a navzájom prepletených príbehov. Na to, aby sme ich lepšie pochopili, je potrebné hlbšie načrieť do písomných materiálov, vyprodukovaných v priebehu operácie Kamera. V priebehu roku 1980 narazil Pálkov tím na dva domy. Jeden bol na Gorazdovej ulici 10 a druhý na Stolárskej 37 v Bratislave. Oba pripadali do úvahy ako možné adresy, kam mohla byť spred internátu Ľudovíta Štúra unesená Ľudmila Cervanová.

Pozornosť zvláštnej skupiny sa sústredila predovšetkým na dom na Gorazdovej ulici, ktorý bol vo vlastníctve Ernesta Simicha, invalidného dôchodcu s amputovanou nohou. Viaceré miestnosti v tomto objekte prenajímal študentom, umelcom a intelektuálom. Väčšinu z nich spájalo antikomunistické presvedčenie a tomu zodpovedali aj ich súkromné a verejné aktivity. Boli v styku so signatármi Charty 77, organizovali privátne besedy o politike a umení a zabezpečovali, aby sa na oficiálne kultúrne podujatia pod gesciou Socialistického zväzu mládeže dostali aj takí umelci, ktorí mali po roku 1969 obmedzenú verejnú činnosť. Jedným z nich bol napríklad signatár Charty 77 Jaroslav Hutka. To však nebol primárny dôvod, prečo sa o podnájomníkov Simichovho domu a sieť osôb na nich naviazanú zaujímali kriminalisti Pálka, Rohan a Herman. Zistili totiž, že niektorí podnájomníci a ich priatelia sú v styku s partiou Nitranov, podozrivých z únosu a vraždy Cervanovej, a preto začali rozpletať zložitú štruktúru vzťahov, ktoré vytvárali ľudia mnohorakých kultúrnych svetov.

Preverovanie čulého života v dome na Gorazdovej ulici ukázalo, že okrem režimu nepriateľských aktivít sa jeho podnájomníci venovali premietaniu pornofilmov „vyrobených v kapitalistickej cudzine", počas víkendov organizovali v priľahlej záhrade takzvané záhradné slávnosti, na ktorých sa hral džez, viedli reči s politicky nevhodným obsahom, konzumovali obrovské množstvo alkoholu a na záver sa prítomní oddávali sexu. 0 majiteľovi Ernestovi Simichovi sa kriminalisti dozvedeli, že denne vypil približne pol litra vodky, udržiaval styky s čašníčkami z neďalekej krčmy zvanej Funus, ktoré boli v minulosti trestané za prostitúciu a občas si od nich nechal ulahodiť aj on. Pod vplyvom alkoholu bol slovne arogantný, a keď niektorí jeho klienti nezaplatili včas nájomné, povolal na nich kriminálne živly, aby. im nahnali dostatočný strach a poponáhľali sa s mesačnou splátkou.

V záznamoch z Kamery je niekoľko plastických opisov, ako to v dome na Gorazdovej 10 v Bratislave chodilo. Eduard Pálka situáciu zhodnotil nasledovne:

Inak dom bol pre každého voľne prístupný a Simichovi robilo potešenie, keď bol hojne navštevovaný tak mužmi, ako aj ženami* Kto chcel, mohol v dome prespať, prípadne si tam priviesť partnera za účelom sexu. Preto bol dom navštevovaný tak študentmi a študentkami z internátov, ako aj mládežou z okolia a cudzincami. (...) V záhrade Simicha sa pravidelne v piatok, sobotu a nedeľu, vždy vo večerných hodinách, najmfi v letnom období, konali žúry pod názvom záhradné slávnosti za účasti približne 40 osôb. Každý hosť si so sebou priniesol pitie a ženy. Pri týchto slávnostiach hrala džezová kapela, zložená prevažne z podnájomníkov Simicha, ktorý mal medzi hosťami na žúre ako pán domáci čestné miesto. Spočiatku na žúry chodili priatelia podnájomníkov a v rokoch 1975 až 1976 tam už chodili cudzí, neznámi mladí ľudia, ktorí tam prichádzali aj motorovými vozidlami, takže sa tieto žúry, nazývané záhradné slávnosti, stali nekontrolovateľnými. Na žúroch sa pilo víno a tvrdý alkohol. Po skončení žúru sa účastníci rozišli na izby v dome Simicha alebo po okolí za účelom sexu.

Spisy akcie Kamera odhaľujú, že kontroverzných záhradných slávností sa okrem podnájomníkov domu na Gorazdovej 10 zúčastňovali napríklad Stacho Machata alebo Milan Hayden. Obaja sa nám už v komplikovanom príbehu Ľudmily Cervanovej mihli. Machata sa dobre poznal s podozrivými Andrášikom, Čermanom a predovšetkým s Brázdom, s ktorým študoval na Fakulte akadémie múzických umení v Prahe a obývali spoločnú internátnu izbu. O Machatovi, synovi národného umelca, bolo v tejto súvislosti zistené, že v dome na Gorazdovej prinajmenšom raz prenocoval aj s bližšie nezisteným dievčaťom. Druhého menovaného policajné zložky hodnotili veľmi stroho a nelichotivo: „Hayden Milan 1 kriminálny živel, preverovaný v prípade únosu a vraždy Ľudmily Cervanovej, matka vlastní domček v Kráľovej pri Senci."

Oveľa menej intenzívne bol preverovaný aj spomínaný objekt na Stolárskej ulici. Pri vyťažovaní Ľubomíra Kyselicu zistili, že sa tam uskutočnila beseda s bývalým vedúcim ideologického oddelenia Ústredného výboru Komunistickej strany Slovenska Miroslavom Kusým, ktorý bol „pre nesprávne politické postoje" po udalostiach v roku 1968 vylúčený zo strany a stal sa z neho disident. Dnes profesor Kusý často komentuje politické dianie na stránkach slovenských médií. Pán Kyselica príslušníkom prezradil aj to, že pre zmenu na Gorazdovu ulicu prišla z Poľska zásielka časopisoy Listy, ktoré v emigrácii vydával Jiří Pelikán.

V priebehu ďalšieho pátrania bolo zistené, že podnájomníkov v Simichovom brlohu navštevovala aj Desana Tatarková, dcéra popredného slovenského spisovateľa Dominika Tatarku. Dokumenty akcie Kamera prezrádzajú, že „istý Miro, syn režiséra krátkych filmov," navštevoval tento objekt spornej povesti „s rôznymi milenkami, čo prísne tajil pred manželkou. Jeho priateľmi boli Desana Tatarková a Fero Šebej." Táto informácia bude nepochybne zaujímať verných voličov a čitateľov politika - publicistu Františka Šebeja, ktorý na stránkach magazínu Týždeň už roky pôsobí ako zanietený obhajca vrahov Ľudmily Cervanovej.

K dlhoročným podnájomníkom v dome plnom života na Gorazdovej 10 patril napríklad Ladislav Snopko, prezývaný Agnes. Tento vyštudovaný archeológ bol v priebehu akcie Kamera zamestnancom Pamiatkovej správy v Bratislave a bol jednou z kľúčových postáv pri zabezpečovaní účasti Jaroslava Hutku či Vladimíra Mertu na Pezinských hudobných slávnostiach v rokoch 1976 a 1977, ktoré sa z pohľadu komunistických bezpečnostných orgánov skončili škandálne, pretože na nich odzneli politicky neprijateľné piesne a podnapitá mládež sa pri nich v extáze váľala po zemi. Aspoň tak to hodnotili vtedajšie stranícke a štátne orgány. Ladislav Snopko sa stal po novembrovej revolúcii ministrom kultúry za hnutie Verejnosť proti násiliu.

Verejne oveľa menej známym podnájomníkom bol Ivan Valkovič z Nitry. V rozhovore s kriminalistami pripustil, že 9. júla 1976 sa mohol zúčastniť podujatia v UN1C klube. Spomenul si, že tam videl dve dievčatá v dlhých sukniach, tancujúce bosé, čo by napovedalo tomu, že išlo o Čermanove návštevníčky z Francúzska. Valkovič uviedol, že sa v Mlynskej doline stretol aj s istým Černákom z Nitry alias Čokim, ktorý bol považovaný za predstaviteľa tamojšej mafie. Zvláštna operatívna skupina zistila, že Čoki sa poznal s Andrášikom, Čermanom, jeho snúbenicou Marcelou Bónovou a ich kamarátkou Nadeždou Beňovou. Černák, zvaný Čoki, navyše navštevoval dom na Gorazdovej ulici. V rámci vyťažovania Valkovič spomenul aj to, že na diskotéke v Mlynskej doline mohla byť aj jeho vtedajšia milenka Eva Pacltová a Stanislav Slušný.

Ivan Valkovič svojho času pracoval v Slovenskej filmovej tvorbe. V tom istom období tam bol zamestnaný aj Vladimír Varga, ktorého v priebehu rozpracovania akcie Kamera Pálkov tím časom taktiež zaradil medzi podozrivých z únosu a vraždy Ľudmily Cervanovej. Ivan Valkovič a Vladimír Varga mali okrem zamestnávateľa spoločnú aj milenku. Volala sa Viera Zimáková. Dom na Gorazdovej ulici 10 v Bratislave integroval napospol pozoruhodnú societu, a preto sa zvláštnej operatívnej skupine oprávnene javil ako možné miesto, kam bola medička zavlečená.

!

Simichov dom sa nachádzal iba štyri kilometre od internátu Ľudovíta Štúra, teda asi päť minút jazdy autom. Kriminalisti už vedeli, že Andrášik povedal svedkovi Igorovi Urbánkovi, že z Mlynskej doliny idú na žúr na nejaký byt, a vo svetle zistených skutočností táto adresa policajtom vcelku pochopiteľne pripadala ako najviac poruke. Operatívnymi prostriedkami bolo navyše zistené, že zo záhrady zmizla šnúra na bielizeň, natiahnutá medzi dvoma orechmi, ktorú niekto vymenil za drôt od televíznej antény. Keďže zavraždená Ľudmila Cervanová mala za chrbtom zviazané ruky práve špagátom na bielizeň, táto okolnosť musela byť bezpečnosti rovnako vysoko podozrivá, a preto bolo správne, že Pálka a spol. venovali záhadnému domu pána Simicha, jeho podnájomníkom a rozsiahlej armáde návštevníkov intenzívnu pozornosť.

Výroky Ivana Valkoviča si traja kriminalisti pracujúci na akcii Kamera overili aj u jeho priateľky Evy Pacltovej. Potvrdila, že bola v jeho spoločnosti a so Stanislavom Slušným na diskotéke v Mlynskej doline. Avšak nebola veľmi ochotná hovoriť o ďalších prítomných. V dokumentoch z jej vyťaženia ich spracovateľ v tejto súvislosti konštatuje: „Zaujímavé je, že si Pacltová pamätá na rôzne detaily, ako napríklad na rozmiestnenie stoličiek a stolov v klube, miesto, kde sa nachádzal bufet a podobne, nepamätá si však na priateľov, ktorí s ňou sedeli pri stole." Na druhej strane si však Pacltová spomenula na inú, pre vyšetrovateľov kľúčovú súvislosť. K nahliadnutiu jej bol predložený fotoalbum rôznych osôb. Medzi nimi označila Vieru Zimákovú ako jednu zo žien, čo navštevovali podnájomníkov Ernesta Simicha na Gorazdovej ulici 10. Aj ona potvrdila, že Zimáková udržiavala styky s podozrivým Vladimírom Vargom.

Eduard Pálka, Zdenék Rohan a Ladislav Herman pri pátraní v rámci operácie Kamera vyťažovali množstvo ľudí. Zistili, že ich potenciálna kľúčová svedkyňa Viera Zimáková mala extrémne košatý intímny svet. Len pri preverovaní domu na Gorazdovej prišli na to, že mala pomer nielen s Vladimírom Vargom, ale aj s ďalšími pracovníkmi Slovenskej filmovej tvorby Hudákom a Lojdlom. Do jej portfólia sa zmestil aj rodák z Nitry Marián Dalkovič a ďalší mladí muži, s ktorými v rokoch štúdia na vysokej škole prichádzala do styku.

Kamera zachytila dokonca aj to, že vo vyhlásenom prístrešku pána Simicha sa objavil aj jeden z kľúčových podozrivých Milan Andrášik so svojou kamarátkou Hanou Ižofovou. Tá bola zase pri inej príležitosti aj na Andrášikovom byte v spoločnosti spolužiakov z Fakulty akadémie múzických umení Romana Brázdu a Stacha Machatu.

Zoznam podnájomníkov a návštevníkov Gorazdovej 10 je rozsiahly a nemalo by zmysel vymenúvať všetkých. Nemožno však obísť osobu Stanislava Slušného, ktorý obýval príbytok Ernesta Simicha od prvej polovice 70. rokov mi-

nulého storočia. Neskôr, keď sa dostalna Fakultu akadémie múzických umeni do Prahy, pri príchode do Bratislavy občas navštevoval svoj bývalý podnájom v spoločnosti rôznych žien a mal ich údajne výdatne striedať. Viacerí podnájomníci a návštevníci domu Slušného označovali ako hlavného organizátora povestných alkoholických žúrov. Z hľadiska preverovaného prípadu bolo podstatné, že Slušný sa z pražských štúdií poznal tak so Stachom Machatom, ako aj s Romanom Brázdom a 9. júla 1976 bol v UNIC klube s ďalším podnájomníkom Valkovičom a jeho priateľkou Pacltovou.

Styčných bodov medzi podozrivými Nitranmi a osadenstvom Simichovho ubytovacieho zariadenia bolo množstvo. Napriek tomu sa nepotvrdilo, že Ľudmila Cervanová bola unesená do domu na Gorazdovej ulici 10. Keby chcela komunistická štátna moc na podklade tohto prípadu zorganizovať politický proces, mala na to pri tejto príležitosti vynikajúcu možnosť. Medzi podnájomníkmi sa okrem obyčajných povaľačov, ožranov a prízemných hedonistov vyskytovali aj opoziční politickí aktivisti s prepojením na Chartu 77, medzi ktorými vynikal najmä Ladislav Snopko, prezývaný Agnes. Navyše ani politické „krídlo" Simichových nocľažníkov nežilo práve striedmo. Kombinácia politickej diverzie, nezriadeného pitia a telesného obcovania boli javiskom, na ktorom sa mohol odohrať zinscenovaný proces s nevinnými ľuďmi. Režim tak mohol zabiť dve muchy jednou ranou: mať v chládku páchateľov a upokojiť verejnú mienku, a zároveň morálne znemožniť pomaly sa rozmáhajúce opozičné hnutie. Ale neurobil to. Niežeby sa neskôr orgány Štátnej bezpečnosti nezaoberali zisteniami Pálkovej zvláštnej skupiny, ale nikto si nedovolil uvaliť vykonštruované obvinenie z vraždy Ľudmily Cervanovej na partiu vzdorovitých mladých mužov okolo Ladislava Snopka a jeho spoločníkov.

Ani po rozsiahlych previerkach podozrivých aktivít v Simichovom dome nebolo známe, kam bola Ľudmila Cervanová unesená. Neznamená to však, že táto línia pátrania bola úplne zbytočná. Naopak, podarilo sa zistiť, že potenciálna korunná svedkyňa Viera Zimáková mala čulý sexuálny život, pretože na poli telesnej lásky viedla simultánne vzťahy s mnohými mužmi. Z toho pramenil predpoklad, že v súlade s týmto životným štýlom jej mohlo byť pozvanie od priateľov z Nitry na neviazaný žúr príjemné. To, že sa táto akcia veľmi rýchlo zmenila na nočnú moru, je druhá vec. Nič to však nemenilo na fakte, že všetky zistenia o Viere Zimákovej, a nielen tie, ktoré boli zachytené v dokumentoch z operácie Kamera, nasvedčovali tomu, že táto dáma mala k voľnému sexuálnemu obcovaniu veľmi kladný vzťah. Ukázalo sa napríklad, že okrem už spomínaných milencov mala len medzi rokmi 1973 až 1978 prinajmenšom jedenástich ďalších amantov.

Rovnako sa ukázalo, že aj Zimákovej kamaráti Andrášik, Čerman a Brázda sa pohybovali v kruhoch, kde boli neviazanosť, rozšafnosť, bujarosť v otázkach sexu a požívania alkoholu uznávaným a preferovaným životným štýlom. Všetko teda nasvedčovalo tomu, že kriminalisti sú na správnej stope. Pálkov tím sa preto musel spoliehať na svoje hlavné zbrane, ktorými boli trpezlivosť a dôslednosť. Iba tak mohli preukázať, že to, čo Zimáková odvolala, bola pravda.

Neustálym vyťažovaním osôb, o ktorých bez najmenších pochybností vedeli, že 9. júla 1976 boli na podujatí v UNIC klube, sa podarilo preukázať, že na tejto diskotéke bola aj Viera Zimáková. Potvrdzovali to prinajmenšom traja ľudia. Igor Urbánek, JozefŠkrobánek a dokonca aj jeden z kľúčových podozrivých Milan Andrášik.

Urbánek a Škrobánek boli spočiatku skúpi na slovo. V rozhovoroch s príslušníkmi zvláštnej operatívnej skupiny sa usilovali kadečo zamlčiavať. Neskôr vysvitlo, prečo to robili, a v spisoch Kamery je o tom veľavravný záznam:

Ing. Andrášik uviedol, že po únose a vražde Ľudmily Cervanovej navštívil na internáte Ľudovíta Štúra v spoločnosti Romana Brázdu MUDr. Vieru Zimákovú, kde ju Brázda žiadal, áby v prípade, že bude vypočúvaná, zabudla naňho a na diskotéku. Ing. Andrášik tiež priznal, že v tomto zmysle pôsobil na ďalších účastníkov diskotéky, a to Igora Urbánka, Jozefa Škrobánka, Ing. Beňovú a na Vladimíra Pavlovčíka, a to za prítomnosti milenky Pavlovčíka - Júlie Matejkovej z Nitry.

Keď im bolo obom jasné, že nemá zmysel zapierať, obaja potvrdili, že okrem iných Nitranov videli počas kritickej noci v UNIC klube aj Vieru Zimákovú.

Na základe týchto informácií sa Eduard Pálka rozhodol pre rázny krok, 15. apríla 1980 dal Zimákovú zadržať pre podozrenie, že sú jej známe dôležité skutočnosti o vražde Ľudmily Cervanovej, ale ich neoznámila polícii, čo bolo jej zákonnou povinnosťou. Na druhý deň sa preto chtiac-nechtiac musela posadiť zoči-voči Pálkovi, Rohanovi a Hermanovi a vypovedať o tom, čo zažila 9. júla 1976. Jej výpoveď zo 16. apríla 1980 bola nahrávaná na magnetofónovú pásku, čím sami sebe vytvorili obmedzenie pre vytváranie tlaku na svedkyňu.

Doktorka Zimáková, narodená v roku 1953, povedala onoho dňa zvláštnej operatívnej skupine dosť na to, aby získala istotu, že takéto poznatky môže mať len niekto, kto bol priamym účastníkom opisovaných udalostí. Evidentne však nepovedala všetko, čo vedela, pretože vo viacerých detailoch svoju vý-

poveď oproti vypočúvaniu z 22. februára 1980 zmenila, respektíve dôležité okolnosti, ktoré predtým uvádzala, zamlčala. Jej vrtochy sa dajú vysvetliť iba tak, že bola pod psychickým tlakom. V tom možno s páchateľmi a angažovanými médiami súhlasiť. Na rozdieľod nich však nemôžeme veriť, že na Zimákovú tlačili policajti. Naopak, boli to páchatelia, o čom okrem iného svedčí citované priznanie Milana Andrášika, že spolu s Brázdom ju žiadali, aby na ich účasť na diskotéke zabudla.

Nepochybne aj pod vplyvom tohto naliehania nebola jej výpoveď zo 16. apríla 1980 dostatočne komplexná. Napriek tomu je užitočné detailne si ju rozobrať.

Na úvod oznámila, že si presne nepamätá, či v deň únosu a vraždy Ľudmily Cervanovej prišla do Bratislavy autobusom alebo autom. Na prvý pohľad je to banálna, ale v skutočnosti veľmi podstatná zmienka, pretože v ďalšom počínaní si Zimákovej pri objasňovaní tohto trestného činu zohrával spôsob jej dopravy do Bratislavy dôležitú úlohu. V tejto fáze vyšetrovania však o tom nemali tušenia nielen kriminalisti, ale očividne ani sama svedkyňa.

Nevyjadrila sa celkom jasne, čo robila po príchode na internát Ľudovíta Štúra a na akej izbe sa zdržiavala. Oznámila však, že podvečer vo vestibule stretla Romana Brázdu. Nahováral ju, aby ostala v Mlynskej doline dlhšie a išla s ním na diskotéku. Potom Brázda navrhol, aby sa porozprávali niekde inde, a preto išli na izbu. Tam ju bozkával a chcel sa s ňou vyspať, čo ona odmietala. Okolo 20:30 išli na diskotéku, a keď vystúpili z výťahu, stretli Igora Urbánka.

Kým ostatní nepovolaní Nitrania si museli vybavovať protekciu, aby získali vstup do UNIC klubu, Zimáková vedela, ako sa do sály dostať cez dievčenský . blok internátu. Vnútri znova videla Urbánka a Brázdu. V druhom alebo treťom boxe od pódia sedeli Milan Andrášik a František Čerman v spoločnosti dvoch dievčat, s ktorými sá rozprávali po francúzsky.

Brázda sedel asi o dva boxy ďalej a bol v spoločnosti ďalších chlapcov, medzi ktorými figuroval aj Miloš Kocúr. Zimáková uviedla, že tancovala s Urbánkom i Brázdom, v kole sa neskôr natriasali aj Andrášik a Čerman s Francúzkami. Rozpamätala, sa aj na to, že podnapitý Brázda pobehoval po sále a ona si dala v bufete s Čermanom vineu. Na otázku, aká hudba hrala, povedala, že z pásky. Nepamätala sa na to, že by tam hrala živá kapela, ale doplnila, že to sa jej len zdá, nevie to určite.

Počas diskotéky ju Brázda informoval, že je na diskotéke autom a má ho zaparkované na dolnom parkovisku. Dokonca uviedol aj taký detail, že jeho auto stojí pri cestičke, spájajúcej parkovisko s cestou medzi internátom a konečnou zastávkou autobusu číslo 39. Zimáková podplukovníkovi Pálkovi a jeho dvom kolegom

povedala, že pred koncom diskotéky sedela v spoločnosti Andrášika, Čermana, Brázdu a Kocúra. Nevedela, kde sa v tom čase nachádzali dve mladé Francúzky.

Keď sa partia rozhodla opustiť UNIC klub, Zimáková podľa svojich slov išla na parkovisko v spoločnosti Romana Brázdu, on si sadol za volant, ona vedľa neho. 0 chvíľu prišli Andrášik a Čerman a mali si sadnúť dozadu. Znova zopakovala, že nevie, kde boli Francúzky. Auto sa pohlo po spojovacej cestičke k širokému chodníku medzi internátom a zastávkou, Zimáková si však nevšimla, že by v tejto časti trasy mali s niekým kolíziu. V hornej časti väčšej cesty si do auta sadol aj Miloš Kocúr. „Ako sme prišli k zastávke, Roman zabrzdil a vtiahli to dievča do auta. Dievča vtiahli do auta Andrášik, Čerman alebo Kocúr z pravej strany v smere jazdy," uviedla Zimáková. Potom dodala, že si myslí, že na únose sa podieľali Andrášik a Kocúr. Podľa Zimákovej dievča s únoscami nechcelo ísť, bránilo sa, kričalo, aby ju nechali ísť na autobus.

Keď sa auto pohlo ďalej, ani potom si údajne nevšimla, že by mali s niekým kolíziu. Dobre si však pamätala, že únoscom hovorila, „aby nebláznili". Nevedela uviesť, či na konci Mlynskej doliny odbočili vpravo alebo vľavo, ale v aute hovorili, že sa ešte idú niekam zabaviť. Myslí si však, že išli smerom do centra a pri Parku kultúry a oddychu odbočili do tunela. Unesené dievča, ktoré na predloženej fotografii identifikovala ako Ľudmilu Cervanovú, počas jazdy žiadalo, nech ju pustia a chlapi ju držali, aby nekričalo. Na rozdiel od predchádzajúcej výpovede uviedla, že už sa nepamätá na okolnosť, či sa cestou zastavili niekde kúpiť alkohol. Treba poznamenať, že odbočenie do tunela mohlo nasvedčovať tomu, že sa po pijatiku zastavili v STEPS-klube na Panenskej ulici.

Viera Zimáková ďalej konštatovala, že Cervanová bola počas jazdy vystrašená, stále dôrazne žiadala, aby ju pustili. „Myslím, že spomínala, že cestuje do Košíc," uviedla svedkyňa. Asi po desiatich minútach jazdy Bratislavou zastavili pred nejakým domom. Keď sa opýtala, komu patrí, dostala od únoscov odpoveď, aby sa o to nestarala. Dom bol podľa nej v pokojnej štvrti. Nevedela, či bolo v blízkosti trolejbusové vedenie, ale bola si istá, že tam nejazdili električky. Po oboch stranách ulice boli rodinné domy. Objekt mal železný plot a železnú bránku, vchádzalo sa doň zboku po jednom alebo dvoch schodíkoch. Pri dome bol väčší trávnik a boli okolo neho vysadené kríky.

Zaujímavý je aj opis ďalšieho diania. Zimáková povedala, že kľúče od železnej bránky a domu mal Čerman, ktorý aj odomykal. Do domu vošiel prvý Čerman, za ním Zimáková. Cervanovú viedli Kocúr s Andrášikom a držali jej ústa, pretože stále kričala. Vnútri bola malá predsieň a z nej vošli rovno do izby. Posadali si na gauč a do foteliek. Dievča chcelo ujsť, takže ju museli stále držať. Zimáková a Čerman sedeli vo fotelkách. Na gauči pri Cervanovej boli

Andrášik, Kocúr a Brázda. Muži vystrašenej obeti dohovárali, aby nebola hlúpa, že sa len zabavia.

Z nasledujúcej časti výpovede je evidentné, že Viera Zimáková sa usiluje hovoriť pravdu aj klamať zároveň, prezrádzať aj zamlčiavať, priznávať i popierať. V rozpore s vyjadreniami z februára 1980 uviedla, že išla s Čermanom do vedľajšej izby, odkiaľ počula krik dievčaťa, „akoby mu ubližovali". Chcela sa tam ísť pozrieť, ale Čerman jej údajne povedal, aby sa o to nestarala. Počula, že Kocúr, Andrášik a Brázda sa smiali. Cervanová ich však mala upozorňovať, že za to, ako s ňou zaobchádzajú, budú znášať dôsledky.

Viera Zimáková poprela, že by mala vo vedľajšej izbe s Čermanom pohlavný styk. Nevysvetlila však, čo tam spolu robili. Keď sa vrátila do pôvodnej miestnosti, videla, že dievča sedí na gauči, má zviazané ruky nejakým špagátom a spodnú časť tela mala obnaženú. Povedala, že dostala strach, lebo podľa nej mohlo ísť o znásilnenie. Nevidela to vraj na vlastné oči, ale usudzuje tak preto, lebo dievča kričalo: „Nechajte ma, nedotýkajte sa ma, ja to nechcem!"

Svedkyňa viackrát uviedla, že opakovane Čermana žiadala, aby ju odviezli domov. Tvrdila, že po jej urgenciách mal aj on Zimákovej navrhnúť, aby odišli preč. Vcelku nelogicky na to nadväzuje tvrdením, že z domu odišla von s Brázdom, ktorí ju mal odviezť na autobusovú stanicu Avion, odkiaľ išla autobusom do Nitry. Keď sa s ním lúčila, svitalo. Ostatní ostali v dome s dievčaťom.

Pred tým, než Brázda definitívne z Avionu odišiel, údajne Zimákovú poučil, ako sa má ďalej správať. V prepise z jej nahrávanej výpovede sa uvádza: „Brázda jej povedal, aby na všetko zabudla a nikomu nič nehovorila." V ďalšej časti prepisu je iná zmienka podobného charakteru:

...začiatkom školského roka 1976 - 1977 prišli za ňou Brázda s Andrášikom, ktorí Jej hovorili, aby na vec zabudla, nič nehovorila a pri prípadnom výsluchu na Verejnej bezpečnosti neuvádzala ich prítomnosť na diskotéke a v byte.

Páni Pálka, Rohan a Herman svedkyňu Vieru Zimákovú upozornili, že im zamlčiava detaily, ktoré uviedla 22. februára 1980. Napríklad nespomenula, že Kocúr a Brázda v dome nútili dievča piť víno. Taktiež vynechala zmienku o tom, že cestou na dom boli kúpiť alkohol. Zimákovej pripomenuli aj to, že ako posádku auta najprv spomínala okrem seba iba Brázdu, Kocúra a Čermana, teraz uvádzala aj Andrášika.

Svedkyňa odpovedala, že prítomnosťou Andrášika si nie je úplne istá, potvrdila však, že Kocúr nastúpil do auta až na ceste medzi internátom a zastávkou

autobusu. V rozpore s predchádzajúcou výpoveďou si nevedela spomenúť ani na inú podstatnú okolnosť. Vo februári totiž tvrdila, že videla, ako niekto priniesol z niektorej z vedľajších miestností špagát, ktorým spútali Cervanovej ruky. V apríli však akosi záhadne stratila pamäť a nedokázala sa na túto podstatnú okolnosť rozpomenúť.

Na základe citovaných rozporov kriminalisti Vieru Zimákovú vyzvali, aby ich vysvetlila. Zdôverila sa im, že má strach z možných negatívnych dôsledkov za to, že nezabránila páchaniu násilia na Cervanovej. Bola ubezpečená, že ona nenesie zodpovednosť za konanie Andrášika, Čermana, Brázdu a Kocúra. Zároveň ju však príslušníci upozornili, aby sa nebránila tým, že nič nevidela, lebo bola v inej izbe. Aj napriek tomu trvala na tom, že bola vo vedľajšej miestnosti. A aby aspoň čiastočne vysvetlila, ako mohla vedieť, že Kocúr s Brázdom nútili Cervanovú nasilu piť víno, rozpovedala policajtom inovovanú verziu tejto časti príbehu. Krik počula z vedľajšej miestnosti. Keď sa vrátila do izby, videla Cervanovú na gauči od pol pása dolu nahú so zviazanými rukami a s vreckovkou obviazanou okolo úst. Zväzovanie však nevidela. V prepise nahrávky z jej výpovede sa ďalej píše:

Z **toho ona bola strašne vystrašená a vrátila sa do izby k čermanovi, ktorému hovorila, že prečo to robia. Samotné znásilňovanie nevidela. Keď sa po chvíli vrátila do tejto izby, videla, ako práve odkladali vlnový sklenený pohárik na stôl a videla, že dievča bolo poliate, z čoho usúdila, že jej dávali nasilu piť biele víno.**

Zimákovej bolo zrejme trápne trvať na evidentne nedôveryhodnom vysvetlení, že z domu, v ktorom bola znásilnená Ľudmila Cervanová, ju Roman Brázda odviezol k Avionu. Túto fázu zločinu preto opísala znova trochu inak. Nie celkom pravdivo, ale omnoho reálnejšie. Povedala, že pred odjazdom páchatelia dievčaťu obliekli na nahé telo bez nohavičiek rifle a odviedli ju do auta. Vyrazili smerom na Nitru, pri Senci kamsi odbočili, zastavili a odviedli dievča preč. Vrátili sa po 15 minútach bez nej a vyhlásili, že „to s ňou vybavili"

Na otázku vypočúvajúcich, ako na ňu pôsobila Ľudmila Cervanová, keď ju vyťahovali z auta, povedala, že bola ustráchaná a bránila sa mykaním, lebo nič iné robiť nemohla. Ruky mala zviazané. Nemohla ani kričať, pretože jej ústa obviazali vreckovkou. Keď to s Cervanovou „vybavili", nasadli do auta a odišli všetci do Nitry.

Šestnásteho apríla 1980 o šiestej hodine večer bola po tejto zložitej výpovedi Viera Zimáková z policajného zadržania prepustená. Pracovníci zvláštnej

operatívnej skupiny jej zabezpečili odvoz domov. V dokumentoch z akcie Kamera sa o tejto ceste nachádza pozoruhodná zmienka:

Pri prevoze MUDr. Zimákovej služobným autom z Bratislavy do Nitry MUDr. Zimáková sama bez ovplyvňovania počas jazdy autom ukázala na obec Kráľová pri Senci s tým, že ide o priestor, kam Brázda a spol. odbočili z hlavnej cesty, vyviedli Cervanovú z auta, niekam ju odviedli a asi o 15 minút sa vrátili špát' bez Oervanovej. Zimáková k tomu vyhlásila, že 15 minút, keď ostala v aute sama, boli pre ňu večnosťou.

Uplynulo deväť dní. Z Viery Zimákovej sa stala Viera Vozárová, keď si 25. apríla 1980 zobrala za manžela raz rozvedeného MUDr. Otta Vozára, s ktorým bola už 16. apríla, v čase konania výsluchu, v druhom stave. Ďalších desať dní po veselici mladomanželkina matka, Agnesa Zimáková, adresovala federálnemu ministerstvu vnútra „sťažnosť na konanie pracovníkov Federálnej kriminálnej ústredne Praha". Dokument vypracovaný pani Zimákovou staršou je plný rozhorčenia, pitoreskných slohových figúr a najmä obvinení, namierených proti príslušníkom zvláštnej operatívnej skupiny, ktorí sa mali podľa pisateľky dopustiť na jej dcére neprávostí rôzneho druhu. Pikantériou tejto epizódy je aj skutočnosť, že sťažnosť na postup bezpečnostných orgánov nenapísala údajná poškodená Viera Zimáková, ale nechala v tejto veci za seba konať svoju matku.

Matke Zimákovej sa nepozdávalo, že jej dcéra bola tak vo februári, ako aj v apríli 1980 predvádzaná na vypočutie do Bratislavy priamo z pracoviska vo Vrábľoch, respektíve z domu bez toho, aby bol o tom dopredu upovedomený jej zamestnávateľ. Podľa nej tým došlo k poškodeniu dobrého mena jej dcéry, ako aj k ohrozeniu plodu, ktorý nosí budúca mamička pod srdcom. V sťažnosti uvádzala, že keď sa Viera Zimáková vrátila z druhého februárového vypočúvania, povedala jej, „že si vynucovali, aby sa priznala k takým činom, ktoré neurobila, lebo ináč ju nepustia. Kričali a robili psychický nátlak." Pani Agnesa Zimáková v rozhorčení zrejme stratila zo zreteľa skutočnosť, že príslušníci od jej dcéry nechceli priznanie k „činom", ale žiadali, aby im opísala sled udalostí zo dňa 9. júla 1976 a vypovedala o skutkoch, ktoré spáchal niekto iný, nie Viera Zimáková.

Sťažovateľka Agnesa Zimáková usudzovala, že je nemožné, aby si niekto pamätal na detaily spred piatich rokov a označila za „smiešne, ba komické" tvrdenia svedkov, že dcéra Viera bola na inkriminovanej diskotéke. „Moja dcéra

bola v apríli znova vzatá na vypočutie, a keďže v prvý deň nešla im po vôli a nepritakávala na všetko, bola zavretá do cely, na druhý deň pod nátlakom a donesúc nepravých svedkov bola usvedčená o tom, že v tom čase bola na diskotéke. Boli sme aj s jej terajším manželom úplne vykoľajení z práce a aj z toho, že hoci ona hneď upozornila, že je v druhom stave, robili na ňu psychický nátlak a jednali s ňou ako s poslednou, nadávali jej do k. a podobne," namietala matka svedkyne. Je pozoruhodné, že Agnesa Zimáková a Otto Vozár neboli vykoľajení z toho, v akej vyberanej spoločnosti sa pohybovala dcéra, manželka a budúca matka Viera.

Matka svedkyne Zimákovej k svojej sťažnosti pripísala ešte niekoľko lamentácií na tému, ako by sa mali „v socializme čestní a pracovití ľudia chrániť, nie na nich robiť psychický nátlak", a s nádejou v srdci vyslovila citovania hodné presvedčenie:

Verím, že rozumne zvážite všetky okolnosti, ktoré som vám tu opísala, a preto žiadam, aby moja dcéra už viackrát nebola predvádzaná pracovníkmi Federálnej kriminálnej ústredne, aby mohla kľudne pracovať a vychovať zdravé budúce pokolenie. Práci česť!

Nedalo sa nič robiť, sťažnosť bola na svete a aj napriek jej absurdnosti a vykonštruovaným obvineniam sa ňou musela zaoberať inšpekcia federálneho ministerstva vnútra. Nie je žiadnym prekvapením, že ponosy Agnesy Zimákovej boli vyhodnotené ako neopodstatnené. Bude však užitočné podrobnejšie sa oboznámiť s dôvodmi, pre ktoré inšpekcia jej sťažnosť v plnom rozsahu zmietla zo stola.

V prvej časti vyjadrenia inšpekcia zhrnula vtedy známy skutkový stav únosu a vraždy Ľudmily Cervanovej. Vo vzťahu k podozrivým sa v dokumente konštatovalo, že „podozrivé osoby sa spoločne dohodli, že pri vyšetrovaní svojej účasti na diskotéke v UNIC klube, konanej kritického dňa, poprú a v prípade, že z účasti na diskotéke budú usvedčení, budú tvrdiť, že si jej priebeh ani jej účastníkov nepamätajú".

Federálna inšpekcia sa musela zaoberať aj samotnou Vierou Zimákovou. Jej zistenia boli pre svedkyňu nelichotivé, pre jej matku Agnesu bez najmenších pochybností zahanbujúce a jej manžela Otta Vozára azda zarážajúce:

Vyšetrovaním bolo zistené, že na diskotéke kritického dňa bola prítomná MUDr. Viera Zimáková, v tom čase študentka Lekárskej fakulty Univerzita Komenského v Bratislave, ktorá bola videná v

spoločnosti podozrivých osôb. MUDr. Zimáková počas štúdia a pobytu na internáte Ľudovíta Štúra mala zlú povesť predovšetkým preto, že sústavne vyhľadávala mužov za účelom intímneho styku. Vyšetrovaním bolo zistené, že udržiavala intímne styky aj s niektorými osobami podozrivými z únosu a vraždy Ľudmily Cervanovej.

Pokiaľ ide o predvádzanie Viery Zimákovej dňa 19. februára 1980 z jej pracoviska, inšpekcia nezistila v konaní kapitána Hermana žiadne pochybenie. Konštatovala, že namiesto predvolania na políciu bola predvedená preto, lebo existovala dôvodná obava, že by sa pred vypočutím kontaktovala s podozrivými osobami. „Táto obava, ako sa neskôr ukázalo, bola oprávnená, pretože podozrivé osoby už skôr navštívili MUDr. Zimákovú a poučovali ju, ako má vypovedať v prípade, že bude vypočúvaná k prípadu únosu a vraždy Ľudmily Cervanovej," uvádzalo sa v dokumente. Inšpekcia ďalej zistila, že o uvoľnenie Zimákovej zo zamestnania bol dopredu požiadaný jej nadriadený, čomu ochotne vyhovel.

Preverovanie postupu kriminalistov tiež preukázalo, že vzhľadom na lživú výpoveď a zatajovanie dôležitých skutočností bolo potrebné aj ďalšie predvedenie Viery Zimákovej, ku ktorému došlo 22. februára 1980. Aj v tomto prípade postupoval kapitán Herman tak, ako mu to ukladal zákon, a vopred upovedomil zamestnávateľa, že si potrebuje pohovoriť so svedkyňou. V dokumente inšpekcie sa konštatuje to, čo už bolo na stránkach tejto knihy raz opísané. Zimáková sa po predvedení najprv zdráhala vypovedať, a keď bola usvedčená, že hovorí nepravdu, „oznámila dôležité informácie, týkajúce sa účasti podozrivých osôb na únose a vražde Cervanovej". V ten istý deň bola predvedená pred vyšetrovateľa, aby bola jej výpoveď podchytená procesným spôsobom. „MUDr. Zimáková pred vyšetrovateľom oznámené informácie najprv zopakovala, pričom bola zabezpečená ich nahrávka na magnetofónovú pásku, neskôr všetko poprela a trvala na pôvodnej výpovedi, ktorá bola previerkou vyvrátená ako nepravdivá. Vzhľadom na uvedenú situáciu bola MUDr. Zimáková prepustená," konštatovala inšpekcia a všimla si, že keď svedkyňa hovorila pravdu uvádzala detaily, ktoré „môže poznať iba osoba, ktorá bola v kritickom čase v spojení s páchateľmi".

Keďže rozpory v Zimákovej výpovediach pretrvávali, inšpekcia dospela k názoru, že jej predvedenie z 15. apríla 1980 bolo takisto v súlade so zákonmi. Z bytu v Nitre bola prevezená majorom Rohanom a kapitánom Hermanom na krajskú správu v Bratislave. V stanovisku sa konštatuje, že počas tohto dňa sa nepodarilo odstrániť rozpory v jej vyjadreniach, a preto bola oprávnene

zadržaná a o tomto fakte bola vyrozumená jej matka, „o čom bol urobený záznam v spise".

Správa inšpekcie bola naozaj bohatá na informácie a dôležité fakty. Napríklad sa v nej uvádza:

Pri pokračujúcom výsluchu dňa 16. apríla 1980 MUDr. Zimáková pravdivosť dôležitých, predtým oznámených informácií, potvrdila. 0 jej výpovedi bol spísaný protokol a zároveň jej výpoveď bola zaznamenaná na magnetofónovú pásku. MUDr. Zimáková zápis o výpovedi vlastnoručne podpísala s tým, že jej výpoveď súhlasí s obsahom protokolu, že výpoveď urobila dobrovoľne, bez nátlaku a že s ňou bolo slušne zaobchádzané.

Vzhľadom na to, že vrahovia Ľudmily Cervanovej robia zo svedkyne Zimákovej mučeníka komunistickej policajnej svojvôle, je dôležité venovať sa aj ďalším záverom inšpekcie Federálneho ministerstva vnútra. Konštatovala, že Pálka, Rohan a Herman sa počas vyšetrovania správali k Viere Zimákovej slušne, nerobili na ňu žiaden fyzický ani psychický nátlak, „čo vlastnoručne potvrdila pri podpisovaní zápisu o výpovedi a čo je možné zistiť z magnetofónových nahrávok".

Iný výsledok sa ani nedal očakávať a pravde nebude vzdialený predpoklad, že v iné závery inšpekcie dúfala pani Agnesa Zimáková. Ak však neverila ani ona, že jej sťažnosť je opodstatnená, prečo ju vôbec písala a blamovala sa pred bezpečnostnými orgánmi? Dajme opäť a naposledy slovo federálnej inšpekcii:

Pravdepodobným zámerom sťažovateľky Agnesy Zimákovej bolo narušiť dôveru k pracovníkom poverených vyšetrovaním uvedeného prípadu, otupiť ich dôslednosť a nekompromisnosť a rehabilitovať svoju dcéru pred manželom MUDr. Ottom Vozárom, s ktorým dňa 25. apríla 1980 uzavrela manželstvo, a u podozrivých osôb, proti ktorým oznámila závažné poznatky, si uchovať dôveru. Z týchto dôvodov je možné hodnotiť sťažnosť Agnesy Zimákovej ako neopodstatnenú.

Matka Viery Zimákovej bola s týmito výsledkami previerky inšpekcie Federálneho ministerstva vnútra oboznámená 22. decembra 1980. A prekvapivo sa s nimi stotožnila, pretože do zápisu o tomto úkone uviedla: „S výsledkami šetrenia som bola zoznámená a nemám pripomienky." Pod tento výrok pripojila podpis a nikdy ho oficiálne neodvolala.

Akiste to bude iba zhoda okolností, že len deň pred tým, ako vstúpila Viera Zimáková do manželského zväzku s Ottom Vozárom, podal 25. apríla 1980 vedúci zvláštnej operatívnej skupiny Eduard Pálka návrh na realizáciu prípadu únosu a vraždy Ľudmily Cervanovej, rozpracovanej pod krycím názvom Kamera. Obvineniu páchateľov od tejto chvíle po vecnej a právnej stránke už nič nestálo v ceste.

5. kapitola

PREMÁRNENÝCH DESAŤ MESIACOV

Koncom apríla 1980 naozaj nebolo prečo ďalej otáľať. Zvláštna operatívna skupina Eduarda Pálku objasnila základnú dejovú líniu skutkov, ktoré v súčte tvorili únos, znásilnenie a vraždu Ľudmily Cervanovej, odhalila väčšiu časť páchateľov a identifikovala kľúčových svedkov. Nebol najmenší dôvod odkladať dôležité úkony. Po tom, ako Pálka 25. apríla 1980 odovzdal návrh na realizáciu prípadu vraždy mladej medičky, mala sa okamžite spustiť rutinná mašinéria: zadržanie podozrivých, ich procesné vypočutie, uvalenie väzby a rozbehnutie kolotoča výsluchov korunných svedkov. Nič také sa však nedialo. A to nič trvalo takmer rok.

Keď na jeho realizačný návrh padal prach desať mesiacov a desať dní, napísal 5. marca 1981 federálnemu ministrovi vnútra úctivý a zároveň veľavravne nepríjemný list. Nie je natoľko dlhý, aby nemohol byť publikovaný v plnom znení:

Vážený súdruh minister,

dovoľte mi, aby som Vás informoval o nasledujúcej závažnej služobnej záležitosti:

Koncom roku 1977 som bol poverený vedením skupiny pre vyšetrovanie únosu a brutálnej vraždy Bpáchanej dňa 9.7.1976 na

študentke lekárskej fakulty v Bratislave, dcére dôstojníka česko-slovenskej armády pplk. Ing. Ľudovíta Cervana Ľudmile Cervanovej z Piešťan.

Ľudmila Cervanová bola slušná, socializmu oddaná študentka a jej smrť spôsobila tragédiu v jej rodine.

Okruh podozrivých osôb uvedenej vraždy bol známy už v polovici roku 1977, od realizácie bolo pre nedostatok dôkazov upustené.

Už takmer desať mesiacov sú páchatelia známi a z nezistených dôvodov prichádza k prieťahom v realizácii, čo nepochybne vedie ku kolúzii medzi páchateľmi a svedkami.

Týmito prieťahmi bolo niektorým páchateľom umožnené študovať alebo doštudovať na vysokých školách, oženiť sa, založiť si rodinu, čím došlo k rozšíreniu okruhu osôb, ktoré budú morálne postihnuté v prípade realizácie.

Vzhľadom na uvedenú situáciu som požiadal námestníka ministra vnútra ČSSR súdruha generálmajora Jána Pješčáka o odvolanie zo zvláštnej skupiny a s určením funkčného zaradenia v Prahe.

Prosím o posúdenie uvedeného prípadu Vašimi inšpekčnými pracovníkmi, pretože za normálnych okolností už muselo byť pristúpené k realizácii ihneď po výpovedi MUDr. Škrobánka, MUDr. Zimákovej a študenta elektrotechnickej fakulty Urbénka. Písomné a fotografické materiály sa nachádzajú na pracovisku zvláštnej skupiny v Bratislave.

Prikladám pre Vašu informáciu návrh na realizáciu prípadu a prehľad o sociálnom postavení podozrivých osôb, dôležitých svedkov a ich rodičov.

'V *y*-

Týchto 228 slov je v príkrom rozpore s romantickým príbehom o tom, že usvedčení vrahovia boli vlastne obeťami komunistickej svojvôle. Ak by existovala politická vôľa potrestať pánov Andrášika, Čermana, Brázdu, Kocúra, Dúbravického, Beďača a Lachmana za každú cenu a bez ohľadu na fakty, Eduard Pálka by sa ministrovi sotva sťažoval na prieťahy spôsobené nezistenými dôvodmi. Dokonca je možné predpokladať, že slovné spojenie „nezistené dôvody" je len taktickým eufemizmom, ktorým Pálka federálnemu ministrovi vnútra Jaromírovi Obzinovi naznačoval možné politické pozadie nevysvetliteľnej nečinnosti slovenských orgánov činných v trestnom konaní. Všimnime si, že okrem tejto narážky autor listu svojho najvyššieho nadriadeného upozorňuje aj na hrozbu, súvisiacu s morálnym poškodením nevinných osôb, čomu sa dalo

predísť, keby boli páchatelia obvinení a umiestnení do vyšetrovacej väzby včas. Takéto myslenie sa ani trochu nezhoduje s obrazom policajnej surovosti, ktorý médiá slovenskému čitateľovi v súvislosti s prípadom Ľudmily Cervanovej servírujú už viac ako dve desaťročia.

Viacerí podozriví mali príbuzných dostatočne politicky angažovaných na to, aby sa dočasne dokázali postarať o odklad potrestania ich skutkov. Otec Milana Andrášika dostal 15. októbra 1969 najlepšie straníckeho hodnotenie, aké si v časoch previerok a nastupujúcej normalizácie mohol želať. O Michalovi Andrášikovi sa v hodnotení okrem iného písalo aj toto:

Menovaný súdruh aj po januári 1968 stál na princípoch učenia marxizmu-leninizmu. Vedel sa správne orientovať, nedal sa zviesť rôznymi názormi pravicových oportunistov a nepodľahol vtedajšej nálade protisovietskych a antisocialistických síl. Aj v tejto dobe rozdielnych politických názorov, keď bolo ťažké správne zhodnotiť situáciu, veril v opodstatnenosť priateľstva so Sovietskym zväzom a krajinami socialistického tábora a pri rôznych príležitostiach a schôdzach poukazoval na veľkosť Sovietskeho zväzu a potrebu priateľstva s ním, bez ktorého by národy československej socialistickej republiky ťažko mohli budovať socialistickú spoločnosť v našej vlasti.

Len o pár mesiacov neskôr Michal Andrášik ako aktivista Okresného výboru Komunistickej strany Slovenska v Nitre rozhodoval o osudoch iných členov partaje. Spolu s ďalšími dvomi aktivistami vykonával 24. marca 1970 previerkové pohovory s členmi strany v podniku Západoslovenské kameňolomy - výrobňa Kartuša „vo veci výmeny straníckych preukazov", ako sa v tom čase eufemisticky nazývali politické čistky.

Otec Františka Čermana dostal od previerkovej komisie taktiež odporúčanie na vydanie nového straníckeho preukazu, pretože „je presvedčený, že nové vedenie zjednotí rady členov strany, čomu nasvedčuje i doterajšia konsolidácia". Okresný výbor strany v Nitre preveril aj Františka Brázdu, otca podozrivého syna Romana. Strana bol spokojná, že súdruh Brázda „nepodľahol žiadnym pravicovo-oportunistickým názorom" a „s náboženskou otázkou je vysporiadaný".

František Čerman a jeho švagor Pavol Beďač mali za sebou silného hráča v osobe svojho svokra, podplukovníka Michala Bonu, tajomníka Rady obrany Okresného národného výboru v Nitre. Previerkový materiál z roku 1970 sa o súdruhovi Bónovi vyjadruje mimoriadne pochvalne:

Jeho teoretické a praktické skúsenosti z politickej práce, ako aj triedne chápanie politiky strany sa v období rokov 1968 - 1969 prejavilo v tom, že jednoznačne stál na princípoch marxizmu-leninizmu a proletárskeho internacionalizmu.

Už v prvej polovici roku 1968 otvorene a nebojácne vystupoval proti prejavom pravicovo-oportunistických, protisovietskych a protisocialistických síl. V kritických augustových dňoch 1968 obetavo pomáhal Okresnému výboru Komunistickej strany Slovenska zabezpečovať a riešiť zložité úlohy v súvislosti s príchodom a pobytom spojeneckých vôjsk v okrese.

Predávať romantizujúci a sfalšovaný príbeh je lákavé a spravidla zaručuje čitateľský úspech. Publikum v podstate od novinárov neočakáva komplikované texty, ale efektne znejúce rozprávky. A príbeh o úbohých mladých mužoch, ktorým komunisti zničili nielen mladosť, ale aj celý život, presne takou rozprávkou je.

V decembri 2005 František Šebej uverejnil v časopise Týždeň sentimentálny článok, plný patetických fráz, s názvom *Ukradnuté Vianoce.* Keď už aj autor Šebejovho vzdelania a intelektu predáva žurnalistický brak, mal ho zabaliť aspoň do obstojnej formy a vyvarovať sa školáckych faktických lapsusov. Článok obsahuje, ako inak, celý register lží, poloprávd a nárekov, ktoré sa po rokoch neustáleho opakovania stali spoločným kanonizovaným krédom vrahov a ich mediálnej obhajoby. Rozoberať celý text by bolo neodpustiteľným plytvaním času, no nad niektorými perlami zo Šebejovho pera sa pozastaviť musíme.

Autor sa napríklad vrátil k donekonečna omieľanej konšpiračnej teórii o arabskej stope a v návale hnevu napísal:

Do hry vstúpila Štátna bezpečnosť, nadriadení rozhodli, že arabská stopa sa vyšetrovať nebude a vyšetrovateľa odstavili. V roku 1978 otvorila úplne iná skupina vyšetrovateľov, vedená námestníkom ministra vnútra Pješčákom a pražským eštebákom plukovníkom Pálkom, nové vyšetrovanie. Pôvodné záznamy z vyšetrovania mali Pálka i prokurátor Valašík k dispozícii, ale vôbec si ich nevšímali.

Tri vety a štyri nepravdy. Ponechajme bokom, či úmyselné alebo z nevedomosti. Faktom však je, že štyri nepravdy ha tri vety je trochu priveľa.

Prvá nepravda: V popise absurdnej drámy Jána Hrma bolo dopodrobna vysvetlené a neodškriepiteľné preukázané, ako intenzívne polícia rozpracovávala

Arabov a černochov z internátov v Mlynskej doline. Táto vetva vyšetrovania však nikam neviedla a o jej oprávnenom opustení nerozhodla Štátna bezpečnosť, ale Verejná bezpečnosť. Šebej a s ním spriaznení autori opierajú arabskú stopu o ďalšie lži, že Cervanovej otec bol pridelencom v Sýrii a Iráne, ale jeho personálny spis tento nezmysel presvedčivo vyvracia.

Druhá nepravda: Nový vyšetrovací tím neriadil Ján Pješčák, on ho iba na základe pokynu prezidenta Husáka a rozhodnutia ministra Obzinu zriadil. Zvláštnu operatívnu skupinu viedol Pálka, o čom svedčí bohatý spisový materiál z akcie Kamera.

Tretia nepravda: Pálka nikdy nebol príslušníkom Štátnej bezpečnosti, vždy pracoval ako kriminalista a v čase vyšetrovania vraždy Ľudmily Cervanovej viedol kriminalistický ústav v Prahe. Je pravdou, že to bol disciplinovaný komunista, ale tento fakt nič nemení na tom, že bol vysoko kompetentný kriminalista.

Štvrtá nepravda: Pálka si záznamy z pôvodného vyšetrovania nepochybne všímal veľmi dôkladne a dokumentuje to aj abdikačný list adresovaný ministrovi Obzinovi: „Okruh podozrivých osôb uvedenej vraždy bol známy už v polovici roku 1977, od realizácie bolo pre nedostatok dôkazov upustené." A keďže na zisteniach Pálkovho tímu boli postavené obvinenia páchateľov a neskôr aj ich obžaloba, s výsledkami vyšetrovania do roku 1977 bol očividne oboznámený aj žalobca Milan Valašík.

František Šebej písal tento článok, ako napovedá aj jeho titulok, ovplyvnený duchom predvianočného gýča. Z toho nepochybne pramení aj burcujúci záver jeho žurnalistického kusu:

Tráviť Vianoce s najbližšími je šťastie. Tráviť ich s najbližšími tak, že si človek nie je istý svojou slobodou, je iba ukradnuté šťastie. Na Vianoce sa ľudia obdarúvajú a robia to najmä preto, aby videli radosť tých, ktorých obdarúvajú. Neviem si pre tých mužov, ktorých osud a to temné bratstvo obrali o toľké Vianoce, predstaviť lepší vianočný darček ako navrátenú česť a slobodu. Prajem im to z celého srdca - aspoň na tie ďalšie Vianoce.

V niekoľkých odstavcoch predtým Šebej vyvodzoval, že tu existuje sprisahanie, akési temné bratstvo, ktoré dodnes nechce priznať, že siedmi usvedčení páchatelia trávili roky Vianoce za mrežami, aj keď boli nevinní, a aj v čase, keď boli na slobode, si ňou nemôžu byť v dôsledku tejto strašnej konšpirácie istí. A to všetko preto, lebo si ich vtedy, pred desaťročiami, vyhliadli ako nevinné obete komunistické sily zla.

Ako rozprávka to možno funguje a nepochybne sa nájde obrovské množstvo ľudí, čo si ju vďačne prečíta a nekriticky osvojí. Avšak rozsah akcie Kamera, dôslednosť Pálku, Rohana a Hermana aj ďalšie sprievodné operatívne opatrenia dokumentujú, že žiadne sprisahanie proti sedmičke vrahov nejestvuje. Teórie o temnom bratstve a komunistickej svojvôli sú len produktom agresívnej propagandistickej obhajoby vrahov, ktorá nemá oporu v realite. Do roku 1980 bolo v rámci preverovania vraždy Ľudmily Cervanovej vypočutých alebo vyťažených okolo 4 000 osôb. V prvej fáze vyšetrovania bol stíhaný Ján Hrmo, v podozrení boli viacerí jeho spoločníci, preverovali sa ďalší známi násilníci, ba dokonca bežalo rozsiahle pátranie po Araboch a ich autách. V rámci rozpracovania akcie Kamera boli popreverované ďalšie desiatky osôb a na zreteľ boli brané aj alternatívy nad rámec už známych podozrivých.

Napríklad v roku 1979 sa Eduard Pálka zaoberal návrhom na operatívne rozpracovanie istého Jozefa Pohla, ktorý mu adresoval kriminalista kapitán Jiskra. Jozef Pohl bol od januára 1979 trestne stíhaný pre znásilnenie Margity Ševcovej. Skutku sa dopustil v katastri obce Kráľová pri Senci. Obvinený viezol poškodenú ako stopárku. V blízkosti Kráľovej pri Senci odbočil na poľnú cestu a požadoval od stopárky, aby sa s ním sexuálne spojila. „Nakoľko s tým nesúhlasila, začal ju Pohl hrdúsiť. Ševcovej sa podarilo z vozidla ujsť, Pohl ju pešo prenasledoval, podarilo sa mu dostihnúť ju, odzadu ju chytil za krk a znova ju začal hrdúsiť. Napokon sa poškodená Ševcová zo strachu, aby ju Pohl neusmrtil, sama vyzliekla a Pohl s ňou vykonal súlož," napísal kapitán jiskra a poukázal na to, že ním opisovaný prípad a kauza Cervanová majú niekoľko spoločných čŕt. Tiež upozornil, že Jozef Pohl je podobný identikitu páchateľa, ktorý na základe výpovede svedkov vytvorila polícia. Tento a mnohé ďalšie tipy polícia neustále preverovala, čo taktiež odporuje legende o páchateľoch ako o dopredu vytipovaných a nevinných obetiach režimu.

Nie je preto namieste formulovať výčitky za to, čo (nejurobil Pálka, ale pýtať sa, prečo, keď na základe akcie Kamera odovzdal návrh na realizáciu prípadu vraždy Ľudmily Cervanovej, neurobili slovenské orgány činné v trestnom konaní to, čo podľa zákona a zdravého rozumu boli povinné urobiť. Na ročný odklad realizácie prípadu neboli žiadne právne ani operatívno-taktické dôvody. Preto je oveľa pravdepodobnejšie, že nie stíhanie a odsúdenie tejto sedemčlennej skupiny páchateľov, ale váhanie okolo ich zadržania a postavenia pred súd malo politické pozadie.

Zo Šebejovho článku o ukradnutých Vianociach je zreteľahodná autorova zmienka o tom, že táto slávna sedmička nikdy predtým a nikdy potom údajne nepáchala trestnú činnosť. Autor dokonca neváha tvrdiť, že odkedy sa vrátili

z výkonu trestu, nikto z vrahov sa nedopustil ani len dopravného priestupku. Tomu sa hovorí hagiografia, teda literárna tvorba o životoch svätých. Avšak usvedčení páchatelia únosu, znásilnenia a vraždy Ľudmily Cervanovej majú nielen od svätosti, ale aj od bežnej občianskej bezúhonnosti poriadne ďaleko.

Napríklad Roman Brázda spáchal ďalší trestný čin len päť mesiacov a šesť dní po zločine na mladej medičke. Stalo sa to počas silvestrovskej zábavy v hoteli Poľana v Makové. Od 26. decembra si tu užívali dovolenku aj dvaja kamaráti Jozef Kikuš a Jozef Baranovský, ktorí na Silvestra sedeli pri stole s Oľgou Luknišovou. Ako neskôr vypovedala počas trestného konania, dvaja mladíci mali mať na jej adresu nevhodné poznámky. Pri tejto príležitosti sa jej Brázda zastal a oni dvaja mu na to odvrkli, aby sa staral o seba. Nasledujúca tancovačka sa podľa všetkého zaobišla bez ďalších incidentov. Skončila sa niekedy medzi treťou a štvrtou hodinou rannou 1. januára 1977. Keď Jozef Kikuš odchádzal na svoju izbu, Roman Brázda naňho zaútočil päsťou. Udrel ho do tváre, pričom mu rozbil okuliare, ktoré mu poškodili pravé oko. Kikuš bol viac ako tri mesiace práceneschopný, má trvalo poškodený zrak a bol aj na čiastočnom invalidnom dôchodku.

V priebehu trestného konania svedok Jozef Baranovský uviedol, že počas večierka videl podnapitého Brázdu piť vodku priamo z fľaše, a tvrdil, že Brázda na jeho kamaráta zaútočil bez príčiny. Veľmi podobne sa vyjadroval aj sám poškodený Kikuš. Naopak, Brázda tvrdil, že konal v nutnej obrane, pretože naňho zaútočil Baranovský, a keď ležal na zemi, pokúšal sa ho Kikuš nielen kopať, ale aj udrieť do hlavy, ktorému v tom zabránil odsotením, a pri tom si mohol spôsobiť spomínané zranenie. Ako svedok v prípade vypovedal aj Brázdov spolužiak Stacho Machata. Nebol síce v hoteli Poľana v Makové, ale vyšetrovateľovi do protokolu nadiktoval, čo mu o konflikte povedal jeho, ako sám povedal, najlepší kamarát. V podstate sa držal Brázdovej verzie, povedal, že jeho priateľ mal na ľavom oku monokel a ukazoval mu aj modriny na rebrách. Machata sa vyjadril, že ku konfliktu došlo preto, lebo dvaja útočníci údajne obťažovali jeho manželku. Toto tvrdenie je však nezmyselné, pretože v tom čase Brázda manželku ešte nemal.

Napokon bolo preukázané, že útočníkom bol Roman Brázda. Jozef Kikuš bol obeťou s trvalými následkami. Podľa všetkého mala bitka ešte dohru, ktorú však svedok Baranovský zamlčal. Je totiž vysoko pravdepodobné, že svojho kamaráta pomstil tak, že spôsobil Brázdoví monokel a modriny na rebrách. A ako vyplynulo zo svedeckej výpovede Oľgy Luknišovej, príčinou nezhôd a Brázdových nezvládnutých emócií boli ženy.

Okresný súd v Čadci odsúdil Romana Brázdu na 18 mesiacov s trojročným podmienečným odkladom. On aj prokurátor sa odvolali. Žalobca žiadal pre

obžalovaného nepodmienečný trest. Brázda zase trval na tom, že k zraneniu Kikuša došlo v sebaobrane. Krajský súd v Banskej Bystrici odmietol obe odvolania. Podmienečný trest pre dosiaľ netrestaného Brázdu považoval za dostatočný, ale jeho rečiam o nutnej obrane uveriť nemohol.

Prípad silvestrovskej noci naznačuje, že kombinácia alkoholu, násilia a žien zohrávala v Brázdovom živote významnú úlohu. Zarážajúca je okolnosť, že k opísanému trestnému činu došlo ani nie pol roka po tom, čo sa podieľal na únose, znásilnení a vražde Ľudmily Cervanovej. Tento brutálny čin pravdepodobne nemal veľký ohlas v jeho svedomí a k násilnému konaniu (aj keď oveľa miernejšiemu) sa uchyľoval aj naďalej.

Meno Stanislava Dúbravického sa v prípade Cervanová objavilo až v neskorších fázach vyšetrovania. Keďže nefiguroval v štádiu únosu, ani v našom rozprávaní sa dosiaľ nespomínal. Ak je už však reč o inej trestnej činnosti páchateľov vraždy medičky Cervanovej, je na mieste uviesť ho na scénu práve teraz. Treba súhlasiť s Františkom Šebejom, že po spáchaní vraždy nie sú verejne dostupné informácie o dopravných priestupkoch vrahov. Neznamená to však, že. skutočne šoférovali a šoférujú vzorne. O Stanislavovi Dúbravickom môžeme s istotou povedať, že v roku 1975 sa dopustil pomerne vážneho dopravného priestupku a 9. marca 1977 bol za to aj právoplatne odsúdený na desaťpercentné zrážky zo mzdy v trvaní štyroch mesiacov. Problém bol však v tom, že odsúdený sa vyhýbal práci, a preto vymeraný dlh spoločnosti nebol schopný splácať, äle to vyplynulo až z iného rozsudku o dva roky neskôr.

K tejto poľutovaniahodnej udalosti došlo 25. septembra 1975 na ceste medzi Martinom a Turčianskymi Teplicami okolo pol ôsmej. V toto hmlisté ráno bola viditeľnosť sotva 15 metrov. Stanislav Dúbravický aj napriek tomu išiel neprimeranou, 60-kilometrovou rýchlosťou. Keď pred sebou uvidel pomaly idúce auto, ktoré muselo navyše prudko pribrzdiť, pretože šofér nákladného automobilu idúceho v protismere ho bezohľadnou jazdou obmedzil, Stanislav Dúbravický už nestihol zabrzdiť a zozadu doňho narazil. Na aute, ktoré šoféroval a ktoré bolo majetkom národného podniku Potravinostav Bratislava, spôsobil škodu 9 292 korún československých. Škoda na druhom vozidle bola 4 580 korún. Okresný súd v Martine Dúbravickému pôvodne naparil 20-percentné zrážky zo mzdy na pol roka. Krajský súd v Banskej Bystrici toto rozhodnutie zmiernil na štyri mesiace a 10 percent, pretože práve bezohľadnú jazdu šoféra idúceho v protismere považoval krajský súd za okolnosť znižujúcu mieru jeho zavinenia.

Stanislav Dúbravický mal aj vážnejšie problémy so zákonom. Najprv ho 30. októbra 1979 odsúdil Okresný súd v Nitre na osem mesiacov pre trestný

čin rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve a pre prečin príživníctva. Tento rozsudok potvrdil 12. decembra toho istého roku Krajský súd v Bratislave. Ani jedna z týchto skutkových podstát sa síce v súčasnom trestnom kódexe nenachádza, materiálne okolnosti tohto prípadu však jednoznačne poukazujú na to, že Dúbravický sa dopustil podvodného konania, za ktoré by aj v týchto časoch musel znášať postih pre trestné činy súvisiace so zneužívaním verejných zdrojov.

V roku 1976 bol Stanislav Dúbravický zamestnancom Poľnohospodárskych stavieb. Od 27. februára do ôsmeho júna toho istého roku bezdôvodne nechodil do práce, za čo mu nepochybne hrozila výpoveď. On sa však rozhodol, že na svojom absentérstve zarobí. Ako syn lekára a lekárky využil svoje známosti v zdravotníckej obci a nechal si vystaviť antedatované potvrdenie o práceneschopnosti. Tento falošný dokument predložil zamestnávateľovi, na základe čoho mu podnik vyplatil nemocenské dávky vo výške 2 688 korún. Ak by sa v súčasnosti ktokoľvek dopustil analogického konania voči zdravotnej poisťovni, trest by ho rovnako neminul, iba právna kvalifikácia by sa nevolala „rozkrádanie majetku v socialistickom vlastníctve". Azda by to bol obyčajný podvod.

Príživníctva sa Dúbravický podľa rozhodnutí súdov dopustil tým, že od augusta 1978 do apríla 1979 nikde nepracoval. Zamestnanie si síce hľadal, ale ponúkanú prácu nikdy neprijal. Prostriedky na obživu si zabezpečoval od rodičov alebo si požičiaval od svojich známych a nevracal. Dnes sa spoločnosť na zaniknutú skutkovú podstatu príživníctva pozerá rozpačito. Už len preto, lebo štát by naozaj nemal mať právo niekoho nútiť vykonávať prácu, ktorá ho napríklad nebaví. V tomto ohľade by sa dalo na Stanislava Dúbravického pozerať zhovievavo. Na druhej strane z dokazovania pred súdom a z policajného vyšetrovania vychádzajú na povrch poznatky, ktoré nehovoria v jeho prospech, pretože sa - slangovo povedané - správal ako vyžírka.

Napríklad Dúbravického rodičia pred súdom syna obhajovali tvrdením, že mu peniaze dávali iba za vykonané domáce práce, okopávanie záhrady a odpratávanie snehu. V rozhodnutí okresného súdu sa v tejto súvislosti uvádza aj takéto konštatovanie:

MUDr. Dúbravická okrem toho uviedla, že obžalovaný mal u nej uschovanú vkladnú knižku, z tejto vyberala a dávala mu peniaze, no túto skutočnosť nepotvrdil ani sám obžalovaný a išlo zrejme len **o snahu obžalovanému pomôcť. V žiadnom prípade práce, ktoré mal obžalovaný doma vykonávať, neboli primerané prostriedkom obživy,**

ktoré obžalovaný potreboval a ktoré od rodičov dostával. Taktiež nemohol vykonávať práce v záhrade v zimných mesiacoch* **ktoré spadajú do žalovaného obdobia, a v zime 1978 - 1979 nebolo ani také množstvo snehu, aby si jeho odpratávaním obžalovaný sčasti zarobil od rodičov.**

A aj napriek tomu, že príživníctvo dnes oprávnene považujeme za komunistický paragraf, Okresný súd v Nitre sa šalamúnsky vyrovnal s definíciou existencie na úkor iných. Podľa verdiktu by nebolo správne, keby ktokoľvek upieral právo rodičom poskytovať prostriedky svojim potomkom na obživu, a to aj v oveľa väčšom rozsahu. „Avšak u páchateľov, ktorí nepracujú a fakticky žijú iba z toho, čo im rodičia alebo známi poskytnú, sa charakter takejto výpomoci mení na prižívovanie a práve využívanie vzťahu medzi blízkymi príbuznými a samozrejmá snaha týchto blízkych príbuzných pomôcť takémuto páchateľovi tvorí znak nekalého spôsobu obživy," konštatoval senát okresného súdu.

Z policajného vyšetrovania a súdneho dokazovania vyplynulo, že MUDr. Štefan Hajdu nielenže Dúbravickému dopomohol k získaniu antedatovaného potvrdenia o práceneschopnosti, ale bol aj obeťou jeho príživníckych sklonov. V tom čase 25-ročnému mladíkovi najprv požičal 100 a potom ešte raz 100 korún. Hoci mu ich nikdy nevrátil, pýtal si Stanislav Dúbravický od neho ďalších 300 korún, ktoré mu už Hajdu odmietol požičať, pretože vedel, že nikde nepracuje, a preto ich nebude mať z čoho vrátiť. Pán doktor do policajnej zápisnice taktiež uviedol, že v čase, keď bol jeho mladý priateľ nezamestnaný, asi päťkrát zaňho uhradil konzumné v podniku v celkovej výške 100 korún. „Tieto útraty som zaňho zaplatil po tom, čo on požil stravu a alkohol, ktoré si objednal od čašníka," vypovedal MUDr. Hajdu, ktorý Dúbravickému v čase nezamestnanosti takmer denne požičiaval svoj Fiat 125, čím prišiel približne o sto litrov benzínu v hodnote 500 korún. „Niekoľkokrát som sa aj so Stanom povadil, že prečo mi minul všetok benzín, na čo on reagoval tak, že mykol plecom a to bolo všetko," uvádza sa v doktorovej výpovedi.

V lete roku 1981 bol MUDr. Štefan Hajdu objektom rozpracovania v rámci akcie Kamera. Jeho ústretovosť voči Stanislavovi Dúbravickému nebola v poriadku a existovalo podozrenie, že mu môže pomáhať aj naďalej. Sledovací útvar podrobne zmapoval jeho styky a zistil, že nielen vo voľných chvíľach, ale aj v pracovnom čase sa doktor Hajdu venoval súkromným aktivitám, spojeným s návštevami bytov a domov rodinných príslušníkov obvinených vrahov, pričom on sám bol v tom čase stíhaný pre majetkovú trestnú činnosť.

Stanislavovi Dúbravickému požičala 300 korún aj Darina Miková. Vrátil jej z toho polovicu, a to naozaj pozoruhodným spôsobom. „Asi po jednom mesiaci, kedy som Stanovi požičala peniaze, t. j. asi v marci 1979, mi Stanislav dal asi 180 kusov vajec, ktoré mi podľa jeho vyjadrenia dal za požičaných 150 korún, ktorých hodnotu predstavovali vajcia. Kde zobral uvedených 180 kusov vajec, to povedať neviem," uviedla do zápisnice Miková. Pri čítaní týchto a podobných výpovedí si akiste nejeden slovenský žurnalista alebo politik povie, že mať takého priateľa, ako je Stanislav Dúbravický, je obrovské životné šťastie. Naučí človeka altruizmu a dávať bez toho, že by za to niečo očakával naspäť...

Okrem spoluúčasti na znásilnení a vražde Ľudmily Cervanovej a práve spomínaných deliktov mal Dúbravický ešte jeden pozoruhodný záznam v spisoch bezpečnostných orgánov. Na krajskej správe Zboru národnej bezpečnosti v Bratislave viedol poručík Matovič zaujímavý spis. Uvádza sa v ňom, že 7. augusta 1976 vycestoval Stanislav Dúbravický na platný cestovný pas z Československa do Maďarska. O 19 dní neskôr nasadol v skorých ranných hodinách na medzinárodný rýchlik na trase Budapešť 1 Záhreb a bez potrebných povolení, ktoré boli v tom čase povinné pre návštevu tejto destinácie, sa pokúsil dostať do Juhoslávie. Podľa oficiálnej správy bol vo vlaku 26. augusta o 2:30 hodine „zadržaný orgánmi pasovej kontroly Maďarskej ľudovej republiky pri meste Káposvár a dňa 7.9.1976 o 10:30 hod. odovzdaný cez oddelenie pasovej kontroly Komárno československým bezpečnostným orgánom".

Pochopiteľne, tento prípad sa dá interpretovať prinajmenšom dvojako. Jednak ako pokus mladého 22-ročného mladíka emigrovať pred byrokratickým utláčateľským režimom, a jednak ako úsilie zneužiť neutešené politické pomery v socialistickom Československu na útek do slobodného sveta a vyhnúť sa tak trestnému postihu za znásilnenie a vraždu. Stanislav Dúbravický vycestoval do Maďarska necelý mesiac po likvidácii Ľudmily Cervanovej. Túto udalosť mal neodškriepiteľné v živej pamäti a je vysoko pravdepodobné, že viac ako Husákova normalizácia ho vyrušovali spomienky na udalosti, za ktoré mu po prípadnom odhalení hrozil vysoký a možno aj výnimočný trest. Každý si o jeho pokuse o emigráciu môže myslieť svoje, avšak v kontexte Dúbravického spoluúčasti na znásilnení a vražde je verzia politického motívu úteku málo dôveryhodná.

To, že sa Eduard Pálka sťažoval na neodôvodnené prieťahy v realizácii kauzy Cervanová oprávnene, dokumentuje aj pokus ďalšieho podozrivého o útek do zahraničia. Bola nedeľa 7. júna 1981. Zadržanie, obvinenie a väzobné stíhanie páchateľov bolo naozaj už len otázkou dní. Na hraničnom priechode Bratislava | Rusovce sa okolo poludnia objavil Fiat a v ňom František Čerman, jeho

manželka Marcela, ktorá bola v pokročilom štádiu gravidity, a ich trojročná dcérka Marcelka. jadranské pobrežie bolo za komunizmu obľúbenou destináciou československých dovolenkárov, ale aj prestupnou stanicou emigrantov rôzneho razenia.' Režim josipa Broza Tita bol tiež komunistický, ale vo vzťahu k Moskve sa správal autonómne, čím sa z Juhoslávie stala „Amerika" východu. Vzhľadom na to, že v porovnaní s krajinami sovietskeho bloku mala Juhoslávia oveľa liberálnejšiu politiku v oblasti pohybu osôb, stala sa tranzitnou krajinou pre emigrantov z Československa a ďalších socialistických štátov. Takže keď sa na hraniciach objavila tehotná pani Čermanová s malou dcérkou a jej manžel František, na meno ktorého bola na všetkých hraničných priechodoch v Československu uvalená blokáda, bezpečnostné orgány sa oprávnene domnievali, že pôvabná rodinka nemá v úmysle oddychovať pri mori, ale pomôcť ocinkovi zdupkať pred spravodlivosťou.

Po neúspešnom prechode hraníc sa Čermanovci vrátili domov na Starohájsku ulicu v bratislavskej Petržalke. Vystúpili z auta a bez toho, aby povykladali batožinu, vošli do svojho bytu. Boli približne tri hodiny popoludní, keď sa v okolí vchodu číslo 9 na Starohájskej ulici rozmiestnili príslušníci sledovacieho útvaru a pozorovali správanie sa neúspešného emigranta Františka Čermana, jedného z hlavných podozrivých v prípade vraždy Ľudmily Cervanovej. Sledovači cirka po štvrťhodine zaznamenali, že z pozorovaného vchodu vyšiel Čerman a začal zo svojho Fiatu F-127 s poznávacou značkou BAK 74 - 50 vykladať rôzne veci. V tom istom momente vystúpil v kockovanej košeli a vo svetlých nohaviciach z bieleho auta značky Zastava NRC 10 - 18 Pavol Beďač a pustil sa svojmu švagrovi a spolupáchateľovi pomáhať s vykladaním tašiek, kufrov, nafukovačiek a iných vecí. Keď boli s prácou hotoví, vošli do vchodu a približne do pol piatej popoludní sa zdržali v Čermanovom byte. O ďalšiu štvrťhodinu sledovačka hlásila, že švagrovia Čerman a Beďač, ktorí si vzali za manželky dcéry tajomníka Rady obrany Okresného národného výboru v Nitre podplukovníka Michala Bonu, znova vyšli von, asi hodinu sa prechádzali po sídlisku a o niečom sa dôverne zhovárali. Možno o počasí, ale o niečo pravdepodobnejšie sa javí, že predmetom ich rozpravy boli úvahy na tému, ako súvisí vrátenie Čermanovcov z hraničného priechodu domov s vraždou, ktorej sa obaja zúčastnili, a kedy môžu očakávať, že si po nich príde polícia. Na tomto príbehu je pozoruhodná aj obetavosť Pavla Beďača, ktorý v nedeľu popoludní vážil cestu z Nitry do Bratislavy, len aby pomohol svojmu frustrovanému švagrovi vyniesť batožinu z auta do bytu. Nemožno vylúčiť, že pravým dôvodom jeho cesty do Bratislavy bolo tlmočenie pokynov plukovníka Bonu, ako sa majú jeho problémoví zaťovia v tejto nepríjemnej situácii správať.

Utorok 9. júna 1981 sledovací útvar znova pokračoval v monitorovaní pohybu a činnosti Františka Čermana. O pol dvanástej pred obedom jeho príslušníci zaznamenali, že Čerman s manželkou a dcérou vyšli z vchodu. V rukách mali tašky a vešiaky s oblečením. Nasadli do vozidla a odviezli sa na Ondavskú ulicu v Bratislave, kde zastavili pred budovou zamestnávateľa Marcely Čermanovej, rodenej Bónovej. Vošli dnu. V budove sa zdržali takmer do trištvrte na jednu. Potom znova všetci nasadli do auta a odviezli sa do Nitry. V záznamoch zo sledovania je objekt František Čerman uvádzaný pod nie práve invenčné vybraným krycím menom Fero. V hlásení zo sledovania z utorka 9. júna sa uvádza, že v Nitre zaparkovali na Winklerovej ulici, „Ferova manželka prešla do budovy Okresného národného výboru, kde vošla na štáb civilnej ochrany". Tam totiž pracoval jej otec podplukovník Michal Bóna, tajomník Rady obrany Okresného národného výboru v Nitre, ktorý svojmu zaťovi pred niekoľkými rokmi odporučil, aby sa na postup Pálkovej zvláštnej operatívnej skupiny listom sťažoval priamo u federálneho ministra vnútra Obzinu.

Po piatich minútach vyšla mladá pani Čermanová z budovy okresného národného výboru. Otec Bóna ju po vypočutí si situačnej správy z nedele 7. júna nepochybne poslal zháňať vplyvné kontakty. Vrátila sa do auta, ktorým sa s manželom odviezli na Sládkovičovu ulicu, kde pani Marcela zase vystúpila, pešo prešla na ulicu Leninovu a vošla do Mestského národného výboru v Nitre, teda do inštitúcie o inštanciu nižšej, z akej pred malou chvíľou vyšla. Krátko nato o 14:25 uzamkol objekt Fero auto a spolu s dieťaťom takisto vošiel do Mestského národného výboru.

Ďalšia časť záznamu zo sledovania naznačuje, že Čermanovci a ich svokor sa narýchlo usilovali zvrátiť beh udalostí vo svoj prospech prostredníctvom armádnych šarží: „0 14:40 hod. vyšiel Fero spolu s manželkou a dieťaťom z Mestského národného výboru a prešli na Sládkovičovu ulicu, kde nasadli do vozidla. Vtom k nim prišiel vojak Československej ľudovej armády v hodnosti podplukovníka, ktorý tiež nasadol do vozidla, a spolu sa zaviezli k Okresnému národnému výboru, kde zaparkovali a spoločne vošli na štáb civilnej ochrany." Tam si evidentne čosi povedali s vplyvným straníckym a bezpečnostným bossom v okrese Nitra podplukovníkom Michalom Bónom. Po dvadsiatich minútach sledovačka zaznamenala ďalší pohyb: „O 15:00 hod. vyšiel Fero s rodinou a podplukovníkom zo štábu civilnej ochrany, nasadli do vozidla a zaviezli sa na benzínové čerpadlo, kde natankovali pohonné látky a odviezli sa na Zobor," veľavravne dokumentuje záznam o sledovaní z 9. júna 1981.

František Čerman sa činil nielen tesne pred vzatím do väzby. Usiloval sa zachrániť si kožu aj koketovaním so Štátnou bezpečnosťou, ale aj v tomto ohľa-

de sa prerátal. Samozrejme, aj v jeho prípade platí zásada, že nie on si vybral tajnú službu, ale tajná služba si vybrala jeho. A nedotiahol to ani príliš ďaleko. Bol Iba kandidátom tajnej spolupráce, agentom sa totiž v dôsledku trestnej činnosti, z ktorej bol obvinený a neskôr aj obžalovaný, nestihol stať. Bolo však zreteľné, že z kontaktu so Štátnou bezpečnosťou sa jeden z hlavných podozrivých v kauze Cervanová usiloval vyťažiť čo najviac výhod.

Napriek tomu, že Čermanove kontakty so Štátnou bezpečnosťou nemali dlhé trvanie, boli vcelku pestré. Prinajmenšom, keď zoberieme do úvahy spôsob jeho evidencie a vnútornej konšpirácie v rámci tajnej služby. Založenie spisu (v dobovej terminológii zväzku) kandidáta tajnej spolupráce s krycím menom Blonďák navrhol 12. apríla 1979 poručík 3. odboru XII. správy Federálneho ministerstva vnútra Rastislav Mátray. Súhlas na vykonanie tohto úkonu vydal náčelník 4. odboru XII. správy podplukovník Dezider Hronec. Je pozoruhodné, že ním vedený útvar v roku 1979 zodpovedal za sledovanie kádrových príslušníkov rozviedky a nepriateľských osôb a túto prácu vykonával aj pre potreby Odboru Vojenskej kontrarozviedky Východného vojenského okruhu Trenčín. Zameranie 4. odboru XII. správy nekorešpondovalo so spravodajskými zámermi, ktoré s Čermanom mal 3. odbor, odkiaľ aj vyšla požiadavka na jeho zaevidovanie ako kandidáta tajnej spolupráce.

Poručík Mátray do návrhu na založenie spisu, poukazujúc na prípad zavraždenej medičky Ľudmily Cervanovej, uviedol:

Cerman František sa spolu s Andrášikom Milanom a francúzskymi štátnymi príslušníčkami Sylviou a Lýdiou Cohen kritického dňa spoločne zabávali. Jedným z cieľov rozpracovania akcie Emigrant je dosiahnuť to, aby aspoň jedna z uvedených francúzskych príslušníčok bola k dispozícii orgánom ministerstva vnútra na vypočutie k záujmovým problémom. Osobou vhodnou k splneniu uvedeného cieľa bol vytipovaný óerman František, ktorý pri prvých kontaktoch prejavil dobrý a seriózny vzťah k orgánom FMV a ochotne prisľúbil pomoc pri riešení našich úloh.

Rastislav Mátray zároveň odporučil zablokovať Čermana ako kandidáta tajnej spolupráce s krycím menom Blonďák po línii československej ekonomiky v rámci objektového zväzku Prim.

Predchádzajúce odseky si vyžadujú krátke vysvetlenie. V roku 1979, keď bol Cerman zaevidovaný ako kandidát tajnej spolupráce po línii československej ekonomiky, už nebol zamestnancom podniku zahraničného obchodu Omnia,

ale pôsobil ako asistent na generálnom riaditeľstve štátnej firmy Strojsmalt, S Andrášikom odišli z Omnie preto, aby po sebe aspoň čiastočne pozametali stopy. Dúfali, že odchodom z tohto podniku sa zakryje skutočnosť, že ich zamestnávateľ im prostredníctvom cestovnej kancelárie Čedok zabezpečil ubytovanie v prenajatej izbe rodinného domu na Varínskej ulici 16 v Bratislave, vo štvrti Prievoz. Do tohto domu totiž Andrášik, Čerman, Kocúr a Brázda uniesli Ľudmilu Cervanovú a tu ju aj v súčinnosti s ďalšími spolupáchateľmi znásilňovali. Odchodom z Omnie do Strojsmaltu sa však jedna vec nezmenila. Čerman ostal činný v oblasti reálnej ekonomiky, a preto bol formálne zablokovaný ako kandidát tajnej spolupráce po línii ochrany hospodárskych záujmov štátu.

Ako však vyplýva z citovaného návrhu poručíka Mátraya, Čerman bol síce zablokovaný v rámci objektového zväzku Prim, no v skutočnosti ho chcela Štátna bezpečnosť využiť v rozbehnutej operácii Emigrant. Inými slovami František Čerman bol formálne evidovaný ako kandidát na tajného spolupracovníka v oblasti ochrany ekonomických záujmov, no v skutočnosti mala Štátna bezpečnosť v pláne využiť ho v akcii zameranej na československú emigráciu. Ak by si ho lustroval ktorýkoľvek iný príslušník tajnej služby, zistil by, že osoba je blokovaná, a ak by pátral ďalej, maximálne by sa dozvedel, že ide o ekonomiku, nie o emigráciu.

V rámci operácie Štátnej bezpečnosti s krycím názvom Emigrant boli rozpracované viaceré osoby, medzi inými aj Ján Šimun, Milan Proksa, Miroslav Mihoč a Teodor Galgánek. Spis s eponymickým názvom bol zaregistrovaný 6. marca 1979 na preverovanú osobu Teodora Galgánka, emigranta vo Švajčiarsku.

Teodor Galgánek a Ján Šimun v lete 1976 vycestovali na zájazd do Juhoslávie, odkiaľ sa do Československa nevrátili, ale pokračovali ďalej na západ. O týchto dvoch pánoch si Štátna bezpečnosť myslela, že neemigrovali z politických dôvodov. Motívom pre útek malo byť úsilie vyhnúť sa postihu pre trestnú činnosť, ktorej sa podľa nej dopustili na území Československa. Bývalý režim porušoval ľudské práva v oblasti slobodného pohybu osôb. Do zahraničia nemohol vycestovať každý, najmä návštevy takzvanej kapitalistickej cudziny boli byrokraticky prísne regulované. Ľudia túžiaci po slobode, dôstojnejšom živote a lepšom profesionálnom uplatnení často volili emigráciu. Odchod na Západ však nemal vždy len ušľachtilé pohnútky. Nie každý emigrant utekal z Československa z politických dôvodov. Boli aj takí, ktorí na Západ odišli preto, lebo doma páchali trestnú činnosť. A keď padla železná opona, neraz sa vracali domov a bili sa do pŕs, že v Československu boli politicky prenasledovaní. Medzi osobami rozpracovávanými v rámci akcie Emigrant boli nepochybne takí i onakí a s odstupom času a s nedostatkom detailných informácií

je ťažké posudzovať, kto bol politický a kto kriminálny emigrant. Isté je však jedno, operácia Emigrant nebola sprisahaním eštebákov proti vrahom Ľudmily Cervanovej, ako to vykresľoval František Šebej i ďalší autori s podobne ideologicky podfarbenými názormi.

Nepodložené tvrdenia o tom, že táto operácia bola namierená proti siedmim bezúhonným chlapcom z Nitry, sa pravdepodobne opierajú o nasledovné konštatovanie z návrhu na založenie spisu Emigrant:

Ďalej budú vo zväzku Emigrant rozpracované francúzske štátne príslušníčky Lýdia a Sylvia Cohen, ktoré na pozvanie Ing. čermana Františka, československého občana, navštívili ČSSR v dňoch 4.7.1976 - 17. 7.1976, ku ktorým bolo zistené, že mohli byť po dobu svojho pobytu v ČSSR svedkami veľmi závažného trestného činu a nevylučuje sa, že boli i nápomocné pri emigrácii niektorých vyššie menovaných československých občanov do kapitalistického zahraničia.

Ak z tejto v kondicionáloch formulovanej zmienky vyvodzujú prominentní autori Týždňa, že išlo o operáciu proti partii rozpracovanej v kriminalistickej akcii Kamera, sú na veľkom omyle a dokumentujú tým svoju nekompetentnosť pri posudzovaní spravodajskej a bezpečnostnej problematiky.

Keď bol v roku 1983 spis Emigrant ukončený, major Vojtech Molnár zaznamenal:

československí emigranti prevádzajú trestnú činnosť aj v zahraničí, hlavne Miroslav Mihoč, ktorý chce pašovať do ČSSR falošné doláre a drogy, Ján Šimun organizuje ilegálne úteky spolu s Petrom Galbavým a Miroslavom Mihočom, Teodor Galgánek ako tlačiar sa zaoberá vyhotovením falošných cestovných dokladov a vodičských preukazov, za ktorú trestnú činnosť bol vo Švajčiarsku spolu s Petrom Galbavým aj súdený.

Ťažko tu hľadať akékoľvek stopy po sprisahaní eštebákov. A aby bolo skutočne jasné, o čo v akcii Emigrant išlo, v krátkosti si rozoberme príbehy niektorých rozpracovaných osôb.

Štátna bezpečnosť zistila, že Ján Šimun emigroval na pas svojho priateľa Jozefa Šrámka. Neskôr vo Švajčiarsku a v Rakúsku založil organizáciu Čeko, ktorá pomáhala emigrovať ďalším ľuďom z Československa na Západ.

Milan Proksa z Nitry bol stíhaný pre organizovanie emigrácie. Nebola to z jeho strany žiadna charita, ale zárobková činnosť. Zabezpečoval ilegálne vycestovanie osôb za finančnú odmenu. Túto činnosť mal vykonávať tak, že svojich klientov najprv autom vyviezol na pravé alebo falošné pasy do Maďarska a v súčinnosti s ďalšími pomocníkmi v Budapešti organizoval ich vycestovanie na falšované pasy za Železnú oponu. Podľa zistení Štátnej bezpečnosti mal takto dopomôcť k úteku prinajmenšom siedmim osobám. Medzi inými dostal na Západ istého Rastislava Skybu. V uznesení o začatí trestného stíhania proti Milanovi Proksovi sa v tejto súvislosti píše, že Skybu vyviezol autom do Maďarska „na cestovný pas československého štátneho občana Vargu Dušana z Nitry a zabezpečoval jeho ďalší odchod z Maďarskej ľudovej republiky do nesocialistického štátu. U osoby Skybu Rastislava sa jedná o páchateľa závažnej kriminálnej trestnej činnosti, ktorý uteká pred trestným stíhaním".

Spolu s Proksom bol trestne stíhaný aj recepčný z hotela Bratislava Ján Lukačovič, pretože mu z Rumunska priviezol balíček, ukrytý v ohrade hotela Intercontinental v Bukurešti. V zásielke boli dva pasy na mená Milana Proksu a Dušana Vargu, na ktoré predtým utiekli cez Rumunsko na západ Anton Rajman a Pavol Buček.

Pikantériou je okolnosť, že v súvislosti s prípadom Milana Proksu bol v januári 1981 ako svedok vypočúvaný aj Stanislav Dúbravický, jeden z páchateľov vraždy Ľudmily Cervanovej. Dúbravický sa poznal nielen s Proksom, ale aj jeho vyššie spomínaným klientom Skybom či Dušanom Vargom, ktorého pas bol využívaný na zabezpečovanie emigrácie rôznych osôb. V priebehu vyšetrovania bolo zistené, že Dúbravickému jeho kamaráti ukradli pas a na ten vycestoval do zahraničia Miroslav Mihoč, ďalší preverovaný v akcii Emigrant.

Pre úplnosť spomeňme, že spomínaný Dušan Varga je bratom Vladimíra Vargu, vierolomného svedka v kauze Cervanová, ktorý najprv dobrovoľne spolupracoval s orgánmi Verejnej bezpečnosti a neskôr sa nechal naverbovať do služieb propagandy páchateľov. Jeho neslávne počínanie bude predmetom ďalšej podrobnejšej analýzy.

Vzhľadom na to, že v spise Emigrant sa objavili aj mená jeho kamarátok z Francúzska, existovala možnosť, že František Čerman by mohol poskytnúť cenné informácie o ich prípadnom zapojení do organizovania emigrácie osôb, ktoré utekajú z Československa pred trestnoprávnym postihom. Nič také sa síce nepreukázalo, avšak kandidát tajnej spolupráce nebol pre Štátnu bezpečnosť stratený ako potenciálny agent. Príslušníci totiž zistili, že by mohol byť využitý aj pri získavaní informácií v rámci operácie Kamera, realizovanej kolegami 1 kriminalistami z Verejnej bezpečnosti. Azda aj preto sa v spi-

se Štátnej bezpečnosti kandidáta tajnej spolupráce Františka Čermana pod krycím názvom Blonďák vyskytujú záznamy o osobách spojených s prípadom Ľudmily Cervanovej. Sú v nej informácie o vyťažení podozrivého Milana Andrášika, svedkov Jozefa Škrobánka, Petra Hlavandu, Rudolfa Galia, kópia listu adresovaná do Francúzska Cohenovcom či poznatky k záujmovým osobám zo spisu Emigrant. Vo zväzku Blonďák nechýbajú ani záznamy zo schôdzok s kandidátom tajnej spolupráce Františkom Čermanom, ktorý mal - ako vyplýva z písomného vyjadrenia poručíka Mátraya - pozitívny vzťah k orgánom ministerstva vnútra. Na reláciu so Štátnou bezpečnosťou chcel neskôr, v čase väzobného stíhania, Čerman vsadiť, ale vôbec mu to nevyšlo. Vyšetrovateľovi tajomne naznačoval, že o prípade Ľudmily Cervanovej niečo vie, ale môže to povedať iba príslušníkom Štátnej bezpečnosti, pretože ide o otázku štátno-bezpečnostného významu. Nepochodil. Očividne aj preto, lebo Štátna bezpečnosť dala od neho ruky preč. Pred tým, než bol spis Blonďák 26. augusta 1983 archivovaný, spracovateľ návrhu na jeho ukončenie napísal, že tajná služba udržiavala s Františkom Čermanom „konšpiratívny styk s cieľom jeho perspektívneho využitia v akcii Kamera. Previerkou a rozpracovávaním menovaného neskoršie bolo zistené, že ide o priameho páchateľa únosu a vraždy študentky medicíny Ľudmily Cervanovej.“ A to bol dostatočne vážny dôvod na to, aby sa od neho Štátna bezpečnosť dištancovala.

Ovplyvňovanie účastníkov diskotéky podozrivými, ktoré zdokumentovala zvláštna operatívna skupina v rámci akcie Kamera, Čermanov a Dúbravického pokus o emigráciu, ako aj pokračovanie negatívneho vplyvu páchateľov na svedkov jasne signalizovali, že najvyšší čas na realizáciu prípadu Cervanová už dávno prezrel. Keď v apríli 1980 podal Eduard Pálka návrh na zadržanie a obvinenie prvých hlavných obvinených, nebol najmenší dôvod váhať. Predsa sa však ďalších desať mesiacov nič nedialo, a preto frustrovaný kriminalista napísal v marci 1981 abdikačný list federálnemu ministrovi vnútra Obzinovi, ktorý sme už citovali v plnom znení. Až na základe tejto urgencie sa ľady konečne pohli.

Na jar 1981 bol vytvorený nový tím, pozostávajúci z vyšetrovateľov a kriminalistov z celého Slovenska. Jeho členmi sa však nemohli stať žiadni policajti z Nitry. Týmto opatrením sa malo zabrániť neželanému úniku informácií k páchateľom. Vyšetrovací tím sa nasťahoval do utajeného objektu s prísnym režimom konšpirácie v obci Borinka pri Bratislave. Jeho pracovníci sa začali oboznamovať s prípadom, výsledkami akcie Kamera a predovšetkým pripravovali plán predvedenia, obvinenia a väzobného zadržania podozrivých z únosu a vraždy Ľudmily Cervanovej.

Nielen Eduard Pálka, ale prinajmenšom jeden z páchateľov si bol vedomý, že je najvyšší čas, aby sa vyšetrovanie vraždy Ľudmily Cervanovej pohlo dopredu. Autor knihy má k dispozícii spomienky Ivana S., príslušníka sledovacieho útvaru Štátnej bezpečnosti, ktorý bol v rámci akcie Kamera a nadväzujúcich operácií Uzol I - VII nasadený na monitorovanie pohybu, stykov a činnosti podozrivých. Jeho kolega, prezývaný Kašička, cestoval nočným spojom v istú letnú noc z Nitry do Bratislavy s niektorým z rozpracovaných objektov. Nebola to náhoda, ale súčasť sledovania. Každý sedel na inom mieste a na opačnom konci autobusu. Príslušník sledovačky Ivan S. o tejto udalosti ďalej napísal:

Ja som mal Kašičku meniť na Račianskom mýte v Bratislave, kde sme sa za ním hnali, lebo sa odmlčal už v Nitre. Bál sa hovoriť do vysielačky v tichom autobuse. Ako som vystúpil z auta, vidím Kašičku stáť aj s objektom na zástavke mestskej hromadnej dopravy smer dnešná Šancová ulica. Boli tam úplne sami, keď zrazu objekt pristúpil ku Kašičkovi a niečo mu vzrušene hovoril. Potom prešiel na zástavku električky smer Rača. Objekt nastúpil, ja za ním. Okolo 6.00 hod. búchal a zvonil na dvere krajskej správy. Otvoril mu otrávený vrátnik a po krátkom dohadovaní ho pustil dnu. Keď sme sa potom v aute Kašičku pýtali, čo od neho sledovaný objekt žiadal, povedal, že chcel, aby ho odviedol na bezpečnosť, že on to už nevydrží a chce sa priznať.

Jedinou slabou stránkou pamäti tohto príslušníka je okolnosť, že si nevedel spomenúť, či bol sledovaný objekt Milan Andrášik, František Čerman, Miloš Kocúr alebo Roman Brázda...

S vedomím toho, s kým má tú česť, pripravila konšpiratívne pracujúca skupina vyšetrovateľov a kriminalistov detailný plán realizácie akcie Kamera. Okrem zhromaždených dôkazov postačujúcich na obvinenie, zadržanie a väzobné stíhanie podozrivých boli spracované detailné plány na predvedenie podozrivých a kľúčových svedkov. Obsahovali presné časy a miesta, kde budú predvádzané osoby zadržané, akými trasami budú prevážané na výsluch a ktorí príslušníci sa na tom budú podieľať. Súčasťou týchto opatrení bolo vykonanie takzvaných ustanoviek jednotlivých osôb. Išlo o základné osobné údaje a rodinné pomery predvádzaných, adresy trvalého i prechodného bydliska, popis a náčrtok ich bytov, ako aj údaje o osobách žijúcich v bytoch nad, pod a v priamom susedstve podozrivých, respektíve kľúčových svedkov. A, samozrejme, nemohli chýbať ani blokácie na všetkých hraničných priechodoch

pre prípad, že by niekomu z podozrivých zišlo na um napodobniť Františka Čermana a Stanislava Dúbravického, ktorí sa už predtým usilovali opustiť republiku a tým sa vyhnúť trestného postihu.

Blokácie podozrivých boli účinným prostriedkom prevencie. Zaručovali vyšetrovacím orgánom dokonalý prehľad o pokusoch páchateľov utiecť z krajiny a zbaviť sa zodpovednosti za vykonané činy. V prípade Romana Brázdu poslúžilo blokovanie jeho výjazdu do zahraničia dvakrát. Prvý raz ho polícia nechala vycestovať, ale bol neustále pod dozorom agenta, ako aj maďarských bezpečnostných zložiek. Viac o tom hovorí úradný záznam podplukovníka Stanka, ktorý ho začal písať 15. mája 1981 a postupne ho dopĺňal v čase podľa toho, ako sa vyvíjal Brázdov pohyb:

Dnešného dňa zistil major Molnár, že Roman Brázda odcestuje do Maďarskej ľudovej republiky dňa 20. mája 1981 spoločne s filmovým štábom, kde budú do 4. 6.1981 nakrúcať film. Do československej socialistickej republiky sa vráti celá výprava 4. 6.1981. Spoločne sme sa dohodli, že odbor pasovej kontroly zabezpečí, aby mu bol umožnený výjazd do Maďarskej ľudovej republiky, čo sa aj uskutočnilo. Celý štáb prešiel do Maďarskej ľudovej republiky dňa 20. 5.1981 ráno o 6:00 hod cez odbor pasovej kontroly Komárno.

Dňa 20. 5.1981 oznámil mi súdruh Molnár, že Brázda je po dobu pobytu v Maďarskej ľudovej republike obsadený jedným členom filmového štábu. Aby bola kontrolovaná jeho činnosť po dobu pobytu v Maďarskej ľudovej republike, dohodli sme sa spolu na týchto opatreniach:

U pracovníkov bezpečnosti v Gyôre požiadať o jeho obsadenie.

V Maďarskej ľudovej republike požiadať o jeho blokáciu na zamedzenie prechodu cez Maďarskú ľudovú republiku do Juhoslávie a Rakúska, vrátane letísk.

Pracovníkom bezpečnosti v Maďarskej ľudovej republike odovzdať foto Brázdu (osobne som súdruhovi Molnárovi odovzdal 2 ks foto).

Obdobné opatrenia vykonať aj u čermana, na hraniciach zamedziť úteku do Juhoslávie (má výjazdnú doložku) a Rakúska.

Len o pár dní neskôr, vo štvrtok 11. júna 1981, sa Roman Brázda pokúsil vycestovať znova, avšak o 10:35 hod. ho na hraničnom priechode Rusovce - Rajka zadržali. Spolu s ďalšími 30 osobami sedel v autobuse smerujúcom do

susedného Maďarska. Brázdoví boli odobrané cestovné doklady a strážcovia hraníc ho vrátili naspäť na územie Československa a najbližšie dva dni mu bol v pätách sledovací útvar krajskej správy v Bratislave.

Milan Andrášik s manželkou chceli na aute jej otca vycestovať do Maďarska 14. mája 1981, ale z hraničného priechodu Rusovce boli vrátení naspäť, pretože pán manžel mal u seba aj občiansky preukaz, ktorý sa do zahraničia vyvážať nesmel.

Čas sa krátil. Bolo to dva alebo tri dni pred tým, ako na základe detailných plánov boli zadržaní, predvedení a obvinení viacerí aktéri únosu a vraždy Ľudmily Cervanovej, keď na adresu matky Viery Vozárovej, rodenej Zimákovej, prišiel anonymný list. Po viac než roku od doručenia tejto zásielky si na to Zimáková pred vyšetrovateľom prokuratúry spomínala takýmito slovami:

List mal poštové razítko z Nitry, bol písaný rukou v rozsahu asi pol strany dopisného papiera a matne si spomínam, že tam bolo napísané, že nepodpísaný odosielateľ bude vypovedať v prípade vraždy študentky pravdu a ja aby som urobila ako uznám za vhodné.

Zimáková a jej matkaodovzdali anonym svojej známej pani Herdovej, ktorá pracovala na Verejnej bezpečnosti v Nitre. Ostáva veľkou záhadou, prečo sa tento list neskôr stratil. Možno to bude súvisieť s okolnosťou, že prvý, kto zo zadržaných spontánne a pomerne detailne vypovedal o priebehu brutálnych činov spáchaných na Ľudmile Cervanovej, bol jeden z hlavných aktérov tohto prípadu Miloš Kocúr. Výpoveď sa odvolať dala a túto možnosť nielen pán Kocúr hojne využíval, avšak grafologický posudok anonymu by bol nemenný. A to je podľa všetkého aj dôvod, prečo sa časom táto záhadná zásielka stratila.

Dvadsiateho piateho apríla 1980 podal Eduard Pálka návrh na realizáciu prípadu, čím splnil úlohu, ktorú mu zveril námestník federálneho ministra vnútra Ján Pješčák. Na Slovensku však zavládlo záhadné ticho, a preto musel 5. marca 1981 upozorniť federálneho ministra vnútra Jaromíra Obzinu, že v kauze Cervanová „z nezistených dôvodov prichádza k prieťahom". Až potom bola konečne vytvorená nová realizačná skupina vyšetrovateľov a kriminalistov a po premárnených desiatich mesiacoch sa v polovici júna 1981 priblížil dlho očakávaný deň zadržania páchateľov.

6. kapitola

DEŇ D: 15. JÚN 1981

Bol pondelok 15. júna 1981, päť hodín a dvadsať minút ráno. K obytnému bloku číslo 1105/1 na Benkovej ulici v Nitre sa priblížilo Žiguli s evidenčným číslom BBC 03 - 58. Tesne pred pol šiestou z auta vystúpili traja v civile oblečení muži. Jeden z nich ostal stáť pri vchode do domu. Nadporučík Ernest Pinter a nadporučík Ján Augustín vošli do brány. Každý mal v podpažnom puzdre pištoľ vzoru 50 s plným počtom nábojov. Okrem strelnej zbrane boli vybavení obuškom a putami. Pinter a Augustín išli na istotu, nemuseli sa orientovať podľa menoviek. Pri byte predvádzanej osoby zazvonili presne o 5:30. Dvere im otvoril čerstvý absolvent Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre. Mal necelých 27 rokov a na inžinierskom diplome dátum 14. jún 1981. Milošovi Kocúrovi, podozrivému z únosu a vraždy Ľudmily Cervanovej, v pondelok skoro ráno po predchádzajúcej noci ešte evidentne koloval v krvi zvyškový alkohol. Páni nadporučíci sa rozospatému a spoločensky unavenému mladému mužovi predstavili, v mene zákona ho vyzvali, aby ich nasledoval a vedúci zásahu Pinter založil Kocúrovi na ruky putá. Upozornil ho, že ak bude klásť fyzický odpor alebo sa pokúsi o útek, môže byť proti nemu použitá zbraň. Zaskočený podozrivý sa na žiaden odpor nezmohol. Iba sa so zúfalstvom v očiach príslušníkov opýtal, či si poňho prišli kvôli Cervanovej. Ako baránok sa nechal poslušne odviezť do pristaveného Žiguli, posadil sa na zadné sedadlo

medzi Pintera a Augustína a šofér ich po Benkovej, Pražskej, Leningradskej a Železničnej ulici vyviezol von z Nitry na hlavnú cestu smerom na Šaľu. V ten deň sa Kocúrova cesta pred spravodlivosť končila na Okresnej správe Zboru národnej bezpečnosti v Galante, kde bol umiestnený do cely predbežného zadržania.

Veľmi podobné pondelkové ráno prežil 15. júna 1981 aj ďalší podozrivý v kauze Cervanová, takmer tridsaťjedenročný osobný asistent technického riaditeľa podniku Strojsmalt. Nadporučík Németh a nadstrážmajster Zednikovič naňho striehli od šiestej hodiny na Starohájskej ulici v bratislavskej Petržalke. Služobný voz takticky zaparkovali tak, aby videli na vchod číslo 9. Dopredu mali zistené, že František Čerman chodí okolo siedmej s malou dcérkou do škôlky a potom cestuje mestskou hromadnou dopravou do práce. Jeho manželka Marcela Čermanová mala vo zvyku odchádzať z domu o 6:40, do práce jazdila rodinným autom. Čerman bol zadržaný presne o 7:00. Z Petržalky ho zásahová skupina, vedená nadporučíkom Némethom, odviezla do cely predbežného zadržania na Okresnej správe Zboru národnej bezpečnosti v Dunajskej Strede. Tu, rovnako ako jeho spolupáchateľ Kocúr na okresnej správe v Galante, musel počkať až do utorka na prevoz na krajskú správu do Bratislavy, kde boli podrobení prvým výsluchom.

V pondelok 15. júna 1981 bol predvedený aj tretí zo siedmich vrahov. Dvadsaťsedemročný prvý asistent kamery Slovenskej filmovej tvorby Roman Brázda. S organizáciou jeho predvedenia to nemala' polícia práve najľahšie, pretože počas týždňa sa zdržiaval v Bratislave na neznámej adrese, víkend trávil v Nitre, avšak nikdy nebolo jasné, či to bude na Výstavnej, Hatalovej alebo Kodályho ulici. Preto boli spracované až štyri varianty Brázdovho zadržania. Tri boli viazané na Nitru, štvrtá na jeho pracovisko Slovenská filmová tvorba - Koliba. Predvádzacia skupina poručíka Petra Takáča napokon Brázdu zadržala o 11:00 a expedovala ho na Okresnú správu Zboru národnej bezpečnosti do Trnavy. Týmto bolo zaistené, že všetci traja podozriví boli od seba dôkladne izolovaní a nemohli sa počas pobytu v cele predbežného zadržania dohovárať, ovplyvňovať sa navzájom alebo sa jeden druhému vyhrážať.

V ten istý deň vydal vyšetrovateľ nadporučík Jozef Šimek uznesenie o pokračovaní trestného stíhania v kauze Cervanová, ktoré bolo od 31. marca 1977 prerušené. V tomto uznesení je skutok, ktorý bol predmetom trestného konania, popísaný iba veľmi všeobecne a mierne, čo jednoznačne nasvedčuje tomu, že polícia ani v tomto pokročilom štádiu vyšetrovania nepoznala niektoré detaily prípadu a očividne ich nemala ani dopredu vykonštruované, ako to s obľubou verejnosti servírujú páchatelia a servilné médiá. „Mŕtvola Ľudmily

Cervanovej pri náleze mala zviazané ruky za chrbtom a spodnú časť tela mala úplne obnaženú. Vykonanou súdnou pitvou bolo zistené, že pričinou smrti je udusenie utopením. Vzhľadom na spôsob Zviazania rúk, obnaženú dolnú časť tela, miesto nájdenia mŕtvoly je dostatočne preukázané, že smrť menovanej bola zavinená inou osobou," napísal v deň D - 15. júna 1981 nadporučík Šimek. Na záver konštatoval, že uznesenie o pokračovaní trestného stíhania vydal preto, lebo vo veci boli zistené nové skutočnosti „a je potrebné vykonať ďalšie vyšetrovacie úkony". K novým podstatným poznatkom sa vyšetrovatelia procesným spôsobom dopracovali až po vypočutí niektorých svedkov, ktorí boli v tento rušný pondelok taktiež zadržaní a predvedení na vypočúvanie. Až potom o deň neskôr mohol Jozef Šimek vydať nové uznesenie, ktorým pánov Kocúra, Čermana a Brázdu priamo obvinil. Dovtedy však museli čakať v celách predbežného zadržania a hlboko sa zamýšľať nad svojím doterajším životom.

Pätnásteho júna 1981 boli zaistení a vypočutí ako svedkovia aj ďalší podozriví. Išlo o Nadeždu Beňovú, Vieru Zimákovú (vydatú Vozárovú), Jozefa Škrobánka a Milana Andrášika, ktorého procesné postavenie v rámci trestného konania sa veľmi rýchlo zmenilo, pretože po výpovedi svedkyne Viery Zimákovej bol zadržaný a čochvíľa sa zaradil ku Kocúrovi, Čermanovi a Brázdoví ako obvinený.

Osobitné postavenie mal ďalší svedok a podozrivý v jednej osobe - Igor Urbánek. V deň D nebol predvedený ani zadržaný. Napočudovanie sa 17. júna 1981 bezproblémovo dostavil na výsluch na základe úradného predvolania.

Z výpovedí svedkov, ktoré si onedlho rozoberieme, boli procesné zdokumentované také poznatky, že hneď 16. júna 1981 mohol nadporučík Šimek vydať ďalšie uznesenie. Obvinil v ňom Romana Brázdu, Miloša Kocúra a Františka Čermana z trestných činov obmedzovania osobnej slobody a vraždy, ktorých sa podľa jeho právneho názoru dopustili spolupáchateľstvom. V uznesení ešte nebola zmienka o znásilnení. Vyšetrovateľ Šimek v ňom konštatoval, že je odôvodnený záver, že títo traja podozriví „dňa 9.7.1976 v dobe medzi 22:30 až 23:00 hod. v Bratislave spred internátu Ľudovíta Štúra po vzájomnej dohode násilne vtiahli do osobného motorového vozidla značky Fiat 125P, štátnej poznávacej značky NRA 15 1 76, Ľudmilu Cervanovú, narodenú 10. 11. 1956, a odviezli ju do rodinného domu v Bratislave, kde ju nútili piť alkohol, vyzliekli ju donaha, zviazali jej ruky a ústa, aby sa nemohla brániť". Ako vidno, zo svedeckých výpovedí ešte nebolo jasné, že medička bola aj znásilnená. Aj opis druhého skutku - vraždy - poukazuje na to, že Šimekovi z výsluchov, ktoré vykonávali jeho kolegovia i on osobne, zatiaľ nebol zrejmý celý kauzálny sled udalostí, ktoré boli zavŕšené vraždou. V tejto časti uznesenia totiž konštatuje,

že Brázda, Kocúr a Čerman v noci z 9. na 10. júla 1976 Cervanovú opäť násilím naložili do auta a „spoločne za prítomnosti Vozárovej, rodenej Zimákovej, ju zviazanú odviezli do obce Kráľová pri Senci, okres Galanta, kde ju spoločne úmyselne usmrtili, a to tak, že ju zviazanú hodili do rieky Čierna voda, kde bola dňa 14. 7. 1976 nájdená jej mŕtvola". Z citovaného opisu je očividné, že bezpečnosť ešte zďaleka nepoznala celý skutkový dej. Až o niečo neskôr vysvitlo,'že páchatelia Ľudmilu Cervanovú najprv utopili v termálnom jazierku a až potom sa jej tela zbavili vhodením do neďalekej riečky. Aj na základe tohto zistenia môžeme oprávnene konštatovať, že keby mala polícia vopred vyhliadnuté obete, z ktorých urobí páchateľov, priebeh vraždy by bol najneskôr v tomto uznesení opísaný tak, ako bol napokon ustálený skutkový dej tohto ohavného trestného činu.

Už prvé hodiny v cele predbežného zadržania naznačovali, kto sa bude ako správať pri výsluchoch. Zo záznamov pokračujúcej operácie Kamera vyplýva, že Miloš Kocúr, ako iniciátor únosu a znásilnenia Ľudmily Cervanovej, si je „vedomý, čo všetko zapríčinil" a zrejme si uvedomoval, že ak sa má vyhnúť hrdelnému trestu, musí pri výsluchoch spolupracovať a zároveň čo najviac viny preniesť na spolupáchateľov. Človeku, s ktorým zdieľal celu predbežného zadržania, priznal, že má na svedomí „pohlavné zneužitie a vraždu", ale zároveň' tvrdil, že on priamo nevraždil, pretože sa kúpal, „...je zvedavý, čo asi mohli vypovedať iní. Má obavu, žé priatelia to nepriznajú, respektíve že to všetko zvedú na neho, lebo bol opitý," uvádza sa v jednom z nespočetných agentúrnych záznamov z akcie Kamera, datovanom 17. júna 1981. Miloš Kocúr sa dokonca explicitne vyjadril, že okrem obete bola na mieste činu „aj druhá žena", a spomedzi spolupáchateľov menovite označil Milana Andrášika. Nebude na škodu zdôrazniť, že tieto reči zadržaný Kocúr viedol spontánne a úplne dobrovoľne pred nocľažníkom tej istej policajnej cely. Ak sa chce dodnes vyhovárať, že bol pod enormným psychickým tlakom a že prvé výpovede, v ktorých sa priznával aj pred vyšetrovateľom, urobil na základe rôznych hrozieb, mal by si spomenúť, čo všetko prezradil počas väzenského klebetenia. Z citovaného záznamu totiž ďalej vyplýva, že Miloš Kocúr v cele spomenul aj to, že Ľudmilu Cervanovú zobrali na nejaký byt, kde ju zviazali. Odmietol však, že by sa na tomto akte podieľal. „Berie účasť iba na tom, že ju - Ľ. C. - vtiahol do vozidla on so svojím priateľom, meno ktorého nepovedal. Uviedol, že boli na fiatke. A začalo sa to na zábave na internáte," píše sa okrem iného v agentúrnom zázname, podľa ktorého Kocúr zhodnotil svoju situáciu tak, „že si musí zohnať dobrého obhajcu". Vo veľavravnom dokumente sa ďalej uvádza, že strojca únosu medičky Cervanovej síce niečo priznáva, ale „nehovorí všetko, svoju osobu

sa snaží uchrániť menením faktov vo svoj prospech. Preto má aj obavy z toho, že ak budú vypovedať spoločníci, tak budú fakticky vypovedať proti nemu." Posledná veta citovaného agentúrneho záznamu znie priam prorocky, a preto je potrebné uviesť ju aj na tomto mieste: „Dá saočakávať, že svoje doznanie bude v budúcnosti popierať."

František Čerman sa v cele predbežného zadržania správal oveľa zdržanlivejšie ako jeho kamarát Kocúr. Prvý večer až do rána takmer neprehovoril. Keď sa mu napokon pri podávaní kávy rozviazal jazyk, klamal svojho spolubývajúceho rovnako ako vyšetrovateľov. Dokola opakoval, že je nevinný a všetky dôkazy svedčiace proti nemu sú vykonštruované. Neustále sa držal tvrdenia, že z UNIC klubu išiel spolu s kamarátom a dvomi Francúzkami na priateľov byt, no nie je si istý, či dopravným prostriedkom alebo pešo. Čerman správne predpokladal, že zadržaný je aj jeho kamarát a „aby nemali medzi sebou vo výpovediach rozpory, uvedie, že nevie, ako konkrétne v ten deň - noc išli na byt".

Po príchode do cely predbežného zadržania sa Roman Brázda svojmu spolubývajúcemu úctivo predstavil, poumýval sa a ležiac na posteli meditoval o situácii, v ktorej sa ocitol. Bol mimoriadne rozrušený a okolo jedenástej hodiny v noci žiadal službu, aby mu priniesli uznesenie o obvinení, na čo bol upozornený, že je čas nočného pokoja, a preto požadovaný dokument dostane až ráno. Aj sa tak stalo, ale po nepokojnom spánku doň ani len nenahliadol, mávol nad ním rukou. Podľa agentúrneho záznamu zo 17. júna 1981 z akcie Kamera sa viac zaujímal o to, „či si je možné žiadať advokáta, čo on chce, ako je vo vyšetrovacej väzbe, či tam možno dostať peniaze a balíky, ako to chodí vo výkone trestu, či je dosť peňazí, cigariet, aké sú zárobky a vreckové".

Prvú noc strávili traja obvinení v cele predbežného zadržania bez toho, aby boli vypočutí. Kocúr nocoval v Galante, Čerman v Dunajskej Strede a Brázda v Trnave, odkiaľ ich kriminalisti na druhý deň previezli na krajskú správu do Bratislavy a boli podrobení prvým výsluchom. V deň D 115. júna 1981 boli v postavení svedkov vypočutí i ostatní podozriví. Medzi nimi aj bez mesiaca tridsaťročný pán inžinier Milan Andrášik, zamestnaný ako technik - stavbyvedúci v Montážnom podniku spojov. Bol to dlhý výsluch. Trval od 7:30 do 21:45 a vyšetrovateľ Jozef Šimek na základe svedkovej výpovede zaprotokoloval desať husto popísaných strán.

EH

Andrášik v podstatných veciach klamal. Avšak niektoré z jeho vyjadrení nám pomáhajú zorientovať sa v tom, čo predchádzalo tragickým udalostiam z 9. na 10. júla 1976, a pochopiť, akú stratégiu obhajoby si spolu s kamarátom Františkom Čermanom zvolili. Milan Andrášik návyše ukázal, že v záujme vlastnej záchrany bol ochotný potopiť ďalšieho priateľa Romana Brázdu.

Svedeckú výpoveď začal nedeľou 4. júla 1976. V ten deň sa mal na kúpalisku v Nitre medzi inými stretnúť s Františkom Čermanom a jeho snúbenicou Marcelou Bónovou, Nadeždou Beňovu a Romanom Brázdom. Rozprávali sa o tom, že v piatok a cez víkend bývajú počas letných prázdnin na internáte v Mlynskej doline diskotéky. Nezáväzne sa dohodli, že tí z partie, ktorí bývajú v Bratislave, prídu v piatok na diskotéku, a nebolo vylúčené, že sa tam z Nitry nejako dopravia aj ďalší. Inžinier Andrášik vypovedal, že ešte v nedeľu večer odcestoval autobusom z Nitry do Bratislavy, kde celý týždeň riadne chodil do práce. V tom čase spolu s Čermanom pračovali v podniku zahraničného obchodu Omnia. Boli zaradení ako samostatní obchodno-technickí referenti a dokonca spoločne zdieľali jednu kanceláriu.

V ďalšej časti výpovede sa Andrášik sústredil na opis svojej verzie priebehu 9. júla 1976. Spomenul, že Čerman mal v tom čase na návšteve dve Francúzky, ktoré sa práve v ten deň vrátili z Prahy do Bratislavy a Marcela Bónová ich pred obedom priviedla pred budovu Omnie. Potom sa všetci piati spolu vybrali do kaviarne Grand, kde pri drinkoch strávili celú obednú prestávku. Bónová s cudzinkami prišli pred Omniu aj po pracovnom čase a jej snúbenec František Čerman ich mal zobrať na Andrášikov byt na Heyrovského ulici 14 v mestskej časti Bratislava - Lamač. Majiteľ bytu ostal ešte asi hodinu v meste a; ako sám uviedol, nie je vylúčené, že sa vo vinárni Kohút stretol s Milošom Kocúrom, Romanom Brázdom, Jurajom Lachmanom a Petrom Okenkom. Pripustil, že sa s nimi mohol rozprávať o diskotéke v Mlynskej doline. Keď prišiel domov do Lamača, Čermanova snúbenica Marcela Bónová bola urazená a nechcela s nimi nikam ísť. Na diskotéku do Mlynskej doliny sa teda vybrali vo štvorici - Andrášik, Čerman a sestry Cohenové.

Svedok inžinier Andrášik si pamätal, že do Mlynskej doliny mohli doraziť okolo pol deviatej večer. V UNIC klube hrala nejaká kapela, no nevedel si spomenúť na jej meno. Pred vchodom do sály stáli dve skupiny Nitranov. Prvú tvorili Kocúr, Brázda, Lachman a Okenka, v druhej boli Urbánek, Škrobánek a Ôlvecký. Potom zopakoval už známe fakty o tom, že vstup do UNIC-u im vybavovali bossovia Socialistického zväzu mládeže Peter Hlavanda a Juraj Tokár, milenec svedkyne Nadeždy Beňovej. Keď už sa v rozpore s predpísanými pravidlami dostali dnu, štvorica sa uvelebila asi v treťom boxe a chvíľami pri nich sedel aj párik Beňová - Tokár. Pri príležitosti tejto výpovede svedok Andrášik vlastnoručne spracoval plánik UNIC klubu a odovzdal ho vyšetrovateľovi.

V tejto fáze výpovede prišiel na rad opis diania na diskotéke. Potvrdil, že v jej priebehu popíjali alkohol, aj keď to bolo zakázané. Andrášik si len nevedel spomenúť, či im ho zadovážil bufetár alebo sám socialistický mládežníc-

ky predák, zástupca riaditeľa internátu a politický ekonóm Peter Hlavanda. Celkom isto si však pamätal, že Nadežda Beňová ho požiadala, aby dohovoril Brázdoví, ktorý je podnapitý a nevhodne sa správa k dievčatám. Sám pritom potvrdil, že videl, ako študent Fakulty akadémie múzických umení nasilu ťahá dievča do tanca, a preto ho aj údajne napomenul.

Podľa Milana Andrášika väčšinu času na diskotéke trávil tým, že sa zabával s Čermanom a jeho návštevníčkami z Francie. Tancovali aj v kruhu a je dosť možné, že na záver dievky z Francúzska krepčili aj bosé, čím upútali pozornosť viacerých prítomných.

Potom nasledovala veta, ktorú je potrebné uviesť v plnom znení:

Poóas diskotéky som v priestore klubu zaregistroval aj prítomnosť Viery Zimákovej, s ktorou sa viacej poznal čerman. Neviem povedať, s kým sa ona bavila.

Okolnosť, že si Andrášik spomenul na prítomnosť Zimákovej ostro kontrastuje s jeho neskoršími klamstvami, v zajatí ktorých žije dodnes. On a jeho kriminálni spoločníci totiž svorne tvrdia, že Zimáková sa diskotéky zúčastniť nemohla. V pondelok 15. júna 1981 však o prítomnosti radodajnej Viery spontánne a dobrovoľne vypovedal niečo celkom iné. V tejto súvislosti Andrášik zároveň konštatoval, že nevie, ako sa jednotlivé partie jeho známych dostali z Nitry do Bratislavy.

Samozrejme, vyšetrovateľa Šimeka zaujímalo, či a kto počas diskotéky organizoval pokračovanie zábavy formou žúru v súkromnom byte alebo rodinnom dome. Andrášik niečo také rozhodne vylúčil a dokonca poprel aj to, že vedel o tom, že Roman Brázda prišiel do Bratislavy na otcovom aute. Na druhej strane pripustil, že v priebehu akcie mu niekto mohol navrhnúť, aby sa išlo k nemu na byt do Lamača, ale túto možnosť označil za vylúčenú, pretože na Heyrovského 14 bola Bónová a oni s Čermanom mali na krku aj dve Francúzky. Podľa neho chlapci z Nitry odišli z UNIC klubu už okolo pol desiatej večer a on so svojou partiou približne pol hodiny pred polnocou. Z toho jednoznačne rezultoval záver, že Andrášik ani nemohol nikoho vidieť zhromažďovať sa vo vestibule. A aby bolo jasné, že s prípadom naozaj nemá nič spoločné, uviedol: „Nikto z uvedených partií sa mi nezveril a ani nikto nespomínal, že by niekto z nich mal odprevádzať z internátu nejaké dievča, neviem kde a aké dievča to malo byť."

Keď sa Milan Andrášik takto vysporiadal s otázkami súvisiacimi s diskotékou, sústredil sa na odchod z Mlynskej doliny do Lamača. Nedokázal uviesť,

akým východom opustili internát Ľudovíta Štúra, ale veľmi presne vedel, že autobusom číslo 39 sa odviezli ku krčme Slovák a odtiaľ išli domov na Heyrovského ulicu 14 buď taxíkom, alebo nočným spojom. Ďalej si svedok detailne pamätal, že do bytu prišli okolo jednej v noci a spolu s Čermanom a sestrami Cohenovými z Francúzska sa, popíjajúc víno a počúvajúc hudbu z magnetofónu, rozprávali. Zo zábavy ich občas vytrhla rozhnevaná Marcela Bónová, ktorá klopala na stenu, aby boli tichšie. Takto to malo pokračovať až do štvrtej hodiny rannej, keď naštvaná snúbenica urobila zábave rázny koniec. „Bónová spravila scénu, volala Čermana, aby už išiel spať," nadiktoval do zápisnice Andrášik.

Keď sa takto tanečným krokom preniesol cez noc z 9. na 10. júla 1976, prikročil k vysvetľovaniu, ako prebiehala sobota. A bol to príbeh vskutku pozoruhodný, no na zaplakanie nedôveryhodný. Milan Andrášik vyšetrovateľovi Šimekovi rozpovedal bájku o tom, že po diskotéke a nočnom mulatovaní vstával až okolo obeda, a to tiež len preto, že ho zobudili jeho rodičia, ktorí sa práve vrátili z Brna. Čerman s Bónovou už mali medzičasom odísť do Nitry. Otec s matkou sa údajne veľmi čudovali, keď im na zvonenie neotvoril syn Milan, ale jedna zo sestier Cohenových. Pýtali sa ho vraj, kto sú tie dve mladé dámy a čo uňho robia. Andrášik vo výpovedi príchod rodičov do Bratislavy vysvetlil tak, že jeho matka sa v Brne liečila na kŕčové, žily a práve v túto sobotu sa vracala z akéhosi vyšetrenia. Ošetrujúci lekár pani Andrášikovej zrejme musel byť veľmi pracovitý a obetavý človek, keď kvôli nej ordinoval aj v sobotu predpoludním. Keď sa takto všetko vysvetlilo, rodičia odviezli Andrášika aj s Francúzkami do Nitry, kde zahraničná návšteva pobudla v ich príbytku a neskôr bola prevezená do bytu Čermanových rodičov.

Svedecká výpoveď inžiniera Andrášika pokračovala vysvetľovaním, že on veru žiadnych svedkov neovplyvňoval. Preňho bola totiž akcia v UNIC klube iba „bežná diskotéka" a o únose a vražde nejakej študentky sa, ako nie veľmi presvedčivo tvrdil, dozvedel dva až tri týždne po jej uskutočnení. A potom porozprával ďalšiu krkolomnú historku:

Asi tak mesiac až dva po diskotéke som náhodou išiel do reštaurácie Zobor v Nitre, kde som sa náhodou stretol s Beňovou, ktorá tam už bola, sedela sama a ja som si k nej prisadol. Po chvíli si k nám prisadol aj Brázda. Neviem, ako tam a prečo prišiel. Medzi rečou Beňová spomenula, že bola vyšetrovaná príslušníkmi Verejnej bezpečnosti v súvislosti s uvedenou vraždou, pričom nám nič bližšie nehovorila, čo sa jej pýtali a čo im povedala. Ja som na toto skoro

vôbec nereagoval, zaujímalo ma to iba okrajovo. Brázda reagoval na to tak, že pri budúcich vyšetrovaniach aby nespomínala jeho meno. Ja som jej na to povedal, že on tam na diskotéke mal nejaké nepríjemnosti. Týmto som mal na mysli nejakú nepríjemnosť, ktorú mal mať Brázda vo výťahu internátu v Mlynskej doline, čo mi spomínal Brázda, že sa toto malo stať pred tou vraždou alebo v deň vraždy.

Takže podľa Milana Andrášika sa to všetko zomlelo iba náhodou a vlastne ho to celé ani nezaujímalo, ale ak už aj niekto svedkyňu Nadeždu Beňovú ovplyvňoval, tak nie on, ale Roman Brázda. Takto nešikovne sa chcel vyvliecť z podozrenia, že aj on bol aktívny pri ovplyvňovaní svedkov, o čom novému vyšetrovaciemu tímu zanechal dostatok informácií Eduard Pálka v dokumentácii z akcie Kamera.

Andrášik pripustil, že na jar roku 1978 sa stretol s Beňovou na jej požiadanie v bratislavskej kaviarni Luxor. Bolo to po jej ďalšom vyťažovaní Pálkovou skupinou. Naďa, ako ju všetci v partii familiárne volali, sa pri tejto príležitosti mala kamaráta Milana opýtať, či si myslí, že na diskotéke bol aj Brázda, „ja som jej povedal, že si myslím, že tam nebol," uviedol do zápisnice Andrášik. Povedal to aj napriek tomu, že len pred niekoľkými chvíľami vyšetrovateľovi nadiktoval, že Brázda na diskotéke bol a dokonca ho aj pre jeho nevhodné správanie napomínal. Ak teda vyšetrovateľovi potvrdil, že Brázda na diskotéke bol, ale na Beňovej otázku odpovedal záporne, je evidentné, že ju chcel uviesť do omylu, aby si myslela, že Brázda na akcii v UNIC klube nebol. Vyšetrovateľovi aj navzdory tomu svätosväte tvrdil, že on svedkyňu neovplyvňoval.

Svedecká výpoveď z 15. júna 1981 zreteľne ukazuje, že Andrášik sa správal puntičkársky lojálne k Čermanovi, no k Romanovi Brázdoví priam macošsky. Spomenul, že ho v roku 1978 navštívil Brázda aj s manželkou. Andrášik sa ho mal pri tejto príležitosti opýtať, ako to bolo s diskotékou v UNIC klube, na čo sa mal Brázda Vyjadriť tak, že „to je v poriadku". A nasledoval veľmi rafinovaný úskok, ktorým chcel pán inžinier akiste vyvolať dojem, že s vyšetrovateľom spolupracuje. V skutočnosti sa len držal svojej taktiky presúvať všetko podozrenie na svojho kamaráta zo Slovenskej filmovej tvorby:

Brázda mi pritom povedal, že on sa doma pozrie do denníka svojej manželky a že potom si bude na ten deň niečo pripravovať. Nechcem povedať, že by si chcel tým robiť alibi, lebo toto slovo nepadlo, ale v tomto zmysle to vyznelo. Ja som mu nehovoril, aby si na ten deň pripravil nejaké alibi.

Pri iných stretnutiach mal Brázda údajne Andrášikovi povedať, že auto jeho otca bolo v čase spáchania vraždy v servise, takže s ním nemohol byť v Bratislave. Neskôr sa zase pred svedkom vyjadril, že v kritický deň bol na slávnostiach vo Východnej a dokonca mal povedať, že „do úvahy prichádza aj opustenie republiky, teda emigrácia".

A aby toho nebolo málo, veľký hrdina Andrášik, ktorý spolu s Kocúrom vtiahol do auta bezmocnú Ľudmilu Cervanovú, všetko priklincoval alibistickým a zbabelým dištancovaním sa od svojho priateľa 1 spolupáchateľa: „Ja som na toto všetko a po tomto povedal Brázdoví, že ja sa s ním už nechcem vôbec stretávať."

V duchu predchádzajúcich vyhlásení svedok Milan Andrášik poprel, že by ovplyvňoval ďalších svedkov jozefa Škrobánka a Igora Urbánka. Priznal iba toľko, že v roku 1978 sa v Bratislave opäť „náhodou" stretol s Romanom Brázdom a znova len tak náhodou s ním išiel na internát za Vierou Zimákovou. Počas návštevy bol, ako ináč, aktívny iba Brázda. Podľa Andrášika jej mal na izbe povedať, že „niečo nemá hovoriť, neviem si spomenúť, čo. Ja som o prípade nehovoril."

Na záver výsluchu sa vyšetrovateľ Šimek svedka Andrášika opýtal, prečo pri ostatnom vyťažovaní ľuďom z Pálkovho tímu povedal, že potenciálnym vrahom je Brázda. Svojou odpoveďou priateľa a spolupáchateľa opäť zhodil. „Toto som uviedol preto, že vychádzalo pri mojich výsluchoch to, že bol prítomný na diskotéke, že sa spomínalo jeho auto a čiastočne aj z toho, ako som poznal Brázdu, že keď mal vypité, mal sklony k agresivite," povedal Andrášik.

Bolo trištvrte na desať večer a výsluch Milana Andrášika bol skončený. Presne o 22:00 vyšetrovateľ so súhlasom krajského prokurátora Emila Majerhofera rozhodol, že tohto svedka zadrží ako podozrivú osobu. Približne štyri hodiny predtým totiž pred vyšetrovateľom poručíkom Vladimírom Lamačkom vypovedala svedkyňa Viera Vozárová, rodená Zimáková. Z jej svedectva vyplynuli také skutočnosti, ktoré odôvodňovali záver, že Andrášika je potrebné zadržať. Tak ako to bolo uvedené v zápisnici o zadržaní osoby v prípade pánov Kocúra, Čermana a Brázdu, aj v protokole o Andrášikovom zaistení bolo pripojené upozornenie: „Venovať zvýšenú pozornosť, izolovať od Františka Čermana, Miloša Kocúra, Romana Brázdu, Jozefa Škrobánka, Nadeždy Beňovej, Viery Vozárovej."

Posledná menovaná, ktorú v celej knihe uvádzame prevažne pod jej dievčenským menom Zimáková, mala v pondelok 15. júna 1981, keď vypovedala ako svedok v kauze vraždy Ľudmily Cervanovej, necelých 28 rokov. Bola vydatá za Otta Vozára, s ktorým mala dcérku Luciu. Pred tým, než odišla na materskú dovolenku, pracovala ako zubná lekárka vo Vrábľoch, kam denne dochádzala z miesta svojho trvalého bydliska v Nitre. Na začiatku výsluchu

bola vyšetrovateľom Lamačkom poučená o právach a povinnostiach svedka a na znak súhlasu podpísala, že poučeniu porozumela a vypovedala dobrovoľne.

Viera Zimáková na deviatich stranách pred vyšetrovateľom procesným spôsobom zopakovala mnohé z toho, čo v predchádzajúcich rokoch pri vyťažovaní povedala Eduardovi Pálkovi a jeho kolegom Zdenkovi Rohanovi a Ladislavovi Hermanovi. Obeť Ľudmilu Cervanovú zásadne neosobne nazývala ako „to dievča“. Mimochodom, veľmi podobne sa počas výsluchov o zavraždenej vyjadrovali aj samotní páchatelia. Keď vyšetrovateľ predložil Zimákovej fotoalbum, povedala, že „to dievča" spoznáva na fotke číslo 8, na ktorej bola naozaj Ľudmila Cervanová, aj keď podľa svedkyne v lete 1976 mala dlhšie vlasy.

Je zaujímavé, že pri identifikácii účastníkov diskotéky a akcie na byte svedkyňa síce spoznala na jednej z fotografií Pavla Beďača, ale v UNIC klube ho údajne nevidela. Mediálna obhajoba vrahov často argumentuje tým, že Zimáková a Beďač sa v čase vraždy Ľudmily Cervanovej nepoznali, a preto sa nemohli stretnúť ani pri jej brutálnom znásilňovaní a následnom odstránení v termálnom jazierku neďaleko Kráľovej pri Senci. Nielen skutočnosť, že menovaného pána identifikovala na fotografii, potvrdzuje ich skoršiu známosť, ale aj záznam zo sledovania v rámci operácie Kamera. Vo štvrtok 25. júna 1981 si Zimáková oblieka letné biele šaty a tesne pred pol piatou popoludní vyšla v spoločnosti neznámej ženy na nákupy. Pred sebou tlačila hnedý kočík, v ktorom bola jej maličká dcérka. „Spoločne prešli na Leninovu triedu, kde Mona (krycie meno sledovanej Zimákovej 1 pozn. aut.] vošla do predajne Potraviny Úspech. V uvedenej predajni Mona urobila nákup. Po zakúpení tovaru Mona vyšla z predajne v spoločnosti neznámej ženy, spoločne prešli na ulicu Obrancov mieru, kde sa Mona zdravila s neznámym mužom v osobnom motorovom vozidle značky Zastava bielej farby ŠPZ NRC 10 - 18," dokumentuje záznam zo sledovania. Neskôr bolo lustráciou zistené, že neznámy muž, s ktorým sa Viera Zimáková zdravila na ulici Obrancov mieru, bol Pavol Beďač, spolupáchateľ znásilnenia a vraždy Ľudmily Cervanovej, ktorý neskôr tvrdil, že sa so svedkyňou spoznal až v roku 1990.

Na začiatku výpovede Viera Zimáková potvrdila, že viac alebo menej poznala ľudí, ako sú Milan Andrášik, František Čerman a jeho snúbenica Marcela Bónová, Roman Brázda, Miloš Kocúr, Stanislav Dúbravický, Nadežda Beňová, Vladimír Varga, Jozef Škrobánek a Igor Urbánek, „ktorý o mňa prejavoval aj záujem".

Nie úplne presne popísala, ako a prečo prišla v kritický deň do Bratislavy, avšak večerné dianie na internáte Ľudovíta Štúra vedela popísať celkom verne. Bez rozpakov, spontánne a úplne dobrovoľne uviedla na scénu jedného z hlavných protagonistov udalostí z 9. júla 1976:

Vo vestibule som náhodne stretla Romana Brázdu, ktorý mi hovoril, že v UNIC-u je diskotéka, a pozval ma na ňu. Je možné, že ma vtedy pozval aj na izbu v internáte, kde sa dožadoval odo mňa pohlavného styku, ja som však s tým nesúhlasila.

Keď sa teda z izby vrátili naspäť na prízemie, stretla pred vchodom do UNIC klubu Igora Urbánka, ktorý, rovnako ako ona, nemal vstupenku a potrebné doklady, aby sa legitímne mohol zúčastniť diskotéky. Zimáková vypovedala, že do klubu sa dostala buď tak, že jej Brázda vybavil vstupenku, alebo prešla cez dievčenský blok internátu do bufetu a z neho priamo do sály.

Viaceré okolnosti sa vo výpovediach svedkov, ale aj páchateľov, veľakrát opakujú a prinajmenšom na začiatku ustaľovania skutkového deja ich musíme v záujme prehľadnosti a autenticity opakovane uvádzať aj v tomto texte. Ide napríklad o udalosti, ku ktorým došlo počas vystúpenia Elánu v UNIC klube. Zimáková vypovedala, že vnútri videla dve partie Nitranov. Pri jednom boxe sedeli Andrášik, Čerman a Francúzky a pri ďalšom skupina, v ktorej boli Brázda a Kocúr. Svedkyňa bola raz pri jednej a potom pri druhej skupine. Rozpamätala sa, že tancovala s Urbánkom a Brázdom, potom sa krepčilo aj v kole. Dokonca vedela aj to, že Nitrania mali pod stolom ukryté víno.

Viera Zimáková pokračovala opisom toho, ako opustila internát Ľudovíta Štúra: „Bolo určite už po 22:00 hod., keď sme celá spoločnosť odchádzali z diskotéky. Ešte predtým bola reč o tom, že sa pôjdeme všetci zabávať na nejaký žúr." Najprv sa údajne zdráhala súhlasiť, že sa pôjde ďalej baviť, lebo nemala odvoz z akcie, ale Brázda jej povedal, že je v Bratislave autom a že ju odvezie. Vypovedala, že z internátu vyšla v spoločnosti Romana Brázdu. Išli k jeho autu, ktoré mal odstavené na parkovisku hneď vedľa spojnice s cestou vedúcou od internátu ku konečnej zastávke autobusu číslo 39. Brázda otvoril auto, sadol si na miesto šoféra a ona vedľa neho. Po chvíli prišli Andrášik s Čermanom a sadli si na zadné sedadlá. Auto sa pohlo po spojovacej cestičke, na jej konci zatočilo doľava. Podľa Zimákovej v hornej časti cesty medzi internátom a zastávkou nastúpil aj Kocúr, sadol si dozadu na pravú stranu. Približovali sa k autobusovej zastávke, v blízkosti ktorej stálo asi dvadsaťročné dievča.

V tejto časti svedeckej výpovede prišla Viera Zimáková s prvým opisom dramatických udalostí:

Zrazu pri tom dievčati Brázda s autom zastavil a vystúpil z neho určite Miloš Kocúr. To si pamätám, nakoľko sedel vpravo v aute. A mohol z neho vystúpiť buď óerman, alebo Andrášik, no pravde-

podobnejšie to mohol byť Andrášik, nakoľko ten sedel vľavo pri druhých dverách. (...) Tí dvaja, čo vystúpili z auta, začali násilím ťahať to dievča do auta, ona nechcela ísť, bránila sa, takže keď Ju chytili za ruky, tak sa im snažila vytrhnúť a metala sa. Okrem toho kričala; Nechajte ma, pustite ma! A tiež kričala o pomoc. Toto kričala hlasno. Napriek jej odporu sa im ju podarilo vtiahnuť do auta. Potom v aute sedeli vzadu všetci štyria, ona sedela medzi Kocúrom a Ferom čermanom.

1 keď si niektorými detailmi nebola istá, bolo zrejmé, že vyšetrovateľovi práve opísala únos, a to, čo nasledovalo, iba potvrdzovalo, že páni Andrášik, Čerman, Kocúr a Brázda sa v tejto fáze svojho nezákonného konania na Ľudmile Cervanovej dopúšťali trestného činu obmedzovania osobnej slobody. Dokumentuje to aj vyjadrenie Viery Zimákovej, podľa ktorej Cervanová únoscov žiadala, aby ju pustili, pretože chce cestovať do Košíc. A ona sama svojim kamarátom dohovárala, nech dievča pustia, pretože „to nemá význam".

Cestu z Mlynskej doliny k domu, kde sa konal nemravný žúr, nesledovala, pretože z vývoja udalostí mala obavy, pripustila však, že mohli ísť okolo Lafranconi. Po desiatich až pätnástich minútach jazdy zastavili v tichej štvrti, kde boli samé rodinné domy. Objekt, do ktorého mali namierené, mal kovový plot a bránku, bola pri ňom záhrada. Zimáková sa vyjadrila, že kľúče mal niekto z dvojice Andrášik 1 Čerman. Aj ďalšie vyjadrenie svedkyne nasvedčuje tomu, že páchatelia obmedzovali osobnú slobodu medičky Cervanovej: „Všetci sme vystúpili z auta, Čerman a Kocúr držali to dievča a viedli ho do domu.“

Hneď po tom, ako vošli do domu, prešli malou predsieňou a z nej zamierili rovno do izby, kde boli fotelky a gauč. Z výpovede svedkyne vyplýva, že prítomní páni okamžite začali s konzumáciou alkoholu a „robili si srandu" z Cervanovej. „Dievča ich žiadalo, aby ju pustili, že sú hnusní, protivní, vravelo im, že to tak nenechá," vypovedala Zimáková, a keďže sa vraj nemohla pozerať na to, ako sa k obeti správali, išla s Čermanom do vedľajšej izby, na ktorej nechali pootvorené dvere. „V tejto izbe ma Čerman žiadal, aby som sa s ním vyspala, no ja som odmietla," uviedla ďalej do protokolu. Je málo pravdepodobné, že v tomto ohľade hovorila pravdu, pretože ona aj Cervanová boli (jedna dobrovoľne, druhá unesená] na žúre preto, aby boli rozkokošeným chlapcom po vôli.

Tiež je málo pravdepodobné, že Zimáková nevidela nič z toho, čo sa dialo v prvej izbe, kým ona bola vedľa potme s Čermanom a údajne s ním nesúložila. Z jej nasledovného opisu udalostí sa však dá vyrozumieť veľmi presne, čím si pred smrťou prešla Ľudmila Cervanová:

S ôermanom som tam mohla byť pol až hodinu a počula som, ako to dievča na nich kričí, aby ju nechali tak, aby jej nič nerobili, a žiadala, aby ju pustili. Oni traja, čo tam ostali, sa smiali na tom dievčati, asi jej niečo robili a ona kričala. Domnievam sa, že ju mohli aj znásilniť a že ju nútili piť víno, nakoľko oni sú toho schopní, lebo víno nútili piť aj mňa. To usudzujem aj z toho, že keď som sa potom vrátila do izby, tak som videla, že to dievča sedí na gauči, spodnú časť tele mala holú, nohavice mala vyzlečené, o spodných nohaviciach neviem, či ich mala vyzlečené len cez jednu nohu alebo úplne. Ďalej som si všimla, že to dievča malo zviazané ruky dozadu nejakou šnúrou, ktorá bola špinavo biela. (...) Tiež sa domnievam, že jej niečím zapchávali ústa, nakoľko keď som bola vedľa v izbe, tak som počula jej krik tlmenejšie. To dievča, ako som povedala, sedelo na gauči, a to medzi Brázdom a Andrášikom. To dievča bolo prestrašené a už sa ani moc nebránilo.

Vo výpovedi z 15. júna 1981 Viera Zimáková neuviedla žiadne ďalšie detaily ohľadom znásilňovania a spútavania obete. Uviedla, že v jej prítomnosti sa páchatelia nerozprávali o tom, čo urobia s Cervanovou, len si pamätá, že jej do úst napchali handru alebo jej pusu previazali vreckovou. Predtým, než opustili dom, zbežne poupratovali. Čerman zamkol a do auta si sadli rovnako, ako keď odchádzali z Mlynskej doliny. „Vtedy už mali všetci dosť vypité," podotkla Zimáková.

Od domu vyrazili smerom na Nitru, niekde pri Senci sa muži začali zhovárať o tom, že sa pôjdu kúpať. Odbočili z hlavnej cesty, dostali sa na nejakú prašnú komunikáciu a zastavili. Zimákovej oznámili, že sa idú kúpať, ale ju nevolali.

Viera Zimáková sa v nasledujúcej časti výpovede vyhla tomu, aby priamo povedala, že jej štyria spoločníci Ľudmilu Cervanovú zavraždili:

Všetci vystúpili z auta okrem Brázdu, ktorý chvíľu ostal so mnou v aute. To dievča zobrali so sebou a držali ho ôerman a Kocúr, Andrášik niesol jej tašku. (...) Za chvíľu za nimi odišiel aj Brázda. Všetci sa pri tom smiali. To dievča už ani nekričalo, asi videlo, že jej to nepomôže. Boli preč asi 15 minút, zdá sa mi, že Brázda prišiel o niečo skôr a postával pri aute. Ja som bola zatiaľ v aute a plakala som, a keby som vedela riadiť, tak by som auto naštartovala a bola by som odišla. Keď sa vrátili všetci

do auta, už nemali to dievča so sebou. Vraveli, že sa ostala kúpať a pritom sa všetci smiali. Ako som už uviedla, boli pod vplyvom alkoholu. Ja som si myslela, že to dievča nechali proste tam. Potom sme opätovne nastúpili do auta a po ceste sme už o ničom nevraveli a ja som sa ich nepýtala na nič, nakoľko som sa bála, aby mi nič neurobili.

Zo Zimákovej úst síce nezaznelo slovo vražda, no aj napriek tomu poručíkovi Lamačkovi povedala dosť na to, aby vedel svoje a aby krajský prokurátor rozhodol, že okrem Miloša Kocúra, Františka Čermana a Romana Brázdu je pre potreby ďalšieho trestného konania nevyhnutné zadržať aj Milana Andrášika.

Na rozdiel od niektorých iných svedkov, ktorí boli vypočutí v ten istý deň, Viera Zimáková nešla z vypočúvacej miestnosti do cely predbežného zadržania. Noc z pondelka 15. na utorok 16. júna 1981 strávila aj so svojím manželom v hoteli Kyjev. V Bratislave ostala na požiadanie vyšetrovateľa Vladimíra Lamačku. Potreboval ju totiž ráno ešte raz vypočuť a s ohľadom na jej pohodlie bolo lepšie prespať v hlavnom meste než večer cestovať do Nitry a ráno zase naspäť. Nocľah išiel na náklady ministerstva vnútra. Zimáková mala iba jednu podmienku. Aby s ňou.mohol v hoteli prenocovať aj jej manžel Otto Vozár, s čím vyšetrovateľ ochotne súhlasil.

• V priebehu príprav na predvedenie podozrivých a kľúčových svedkov kriminalisti operatívno-pátracou a agentúrnou činnosťou, ako aj za použitia informačno-technických prostriedkov zistili, že páchatelia sa pripravujú na prípadné výsluchy, aby sa vyhli trestnému stíhaniu. Súčasťou tohto koordinovaného úsilia bolo aj vyhrážanie sa korunným svedkom, predovšetkým Viere Zimákovej. Odpočúvaním bolo napríklad zistené, že jeden z príbuzných Milana Andrášika telefonicky nevyberane spracovával korunnú svedkyňu Zimákovú. V rozhovore po drôte padali v zraňujúcich súvislostiach mená jej dcérky Lucky a matky Agnesy.

Keďže trestné konanie sa usilovali mariť a komplikovať nielen samotní páchatelia, ale aj ich rodinní príslušníci, ktorí boli na slobode, polícia si musela byť istá, že Viera Zimáková bude v noci z 15. na 16. júna v bezpečí. Aj preto bolo rozhodnuté, že pobyt svedkyne Zimákovej bude pre potreby polície monitorovať 4. odbor XII. Správy federálneho ministerstva vnútra. Jednou z úloh tohto útvaru bolo aj sledovanie osôb. Náčelník 4. odboru podplukovník Rudolf Klein v hlásení zo sledovacej akcie uviedol, že o 23:38 opustilo dvor krajskej správy v Bratislave služobné motorové vozidlo Volga BA1 71 - 05 sivej farby, v ktorom sedela Zimáková, jej manžel, riadiaci dôstojník a šofér. Nasledoval

detailný popis ulíc, ktorými sa auto dostalo pred hotel Kyjev, kde manželia a riadiaci dôstojník vystúpili a vošli dnu. Príslušník si od Zimákovej a jej manžela vyžiadal občianske preukazy a išiel im na recepciu vybaviť ubytovanie.

V hlásení sa uvádza, že manželia „sa posadili do kresiel, viedli rozhovor, pri ktorom sa usmievali," a ich správanie bolo prirodzené. Ak by bola pravda, že svedkyňa Zimáková vypovedala pod neustálym psychickým tlakom vyšetrovateľov, čo viac než dve desaťročia hlásajú generácie publicistov, asi by sa na recepcii po namáhavom výsluchu neusmievala. V obhajobnej propagande vrahov sa neustále vyskytuje nepravdivé tvrdenie, že matku Zimákovú policajti násilne odtrhli od dojčenej dcérky Lucie. Znie to síce dojímavo a dobre sa to ponúka čitateľom, ale, ako vidno, pravda je úplne iná. Viera Zimáková vyšetrovateľa nežiadala, aby s ňou v hoteli Kyjev mohla prespať aj jej dcéra. Vyslovene chcela byť len v spoločnosti svojho manžela a malú Luciu s dôverou nechala v opatere starej mamy.

Viera Zimáková a jej manžel sa teda okolo polnoci vyviezli hotelovým výťahom do vyšších poschodí a vošli do izby 308. Zvláštnosťou tejto izby bola skutočnosť, že v jej inventári bola skrytým spôsobom zabudovaná spravodajská technika Štátnej bezpečnosti. Samozrejme, nebolo žiadnou náhodou, že svedkyňa a jej manžel boli ubytovaní práve na čísle 308. Napriek úsmevom v hale hotela Kyjev nebol rozhovor, ktorý Zimáková viedla na izbe s manželom, práve najpríjemnejší. Dôrazne sa jej opýtal, čo má spoločné s prípadom vraždy Ľudmily Cervanovej, keď ju polícia neustále predvádza na výsluchy. Chcel vedieť všetko, aj detaily. Záznam z nahrávky vyhotovenej spravodajskou technikou Štátnej bezpečnosti ukázal, že manželka Ottovi Vozárovi povedala o udalostiach v dome a pri termálnom jazierku v Kráľovej pri Senci ešte viac než vyšetrovateľovi Vladimírovi Lamačkovi. Vyrozprávala mu celý príbeh o tom, ako sa stala účastníčkou zvrhlého žúru a svedkyňou odporného znásilňovania a brutálnej vraždy mladučkej Ľudmily Cervanovej. Otrasený Otto Vozár si v duchu pravdepodobne kládol otázku, koho si to vlastne pred rokom zobral za ženu. Navonok však vystupoval sebavedomo a pevne stál pri svojej manželke Viere.

Hlásenie podplukovníka Kleina, náčelníka 4. odboru XII. správy, uvádza, že Viera Zimáková, Otto Vozár a riadiaci dôstojník vyšli 16. júna 1981 o 8:20 z hotela Kyjev a služobným vozidlom boli prevezení do budovy krajskej správy, kde bolo sledovanie o pol deviatej ukončené. Svedkyňa presne o deviatej predstúpila pred vyšetrovateľa a pokračovala v prerušenej výpovedi z predchádzajúceho dňa.

V pondelok 15. júna vypovedali aj Jozef Škrobánek a Nadežda Beňová. Spolu s Vierou Zimákovou a Igorom Urbánkom tvorili štvoricu korunných svedkov, a preto bolo potrebné vypočuť ich čo najskôr a bez meškania.

Výpoveď Jozefa Škrobánka je významná z niekoľkých dôvodov. Jednak aj on pomohol ozrejmiť sled udalostí na diskotéke v UNIC klube, keď popísal, čo predchádzalo odchodu partie Nitranov z internátu Ľudovíta Štúra, a najmä podal svedectvo o úsilí páchateľov zaprieť svoju účasť na inkriminovanom podujatí 9. júla 1976.

Pred poručíkom Gerbelom vypovedal sedem hodín od 13:45 do 20:45. V čase konania výsluchu mal 25 rokov a bol na základnej vojenskej službe vo Výškové na Morave. Inak bol, rovnako ako Viera Zimáková, absolventom stomatológie a predtým, než narukoval, aj on pôsobil ako zubný lekár na poliklinike vo Vrábľoch.

K veci samotnej Škrobánek vypovedal rozsiahlo a obsažné. Spamäti vedel, že hneď v prvý júlový týždeň roku 1976 nastúpil na letnú aktivitu, počas ktorej bol ubytovaný na internáte Ľudovíta Štúra v Mlynskej doline. Pospomínal, že v tomto období sa v UNIC klube organizovali rôzne zábavy, diskotéky a koncerty populárnych skupín. „Ja som sa taktiež zúčastnil niekoľkých diskoték a prvej som sa zúčastnil v piatok, myslím, že sa jednalo o 9. 7. 1976. Tento dátum si pamätám z toho dôvodu tak presne, že po skončení diskotéky som odcestoval za svojou priateľkou Máriou Strungovou do Prahy," uviedol. Vedel, že v kritický deň v klube hrala nejaká kapela, no nepamätal si, že to bol Elán. Vyšetrovateľa Gerbela ďalej informoval, že síce o pripravovanom príchode partie Nitranov dopredu nevedel, avšak v priebehu týždňa sa ho kamarát Igor Urbánek pýtal, či by mu vedel na akciu zohnať lístky. Nemohol mu vyhovieť, pretože záujemcov bolo veľa a vstupeniek málo.

Do UNIC-u išiel Škrobánek so spolužiakom Jozefom Čulmanom. Asi po hodine si všimol na diskotéke skupinu Nitranov, ktorých nepoznal po mene, iba z videnia. Vtedy za ním prišiel Urbánek a pýtal sa ho, či nemá pre ľudí z Nitry nejaké lístky nazvyš. Nemal, a tak Urbánek išiel sondovať inde. Na to, že viacerých poznal iba zbežne, a nie podľa mena, si Škrobánek pamätal pomerne veľa Nitranov, ktorých na diskotéke registroval: Igor Urbánek, Vladimír Varga, Viera Zimáková, Roman Brázda, Miloš Kocúr, Stanislav Dúbravický, Milan Andrášik, Pavol Piaček a Pavol Beďač. Okrem toho evidoval prítomnosť dvoch Francúzok a v zhode s výpoveďami iných osôb uviedol, že Nitrania boli rozdelení na dve skupiny, ktoré sa však v priebehu vystúpenia Elánu a jednotlivých tanečných kôl premiešavali.

Svedok Škrobánek vypovedal, že on sa počas akcie zdržiaval spolu s Čulmanom zväčša pri okne v blízkosti vchodu do klubu. Spomedzi Nitranov sa

rozprával prakticky iba s Urbánkom, ktorý si od neho asi o pol deviatej večer požičal kľúče od izby, lebo tam chcel „ísť s kočkou". Pri okne v jeho blízkosti stála aj Ľudmila Cervanová a vraj pri sebe mala aj cestovnú tašku.

V nasledujúcej pasáži výpovede potvrdil, že nitrianska chasa tancovala v kruhu okolo fľaše od vína. „Podľa mňa z tejto partie mali najviac vypité Kocúr a Brázda," zhodnotil Škrobánek.

Z hľadiska vyšetrovania prípadu to nie je až také dôležité, ale pre dokreslenie vzťahov v rozvetvenej nitrianskej štruktúre je užitočné uviesť, že Škrobánek si v priebehu diskotéky zistil, že Andrášikov brat Ľubor je na letnej aktivite v Prahe. Tam mala byť aj jeho priateľka Strungová, no nevedel, kde je ubytovaná. Andrášik mu prezradil, že brigádnici nocujú na internáte na Strahove. V tej chvíli sa spontánne rozhodol, že za ňou v noci pocestuje, a Milan Andrášik mu dokonca povedal, že posledný rýchlik do Prahy ide pred polnocou.

Škrobánek začal okamžite prostredníctvom kamaráta Urbánka zisťovať, či by ho ľudia z Nitry nemohli odviezť na hlavnú stanicu. Dostal odmietavú odpoveď s odôvodnením, že už majú všetky miesta obsadené. Nato sa ho vyšetrovateľ opýtal, či Igor Urbánek vybavoval odvoz aj pre Ľudmilu Cervanovú, avšak svedok o tom nič nevedel. Spomenul si však na inú podstatnú skutočnosť.

Urbánek sa podľa Škrobánkovej výpovede zaujímal o Ľudmilu Cervanovú, ktorá stála v ich blízkosti pri okne. Pýtal sa, kto to je a ako sa volá. Keď dostal vyčerpávajúcu odpoveď išiel rovno na vec. „Po chvíli sa Urbánek presunul k Cervanovej, pričom tejto sa opýtal, kam cestuje. Ona odpovedala, že do Košíc. Urbánek jej povedal, že má veľkú tašku a ponúkol sa, že jej ju odnesie. Cervanová s tým nesúhlasila, tak ju potom volal tancovať, to však tiež nešla, tak od nej odišiel preč," nadiktoval Škrobánek do protokolu poručíkovi Gerbelovi.

Oveľa menej galantný ako fúzatý Urbánek bol alkoholizovaný Kocúr. O jeho správaní Škrobánek podal taktiež významné svedectvo:

Po nejakej dobe prišiel k Cervanovej Miloš Kocúr, na ktorom bolo vidieť, že má vypité. Chvíľu sa s Cervanovou rozprával, volal ju tancovať, keďže ona ho odmietla, tak ju začal nasilu ťahať za ruku na parket. Ona sa mu bránila, ale Kocúr ju stále ťahal. Napokon prišli nejakí dvaja mladíci, neviem však uviesť, kto to bol, a títo Kocúra od nej odviedli.

Bol to prvý verbálny i fyzický kontakt páchateľa s obeťou. Ľudmila Cervanová však ešte netušila, čo ju čaká. Miloš Kocúr v tej chvíli tiež zrejme nevedel,

ako sa táto noc skončí, no pravde sa bude podobať, že už vtedy si predsavzal, že si s mladou kráskou za každú cenu užije.

Ďalšie dejstvo začínajúcej sa drámy sa odohralo vo vestibule internátu Ľudovíta Štúra a v blízkosti hlavného vchodu. Kým opustil budovu, Škrobánek zaznamenal, že v hale sa zhromaždil väčší počet známych ľudí z Nitry, medzi nimi aj Urbánek, Brázda, Kocúr, Andrášik, Varga, Dúbravický a Zimáková. Postávala tam aj Ľudmila Cervanová, ktorá sa chystala na autobus, aby stihla spoj do Košíc. „Videl som, že Cervanovej tašku niesol Urbánek. Zdá sa mi, že Urbánek sa hádal s Kocúrom, neviem však presne uviesť príčinu, ale mám dojem, že sa hádali, s kým pôjde Cervanová, až odrazu Kocúr dal Urbánkovi zaucho," referoval vyšetrovateľovi svedok Škrobánek. Podľa jeho slov po tomto útoku Urbánek pustil tašku a začal sa vo vestibule naháňať s Kocúrom a počas tejto detinskej činnosti si navzájom nadávali.

Jozef Škrobánek pokračoval tým, že keď pri incidente Urbánek pustil Cervanovej cestovnú tašku, niečo z nej vypadlo. Pravdepodobne išlo o nejaký druh preukážky. Niekto z partie okolo Kocúra a spoločníkov doklad zodvihol. Ľudmila Cervanová sa dožadovala, aby jej dotyčný Nitran preukaz vrátil. Namiesto vydania veci majiteľke nitrianska partička lákala zmätenú medičku, aby sa s nimi išla niekam pozabávať.

Škrobánek medzičasom znova sondoval, či by ho niekto neodviezol na stanicu. Igor Urbánek mu povedal, že on nemá zabezpečený odvoz ani pre seba, a Milan Andrášik zase vyhlásil, že už nemajú miesto. Keď definitívne rezignoval na možnosť, že sa na stanicu dopraví komfortne autom, vyzval Škrobánek kamaráta Urbánka a spolužiačku Cervanovú, aby išli s ním na zastávku autobusu. „Urbánek však odpovedal aj za Cervanovú, že oni ešte počkajú," vypovedal o tejto udalosti. A tak definitívne opustil internát sám, odkrážal na zastávku autobusu a nebol svedkom ďalších udalostí toho večera. Na hlavnej stanici nasadol na vlak a do Prahy pricestoval okolo piatej hodiny rannej. Na strahovskom internáte vyhľadal svoju priateľku Máriu Strungovú a strávil s ňou bezpochyby príjemný víkend.

Ďalšie kľúčové pasáže Škrobánkovej výpovede potvrdzujú, že páchatelia únosu, znásilnenia a vraždy ovplyvňovali svedkov požiadavkami, aby pred bezpečnosťou nevypovedali o ich prítomnosti na diskotéke v UNIC klube 9. júla 1976. K jednej z takýchto udalostí došlo veľmi krátko po vražde Ľudmily Cervanôvej, čo dokazuje, že vrahovia sa hneď od počiatku usilovali ovplyvňovať svedkov, zametať stopy, a tým si zabezpečiť beztrestnosť. Táto príhoda sa odohrala v byte istého Juraja Valenta, ktorého Škrobánek a Urbánek občas navštevovali:

Neviem presne, kedy to bolo, keď som sa u Valenta stretol s Vargom (Vladimírom 1 pozn. aut.) a tento ma žiadal, aby som v prípade vypočúvania zamlčal účasť Andrääika na diskotéke, že mi to Andrášik odkazuje a že by bolo dobré, keby som nespomínal vôbec nikoho z Nitranov. Toto isté odo mňa žiadali aj Urbónek a Ľubor Andrášik, Milanov brat.

Meno Vladimíra Vargu si treba dobre zapamätať. Tiež svedčil o účasti roztopašnej mládeže z Nitry na diskotéke, popísal aj incident medzi Urbánkom a Kocúrom. Pripustil, že časť rozjarenej družiny sa mala po diskotéke odobrať kamsi na žúr, a dokonca sa v jeho výpovedi objavili aj zmienky o ovplyvňovaní zo strany páchateľov. Neskôr, keď emigroval do Švajčiarska (jeho brat sa objavil v operácii Štátnej bezpečnosti pod krycím názvom Emigrant), napísal list, ktorým svoje svedectvá odvolal a vyhlásil, že boli vynútené hrubým nátlakom polície. Týmto vierolomným vyhlásením svedka Vladimíra Vargu sa dodnes ohäňajú páchatelia ako dôkazom o násilí páchanom vyšetrovateľmi na nevinných obetiach komunistickej svojvôle. V lepšom prípade naivní a nekompetentní, v horšom prípade so zlom kolaborujúci publicisti si túto propagandu vďačne osvojili a šíria ju ďalej.

Páchatelia a im priaznivo naklonení publicisti v súvislosti s Vladimírom Vargom dôsledne zamlčiavajú skutočnosť, že po prvých dvoch výsluchoch, ktoré absolvoval 25. a 26. júna 1981, sa o tri dni 29. júna dostavil na políciu z vlastnej iniciatívy a dobrovoľne vyšetrovateľovi Šimekovi povedal, že doma si podrobne prezrel svoju korešpondenciu z daného obdobia a tiež si preštudoval kalendár, do ktorého si zaznamenával podstatné udalosti jednotlivých dní. Z tejto prieskumnej činnosti Vargovi vyplynulo, že to, čo opísal v predchádzajúcich usvedčujúcich výpovediach, je pravda, a že to bolo práve 9. júla 1976, keď sa zúčastnil diskotéky v UNIC klube. A ďalej do zápisnice o výpovedi svedka iniciatívne uviedol:

Z toho usudzujem, že to, čo som vypovedal, som skutočne prežil, že som tam bol, že som to videl alebo vtedy počul, teda že som to neuvádzal z toho dôvodu, že by som bol niekým na takúto výpoveď pripravený alebo navedený. (...) Prehlasujem, že všetko, čo som vedel alebo na čo som si spomenul, prípadne na čo sa iba trocha pamätám, som už uviedol, viac k tomu nemám čo uviesť, a čo som uviedol, je pravda.

Inými slovami svedok Varga najprv vyšetrovateľom povedal, koho všetkého videl na diskotéke, opísal konflikt Urbánka s Kocúrom, pripustil, že zo strany páchateľov došlo k ovplyvňovaniu svedkov, a po troch dňoch sa z vlastnej iniciatívy dostavil na krajskú správu, aby potvrdil, že to, čo vypovedal, je pravda, a že ako svedok konal dobrovoľne. Vo svetle týchto faktov nemá jeho „odvolávací" list zo Švajčiarska najmenšiu výpovednú hodnotu.

Aj napriek tomu aktivisti z magazínu Týždeň publikovali v 11. vydaní z roku 2011 Vargov absurdný článok. Autor hneď v prvom odseku konštatuje, že píše na žiadosť redaktora Mojžiša, čím len stvrdzuje morálnu spoluvinu tohto média na šírení lživej propagandy usvedčených vrahov. V rozsiahlom texte autor nepravdivo tvrdí, že so svedkami Urbánkom a Škrobánkom sa spoznal až v roku 1977. Napriek tomu pripúšťa, že v roku 1971 chodili na to isté gymnázium, ale údajne ich nepoznal, lebo chodili do inej triedy ako on. Keď sa už rozhodol klamať, mohol to robiť aspoň presvedčivejšie. Ak by sa Vargovi dalo veriť, že do roku 1971 Škrobánka s Urbánkom nepoznal, to nevylučuje, že oni si nemohli pamätať z gymnaziálnych čias naňho. Mediálni ochrancovia vrahov Ľudmily Cervanovej si zjavne na logiku nepotrpia, podstatný je pre nich slogan, že Varga sa so svedkami spoznal až rok po vražde. Článok je plný popisov údajného brutálneho fyzického a psychického násilia, ktorými si mali policajti vynucovať výpoveď. Pozoruhodne neuvádza žiadne mená, čo je mimoriadne podozrivá okolnosť. Nedostatok faktov vyvažuje farbistými vyjadreniami o tom, ako ból expedovaný z Tatier na výsluch do Bratislavy. Po ceste ho vraj policajti bili lakťami do rebier a štyri hodiny mu, neborákovi, spôsobovali výpadok dychu. Na výsluchu sa zase naňho (opäť anonymný) vyšetrovateľ oháňal rukoväťou pištole a nútil ho podpísať nepravdu. A na záver článku sa vracia k svoju listu z emigrácie, ktorým odvolal údajne vynútené a nepravdivé svedectvo. Hlbokým mlčaním obišiel fakt, že 29. júna 1981 dobrovoľne predstúpil pred vyšetrovateľa a potvrdil všetky skutočnosti, ktoré hovorili v neprospech vrahov.

Toľko k dôveryhodnosti exilového listu svedka Vladimíra Vargu. Vráťme sa ešte na chvíľu k ostatnej kľúčovej časti svedectva Jozefa Škrobánka. Ohľadom pokútnych aktivít páchateľov zameraných na ovplyvňovanie svedkov a zamlčiavanie ich prítomnosti na diskotéke v UNIC klube 9. júla 1976 vyšetrovateľovi Gerbelovi do protokolu nadiktoval aj takéto slová:

Na to som sa ich pýtal, prečo to mám zatajovať, na čo mi oni povedali, že nikto nevie o ich účasti na diskotéke a že by nebolo dobré ich do toho zaťahovať, aby nemali nejaké opletačky.

Ak únos, vraždu a znásilnenie nespáchali, nemali by dôvod zatajovať, že boli v kritický deň na akcii v Mlynskej doline. Svedok Škrobánek im aj napriek tomu na základe citovaného vysvetlenia „viac-menej" sľúbil, že o ich účasti pomlčí. A sčasti sa podľa toho počas vyťažovania Pálkovým tímom aj správal a nehovoril pravdu. „Teraz som si však uvedomil vážnosť situácie a vypovedal som o všetkých skutočnostiach, ktoré sú mi známe," kajal sa Škrobánek pred vyšetrovateľom Gerbelom.

Jeho výpoveď sa skončila o trištvrte na deväť večer. Noc z pondelka na utorok 16. júna 1981 strávil Jozef Škrobánek v cele predbežného zadržania. Na druhý deň bol prepustený a neskôr pred vyšetrovateľom vypovedal ešte v auguste a novembri toho istého roka. Pobyt v cele neznášal práve najlepšie, so spoluväzňom takmer neprehovoril a aj na banálnu otázku, kde je na vojne, odpovedal, že to je služobné tajomstvo. V agentúrnom zázname o hodinách, ktoré strávil Škrobánek v cele predbežného zadržania, je okrem iného zaznamenaný predpoklad, že „orgánom Verejnej bezpečnosti nepovedal všetko a v tomto smere aj ďalej rozmýšľa. Nezaujíma ho to, čo má rozprávať, ale to, či to má alebo nemá orgánom Verejnej bezpečnosti povedať."

Na krajskej správe v Bratislave bolo v pondelok 15. júna 1981 naozaj rušno. Dlhú, temer osemhodinovú výpoveď tu absolvovala aj svedkyňa inžinierka Nadežda Beňová, v tom čase 28-ročná zamestnankyňa Slovenskej televízie, kde pôsobila ako odborná referentka na útvare výstavby. Výsluch, zápisnica ktorého mala až 11 strán, viedol nadstrážmajster Vanin a trval od 13:00 do 20:50.

Svedkyňa Beňová bola v roku 1976 poslucháčkou štvrtého ročníka stavebnej fakulty, na internáte Ľudovíta Štúra zdieľala izbu s Marcelou Bónovou, vtedy snúbenicou Františka Čermana. Na úvod výpovede zoširoka rozprávala o tom, že začiatkom júla sa ich partia stretla na kúpalisku v Nitre, kde boli Čerman, Andrášik a Brázda. Posledného menovaného spočiatku uvádzala iba ako Roman, lebo jeho priezvisko si nepamätala. Vedela, že „študuje v Prahe na nejakej škole, a to umeleckej". Až v priebehu výsluchu si spomenula, že Roman sa volá Brázda. Ohľadom pobytu na kúpalisku uviedla, že sa hovorilo aj o tom, že Čerman má na návšteve dve Francúzky, pre ktoré musí organizovať program. Podľa nej to bolo vo štvrtok a narýchlo sa dohodli, že na druhý deň, v piatok, pôjdu na diskotéku do UNIC klubu v Mlynskej doline. Brázda pritom spomenul, že má možnosť požičať si od otca auto, a ponúkol sa, že tých, ktorí bývajú v Nitre, odvezie do Bratislavy. Niekto z prítomných mal povedať, že do hlavného mesta s nimi na druhý deň pôjde aj Stanislav Dúbravický.

Túto ponuku rada prijala, pretože Beňová nemala dorobené skúšky. Cestu do Bratislavy chcela využiť na to, aby si na fakulte pozrela termíny skúšok.

Vyšetrovateľovi Vaninovi zdôraznila, že nemala v pláne zabávať sa s touto partiou. Predovšetkým sa totiž chcela stretnúť s milencom Jurajom Tokárom, pracovníkom ústredia Socialistického zväzu mládeže.

Na druhý deň po ňu prišiel domov na Brázdovom aute Stanislav Dúbravický. Povedal, že Roman má ešte nejakú prácu, a preto sa musia poňho zastaviť. Sadla si vpravo dozadu, pretože vľavo už sedel nejaký mladík, ktorého nepoznala. Potom išli domov pre Brázdu, ktorý prevzal šoférovanie, a Dúbravický sa posadil vedľa neho. Nadežda Beňová si síce nepamätala dátum, ale vedela, že „to bolo ten piatok, kedy sa stala tá vražda".

Vzhľadom na početné lži, ktoré uvádzali vrahovia pri svojej obhajobe a ktoré si osvojila rozsiahla skupina publicistov, je potrebné, aby sme sa znova detailne zaoberali zdanlivo banálnym opisom toho, čo robila svedkyňa Beňová, kým prišla večer do Mlynskej doliny na diskotéku. Z týchto podrobností je totiž zrejmé, že si ich nemohla vymyslieť pod nátlakom, ale boli opisom toho, čo jej skutočne utkvelo z kritického dňa v pamäti.

Roman Brázda priviezol svojich pasažierov do Bratislavy okolo pol druhej popoludní. Beňovú vysadil neďaleko obchodného domu Prior (dnes Tesco na Kamennom námestí). Odtiaľ to mala blízko do kancelárie svojho milého Juraja Tokára, ktorý úradoval v priestoroch legendárneho V klubu, takzvaného Véčka. Svedkyňa vypovedala, že pri lúčení Brázdoví povedala, že večer prídu aj s Tokárom do UNIC-u. „Na to mi Roman povedal, že pravdepodobne aj oni tam prídu večer, a povedal to v takom zmysle, že tam majú nejaké kamošky a kočky a že tam za nim pôjdu potom spoločne," vypovedala Beňová.

Po ďalšom zdĺhavom opise pre vyšetrovanie nepodstatného denného programu sa dostala k tomu, že na internát Ľudovíta Štúra prišli spolu s Tokárom jeho autom o 20:00. Pri tejto príležitosti si všimla, že Brázdovo auto tam už stálo: „...bolo to biele vozidlo, tuším to bola fiatka, lebo mala karosériu hranatú, ale ŠPZ neviem, len to, že je NR alebo NRA. Auto bolo odstavené bližšie k hlavnému vchodu internátu (...) v tesnej blízkosti spojovacieho chodníka na'prístupovú cestu.“ Túto okolnosť je potrebné opakovať nielen preto, že Brázda sa neskôr zastrájal vytasiť argument o tom, že auto jeho otca bolo v danom období v servise, ale aj preto, lebo jeho prítomnosť v UNIC-u v zhode s usvedčenými vrahmi dodnes spochybňujú viacerí zanietení žurnalisti.

Nadežda Beňová pred vyšetrovateľom Vaninom zopakovala to, čo už povedala zvláštnej operatívnej skupine Eduarda Pálku. Prostredníctvom svojho milenca a szmáka Juraja Tokára vybavila vstup na diskotéku pre Andrášika, Čermana a jeho francúzske hostky. Potvrdila, že s priateľom sedeli pri ich stole

a potajomky spolu konzumovali alkohol, aj keď Tokár tam bol okrem iného aj od toho, aby takýmto neprávostiam zabránil.

O účastníkoch diskotéky toho veľa nepovedala. Tvrdila, že v jej priebehu v klube nevidela nikoho z posádky auta, ktorým sa priviezla z Nitry do Bratislavy. Po hodine potrebovala ísť na WC, a preto sa vybrala na svoju izbu. Vtedy vo vestibule zaregistrovala alkoholom podguráženého Brázdu:

Nakoľko Roman bol opitý* správal sa hlučne (■••) ja som sa hanbila mu prihovoriť, a preto som sa ani pri ňom nezastavila, ale som išla hneď výťahom na izbu, ktorá 3a nachádzala v tom čase asi na 6. poschodí. Do tohto výťahu nastúpil aj Roman. Bol značne opitý, ako som uviedla, a začal tu obťažovať dievčatá. Asi v tom zmysle, že poďme sa spolu zabaviť a podobné návrhy im hovoril. Zdalo sa mi, že tu jedno dievča vo výťahu poznal, lebo sa s ňou dôvernejšie rozprával, a sa mi zdalo, že ide výťahom k nej na izbu.

K tejto časti výpovede je potrebné poznamenať dve veci. V internáte Ľudovíta Štúra sú veľkokapacitné výťahy, preto sa do nich zmestí viac osôb. Dievča, ku ktorému išiel Brázda na izbu, bola Viera Zimáková, ktorá tvrdila, že od nej v súkromí požadoval sex, ale ona ho údajne odmietla. Beňová v inej časti protokolu pripúšťala, že dievča, ku ktorej sa Brázda vo výťahu správal dôverne, bola práve Zimáková.

V zhode s Andrášikom svedkyňa Beňová vypovedala, že ho upozornila na nevhodné správanie sa jeho kamaráta Brázdu a požiadala ho, aby sa oňho aj s ďalšími kamarátmi postarali, „čo oni z dosť pochopiteľných dôvodov odmietli". Opakovane tvrdila, že okrem Andrášika, Čermana a Brázdu z nitrianskej partie v UNIC klube nikoho nezaregistrovala: „Ja som si myslela, že príde do klubu Stano Dúbravický alebo iný z Nitry, možno tam bol aj on či niekto druhý, ale ja som ho tam nevidela určite."

V spoločnosti intímneho priateľa Juraja Tokára, bossa všetkých zábavných klubov v správe Socialistického zväzu mládeže, odišla okolo jedenástej v noci na izbu. Pôvodne sa chcela vrátiť do Nitry s Brázdom, ale keďže bol pod obraz boží, rozhodla sa prespať na internáte. Keď odtiaľ ráno okolo 9:30 odchádzala, auto Romana Brázdu už na parkovisku nebolo.

Zvyšná časť výpovede Nadeždy Beňovej sa točila okolo dvoch otázok. Jedna sa týkala toho, či a kto z páchateľov ju ovplyvňoval. Druhá smerovala k tomu, prečo v rokoch 1976 až 1981 pred orgánmi Verejnej bezpečnosti zamlčiavala niektoré okolnosti. Na druhú otázku odpovedala tak, že ona nič nezamlčia-

vala, len si nevedela na niektoré veci spomenúť alebo si jednoducho poplietla niektoré súvislosti. V zmienkach o pokusoch páchateľov ovplyvňovať ju, bola veľmi opatrná. Chtiac či nechtiac z nej však vypadlo niekoľko podstatných svedectiev. Pripustila, že Andrášika a Čermana zaujímalo, čo chcela vedieť kriminálka, keď sa s ňou zhovárali v pracovni jej milenca juraja Tokára. V lete roku 1976, už po vražde Ľudmily Cervanovej, stretla v reštaurácii Stalingrad v Nitre Andrášika s Čermanom v spoločnosti viacerých dievčat. Vyzvali ju, aby si k nim prisadla. Opis rozhovoru, ktorý spolu viedli, jednoznačne poukazuje na to, že úmyslom pánov inžinierov bolo odradiť ju od vypovedania pravdy:

Milan Andrášik sa ma začal pýtať v tom zmysle, či sa ma na Verejnej bezpečnosti pri vypočúvaní nepýtali na Romana, či bol na **diskotéke tam, v Mlynskej doline. Ja som im povedala, že mňa sa na Romana nikto nepýtal, a preto som ani jeho meno nespomínala. (...) Záverom ma požiadali Andrášik s čermanom, aby som pri ďalšom výsluchu pred príslušníkmi Verejnej bezpečnosti nehovorila** o **prítomnosti Romana na diskotéke dňa 9. 7.1976 v UNIC klube. Ja** som **sa na to opýtala, že z akého dôvodu, však na tom nič nie je zlého.** Na **to mi obaja hovorili, že mal by prípadne nejaké nepríjemnosti.**

Okrem toho spomenula, že keď sa vrátil Stanislav Dúbravický z výkonu trestu pre rozkrádanie majetku v socialistickom vlastníctve a príživníctvo, detailne sa Beňovej vypytoval, ako prebiehalo jej vyťažovanie pracovníkmi zvláštnej operatívnej skupiny Eduarda Pálku. Z Nadeždy Beňovej liezla v tejto fáze výpoveď ako z chlpatej deky. Napokon si predsa len spomenula, že keď bola v roku 1976 vypočutá pracovníkmi kriminálky v pracovni súdruha Tokára, telefonicky ju kontaktoval Roman Brázda. V krátkosti mu zreferovala priebeh vypočutia, na čo sa jej opýtal, či bola reč aj o ňom. Upokojila Brázdu, že jeho meno nepadlo.

S ohľadom na udalosti z neskorších rokov je pozoruhodné ešte jedno protokolárne zaznamenané vyjadrenie svedkyne Beňovej: „Túto celú partiu Andrášik, Čerman a Brázda, to nie sú moji blízki kamaráti, ja nie som s nimi v styku a neviem, čo sa s nimi deje." V už spomínanom jedenástom čísle magazínu Týždeň z roku 2011 dal redaktor Martin Mojžiš priestor nielen po jazyku si stúpajúcemu Vladimírovi Vargovi, ale aj istej anonymnej svedkyni. Pred čitateľmi zatajil, že ide o Nadeždu Beňovú. Namiesto odôvodnenia tejto podivnej konšpirácie si vystačil s ideologickým klišé, že „rozprávať o praktikách komunistickej polície, prokuratúry a súdov v krajine, kde sú tieto praktiky

opätovne odobrené súdmi, vrátane najvyššieho a ústavného, nie je bezpečné". Nadprácou sršiaci redaktor Mojžiš nezabudol napísať, že pôvodný názov autorkinho článku niesol titulok *No mali sme smolu, neboli sme deti komunistických pohlavárov.* Nuž, pokiaľ ide o samotnú Beňovú, ona s jedným spávala a prinajmenšom v prípade Andrášika, Čermana, Beďača a Brázdu môžeme na túto tému s úspechom polemizovať. Ostaňme však pri článku autorky, pod ktorý Martin Mojžiš namiesto podpisu vložil vetu: „Meno svedkyne je v redakcii." V podstate išlo o článok nehodný hlbšieho rozboru, pretože len s veľmi malou invenciou opakoval to, čo oveľa bravúrnejšie zvládli iní - vrahovia a ich mediálni pomocníci. Napriek tomu z neho odcitujme niekoľko viet:

To najhoršie ma však ešte len čakalo v podobe posledného, fakt drsného výsluchu, pri ktorom bol aj dozorujúci prokurátor. Keď na mňa vrieskali, aby som sa priznala, tak som sa zo zúfalstva aj chcela, len som bola taká dezorientovaná, že som nevedela, ktorá verzia je momentálne platná. Bála som sa, že ma zase označia za klamárku, keď sa priznám k zlej verzii. A že dostanem paragraf za marenie vyšetrovania, čo mi stále pripomínali.

Po dlhom kriku, ktorý som už nemohla zniesť, som povedala, že sa priznávam a je mi jedno, k čomu, nech to napíšu a ja to podpíšem. Tak mi dali papier, že priznanie musím napísať sama, ale ja som fakt nevládala a strašne sa mi triasli ruky, no nešlo to.

A potom som už mala tridsaťročný desivý pokoj.

Redaktori magazínu Týždeň znova mali, čo chceli. Dojímavé spomienky. No opäť im chýbala logika. Svedkyňu predsa nikto nemohol nútiť, aby sa priznávala. Priznanie sa vyžaduje od páchateľa, nie svedka. Nehľadiac na to, že tak citované záznamy z Pálkovej časti akcie Kamera, ako aj výpovede svedkyne Beňovej spochybňujú srdcervúce riadky o neznesiteľnom psychickom násilí.

Ostáva ešte vyriešiť rébus, prečo Vladimír Varga nemal výsadu publikovať svoje „spomienky" anonymne. Evidentne preto, že autorka vyššie citovaných viet sa v čase ich tvorby a publikovania už nevolala Nadežda Beňová, ale Nadežda Čermanová. V roku 1996 si zobrala za manžela vraha Františka Čermana, o ktorom vyšetrovateľovi Vaninovi povedala, že s ním nie je kamarátka a vlastne sa oňho vôbec nezaujíma. Jej „nezáujem" bol natoľko hlboký, že sa dvadsať rokov po vražde Ľudmily Cervanovej stala jeho manželkou. Preto bolo logické, že si osvojila argumenty muža, meno ktorého dodnes nosí, a poprela tým všetko, čo v priebehu vyšetrovania povedala. A aj keď sa jej úderný

text hodil dó celkovej dramaturgie jedenásteho čísla magazínu Týždeň z roku 2011, i na jeho redaktorov bolo priveľa vyjsť s farbou von a priznať, že autorkou je druhá manželka usvedčeného vraha a bývalá milenka szmáckeho predáka Juraja Tokára.

Napriek paradoxnému obratu v živote Nadeždy Beňovej je evidentné, že ona, jej vtedajší amant Tokár, ako aj Andrášik, Čerman, Brázda a Zimáková sa 9. júla 1976 zúčastnili diskotéky v UNIC klube a jej výpovede len potvrdzovali ďalšie svedectvá o tom, že páchatelia sa usilovali najprv svoju prítomnosť na akcii v Mlynskej doline utajiť a neskôr ovplyvňovať svedkov, aby pomlčali aspoň o problematickom študentovi Fakulty akadémie múzických umení Romanovi Brázdoví.

Štvrtý z kľúčových korunných svedkov, Igor Urbánek, prišiel na rad až 17. júna 1981 a na výsluch sa dostavil na základe obyčajného predvolania. V deň D nebol predvedený, a preto ani netrávil noc v cele predbežného zadržania, čo bolo v tejto fáze vyšetrovania vyznačujúceho sa prísnymi bezpečnostnými opatreniami pri izolácii páchateľov, podozrivých a svedkov prinajmenšom zaujímavá rarita. Keď predstúpil pred vyšetrovateľa Gerbela, bol ani nie 26-ročný Urbánek poslucháčom piateho ročníka elektrotechnickej fakulty. Vzhľadom na to, že okrem Viery Zimákovej bol jediným priamym svedkom únosu Ľudmily Cervartovej, ktorý z bezprostrednej blízkosti videl, ako sa jej páchatelia zmocňujú, išlo o obzvlášť dôležitého svedka.

Pri rozbore jeho svedectva nemá zmysel opakovať všetky už dobre známe detaily o zháňaní lístkov, v ktorých sa jeho výpoveď zhodovala s tým, čo vyšetrovateľovi povedal jeho kamarát Jozef Škrobánek. Urbánek hneď na druhej strane protokolu prešiel svižne k veci. Hutne opísal zostavu účastníkov diskotéky. Uviedol, že okrem Škrobánka sa rozprával s Milanom Andrášikom, „ktorý mi počas diskotéky povedal, že sa po jej skončení pôjdu niekde zabaviť na nejaký, súkromný byt, a navrhoval mi, aby som si zobral nejaké dievča a zúčastnil sa tejto zábavy".

Na rozdiel od svedkyne Beňovej videl v UNIC klube nielen Andrášika a Čermana, ale aj Stanislava Dúbravického, ktorého prezývajú Dundy, Miloša Kocúra, Romana Brázdu, Pavla Beďača, Vieru Zimákovú, dve Francúzky a ďalších ľudí z Nitry, ale na ich mená si nevedel v danej chvíli spomenúť.

V zhode so svedkom Škrobánkom opísal Igor Urbánek zoznámenie sa s Ľudmilou Cervanovou:

...blízko miesta, kde postával Škrobánek a jeho spolužiak, stálo jedno dievča, ktoré sa mi páčilo. Ja som sa Škrobánka opýtal, že

kto to je, na čo mi bolo povedané, že je to ich spolužiačka, a bola mi aj predstavená. S týmto dievčaťom som sa potom rozprával a medzi rečou mi povedala, že pôjde na stanicu a že chce cestovať. (...) Počas diskotéky som taktiež uvedené dievča nahováral, aby necestovala, ale aby sa išla s nami zabávať. Ona mi však na to povedala, že už má kúpené listky. Myslela tým zrejme aj miestenku.

Igor Urbánek ďalej potvrdil, že pre kamaráta Škrobánka a jeho spolužiačku,-s ktorou sa práve zoznámil, sa usiloval vybaviť odvoz autom na stanicu, jeho záujem o mladú medičku bol veľký, a preto robil všetko, len aby nebola viazaná na autobusový spoj a mohla ostať na diskotéke čím dlhšie. Andrášikova partia neprejavila ochotu vyhovieť Urbánkovým záujmom, takže z odvozu na hlavnú stanicu nič nebolo. Urbánek opakovane presviedčal Cervanovú, aby s ním ostala v Bratislave a odcestovala až na druhý deň. Znova jeho návrh odmietla, a preto sa rozhodol, že ju pôjde aspoň odprevadiť na autobus.

Svedok Urbánek sa takto prepracoval ku konfliktu, ku ktorému došlo kvôli Ľudmile Cervanovej vo vestibule internátu Ľudovíta Štúra. Do zápisnice nadiktoval, že k nemu pristúpil Kocúr a povedal mu, aby dievčinu nechal, tak, pretože má o ňu záujem, „ja som odporoval, nejako sme sa pohádali a on mi strelil zaucho," povedal Urbánek a matne si pamätal, že pri tom držal Cervanovej cestovnú tašku, ktorá mu počas incidentu vypadla z ruky. Rovnako ako Škrobánek, aj on si spomenul na okolnosť, že z.tašky niečo vypadlo a Nitrania tento predmet nechceli dievčaťu vrátiť.

Podľa výpovede mali byť pri tejto udalosti vo vestibule prítomní okrem Kocúra, Urbánka a Cervanovej aj Andrášik, Čerman, Zimáková „a ešte nejaké osoby, ale už si nepamätám, kto". Igor Urbánek si ďalej pred vyšetrovateľom spomínal:

Viem, že táto partia sa už zberala na odchod za ďalšou zábavou, ale ešte zháňali ďalšie dievčatá. 0 tom svedčí aj to, že mi Kocúr dal zaucho len preto, aby to dievča nešlo so mnou, ale s ním.

Situácia sa napokon upokojila. Teda aspoň na chvíľu a tú svedok Igor Urbánek využil na to, aby vyviedol Ľudmilu Cervanovú z internátu a odprevadil ju na zastávku autobusu. Presnejšie, zastavili sa niekoľko metrov nad zastávkou, kde sa ešte krátky čas zhovárali. Vtedy sa od nej dozvedel, že cestuje do Košíc za svojím priateľom. V rozhovore ich vyrušil príchod bieleho auta, továrenskú značku si Urbánek nepamätal. Ako bezprostredný svedok únosu medičky Cer-

vaňovej však poskytol zásadné svedectvo o priebehu prvej fázy zločinu, ktorý sa napokon skončil brutálnou vraždou:

Na aute sa otvorilo okienko a mám taký dojem, že to bol Brázda, ktorý jej hovoril, aby nastúpila, že ju odvezú na stanicu a že jej vrátia aj tú vec, ktorú jej zobrali vo vestibule. Zdá sa mi, že volali aj mňa. Dievča návrhy odmietalo, tak vystúpil z auta Andrášik a začal ju prehovárať on. Potom ešte niekto vystúpil, nepamätám sa však presne, kto to bol, a prehovárali ju obaja, a keď nechcela ísť, tak ju proti jej vôli vtiahli do auta. Nakoľko ja som mal v ruke tašku dievčaťa a oni povedali, že potom ju odvezú na stanicu, tak som im tú tašku do auta dal. Dievča sa vzpieralo, hovorilo, aby ju nechali, že pôjde sama autobusom. Pokiaľ som si dobre všimol, tak v aute sedeli, okrem Brázdu a Andrášika, Kocúr a ešte nejaké dievča.

Od tej chvíle Urbánek o Ľudmile Cervanovej nepočul a údajne ani veľmi dlho nevedel, že bola v tú istú noc zavraždená. Zrejme nebol najlepší študent, pretože v marci 1977 mal dekanský termín nejakej skúšky. A vraj až v tomto čase, keď ho prišiel navštíviť Milan Andrášik, sa od neho dozvedel o vražde dievčaťa. „Pri tejto príležitosti mi Andrášik hovoril, aby som nikde nerozširoval, že som sa zúčastnil diskotéky v Mlynskej doline, že zavraždené dievča bolo na tej diskotéke, kde som bol aj ja, že by som mohol mať z toho problémy s bezpečnosťou a podobne," vypovedal. Podľa Urbánka od neho Andrášik nežiadal, aby zamlčal jeho účasť na diskotéke, ale upozorňoval ho, že už viackrát boli zatvorení aj nevinní ľudia. Túto Andrášikovu nešikovnú intervenciu napokon zhodnotil takto: „Milan prišiel za mnou len z toho dôvodu, aby mi povedal toto, a na mňa to pôsobilo tak, že mu záleží, aby sa nikto nedozvedel, že tam bol aj on, a viac menej, že ma chcel zastrašiť, že bezpečnosť má rôzne metódy pri vyšetrovaní."

Podľa jeho ďalších vyjadrení dokonca veľmi dlho nechápal, že zavraždené dievča bolo unesené po diskotéke, ktorej sa 9. júla 1976 zúčastnil aj on sám. Až po rozhovore vrcholiacom hádkou s Jozefom Škrobánkom si ujasnil, že v kritický deň bol aj on v UN1C klube a že sa v blízkosti zastávky autobusu číslo 39 stal svedkom únosu neskôr zavraždenej poslucháčky lekárskej fakulty.

Vo výpovedi zo 17. júna 1981 Urbánek ďalej vyhlásil, že z páchateľov a ďalších svedkov už nikto nevyvíjal aktivity namierené na ovplyvňovanie jeho svedectva. Spomenul si len na to, že raz sa ho na stav vyšetrovania pýtala

svedkyňa Viera Zimáková. „Mne sa to javilo, ako že sa chcela dozvedieť, čo viem o vyšetrovaní tejto vraždy," zhodnotil jej počínanie Urbánek.

Po tejto výpovedi bol predvolaný na výsluch aj 26. júna 1981. 0 tomto svedectve si zatiaľ povedzme len toľko, že v jeho priebehu na fotke číslo 8 spoznal Ľudmilu Cervanovú ako „dievča, ktoré som odprevádzal a ktoré vtiahli do auta". Ak doteraz aj on v protokoloch uvádzal slovné spojenie „to dievča", od tejto chvíle bolo procesným spôsobom zaevidované, že nejde o žiadneho ' anonymného jedinca, ale o poslucháčku druhého ročníka medicíny Ľudmilu Cervanovú. Pri výsluchu z tohto dňa svedok Urbánek nakreslil cestovnú tašku mladej medičky, ktorá sa nápadne podobala na kabelu z fotografie vyhotovenej po objavení jej osobných vecí na smetisku v Kráľovej pri Senci.

Napriek tomu je potrebné zdôrazniť; že výpoveď svedka Igora Urbánka nie je z hľadiska popisu skutkového deja ani zďaleka presná. Ak by bol zmanipulovanou bábkou v rukách polície, ako to omieľajú vrahovia a ich vazalské médiá, vyšetrovateľovi Gerbelovi by odrecitoval dokonale pripravenú výpoveď bez najmenších chýb a nepresností. Tento fúzatý mládenec veľmi túžil nadviazať bližšiu známosť s atraktívnou poslucháčkou medicíny, a tak sa zhodou ním neriadených okolností stal jedným zo štyroch kľúčových korunných svedkov prípadu. Na vlastné oči videl únos odprevádzaného dievčaťa. Viac než páchateľom venoval pozornosť objektu svojej túžby, a preto mu napríklad uniklo, že druhým aktívnym únoscom bol Miloš Kocúr, že ďalšie dievča, ktoré sedelo v Brázdovom aute, bola Viera Zimáková, a že na zadnom sedadle sa popri únoscoch vezie budúci kandidát tajnej spolupráce Štátnej bezpečnosti František Čerman. Toto všetko v Urbánkovej výpovedi absentovalo. Práve preto je autentická a dôveryhodná. A napriek týmto nedokonalostiam možno smelo konštatovať, že dostatočne hodnoverne opísal kauzálny sled udalostí vrcholiacich únosom Ľudmily Cervanovej.

Analýza výpovede Igora Urbánka zľahka predbehla vývoj po dni D, teda po 15. júni 1981, keď polícia predviedla viacerých podozrivých a svedkov. Milan Andrášik bol pôvodne predvedený ako jeden z kľúčových svedkov, avšak po zničujúcej výpovedi Viery Zimákovej bol promptne zaradený medzi hlavných podozrivých. Pätnásteho júna o desiatej v noci putoval do cely predbežného zadržania. Všetko totiž nasvedčovalo tomu, že tento pán inžinier zohral hlavnú úlohu pri únose Ľudmily Cervanovej, a neskôr vyšlo najavo i to, že to bol on, kto ju spútal a nakoniec aj utopil v termálnom jazierku neďaleko Kráľovej pri Senci.

Milan Andrášik bol navyše jedným z hlavných podozrivých pri preverovaní ďalších únosov a znásilnení mladých žien. Všetky prípady mali takmer navlas rovnaký modus operandi, akým sa riadili páchatelia únosu, znásilnenia

a vraždy medičky Cervanovej. Napríklad 6. alebo 7. mája 1976 okolo ôsmej hodiny večer v blízkosti kaviarne Štefánka oslovil neznámy mladý muž študentku prvého ročníka filozofickej fakulty Vieru Šťastnú z Banskej Bystrice. Žiadal ju, aby s ním niekam išla. Na chodníku boli ďalší traja mladíci. Všetci vo veku 20 až 22 rokov. Keď slečna Šťastná odmietla návrh neznámeho drzého muža, chytil ju za ruku a nedovolil jej odísť. Potom dievča pustil a ona mala na chvíľu pocit, že je voľná. Chcela ísť na električku, no v tom jej jeden zo štyroch mladých mužov vytrhol z rúk kabelku, v ktorej mala všetky osobné doklady. Bezočivo jej povedal, že ak chce kabelku naspäť, musí ísť s ním. Chlap kráčal ďalej po chodníku a Šťastná za ním, aby sa dostala k svojim proprietam. Takouto ľsťou ju naničhodník prilákal k bielemu autu, pravdepodobne značky Polski Fiat, a v spolupráci s ďalšími kumpánmi vtiahli študentku filozofie do voza. Nedá sa nevidieť paralely s prípadom Ľudmily Cervanovej: ukradnuté osobné veci, lákanie obete na vidinu navrátenia odcudzeného predmetu, vtiahnutie do auta a únos. Ale prípad Viery Šťastnej sa tým nekončí.

Po vtiahnutí do auta ju páchatelia odviezli do bližšie nezisteného rodinného domu a násilím si na nej všetci štyria vynucovali súlož. Študentka Šťastná s nimi musela nedobrovoľne stráviť celú noc. Na záver flámu ju sexuálni násilníci opäť naložili do auta a vysadili v meste pri takzvanom Manderláku, neďaleko dnešného Kamenného námestia. A tiež až podozrivo blízko centrály podniku zahraničného obchodu Omnia, kde boli v roku 1976 ako samostatní obchodno-technickí referenti zamestnaní páni inžinieri Čerman a Andrášik. Podobné charakteristické črty mal aj ďalší trestný skutok, pri ktorom bola za rovnakých okolností unesená a znásilnená inžinierka Mária Ružická. Orgány Verejnej bezpečnosti pracovali aj na týchto prípadoch, ale vzhľadom na to, že kriminalisti a vyšetrovatelia boli zahltení kauzou Cervanová a tiež s ohľadom na neochotu poškodených dám spolupracovať, neboli únosy a znásilnenia z hľadiska trestného práva dotiahnuté do konca. Aj preto by bolo trúfalé napísať, že Vieru Šťastnú a Máriu Ružickú uniesli a znásilnili Andrášik, Čerman, Kocúr a Brázda. Keby sa však týchto skutkov dopustili oni, je vysoko pravdepodobné, že by pri ich páchaní nepostupovali inak.

Keď teda 15. júna 1981 v noci putoval Milan Andrášik do cely predbežného zadržania, je celkom dobre možné, že po rozume mu nechodil iba prípad Ľudmily Cervanovej, ale vo svedomí si prehrával film viacerých činov, pri ktorých sa mohol dopustiť únosu a znásilnenia. Avšak iba jediný sa skončil vraždou, a preto vedel, že s podobnými výstrelkami je, ak nie nadobro, tak prinajmenšom na dlhý čas koniec. Správnosť tohto odhadu potvrdzuje aj agentúrna správa, zachytávajúca prvú noc podozrivého Andrášika v cele predbežného zadržania.

„Káva?" začudovane sa opýtal, keď mu služba v utorok 16. júna skoro ráno priniesla na raňajky erárnu meltu. Nato sa pred spoluväzňom rozhovoril, že doma by o takú žbrndu ani len pohľad neoprel, pretože bol zvyknutý na aperitív, šunku a obložené chlebíčky. Rozjímanie nad neľahkým osudom väzňa s vyhliadkami na skoré prepustenie v nedohľadne ukončil Andrášik horkým povzdychom: „To však je zrejme už za nami."

Deň D sa skončil. Nasledovali po ňom prvé priznania. A po nich strastiplná cesta k hlavnému pojednávaniu so siedmimi vrahmi Ľudmily Cervanovej.

Kým si rozoberieme, ako sa začali páchatelia vyšetrovateľom vyznávať zo svojich zločinov, mierne predbehneme udalosti. Z vecného hľadiska je totiž správne, aby sme na tomto mieste spomenuli svedka Petra Okenku, pretože jeho výpovede sú akýmsi okienkom do zákulisia zločinnej nitrianskej partie násilníkov a vrahov. Okenka bol dobrým priateľom Romana Brázdu a zle vychádzal s Milošom Kocúrom a Milanom Andrášikom. Boli mu známi aj ďalší členovia partie, ako Juraj Lachman a Stanislav Dúbravický, o ktorom vedel, že ho prezývajú Dundy. Jeho vzťahy s Brázdom najlepšie ilustruje okolnosť, že mu pomáhal pri nakrúcaní rôznych študijných filmov. Prvý raz vypovedal pred vyšetrovateľom Vladimírom Lamačkom 23. júna 1981. Mal vtedy necelých 24 rokov a pracoval ako loďmajster v Československej plavbe labsko-oderskej. Potom vypovedal ešte dvakrát - na druhý deň 24. júna a 11. novembra 1981.

Pri prvej svedeckej výpovedi bol Okenká pomerne zdržanlivý, viaceré skutočnosti si nechal pre seba. Povedal, že v kritický deň cestoval s Brázdom autom jeho otca do Bratislavy. V aute boli okrem nich Kocúr a ešte dvaja ľudia, ale ich mená si nepamätal. Z toho vyplýva, že milenka szmáckeho funkcionára Nadežda Beňová ho nezaujala alebo ju jednoducho nepoznal.

Po príchode do Bratislavy boli chvíľu na akomsi súkromnom byte a potom sedeli spolu s Brázdom, Lachmanom a Andrášikom vo vinárni. Okenka vypovedal, že popri popíjaní sa dohodli, že večer pôjdu do Mlynskej doliny na diskotéku. Na internát už nešiel s Brázdom, ale mestskou hromadnou dopravou.

V Okenkovom svedectve z 23. júna 1981 sa ďalej uvádza, že po príchode do UNIC klubu ho uviedol Brázda do svojej spoločnosti. Boli pri jednom stole s Milanom Andrášikom, Stanislavom Dúbravickým a dievčaťom, ktoré vo fotoalbume identifikoval ako Vieru Zimákovú. Počas diskotéky nadviazal povrchnú známosť s mladou dámou, o ktorej nevedel nič bližšie povedať. Pamätal si len, že s ňou tancoval a prespal u nej na internáte v átriových blokoch. Tiež spomenul, že Brázdová partia ho medzi seba veľmi neprijala, necítil sa byť jej súčasťou, a preto sa viac venoval neznámej dievčine, ochotnej mu poskytnúť nocľah.

Peter Okenka vyšetrovateľa Lamačku informoval, že deň pred týmto vý-

sluchom, teda 22. júna, ho kontaktoval Ľubor Andrášik, mladší brat obvineného Milana Andrášika. Svedok vypovedal, že s Ľuborom sa dal do reči a ten mu okrem iného povedal, že „jeho brat Milan, Kocúr, Brázda a ešte jeden sú vo vyšetrovacej väzbe, že zabili nejaké dievča pred piatimi rokmi. Vravel mi, že nejaká zubárka vypovedala, že sa jej vyhrážali, že ju zabijú, keď niečo o tej udalosti povie. Vravel, že to musia na niekoho dať, nakoľko to stálo veľa peňazí, spomínal sumu 20 miliónov korún československých". Citovaná výpoveď je ďalšou z viacerých indícií, že agilný Ľubor Andrášik bol údernou pästou famílie v boji za záchranu obvineného Milana pred nekompromisnou rukou spravodlivosti.

Druhá Okenkova výpoveď z 24. júna 1981 priniesla ďalšie zaujímavé informácie. Je pozoruhodné, že iba deň predtým mu pamäť až tak dobre neslúžila. Nie je to však nepochopiteľné. Nielen Peter Okenka, ale mnohí ďalší dlhodobo čelili rôznym formám nátlaku zo strany páchateľov a ich rodín, neschopných akejkoľvek sebareflexie ohľadom svojich nie práve vydarených potomkov. Našťastie svedok vyšetrovateľovi Lamačkovi povedal, že si na niektoré okolnosti spomenul dodatočne, a to bolo pre vyšetrovanie vraždy Ľudmily Cervanovej v danom okamihu to najpodstatnejšie. Okenka napríklad odhalil, že partia z Nitry odišla z UNIC klubu ešte pred skončením diskotéky, pretože sa išla kamsi zabávať. Netajil pritom, že cítil krivdu, pretože mu povedali, že s nimi nemôže ísť, lebo je nedostatok dievčat.

Peter Okenka referoval aj o tom, že Miloš Kocúr mal vo vestibule internátu konflikt s mladíkom, ktorého nepoznal. Presne však popísal, že sa pohádali „kvôli nejakému dievčaťu“, že pritom padla facka a že sa handrkovali o cestovnú tašku. Vyšetrovateľ Lamačka mu preto okamžite predložil fotoalbum. Okenka po niekoľkých minútach ukázal na fotografiu dievčaťa, o ktoré sa Miloš Kocúr s tým druhým (Urbánkom) pobili. Na fotografii neomylne identifikoval Ľudmilu Cervanovú.

Po upokojení šarvátky vyšiel Okenka von z internátu spolu s Brázdom a pýtal sa ho, či sa poňho vráti na internát. On mu to síce sľúbil, ale, ako je už dobre známe, do Mlynskej doliny sa v tú noc nevrátil, pretože sa oddával „zábave" formou znásilnenia, potom sa zbavoval nepohodlnej svedkyne a neskôr aj jej mŕtveho tela. Predtým, než partia stihla odísť, Okenka videl, že do Brázdovho auta nastupovali okrem šoféra „Andrášik, ešte jeden muž a nejaké dievča".

Treba zvýrazniť, že Okenka si spomenul na jeden podstatný detail:

Keď oni s autom odchádzali z parkoviska preč, išli z parkoviska po spojovacej ceste a dostali sa na cestu k internátu pre chodcov. Niekde na tej ceste blízko nastúpil aj Kocúr.

Svedok k svojej výpovedi pripojil aj vlastnoručný nákres približného miesta, kde do Brázdovho auta nasadol strojca únosu Miloš Kocúr. Aj toto svedectvo sa začínalo v mnohých detailoch podobať na výpovede iných kľúčových svedkov a dodnes tvorí súčasť mozaiky dôkazov, na základe ktorých boli vrahovia jednoznačne usvedčení, že 9. júla 1976 boli na diskotéke v Mlynskej doline a odtiaľ mali namierené kamsi za ďalšou zábavou.

Svedok si oživil pamäť naozaj veľmi dôkladne, pretože vyšetrovateľovi spomenul aj to, ako ho Brázda s Kocúrom navádzali na to, aby pred políciou zamlčal, že bol na diskotéke v UNIC klube. Okenka uviedol, že sa to stalo asi štyri a pol roka pred citovaným výsluchom. Povedané inak, asi pol roka po vražde Ľudmily Cervanovej. Najprv si ho odchytil v nitrianskych podnikoch Brázda a o niečo neskôr Kocúr a obom išlo presne o to isté: nehovoriť o diskotéke, lebo sa tam stal nejaký „prúšvih“, ako uviedol do zápisnice Okenka.

Aj tretí výsluch sa dotýkal ovplyvňovania. Tentoraz však aktivity tohto druhu hraničili so zastrašovaním. Rodina Andrášiková bola zjavne dobre informovaná o priebehu vyšetrovania a obsahu výpovedí jednotlivých svedkov. Napokon, veď na to platila synovi Milanovi advokáta, však že.

Peter Okenka ÍL novembra 1981 poručíkovi Lamačkovi povedal:

...niekoľko dní po tom, ako som bol na výsluchu naposledy v Bratislave, som náhodne stretol v Nitre sestru Andrášika Evu. Vravela mi, že ona svojho brata veľmi pozná, či sa vo svojej výpovedi nemýlim, či by som ju nezmenil, že či viem, čo by som robil na jeho mieste, keby som mal dostať trest smrti.

Toto bola odľahčená verzia ovplyvňovania v podaní rodiny obvineného Andrášika. Ťažšie kalibre na mladého Okenku vytiahla vrahova matka. V piatok 6. novembra 1981 ho stretla na ulici v Nitre, pristavila s pri ňom a zostra sa doňho pustila. Peter Okenka o tom do protokolu uviedol:

Minulý týždeň v piatok ráno som stretol v Nitre matku Andrááika. Táto mi hovorila, že veci sa obracajú a či viem, aký je trest za krivé svedectvo. Povedala len túto jednu vetu a potom išla rýchlo odo mňa preč.

Veci sa obracali iba v matkiných nekritických predstavách. V novembri 1981 toho už vyšetrovatelia vedeli dosť na to, aby si boli istí, že vo väzbe držia tých pravých. A nielen vďaka výpovediam korunných svedkov, ale aj priznaniam obvinených.

7. kapitola

PRVÉ PRIZNANIA

Po noci strávenej vo vyšetrovacej väzbe bol Miloš Kocúr v utorok 16. júna 1981 predvedený pred vyšetrovateľa poručíka Gerbela. Túto, v jeho živote azda najdôležitejšiu, výpoveď absolvoval, keď mal necelých 27 rokov a iba dva dni si pred menom mohol písať skratku Ing. V čase únosu, znásilnenia a zavraždenia Ľudmily Cervanovej mal sotva 22 rokov a čo je zarážajúce, bol iba mesiac a štyri dni ženatý. Pred zadržaním a obvinením sa mu stihlo narodiť dieťa, avšak v novembri 1978 sa s manželkou, ktorú okrem iného aj bil, rozviedol.

Hneď na začiatok vypočúvania poručík Gerbel doručil Milošovi Kocúrovi uznesenie o obvinení. Z pohľadu jeho neskoršieho konania, obhajoby a verejného vystupovania v médiách bez známky akejkoľvek sebareflexie [ktoré trvá až dodnes] urobil po oboznámení sa s trestným stíhaním priam šokujúcu vec. Do protokolu totiž nadiktoval:

Toto uznesenie som prevzal proti svojmu podpisu, tomuto som v plnej miere porozumel a po poučení o práve sťažnosti proti nemu si sťažnosť nepodávam, tejto sa vzdávam.

Skraja si to teda zhrňme. Vyšetrovateľ doručil Kocúrovi obvinenie zo spoluúčasti na trestnom čine vraždy a on si proti tomu nepodal sťažnosť. To urobí

iba niekto, kto si je vedomý viny. A ďalší priebeh výsluchu túto skutočnosť iba potvrdzoval, aj keď si Kocúr rôznymi zámerne skresľujúcimi vyjadreniami chcel vylepšovať svoju povážlivú pozíciu. Neskôr formulované výhovorky, ktoré si osvojil magazín Týždeň, že tak urobil pod nátlakom, neobstoja, pretože novopečený inžinier poľnohospodárskych vied Kocúr s políciou spolupracoval ochotne a dobrovoľne.

Vyšetrovateľ Miloša Kocúra oboznámil s tým, že mu bol za obhajcu ustanovený advokát Ladislav Kubál, s čím bez najmenších výhrad súhlasil. Ďalej mu oznámil, že jeho obhajca bol informovaný o termíne výsluchu. Aj keď sa doktor Kubál nedostavil, obvinený Kocúr bez najmenších námietok súhlasil, že bude vypovedať aj v jeho neprítomnosti.

Nátlak vylučuje aj skutočnosť, že Miloš Kocúr si zjavne nepamätal, kedy sa s partiou dohodol, že pôjdu 9. júla 1976 na diskotéku, a nejasno mal aj v tom, s kým do Bratislavy z Nitry v aute cestoval. Tvrdil napríklad, že v aute boli Viera Zimáková alebo Nadežda Beňová alebo dokonca obe. Z iných výpovedí jednoznačne vyplývalo, že Zimáková v aute nebola. Keby ho niekto nútil vypovedať podľa presného scenára, vedel by, kedy vznikla dohoda o účasti na akcii v UNIC klube a s kým presne cestoval z Nitry do Bratislavy. Nič také sa však nedialo.

Kocúr naopak neomylne a správne uviedol, že do Bratislavy v kritický deň prišiel s Romanom Brázdom na aute jeho.rodičov Polski Fiat 125 P. Potvrdil, že v klube boli Milan Andrášik, František Čerman, Roman Brázda a Viera Zimáková. Uviedol, že pravdepodobne tam boli aj Pavol Beďač a Stanislav Dúbravický, ďalší páchatelia vyšetrovaného skutku. Spomenul si na prítomnosť dvoch dievčat z Francúzska, ktoré tancovali bosé. A na fotkách fotoalbumu mužov pod číslami 6, 8,14 a 16 spoznal ďalších účastníkov diskotéky, z ktorých sa neskôr stali dôležití svedkovia prípadu: Pavol Piaček, Vladimír Varga, Igor Urbáneka Jozef Škrobánek.

V kontexte celej výpovede je dôležité zaznamenať, že Kocúr na fotke číslo 8 fotoalbumu žien spoznal Ľudmilu Cervanovú. A urobil pri tom hneď prvé priznanie:

čo si ešte zo zábavy pamätám, je to, že som pristúpil k jednému dievčaťu, ktoré je vo fotoalbume vedené pod číslom 8 (Cervanová - pozn. aut.), a toto som volal, aby išlo so mnou tancovať# Dievča toto odmietalo, a preto som ju začal nasilu ťahať do tanca. Dievča sa tomu bránilo, až nakoniec niekto ku mne prišiel a od dievčaťa ma odviedol. (...) S týmto dievčaťom sa bavil aj istý Igor (Urbánek 1 pozn. aut.), ktorý je vo fotoalbume pod číslom 14.

Kocúr do protokolu nadiktoval, že v priebehu diskotéky mu AndráŠik alebo Čerman navrhol, aby sa s nimi išiel ešte niekam zabaviť, s čím súhlasil. A keďže vypovedal o deň skôr ako svedok Igor Urbánek, bol to on, kto vyšetrovateľovi Gerbelovi ako prvý z účastníkov incidentu opísal aféru z vestibulu. Povedal, že z UNIC klubu odchádzali okolo pol jedenástej v noci. Evidoval, že cestovnú tašku Cervanovej niesol Urbánek a doznal:

Dolu vo vestibule som sa s týmto Igorom poškriepil, nakoľko som chcel, aby dievča išlo so mnou, s čim Igor nesúhlasil, a tak som mu strelil zaucho.

Kocúr vyšetrovateľa informoval, že dievča ešte raz volal, aby sa išlo s nimi zabávať, ale konštatoval, že Cervanová jeho ponuku odmietla.

Výsluch pokračoval ďalším nie celkom presným opisom odchodu z internátu. Kocúr zabudol, že do voza nenastupoval na parkovisku, ale v hornej časti cesty medzi internátom a zastávkou autobusu. Avšak verne uviedol, že do Brázdovho auta okrem jeho majiteľa nastúpili AndráŠik, Čerman, Zimáková a on. Nasledovalo ďalšie zásadné priznanie:

Potom, ako sme s vozidlom odišli z parkoviska a schádzali sme smerom k autobusovej zastávke, som zbadal pred nami dievča, ktoré som volal, aby išlo s nami. Vo vozidle sme sa medzi sebou dohodli, že pri dievčati zastavíme a zoberieme ju so sebou. Keď sme prišli k dievčaťu, tak z vozidla som vystúpil s Andrášikom. Dievčaťu sme hovorili, aby nastúpila s nami do vozidla, že ju odvezieme. Ona s tým nesúhlasila, pričom hovorila, že cestuje. My sme jej navrhovali, že nech si sadne, že aj my ideme do mesta, nech sa zvezie. Keďže ani po tomto nesúhlasila, tak sme ju násilím vtiahli do auta, čomu sa dievča bránilo a taktiež kričalo.

Tento opis sa do veľkej miery zhodoval s tým, čo vypovedala svedkyňa Zimáková, a preto išlo o.zásadný prielom.

Opäť treba poukázať na to, že ani v tomto prípade nemôže byť reči o vynútenej a dopredu zrežírovanej výpovedi. Kocúr povedal, že keď Cervanovú naložili do auta, sedeli na zadnom sedadle tak, „že ja som sedel pri pravých dverách, vedľa sedelo dievča, z druhej strany AndráŠik a nakoniec Zimáková". Vpredu pri šoférovi Brázdovi sedel Čerman. Ibaže Zimáková vo svojich výpovediach opakovane uvádzala, že ona sedela vedľa šoféra. Tento drobný rozpor

síce na ustálení skutkového deja nič nemenil, ale keby boli Zimáková a Kocúr dopredu spracovaní, nepochybne by aj v tejto maličkosti vypovedali unisono.

Keď bola Ľudmila Cervanová proti svojej vôli v aute, Brázda sa podlá Kocúra rozbehol so zhasnutými svetlami. Podľa neho preto, lebo bol pod vplyvom alkoholu. Chvíľu nato, ako sa pohli, „nám do cesty vošiel nejaký chlap". Z rozprávania o neborákovi Jánovi Hrmovi už vieme, že to nebol „nejaký chlap", ale opilec Lukáč Karabinoš. „Po tom zastavení som vybehol z auta a tomuto chlapovi som vynadal. Potom som opäť nasadol a pokračovali sme v ceste ďalej," opísal Kocúr znova vcelku presne to, čo je už známe z výpovede svedka Karabinoša. Len v krátkosti si pripomeňme, že alkoholik Lukáč Karabinoš si dobre pamätal na incident, pri ktorom mal kolíziu s autom, a výstup s agresívnym mladíkom, no v rozpore s realitou v útočníkovi spoznával Jána Hrma.

A v tom sa Kocúr, ktorý nepoznal Bratislavu práve najlepšie, dopustil ďalšej nepresnosti. Uviedol, že dom, do ktorého uniesli svoju obeť, bol kdesi na Slavíne. Išlo o zjavný nezmysel, pretože išli na úplne iný koniec Bratislavy, do Prievozu. Tento omyl je možné vysvetliť. Eduard Pálka počas akcie Kamera, pri monitorovaní aktivít lotrovského pelechu na Gorazdovej ulici 10 v Bratislave, narazil na iný pozoruhodný poznatok. Zistil, že partia chlapcov z Nitry sa chodila zabávať aj do istej vily na Slavíne na Havlíčkovej č.19. Dom mala prenajatý Ing. Marta Heribanová, rodená Dujsíková. Nie je vylúčené, že Miloš Kocúr, ktorý so svojimi spoločníkmi absolvoval podobných žúrov stovky, sa jednoducho pomýlil. Znova je to dôkaz, že obvinený vypovedal spontánne a nikto ho dopredu neinštruoval, aký je požadovaný obsah protokolovaných slov. V tejto súvislosti je vhodné spomenúť, že podľa Kocúra ukazoval Brázdoví cestu Čerman. Je to logické, pretože práve on vedel, kde sa nachádza dom, v ktorom spolu s Andrášikom bývali v podnájme.

Kým opísal príchod k domu, Kocúr vyšetrovateľovi nadiktoval dve dôležité zmienky. V prvej priznal, že Ceryanová žiadala, aby ju buď pustili, alebo odviezli na vlakovú stanicu. Vzhľadom na to, že to neurobili, evidentne sa dopustili porušovania jej osobnej slobody. Druhá zmienka hovorí o tom, že cestou sa zastavili kúpiť víno, čo korešponduje s informáciou od svedomitého občana Šišku.

V Kocúrovej prielomovej výpovedi nasledovalo ďalšie dôležité priznanie, dokumentujúce násilie páchané na unesenej Ľudmile Cervanovej: „Po vystúpení z auta prvý išiel k domu Čerman, za ním Zimáková, medzi mnou a Andrášikom bolo dievča, ktoré sme držali za ruky a ja som jej držal ústa, aby nekričala." Vypovedal, že dom odomkol Čerman. Vstup do objektu, jeho vnú-

torné dispozície a zariadenie izby, kde sa odohralo pokračovanie trestného činu, opísal v zhode so svedkyňou Zimákovou.

To, čo nasledovalo, bola oveľa radikálnejšia verzia udalostí, ako ich opísala Viera Zimáková. Kocúr učinil ďalšie mimoriadne zásadné priznanie, a aj keď je v protokole niekoľko prehreškov proti slovenčine, uvádzame rozsiahly citát z Kocúrovej výpovede v plnom znení:

V priebehu zábavy sme navrhovali vykonať hromadný sex. Zimáková s tým súhlasila, dievča toto odmietlo. Z tohto dôvodu som ju chytil za ruky a Andrášik s Brázdom ju vyzliekli do pol pása. Viem, že mala oblečené modré rifle a pod tým nohavičky. Keď ju vyzliekli, tak sme ju povalili na zem, rozopli sme jej i blúzku, ja som ju držal za ruky, Brázda s čermanom jej držali nohy a Andrášik na nej vykonal súlož. Dievča sa bránilo, kričalo, že nás udá a podobne. Po Andrášikovi sme na nej súlož vykonali aj ostatní tým istý spôsobom, že jej niekto držal ruky a nohy. Ôo v tom čase robila Zimáková, to ja presne uviesť neviem, nakoľko som bol zaujatý konaním s dievčaťom. Viem však toľko, že potom mal so Zimákovou pomer Andrášik a tiež i ďalší okrem mňa. Zimáková nám v konaní s dievčaťom vôbec nebránila. Po tomto všetkom neviem kto doniesol prádelnú šnúru, ktorú neviem kto doniesol niekde z priestorov domu. Touto šnúrou sme potom dievčaťu zviazali ruky za chrbtom. Pri zväzovaní sme pomáhali viacerí, uzol však viazal Andrášik. Ruky jej zviazal tým spôsobom, že jej okolo nich omotal šnúru a potom cez prostriedok medzi rukami uviazal uzol. Ruky sme zviazali z toho dôvodu, že sme sa báli, aby nám neušla.

K týmto šokujúco otvoreným slovám lén niekoľko poznámok. Pravdepodobnejšie síce je, že Kocúr sa Ľudmily Cervanovej sexuálne zmocnil ako prvý, nič to však nemení na tom, že v plnom rozsahu priznal znásilnenie. Obzvlášť presne vykreslil spôsob, akým jej zviazali ruky, a tento opis sa dokonale zhodoval s nálezom na mŕtvole. Na dôvažok spomeňme, že spochybnil tvrdenia Viery Zimákovej, ktorá vypovedala, že na dome nemala s nikým pomer. Miloš Kocúr potvrdil, že obeť nútili násilím piť víno. Potom nastal čas odchodu, a preto použili proti zneuctenej Cervanovej ďalšie násilie: „Keďže sme sa báli, že dievča bude vonku kričať, tak ja som jej cez ústa previazal svoj kapesník, ktorý som predtým poskladal do pásky." Vyviedli ju von, nasadli do auta a vydali sa smerom na Nitru.

Schyľovalo sa k opisu toho najhoršieho, čo na mladej medičke vykonali, a preto sa Kocúr začal vyhovárať na účinky alkoholu. Povedal, že cestu veľmi nesledoval, pretože bol „omámený“. Napriek tomu uviedol, že pri Senci odbočili k nejakej obci, ktorej názov sa začína na K, potom Brázda zašiel na poľnú cestu, kde zastavil. Okrem Zimákovej vystúpili z auta všetci a po 30 metroch prišli k „bágrovisku" nepravidelného tvaru. Miloš Kocúr popísal aj priebeh vraždy, ale robil všetko pre to, aby sa vyvliekol z podozrenia, že mal na nej účasť. Pri jazierku sa údajne všetci vyzliekli donaha, znovu dievčaťu stiahli nohavice a všetci ju znásilnili. Ruky jej vraj už nerozväzovali. Keď sa na nej všetci vystriedali, skočil do vody a išiel si zaplávať. „Keď som bol od ostatných vzdialený asi 15 metrov, tak som počul nejaký šplechot a krik. Keď som sa otočil, tak som zbadal, že všetci traja sú pri dievčati vo vode a Andrášik drží dievčaťu hlavu pod vodou, ja som na nich kričal, aby neblázнili, aby ju postavili a plával som späť k nim. Keď som prišiel k nim, tak už dievča bolo bezvládne, a všetci sme sa zhodli, že je mŕtve," hádzal vinu na ostatných Kocúr. A robil to preto, lebo on bol strojcom jej únosu i znásilnenia. Dobre vedel, že priznanie mu môže slúžiť ako poľahčujúca okolnosť, ale k účasti na vražde sa jednoducho prihlásiť nechcel.

V pokračovaní výpovede sa od vraždy čo najviac dištancoval. Tvrdil, že bol z vývoja situácie „otrasený", nezúčastnil sa ani nahodení Ľudmily Cervánovej do neďalekej Čiernej vody. „Ja som až k potoku s nimi nešiel, oni mi len toto povedali," povedal Kocúr a dodal, že nevie, čo urobili s osobnými vecami zavraždenej. Dobre si však pamätal na iné okolnosti: „Po príchode k autu Zimáková sa nás pýtala, čo sa s dievčaťom stalo. My sme jej povedali niečo v tom zmysle, že dievča sa pri bláznení vo vode utopilo. Zimáková z toho bola šokovaná. (...) Po ceste do Nitry sme sa o veci moc nezhovárali, viem však toľko, že niektorý z chlapcov Zimákovej pohrozil, že keď niečo o tom povie, tak že sa jej môže stať ako dievčaťu."

Priznal sa aj k tomu, že keď bola Nadežda Beňová v minulosti vypočúvaná, pýtal sa jej, či uvádzala aj jeho meno, a zároveň ju požiadal, aby jeho osobu v budúcnosti pred políciou zamlčala.

Na úplný záver výpovede zo 16. júna 1981 sa Miloš Kocúr spontánne, priam dojímavo vyznal:

To je všetko, čo viem k prípadu vraždy z roku 1976 uviesť, to, čo som vypovedal, je pravda, vypovedal som tak preto, aby bola zistená skutočná pravda, ako sa vec stala, žiadnu závažnú skutočnosť som nezamlčal a taktiež som nemal úmysel nikoho krivo obviniť. Spätne

svoje konanie ľutujem, uvedomujem si, že vlastne sa začalo všetko tým, že som navrhol, aby sme dievča zobrali so sebou. Priznávam, že som sa zúčastnil na jej znásilnení, ale účasť na vražde dievčaťa som nemal.

Nemožno poprieť, že Miloš Kocúr vypovedal tak, aby sebe uškodil čo najmenej a vinu za najťažší zločin preniesol na iných. Na druhej strane je zrejmé, že v zásade verne opísal priebeh udalostí, ktoré viedli k únosu, znásilneniu a zavraždeniu Ľudmily Cervanovej. Uviedol mená hlavných, ale nie všetkých aktérov tohto brutálneho činu. Jeho výpoveď sa jednak prekrývala so svedectvom Viery Zimákovej, a jednak obsahovala informácie, s akými môže byť oboznámený iba účastník popisovaného deja. Bez ohľadu na to, že inžinier Kocúr v neskorších fázach vyšetrovania začal odvolávať, k čomu sa pôvodne priznal, jeho výpoveď z utorka 16. júna 1981 je jedným z ťažiskových dôkazov tohto prípadu.

Miloš Kocúr pokračoval vo výpovedi o dva dni neskôr, 18. júna 1981. Jeho obhajca bol o termíne vypočúvania vyrozumený, napriek tomu sa nedostavil. Kocúr dobrovoľne súhlasil, že aj tak bude vypovedať. Druhá priznávajúca výpoveď bola doplnením a spresnením predchádzajúcej. Opravil, že na ceste do Bratislavy sa dohodli na kúpalisku v Nitre s Romanom Brázdom, Pavlom Piačekom a Nadeždou Beňovou asi dva alebo tri dni pred 9. júlom 1976.

Vypovedal, že v kritický deň ráno poňho prišiel Brázda a odcestovali do Bratislavy, kde sa rozišli. Beňová a Brázda si išli vybavovať súkromné záležitosti. On s Piačekom navštívili viaceré reštaurácie a popíjali. Kocúr konštatoval, že diskotéku v Mlynskej doline navštívili na podnet Brázdu. Na fotografii vyznačil aj približné miesto, kde Brázda po príchode k internátu auto zaparkoval na dolnom parkovisku v blízkosti spojovacej cestičky.

Tejto Brázdovej partii mali podľa Kocúra zabezpečiť vstup do UNIC klubu Andrášik alebo Čerman. Na diskotéke si všimol aj ďalších Nitranov 1 Stanislava Dúbravického, Pavla Beďača, Vieru Zimákovú, Nadeždu Beňovú a ďalších, ktorých si už presne nepamätá.

Kocúr sa rozpomenul, že pri Andrášikovom a Čermanovom stole sedeli aj dve Francúzky, ktoré neskôr tancovali naboso. Na fotografii i na plániku UNIC klubu vyznačil miesto, kde mala táto časť partie sedieť. Z pamäti vylovil aj informáciu o tom, že Nitrania mali v sále biele víno a z toho si uhýnali on i Roman Brázda.

Potom Kocúr zopakoval to, čo o priebehu diskotéky už raz povedal, a porozprával i o tom, ako si všimol v blízkosti Igora Urbánka dievča, ktoré nasilu

ťahal do tanca. Znova ju zaregistroval vo vestibule a pridal niekoľko nových podrobnosti o svojom počfnanf pri konflikte s Igorom Urbánkom:

Vzhľadom na to, že som chcel dosiahnuť, aby sa dievča išlo s nami zabávať, Urbánkovi som hovoril, aby Ju nechal tak. Vtedy došlo medxi nami k škriepke a ja som mu dal zaucho. Urbánkovi pritom vypadla z ruky cestovná taška, ktorú niesol dievčaťu, a z tašky sa vysypali nejaké veci. Zdá sa mi, že som veci pozbieral, dal ich do tašky a nechal som si niektorú z týchto veci a dievčaťu som povedal, že jej ju vrátim iba vtedy, ak sa pôjde s nami zabaviť.

Týmito slovami potvrdil výpovede svedkov Urbánka a Škrobánka a vyšetrovateľ Gerbel mohol zaznamenať, že to bol Kocúr, ktorý sa usiloval Ľudmilu Červa novú zlákať do auta a na skupinový sex výmenou za vrátenie odcudzených osobných vecí.

V nasledujúcej časti výpovede znova potvrdil, že na jeho návrh uniesli obeť a prezradil niekoľko nových skutočností o priebehu sexuálnej „zábavy“. Kocúr iniciatívne doplnil detaily znásilnenia:

Chcem Bpresniť našu Činnosť v tom dome. Po tom, ako sme otvorili víno a navrhovali dievčaťu hromadný sex, s ktorým ona **nesúhlasila, sme Ju násilne vyzliekli a všetci štyria** znásilnili **tak, ako som to už v predchádzajúcej výpovedi popísal. Po znásilnení sme dievčaťu zviazali ruky, konkrétne Andrášik šnúrou na prédlo, ktorú pravdepodobne zobral niekde** v **dome, dievča sme potom nútili piť víno, žiadali sme od nej,** aby **nám** sala **pohlavné údy a keď nechcela, tak sme jej nasilu dávali** pohlavné **údy do úst. Mám dojem, že Brázda Jej do pošvy strkal i fľašu** od vína. **f to presne akú činnosť vyvíjal, to ja s určitosťou neviem** povedať. **Taktiež neviem presne, čo robila Zimáková, mám však dojem, že** s ňou **súložili Andrášik s čermanom.**

Poručíkovi Gerbelovi prezradil aj to, že keď im Cervanová opakovane povedala, že ich konanie oznámi orgánom činným ý trestnom konaní, Milan Andrääík ju vyfackal.

Kocúr vypovedal, že okrem tohto fyzického násilia sa niekto z prítomných obeti vyhrážal, že ak Cervanová neupustí od zámeru udať ich, budú sa jej musieť „nejakým spôsobom zbaviť". Po týchto udalostiach niekto navrhol (Kocúr

neuvádza, kto presne), aby išli k jazeru a tam prinútili Ľudmilu Cervanovú zriecť sa úmyslu oznámiť ich bezpečnosti. Zopakoval, že jej uviazal okolo úst svoju vreckovku a partia odišla autom do Kráľovej pri Senci.

Vo výpovedi z 18. júna 1981 opísal priebeh vraždy trochu odlišne ako dva dni predtým. Zvýraznil Andrášikovu vinu a ešte viac sa usiloval vykresliť v prijateľnejších súvislostiach svoje počínanie. Keď zastavili pri termálnom jazierku neďaleko Kráľovej pri Senci, Cervanovú z auta vytiahli Andrášik s čermanom. On a Brázda išli za nimi k jazierku, Zimáková ostala buď v aute, alebo vonku pri ňom. Dvojica Andrášik - Čerman mala podľa Kocúrovej výpovede pri vode dievčaťu vyzliecť nohavice a znova ju všetci štyria znásilnili. 0 priebehu vraždy do zápisnice nadiktoval tieto slová:

Andrášik ju potom sotil do vody a vzhľadom na malú hĺbku vody, vošiel za ňou a ponoril jej hlavu pod vodu. Pri tomto jej Andrášik hovoril niečo v tom zmysle, že či si to nemieni rozmyslieť s tým oznamovaním, a takto jej párkrát ponoril hlavu pod vodu, pričom podľa môjho názoru sa dievča muselo pod vodou nadýchnuť a takto sa utopilo. Ja som priskočil k Andrášikovi, dievča však už bolo bezvládne a spoločne sme ho vytiahli na breh, kde som jej skúšal tep, ale sme zistili, že už nejaví známky života. Ja som sa jej pokúsil dať umelé dýchanie, čo však bolo už neúčinné.

K predchádzajúcemu odseku, ale aj k obsahu doteraz citovaných Kocúrových výpovedí je vhodné pridať krátky komentár. Dosiaľ uvádzal, že na slede skutkov, ktoré vyvrcholili vraždou Ľudmily Cervanovej, sa podieľali iba štyria páchatelia. On, Brázda, Andrášik a Čerman. 0 zvyšných troch účastníkoch, ktorí neboli prítomní pri únose, Stanislavovi Dúbravickom, Pavlovi Beďačovi a Jurajovi Lachmanovi pomlčal. Každý z nich však mal väčší či menší podiel viny na smrti mladej medičky. Aj nečinné prizeranie sa takémuto skutku je forma spoluúčasti, a to je potrebné mať na pamäti pri hodnotení nielen týchto, ale aj ďalších výpovedí. Kocúrov pokus urobiť zo seba amatérskeho záchranára, ktorému sa obeť nepodarilo vzkriesiť umelým dýchaním, je naivný a nehorázny zároveň. Nezakročil, keď videl, ako s Cervanovou zaobchádza Andrášik, a neospravedlňujú ho ani výhovorky, že si myslel, že jeho kamarát chce obeť iba postrašiť.

Toho istého dňa, 18. júna 1981, bol Miloš Kocúr na základe výpovede pred vyšetrovateľom Gerbelom predvedený pred krajského prokurátora Emila Majerhofera, ktorý sa ho opýtal, či súhlasí s tým, aby vypovedal bez prítomnosti

advokáta a aby bola jeho výpoveď nahratá na magnetofónovú pásku. Na obe otázky odpovedal kladne. Po vyslovení súhlasu bol vyzvaný, aby znova vlastnými slovami zopakoval skutkový dej, ktorý je predmetom trestného konania.

Keď obvinený Miloš Kocúr ukončil výpoveď, bol mu prehratý jej záznam a on na znak súhlasu do zápisnice uviedol: „Áno, poznávam svoj hlas, takto som dobrovoľne Vypovedal."

Na základe toho, čo si vypočul, krajský prokurátor Kocúrovi vyhlásil uznesenie o vzatí do vyšetrovacej väzby a poučil ho, že si proti tomuto rozhodnutiu môže podať sťažnosť. „Citovanému poučeniu som porozumel a opravného prostriedku sa výslovne vzdávam," reagoval Kocúr na túto novú skutočnosť. Po tom, čo bez námietok prijal uznesenie o obvinení, vedomý si svojej viny prijal aj vzatie do väzby bez toho, aby sa toto rozhodnutie aspoň formálne pokúsil zvrátiť.

Miloš Kocúr na pásku nadiktoval v podstate to isté, čo povedal v dvoch predchádzajúcich výpovediach. Hovoril, že po odchode z Mlynskej doliny cestu veľmi nesledoval, lebo „nálada bola", ale v zhode s realitou povedal, že autom prešli okolo PKO, cez tunel a po ďalší alkohol sa zastavili v STEPS klube, čím sa potvrdzovalo svedectvo občana Šišku z roku 1976.

Únos, vraždu a znásilnenie opísal rovnako. Na otázky prokurátora odpovedal spontánne, bolo jasné, že loví v pamäti a odpovede nemá nacvičené. Z charakteru jeho výpovede a odpovedí vyplýva jednoznačný záver, že je vylúčené, aby išlo o vynútené a vopred pripravené divadlo. Po ukončení výsluchu bol Miloš Kocúr eskortovaný do ústavu pre výkon väzby do Trenčína, kde neskôr prebiehali jeho ďalšie výsluchy.

Problémy nastali pri prvej výpovedi v trenčianskej väzbe 30. júna 1981. Na základe splnomocnenia matky Kocúr dostal nového advokáta Kamila Bereseckého z Nitry. „K svojmu prvému výsluchu, ktorý bol so mnou vykonaný v Bratislave, uvádzam, že v tom čase som bol psychicky vyčerpaný zo štúdia po štátniciach, a preto som sa priznal k veci, o ktorej som nič nevedel a ktorej som sa nedopustil," začal zhurta Kocúr. Na to, že sa priznal preto, lebo bol štúdiom „psychicky vyčerpaný", preukázal obrovskú mieru invencie a fantázie. Duševne unavení ľudia si nezvyknú vymýšľať, ich mozgová aktivita je utlmená a nemajú sily produkovať komplikované výmysly. A takto je potrebné aj hodnotiť Kocúrove kvázi odvolanie doterajších priznaní. Nemá zmysel na tomto mieste podrobne rozoberať celé odvolanie. Uveďme len, že Miloš Kocúr poprel účasť na diskotéke v UNIC klube, krivo obvinil vyšetrovateľa, že Ľudmilu Cervanovú vo fotoalbume identifikoval preto, lebo „ml nad jej fotografiu bola vypočúvajúcim sklonená hlava", a do tretice si vymyslel, že 9. júla sa bol

so sestrou, jej manželom a ďalšími priateľmi kúpať na štrkoviskách neďaleko Ivanky pri Nitre.

Kocúr zotrval na týchto a ďalších bludoch až do 27. júla 1981. Vtedy sa k pôvodným priznaniam opäť vrátil, pretože od 3. júla začal hovoriť pravdu aj Roman Brázda, ktorý až dovtedy všetko popieral. Keď si otvoril ústa, za hlavných vinníkov označil Milana Andrášika a Miloša Kocúra. A na to musel Kocúr, strojca únosu Ľudmily Cervanovej, samozrejme, reagovať.

Vyšetrovateľ major Hubcej vypočúval Romana Brázdu prvý raz v utorok 16. júna 1981. Pri tomto výsluchu bol aj prokurátor Milan Valašík, neskorší žalobca vrahov Ľudmily Cervanovej. Brázda mal v tom čase bez dvoch mesiacov 27 rokov a pracoval ako prvý asistent kamery v Slovenskej filmovej tvorbe. Jeho otec František Brázda, pôvodom robotník, bol riaditeľom inžinierskych sietí v podniku Pozemné stavby Nitra. Matka pracovala ako revízna technička. V čase, keď bol zadržaný pre podozrenie z účasti na únose a vražde Ľudmily Cervanovej, bol ženatý. S manželkou Máriou mali trojročnú dcérku Petru. Brázda svojej rodine zjavne radosť nerobil, pretože, ako už vieme, bol raz súdne trestaný pre násilný trestný čin, pri ktorom svojej obeti spôsobil zranenie oka s trvalým poškodením zraku.

Po oboznámení s predmetom obvinenia Brázda vyšetrovateľovi povedal dve veci. Nesúhlasil s ustanovením obhajcu a žiadal si, aby ho zastupoval JUDr, Škrovina z Nitry. S ním sa chcel poradiť o tom, či si podá sťažnosť proti uzneseniu o obvinení. Z toho možno zreteľne odvodiť, že Roman Brázda si bol vedomý svojej viny a ohľadom podania sťažnosti iba taktizoval. K samotnej veci nepovedal vôbec nič: „Toho času si nepamätám vôbec na okolnosti, ktoré by prípad objasnili. K vznesenému obvineniu z trestných činov sa vyjadrím v sťažnosti. Viac vypovedať dnes nebudem." Vyšetrovateľ Ján Hubcej začal spisovať Brázdovú výpoveď o 17:30 a skončil už o 18:43. Väčšinu času mu zabralo vypĺňanie údajov o osobe obvineného a jeho rodinných pomeroch.

Na druhý deň, v stredu 17. júna 1981, bol pri jeho výsluchu prítomný už aj obhajca Zoltán Škrovina. Major Hubcej obvineného Brázdu vypočúval od dvanástej hodiny do pol ôsmej večer. Nemohol poprieť, a preto ochotne priznal, že jeho otec vlastní Polski Fiat 1300 svetlej, pieskovo-žltej farby s poznávacou značkou NRA 15 1 76, a potvrdil, že mu auto požičiaval, ale vždy iba na jeden deň. Brázda pripustil, že začiatkom leta išiel autom do Bratislavy a viezol pritom Miloša Kocúra, Nadeždu Beňovú a Stanislava Dúbravického. V podstate v zhode s výpoveďami svedkov a spoluobvineného Kocúra konštatoval, že auto v Mlynskej doline zaparkoval na dolnom parkovisku pri internáte Ľudovíta Štúra.

Dokonca potvrdil, že na diskotéke v UNIC klube boli Milan Andrášik, František Čerman a Miloš Kocúr. Na scénu uviedol dosiaľ málo pertraktovaného Juraja Lachmana, ďalšieho spolupáchateľa s najmenšou spoluvinou na vyšetrovanom zločine, ktorý bol tiež na akcii na internáte. Zo žien sa pamätal na prítomnosť Nadeždy Beňovej a Viery Zimákovej. Napočudovanie celkom presne vedel, že na tancovačke vypil asi šesť deci vína.

Napriek týmto sľubne znejúcim vyjadreniam začal Brázda následne zahmlievať. Povedal, že síce na diskotéke v UNIC klube bol, ale nie je si istý, či to bolo práve 9. júla 1976. A navyše ho postihol akýsi akútny záchvat amnézie, pretože si nevedel spomenúť, ako a v koho spoločnosti z diskotéky odchádzal.

Keď sa ho vyšetrovateľ opýtal, prečo vplýval na svedkyňu Beňovú, aby neuvádzala pri kontaktoch s políciou jeho meno, odpovedal, že to urobil preto, aby nemal problémy. Na ďalšiu otázku, prečo by mal mať problémy, ak sa ničoho zlého nedopustil, Brázda odpovedal: „V tom čase som mal problémy z Čadce, bolo proti mne vedené trestné stíhanie pre trestný čin ublíženia na zdraví, ktorého som sa dopustil v roku 1976, teda na sklonku tohto roku, a obával som sa ďalšieho vyšetrovania, ak by sa niečo stalo na tejto diskotéke."

Vyšetrovateľ Hubcej vypočul Brázdu s podobným výsledkom jedenásťkrát. Všetko bezvýsledne. Musel dookola počúvať a zapisovať to isté. Brázda si ani za svet nechcel spomenúť, že počas diskotéky si s nejakým dievčaťom odskočil hore na izbu. Potom sa rozhovoril o tom, že.v roku 1976 už mal známosť so svojou budúcou manželkou, s ktorou v júni alebo júli navštívil folklórne slávnosti vo Východnej, čím chcel naznačiť, že zrejme bol tam, a nie v UNIC klube na diskotéke.

Počas výsluchu 18. júna mu bolo vyhlásené uznesenie krajského prokurátora o uvalení väzby. Brázda proti tomuto rozhodnutiu sťažnosť nepodal a dodal, že si túto možnosť v trojdňovej zákonnej lehote rozmyslí. Takto nekoná nevinný človek, ale páchateľ, ktorý kalkuluje, aký postup mu v očiach vyšetrujúcich orgánov menej priťaží.

Roman Brázda si počas jedenástich jalových výsluchov spomínal na kadečo nepodstatné, ale keď sa ho vyšetrovateľ opýtal na konkrétnu udalosť súvisiacu s únosom a vraždou Cervanovej, ktorá už bola vyšetrovaním preukázaná, jeho amnézia stále pokračovala. Mal aj zopár svetlých chvíľok. Potvrdil napríklad, že na diskotéke v UNIC klube sa Kocúrovi páčilo jedno dievča nižšieho vzrastu, ktorú nazval „také zlatinko štíhlej postavy". Inak sa však čoraz viac zaplietal do výmyslov a vyšetrovateľovi Hubcejovi, ktorý poznal všetky podstatné svedectvá, ako aj Kocúrove priznania, bolo jasné, že Brázda sa ho iba pokúša zavádzať.

Na jeho prvotných klamstvách bolo pozoruhodné, že ani trochu nezastieral, s akou partiou sa zúčastnil diskotéky v UNIC klube. Neustále síce uhýbal, tvrdil, že nevie, či to bolo 9. júla 1976 alebo niekedy inokedy, no pripúšťal, že ak niekoho z diskotéky viezol v aute, mohli to byť jedine Kocúr, Andrášik, Čerman a Zimáková. Teda celá zostava únoscov a svedkyňa, ktorá neskôr začala strečkovať a tvrdiť, že ona na akcii v Mlynskej doline nebola.

Až po jedenástich výsluchoch začal Roman Brázda naozaj vypovedať. A keď sa už raz 3. júla 1981 rozbehol, pokračoval v tom ďalších osem výsluchov, až do 20. júla. Deň nato sa opäť rozviazal jazyk aj inžinierovi Kocúrovi.

Rozhodnutie obvineného Brázdu prehovoriť prinieslo vo vyšetrovaní kauzy Cervanová zásadný posun vpred, ale pre pracovníkov zvláštneho tímu neboli jeho nové priznania veľkým prekvapením. Vďaka pokračujúcej kriminalistickej operácii Kamera bol Roman Brázda vo vyšetrovacej väzbe obsadený väzenskou agentúrou, ktorá poskytovala vyšetrovateľom slušný informačný náskok. Podľa agentúrnej správy z 22. júna 1981 sa Brázda dva dni predtým zdôveril spoluväzňovi, že v jeho prípade vyjde čoskoro všetko najavo, pretože páchatelia urobili veľké chyby. „S celým prípadom sa zdôverili svojej spolužiačke, ktorá je toho času lekárkou! Túto vraj tiež pripravovali na to, aby im v prípade robila alibi," píše sa v zázname, vyhotovenom kapitánom Kamilom Čapkovičom, náčelníkom útvaru nápravnej výchovy v Bratislave.

V stredu 3. júla 1981 Brázda požiadal vyšetrovateľa Hubceja, či by si s ním mohol pohovoriť medzi štyrmi očami. Kriminalista poručík Taliga teda opustil miestnosť a obvinený Roman Brázda po veľkom nádychu spustil: „Bez toho, aby bol na mňa robený nejaký psychický alebo fyzický nátlak, chcem o veci povedať to, na čo som si spomenul." Hubcej si najprv robil rukou poznámky z toho, čo mu obvinený porozprával. Keď skončil, do miestnosti sa vrátil poručík Taliga, ktorý bol už potom prítomný počas celého protokolovania Brázdovho výsluchu.

V ďalšej agentúrnej správe kapitána Čapkoviča z 23. júna (teda 11 dní pred prvým priznaním) sú zaznamenané viaceré pozoruhodné úvahy Romana Brázdu na tému, kto mohol polícii tak presne opísať, čo sa odohralo v noci z 9. na 10. júla 1976: „Podľa jeho názoru to urobila zubná lekárka Vozárová Viera (Zimáková - pozn. aut.), ktorá to určite duševne nevydržala. Tá vie všetko, lebo bola tiež s nimi na byte, kde sa prípad odohral." V tom istom zázname sa uvádza, že Brázda spoluväzňovi obšírne rozpovedal, že v kritický deň bol svojím autom v Mlynskej doline a potom opili, vyzliekli a znásilnili Ľudmilu Cervanovú, ktorú neskôr poviazali, naložili do jeho voza a odviezli do Kráľovej pri Senci. V byte, kde došlo k znásilneniu, boli Kocúr, Čerman, Andrášik

a Vozárová. Priznal dokonca aj to, že po vražde zahladzoval stopy tak, že dokonale vystriekal auto. Čím menej bol ochotný prezradiť vyšetrovateľovi, o to bol zhovorčivejší na cele. Vyzvonil, že nahováral Nadeždu Beňovú a Alojza Verčinského, aby mu poskytli falošné alibi.

.Prvý sa za žiadnu cenu nemôže k prípadu doznať, lebo je medzi nimi dohoda, že kto to prvý vyzradí, tak po odpykaní trestu bude zlikvidovaný," píše sa v zázname o Brázdových výrokoch na cele v hlásení z 24. júna.

Nasledujúca agentúrna správa z pera kapitána Čapkoviča nesie dátum 26. júna 1981. Brázda ešte stále odmietal hovoriť pravdu, ale kolegovi v cele porozprával nové detaily prípadu. Informoval ho, že Ľudmilu Cervanovú do auta vtiahli Kocúr s Andrášikom, spomenul incident s opitým chodcom Lukáčom Karabinošom. O znásilnení povedal, že sa ho dopustili všetci prítomní, a za vrahov označil Kocúra s Andrášikom. „Andrášik ešte zakričal, ako dobre pláva," uvádza sa v agentúrnom zázname.

Pokračujúce agentúrne správy z akcie Kamera, ktoré boli vyhotovené pred 3. júlom 1981, obsahujú detailné informácie o únose, znásilnení a vražde Ľudmily Cervanovej. Všetky boli založené na vyjadreniach Romana Brázdu. Väčšinu z týchto skutočností napokon prezradil aj vyšetrovateľovi. Zo záznamu z 2. júla vyplýva, že obvinený sám povedal svojmu advokátovi, že nemusí chodiť na všetky jeho výsluchy. A agent na záver zaznamenal aj tieto podivné Brázdové reči:

Zdravotnej sestry sa pri vydávaní liekov pýtal, či nebude predvedený pred psychológa. Chcel by sa dostať do nemocnice. Vraj má kamarátov lekárov a pomocou nich nahrá, aby dostal nižší trest. Vie, akým spôsobom sa to dá nahrať, lebo aj ako lapiduch na vojne mal možnosť vidieť, ako sa to robilo.

V zázname z 2. júla 1981 je zachytený aj výrok Romana Brázdu, podľa ktorého Ľudmila Cervanová „bola taká krásna“, že by jej neodolal ani agent nasadený na jeho cele.

Konečne prišiel 3. júl 1981. Roman Brázda urobil prvé priznania. Obvinený začal opisom udalostí rána 9. júla 1976. Potvrdil, že do Bratislavy cestovali autom jeho otca on, Miloš Kocúr, Peter Okenka, Stanislav Dúbravický a Nadežda Beňová. Po príchode do hlavného mesta si išli Dúbravický a Beňová niečo vybaviť. Brázda, Okenka a Kocúr sa stretli s Andrášikom a vo vinárni si trochu vypili. Dohodli sa, že večer sa uvidia na diskotéke v Mlynskej doline, kam prišiel Brázda spolu s Okenkom a auto odstavil na dolnom parkovisku. Do UNIC klubu sa s Okenkom dostali tak, „že nejaký mládenec nám dal lístky".

Keď Brázda vstúpil do tanečnej sály, našiel tam neskorších spolupáchateľov Milana Andrášika, Františka Čermana, Miloša Kocúra, Stanislava Dúbravického, Pavla Beďača a Juraja Lachmana. A tiež pravidelnú účastníčku najrôznejších erotických radovánok a v kauze Cervanová svedkyňu Vieru Zimákovú, ako aj ďalšiu svedkyňu Nadeždu Beňovú. Okrem nich v klube evidoval aj dve mladé Francúzky.

Brázdová amnézia sa evidentne rozplynula, dôkazom čoho je aj úprimné priznanie, že „na diskotéke som sa bavil s Vierou Zimákovou, o ktorú som prejavil záujem, a v priebehu diskotéky som s ňou tancoval a potom som s ňou bol na izbe, kde sme sa spolu milovali". Tesne pred koncom podujatia za ním prišli Stanislav Dúbravický s Jurajom Lachmanom a žiadali ho, aby im požičal kľúče od auta, pretože mali ísť odviezť domov dve Francúzky. Týmto vyjadrením Roman Brázda zasadil tvrdú ranu obhajobe Andrášika s Čermanom, ktorí neustále klamali, že oni sa z Mlynskej doliny vracali domov v spoločnosti zahraničnej návštevy. V záujme presnosti uvádzame, že pri tomto eskorte bol šoférom Lachman, v ktorého vodičské schopnosti Brázda veril, a Dúbravický plnil úlohu sprievodcu, pretože vedel dobre po francúzsky.

V ďalšej časti výpovede obvinený poznamenal, že v priebehu diskotéky mu Andrášik alebo Kocúr oznámil, že sa pôjdu ešte ďalej pozabávať na Čermanov privát. Následne Brázda spomenul Kocúrov konflikt s Urbánkom, pri ktorom z cestovnej tašky Ľudmily Cervanovej vypadli doklady. Opis bol až puntičkársky presný:

...mám za to, že to bola nejaká zľavenka, na ktorej bola aj fotka, ja som tú zľavenku zodvihol a zobral k sebe, potom som ju odovzdal Kocúrovi, lebo som vedel, že o to dievča má záujem, aby mohol jej tú zľavenku vrátiť, aby s ňou nadviazal ďalší kontakt. Jednalo sa o dievča, ktoré mi ukazoval v sále, že je to také zlatinko, ako som už o tom vypovedal.

Odchod z internátu si Brázda pamätal v podstate rovnako ako Zimáková. Lachman, ktorý bol odviezť Francúzky, zaparkoval auto presne na to isté miesto, kde ho na začiatku večera odstavil Brázda. „Do auta sme nastúpili tak, že okrem mňa si sadol do auta Andrášik, Čerman na zadné sedadlá a ku mne dopredu si sadla Viera Zimáková. Miloš Kocúr nastúpil až potom neskôr," uviedol. Je to len detail, ale aj ten si treba všimnúť. Brázda svorne so Zimákovou tvrdil, že ona, nie Čerman sedel na mieste spolujazdca, ako to uvádzal Kocúr. A táto verzia je pravdepodobnejšia, pretože Roman Brázda v predchádzajúcich

výsluchoch zdôrazňoval, že keď šoféroval on, dáma sa vždy musela viezť na prednom sedadle.

O únose Ľudmily Cervanovej toho Brázda vyšetrovateľovi veľa nepovedal. Nepamätal si alebo si pamätať nechcel, či išla do auta dobrovoľne alebo ju Kocúr s Andrášikom dnu vtiahli násilne. Vyšetrovateľa sa usiloval presvedčiť, že on osobne mal v úmysle dievča odviezť na stanicu, ale „potom mi Kocúr povedal, vykašli sa na tú stanicu, zoberieme ju so sebou na privát Čermana".

Je zaujímavé, že v ten istý deň vyhotovil kapitán Čapkovič agentúrny záznam, z ktorého vyplýva, že Brázda na cele agentovi povedal, že Kocúr s Andrášikom svoju obeť „začali ťahať do auta". Z tejto formulácie je zrejmé, že s nimi nešla dobrovoľne a pri tomto výsluchu to Brázda jednoducho zamlčal.

Aj na ďalších stranách protokolu sa začínala opäť prejavovať známa Brázdová amnézia. Nebolo to také úplné zatmenie pamäti ako do 3. júla, ale odrazu boli jeho spomienky akési rozostreté a nesúvislé: „Nechcem nejako škodiť Lachmanovi Jurajovi, dosť na tom, že v tom dome rodinnom som ho videl tiež a spomenul som si na neho v tej súvislosti, že Lachman odišiel pre nejaký špagát - šnúru do kúpeľne. Teda neviem, či prišiel za nami do toho domu alebo bol už tam pred nami." Potiaľto sú jeho slová ako-tak stráviteľné. „Na ďalšie okolnosti súvisiace s tým, čo sa odohralo v tomto dome, si nemôžem spomenúť, ale viem, že dodatočne si spomeniem, a preto nechcem uvádzať nepresnosti a polopravdy, teda nejaké úvahy," pokračoval Brázda a bolo zjavné, že naťahuje čas.

Dokazuje to aj už citovaná agentúrna správa z 3. júla, v ktorej sa o Brázdovom klebetení so spoluväzňom píše:

1 byte čermana sa nachádzala Zimáková - Vozárová, ktorá bola nahá, v spoločnosti čermana a Lachmana. Keď sa usadili, začali popíjať a nútili aj Cervanovú. Keď nechcela, tak sami jej nalievali do úst. Po dohode Kocúra a Andrášika jej zviazali nejakým ručníkom ústa, vyzliekli ju donaha a všetci ju po vzájomnej dohode znásilnili. Medzitým priniesol Lachman z kúpeľne šnúru na prádlo. Kocúr a Andrášik ju zviazali a vyniesli ju von do vozidla.

Toto všetko však Brázda pred vyšetrovateľom ešte zamlčal, ale zo záznamu vyplývalo, že pred orgánmi Verejnej bezpečnosti mal rešpekt. Svedčí o tom aj posledná veta z Čapkovičovho hlásenia: „K vyšetrovateľom tohto prípadu sa vyjadril, že to sú majstri svojho remesla."

Roman Brázda v prvej priznávajúcej výpovedi uviedol, že návrh, aby sa išli niekam kúpať, dal buď Kocúr, alebo Andrášik, pričom jeden z nich ho po ceste navigoval. Záhadne si však nepamätal, že pri jazere, kam smerovali, boli prítomní aj Čerman a Lachman. Nedokázal rozumne vysvetliť, kam sa podeli.

Vraždu Ľudmily Cervanovej opísal iba v nejasných náznakoch. Po príchode na miesto činu údajne ostal v aute a miloval sa so Zimákovou. Brázda z pamäti vylovil spomienku, že k jazeru videl odchádzať Kocúra, Andrášika a Cervanovú. On však mal pokračovať v užívaní si so Zimákovou. Pri tejto činnosti ho vyrušil až Andrášikov výkrik, ktorý zreval „Pozri, ako pekne pláva!" a dodal, že „ten výkrik bol neprirodzený". Po výkriku Brázda vystúpil z auta, podišiel k jazeru a „tu som videl vo vode postavu dievčaťa. Ja som z toho dostal triašku a bol to pre mňa veľký šok."

Brázdoví zjavne najviac utkvel v pamäti alebo najväčšmi ležal v žalúdku priateľ Andrášik. Tomu by zodpovedala aj ďalšia veta z jeho prvej prelomovej výpovede: „Potom s autom sme odišli preč z toho miesta a cestou do Nitry v aute Andrášik sa vyjadril, že keď to niekto vyzradí, že ho zlikvidujeme."

Záver výpovede kameramana Romana Brázdu pripomína spoveď, jeden zo štyroch hlavných páchateľov zo seba chrlil jedno slovo ľútosti za druhým:

Ľutujem a ľutovať budem, že som sa dostal do takej partie a to, čo sa toho kritického dňa odohralo, čoho som bol svedkom, ja sám by som to nikdy nedokázal také niečo urobiť (...) Ten záver, bol to pre mňa taký šok, že na to budem dlho spomínať. To, čo som teraz vypovedal, skutočne som vypovedal pravdu, nebol som k tomu nijak nútený ani psychicky, ani fyzicky, nechcem, aby bola táto výpoveď ešte raz zopakovaná pred mojím obhajcom, stačí, keď môj obhajca si prečíta moju výpoveď.

K vyjadreniu o neprítomnosti advokáta pri výsluchu poznamenajme, že doktor Škrovina bol upovedomený o dátume konania tohto úkonu, ale pre zaneprázdnenosť sa nedostavil, a Brázda hneď na začiatku protokolovania dobrovoľne súhlasil, že bude aj napriek tomu vypovedať.

Keď bola zápisnica podpísaná, vyšetrovateľ Hubcej predsa len položil vypočúvanému ešte jednu otázku. Opýtal sa, či by bol ochotný svoje vyhlásenia zopakovať pri konfrontáciách s Kocúrom, Andrášikom a Čermanom. Jeho odpoveď znela naozaj nebojácne. Nielenže prejavil ochotu zúčastniť sa úkonu konfrontácií, ale sa aj zastrájal do vzdialenejšej budúcnosti: „Som ochotný

túto pravdu povedať aj na súde, ak o to budem požiadaný." Brázda aj .tento dodatok k výpovedi ochotne podpísal.

Kritické čítanie Brázdovej výpovede oprávňuje k dvom konštatovaniam, Je z nej jasné, že sa zúčastnil udalostí, ktoré opisoval. Avšak rovnako bolo evidentné, že niektoré veci zámerne zamlčiaval a mieru svojej viny sa, pochopiteľne, usiloval v maximálnej miere umenšovať.

Ďalšie výsluchy Brázda absolvoval 6., 7., 8., 13., 14., 15., 16. a 20. júla 1981, Postupne v nich spresňoval a dopĺňal to, čo vyšetrovateľovi prezradil vo výpovedi, v rámci ktorej začal s postupným odhaľovaním pravdy. Šiesteho júla toho ešte neskorigoval veľa. Zotrvával na tom, že Čermana pri jazere už nevidel, ale pred svojím obhajcom zopakoval to, čo už raz vyšetrovateľovi povedal ohľadom utopenia Ľudmily Cervanovej.

A opäť je tu zaujímavá zhoda dátumov a rozdielny obsah dokumentov. Kým 6. júla Brázda vystupoval pred vyšetrovateľom veľmi zdržanlivo, agentovi na cele vyjavil okrem iného aj to, ako boli rôznym spôsobom zastrašovaní svedkovia. V agentúrnej správe z toho istého dňa sa o tom uvádza: „Po zavraždení Cervanovej boli za Urbánkom osobne Kocúr a Andrášik, ktorí mu pohrozili a prikázali, aby zabudol na deň 9. 7.1976. V prípade, ak niečo najmenšie zistia, dopadne ako Cervanová.“ V zázname sú zachytené aj niektoré Brázdové úzkosti a pocity: „Má obavy, aby na meno Urbánek neprišli, nakoľko ten presne popíše únos a bude ako korunný svedok."

Ani priebeh prvej časti ďalšieho výsluchu zo 7. júla 1981 nevyzeral sľubne. Brázda iba zopakoval, že na Čermanovom priváte, kam odviezli Ľudmilu Cervanovú, bol už dvakrát predtým, ale objekt nevedel presne lokalizovať. Vybavoval si, že dom sa nachádzal v tichej ulici v smere na výpadovku na Nitru. Len dodajme, že ak je reč o Čermanovom priváte, myslí sa tým jeho dočasné spoločné ubytovanie s Andrášikom na Varínskej ulici 16 v Bratislave, ktoré im zabezpečil ich vtedajší zamestnávateľ Omnia.

Po obednej prestávke si Roman Brázda priniesol do vypočúvacej miestnosti poznámky, napísané na obale z cigariet. Predložil ich vyšetrovateľovi a začal z nich uvádzať ďalšie skutočnosti. Amnézia znova povolila. Náhle si spomenul, že do domu, kde bola znásilnená Ľudmila Cervanová, prišli spolu Pavol Beďač, Stanislav Dúbravický a Juraj Lachman. V predstihu doplňme, že sa na Varínsku 16 dopravili Beďačovým autom Fiat 600 červenej, respektíve oranžovej farby (po vražde ho majiteľ prestriekal na žlto). To, čo nasledovalo v ďalšej časti výpovede, sa dá v kocke zhrnúť do konštatovania, že viacerí prítomní chlapi sa vyspali s Vierou Zimákovou a Brázda na vlastné oči videl, že Ľudmilu Cervanovú znásilnili Andrášik a Kocúr, čomu sa prinajmenšom

prizerali Beďač, Dúbravický a Lachman. Nebol si istý, či sa na znásilnení podieľal aj Čertnan.

Priznania Romana Brázdu sú natoľko silné, že je v záujme vykreslenia plastického obrazu o priebehu skutkového deja žiaduce viaceré z jeho výrokov citovať vo väčšom rozsahu. O surovostiach páchaných na Ľudmile Cervanovej povedal:

Hlavnými iniciátormi tejto akcie boli Milan Andrášik a Miloš Kocúr, ktorí nútili toto dievča piť víno, a tiež oni dvaja, teda Andrášik a Kocúr, dievča, ktoré bolo tam dovezené na mojom aute, ho zviazali. (...) poslali Lachmana pre špagát, ktorý nevedel, kde sa môže nachádzať, Germán mu potom povedal, že je to v kúpeľni. Po donesení tohto špagátu Andrášik a Kocúr toto dievča zviazali, teda ruky dozadu. Andrášik a Kocúr s týmto dievčaťom surovo zaobchádzali, toto dievča sa bránilo, a aby im nekládlo odpor, preto ju zviazali. Jedným zo spôsobov surového zaobchádzania s týmto dievčaťom bol aj ten, že Kocúr a Andrášik ju chytili za hlavu a takto násilím sa do nej snažili naliať víno. (...) dievča kričalo, nechajte ma, ja nechcem s vami, dajte mi pokoj, dievča plakalo.

Znásilnenie si Brázda pamätal nasledovne:

Po tom, čo menovanú zviazali, ako som už vypovedal, Andrášik a Kocúr špagátom, ktorý doniesol Lachman z kúpeľne, obaja na nej vykonali súlož proti jej vôli v miestnosti, v ktorej som ja bol prítomný, ako aj ďalší.

Pre lepšie pochopenie celkovej situácie v dome je vhodné citovať aj to, ako ozrejmil pohyb medzi izbou, kde bola spútaná a znásilňovaná obeť, a miestnosťou, kde poskytovala chlapcom rozkoše svojho lona Viera Zimáková:

I Chcem ďalej vypovedať, že pokiaľ ide o Vieru Zimákovú, táto sa najskôr milovala s ôermanom v druhej miestnosti, videl som ju tam nahú, keď už stála v tej miestnosti. Potom do tejto miestnosti odišiel Dúbravický Stanislav a medzitým sa ôerman vrátil do miestnosti, kde sme boli všetci. Po Dúbravickom som išiel ja do vedľajšej miestnosti a tam som sa miloval s Vierou Zimákovou.

Dúbravický prišiel opäť do izby, kde bola väznená Ľudmila Cervanová, a Brázda považoval za dôležité vyšetrovateľovi vysvetliť, že páni sa na kamarátke Viere nestriedali ako na bežiacom páse, ale „medzi jednotlivými návštevami uplynul nejaký čas“.

Vráťme sa k znásilňovaniu Ľudmily Cervanovej. Brázda o tom vypovedal:

Keď som od Zimákovej odišiel a prišiel do tej miestnosti) kde boli všetci) Andrášik a Kocúr sa mi vyhrážali) ich výroky neviem presne definovať) teda takto som bol donútený týmito vyhrážkami súložiť s týmto dievčaťom. Dievča) s ktorým som súložil) bolo už vyzlečené od pol pása dole. Stano Dúbravický) Pavol Beďač a Juraj Lachman boli ešte tam v tej miestnosti) keď ja som s týmto dievčaťom mal pomer - pohlavný styk. Presne neviem) možno niektorý z nich odišiel k Zimákovej) avšak bezpečne viem, že všetci boli v tom dome. (...) ja som bol ako posledný, čo som mal s týmto dievčaťom pomer, toto dievča už bolo vtedy vysilené a mám za to, že aj opité.

Kým sa dostaneme k ďalšiemu výsluchu, opäť načrime do análov akcie Kamera. V zázname zo 7. júla 1981 kapitán Čapkovič zaznamenal to, čo Brázda do protokolu nikdy nenadiktoval, ale zastrájal sa, že to urobí: „Na Andrášika chce vypovedať také veci, ktoré vyšetrovatelia ešte nevedia. Na Beďača chce vypovedať, že on a jeho otec skupovali rôzne obrazy, niektoré z nich pochádzajú aj z krádeží, a predávali ich Rakúšanom, ktorí k nim chodili. Behom päť rokov Beďačovci vystriedali 12 áut."

Aj na ďalšiu výpoveď sa Roman Brázda pripravil písomne, opäť mal poznámky načmárané na obale od marsiek. Vyplynulo z nich, že Andrášik a Čerman sa kamarátovi Beďačovi občas skladali na benzín a ten ich za to vozil na ich privát na Varínskej ulici v Bratislave, „...takže cestu tam dobre poznal," vypovedal Brázda. Z toho je zrejmé, ako sa Beďač, Dúbravický a Lachman dostali z Mlynskej doliny do Prievozu, kde sa opisované hrôzy odohrali.

Brázda tiež pospomínal, že niekoľko dní po zavraždení Ľudmily Cervanovej sa stretol s Andrášikom a Kocúrom, ktorí sa navzájom utvrdzovali v tom, že osobné veci nebohej medičky sú zlikvidované. Upozornil na drobnosť, ktorá sa veľmi podobala tomu, čo vypovedala svedkyňa prípadu Zimáková: „Okrem toho, keď sa menovaní obaja (Andrášik a Kocúr - pozn. aut.) vrátili do auta, Viera Zimáková sa ich pýtala, že kde je to dievča. Andrášik sa na to vyjadril, že dievča tam ostalo.“ Zimáková si zase pamätala, že Andrášik povedal, že Cervanová sa ostala kúpať.

Roman Brázda odmietol advokáta ex offo a žiadal si doktora Škrovinu. Predpokladal, že mu bude ako klientovi venovať náležitú pozornosť. Obhajca však na výsluchy veľmi nechodil. Brázda aj napriek tomu ochotne vypovedal a uspokojil sa s tým, že JUDr. Škrovina si jeho výpovede prečítal, keď si na to našiel čas. Po každej takto vykonanej výpovedi Brázda podpisom potvrdil, že všetko, čo uviedol, povedal dobrovoľne. Ak dnes verejní ochrancovia záujmov vrahov v médiách tvrdia, že výsluchy sa konali zámerne v neprítomnosti obhajcov, vedome nehovoria pravdu. K protokolom o výpovediach svedkov j obvinených majú rovnaký prístup ako autor tejto knihy. V tomto kontexte je potrebné vnímať aj ďalšie doznávajúce a odhaľujúce výpovede obvineného.

0 Brázdovom advokátovi bolo aj krátke pojednanie v agentúrnom zázname | 11. júla 1981. Naznačovalo, že JUDr. Škrovina nebol otvorenosťou svojho klienta nadšený: „Zdôveril sa agentovi, že keď bol pri výsluchu prítomný jeho obhajca, tak mu počas výsluchu naznačil, aby nerozprával." V tom istom zázname sa píše, že podľa Brázdu bol organizátorom znásilnenia Dúbravický a „Andrášik mal pokusy znásilnenia v Bratislave a tiež chcel znásilniť nejaké dievča na Brázdovej svadbe". V citovanom dokumente sa prvýkrát objavujú aj zmienky o väzenskom spôsobe zastrašovania. Agent totiž hlásil, že „10. 7. 1981- poobede bolo počuť výkriky, že Čermanovi odrežú hlavu, keď nebude ticho, kde je Andrášik a Kocúr a podobne".

Nasledujúca Brázdová výpoveď priniesla niekoľko ďalších spresnení. Bol si istý, že prvý Ľudmilu Cervanovú znásilnil Kocúr. Ako inak, veď to bola jeho „korisť". Andrášik bol podľa jeho slov druhý alebo tretí v poradí znásilňujúcich. Ďalej si spomenul aj na incident s Lukáčom Karabinošom. Pochopiteľne, nevedel, ako sa volá. Presne však uviedol, že pri odchode z Mlynskej doliny mu vošiel do jazdnej dráhy chodec, musel prudko zabrzdiť, aby ho nezrazil, na čo Kocúr vyskočil z auta, „ktorý tomuto chodcovi dal facku".

Napriek tomu, že Brázdoví sa pamäť vyjasňovala, z nejakého dôvodu stále nebol ochotný spomenúť si, akú úlohu pri znásilňovaní zohrával Čerman. Ujasnil si však, že k organizátorom surovostí a znásilňovania sa popri Kocúrovi a Andrášikovi zaradil aj Stanislav Dúbravický, len to nevedel bližšie špecifikovať. Brázda opakovane zdôraznil, že keď on znásilňoval Ľudmilu Cervanovú, v miestnosti boli prítomní okrem Kocúra a Andrášika aj Bedäč, Dúbravický a Lachman.

Spisový materiál prezrádza, že Romanovi Brázdoví sa na výsluchoch darilo najviac, keď si dopredu urobil poznámky. Keď bol predvedený pred vyšetrovateľa Hubceja 14. júla 1981, prišiel s popísaným jeden a pol hárkom papiera formátu A4. V jeho poznámkach sa objavili ďalšie novinky, odhaľujúce podrobnosti

znásilnenia Ľudmily Cervanovej. Ukázalo sa napríklad, že najlačnejší po jej tele bol strojca únosu Miloš Kocúr: „Po príchode do bytu - privátu Čermana vznikla taká atmosféra, že Kocúr chcel mať toto dievča pre seba." Výpoveď pokračovala referátom o tom, ako Andrášik s Kocúrom dievča obchytkávali, pričom Cervanová to dôrazne odmietala. Podľa Brázdu sa majetnícky prístup rozvášneného kamaráta nepáčil Stanislavovi Dúbravickému: „V priebehu toho Dúbravický k osobe Kocúra sa vyjadril v tom smere, či toto dievča chce mať len pre seba.“

Samozrejme a žiaľ, neostalo len pri obchytkávaní. Kocúr, Andrášik a Dúbravický začali Ľudmilu Cervanovú vyzliekať a podľa výpovede žiadali aj ostatných, aby priložili ruku k dielu. „Ja som dievčaťu vyzliekal blúzku tým, že som ju chytil za rukáv blúzky. O vyzliekanie sa pričinili svojím dielom aj Lachman a Beďač. Čerman František bol v tom čase vo vedľajšej izbe so Zimákovou,“ priznával Brázda.

Vzápätí sa usiloval zmierňovať svoj podiel viny. Vyhlásil, že Kocúr mu naznačoval, že má pri sebe pištoľ, a tým ho prinútil, aby sa podieľal na ubližovaní bezbrannej študentke. Toto tvrdenie treba brať s rezervou. Už len preto, lebo aj keď sa Roman Brázda priznával, očividne robil všetko pre to, aby čo najviac viny hodil na ostatných a seba v očiach vyšetrovateľa Hubceja vykreslil v lepšom svetle. Na druhej strane je hodné zaznamenania, že podobne sa Brázda vyjadroval aj pred spoluväzňom-agentôm. V zázname o jeho vyťažení zo 14. júla 1981 sa o tejto okolnosti uvádza: „Brázda Cervanovú vyzliekať nechcel, organizátorom toho bol Andrášik a každý sa musel zúčastniť na jej vyzliekaní. Keď Brázda Andrášikovi toto odoprel, tak tento mu povedal: Roman, vieš, čo mám. Vtedy Brázda myslel, že Andrášik hovorí o pištoli, a preto ju začal vyzliekať aj on."

V Brázdových poznámkach sa objavili ďalšie informácie o priebehu znásilňovania Ľudmily Cervanovej a o striedaní sa zdivených mladíkov na študentke stomatológie Viere Zimákovej. Táto pasáž výpovede zo 14. júla 1981 takisto stojí za rozsiahlejší citát:

Dievča, ktoré sa bránilo, sme vyzliekli donaha, a po vyzlečení s týmto dievčaťom ako prvý išiel súložiť Miloš Kocúr. Predtým, než s ňou išiel súložiť, do dievčaťa Kocúr a Andrášik liali víno, a to tak, že jej obaja držali hlavu a takýmto spôsobom do nej sa snažili naliať vína. Po vyzlečení dievčaťa došlo k jej zviazaniu, ako som už predtým povedal, keď Lachman z kúpeľne doniesol šnúru. Zviazanie dievčaťa previedli Kocúr a Andrášik tak, že dievčaťu

ruky **zviazali za chrbát. (...) Pri súloži Kocúra s dievčaťom Ja som** tomuto **dievčaťu držal Jednu nohu a druhú Andrášik. Keď skončil** súlož **s dievčaťom Kocúr, za ním potom išiel Andrášik, avšak v tom** už **som dievča nedržal za nohu. V miestnosti, kde Andrášik súložil** s **dievčaťom, boli všetci, mohlo sa stať, že niektorý odišiel** do **vedľajšej miestnosti. (...) ôerman bol vo vedľajšej miestnosti** so **Zimákovou, tak sa mohlo stať, že aj pri ďalších súložiach, že niektorý odišiel do vedľajšej miestnosti, pretože Dúbravický Stanislav tiež so Zimákovou mal pohlavný styk, i keď ona nechcela.** Tiež **viem o tom, že so Zimákovou mal pohlavný styk aj Juraj Lachman. (...) ôerman, ktorý súložil so Zimákovou vo vedľajšej miestnosti v čase, keď Kocúr súložil s týmto dievčaťom, ôerman** už **bol v tej miestnosti, kde Kocúr súložil.**

Ak by sa v tom čitateľ strácal, ponúkame krátky preklad tejto štylistickej mäteže: Ôerman síce súložil vo vedľajšej miestnosti so Zimákovou, avšak vo chvíli, keď Ľudmilu Cervanovú znásilňoval Kocúr, Ôerman bol podľa Brázdu tohto svinstva očitým svedkom.

Brázda uviedol, že na základe atmosféry, ktorá na priváte vznikla, museli súložiť s Ľudmilou Cervanovou všetci. Podľa neho sa tohto činu dopustili aj Dúbravický, Beďač a Lachman, a ak niektorého z nich priamo pri akte nevidel, mohlo to byť preto, lebo v susednej izbe práve obcoval so Zimákovou. Atmosféra pravdepodobne naozaj hustla, čo možno vyvodiť z ďalšieho pozoruhodného vyjadrenia Romana Brázdu: „Pred súložou som hovoril, že ja s tým dievčaťom nechcem nič mať, povedal som to osobne Andrášikovi. On mi na to odpovedal, že musím s týmto dievčaťom súložiť, lebo odtiaľ neodídem."

Keď bolo opakované znásilnenie Ľudmily Cervanovej dokonané, páchatelia si začali uvedomovať možné dôsledky svpjho odporného činu. Podľa Brázdu sa mal Stanislav Dúbravický vyjadriť* že za znásilnenie im hrozí päť až šesť rokov väzenia, a dodal, že s obeťou by bolo potrebné niečo urobiť. Skúsený Germán ho opravil, že z toho môže byť basa až na desať rokov.

Brázda znova zopakoval, že po znásilnení ostal Ôerman na priváte a k jazeru nešiel, čo je s ohľadom na jeho ostatné vcelku presné vyjadrenia nepochopiteľný skrat. Ťažko posúdiť, či zámerný, alebo spôsobený prirodzeným zlyhaním pamäte. Na druhej strane sa však jeho ďalšie vyjadrenia o dianí pri termálnom jazierku ešte väčšmi priblížilo svedectvu Viery Zimákovej. „Po ich návrate Zimákova sa pýtala, že kde je to dievča. Andrášik sa nato vyjadril, že dievča sa ostalo kúpať, že už nikoho nebude udávať," vypovedal Brázda.

Po výpovediach viacerých svedkov a dvoch obvinených bolo aj ostatným páchateľom jasné, že polícia už vie o vražde Ľudmily Cervanovej všetko podstatné. Pochopili, že teraz ide už len o to, kto bude najšikovnejší a zvolí najlepšiu ústupovú stratégiu. Niekto si zjavne myslel, že bude najlepšie všetko hodiť na Brázdu. V agentúrnej správe zo 14. júla 1981 sa uvádza, že deň predtým sa po ústave na výkon väzby ozývali aj takéto zvolania: „Miloš, už je tu aj Lachman, Bed'ač a Dúbravický, je zbytočné tajiť, čo je možné, zhoďte na Romana."

Brázdové priznania pokračovali aj napriek tomu ďalej. V ďalšej z radu významných výpovedí povedal, že jeho priateľ Miloš Kocúr mal v rokoch 1976 - 1977 pomer s nemenovanou mladou dámou, ktorej mal údajne darovať náramok, odcudzený zavraždenej Ľudmile Cervanovej. Sám však dodal, že „toto, čo som povedal, je treba brať s rezervou, lebo s určitosťou to neviem".

Vyšetrovateľ Hubcej vypočul obvineného aj 20. júla 1981. Výsluch sa konal na základe písomnej žiadosti Romana Brázdu, ktorý mu do protokolu nadiktoval nové dôležité skutočnosti. Jednak uviedol, že Kocúr ho inštruoval, aby po príchode domov vyčistil auto, čo na druhý deň naozaj vykonal, a jednak išlo o ďalší náznak zavrhnutiahodného okrádania mŕtvej: „Spomenul som si, že ďalšia vec, ktorá patrila dievčaťu, bola retiazka. Podľa vyjadrenia Bedäča, túto mal venovať Andrášik Francúzkam."

Obvinený Roman Brázda ďalej z vlastnej iniciatívy vypovedal, že keď Dúbravický nadhodil, že s dievčaťom treba niečo urobiť, losovali, kto z prítomných ju zlikviduje. Z losovania boli vylúčení Zimáková ako žena a Brázda a Beďač ako šoféri. Lós napokon padol na Andrášika a Kocúra.

Z Brázdových najnovších spomienok vyplynulo, že pri jazierku neďaleko Kráľovej pri Senci musela byť aj posádka druhého auta - teda Beďač, Dúbravický a Lachman. Kajúcnik totiž vypovedal:

Viem, že došlo k dohode, že moje auto pri ceste do Kráľovej pri Senci treba sledovať, či tá vec, jednalo sa o likvidáciu dievčaťa, bude vykonaná. Chceli mať istotu. Najpravdepodobnejšie je, že to navrhol Dúbravický. Toto sledovanie malo byť prevedené Beďačovým autom. Motívom tohto sledovania malo byť, aby boli v tomto všetci zainteresovaní.

Hlavní organizátori únosu, znásilnenia a vraždy Ľudmily Cervanovej mali pozoruhodné nadanie pre zločin. Dobre chápali, že ak si majú zaistiť mlčanie ostatných s menšou mierou zavinenia, musia ich so sebou do tej špiny zatiah-

nuť čo najhlbšie. A z vyhodnotenia celého spisované materiálu je očividné, že sa im to do veľkej miery podarilo.

Iná zločinecká dohoda, o ktorej referoval Roman Brázda, taktiež spočívala vo vynucovaní si záväzku mlčanlivosti. Išlo o to, že ak by niekto o zločinoch spáchaných na Cervanovej informoval políciu, musel byť odstránený:.....toho, kto to vyzradil, mali zlikvidovať Dúbravický a Beďač." Mená potenciálnych likvidátorov nie sú podstatné a je skôr pravdepodobné, že Beďač k nim zrejme nepatril. Dôležitá je samotná existencia tohto mariánskeho sprisahania výkvetu socialistickej mládeže.

Azda neprekvapí, že vyhrážkam čelila aj Viera Zimáková. Keď zistila, čo sa v jazierku odohralo, dostala obrovský strach a prosila Brázdu, nech nedovolí, aby jej ostatní ublížili. „Andrášik Zimákovej povedal niečo v tom zmysle, že, Viera, budeš držať hubu, vieš, čo ťa ináč čaká. Ona mu to so strachom prisľúbila," oznámil Brázda. Dodal, že páchatelia Cervanovú po utopení preniesli „do inej vody". Teda ju hodili do riečky Čierna voda.

Vo výpovedi, ktorú vyšetrovateľovi poskytol Roman Brázda na vlastnú žiadosť, urobil jednu zdanlivo banálnu, no vskutku významnú poznámku. S ohľadom na jej zásadný prínos ju prinášame v plnom znení:

Spomenul som si na to, že na druhý deň, t. j. 10.7.1976 išiel do Bratislavy Andrášik spolu s Beďačom, ktorý bol majiteľom toho auta. Viem, že účelom ich cesty do Bratislavy bolo isť pre Francúzky. 0 tom, že chce ísť Andrášik do Bratislavy, sa tento zmieňoval už v mojom aute cestou z Kráľovej do Nitry. Žiadal ma, aby som ho tam odviezol, ja som mu to odmietol.

Agentúrne záznamy z akcie Kamera už dlhšie naznačovali, že Brázda má aj túto vedomosť, ale pred vyšetrovateľom ju spomenul až počas tohto výsluchu.

Páni inžinieri Andrášik a Čerman dodnes vytrvalo klamú, že celú noc z 9. na 10. júla 1976 strávili v spoločnosti sestier Cohenových z Francúzska. Súčasťou ich nevydarenej lži je aj bájka o tom, že v sobotu (!) bola na vyšetrení kŕčových žíl Andrášikova matka, ktorá sa spolu s manželom okolo obeda zastavila na synovom byte na Heyrovského ulici v Bratislave, kde s prekvapením našla dve neznáme cudzinky a drichmúceho Milanka. A keď sa všetko vysvetlilo, syna aj so sestrami Cohenovými odviezli do Nitry, kde ich už čakal hostiteľ Čerman. Brázdové výroky túto vysoko nepravdepodobnú, a preto neuveriteľnú historku vážne spochybňujú. Je evidentné, že Brázdové slová sú oveľa podobnejšie pravde, než spackaná obhajoba Františka Čermana a Milana Andrášika, ktorý

možno práve v Beďačovom aute cestou do Nitry obdaroval dievky Cohenové zlatou retiazkou Ľudmily Cervanovej, rozkladajúcej sa v toku Čiernej vody. Niečo také dokonca vyplýva aj z agentúrnych záznamov, ktoré boli vyhotovené pri rozpracovaní Romana Brázdu počas pobytu vo vyšetrovacej väzbe.

Tieto dokumenty odhalili, že obvinený Brázda naozaj nepovedal vyšetrovateľovi úplne všetko. Napríklad hlásenie z 24. júla 1981 dokumentujeme Brázda „si teraz spomenul, že pri termálnej vode mal pomer s Cervanovouaj on". Väznicou sa pritom aj naďalej šírili pokriky typu „Brčko (čerman I pozn, aut.) je zradca!" alebo „Miloš je zradca!".

Kapitán Čapkovič vyhotovil 28. júla 1981 ďalší agentúrny záznam, k tvorí súčasť spisu akcie Kamera. Esenciálne odhaľuje hĺbku morálneho ku páchateľov, ale aj korunnej svedkyne. Preto ho citujeme v plnom zn

Dôvernou cestou bolo k osobe obvineného Romana Brázdu zistené nasledovné:

Prsteň s modrým očkom Cervanovej daroval Brázda svojej manželke k meninám. Ona nevie, odkiaľ prsteň pochádza. K prsteňu sa dozná, až mu tento ukážu vyšetrovatelia s tým, že bol zabavený pri domovej prehliadke. Tiež sa neprizná k tomu, že pri termálnej vode znásilnil Cervanovú aj on. Prizná sa k tomu, až mu to budú dokazovať jeho spoločníci. Cez noc zo spánku rozpráva a vyskakuje z postele.

Po večierke ako o 22:30 hod. dňa 27.7.1981 bolo počuť výkriky „Brázda dostane povraz", „Brázda povrazu neunikne". Na tieto výkriky Brázda sa vyjadril, že na 80 % percent je to hlas Dúbravického. Náhrdelník a manikúru (Cervanovej - pozn. aut.) dostala Ziméková. Veci si hneď v aute rozdelili po ceste do Nitry. Vyjadril sa, že Kocúr a Andrášik dali Lachmanovi náušnice a hodinky, aby ich predal. Nevie však, čo s nimi urobil.

Videl Brázda, ako Dúbravický dal facku Cervanovej a povedal jej „nerob zo seba fajnovku". Ďalej povedal, že Dúbravický hovoril, aby zlikvidovali aj Zimákovú. V reštaurácii Zobor Dúbravický povedal, že „urobili ste chybu - blbosť, že nebola zlikvidovaná aj Zimáková, pretože ona bude prvá, ktorá to vyzradí. Potom si to budete vyčítať".

Toľko záznam o absencii cti vrahov, ktorí znásilnenej a zavraždenej o ukradli šperky a ďalšie cennejšie predmety, a rozdelili si ich medzi seb

korisť. Kapitán Čapkovlč na túto tému napísal ešte jeden záznam o dva dni neskôr. Lachman mal údajne predať náušnice a hodinky „nejakému cigáňovi", ktorý pravidelne navštevoval Maďarsko. Na záver hlásenia bola Iná zaujímavá poznámka o Brázdových väzenských vyjadreniach: „Tiet uviedol, te Cervanovú našli v Čiernej vode 13. alebo 14.7.1976, potom sa stále tajne stretávali a dohovárali."

Výpovede Romana Brázdu boli zničujúcim spôsobom Inkrlmlnujúce. Aj nie práve najbystrejší Miloš Kocúr pochopil, te odvolanie vlastných predchádzajúcich priznaní je neudržateľné a jeho situáciu ešte viac komplikujú. Keď teda 21. júla 1981 znova predstúpil pred vyšetrovateľa Gerbela. odvolal to, čo odvolal a znova začal čiastočne vypovedať pravdu. Na začiatku výsluchu nebol prítomný jeho obhajca Kamil Beresecký, Kocúr však povedal, že napriek tomu vypovedať chce. Advokát sa do vypočúvace) miestnosti v trenčianskom ústave pre výkon väzby dostavil o niečo neskôr.

Keď Kocúr vyhlásil, že berie späť svoje odvolanie, pustil sa do spresňovania predchádzajúcich priznaní. Spomenul si, že on sa údajne nepodieľal na násilnom vtiahnutí Ľudmily Cervanovej do auta, ale že to spáchal sám Andrášik. Novinkou v jeho prístupe bolo tvrdenie, že na priváte, kde došlo k znásilneniu, bol prítomný juraj Lachman „a ešte nejakí ľudia, ktorých s) však nepamätám".

Ako vyplýva z vyššie naznačeného, Kocúr zvolil taktiku priznávania vlny najmä svojich spolupáchateľov a zo seba robil iba obeť udalostí, na ktoré akosi nemal vplyv. Svedčí o tom aj ďalšie vyjadrenie: „Po príchode na privát sme sa začali zabávať, začali sme piť víno, ktoré neviem, kto tam priniesol, potom sa postupne prešlo na ten sex. Andrášik začal s Brázdom dievča prehovárať na sex, najprv ju prehovárali slovne a potom ju začali obťažovať, Andrášik ju vyzliekol, ona sa tomu bránila a ďalej sa odohralo všetko tak, ako som to uviedol vo svojej prvej výpovedi." Všimnime si, že Brázda robil iniciátora znásilnenia z Kocúra a naopak.

V pokračovaní výpovede Miloš Kocúr poprel svoje predchádzajúce tvrdenia, že Brázda vkladal obeti do pošvy fľašu, a tiež uviedol, že nie je pravda, že ju nútili k orálnemu sexu. „Ostatné tam bolo tak, ako som to vypovedal vo svojej prvej výpovedi, aj pred prokurátorom. (...) Neviem, koho to bol nápad, aby sme išli pri tú Kráľovú, tam, kde sa to stalo, myslím si, že to mohol navrhnúť Andrášik alebo Čerman," konštatoval Kocúr. Potom pridal báchorku o tom, Že chcel Andrášikovi zabrániť v usmrtení Ľudmily Cervanovej, ale sa mu to nepodarilo.

Kocúrove priznania boli opatrné, napriek tomu sa z nich museli jeho obhajcovi Kamilovi Bereseckému robiť kruhy pred očami a vyšetrovateľ správne predpokladal, že advokát by neskôr mohol zneužiť skutočnosť, Že sa nezúčastnil začiatku výsluchu. Preto poručík Gerbel položil obvinenému

profylaktickú otázku: „Pýtam sa, či bol na vás robený nejaký fyzický alebo psychický nátlak?" Odpoveď Miloša Kocúra bola stručná a jednoznačná: „Nebol na mňa robený žiaden nátlak. Vypovedal som dobrovoľne."

Vyšetrovateľa ešte zaujímalo, či je pravda, že Miloš Kocúr daroval svojej priateľke náramok, ktorý patril Ľudmile Cervanovej. Obvinený odpovedal, že dotyčná sa volala Ľuba, náramok jej daroval, ale ešte pred skutkom, a to, čo tvrdí Brázda, nie je pravda.

Na záver výsluchu sa poručík Gerbel opýtal, prečo Kocúr odvolal priznania ohľadom prípadu Ľudmily Cervanovej. „Myslel som si, že som o tom vypovedal iba ja, myslel som si, že obvinenie je založené iba na mojej výpovedi, nechcel som do toho zamočiť ostatných spoluobvinených," znela jeho odpoveď.

Procesná spoveď u vyšetrovateľa Gerbela pokračovala o tri dni neskôr. Prvou novinkou bolo oznámenie, že na priváte pri znásilnení Ľudmily Cervanovej bol nielen Lachman, ale aj Pavol Beďač. Po príchode do domu sa začalo popíjať víno, ba dokonca aj tancovať pri hudbe z magnetofónu. Víno sa údajne minulo a niekto išiel kúpiť ďalšie. Kocúrovi sa zdalo, že medzi nákupcami bol aj Lachman. Čosi podobné vypovedal aj Brázda, ale táto okolnosť nie je z hľadiska rekonštrukcie skutkového deja až taká dôležitá.

Oveľa dôležitejšie sú tieto slová obvineného Miloša Kocúra:

ôerman začal vyzliekať Zimákovú, ktorá sa tomu nebránila, a Andrášik sa venoval tomu dievčaťu. Snažil sa ju prehovárať, aby súhlasila s pohlavným stykom s ním. Ona s tým nesúhlasila. Ja som sa taktiež pridal k tej debate a snažil som sa ju prehovoriť na pohlavný styk, potom som ju ja s Andrášikom vyzliekol. Dievča sa pri tom bránilo, takže nám pri tom pomáhal aj Brázda.

Kocúr bol pri týchto výrokoch neodškriepiteľné menej opatrný než tri dni predtým. Z jeho slov síce implicitne, ale bezpochyby vyplývalo, že nielen Andrášik, ale aj on bol iniciátorom znásilnenia. Zopakoval, že predtým, ako Cervanovú vyzliekli od pol pása dolu, zviazal jej Andrášik za chrbtom ruky.

Kocúr pokračoval v otvorenej výpovedi opisom toho, ako všetci prítomní Ľudmilu Cervanovú znásilnili. Priznal aj to, že všetci sa vystriedali na Viere Zimákovej. A pridal aj ďalšie poznatky, ktoré už síce odzneli v Brázdových výpovediach, ale z Kocúrových úst išlo o novinky. Do protokolu nadiktoval:

Pri tejto súvislosti mi prišlo na um, že bol tam aj Dúbravický, ktorý prišiel s Beďačom a Lachmanom. Prišlo mi to na um z toho

dôvodu, že po tom, ako Brne Ba všetci vystriedali na dievčati, tak niekto povedal, že keď dievča pustíme, tak že nás oznámi, a vtedy Dúbravický navrhol, že musíme dievča zlikvidovať. Z toho dôvodu bolo niekým navrhnuté, aby sa losovalo o tom, kto likvidáciu vykoná. Mám dojem, že losovanie prebehlo ťahaním lístkov. Lósom bol ako likvidátor určený Andrášik.

Citovaná pasáž je dôležitá najmä preto, lebo poukazuje na ďalšieho mimoriadne aktívneho účastníka sexuálneho lynčovania Ľudmily Cervanovej. Stanislav Dúbravický v dianí odohrávajúcom sa na dome vystupuje ako nebezpečný jedinec, ktorý v rámci ochrany svojich nízkych záujmov neváha chladnokrvne kalkulovať a nebrať pri tom do úvahy hodnotu ľudského života. Navrhovať vraždu preto, aby sa zbavil nepohodlného svedka a nepohodlnej obete v jednej osobe, je obzvlášť zavrhnutiahodný motív. Rovnakú bezcitnosť preukázali prinajmenšom Kocúr, Čerman, Andrášik a Brázda. To, že ostatní v tomto ohľade neboli aktívni, je síce pravda, ale ani to ich viny nezbavuje, pretože sa voči surovému zaobchádzaniu s ľudskou bytosťou nepostavili.

Na odchod z domu do Kráľovej pri Senci si Miloš Kocúr spomínal tak, že on išiel s Brázdom v jeho aute spolu s Andrášikom, Zimákovou a Cervanovou. „V Beďačovom aute išiel Beďač ako vodič, Lachman a Dúbravický, a Čerman neviem, či zostal v byte alebo bol v Beďačovom aute," uviedol do zápisnice.

Kocúrove výpovede sa čoraz viac zhodovali s Brázdovými. Isteže, naši horlivci z magazínu Týždeň tvrdia, že úbohí páni boli k týmto priznaniam prinútení drastickým nátlakom. Ibaže okrem toho, že to tvrdia sami vrahovia, nič tieto obvinenia voči vyšetrovateľom nepodporuje. Obvinení svojvoľne odvolávali výpovede a neskôr ich zase potvrdzovali. Nikto ich za to netíkol ani psychicky nedeptal. Vo výpovediach páchateľov boli viaceré rozdiely, čo je vzhľadom na povahu nedokonalej ľudskej pamäte prirodzené. Zároveň to potvrdzuje, že výpovede obvinených a svedkov neboli dopredu nacvičované ako synchronizované plávanie. Aj preto je (nielen) pod citovaným protokolom uvedené, že „o okolnostiach dnes zaprotokolovaných som vypovedal spontánne tak, ako mi prišli na myseľ, nebol na mňa zo strany vyšetrujúcich orgánov robený žiaden fyzický ani psychický nátlak".

Prešlo ďalších päť dní. Obvinený Kocúr a vyšetrovateľ Gerbel sa stretli znova. Účelom tohto výsluchu bolo objasniť, ako sa dopravila partia z domu na tretie miesto činu v Kráľovej pri Senci. Posádky oboch vozidiel popísal vypovedajúci zhodne, ale začínal si byť čoraz viac istý, že v Beďačovom aute sa k termálnemu jazeru viezol aj František Čerman. Brázdovo auto išlo prvé,

Beďač ich so svojou posádkou nasledoval. Po príchode do Kráľovej pri Senci všetci okrem Zimákovej vystúpili z áut a išli k vode. Kocúr tvrdil, že spolu s Beďačom viedli rozhovor o tom, že na postrašenie obete to už aj stačilo. Potom však niekto navrhol, aby Cervanovú všetci znova znásilnili, čo údajne aj vykonali, len nevedel, v akom poradí.

Vyšetrovateľ sa opýtal, či bol pri vode prítomný aj František Čerman, na čo Miloš Kocúr explicitne odpovedal: „Bolo tam veľa ľudí a tam som nepostrehol, že by bol chýbal z nás niekto z tých, čo sme boli na byte Čermana." Následne obsiahlo znova opísal, ako Andrášik utopil Ľudmilu Cervanovú. Zrejme sa pomýlil a uniklo to aj vyšetrovateľovi, že pri tejto príležitosti nehovoril o tom, že k usmrteniu došlo v jazierku, ale v potoku.

Aj v prípade obvineného Kocúra prišli na rad písomné poznámky. Použil ich a poručíkovi Gerbelovi odovzdal pri výsluchu 11. augusta 1981. Hneď na začiatku opravil svoj omyl týkajúci sa lokality, v ktorej sa nachádzal dom, kde bola obeť znásilnená. Uvedomil si, že to nemohlo byť pri Horskom parku [pôvodne hovoril o neďalekom Slavíne), pretože ten je v blízkosti Mlynskej doliny, avšak na Čermanov privát išli krížom cez celé mesto, a to smerom na výpadovku na Nitru.

S určitosťou uviedol, že v dome boli okrem unesenej Ľudmily Cervanovej on, Andrášik, Čerman, Brázda; Dúbravický, Beďač, Lachman a Zimáková. Mýlil sa však v tom, že špagát, ktorým bola obeť zviazaná, priniesol Čerman, pretože touto „troškou“ do mlyna prispel Juraj Lachman.

Komicky a cynicky zároveň vyznel Kocúrov pokus vysvetliť svoje správanie sa voči Ľudmile Cervanovej ako akt milosrdenstva. Povedal, že jej dával piť víno, ale údajne nie násilím. Keď ju videl zviazanú, prišlo mu jej ľúto, tak ju ponúkol vínom, aby sa osviežila. Poručík Gerbel sa logicky Kocúra opýtal, prečo dievča nerozviazal, keď mu jej bolo ľúto. „Ostatní, a to hlavne Andrášik a Dúbravický, by mi to nedovolili," znela nepresvedčivá odpoveď.

Nanovo potvrdil, že návrh na zavraždenie Ľudmily Cervanovej dal Stanislav Dúbravický. A následne z jeho úst padli ďalšie nové a zásadné detaily a spresnenia:

Tento (Dúbravický 1 pozn. aut.) navrhoval, aby sme sa zbavili aj Zimákovej, no ja som s tým nesúhlasil. Ako som už uviedol, žrebovanie, mám dojem, že navrhol Dúbravický. Tohto žrebovania som sa zúčastnil aj ja, pretože som musel. Ja som tomu nevenoval pozornosť, pretože som si myslel, že ide o nejaký zlý žart. Žreb padol na Andrášika a na mňa.

Kocúr sa teda napokon predsa leň priznal, že lós zlikvidovať obeť bol určený nielen kamarátovi Milanovi, ale aj jemu.

V ďalšej časti výpovede sa Kocúr znova venoval popisu odchodu z domu a príchodu do Kráľovej pri Senci. Zopakoval menoslov posádok áut a, áno, mal dojem, že v Beďačovom voze išiel aj Čerman. členovia Beďačovej posádky „išli za nami z toho dôvodu, že sa chceli presvedčiť, že ja s Andrášikom skutočne vykonáme likvidáciu," prízvukoval.

Na popise vraždy nechcel nič zmeniť ani spresniť. Prišiel však s inou skutočnosťou: „Spomenul som si, že cestovnú tašku, ktorú mala Cervanová pri sebe, sme zahodili potom, ako sme od jazera odišli, niekde pri dedine." Pripomíname, že v nedeľu 11. júla 1976 batožinu a osobné veci Ľudmily Cervanovej našiel na miestnom sídlisku smetisku maloletý Vincko Tanko.

Uplynuli ďalšie dva týždne. Miloš Kocúr znova dostal priestor vyliať si srdce pred poručíkom Gerbelom. Rozhovoril sa o charakteroch jednotlivých účastníkov osudného žúru. Usúdil, že podnet na znásilnenie Ľudmily Cervanovej vyšiel od Andrášika a Čermana. Vraj Čerman preto, lebo bol niečo ako pán domáci a Andrášik chcel zase za každú cenu Cervanovú dostať. Z iných výpovedí však vieme, že ten, kto najviac túžil zmocniť sa tela mladej študentky, bol práve Miloš Kocúr.

Podľa Kocúra bol Brázda na ženy, takže jeho účasť na akcii nebola nijako prekvapujúca. Lachman zase s dievčatami nemal veľa skúseností, a preto „mu prišlo vhod, že si môže zasúložiť". O Beďačovi povedal, že ten sa podobných žúrov zúčastňoval pravidelne, aj keď neboli spojené so znásilnením. A Dúbravický mal taktiež v obľube podobné formy zábavy, takže na Varínskej ulici nemohol chýbať ani on.

Hodnotiť seba a iných sa mu navidomoči páčilo. Povedal, že podľa toho, ako pozná seba, Brázdu, Lachmana a Beďača, nikdy by nedali nielen návrh na vraždu, ale ani na znásilnenie. Kocúr za všetkých menovaných povedal, že návrh Dúbravického na likvidáciu Ľudmily Cervanovej brali iba ako „frajerské gesto a pravdepodobne sme nechceli dať najavo, že je to proti našej mysli". Podľa toho aj pristupoval k losovaniu a dokonca ešte aj v Kráľovej pri Senci veril, že ide o „nejaké divadlo, aby sa vzdala úmyslu nás oznámiť".

Miloš Kocúr absolvoval ešte niekoľko výsluchov a ochotne dopĺňal a prehlboval nielen obvinenia voči spolupáchateľom, ale aj priznania vlastnej viny. Lživá mediálna kampaň a žurnalistické manipulácie v kauze Cervanová sú také rozsiahle, že je potrebné detailne analyzovať tak výpovede svedkov, ako aj samotných páchateľov. Z rozsahových dôvodov však nie je možné citovať všetky pozoruhodné výroky, zachytené v policajných protokoloch. V nasledujúcich riadkoch budeme preto vyberať už len tie najzásadnejšie.

Prvého septembra 1981 Kocúr vyšetrovateľovi nanovo opisoval dianie pri jazere. Prítomnosť siedmeho páchateľa Čermana už považoval za nepochybnú. Keď všetci druhý raz znásilnili Cervanovú, mala im znova povedať, že ich udá, čo Andrášika rozčúlilo natoľko, že ju sotil do vody, skočil za ňou a ponoril jej hlavu.

O šesť dní neskôr nastáva ďalší prielom. Kocúrova vôľa vykresľovať sa v lepšom svetle mierne, ale predsa poľavuje:

> Je pravda, že po tom, ako Dúbravický s čermanom spomenuli, že by sme sa mali dievčaťa nejako zbaviť, som s týmto v duchu súhlasil aj ja. Vychádzal som z toho, že dievča by nás určite oznámilo za únos, ako aj za znásilnenie, a taktiež som vedel, že ešte na diskotéke som ako jeden z posledných bol videný v jej blízkosti. (...) Preto som ani nijako neprotestoval proti tomu návrhu, aby sme ju zlikvidovali. (...) Vedel som, že sa táto likvidácia Oervanovej bude musieť uskutočniť, ale v duchu som dúfal, že niečo do toho príde a že sa toho nebudem musieť zúčastniť.

Dňa 22. septembra Kocúr priznal, že keď utopenú Ľudmilu Cervanovú vytiahli z jazierka, aj on ju pomáhal prenášať k Čiernej vode, do ktorej ju hodili. Vyšetrovateľ potom od neho chcel, aby odstránil niektoré rozpory z predchádzajúcich výpovedí. Kocúr súhlasil, ale nehovoril pri tom úplnú pravdu. Naďalej klamal, že on sa nepodieľal na násilnom vtiahnutí obete do auta. Spresnil, že z Kráľovej pri Senci nešli s Brázdom rovno do Nitry, ale najprv odviezli Čermana a Andrášika na byt na Heyrovského ulici 14 v Lamači. V dome na Varínskej 16 videl na vlastné oči znásilňovať Ľudmilu Cervanovú kumpánov Andrášika, Brázdu, Čermana a Dúbravického. O tom, že ju znásilnili aj Beďač a Lachman iba počul.

Posledný citát pochádza z výpovede učinenej o týždeň neskôr. V nej Kocúr znova podal niekoľko charakteristík svojich priateľov. Vzhľadom na to, že o osobe Pavla Beďača sme ešte veľa nehovorili, uvádzame nasledovné vyjadrenie z Kocúrovej výpovede:

> U čermana na byte sa Beďač správal ako aj ostatní, Cervanovú znásilnil taktiež a zúčastnil sa taktiež aj likvidácie Oervanovej tak, že sa prizeral tomu, čo sa s ňou robí, aktívne sa do likvidácie nezapojil, ale ani nebránil Andrášikovi v konaní s Cervanovou.

Po obsiahlom zhrnutí priznaní Miloša Kocúra a Romana Brázdu je ešte potrebné zastaviť sa pri analýze ich osobností. Použijeme pri tom súdnoznalecké posudky, ktoré pre potreby trestného konania vypracovali docent Gejza Dobrôtka a Milena Kovačovičová-Kočišová. Nahliadnutie do psychiky vrahov nám totiž umožní pochopiť nielen to, prečo boli schopní dopustiť sa takých ukrutností, aké spáchali na Ľudmile Cervanovej, ale aj porozumieť, ako sa v ich hlavách mohla zrodiť cynická mediálna stratégia, ktorú uviedl i do chodu, keď sa v Československu po novembri 1989 obnovila sloboda slova. Oni túto slobodu nielenže dokonale zneužili, ale s pomocou publicistických spojencov aj nehanebne znásilnili.

Keď súdni znalci podrobovali Miloša Kocúra psychodiagnostickému vyšetreniu, všimli si, že obvinenému takmer úplne chýbajú vyššie city. Prejavovalo sa to predovšetkým obrovskou úzkosťou z toho, aký trest mu hrozí za spáchané trestné činy, a absolútnym nedostatkom súcitu s utrpením, ktorým prešla jeho obeť Ľudmila Cervanová. V posudku na viacerých miestach Kocúra charakterizovali ako abnormne štruktúrovanú osobnosť so sklonmi k agresívnemu konaniu pri veľmi rôznorodom spektre podnetov. Dôvodom pre agresívne konanie mohlo byť napríklad aj odmietnutie zo strany dievčaťa, o ktoré prejavoval záujem. Znalci si tiež všimli, že na únose, znásilnení a vražde sa Kocúr podieľal iba 34 dní po tom, ako sa oženil. Motívom takéhoto konania bola podľa nich „primitívna sexuálna žiadostivosť".

Po ukončení psychodiagnostického vyšetrenia metódami ROR a Hand-test docent Dobrôtka ukázal Kocúrovi fotografie zavraždenej Ľudmily Cervanovej, telo ktorej bolo znetvorené rozkladnými procesmi. V správe konštatuje, že obvinený sa rozplakal, roztriasol a tichým hlasom hovoril: „To je strašné, to sme spravili..." Pod vplyvom vizuálneho vnemu sa Miloš Kocúr rozhodol, že vyšetrovateľom odhalí ešte viac pravdy o celom prípade a „dáva za pravdu znalcovi, že sú okolnosti, ktoré vylučujú solidaritu voči kamarátom, ak sa vedome privodili následky, ktoré sú dokumentované v materiáloch prípadu".

Obzvlášť pregnantne charakterizovali znalci Kocúra v nasledovných (možno trochu komplikovaných) vetách: [1]

I Psychosexuálny infantilizmus s labilnou psychosociálnou väzbou osobnosti, zistené päť rokov po trestnom čine, boli nepochybne prítomné v osobnosti aj v kritickom čase. Nezrelosť a nestálosť tejto osobnosti po päťročnom odstupe od činu dokazuje, že osobnosť obvineného nedozrela ani pod vplyvom závažného trestného činu, že zostáva labilná a vnímavá pre negatívne

pohnútky (...), pričom je rovnako závažné, že chýbajú prakticky úplne pozitívne rezervy osobnosti v oblasti vyšších motivujúcich a inhibujúcich kultúrnych citov, a ani v tomto smere nedošlo k maturácii tejto nestálej, až psychopatický labilnej osobnosti.

Na základe týchto pre Kocúra nelichotivých hodnotení by sme sa nemali nechať oklamať predstavou, že išlo o neškodného hlupáčika, ktorému obmedzený intelekt nedovoľoval uvedomiť si závažnosť svojho konania. Naopak. Znalci ustálili, že Miloš Kocúr mal IQ 120, teda v nadpriemerných medziach. Úroveň jeho intelektu mu nijako nemohla brániť rozpoznať závažnosť zločinov, ktorých sa dopustil na Ľudmile Cervanovej. V tejto súvislosti považovali docent Dobrôtka a doktorka Kováčiková-Kočišová za objektívne doloženú skutočnosť, že Kocúrovo „konanie nie je mobilizované impulzivitou, ale racionálnym odobrením konania a anticipáciou jeho dôsledkov, a to aj v prípade znásilnenia a zavraždenia Cervanovej - teda koná s rozmyslom". Znalci záverom okrem iného konštatovali, že pre Kocúra bola motívom pre účasť na únose, znásilnení a vražde „poživačnosť a roztopašnosť zhýčkaného mladíka, ktorý nepripúšťal právo mladej ženy odoprieť mu sexuálny zážitok“.

Z psychodiagnostického vyšetrenia Romana Brázdu vyplynuli rovnako nelichotivé hodnotenia. Znalci zmerali, že obvinený bol obdarený nadpriemerným intelektom v pásme IQ 122, ktorý mu za žiadnych okolností nemohol brániť rozpoznať závažnosť konania spáchaného na Ľudmile Cervanovej. Podľa znalcov bol Brázda „umelecký typ" so sklonmi esteticky vnímať realitu. Problémovou stránkou jeho osobnosti bola neustála potreba nových zážitkov, a ak sa mu ich nedostávalo, okamžite demonštroval svoju nespokojnosť a pripravenosť odstraňovať prekážky stojace mu v ceste pri dosahovaní cieľa. Z toho pramenil aj jeden zo záverov, že v Brázdovej osobnosti „agresivita nie je jednoznačne dominantná, ale ľahko aktivovateľná".

Znalci z odboru forenznej psychológie diagnostikovali, že Brázda je psychopatická osobnosť, u ktorej „estetické city a tvorivá fantázia ovládajú prežívanie reality" a absencia skutočnej ľútosti nad vykonanými zločinmi „svedčí o manku v oblasti vyšších, najmä etických citov".

Docent Dobrôtka a doktorka Kováčiková-Kočišová boli nútení konštatovať, že obvinený Brázda nemá jednoznačne odmietavý a kritický postoj k skutku, ktorý spáchal. Jeho úzkostné prejavy v čase vykonania diagnostického vyšetrenia súviseli iba s obavou z očakávaného trestu, nie s ľútosťou nad tým, čo spáchal. V rozsiahlom dokumente znalci na 22 stranách uvádzajú množstvo zaujímavých postrehov. Nielen z psychologického, ale aj krimina-

listického hľadiska. Napríklad si všimli, že Brázda sa usiluje kryť najmä Čermana, čo potvrdzovali aj zápisnice z jeho výsluchov. Tiež poukázali na to, že Brázda naznačoval, že Andrášik a Kocúr od neho požadovali, aby celú vinu zobral na seba, s čím napokon súhlasil. Na otázku, či ho niečím vydierali, odpovedal, že o tom nechce hovoriť.

„Chýba ľútosť a schopnosť prežívať (nie- iba demonštrovať) súcit - egoistické a prevažne zmyselné ciele a motivácie konania nenachádzajú dosť účinné zábranné protiargumenty vyšších citov 1 ide teda o abnormne vyhrotené, disharmonický štruktúrované črty a tendencie osobnosti, nie však patologické. Diagnostikovaná psychopatia nezakladá dôvod uvažovať o zmenenej ovládacej schopnosti konania," charakterizuje posudok Romana Brázdu.

Veľmi nepriaznivo vyznieva aj ustálenie motívu, ktorý tohto umelca, kameramana Slovenskej filmovej tvorby, viedol k účasti na sexuálnom lynči Ľudmily Cervanovej:

Motív trestnej činnosti obvineného je v živelnej, ale racionálne kontrolovanej potrebe dopriať si biologické a estetické pôžitky, najmä v intímnej sfére (sex) s veľkorysou toleranciou voči spôsobom, akými očakávané zážitky dosiahne - ľahká mobilizovateľnosť agresivity v prípade neúspechu a neúčinnosť socioetických zábranných motivácií umožňujú potom dosiahnuť chcené iným spôsobom - teda aj násilím.

Vzhľadom na zistené charakteristiky sa forenzní psychológovia zhodli, že sociálna prognóza (možnosť polepšenia sa/resocializácie po odpykaní trestu) nie je ani v prípade Kocúra, ani v prípade Brázdu vôbec priaznivá. Na základe tohto hodnotenia urobili odsúdení vrahovia, pracovníci žurnálu Týždeň a ďalší neodôvodnene excitovaní publicisti najmä z docenta Dobrôtku „kata", ktorý pomáhal sprisahaniu komunistickej bezpečnosti proti nevinnej nitrianskej mládeži. S obzvlášť veľkým gustom sa do svojho bývalého učiteľa pustil vyštudovaný (ale nie praktizujúci) psychológ František Šebej. Neúnavne sekundoval vrahom, ktorí ešte aj dnes bezočivo tvrdia, že viacerým z nich prokurátor Milan Valašík navrhol trest smrti iba preto, že Gejza Dobrôtka u nich signalizoval nepriaznivú sociálnu prognózu.

Od žiadneho zločinca nemôžeme očakávať, že bude súdnemu znalcovi vďačný za negatívne hodnotenie. Odporovalo by to ľudskej prirodzenosti. Ale tvrdenia, že docent Dobrôtka bol súčasťou temného sprisahania komunistov proti neviniatkam z Nitry je za hranicou tolerovateľnej obhajoby, pretože

nielenže uráža zdravý rozum, ale aj zásadne odporuje faktom. Gejza Dobrôtka nebol žiaden kolaborant, naopak v kauze Cervanová sa stal preverovanou osobou. Neustále existovali viac alebo menej opodstatnené podozrenia, že z prostredia polície unikajú informácie k obvineným, respektíve ich advokátom a rodinám. Do podozrenia sa dostal aj súdny znalec Dobrôtka, ktorý z povahy svojej práce prichádzal do styku s mnohými dôležitými poznatkami. Aj v prípade vraždy Ľudmily Cervanovej. Podozrenie bolo také silné, že Správa Štátnej bezpečnosti v Bratislave na neho 26. októbra 1982 založila spis s krycím menom Grafológ, neskôr bol premenovaný na Marek. Tento spis viedol nadporučík Břetislav Štalmach, starší referent špecialista zo IV. oddelenia 2. odboru Správy Štátnej bezpečnosti v Bratislave. Mimochodom, tento útvar sa zaoberal bojom proti vnútornému nepriateľovi a v referáte mal predovšetkým pravicový oportunizmus, sionizmus, židovský nacionalizmus, nepriateľské osoby voči socialistickému zriadeniu, nelegálne organizácie a podobné chuťovky z prejavov potláčania ľudských práv zo strany bývalého režimu.

To však nie je všetko. Gejza Dobrôtka a psychiater Ľubomír Vražda boli v súvislosti s podozreniami o úniku informácií z vyšetrovacieho spisu preverovaní aj v rámci akcie Kamera. Previerky vykonával zvláštny odbor Správy Verejnej bezpečnosti a hlásenia o ich výsledkoch podával v júli 1982 jeho náčelník podplukovník Ferdinand Sedlák priamo kapitánovi Ladislavovi Hermanovi, ktorý na operácii Kamera pracoval už od čias, keď zvláštnu operatívnu skupinu riadil Eduard Pálka. Mimochodom, docent Dobrôtka robil posudok aj na Jána Hrma, ktorý bol prvý obvinený z vraždy Ľudmily Cervanovej, a jeho závery tiež nevyzneli práve lichotivo. Hrmo ani nikto iný však netvrdia, že Gejza Dobrôtka je kvôli tomu komunistický kat. Napokon, aj súdni znalci z odboru psychiatrie hodnotili Jána Hrma ako človeka, ktorý síce netrpí duševnou poruchou, ale označili ho za psychopatickú a abnormnú osobnosť. Taký je už totiž údel znalcov, že o objektoch profesionálneho skúmania musia neraz vydávať nepríjemné a zdrvujúco priamočiare úsudky.

Vrahovia a ich mediálni spojenci veľmi dobre vedia, prečo napádajú prácu a morálny kredit docenta Gejzu Dobrôtku. To isté totiž robia v prípade vyšetrovateľov a kriminalistov, ktorí sa podieľali na objasnení tohto prípadu a usvedčení páchateľov. Ak by sa im podarilo (a priznajme si, že počas ostatného štvrťstoročia nezaháľali) v očiach verejnosti diskreditovať kvalitu a spôsoby práce polície i znalcov, úspešne by mohli spochybniť zásadné priznania dvoch z nich - Miloša Kocúra a Romana Brázdu. Tie priznania sú však dodnes platné a nič na tom nezmení ani ďalšie polstoročie mediálnych manipulácií.

8. kapitola

INŽINIERI ANDRÁŠIK A ČERMAN

Bol 19. jún 1981,15 hodín a 25 minút, keď do bytu rodiny Andrášikovcov na Slávičích chodníkoch 21 v Nitre vstúpili vyšetrovatelia poručík Lamačka, podporučík Gerbel a kriminalista práporčík Vittek s cieľom vykonať domovú prehliadku. Sprevádzal ich vedúci Inšpekcie verejného poriadku Mestského národného výboru Jozef Kollárik, ktorý mal za úlohu plniť funkciu nestranného svedka. Vzhľadom na to, že voči Milanovi Andrášikovi existovalo dôvodné podozrenie z účasti na viacerých trestných činoch spojených so zmiznutím | zavraždením Ľudmily Cervanovej, išlo o logický a kriminalisticky odôvodnený úkon. Účelom domovej prehliadky bolo zistiť, či sa v mieste trvalého bydliska obvineného Andrášika nenachádzajú osobné veci zavraždenej medičky, prípadne predmety použité pri spáchaní tohto trestného činu.

To, čo malo byť pôvodne rutinnou záležitosťou, nabralo nečakané rozmery. Otec obvineného Michal Andrášik slovne napádal príslušníkov Verejnej bezpečnosti konajúcich služobné povinnosti a obviňoval ich, že domová prehliadka je nezákonná, pretože úmyslom vyšetrovateľov je politicky kompromitovať pána domu. V úradnom zázname z tohto incidentu sa okrem iného uvádza, ako Michal Andrášik častoval prítomných policajtov: „Uvádzal, že by sme mali ísť robiť na stavbu, kde je málo ľudí, že on pozná, ako prebieha vyšetrovanie a súd, že dôkazy sa konštruujú." Súčasťou slovnej prietrže Andrášika otca

bolo poukazovanie na vlastné politické zásluhy a nabádal bamačku, Gerbela a Vitteka, aby si zobrali aj jeho stranícku legitimáciu a vyznamenania. Metále dokonca po Lamačkovi aj hodil.

Nevhodné konanie Michala Andrášika, hraničiace s útokom na štátny orgán, nemalo žiadnu právnu dohru. Jeho syn Milan, usvedčený vrah Ľudmily Cervanovej, nás nepochybne bude presviedčať o tom, že benevolentnosť voči otcovým prehreškom nemôže nijako súvisieť s okolnosťou, že Michal Andrášik bol podpredsedom Kontrolnej a revíznej komisie Okresného výboru Komunistickej strany Slovenska v Nitre. Svoje si o tom nepochybne myslel aj prítomný pracovník národného výboru Kollárik, ktorý po domovej prehliadke konštatoval, že si nevie vysvetliť, ako sa môže takto barbarsky správať významný predstaviteľ strany.

Invektívy na adresu príslušníkov si neodpustili ani zvyšní členovia rodiny. Nadávali im aj pani Andrášiková, jej dcéra Eva a najmladší syn Ľubor. Matka s dcérou policajtom nabrýzgali, že postupujú ako gestapo.

Naznačená epizóda poukazuje na to, že v prostredí, kde vyrastal Milan Andrášik, mali pred úctou k zákonu a legitímnym autoritám prednosť kult politických zásluh, pred zdvorilosťou hrubosť a pred kritickou sebareflexiou klanové inštinkty. Arogancia a primitivizmus sa odzrkadľovali aj v prístupe Milana Andrášika k výsluchom v rámci vyšetrovania, ako aj počas vystupovania pred súdom. Nedá sa jednoznačne povedať, že touto výbavou bol „obdarený“ v rodinnom prostredí, predpoklady tu však evidentne existovali.

Súdni znalci z odboru psychiatrie MUDr. Ľubomír Vražda a MUDr. Elena Mokrášová konštatovali, že Milan Andrášik netrpel v čase vyšetrenia žiadnou duševnou poruchou a nebol ani dôvod domnievať sa, že by bola v čase vraždy Ľudmily Cervanovej jeho schopnosť vnímať závažnosť svojho konania znížená duševným ochorením. Znalci z odboru sexuológie MUDr. Jaroslava Pondélíčková a MUDr. Jaroslav Zvěřina diagnostikovali, že Andrášik netrpel žiadnou deviáciou, aj keď výsledky nasvedčovali tomu, že išlo o „hypersexuálne založenú osobnosť". „Vyšetrovaný nebol ničím hendikepovaný (má dobrú inteligenciu i fyzický vzhľad). Mohol preto bez problémov realizovať normálne koitálne aktivity na dobrovoľnej báze,“ napísali sexuológovia. Z toho vyplýva záver, že Andrášik (no nielen on, pretože u žiadneho z páchateľov nebola diagnostikovaná sexuálna deviácia) konal pri znásilňovaní Ľudmily Cervanovej z čistej a neospravedlniteľnej roztopašnosti.

Súdni znalci z odboru psychológie Gejza Dobrôtka a Milena Kováčiková - Kočišová spracovali rozsiahly diagnostický posudok obvineného Milana Andrášika. Na začiatku vyšetrenia obvinený vystupoval veľmi sebavedomo až

drzo. Keď mu však dal znalec za úlohu vyriešiť Rybakov test, nestačilo mu na splnenie úlohy ani desať minút, po ktorých to vzdal, a od tej chvíle bol Andrášik o poznanie krotší.

Obvinený sa najprv aj pred znalcami usiloval zapierať, že sa podieľal na znásilnení Ľudmily Cervanovej. Argumentoval jednak naivne, a jednak seba-kompromitujúco. Tvrdil, že na znásilnení a vražde sa nepodieľal, pretože si na to nepamätá: „...veď na také voľačo sa človek určite rozpamätá, ak s tým niečo mal..." Ďalším úsmevným argumentom bolo vyhlásenie, že on predsa nepotreboval niekoho znásilňovať, lebo mal toľko dievčat, koľko len chcel. „Napokon pripúšťa, že si nevie predstaviť, že by nemal úspech pri žene, ktorú by prijal za intímnu partnerku (pohovor beží v podstatne menej diskrétnej terminológii...), každá je ochotná, aspoň on má takéto skúsenosti, prečo by potom niekoho znásilňoval," napísali znalci, čím odhalili nezrelosť Andrášikovej osobnosti, v ktorej sa neustále prejavovala tendencia vystavovať na obdiv svoju erotickú neodolateľnosť. Počas druhého vyšetrenia sa Andrášik priznal k znásilneniu, zdôrazňoval, že nebol prvý, kto sa Cervanovej zmocnil proti jej vôli. Poprel však, že by sa podieľal na jej únose a zavraždení. V jeho vystupovaní nebadať žiadne stopy ľútosti, čo podčiarkuje aj okolnosť, že k znásilneniu sa podľa svojich slov priznal iba preto, lebo mu hrozil trest smrti.

Z výsledkov diagnostického hodnotenia Milana Andrášika vyplýva, že jeho IQ 107 „je v pásme solídneho priemeru, aj keď zďaleka nedosahuje vysokoškolské niveau". Tento intelekt mu však jednoznačne postačoval na predvídanie následkov trestného činu vo všetkých jeho fázach. Znalci konštatovali, že u skúmanej osoby je neustále prítomná agresivita, ktorá je uvádzaná do pohybu impulzívnosťou a egocentrickými podnetmi. Andrášika hodnotili ako nedostatočne štruktúrovanú a emocionálne plytkú osobnosť. Z hľadiska motívu účasti na trestných činoch spáchaných na Ľudmile Cervanovej sa znalci zhodli, že v Andrášikovom prípade išlo o „egocentrický motivovanú roztopašnosť" majetnícky a pudovo orientovaného mladého človeka, ktorému chýbali morálne zábrany a súcit s objektom svojej žiadostivosti.

Z diagnostického hodnotenia je potrebné uviesť ešte niekoľko skutočností, napríklad aj vetu o tom, čo Andrášika priviedlo k drastickému konaniu voči obeti: „Nezrelá psychosexuálna a rovnako neuspokojivá psychosociálna diferenciácia spoločne uľahčili realizovanie trestného činu, ktorý je zlyhaním práve nie náhodou v týchto dvoch integrálnych oblastiach osobnosti." Neprekvapuje, že docent Dobrôtka s doktorkou Kováčikovou-Kočišovou napísali posudzovanému obvinenému nepriaznivú sociálnu prognózu a posudok uzavreli naozaj zdrvujúcim konštatovaním:

V terajších postojoch obvineného k trestnému činu chýba čo i len náznak ľútosti nad osudom poškodenej - ľutuje seba a reaguje citovo len na očakávaný vysoký trest.

Milan Andrášik bol podrobovaný výsluchom od 18. júna do 8. decembra 1981. Väčšinu z nich viedol vyšetrovateľ Vladimír Lamačka, ktorý musel mať s obvineným anjelskú trpezlivosť. Na základe výpovede svedkov a spoluobvinených mal takmer dokonalý obraz o Andrášikovom podiele viny na únose, sexuálnom lynči a zavraždení Ľudmily Cervanovej. Navyše mal vďaka akcii Kamera operatívne informácie, ktoré mu umožňovali dolaďovať taktiku vedenia výsluchov. Z hlásení kapitána Čapkoviča bolo totiž zrejmé, ako sa postupne mení a vyvíja stratégia obhajoby obvineného pána inžiniera. Andrášik najprv bohapusto zapieral, potom priznával spoluúčasť na znásilnení a vinu za ostatné skutky zvaľoval na iných (predovšetkým na Kocúra, Brázdu, Dúbravického a Lachmana), až napokon v decembri 1981 zase všetko nezmyselne odvolal.

Andrášik v počiatočnej fáze výsluchov popieral akúkoľvek účasť na zavrhnutiahodných činoch spáchaných na Ľudmile Cervanovej. Od 18. júna, keď ho prokurátor Milan Valašík zobral do vyšetrovacej väzby, až do 27. augusta, keď začal púšťať aspoň aké-také perie, tvrdil, že z diskotéky v UNIC klube odišiel medzi 23. hodinou a polnocou v spoločnosti Františka Čermana a sestier Cohenových z Francúzska. V Mlynskej doline nasadli na autobus číslo 39, odviezli sa ku krčme Slovák a odtiaľ išli do miesta jeho prechodného pobytu na Heyrovského ulici 14 v Lamači buď nočným spojom, alebo taxíkom.

K výpovedi z 24. júna 1981 pripojil nákres podnájmu v rodinnom dome na Varínskej ulici 16 v Prievoze, ktorý zdieľal spoločne s Čermanom. Poprel však, že by tento objekt navštívil po tom, ako sa z privátu odsťahovali. Tiež vylúčil, že by pani domácej neodovzdali kľúče alebo že by si z nich robili duplikáty. Zhodou okolností v ten istý deň napísal náčelník ústavu pre výkon väzby kapitán Čapkovič záznam o vyťažení agenta. Tento dokument poukazuje na to, ako sa Andrášik pripravoval manipulovať s vyšetrovateľmi a s celým trestným konaním: „Chce meniť výpovede, chce sa vyhovoriť na to, že výsluchy robili aj 18 hodín denne a že bol tým popletený. (...) Uvidí, ako sa prípad uzavrie, a keď si prečíta výpovede iných, podľa toho sa zariadi." Teda žiadne zdôverovanie sa spolubývajúcemu na cele s tým, že by bol vyšetrovateľmi psychicky alebo fyzicky týraný. Andrášik dopredu plánoval meniť výpovede, vyhovárať sa a taktizovať podľa správania sa spolupáchateľov.

Nasledovala šnúra výsluchov, pri ktorých sa Andrášik dopúšťal mnohých nerozvážnych výrokov. Tridsiateho júna popieral svedectvá Vladimíra Vargu,

Igora Urbánka, Jozefa Škrobánka a Petra Okenku, ktorí ho videli odchádzať z internátu v spoločnosti jeho nitrianskej partie. Dokonca tvrdil, že Vargu ani len nepozná. Príznačné boli niektoré arogantné odpovede na otázky súvisiace s usvedčujúcimi výpoveďami svedkov: „Svedok Urbánek kecá voloviny."

Zapieral úplne všetko. Dušoval sa, že odišiel s Čermanom a Cohenovými, nevidel žiaden konflikt Kocúra s Urbánkom vo vestibule, nešiel autom, ale autobusom a podobne. K Okenkovmu vyjadreniu, že ho videl nasadať do Brázdovho auta, vo výpovedi z 3. júla vyšetrovateľovi Lamačkovi podráždene odsekol: „Som nenastupoval do žiadneho auta."

Andrášik v duchu predchádzajúcich vyhlásení popieral aj to, že prehováral Cervanovú, aby si nasadla do auta, že keď odmietala, tak ju spolu s Kocúrom násilím vtiahli/vtlačili do'Brázdovho auta. Keď bol konfrontovaný s tým, že to dokazuje napríklad výpoveď Igora Urbánka, opäť dal priechod svojim emóciám. Povedal, že pri ničom takom nebol a veľavýznamne dodal: „Zvlášť čudné sa mi zdá, že takáto výpoveď svedka Urbánka sa objavila až po piatich rokoch." Keď uvážime, že práve Andrášik spolu s Brázdom po vražde Ľudmily Cervanovej ovplyvňovali svedka Urbánka, je citované vyjadrenie mimoriadne trúfalé.

V priebehu výsluchu 13. júla bolo Andrášikovi doručené uznesenie, ktorým mu bolo rozšírené trestné stíhanie aj o znásilnenie. Na túto novú skutočnosť reagoval znova podráždene a arogantne: „Toto uznesenie som si prečítal a porozumel som mu. Uznesenie je nepravdivé od A až po Z, a preto si proti nemu podávam sťažnosť."

Na základe výpovedí spoluobvinených Juraja Lachmana, Romana Brázdu a Miloša Kocúra bol vyšetrovateľmi konfrontovaný s ďalšími faktami, ktoré poukazovali na jeho aktívnu účasť v celom rade činov, vrcholiacich vraždou Ľudmily Cervanovej. Vylučoval účasť na únose, popieral, že nútil obeť piť alkohol, že ju proti jej vôli vyzliekal, a keď sa bránila, tak aj zväzoval. A, pochopiteľne, nemal žiaden podiel na jej znásilnení, pretože sa údajne žúru nezúčastnil. Všetky usvedčujúce výpovede spolupáchateľov označoval slovom „nepravda". Keď sa ho vyšetrovateľ opýtal, či sa môže toľko ľudí mýliť, Andrášik 15. júla sebavedomo odpovedal: „Hej."

Agentúrna správa z akcie Kamera, datovaná 13. júla 1981, však naznačuje, že Andrášik si bol veľmi dobre vedomý svojej viny. „Rozprával, že jeho otec je nakontaktovaný prostredníctvom nejakého priateľa na prvého námestníka ministra vnútra Slovenskej socialistickej republiky. Spolieha sa na to, že mu otec pomôže. (...) Ďalej hovoril, že počká do dvoch mesiacov, či na neho znova uvalia väzbu, a potom, že sa vraj prizná, ale tak, aby z neho spravili svedka,

prípadne aby ho trestali za neprekazenie trestného činu." Takéto špekulácie predsa nerozvádza nevinný človek a ako bolo z výpovedí svedkov a spoluobvinených zrejmé, Milan Andrášik rozhodne bez viny nebol, pretože bol jeden z popredných agresorov.

V nasledujúcej agentúrnej správe z 15. júla 1981 kapitán Čapkovič hlásil nové zaujímavé novinky. V Milanovi Andrášikovi sa zrodila amatérska záľuba v konšpirácii a vyzerala takto:

Od agenta žiadal, aby vyklepával na stenu morzeovkou, že Zima asi púšťa, myslí tým Zimókovú. Tiež, aby vyklepal rafinovaným spôsobom, že mačka hľadá mačiatka. K tomu sa vyjadril, že jeho spoločníci to pochopia, lebo jeden z nich sa volá Kocúr. Ak by sa bol niekto na vyklepávanie morzeovky ozval, tak agent má klopať späť, ja som nevinný, aj budem a ty? Táto veta má v preklade znamenať, ja som sa nedoznal a ani sa nedoznám a ty?

Na záver správy sa ďalej uvádza, že Andrášik počíta s tým, že jeho matka ovplyvní Francúzky, aby vypovedali v jeho prospech.

Pred vyšetrovateľom zatiaľ vytrvalo všetko popieral, a keď už toho bolo priveľa, požiadal 17. júla 1981 poručíka Lamačku, aby mu dal dva týždne na rozmyslenie. V Andrášikovej hlave sa museli odohrávať vskutku pozoruhodné pochody. Buď sa skutku dopustil, alebo nie. Nad tým nie je potrebné dumať dva týždne. Iba lži sú komplikované a tých vyprodukoval naozaj požehnane. Pred vyšetrovateľa bol znova predvedený 28. júla. Do jednostranovej zápisnice nadiktoval: „Žiadam, aby som bol opätovne vypočutý v pondelok 3.8.1981." Očividne potreboval ďalší čas na premýšľanie nad novými verziami. Poručík Lamačka mu dal veľkoryso čas až do 5. augusta, no obvinený ho veľmi sklamal. Andrášik vyhlásil, že zotrváva na svojich predchádzajúcich výpovediach, teda klamstvách.

Medzitým prichádzali nové agentúrne správy od kapitána Čapkoviča. Záznam zo 17. júla odhaľuje ďalšie naivné pokusy o strategické myslenie. Andrášik pred agentom nasadeným v jeho cele mudroval:

K ôermanovej výpovedi sa chce priklonit' a prípadne naváľat' na ostatných spoločníkov, aby sa on a ôerman takto dostali von z väzby a zvonku by podnikli kroky na ich očistenie, že s prípadom Cervanová nemajú nič spoločného. Počíta s konexiami cez podpredsedu krajského súdu, ktorý je z Nitry.

O ftdcw dni neskôr priniesla akcia Kamera tfaltl významný agentúrny ti znám Agent AndráŠikovi nadhodil, že ak ho viali do vyšetrovacej väzby pd byť v prípade namočený al po ui). „Andrášik na toto odpovedal, lt ig—nrr|im ale aj tak tom nevinný," hlásil dôsledný kapitán Čapkovtč. An* áráhk v rothovore s agentom rozoberal výpoveď svedka, ktorý vyšetrovateľom odhalil mená ďalších troch svedkov, ktorí mali pôvodne potvrdiť jeho nevinu. Stratég Andrálik ta agentovi v tejto súvislosti zdôveril: .Vraj teraa e mohol urobiť tajne, otec mohol týchto troch svedkov na všetko dôkladne pripraviť. Spolieha sa na otca, vraj čo on povie, to je preňho zákon.“ Darmo, stranícky funkcionár okresného formátu, čo v tom čase nebol v socialistickom Československu žiaden šuflikant, bol nespochybniteľným bossom aj vo vlastnej rodine.

Pred vyšetrovateľom sa Milan Andrášik správal ešte stále suverénne a neohrozene. Keď bol 11. augusta konfrontovaný s faktom, že z výpovedi spoluobvinených vyplýva, že v dome na Varínskej ulici losovali, kto zlikviduje Ľudmilu Cervanovú, odpovedal znova veľmi arogantne: .To je, samozrejme, nezmysel." 0 sedem dní na to označil za nezmysel výpovede Dúbravického a Lach ma na. ktorí prezradili, že pred tým, ako partia vyrazila na žúr, oni dvaja odviezli z Mlynskej doliny Francúzky do Andrášikovho bytu v Lamači. Dňa 25. augusta iba zopakoval, že k svojim doterajším výpovediam nemá čo dodať.

0 dva dni, 27. augusta 1981, došlo v Andrášikovom postoji k trestnému konaniu k významnej zmene. No nie k takej, aby sme ju mohli nazvať úprimným priznaním. Skôr išlo o naplnenie jeho pôvodného plánu priznať sa len čiastočne, ktorý zachytávala akcia Kamera. Tomuto rozhodnutiu predchádzal ešte jeden pohovor s príslušníkmi kriminálnej polície a my sa k nemu budeme musieť trochu neskôr vrátiť, pretože jeho pokrivená interpretácia zo strany páchateľa a jeho priateľov zo žurnálu Týždeň bola ďalším príkladom bezostyšného zavádzania verejnosti a pošliapavania jej práva na korektné informácie.

Ako už bolo predoslané, Milan Andrášik sa 27. augusta 1981 priznal. Avšak iba k znásilneniu a na tomto obmedzenom doznaní zotrvával až do 8. decembra, keď všetko odvolal, jeho augustovú výpoveď je potrebné podrobiť hlbšiemu rozboru. V rozpore s dovtedajšími sebavedomými vyhláseniami povedal, že 9. júla 1976 bol na diskotéke s Čermanom a Francúzkami. Pri stole sedeli s neskoršou svedkyňou Nadeždou Beňovou a jej milencom a vysokým funkcionárom Socialistického zväzu mládeže jurajom Tokárom. Potom ochotne vymenoval menoslov účastníkov diskotéky, ktorí sa o niekoľko hodín išli .zabávať'" do domu na Varínskej ulici číslo 16. Spomenul Vieru Zimákovú, Pavla Beďača, Romana Brázdu, Miloša Kocúra, Stanislava Dúbravického a juraja Lachmana.

Andrášik vypovedal, že ešte v UNIC klube ho Kocúr a Brázda nahovárali, aby usporiadali žúr v jeho byte na Heyrovského ulici. Vysvetlil im, že to nejde, pretože tam nocujú Čermanova snúbenica Marcela Bónová a sestry Cohenové z Francúzska. Podľa jeho slov sa im neskôr podarilo presvedčiť Čermana, aby sa večierok konal na Varínskej. Najprv vraj nesúhlasil, ale nakoniec privolil:

čerman potom telefonicky preveril a zistil; že na tomto priváte
nikto nie je doma. Tak sme sa potom dohodli, že po diskotéke pôjdeme
na žúr na privát čermana na ulici Varínskej v Bratislave, ôerman
taktiež zaistil cez svojho kamaráta, ktorého som aj ja poznal,
ale teraz neviem jeho meno, aby odviezol obe Francúzky na môj byt
v Lamači.

Dodajme, že Andrášik z nevysvetliteľných dôvodov popieral, že sestry Cohenové do bytu odviezli Lachman s Dúbravickým.

Opakovane sme uvádzali, že Andrášik a Čerman mali na Varínskej ulici 16 spoločný privát. Vo výpovediach sa však neustále objavuje, že na žúr sa išlo na privát k Čermanovi. Milan Andrášik k tomu podal naozaj výstižné vysvetlenie. Je potrebné ho zaznamenať, pretože páchatelia za výdatnej pomoci publicistickej obce šíria lož, že v tom čase už nemali do domu na Varínskej prístup:

Tak niečo po 23:00 hod. sme došli na Varínsku ulicu k domu číslo
14 alebo 16, ktorý patril Turčanovej, a v tomto mal čerman privát
a predtým som tam aj ja býval, čerman sa práve v tom období mal
odtiaľ odsťahovať, takže mal kľúče od tohto bytu.

Dňa 8. septembra Andrášik navyše spresnil, že keď prehovárali Čermana, aby bol žúr na Varínskej 16, preriekol sa, že tam má ešte odložené veci, a preto má od privátu stále kľúče.

Vráťme sa však naspäť k predmetnej augustovej výpovedi. Andrášik si zázračne spomenul aj na konflikt Kocúra s Urbánkom vo vestibule, kde sa dohadovali, s kým pôjde Ľudmila Cervanová z internátu. Výslovne uviedol, že Kocúr o medičku prejavoval záujem. Zhodne s výpoveďami iných páchateľov a svedkov opísal posádku Brázdovho auta, v ktorom okrem majiteľa bol on, Čerman, Zimáková a neskôr si prisadol aj Kocúr. Len s tým rozdielom, že Andrášik povedal, že on sedel vedľa šoféra Brázdu.

V tejto časti výpovede iniciatívne pripomenul:

F Ďalej by som chcel doplniť, že na žúr mali okrem nás ísť aj Beďač, Lachman a Dúbravický. Mali sa odviezť na aute Beďača. Beďač mal auto značky Fiat 500 alebo 600 červenej alebo pomarančovej farby. Neviem, kde stálo jeho auto, ale pravdepodobne na parkovisku. Ešte na diskotéke som vysvetľoval Beďačovi cestu, ako sa dostane na ulicu Varínsku a že dom bude poznať podľa toho, kde bude stáť Brázdovo auto.

Tým sa však otvorenosť Milana Andrášika končila. Nasledovala produkcia starých i nových lží. Únos Ľudmily Cervanovej zhodil na kamaráta Kocúra, ktorý, keď uvidel medičku a Urbánka nad zastávkou autobusu, prikázal Brázdoví, nech zastane a vypne svetlá. Andrášik tvrdil, že on iba presviedčal Urbánka, aby sa aj on išiel s nimi zabávať, čo mal odmietnuť, pretože sa chcel vrátiť na diskotéku. Podľa jeho slov Kocúr naliehal na Cervanovú, aby sa s nimi išla zabávať, ale ona to vytrvalo odmietala. Kocúr mal preto zobrať jej tašku, hodiť ju do voza, a keď sa dievča nakláňalo, že si ju vytiahne, „Kocúr ju vtlačil dnu do auta, sadol si hneď vedľa nej, zavrel dvere, ja som si tiež sadol dopredu vedľa vodiča a odchádzali sme smerom do mesta".

Andrášik znova zdôraznil, že sedel vpredu vedľa Brázdu. Podľa nášho odhadu to robil preto, aby zamaskoval skutočnosť, že tiež sa na zadnom sedadle podieľal na obmedzovaní osobnej slobody Ľudmily Cervanovej. Pripúšťal totiž, že Cervanová sa ohradzovala, že ju takýmto spôsobom prinútili nastúpiť, a konštatoval, že do domu vošla „viac-menej nasilu." Aj preto alibisticky uviedol, že jej protestom v aute nevenoval pozornosť, pretože navigoval Brázdu, k. Uvádzame niekoľko ďalších citátov z Andrášikovej výpovede, ktoré dokumentujú, že dianie v dome si pamätá v hrubých rysoch veľmi podobne ako spolupáchatelia Kocúr a Brázda, respektíve svedkyňa Zimáková. Nie je pritom dôležité, čo hovorí, pretože oveľa dôležitejšie je to, čo nehovorí, respektíve zamlčiava.

0 začiatku inferna, ktoré sa malo čochvíľa rozpútať, vo výpovedi z 27. augusta 1981 uviedol: [1]

I Cervanová stále hovorila, že chce ísť na ten vlak, aby sme ju pustili. Kocúr jej na to povedal, že nikam nepôjde, že tu bude | nami. (...) Po našom príchode asi tak za 10 až 15 minút prišli na privát na Beďačovom aute Lachman, Dúbravický a Beďač. Cervanová ich žiadala, aby nám vysvetlili, najmá Kocúrovi, aby ju pustili, nakoľko cestuje. Myslím si, že Beďač jej na to hovoril, že môže cestovať ďalším vlakom, že ju potom odvezú.

Rozhovoril sa aj o tom, že obeť nútili piť alkohol. Na rozdiel od ostatných tvrdil, že nešlo o víno, ale o vodku, čo je menej pravdepodobné ako prvá verzia. O svojej účasti na tejto surovosti, samozrejme, pomlčal:

Snáď Cervanová vypila dobrovoľne jeden pohárik, avšak viac už nechcela. Dúbravický ju chytil a Kocúr jej nasilu nalieval do úst z pohárika vodku. Takto jej mohol nasilu naliať do úst asi tak 4-5 pohárikov, boli to decové poháriky, ktoré neboli naliate plné. Cervanová sa bránila tak, že zatvárala ústa a nechcela piť. Pritom kričala a prosila, aby ju nechali.

Andrášik veľmi podrobne popísal aj to, ako Zimákovej striptíz rozvášnil prítomných juncov do takej miery, až sa priblížili k útesu, za ktorým mohol (vzhľadom na odpor Ľudmily Cervanovej) nasledovať už len sexuálny lynč:

Brázda vyzval Zimékovú, aby urobila striptiz, nech sa rozprúdi zábava. Spočiatku nechcela, potom však súhlasila a pri hudbe sa vyzliekla tak, že jej zostali len spodné nohavičky. Počas toho Zimáková vyzývala Cervanovú, aby sa k tomu pripojila, že sa trochu zabavíme a bude nám dobre s chlapcami. Cervanová jej na to povedala, že keď sa jej chce, nech to robí, ona to však robiť nebude. Ostatní vyzývali Cervanovú, aby sa k tomu pripojila.

Isteže, to všetko ostatní, inžinier Andrášik iba v nemom úžase pozoroval, čo sa okolo neho robí.

Mimoriadne pozoruhodná pasáž výpovede pojednáva o tom, ako páchatelia násilne vyzliekli svoju obeť, a o tom, akú úlohu pri znásilnení zohral Stanislav Dúbravický. Obvinený Milan Andrášik pritom vyšetrovateľovi vysvetlil, čo to znamená znásilniť *na kábel.* Doslova povedal:

Keď sa Cervanová zdráhala, myslím si, že Dúbravický alebo Kocúr navrhli, aby sme ju vyzliekli. Pri vyzliekaní sa zúčastnili všetci prítomní, no najmä Dúbravický, Brázda, Kocúr a Lachman. Vyzliekli sme ju do spodných nohavičiek. (...) Po vyzlečení Cervanovej Dúbravický navrhol, že ju znásilníme na kábel, to znamená, že všetci. Po tomto Dúbravický, Kocúr a Brázda preniesli Cervanovú do vedľajšej izby. Kocúr povedal, že ak to bude na kábel, tak on bude prvý. Cervanovú povalili na zem. V tej druhej miestnosti boli

prítomní Kocúr, Brázda a Dúbraviek?, počul som z tejto miestnosti krik, aby Ju nechali. Kocúr znásilnil Cervanovú prv? a Jej odpor prekonali tak, že tí dvaja Ju pri tom držali a tretí vykonával súlož. Potom zavolali aj mňa asi za pol hodinu, Dúbraviek? vravel, že keď kábel, tak Ju musia znásilniť všetci a keďže som nemal iné východisko, tak som Ju musel znásilniť aj ja.

Nezaškodí zvýrazniť, ako zbabelo Andrášik formuloval svojej priznanie. Nemal inú možnosť iba znásilniť Ľudmilu Cervanovú.

Ďalšej zbabelosti sa Milan Andrášik dopustil, keď zväzovanie obete zvalil na Kocúra, Dúbravického a Lachmana. Nemal v sebe toľko cti, aby sa prihlásil aspoň k tejto časti viny, ktorá bola nespochybniteľné preukázaná výpoveďami spoluobvinených a svedkyne Zimákovej. Potom už z jeho úst vychádzali iba samé lži. Poprel, že z Varínskej išiel s celou partiou do Kráľovej pri Senci. Bezočivo tvrdil, že spolu s Čermanom opustili dom, pešo prešli k hlavnej ceste, zastavili si taxík a do Lamača sa dopravili medzi druhou a pol treťou hodinou rannou.

Neuveriteľne a až komicky naivne vyznievajú tvrdenia, že sa vlastne veľmi nezaujímal o to, čo sa stalo s Ľudmilou Cervanovú, keď s Čermanom údajne odišli do Lamača. Vraj mu len Brázda povedal, že „to nejak vybavili". Údajne týždeň po 9. júli 1976 sa dozvedel, že bola zavraždená Ľudmila Cervanová. „Vtedy som nevedel, že sa jedná o to dievča, ktoré sme mali na priváte, avšak toto som tušil," balamutil seba aj vyšetrovateľa inžinier Andrášik.

Na záver výpovede ešte odzneli dve kľúčové vyjadrenia. Prvé dokresľuje Andrášikov slabošský charakter. Do nemoty sa obhajoval tým, že Cervanovú znásilniť nechcel, avšak z Kocúrovho a Dúbravického agresívneho správania nadobudol dojem, že ak by sa odmietol zúčastniť na tomto zločine, došlo by medzi nimi k fyzickej potýčke, ktorú by s ohľadom na svoju slabšiu telesnú konštrukciu neustál.

Druhý výrok treba znova citovať v plnom znení, pretože je ďalším dôkazom toho, že polícia sa na páchateľoch nedopúšťala žiadnej formy násilia:

Na otázku obhajcu na obvineného, či vypovedám dobrovoľne, bez nátlaku, uvádzam, že som sa rozhodol vypovedať dobrovoľne bez akéhokoľvek nátlaku na moju osobu.

Mimochodom, ťažko si predstaviť, že by advokát smel slobodne a bez následkov položiť svojmu klientovi takúto otázku, ak by obsah jeho inkriminujúcej

výpovede bol výsledkom nezákonného psychického alebo fyzického spracovania obvineného.

Milan Andrášik musel žiť v týchto dňoch v ťažko opísateľnom psychickom rozpoložení. Nie v dôsledku mučenia, ale preto, lebo myslel inak, ako konal, a konal inak, ako myslel. Dokumentuje to napríklad aj agentúrny záznam z 3. augusta 1981. Evidentne predtým, ako sa priznal aspoň k znásilneniu, kritizoval spolupáchateľov, že urobili to isté: „Nemôže pochopiť, ako sa mohli jeho spoločníci priznať k znásilneniu, pretože tým sa automaticky usvedčujú aj z vraždy. To urobili totálnu hlúposť." A neurobil to isté aj sám Andrášik? V jeho myslení sa však prejavovali nielen logické nedostatky, ale aj progresívna strata súdnosti a zmyslu pre realitu, čo dokumentuje agentúrna správa z toho istého dňa: „Keď mu psychológ Dobrôtka povedal, že Cervanovú znásilnili siedmi, začal premýšľať, či by nebolo dobré dať avízo tým, čo sú na slobode, aby utiekli za hranice, aby prípad mohli zvaliť na nich." Ale ani to ešte nie je všetko. Kapitán Čapkovič do záznamu zapísal aj to, ako sa Andrášik jeho agentovi implicitne priznal k priamej účasti na vražde Ľudmily Cervanovej:

Chcel by sa s čermanom a Kocúrom dohodnúť; na koho vraždu zvaliť, a tiež by chcel vedieť, čo títo dvaja vypovedali.

Prvého septembra 1981 sa Milanovi Andrášikovi podaril ďalší neuveriteľný kúsok. Priznal sa klamaním, respektíve klamal pri priznaní. Odrazu už totiž vyšetrovateľovi Lamačkovi netvrdil, že z privátu na Varínskej ulici odišli spolu s Čermanom do miesta jeho prechodného bydliska na Heyrovského ulici v Lamači, ale že sa v Beďačovom aute odviezli do Kráľovej pri Senci, kde sa vraj bezmocne prizerali vražde Ľudmily Cervanovejt „Kocúr, Brázda, Dúbravický a Lachman zobrali potom Cervanovú, nám povedali, aby sme išli s nimi. My, teda Čerman, Beďač, Zimáková a ja sme pokročili len trochu a ostatní ju zobrali do jazera. Predtým sa vyzuli a vyhrnuli si nohavice. Potom ju všetci štyria, teda Kocúr, Lachman. Dúbravický a Brázda zaniesli do vody, kde ju utopili." Keby túto verziu použil hneď na začiatku, mohol mať teoretickú nádej, že by mu orgány uverili, že on Cervanovú neutopil. Keďže najprv tvrdil, že z Varínskej išli do Lamača, bolo evidentné, že fabuluje a neustále prikrášľuje realitu. Doplňme, že podľa tejto Andrášikovej verzie ho s Čermanom do Bratislavy viezol Pavol Beďač.

0 deň neskôr, 2. septembra, Milan Andrášik svoje lži znova poopravil. Do Kráľovej pri Senci sa neviezol v Beďačovom aute, ale s Brázdom, Zimákovou, Čermanom, Kocúrom a unesenou a znásilnenou Ľudmilou Cervanovou, hode-

nou za prednými sedadlami. Pri tejto príležitosti začal systematicky presúvať čo najviac zodpovednosti na Brázdu a Kocúra. Bol to podľa neho Brázda, kto navrhol, aby sa išlo do Kráľovej pri Senci, a Kocúr zase nadhodil, že Ľudmilu Cervanovú treba zlikvidovať. „Proti tomuto som vystúpil ja, Zimáková a Čerman," klamal Andrášik.

Nasledoval veľký počet výsluchov, v ktorých vytrvalo opakoval lži, ktorým pravdepodobne načas sám uveril. Hádzal vinu na všetkých ostatných a napríklad 8. septembra zašiel Andrášik v tejto činnosti až tak ďaleko, že z účasti na vyzliekaní Ľudmily Cervanovej obvinil aj svojho verného druha Františka Čermana. Zároveň odmietol výpoveď Romana Brázdu, ktorý tvrdil, že to bol práve Andrášik, kto nútil iných súložiť s obeťou. V tejto súvislosti sa Milan Andrášik neúspešne usiloval navodiť dojem, že to bol on, kto sa stal obeťou agresívneho správania Kocúra a Dúbravického.

Zaujímavý priebeh mal výsluch z 11. septembra 1981. Andrášikovi v cele našli písomné poznámky. Zriadenci ich zadržali a odovzdali vyšetrovateľovi. Obvinený inžinier Andrášik sa priznal, že je autorom písomností, vraj ich spracoval „ako jednu možnosť, ako by som mohol vypovedať. V týchto poznámkach sú aj skutočnosti, ako aj niektoré veci vymyslené a niektoré moje kombinácie." Preto bol vyšetrovateľom vyzvaný, aby komentoval svoje poznámky, a je to naozaj čarovné čítanie, pretože pravda, kombinácia a lož majú v Andrášikovom podaní svojráznu podobu. Napríklad:

V písomných poznámkach uvádzam, že aj ja som trochu pomohol pri vtlačení Cervanovej do auta. Táto okolnosť taktiež nie je pravdivá. Kocúr sám vtlačil Cervanovú do auta. Pokiaľ v písomných poznámkach uvádzam, že som Cervanovej hovoril, že nezaškodí, keď sa trocha zabaví, tak toto som si v podstate vymyslel, keď som rozmýšľal, čo by som jej ja mohol v skutočnosti povedať, aj keď táto veta nie je vylúčená.

V priebehu trestného konania existovalo veľa nejasností ohľadom toho, či páchatelia znásilnili Ľudmilu Cervanovú aj pri termálnom jazere. Andrášik so svojím IQ107 túto epizódu zahalil hustou hmlou slov: [v]

V písomných poznámkach tiež uvádzam, že pri jazere v Kráľovej pri Senci sme Cervanovú všetci ešte raz znásilnili. Táto okolnosť sa však nezakladá na pravde, vykombinoval som si to a zdalo sa mi logické, že keď v uznesení je napísané, že nemala zviazané nohy,

že mohla byť ešte raz znásilnená. Pokiaľ v poznámkach uvádzam to isté poradie pri znásilnení pri jazere a na byte, tak toto bolo preto, aby som si to ľahšie zapamätal.

Naozaj je na mieste otázka - a nie je to invektíva - či sa stalo niečo mimoriadne vážne s Andrášikovou pamäťou alebo mu jeho intelekt nedovolil pochopiť, že ak nebola (naozaj nebola?) obeť pri jazere znovu znásilnená, nemôže z uznesenia, v ktorom sa píše, že mala rozviazané nohy, „logicky" vyplynúť, že znásilnená bola.

Medzi komentármi k poznámkam bola ešte jedna neprehliadnuteľná perla. Andrášik si totiž na cele poznamenal, že aj on sa spolu s Kocúrom, Brázdom a Čermanom podieľal na utopení Ľudmily Cervanovej. Vyšetrovateľovi však tvrdil, že to nie je pravda. Tak prečo si to potom písomne poznamenal? Jeho odpoveď bola omračujúca:

...domnieval som sa vtedy, keď som to písal, že každý z obvinených bude túto okolnosť hovoriť na druhého. Preto som si myslel, že či by nebolo lepšie uviesť, že sme to spravili všetci spoločne, a takto získať vierohodnosť výpovede.

Otázka potom stojí tak, ako mohol Milan Andrášik získať inžiniersky titul, keď je ochotný tvrdiť, že sa na vražde podieľal i nepodieľal zároveň, a myslieť si pritom, že by to mohlo zvýšiť jeho presvedčivosť.

K výpovedi z 11. septembra priložil aj náčrtok miesta činu v Kráľovej pri Senci. Na rozdiel od nezmyslov, ktoré natáral, bol tento dokument veľmi dôležitý. Zachytával miesto činu v takej podobe, v akej bolo v roku 1976. V roku 1981, keď boli zadržaní páchatelia, bolo okolie jazierka ohradené, a preto k nemu neexistoval prístup z poľnej cesty. Tento fakt mohol poznať iba niekto, kto na mieste činu bol v čase spáchania skutku. Andrášik v tomto ohľade vyšetrovateľom naozaj veľmi pomohol.

Na nákrese bolo jazierko prepojené kanálom s Čiernou vodou a bol k nemu príjazd z poľnej cesty. Keď si vyšetrovateľ Vladimír Lamačka a prokurátor Milan Valašík v roku 1981 prišli pozrieť miesto činu, jazierko v Kráľovej pri Senci, boli veľmi sklamaní. Vyzeralo totiž úplne inak, ako ho spodobnil Milan Andrášik. K jazierku sa už nedalo dostať poľnou cestou, spojovací kanál bol zasypaný a celý areál bol oplotený, pretože v blízkosti termálneho prameňa vyrástlo regulárne kúpalisko. Našťastie ich sprevádzal predseda miestneho národného výboru, ktorý vyšetrovateľa a prokurátora poučil, že v roku 1976

vyzeralo okolie jazierka tak, ako je to nakreslené na kuse papiera. Z toho jednoznačne vyplývalo, že obvinený Andrášik nakreslil miesto činu tak, ako vyzeralo v roku, keď bola zavraždená Ľudmila Cervanová.

Predmetný nákres bol natoľko (seba)usvedčujúci, až napokon silu jeho významu pochopil aj sám autor. V priebehu prerušeného hlavného pojednávania s vrahmi mladej medičky podal 8. júla 1982 obžalovaný Andrášik návrh, v ktorom sa okrem iného uvádzal: „Žiadam zadováženie náčrtku, ktorý som pri mojom výsluchu dňa 2. septembra 1981 kreslil v prítomnosti Dr. Gejzu Barthu, podľa môjho zistenia tento náčrtok nie je založený do spisu. Považujem ho za dôkaz na to, že som vôbec nemal žiadnu predstavu o skutočnej situácii na mieste činu v Kráľovej pri Senci."

Toľkých omylov v jednej vete sa nedopustil ani publicista František Šebej. Menej podstatný je fakt, že Andrášik nakreslil miesto činu 11. septembra, nie 2. septembra, a nie v prítomnosti zastupujúceho obhajcu Gejzu Bartha, ale pod dohľadom jUDr. Ladislava Turi Nagya, ktorého mu za advokáta ustanovil jeho otec Michal Andrášik. Oveľa dôležitejšie sú však iné fakty. Vyšetrovateľ Lamačka nebol taký hlupák, aby do spisu nezaložil dôkaz, ktorým sa sám Andrášik usvedčil, že miesto činu pozná. A, samozrejme, nákres nebol dôkazom, že „nemal žiadnu predstavu o skutočnej situácii na mieste činu v Kráľovej pri Senci", pretože tento na prvý pohľad bezvýznamný zdrap papiera dokazoval pravý opak.

Po malej, ale dôležitej odbočke sa vráťme k procesu vyšetrovania. Aj keď bol obvinený Andrášik podrobovaný výsluchom ešte ďalšie tri mesiace, nič podstatné z jeho výpovedí nevyplynulo. Zotrvával na priznaní, že Cervanovú ho donútili znásilniť druhí a vo všetkých ostatných podstatných súvislostiach prípadu klamal. Keď mal toho poručík Lamačka dosť, podrobil Andrášika konfrontácii s Jurajom Lachmanom, pretože medzi inými aj jeho obviňoval, že patril k štvorici, ktorá utopila mladú medičku. Túto nepravdu povedal bývalému kamarátovi aj do očí. Lachman na to rezolútne vyhlásil: „To, čo vypovedá tu prítomný človek, je klamstvo, ja som nič také nevidel a ani som nič také nekonal." Neskôr sa Juraj Lachman pred vyšetrovateľom vyslovil, že Andrášik si takýmito vyjadreniami zachraňuje vlastnú kožu. Ani nevedel akú veľkú mal pravdu.

Ďalší produkt akcie Kamera tvorí agentúrny záznam z 18. augusta 1981. Dokumentuje, ako sa Andrášik zastrájal manipulovať trestné konanie a ako bezcitne vnímal pocity svojej nepochybne zúfalej rodiny:

Rozprával, že do uzavretia spisov nič nepovie. Keď budú spisy uzavreté, uvidí, kto čo zo spoluobvinených vypovedal. Potom bude

môcť hovoriť s obhajcom, kedy chce, a cez tohto bude všetko vonku dirigovať. Teraz mu vraj nemôže nikto hrať na city, ani manželka a dieťa, lebo jemu ide o krk.

Syn podpredsedu Kontrolnej a revíznej komisie Okresného výboru Komunistickej strany Slovenska v Nitre sa pred agentom tiež nechal počuť, že ak by dostal trest smrti, „po známosti sa dá vybaviť milosť, aby dostal aspoň 20 alebo 25 rokov".

V období od druhej tretiny augusta 1981 do konca roka tvoria agentúrne záznamy z akcie Kamera jediný zdroj relevantných informácií. Andrášikove výpovede (s výnimkou časti výsluchu z 11. septembra) sú takmer bezcenné, a ak aj prinášajú niečo nové, ide len o spresnenie drobností, ktoré nemajú z hľadiska vierohodne ustáleného skutkového deja žiaden väčší význam. Operatívne poznatky z Kamery síce nemajú povahu dôkazov, ale sú kriminalisticky a historicky neodškriepiteľné relevantné. Aj preto im budeme v nasledujúcich odsekoch venovať zvýšenú pozornosť.

Kapitán Čapkovič 19. augusta hlásil novinky. Sú natoľko významné a zaujímavé, že ich odcitujeme takmer celé. Považujeme za povinnosť podotknúť, že Milan Andrášik sa aj pred spoluväzňom - agentom priznával a zároveň pri tom klamal. Zrejme to patrilo k jeho ambivalentnej povahe: „V rozhovore sa priznal, že vraždy Cervanovej sa zúčastnil aj on. Prvé husle pri vražde hrá Kocúr, druhé Brázda a tretie on s Čermanom. Ostatní nemajú s vraždou nič spoločného.“ Prerušujeme tok agentúrneho textu, lebo sme povinní čitateľa upozorniť, že z viacerých už citovaných výpovedí spoluobvinených vyplýva, že prvé husle pri vražde hral práve Andrášik. A nie je pravda ani to, že prizerajúci sa s týmto činom nemajú nič spoločné. Svojou súhlasnou nečinnosťou sa totiž dopustili spolupáchateľstva. „Po tomto rozhovore agent videl, že je veľmi zničený a nervózny, nechal Andrášika v kľude s tým, aby mu viac nič nerozprával. Po chvíli (Andrášik - pozn. aut.) dodal: Ivan, teraz sa neuraz, ja som myslel, že ty si ich agent, pretože keď som bol na cele predbežného zadržania, bol pri mne nejaký čudný človek a z toho dôvodu som upodozrieval aj teba. Potom sa vyjadril, že on sa musí stále držať svojho," vylial si Andrášik pred agentom srdce.

O deň neskôr priniesla akcia Kamera novú agentúrnu správu. Obsahuje prerozprávanie agentovho hlásenia o ďalšom Andrášikovom priateľskom priznaní. Za pôvodcu ich trestného konania označil Miloša Kocúra, pretože ten pásol po Ľudmile Cervanovej. A potom priznal to, čo pred poručíkom Lamačkom vytrvalo zatĺkal: „Andrášik s Kocúrom vtiahli Cervanovú do auta, vraj táto sa ani moc nebránila." A obvinený znovu potvrdil, že aj on sa priamo

podieľal na vražde Ľudmily Cervanovej: „Keď ju naložili do auta, odišli s ňou Brázda, Kocúr, Andrášik Čerman a Zimáková. Keď došli do Senca, všetci štyria ju hodili do jazera.“

Agentúrna správa z 1. septembra odhaľuje, ako si Milan Andrášik predstavoval, že bude manipulovať s vyšetrovateľmi. Spoluväzňovi povedal, že pri výsluchu uviedol, že po žúre na Varínskej ulici odišiel spolu s Čermanom na byt na Heyrovského ulici v Lamači. Andrášik vyjadril nádej, že sa s tým vyšetrovatelia uspokoja, „...keď naňho pritlačia, povie presne všetko, ako to bolo," píše sa vzázname. Z toho evidentne vyplýva, že na Andrášika nikto netlačil a mohol slobodne vypovedať, ako uzná za vhodné. Aj klamať. A ďalej informácia o agentovom hlásení pokračuje: „Bude vypovedať, že doposiaľ všetko tajil len preto, lebo Kocúr sa mu neustále vyhrážal, že ak niečo vyzradí, dopadne ako Cervanová."

Deň na to bola na stole ďalšia správa. Jej obsahom boli Andrášikove úvahy 0 tom, že by mohol dostať trest smrti. Agentovi povedal, že mu chce rozpovedať celý prípad, aby mu poradil, ako sa vykrútiť z vraždy, „lebo vraj inak dostane naozaj kravatu - trest smrti, a toho sa veľmi bojí“. Súčasťou správy sú aj ďalšie zmätené hnutia mysle obvineného pána inžiniera, ktoré sa iba ťažko interpretujú, a preto ich citujeme celé: „Vyšetrovateľom povedal, že sa viezol v Beďačovom aute, a to z toho dôvodu, aby im nemusel vysvetľovať, ako sa Cervanová dostala z jazera do kanála. Ďalej sa vyjadril, že ak by dali do väzby Germánovu manželku, tak im zase odbúrajú ďalšieho dôležitého svedka."

1 Posledný agentúrny záznam z akcie Kamera dokumentujúci pobyt Milana Andrášika vo vyšetrovacej väzbe má dátum 8. decembra 1981. Presne v ten istý deň obvinený odvolal všetky priznania, ako aj obvinenia voči spolupáchateľom. Keďže jeho slová boli skôr vopred pripraveným prejavom (Andrášik si na výsluch priniesol poznámky) ako skutočnou výpoveďou a jej obsah sa až náramne podobal na to, čo po novembri 1989 páchatelia produkovali a dodnes produkujú v médiách, nie je potrebné tento protokol citovať. Naopak, je dôležité dať priestor spomínanému decembrovému agentúrnemu záznamu, pretože indikuje, aké pohnútky Andrášika viedli odvolať to málo, k čomu sa dovtedy priznal:

Rozprával, že na slobode sa všetci dohodli na tom, že ak by boli **daní** do väzby a pri výsluchoch by to psychicky nevydržali, tak **budú** váľať vinu jeden na druhého. Budú vypovedať tak, aby sa vyšetrovatelia nikdy nedozvedeli pravdu.

Toto odhalenie Kamery je zásadné a kľúčové pre pochopenie prinajmenšom Andrášikovej stratégie. Myslel si, že klamstvami a polopravdami dokonale

zmätie orgány činné v trestnom konaní, a teatrálne odvolanie priznania malo byť akože vrcholom tohto rafinovaného počínania. Nič také sa nestalo, aj keď Milan Andrášik si nepochybne myslel pravý opak.

Agentúrny záznam z 8. decembra 1981 vypovedá aj o tom, aké rozsiahle intrigy spriadali príbuzní obvineného počas pobytu ich rodinného príslušníka vo väzbe: „V listoch, ktoré si odkladá, mu opakovane prišla informácia v tomto znení: Strýko Fero mal infarkt, jeho stav by bol lepší, ak by si on sáni chcel pomôcť, lenže on nemá o to záujem. Čo znamená, že Andrášik si nechce sám pomáhať, nakoľko nevypovedal tak, ako vypovedal pri prvých výsluchoch. V takom prípade by mu mohli pomáhať aj príbuzní - rodičia. Vyjadril sa, že Čermanov svokor a jeho otec boli za generálom Kováčom v Prahe." Na základe týchto zistení agent svojmu riadiacemu dôstojníkovi odporučil, aby obvineným nebolo umožnené dostávať listy z domova, pretože „pravdepodobne skladajú vety zo slov v jednotlivých riadkoch“.

Milan Andrášik slobodne, svojvoľne a radikálne menil obsah svojich výpovedí pred a po 27. auguste 1981. A rovnako slobodne, svojvoľne a radikálne 8. decembra čiastočné priznanie sa k znásilneniu odvolal. Fakt, že jeho voluntaristické správanie ostalo bez akýchkoľvek odvetných opatrení zo strany bezpečnostných orgánov, sme už viackrát označili za dôkaz, že vyšetrovatelia a kriminalisti nepoužívali pri objasňovaní vraždy Ľudmily Cervanovej žiaden psychický ani fyzický nátlak. Páchatelia, ich rodinní príslušníci, kamaráti a mediálna kohorta však tvrdia opak. Priznania a usvedčujúce výpovede svedkov boli podľa nich vynútené a zmanipulované. Opakovane usvedčený vrah Andrášik takýmto spôsobom interpretuje aj čiastočné priznania, ktoré sa začali jeho výpoveďou 27. augusta 1981. Aby sme jeho lož, ktorú si osvojili mnohí, vyvrátili, musíme sa pozrieť, čo sa odohralo deň pred tým, 26. augusta.

A ešte pred tým je potrebné pripomenúť si únosy a znásilnenia Viery Šťastnej a Márie Ružickej. O oboch kauzách sme už hovorili, pretože mali veľmi podobný modus operandi ako únos a znásilnenie Ľudmily Cervanovej. Najmä prípad Viery Šťastnej bol vcelku slušne zdokumentovaný a z viacerých dôvodov existovalo podozrenie, že aj v tomto trestnom čine môže mať prsty partia okolo Romana Brázdu, Milana Andrášika, Františka Čermana a Miloša Kocúra.

V krátkosti zopakujme, ako došlo k únosu a znásilneniu Viery Šťastnej v máji 1976. Jeden z páchateľov lákal Šťastnú, aby išla s ním, keď to odmietala, vytrhol jej tašku s dokladmi a mieril k neďaleko odstavenému autu. Veľmi podobný spôsob pripútania si obete ako v prípade Ľudmily Cervanovej, ktorej ukradli doklady a ponúkali jej ich vrátenie za to, že sa s páchateľmi pôjde „pozabávať*.

Keď takto podvodne privábil drzý mladfk Vieru Šťastnú k zaparkovanému autu, vtiahol ju do voza. Vtedy zistila, že vo vozidle sedia štyria ďalší mladi muži. Proti jej vôli ju odviezli do neznámeho rodinného domu, kde ju všetci znásilnili a musela s nimi stráviť skoro celú noc. Toto je ďalšia zhodná črta s prípadom Cervanová. Ďalšou podstatnou zhodou s prípadom mladej medičky bola skutočnosť, že páchatelia uniesli Šťastnú vo svetlom poľskom Fiate, na akom partičku z Nitry rozvážal Roman Brázda. A keďže už mali Milana Andrášika vo vyšetrovacej väzbe, pracovníci kriminálnej polície sa rozhodli, že zájdu do ústavu na výkon väzby a uskutočnia s ním na túto tému informatívny pohovor, takzvané vyťaženie. V stredu 26. augusta navštívili Milana Andrášika vo väzbe poručíci Kováčik a Taliga. Sprevádzal ich aj vyšetrovateľ Lamačka, ale do vyťažovania obvineného aktívne nevstupoval.

Andrášik na otázky o prípade Viery Šťastnej vôbec neodpovedal, tvrdil, že si nepamätá, čo robil v máji 1976. Napočudovanie sa veľmi zaujímal o prípad, v ktorom bol obvinený. Poručíci Kováčik a Taliga v tejto súvislosti do úradného záznamu uviedli pozoruhodné skutočnosti, ktoré osvetľujú, ako dozrelo Andrášikovo rozhodnutie vypovedať aspoň čiastočne pravdu:

Počas vyťaženia sa Andrášik neustále vypytoval na prípad Cervanovej, či tam bude uložený trest smrti, aký trest môže dostať on a či by nebolo výhodnejšie, keby o veci vypovedal. Zaujímalo ho, čo vypovedali ostatní a čo svedkovia. Keď mu neboli dávané odpovede, bol ešte nervóznejší a bolo vidieť, že by chcel niečo povedať, avšak sa nevedel nejako odhodlať. S otázkami sa neustále obracal na vyšetrovateľa. Veľa fajčil. Zaujímala ho otázka, či by sa zlepšilo jeho postavenie, ak by vypovedal. Bolo mu vysvetlené, ako sa berie výpoveď obvineného, a že priznanie je poľahčujúca okolnosť.
Na záver vyťaženia sa vyjadril, že by chcel vypovedať a obrátil sa na vyšetrovateľa, aby prišiel čo najskôr za ním. Na otázku, čo bude vypovedať, Andrášik sa vyjadril, že všetko, lebo si to už rozmyslel.

Vzhľadom na tieto výroky sa hneď na druhý deň, 27. augusta 1981, uskutočnil už vyššie hojne citovaný výsluch, pri ktorom sa obvinený priznal k účasti na znásilnení. Tento úkon sa očividne konal na Andrášikovu žiadosť, a to je potrebné dôrazne pripomenúť, pretože súčasná mediálna interpretácia tohto historického faktu je značne pokrivená.

Nevedno, kedy sa to presne začalo, ale prinajmenšom v roku 1986 bola na svete legenda o mučeníkovi Milanovi Andrášikovi. Jej autor bol podpredseda

Kontrolnej a revíznej komisie Okresného výboru Komunistickej strany Slovenska v Nitre Michal Andrášik, otec usvedčeného a na 22 rokov odsúdeného vraha. V tomto roku napísal súdruh Andrášik dvanásť stranový list s nadpisom „Rokovaniu XVII. zjazdu KSČ“. List datoval 23. marca. 1986, deň pred začiatkom zletu delegátov najvyššieho orgánu Komunistickej strany Československa. Rokujúcim komunistom na úvod listu predostrel, že za ostatných päť rokov napísal ohľadom „nezákonností" 85 listov a žiadostí, no nikdy nedostal uspokojivú odpoveď. Sloh Michala Andrášika bol prazvláštny komunistický barok, a aj keď nie je z rozsahových dôvodom možné citovať list celý, predsa len bude veľmi poučné oboznámiť čitateľa s viacerými pasážami.

Najprv uveďme expozíciu, o ktorej Michal Andrášik predpokladal, že upúta pozornosť delegátov zjazdu:

Ja mám 64 rokov, tridsať rokov som aktívne pracoval pre stranu, za čo som dostal vyznamenanie aj od prezidenta republiky za vynikajúcu prácu, dvakrát som bol vyznamenaný generálnym tajomníkom KSČ, ale pri takomto spôsobe jednania s ľuďmi v práci, by si žiaden člen strany svoje dobré meno neudržal. Nežiadal som žiadne výhody, poukazoval som vo svojich sťažnostiach na konkrétne rozpory a nezákonnosti, ktoré sa pri trestnom konaní voči môjmu synovi konali.

Kým sa dostaneme k tomu, čo otec Andrášik považoval za nezákonnosti, musíme povedať niekoľko slov o jeho argumentačnej stratégii. Ako väčšina diskutérov, ktorí nemajú v ruke vecné argumenty, aj on sa znížil k útokom ad hominem, teda k osobným invektívam na adresu nepriateľov. Prokurátora Milana Valašíka, ktorý podľa jeho slov „nezaváhal navrhnúť tri tresty smrti za jednu nedokázanú vraždu“, vykreslil Michal Andrášik v očiach straníckych súdruhov ako syna člena Hlinkovej gardy a príslušníka Ústredne štátnej bezpečnosti, tajnej služby vojnového Slovenského štátu. Starý pán tým chcel zjazdu naznačiť, že syna vzorného komunistu dostal pred súd a do väzenia potomok zúrivého ľudáka. Ale prestrelil, pretože vo Valašíkovej rodine bol zakorenený silný odpor ku klerikalizmu a tým aj k ľudáctvu. Predstavme si však, že Michal Andrášik mal pravdu. Ak by aj bol Valašíkov otec gardista a príslušník Ústredne štátnej bezpečnosti, nemalo by to nič spoločné s vinou či nevinou jeho syna Milana. Michal Andrášik kalkuloval s nenávisťou komunistov voči ľudákom, a preto im predostrel tento lživý argument.

V pokračovaní listu otec Milana Andrášika poučoval zjazd o procesných ustanoveniach Trestného poriadku. Ďalej sa ponosoval, že jeho syn bol odsú-

dený na 22 rokov, pričom boli porušené jeho práva na obhajobu, a zjazdu farbisto vylíčil a ako pravdu predostrel všetky lži a kombinácie, ktorými sa jeho syn usiloval zavádzať vyšetrovateľa, prokurátora a súd.

A už sa dostávame k dôvodu, pre ktorý zoširoka citujeme písomné dielko pána Michala Andrášika. O tom, čo podľa jeho fantázie viedlo k tomu, že jeho syn sa začal 27. augusta 1981 čiastočne priznávať, snemujúcim komunistom napísal:

...vyšetrovatelia hneď po zaistení umiestnili syna do cely smrti a ako spoločníka sem nezákonne nasadili mukla Fagana, ktorý bol už vopred o jeho prípade podrobne informovaný - človek asi dva metre vysoký, zúrivý väzeň. Za obdobie 70 dní ho pravidelne týral, mučil a rôznymi zvykmi donucoval, naučil ho naspamäť hlasno hovoriť vykonštruovanú výpoveď. Vyvrcholenie u neho nastalo v dňoch od 23. 8. - 27. 8.1981, v ktorom ho mukl Fagan postavil do jedného kúta a on si stal do druhého kúta, tri dni a tri noci v plnej zúrivosti sa mu vyhrážal zabitím (vraj jemu uveria, že v sebaobrane), škrtil ho a umýval výkalmi. (...) Keď už syn Milan nestačil odolávať väzňovi Faganovi a dostal so do voľby život alebo smrť, volil potom takto vopred pripravenú Faganovu výpoveď. Stalo sa tak 27. 8.1981, keď vyšetrovateľ Lamačka ráno 6:00 hod. telefonicky volal na byt obhajcu Dr. Turi Nagya a aj s veliteľom Jiskrom, aby ihneď došiel do Bratislavy, pretože syn Milan ide zmeniť výpoveď a priznať sa.

Trochu si túto slovnú kašu rozoberme. Ako sa dá niekoho umývať exkrementmi? Možno natierať, oblievať alebo pošpiniť. Ale umývať? Stranícki súdruhovia museli mať po prečítaní tejto pasáže listu oprávnené obavy o hygienické návyky svojho druha. Ale to je len prvoplánový a priznajme si, že aj mierne sarkastický sémantický rozbor textu Michala Andrášika. Podstatné je, že rozhnevaný otec opäť prekonal Šebejov nadkritický výskyt neprávd na jednu vetu. Najprv si predstavme „mukla Fagana". Tento pán, celým menom Ivan Fagan, bol podľa dostupnej spisovej dokumentácie s Andrášikom v jednej cele vo vyšetrovacej väzbe od 18. júna do 24. novembra 1981. Agentúrne záznamy z akcie Kamera vylučujú, že Fagan sa k Andrášikovi správal tak neľudsky, ako to opisoval otec obvineného. Znova poukazujeme na hlásenie z 19. augusta 1981, ktoré jasne dokumentuje, že Milan Andrášik mal k Ivanovi Faganovi dôveru. Nepovažoval ho za policajného konfidenta, čo dokumentuje už raz citovaná veta:

Po chvíli (Andrášik - pozn. aut.) dodal; Ivan, teraz sa neuraz, ja som myslel, že ty si ich agent, pretože keď som bol na cele predbežného zadržania, bol pri mne nejaký čudný človek a z toho dôvodu som upodozrieval aj teba.

Takéto dôvernosti sa predsa nehovoria niekomu, kto človeka natiera stolicou či oblieva močom.

Nie je pravda ani to, že „Milan nestačil odolávať väzňovi Faganovi a dostal sa do voľby život alebo smrť, volil potom takto vopred pripravenú Faganovu výpoveď", ako zjazdu komunistov napísal Michal Andrášik. Jeho syn predsa deň pred inkriminovanou výpoveďou osobne požiadal vyšetrovateľa Lamačku, aby za ním čím skôr prišiel, pretože chce vypovedať „všetko, lebo si to už rozmyslel".

Štylisticky aj obsahovo kultivovanejším spôsobom sa pokúsil v kauze Fagan argumentovať redaktor magazínu Týždeň Martin Mojžiš. V knihe *Jeden výdych koňa* z roku 2012 venoval kapitolu aj nášmu prípadu, volala sa Päťkrát o kauze Cervanová. V podkapitole s názvom Popperov princíp argumentoval, prečo je oprávnený záver, že priznania a usvedčujúce výpovede svedkov boli vynútené a nepravdivé. Názov podkapitoly odvolávajúci sa na autora teórie falzifikácie Karla Raimunda Poppera mal navodiť dojem, že Mojžišovo pojednáme o vynútených výpovediach je založené na vedeckej metóde, a preto má objektívnu povahu. S poľutovaním je potrebné konštatovať, že text Martina Mojžiša nebol ani vedecký, ani sa neopieral o teóriu falzifikácie, ale mal povahu scholastického dokazovania, koľko anjelov sa zmestí na hrot pera.

Dajme slovo autorovi Martinovi Mojžišovi: „Stále však zostáva otvorená otázka, či je možné niekoho donútiť k falošnému priznaniu ťažkého zločinu, a dokonca aj k otrasným vzájomným obviňovaniam pri konfrontáciách. Nuž, možno sa aj to dá, ak sa siahne po vhodných metódach, napríklad po nátlaku vyvíjanom prostredníctvom spoluväzňov vo vyšetrovacej väzbe. V tejto súvislosti spomeňme istého Janžetiča (ten údajne týral Beďača 1 pozn. aut.) a Fagana. Gejza Dobrôtka, psychológ, ktorý intenzívne spolupracoval s vyšetrovateľmi a o siedmich Nitranoch sa vždy vyjadroval maximálne nepriaznivo (v roku 1981 odporučil pre štyroch z nich tresty smrti z dôvodov zlej sociálnej prognózy - neskôr lakonicky pripustil, že sa zmýlil), vyhlásil pred súdom v roku 1993 o Janžetičovi toto: .Tohto svedka som ani nebral do úvahy a o tom, že bol nasadený, som sa dozvedel od policajtov, ktorým som to vytkol. Vedel som, že takto nasadený okrem janžetiča bol ešte jeden, ktorý bol sadista. Myslím, že išlo o svedka Fagana.'" Na základe tohto citátu docenta Dobrôtku Moj-

žiš uzavrel, že hypotézu, že svedectvá a priznania boli získané pod nátlakom a nezodpovedali pravde, sa nepodarilo vyvrátiť, teda platí, že polícia si tieto výpovede vynútila aj napriek tomu, že boli lživé.

Začnime sociálnou prognózou docenta Dobrôtku. On nenavrhoval trest smrti, to môže robiť iba prokurátor a mal by to vedieť aj Martin Mojžiš. Nezdá sa pravdivé ani konštatovanie, že sa vo svojej sociálnej prognóze zmýlil. Andrášik (ale aj Kocúr, Čerman a ďalší) dodnes neprejavili najmenšiu ľútosť voči utrpeniu Ľudmily Cervanovej a trápeniu jej pozostalých rodičov. Naopak, 25 rokov po nežnej revolúcii dávajú v médiách priechod svojim hypertrofovaným egám bez známok prítomnosti štipky vyšších morálnych a spoločenských citov. Je pravda, že po návrate z väzenia už nevraždili, ale to neznamená, že na ich katastrofálnej psychodiagnostike je potrebné niečo meniť. Dôkazom je ich agresívne vystupovanie v médiách.

Docent Dobrôtka mal možno pravdu, že Fagan bol sadista. Ale to nevylučuje, že bol dobrý policajný agent. A agentúrne správy, ktoré na základe jeho informácií podával kapitán Čapkovič, dokazovali, že túto úlohy plnil nielen skvelo, ale aj bez toho, že by voči Andrášikovi používal násilie. Dôvernú náklonnosť, akú Faganovi tento obvinený prejavoval, sme už citovali dvakrát, netreba to robiť znova. Ďalej je nevyhnutné poukázať na to, že Gejza Dobrôtka považoval Ivana Fagana za sadistu, nie sadomasochistu, takže to vylučuje verziu Michala Andrášika o „umývaní“ výkalmi, pretože aj veľmi drastický mučiteľ predsa len uprednostňuje mať na rukách krv namiesto exkrementov. Slovom, agentúrne záznamy z akcie Kamera dokazujú, že Andrášik sa zdôveroval Faganovi dobrovoľne. A dokazujú aj to, že nie Fagan učil Andrášika, čo má vypovedať, ale Andrášik žiadal Fagana, aby mu poradil, ako sa má počas výsluchov správať. Nehovoriac o tom, že Martinovi Mojžišovi unikol fakt, že 26. augusta 1981 sa Milan Andrášik iniciatívne dožadoval, aby ho vyšetrovateľ Lamačka čím prv vypočul, lebo si všetko údajne rozmyslel.

Aby sme však boli voči Martinovi Mojžišovi spravodliví, musíme pripustiť, že sa nemusel dostať k spisovému materiálu z akcie Kamera ani k niektorým dokumentom z archívu ministerstva vnútra v Levoči, ktoré okrem iných mnohých vecí vydávajú svedectvo o preverovaní únosov a znásilnení Viery Šťastnej a Márie Ružickej. Preto mu mohli chýbať pri overovaní jeho hypotéz niektoré fakty a z toho dôvodu dospel k nesprávnym záverom. Z toho pre Mojžiša, prominentného autora žurnálu Štefana Hríba, vyplýva poučenie, že pri formulovaní výsledkov overovania (falzifikovania) hypotéz by mal byť opatrnejší, pokiaľ si nie je istý, že pozná všetky podstatné (a v tomto prípade kriminalisticky významné) fakty. Napriek tejto zdrvujúcej a akiste nepríjemnej

kritike však musíme v plnej miere súhlasiť s Mojžišovým tvrdením zo začiatku podkapitoly Popperov princíp, ktoré znie: „Všade tam, kde nás zaujíma skutočná pravda o materiálnom svete, by sme mali byť pripravení opustiť svoje presvedčenie, ak začne príliš zjavne odporovať faktom." Svätá pravda.

Keď sa František Čerman podieľal na sexuálnom lynči a vražde Ľudmily Cervanovej, nebol to už žiaden holobriadok. Mal takmer 26 rokov, inžiniersky titul a absolvovanú základnú vojenskú službu. Pracoval ako samostatný referent v podniku zahraničného obchodu Omnia a vážne chodil so svojou snúbenicou Marcelou Bónovou.

V deň, keď bol prvý raz predvedený v postavení obvineného pred vyšetrovateľa, bolo to presne 16. júna 1981, mal cez 30 rokov. Marcela už nosila jeho meno, oženil sa s ňou ešte v tom istom roku, keď sa spolupodieľal na znásilnení a vražde Ľudmily Cervanovej. Od roku 1978 mali spolu dcérku Märcelku a v auguste 1981 sa im malo narodiť druhé dieťa.

Inžinier Čerman sa narodil 29. novembra 1950. Keď mu bolo doručené obvinenie z trestného činu vraždy a obmedzovania osobnej slobody, ktoré bolo neskôr rozšírené aj o znásilnenie a ešte o niečo neskôr aj o trestný čin porušovania domovej slobody, pracoval ako asistent technického riaditeľa podniku Strojmalt, s na tú dobu pozoruhodným čistým mesačným príjmom 3 000 korún československých. Napriek svojmu pomerne vysokému veku bol ešte stále vzorným členom Socialistického zväzu mládeže, angažoval sa aj v Revolučnom odborovom hnutí a nemohol chýbať ani v aktíve Zväzu československo-s'ovietskeho priateľstva.

Kým matka obvineného bola už v tom čase na dôchodku, jeho otec, tiež sa volal František, ešte stále zastával funkciu vedúceho odboru lesného a vodného hospodárstva na Okresnom národnom výbore v Nitre.

Správanie sa Františka Čermana počas prípravného konania bolo nepochopiteľné. Viacerí spolupáchatelia sa najprv priznávali a potom tieto výpovede odvolali. Niektorí sa opätovne k odvolaným priznaniam vrátili, aby ich zase neskôr popreli. Tiež to bol mimoriadne zvláštny a v konečnom dôsledku neefektívny spôsob obhajoby, ale dal sa aspoň ako-tak pochopiť. Výstrednosti, akých sa dopúšťal obvinený Čerman, boli naozaj extravagantné a na to, aby sme ich lepšie pochopili, bude dobré oboznámiť sa s výsledkami jeho psychodiagnostického vyšetrenia a až potom prikročiť k analýze jeho výpovedí.

Súdni znalci z odboru psychológie stanovili, že Čermanov intelekt je stredne nadpriemerný, namerali mu IQ120. Konštatovali, že v jeho konaní prevládala racionalita, čo sa na prvý pohľad môže zdať ako povzbudivé zistenie, avšak v kontexte zločinov, ktorých sa dopustil, ide svojím spôsobom o morálne priťažujúcu

okolnosť. Obvinený sa síce rozhodoval na základe racionálnych úvah a bol schopný predvídať následky svojho konania, avšak pudovým motívom dával priechod iba a práve vtedy, keď predvídal, že „priebeh a následky živelného konania bude vedieť racionálne zvládnuť a prezentovať .rozumnou' argumentáciou".

Diagnostické vyšetrenie potvrdilo, že s ohľadom na Čermanovo IQ „okolnosti a priebeh trestného činu nijako svojou mentálnou náročnosťou neboli problematické pre intelektové a racionálne možnosti a zváženia a predvídania následkov. Problematika sociálneho zlyhania obvineného je charakterologická." Povedané inými slovami, obvinený bol v plnom rozsahu zodpovedný za svoje konanie. Účasť na vražde Ľudmily Cervanovej teda nebola dôsledkom duševnej poruchy, ale zlyhania charakteru.

Znalci si všimli, že Čerman sa v priebehu vyšetrovania neustále spoliehal na to, že zásahom vplyvných ľudí, ktorých však nebol ochotný špecifikovať, bude zbavený všetkých obvinení. Psychológov totiž nepovažoval za seberovných partnerov, ktorým by mal odhaliť, akí mocní ľudia za ním stoja. Neskôr sa dokonca štylizoval do úlohy „pomocníka Verejnej bezpečnosti pri objasňovaní trestného činu a usvedčovaní páchateľov - hoci sú to jeho dôverní priatelia -, pričom motívom tejto dvojtvárnosti nie je azda morálne rozhorčenie nad nehoráznosťou trestného činu, ale osobný prospech, ktorý si z ponuky spolupráce sľubuje pre posúdenie jeho účasti na tomto trestnom čine". Keď mu táto stratégia nevychádzala, štylizoval sa do polohy obete komplotu, „ktorý ešte niekoho príde draho".

Význam predchádzajúceho odseku sa naplno ukáže pri analýze jeho výpovedí. Uvidíme, že Čerman naozaj miestami strácal kontrolu nad svojou bujnou fantáziou a štylizoval sa do úlohy, ktorá mu v rámci trestného konania neprislúchala, a ani mu ju nikto, pochopiteľne, neprisúdil.

Diagnostika ďalej potvrdila, že v motivačných faktoroch konania Františka Cermana zohrávala nezanedbateľnú úlohu „latentné stále pohotová výrazná agresivita". Sklony k agresivite dokázal tlmiť racionálnymi úvahami, avšak ľahko mohla byť „uvoľnená rovnako racionálnou úvahou, napríklad nutnosti umlčať svedkyňu - poškodenú po sexuálnom lynčovaní". V posudku sa na viacerých miestach opakuje, že v Čermanovej psychike bola výrazne badateľná skrytá agresivita, ktorú nebolo až také ťažké uviesť do pohybu. Napríklad vtedy, keď si pán inžinier potreboval potvrdiť svoje výsadné postavenie v partii alebo neodolateľnosť v oblasti sexuálnych vzťahov.

Vzhľadom na poučnosť psychodiagnostického posudku Františka Čermana je potrebné citovať aj ďalšiu dôležitú pasáž hodnotenia, ktoré dokumentovalo nielen charakter obvineného, ale aj jeho postavenie v skupine páchateľov:

Pohotovosť k fyzickej agresii je motivovaná agresívnymi a autoritérskymi tendenciami voči partnerom (overuje sa dvojtvárnosťou v postojoch) a obavou zo straty prestížneho postavenia v skupine. Pri chýbaní účinnej citovej kompenzácie agresivity a sociálnej nadradenosti ako nároku je dominantné postavenie agresivity spoločensky a perspektívne povážlivé.

Posledná veta citovanej pasáže posudku je takmer prorocká. František Čerman sa ani po odpykaní trestu nezmenil. Niežeby naďalej páchal násilnú trestnú činnosť. Avšak spôsob, akým pristupoval k svojmu podielu na znásilnení a zavraždení Ľudmily Cervanovej, potvrdil jeho citovú plochosť a neprehliadnuteľnú agresivitu v komunikácii s každým, kto pochyboval o jeho nevine.

Podľa posudku je tiež zrejmé, že vôľové vlastnosti Františka Čermana boli obmedzené na potvrdzovanie si svojej prestíže a neodolateľnosti, čo bolo jedným z motivujúcich faktorov, ktorý ho pri odmietavom postoji obete dohnal k účasti na sexuálnej manipulácii .na kábel". Inžinier Čerman bol ďalej znalcami charakterizovaný ako citovo plytká, pozérska, a preto psychopatická osobnosť, neistá si sama sebou. Poďme sa teda pozrieť na to, ako sa tieto hodnotenia prejavili vo výpovediach obvineného.

František Čerman od začiatku výsluchov zdôrazňoval, že je potrebné vypočuť Francúzky, sestry Cohenové, ktoré boli uňho v lete v roku 1976 na návšteve. Od ich výpovedí očakával, že mu potvrdia alibi na noc z 9. na 10. júla 1976 a vyvrátia tak obvinenia, že po odchode z diskotéky v UNIC klube išiel v Brázdovom aute, zúčastnil sa únosu Ľudmily Cervanovej, s ďalšími páchateľmi ju doviezol na Varínsku ulicu, tam ju s nimi znásilnil a neskôr sa v Kráľovej pri Senci podieľal aj na jej brutálnej likvidácii. Pri výsluchoch s obľubou pripomínal, že Francúzky je potrebné vypočuť „objektívne", čo v jeho ponímaní zrejme znamenalo to, že mali byť vypočuté podľa jeho vopred pripraveného scenára.

Pri výsluchoch inžiniera Čermana sa striedali viacerí vyšetrovatelia. Prvý 16. júna 1981 viedol Vladimír Lamačka. Doručil mu uznesenie o obvinení z vraždy Ľudmily Cervanovej, ktoré Čerman spakruky označil za nepravdivé a podal si proti nemu sťažnosť. Do zápisnice nadiktoval, že na diskotéke v UNIC klube sa celý čas zabával s Milanom Andrášikom a dvoma Francúzkami. V tejto spoločnosti aj odišiel na Andrášikov byt na Heyrovského ulici v Lamači, odkiaľ na druhý deň 10. júla 1976 o ôsmej hodine rannej odišiel so snúbenicou Marcelou Bónovou do Nitry. Tejto línie sa Čerman držal prakticky počas celého prípravného konania. Výnimku tvorili výpovede a konfrontácie so spolupácha-

teľmi, pri ktorých sa .hral na agenta provokatéra, a to bez toho, že by ho o to ktokoľvek žiadal.

Avšak už aj pri tomto výsluchu Čerman nadiktoval vyšetrovateľovi neuveriteľné formulácie. Na jednej strane tvrdil, že si niečo nepamätá, ale ak by sa to, čo si nepamätá, naozaj stalo, tak potom si bol istý, ako sa to muselo odohrať. Aby sme neboli príliš abstraktní, uveďme si jeden príklad za všetky:

Nemôžem tvrdiť, že v UNIC-u som videl Romana Brázdu, ale musím to po určitých úvahách pripustiť. Keď tam bol Brázda, tak bol pod vplyvom alkoholu, a to totálne, ale nemôžem to tvrdiť.

Takéto a podobné myšlienkové produkcie súkal Čerman ako na páse a zrejme sa nazdával, že je rafinovaný.

Výsluch pokračoval tým, že poprel požívanie alkoholu počas diskotéky. Znova však nebol úplne jednoznačný. Tvrdil, že ak si predsa len uhol, tak si iba odpil z Andrášikovho pohára vína. Na prekvapenie si pamätal, že Francúzky tancovali bosé. Aspoň v niečom sa jeho výpoveď zhodovala so svedectvami svedkov a priznaniami ostatných páchateľov.

Naopak, rozhodne poprel, že by poznal svedkov Igora Urbánka a Jozefa Škrobánka. Nemohol poprieť, že poznal Miloška Kocúra a Romana Brázdu, avšak si nepamätal, či sa s nimi rozprával počas diskotéky. Rovnako nezaprel známosť s Vierou Zimákovu, ale ani za svet sa nevedel rozpamätať na jej účasť na akcii v UN1C klube.

Samozrejme, aj Čerman sa musel vyjadriť k tomu, či vie o vražde mladej medičky a ako sa o nej dozvedel. Jeho odpoveď bola opäť príznačná: „Na otázku, či viem o vražde Ľudmily Cervanovej, môžem povedať, že matka mi spomínala, že videla v televízii, že sa taká vec nejaká stala." Človek s nadpriemerným intelektom si mohol naozaj vymyslieť aj presvedčivejšiu odpoveď. Predstieraná ľahostajnosť totiž jednoznačne svedčila o tom, že o prípade vie oveľa viac, než je ochotný priznať.

Ďalšie dva výsluchy Čerman absolvoval 18. júna 1981. Jeden pred vyšetrovateľom, druhý pred krajským prokurátorom Emilom Majerhoferom. Výpoveď pred vyšetrovateľom sa uskutočnila na žiadosť obvineného. Svoj príspevok k vyšetrovaniu uviedol tým, že ide o jeho „úvahy", čo je z hľadiska trestného práva vskutku pozoruhodný pojem. Úvahy zakladal údajne na informáciách, ktoré sa dozvedel od vyšetrovacích orgánov deň predtým, respektíve v rámci informatívnych pohovorov, ktoré absolvoval s Pálkovým tímom a na ktoré sa sťažoval už v roku 1978 citovaným listom, adresovaným federálnemu ministrovi vnútra Obzinovi.

Citovať Čermanove dumky z tohto protokolu by bolo stratou drahocenného čitateľovho času, pretože boli približné na rovnakej úrovni ako jeho výrok o tom, že Brázda na diskotéke nebol, ale ak predsa len bol, tak určite totálne na mol. Jediné, čo stojí naozaj za pozornosť, je náhly poryv mysle, ktorý Čermana priviedol ku konštatovaniu: „...momentálne mi napadá, že ten čin mohol spáchať len Brázda, ktorý je v uznesení uvádzaný". Navidomoči mal nutkavú potrebu čo najviac nakydať na problémového Romana Brázdu. Rovnako evidentne si však neuvedomoval, že ak mu mali vyšetrovatelia uveriť, že s činom nemá nič spoločné, potom nemal ako vedieť ani to, kto sa ho mohol či nemohol dopustiť.

Keď bol v ten istý deň predvedený pred krajského prokurátora Majerhofera, vypovedal v podobnom duchu ako dovtedy. Prokurátor mu oznámil, že ho berie do väzby a Čermana poučil, že o tejto skutočnosti bude vyrozumená nielen jeho manželka, ale aj zamestnávateľ. Následne sa medzi Čermanom a prokurátorom odohral pozoruhodný rozhovor:

Obvinený na to sa dotazuje, či je nutné, aby zamestnávateľ sa dozvedel o jeho vzatí do väzby. Prítomným prokurátorom obvinenému bolo oznámené, že táto povinnosť prokurátora vyplýva z Trestného poriadku. Na to obvinený uvádza; To je ničenie existencie človeka.

Naozaj iba egocentrik Čermanovho formátu môže vyhlásiť, že zákon, ktorý platí pre každého, je v jeho prípade ničením ľudskej existencie.

Nasledovali ďalšie výsluchy 20., 24., 25. a 30. júna. Čerman pri nich opakoval nepresvedčivé klamstvá, ale objavovali sa v nich stále nové pikantné formulácie a pokusy o vytváranie slovnej hmly, účelom ktorej bolo pravdepodobne vniesť do vyšetrovania zmätok.

Na výsluch zo dňa 24. júna si priniesol heslovité poznámky, plné plačlivých sťažností na to, že obvinenie a uvalenie väzby boli nezmyselné. Podľa obvineného bolo cieľom týchto úkonov vyvinúť naňho psychologický nátlak. Vyšetrovateľ všetky jeho písomné lamentácie doslovne zaprotokoloval a až potom začal s výsluchom obvineného Čermana.

Aby si čitateľ utvoril obraz o tom, ako vyzeralo vypočúvanie asistenta technického riaditeľa Strojsmaltu, ponúkame názornú ukážku jeho výpovedí:

Otázka: Uveďte, ako to bolo s vyzliekaním Ľudmily Cervanovej. Odpoveď: Otázka mi je jasná, ale je voči mojej osobe nezmyselná. Otázka: Z akého dôvodu je vám otázka nezmyselná? Odpoveď: Otázka je nezmyselná z toho dôvodu, že menovanú som nikdy nevidel.

František Čerman rovnako bohorovné odpovedal aj na otázku ohľadom toho, či sa podieľal na znásilnení obete.

0 jeho priváte na Varínskej ulici, kam bola unesená Ľudmila Cervanová, kde bola potom znásilnená „na kábel" a kde sa aj rozhodlo o tom, že bude odstránená z pozemského života, Čerman vypovedal na výsluchu 25. júna 1981. Tvrdil, že z tohto domu sa odsťahoval v marci 1976 a že 9. júla 1976 určite nemal od domu kľúče. Iba si pripomeňme, že toto tvrdenie vyvrátil jeho priateľ Andrášik, ktorý s ním zdieľal podnájom na Varínskej. Bývalý spolubývajúci uviedol, že v čase .konania diskotéky mal Čerman na niekdajšom priváte odložené niektoré veci, a preto mal od domu aj kľúče.

0 päť dní neskôr bol František Čerman zase konfrontovaný s faktom, že svedkovia Andrášika videli, ako po diskotéke nastupuje do auta, čo odporuje verzii o odchode z Mlynskej doliny autobusom. Čerman na to reagoval replikou, že ak Andrášik nastúpil do auta, tak s ním musel do voza nasadnúť aj on a spolu s ním aj Francúzky. Rozhodne však nešli na žiaden žúr, ale do Andrášikovho lamačského bytu. Ako vidno, pod tlakom okolností bol ochotný opustiť svoju pôvodnú obhajobu a prispôsobiť ju novým podmienkam. Keď nešiel domov autobusom, tak teda autom, ale rozhodne s Francúzkami do Lamača, nie s partiou do Prievozu na Varínsku.

Pochopiteľne, ani tento obvinený neunikol bedlivému oku Kamery. Dôsledný kapitán Kamil Čapkovič; náčelník Útvaru Zboru nápravnej výchovy Bratislava, 30. júna 1981 hlásil, že aj agentovi nasadenému v cele Čerman tvrdil, že alibi mu potvrdia jeho kamarátky z Francúzska. V agentúrnej správe sa tiež uvádza, že obvinený.je v rozhovoroch veľmi opatrný, no aj napriek tomu sa dopustil nerozvážnosti. Agent totiž o Čermanovi riadiacemu orgánu oznámil: „Vyjadril sa, že jeho manželka (Marcela Čermanová 1 pozn. aut.) bude písať otcovi zavraždenej, že keď chce vypátrať vraha dcéry, aby to nerobil za každú cenu." O citovej plochosti inžiniera Čermana sme už hovorili. Výrok zaznamenaný agentom však poukazuje aj na to, že mu neboli cudzie mariánske praktiky skrytých vyhrážok.

Výsluchy pokračovali aj v júli 1981. Prvý bol hneď vo štvrtok 2. júla. Ďalšie nasledovali 6. a 7. júla. Nezaznelo počas nich nič podstatné. Čerman sa iba opäť vrátil k pôvodnej verzii, že z Mlynskej doliny nešiel do Lamača autom, ale autobusom. Poprel svedectvá, ktoré tvrdili, že by sa počas diskotéky zabával s Kocúrom, Brázdom, Dúbravickým a Zimákovou. Opäť sa však prejavila jeho dialektická dvojznačnosť. Pripustil, že ak menovaní na diskotéke boli, mohol s nimi prehodiť zopár slov. Zaprisahával sa, že na žiaden žúr nešiel a predtým vo vestibule internátu nevidel žiaden konflikt Miloša Kocúra s Igorom Urbánkom: „Osobu menom Urbánek nepoznám a neviem, čo je to za osoba, a nejaký

incident z konania diskotéky si nepamätám." Keď sa mal vyjadriť k otázke, ako došlo k vtiahnutiu Ľudmily Cervanovej do auta, rezolútne poprel akúkoľvek vedomosť o tomto čine: „Takéto niečo sa v mojej prítomnosti neodohralo."

Ďalší úskočný manéver Čerman predviedol 7. júla 1981. Mal sa vyjadriť, či pozná Igora Urbánka, Jozefa Škrobánka, Petra Okenku a Vladimíra Vargu. Namiesto toho, aby odpovedal toho áno, toho nie, pustil sa zase do svojich nudných, neproduktívnych a evidentne zahmlievajúcich úvah:

60 **sa týka osoby Igor Urbánek, tak toto meno mi nič nehovorí, ale ak je to kamarát Milana Andrášika, taký vyšší počerný s fúzami, je odo mňa mladší, myslím, že sa volá Igor, tohto kamaráta poznám z videnia z Nitry. Ja sa nepamätám, že by táto osoba bola v kritický deň na diskotéke, no keďže ste mi spomínali meno Urbánek v súvislosti s incidentom s Milošom Kocúrom, tak podľa tohto táto osoba, usudzujem, mohla byť na diskotéke. Ostatné osoby nepoznám.**

Tak čo si má z toho človek vybrať. Poznal Urbánka? Nepoznal ho? Alebo oboje naraz? Takýmito kľučkami si Čerman rozhodne nepomáhal, aj keď si zrejme myslel pravý opak.

Trinásteho júla 1981 sa František Čerman pokúsil vyšetrovateľa zaskočiť. Začal sa hrať na záhadného a naznačoval, že ak sa má prípad vraždy Ľudmily Cervanovej objasniť, je potrebné nielen „objektívne" vypočuť obe Francúzky, ale musí mu byť umožnené, aby sa dôverne pozhováral s majorom Štátnej bezpečnosti Deziderom Hroncom. Jeho meno síce nie je v protokole uvedené, ale z ostatného spisového materiálu vplýva, že mal na mysli práve tohto spravodajského dôstojníka. Pripomíname, že major Hronec, náčelník 4. odboru XII. správy Federálneho ministerstva vnútra, v roku 1979 odsúhlasil, aby bol na kandidáta tajnej spolupráce Štátnej bezpečnosti Františka Čermana založený spis s krycím menom Blonďák.

Ako obyčajne v takýchto prípadoch, aj 13. júla prišiel Čerman na výsluch vyzbrojený písomnými poznámkami. Odovzdal ich vyšetrovateľovi a ten ich doslova prepísal do protokolu. Zároveň bol pán inžinier informovaný, že jeho obvinenie bolo rozšírené o trestný čin znásilnenia.

Venujme sa však písomným poznámkam. Pretože v nich boli naskutku sebavedomé formulácie s tajomnými obsahmi:

...žiadam, aby boli objektívne vypočuté obe Francúzky a celá vec **sa vyjasní, ak nebudú vypočuté, tak viem, z akého dôvodu nebudú, takže bezpečnosť na tom nemá záujem a viem aj prečo. Ak nejaký**

svedok tvrdí, že ja som znásilnil Cervanovú, treba ho poriadne skrútiť a musí povedať pravdu. Ak povedal to, že som ju znásilnil, tak si to musí zlízať.

Čerman akoby zabudol, že v rámci trestného konania je obvinený, nie nestranný arbiter.

Okrem toho však boli poznámky plné slovných čalamád, ktoré Čerman rád označoval za úvahy. Rovnakým slovným balastom neskôr odpovedal aj na vyšetrovateľové otázky. V každom prípade stoja za pozornosť tie poznámky, ktorými implicitne naznačoval, že preňho neboli partnermi vyšetrovatelia a orgány Verejnej bezpečnosti, ale príslušníci Štátnej bezpečnosti. Snáď sa domnieval, že ako kandidát tajnej spolupráce bol pre túto zložku neoceniteľným zdrojom, a preto sa budú jej dôstojníci predháňať v tom, aby vyhoveli Čermanovým prianiam. Z poznámok pre ilustráciu vyberáme tri signifikantné pasáže a uvádzame ich bez komentárov. Aj beztoho sú veľavravné.

Citát prvý:

Spôsob vypočutia Francúzok cez francúzsku políciu narazí určite na neochotu (môžem zdôvodniť pracovníkovi Štátnej bezpečnosti). Vzhľadom na to, že som v situácii, keď je voči mne vznesené obvinenie z najhoršieho zločinu a bol som vzatý do väzby, dovoľujem si poprosiť v **zmysle dohody** s **pracovníkom Štátnej bezpečnosti (meno vie vyšetrujúci), aby som bol ním navštívený.**

Citát druhý:

Viem spôsob, ako zabezpečiť, aby obe Francúzky (napr. osobitne) veľmi angažované a bez zbytočného strachu pristupovali k výpovediam a snažili sa rozpamätať na detaily svojho pobytu v ÔSSR, respektíve na kritický deň. Mám však dôvody, pre ktoré toto nie je zabezpečené (vysvetlím pracovníkovi Štátnej bezpečnosti, respektíve ním poverenej osobe).

; Citát tretí:

Keďže som stále vo väzbe, je jednoznačné, že žiadna takáto objektívna výpoveď nebola od nich získaná. Pracovníkovi Štátnej bezpečnosti chcem vysvetliť iné otázky, netýkajúce sa tohto prípadu.

Na vyšetrovateľov Čermanove pokusy zastrešiť sa Štátnou bezpečnosťou nerobili žiaden veľký dojem. Dôkazom toho je skutočnosť, že na výsluchu 17. júla ho bez akýchkoľvek zábran a obmedzení konfrontovali s výpoveďami Romana Brázdu a Miloša Kocúra, ktorí ho usvedčovali, že nehovorí pravdu tak o priebehu diskotéky, ako aj o tom, s kým a ako odišiel z Mlynskej doliny. Tiež z ich výpovedí vyplývalo, že Čerman klame o tom, že nebol pri únose Ľudmily Cervanovej a na žúre, počas ktorého ju znásilnili. Všetky tieto obvinenia odmietol a na otázku, či bola v Brázdovom aute aj Viera Zimáková, odpovedal zase svojsky. On, Čerman, o ničom nevie. A ak aj išiel autom, tak s ním museli byť aj dievčence Cohenové z Francúzska.

Uplynuli dva týždne a 30. júla 1981 sa Čerman opäť vrátil k dvom pilierom svojej obhajoby. Ako inak, priniesol si poznámky s viacerými návrhmi. Vymyslel si, že by bolo potrebné skoncipovať list s pozvaním pre Francúzky, aby prišli do Československa a vypovedali. Pozvanie malo obsahovať rôzne návnady, aby sestry Cohenové vôbec prejavili záujem o komunikáciu s československými úradmi, a nezdalo sa, že by mal Čerman problém s tým, že ich chce vlastne podvodne vylákať z domova.

Ako obvykle, ani pri tejto príležitosti sa nevzdal pokusov urobiť dojem na vyšetrovateľa narážkami na svoje styky so Štátnou bezpečnosťou. Dokumentujú to poznámky, doslova prepísané do protokolu:

Snahu angažovanejšie odpovedať a snažiť sa rozpamätať by ešte viac u nich (Francúzok 1 pozn. aut.) ovplyvnilo, keby som mohol spomenúť aj niečo z môjho posledného listu - so súhlasom Štátnej bezpečnosti - ak by mohli prísť za mnou. (...) Najlepšie by však bolo, keby ich mohol niekto navštíviť (akože môj priateľ, napríklad s mojím listom a darčekom, ktorý mali v roku 1979 sľúbený), na to však by som prosil pracovníka Štátnej bezpečnosti, aby ma navštívil, žiadal som už predtým vo svojich výpovediach.

Keď boli takto prepísané Čermanove poznámky, ktorými sa evidentne usiloval vyšetrovateľa zavádzať, dostal znovu otázky k veci. Jedna z nich sa dotýkala Brázdovej výpovede o tom, že po násilnom vtiahnutí Ľudmily Cervanovej do auta sa všetci odviezli na jeho privát. Čerman na to reagoval veľmi podráždene: „To, čo uvádza Brázda, je absolútna lož. Zrejme ho k tomu vedú iné dôvody, kvôli ktorým je schopný takúto lož zo seba vyplodiť." Podobne reagoval, aj keď mu vyšetrovateľ pripomenul, že rovnako vypovedajú spoluobvinerti Kocúr a Lachman. A taktiež rezolútne odmietol výpovede účastníkov vražedného žúru, že svoju obeť po znásilnení zviazali.

Je pozoruhodné, že František Čerman sa do role tajomného muža a autora divokých kombinácii vžil natoľko, že ju hral aj pred spoluväzňom v cele. V rozhovoroch vôbec nešetril svojho druha Milana Andrášika a dával najavo, že za ním stoja veľké zvieratá, a preto je nedotknuteľný. Agentúrny záznam z 10. augusta 1981 zachytáva Čermanove slovné kreácie takto: „Vyjadril sa, že kľúč od privátu mal ešte Andrášik, a to aj napriek tomu, že už mal byť v Lamači. Je možné, že Andrášik poskytol kľúče od privátu Brázdoví a Kocúrovi." Problém pána inžiniera je však v tom, že proti nemu stáli svedectvá Zimákovej, Andrášika, Kocúra i Brázdu, ktorí sa zhodli, že to bol Čerman, kto otvoril dom na Varínskej ulici. A bol to znova on, kto telefonicky overoval, či bol na priváte, odkiaľ ešte nemal odsťahované všetky osobné veci, čistý vzduch a môže sa tam na niekoľko hodín uvelebiť jeho partia nadržaných kamarátov.

Agentúrny záznam z toho istého dňa obsahuje ďalšiu významnú informáciu: „Chce, aby manželka cez ministra zahraničných vecí Bohuslava Chňoupka zariadila vypočutie Francúzok, s ktorými bol v kritický deň na diskotéke.'[1] Veru, obvinený Čerman nerúbal práve nízko. Sebavedomia mal dostatok, aby napínal svaly nad rámec svojich reálnych možností. Hral však falošnými kartami a nemal ani jeden skutočný tromf, ktorým by mohol prebiť svedectvá, jednoznačne potvrdzujúce jeho účasť na celom reťazci skutkov, vedúcich k podlej vražde nepohodlnej obete.

V nasledujúcom agentúrnom zázname z 24. augusta 1981, ktorý je súčasťou spisu operácie Kamera, je množstvo informácií o Čermanových schopnostiach fabulovať. O tomto dare obvineného sme sa však už viackrát presvedčili, a preto budeme venovať pozornosť len maličkým, nenápadným prerieknutiam, ktoré naznačovali, že sa prestáva vo vlastných lžiach orientovať. Pred agentom sa rozčuľoval nad Jurajom Lachmanom, ktorý vypovedal, že spolu so Stanislavom Dúbravickým odviezli do bytu na Heyrovského ulici sestry Cohenové. Vraj to nemohli urobiť, pretože nemali od bytu kľúče. „Tu sa Čerman pozabudol, lebo na byte Andrášika bola jeho terajšia manželka, a preto kľúče od bytu nepotrebovali," konštatuje sa v hlásení. Agent svojho spoluväzňa pristihol aj pri tom, ako napísal moták manželke, ktorý neskôr zlikvidoval. V tejto písomnosti mal podľa policajného spolupracovníka Čerman doslova napísať: „Vieš dobre, že som v tom zamočený až po uši." Čermana muselo osvietiť, keď sa tohto papiera zbavil. Neskôr však uňho našli nové motáky a tie boli rovnako inkriminujúce ako ten, ktorý sa na jeho šťastie do rúk vyšetrovacích orgánov nedostal. Posledné z prerieknutí je uvedené až na konci záznamu. Naznačuje, že Čerman si uvedomuje, ako vážne mu tečie do topánok: „Má obavy, aby sa nezlomil jeho spoločník Milan Andrášik. S tým sú dobre dohodnutí."

V ten istý deň, 24. augusta 1981, keď vznikol citovaný agentúrny záznam, prišiel za Čermanom do väzby vyšetrovateľ Šimek. Nebola to zdvorilostná návšteva a ani jeho iniciatíva. Neformálny pohovor sa uskutočnil na žiadosť obvineného. Čerman odrazu opustil jeden z pilierov svojej obhajoby. Vraj si na základe konfrontácie s Jurajom Lachmanom osviežil pamäť. Preto už netvrdil, že z Mlynskej doliny odchádzal autobusom, ale vraj ho s Andrášikom a Francúzkami na Brázdovom aute do Lamača odviezli Lachman a Stanislav Dúbravický. Na poznámku vyšetrovateľa, že to ich bolo v aute šesť, Čerman odpovedal, že sa potlačili, je pritom pozoruhodné, že 30. júla obvinený ešte tvrdil, že Lachraana nepozná.

A znova načrime do žriedla cenných poznatkov zo spisového materiálu akcie Kamera. Kapitán Čapkovič 26. augusta 1981 hlásil, že František Čerman stráca koncentráciu a šliape si po jazyku:

Keď v rozhovore dostal otázku od agenta, že keď mali Cervanovú na byte a kričala, čo mohli počuť susedia, tak odpovedal, že nemohla kričať, lebo mala zaviazané ústa. Tu sa zarazil, zistil, že sa preriekol, hneď zmenil rozhovor na inú tému a bolo vidieť, že je nervózny.

Koncom augusta 1981 sa začali diať veľmi zvláštne veci. Inžinier Čerman požiadal, aby bol vypočutý a major Hubcej mu 28. augusta vyhovel. Hneď na úvod mu povedal, že na diskotéke sa síce bavil predovšetkým s Francúzkami, ale môže potvrdiť, že okrem Andrášika boli v UNIC klube 9. júla 1976 aj Stanislav Dúbravický, Miloš Kocúr, Roman Brázda a Nadežda Beňová. Potom sa začal vyhovárať na to, že ak v predchádzajúcich výpovediach uvádzal niektoré skutočnosti nepresne, nerobil to preto, aby sťažoval polícii prácu, ale preto, lebo bol „rozrušený". Hlavne tým, že „mal veľký strach, čo sa deje s mojou manželkou, ktorá bola vo vysokom stave tehotenstva".

A potom to prišlo. Čerman začal veľmi perfídnym spôsobom hádzať vinu na ostatných: „Moja neistota vo výpovediach bola spôsobená aj tým, že som bol v tom období viackrát na zábave a dnes viem, že to bolo aj pod vplyvom tých osôb, ktoré čin spáchali a mňa vhodným spôsobom ovplyvňovali." Milan Andrášik bol síce usvedčený, že vlastnými rukami utopil Ľudmilu Cervanovú, ku cti mu však slúži, že prinajmenšom zo začiatku sa usiloval chrániť priateľa Čermana. Lenže on mu neoplatil rovnakou mincou. Vyšetrovateľovi povedal, že počas diskotéky sa Milan Andrášik kamsi vytratil, preto sa celý čas staral o zábavu Francúzok sám. Keď už chceli ísť domov, začal Andrášika hľadať.

Našiel ho a to, ako opísal toto stretnutie, bola z jeho strany voči kamarátovi a spolupáchateľovi neuveriteľná podlosť:

Keď som sa ho pýtal, kde bol, odpovedal niečo v tom zmysle, že zobrali nejakú dobrú koôku a že mali s ňou pomer (toto opísal vulgárnejäím spôsobom), zdal sa mi rozrušený, pošepkal mi, že ju museli odstrániť. Vtedy som to bral ako vysvetlenie a že si vymýšľa nejaké voloviny.

Vyšetrovateľ sa Čermana opýtal, kto ďalší mal mať s „dobrou kočkou“ pomer. Dostal odpoveď, že Brázda, Kocúr a Lachman.

Mohol autor tejto báchorky naozaj uveriť tomu, že ju bude brať vyšetrovateľ vážne? Ak by to bola pravda, Andrášik, Brázda, Kocúr a Lachman by mali asi tak hodinu a pol, maximálne dve na to, aby Ľudmilu Cervanovú uniesli, znásilnili, zavraždili ju a zbavili sa jej tela v katastrálnom území obce Kráľová pri Senci a vrátili sa naspäť do Mlynskej doliny. Absurdita, ale obvinený inžinier Čerman ju prezentoval s vážnou tvárou. Zrejme chcel dodať svojim slovám vážnosť, a preto pridal k dobru príbehy o podozrivom správaní sa jeho kamarátov po udalostiach z 9. júla 1976. Andrášik mu vraj neustále zdôrazňoval, že celý večer bol s ním a Francúzkami, čo si údajne vysvetlil tak, že ak raz obvinia jeho kamaráta, potom bude chcieť so sebou stiahnuť aj jeho, nevinného Čermana. Tiež si spomenul, že po čine mu Roman Brázda zdôrazňoval, že keby niečo, on na diskotéke nebol a Čerman, chudák zmätený, vôbec nechápal, prečo mu to hovorí, keď vtedy sa s ním vlastne ani nestýkal.

Výsluch pokračoval tým, že František Čerman rozohral niekoľko ďalších intríg voči spolupáchateľom. V júli a auguste už mal privát na Čajovej ulici. A práve vtedy prišiel do tohto bytu za synom domácej Roman Brázda. Mali sa rozprávať v predsieni. Z ich rozhovoru Vyrozumel, že Brázda si prišiel po nejaké veci. „Keď zistil, že som doma (...], bol prekvapený,“ nadhodil Čerman. Potom vraj Brázda nazrel do jeho izby, kde v tom čase bola asi aj jeho manželka. „Dúfam, že moja výpoveď bude overená aj konfrontáciami. Odporúčam, aby bola vypočutá moja manželka vo veci návštevy Brázdu na mojom priváte na ulici Gajovej." Tieto slová vyznievajú na prvý pohľad nezmyselne. Ich autor nimi však sledoval istý zámer. Chcel navodiť dojem, že Brázda a syn majiteľky jeho privátu mohli zametať stopy po žúre, na ktorom bola znásilnená a po ňom odstránená Ľudmila Cervanová. Bolo to, samozrejme, naivné a ťažko pochopiť, ako si niečo také mohol vymyslieť človek s intelektom v pásme slušného nadpriemeru.

Nevedno, čo si František Čerman myslel o svojom spolubývajúcom na cele. Ne.možno ho podceňovať a vylúčiť myšlienku, že prinajmenšom tušil o jeho spolupráci s bezpečnostnými orgánmi. Nasvedčovala by tomu aj skutočnosť, že pred výsluchom z 24. augusta agenta kŕmil podobnými fabuláciami ako neskôr vyšetrovateľa Hubceja. Agentúrny záznam, ktorý o tom pojednáva, nesie taktiež dátum 24. augusta, z čoho evidentne vyplýva, že k nižšie citovanému rozhovoru medzi Čermanom a agentom mohlo dôjsť najneskôr deň pred tým.

V zázname sa o Čermanovych výrokoch píše:

Rozprával, že v kritický deň prišiel na diskotéku asi o 21:00 hodine v spoločnosti dvoch Francúzok a Andrášika, ktorý však po 15 až 20 **minútach odišiel od stolu a v miestnosti ho nebolo vidieť dlhšiu dobu. óerman sa preto venoval obom Francúzkam sám. Na koniec diskotéky šiel hľadať Andrášika, ktorý sa práve vracal do miestnosti. Potom sa pýtal Andrášika, či má nejaký dopravný prostriedok na odvoz do Lamača. Andrášik povedal, že má. Keď sa pýtal Andrášika, že kde po celú dobu bol, tento mu mal odpovedať: Boli sme si zajebať s jednou dobrou kočkou a potom sme ju museli odstrániť. Po tomto rozhovore odišli v spoločnosti Francúzok do Lamača. Viezol ich Lachman na Brázdovom aute, bol s nimi aj Dúbravický. (...) Bolo asi po polnoci, asi o 1:00 hodine, keď si óerman všimol, že Andrášik sa prezliekol a prezlečené veci si hneď vypral. Potom mal spoločne s Andrášikom rozhovor, pri ktorom si všimol, že Andrášik bol veľmi rozrušený. Pri tomto rozhovore mu Andrášik povedal: S tou kočkou sme robili také perverzné veci, že keby si to videl, tak by si sa zhrozil. Po tomto rozhovore mu Andrášik povedal: Na toto, čo som ti tu teraz porozprával, zabudni. Hovoril mu to chladným tónom. Po tomto mu vždy Andrášik pripomínal: Na diskotéke sme boli stále spolu, ty a ja a dve Francúzky. Potom sa óerman vyjadril, že ak mu vyšetrovatelia povedia, že prečo im to nepovedal skôr, tak im odpovie, že sa bál Andrášika, ktorý sa mu vyhrážal, že ak ich vyzradí, tak potom bude v tom lietať aj on.**

Viaceré zhodné formulácie vo výpovedi a agentúrnom zázname nasvedčujú tomu, že Čerman mohol vyšetrovateľom cez agenta nasadeného na cele dopredu podsúvať to, čo neskôr vypovedal. Možno sa nazdával, že tým dodá svojim lžiam dôveryhodnosť. Ak si to naozaj myslel, prerátal sa, pretože jeho manipulácie na nikoho neúčinkovali. Naopak, agentúrne záznamy z akcie Kamera iba

potvrdzovali, že pán inžinier je do prípadu zapletený až po uši a všetko, čo vypovedá alebo hovorí agentovi na cele, sú len zúfalé pokusy zmiasť vyšetrovacie orgány. V tomto ohľade je opäť interesantné hlásenie kapitána Čapkoviča 11. septembra 1981. Sú v ňom zaznamenané výroky Františka Čermana z jedného alebo dvoch dní pred dátumom vzniku tohto dokumentu a naznačujú, ako sa obvinený bude správať počas nasledujúceho výsluchu. Agentúrna správa je z hľadiska poznania Čermanovej psychiky a charakteru natoľko inštruktážna, že ju uvádzame v plnom znení:

Dôvernou cestou bolo k osobe obvineného Františka Čermana zistené nasledovné:

Rozprával, že Cervanová mala po odchode z diskotéky cestovať do Košíc. Ak mu niekto pri konfrontácii povie, že na priváte bol aj on, tak mu povie: „Áno, bol som, ale ty si vrahom.“ Pri sebe bude mať poznámky, ktoré po skončení konfrontácie podá vyšetrovateľovi. V poznámkach bude napísané: „Účasť na priváte som priznal v záujme vyjasnenia celého prípadu, ak títo ľudia, čo to tvrdia, majú s prípadom niečo spoločného, tak nech sa priznajú.“ Keď nebudú tieto poznámky zaprotokolované, tak zápisnicu nepodpíše.

Keď bude mať konfrontáciu so Zimákovou, a táto mu tiež potvrdí, že bol na priváte, tak jej odpovie: „Ty perverzná sviňa, ty lesbička, veď ty si ju sama dokúsala, doškriabala a aj lízala.“

František Čerman bol predvedený na výsluch 1. septembra. Teda presne v ten istý deň, ako kapitán Čapkovič odstúpil policajným orgánom vyššie citovaný agentúrny záznam. Obvinený sa počas výpovede v miere, v akej mu to umožnil vyšetrovateľ, riadil plánom, s ktorým sa zdôveril agentovi. Na začiatku výsluchu sa musel vyjadriť k výpovediam spoluobvinených a spolupáchateľov Milana Andrášika a juraja Lachmana. Obvinenia, ktoré z nich vyplývali, pochopiteľne, rezolútne odmietol. No najmä Lachmanova výpoveď musela byť preňho nesmierne iritujúca, pretože tvrdil, že spolu s Dúbravickým počas diskotéky vUNIC klube viezol iba dve Francúzky, a nie aj Čermana s Andrášikom.

Potom však Čerman prešiel do protiútoku. Nadhodil, že nie on, ale Andrášik mohol telefonicky z Mlynskej doliny overovať, či je na priváte na Varínskej ulici čistý vzduch a či sa tam môže presunúť rozvášnená partia neukojených mladíkov.

Taktiež označil za nepravdivú výpoveď svedkyne Viery Zimákovej, ktorá tvrdila, že aj Čerman sa zúčastnil tragického žúru. Zároveň nastolil požiadavku,

aby mu bola so Zimákovou umožnená konfrontácia. Poučení informáciami z akcie Kamera vieme, čo tým sledoval. Chcel na ňu počas tohto úkonu vyvíjať psychický nátlak surovými invektívami, ktoré bez obalu zaznamenal v agentúrnej správe náčelník Čapkovič. Okrem toho sa František Čerman dožadoval konfrontácie s Andrášikom, ktorý druha usvedčoval, že na priváte sa podieľal na znásilnení Ľudmily Cervanovej.

Vrcholným číslom Čermanovho predstavenia z 1. septembra 1981 bol pokus upriamiť pozornosť na výpoveď z 28. augusta, ktorá sa uskutočnila na jeho žiadosť. V nej označil za páchateľov Andrášika, Brázdu, Kocúra a Lachmana, pričom uniesť, znásilniť a zavraždiť obeť mali podľa tejto krkolomnej verzie počas trvania diskotéky. Vzhľadom na to, že Čermanove intrigy nepadli na úrodnú pôdu, tvrdohlavo požadoval, aby bolo zaprotokolované: „Ďalej by som chcel vypovedať a vyjadriť sa k výpovedi mojej zo dňa 28. 8.1981. Niektoré detaily z tejto výpovede, týkajúce sa dňa 9.7.1976, som uviedol z toho dôvodu, aby bol Andrášik donútený v prípade svojej účasti na predmetnom čine vypovedať pravdu." Inžinierovi Čermanovi evidentne nedochádzalo, že nie je pomocnou silou Verejnej bezpečnosti, ale obvinený, a podobné divadelné kúsky majú presne opačný, ako bol zamýšľaný, efekt.

Tým sa rétorické kotrmelce Františka Čermana nekončili a už o dva dni pripravil vyšetrovateľovi nové prekvapenia. Kým sa k nim dostaneme, musíme znova venovať pozornosť agentúrnym záznamom z akcie Kamera. Druhého septembra totiž náčelník väzenského zariadenia v Bratislave spracoval a policajtom expedoval materiál, z ktorého vyplýva, že Čerman sa svojmu agentovi priznal. Pre lepšie pochopenie textu Čapkovičovho záznamu je potrebné krátke vysvetlenie. Implicitne z neho vyplýva, že agentov obhajca s vedomím a pod kontrolou bezpečnostných orgánov vynášal z basy Čermanove motáky adresované manželke a nosil mu od nej odpovede. Vzhľadom na mimoriadnu závažnosť poznatkov zaznamenaných v agentúrnej správe, aj túto uvádzame v plnom znení:

Dôvernou cestou bolo k osobe obvineného Františka čermana zistené nasledovné:

Keď sa čerman od agenta dozvedel, že dňa 2. 9.1981 pride v ranných hodinách za nim obhajca a prinesie odpoveď na moták od čermanovej manželky, tak čerman sa rozhodol, že ak ho zoberú skôr na výsluch než o 13:00 hodine, povie vyšetrovateľovi, že mu je špatné, necíti sa dobre a bude sa pýtať na celu. čerman naviac rozpovedal agentovi o svojom prípade až po znásilnenie Cervanovej a poprosil ho, aby toto rozobral so svojím obhajcom a dal mu radu,

6i **môže vypovedať alebo má ďalej všetko zatajovať. Ak agent donesie odkaz od manželky, tak potom vyšetrovateľom dozná, že z diskotéky** šli **na jeho privát a tiež súlož s Cervanovou. Ku kritickému dňu sa bude snažiť prispôsobovať vyšetrovateľom. Tiež povie, že do Kráľovej pri Senci Cervanovú viezli Brázda, Kocúr a Zimáková. Po súloži s Cervanovou šiel do druhej izby, kde súložil so Zimákovou a potom zaspal. Bude tvrdiť, že nevie, ako sa potom dostal do Lamača. Brázdovi, Kocúrovi a Zimákovej potvrdí do oči, že Cervanovú viezli do Kráľovej pri Senci oni. Odchádzali na privát z diskotéky, v aute sedel on - čerman, Andrášik, Brázda, Kocúr a Zimáková. Po ceste vtiahli do tohto auta Cervanovú. Francúzky odvážali do Lamača Lachman a Dúbravický. Títo dvaja šli tiež z diskotéky za nimi na Beďaôovom aute. Zimáková okrem perverzných vecí pomáhala Cervanovú aj vyzliekať. Na priváte vykonávali so Zimákovou a Cervanovou gruppensex. Vraj pravdepodobne sa losovalo, kto začne prvý. Privát sa nachádzal na Varínskej ulici v Prievoze.**

Na diskotéke sedel v ich spoločnosti aj Dúbravický, nakoľko tento vie francúzsky. Keď mali odchádzať na privát, mal čerman Dúbravickému povedať, aby sa Francúzkam venoval, že on ide na jeden žúr, kde si ide kefnúť.

Motáky, ktoré píše pre manželku cez agenta, si poisťuje pre prípad, že by ich agentovi vymákli 1 **zachytili tak, že do nich píše „som nevinný“.**

Isteže, ani toto nebolo kompletné priznanie a navyše nemalo žiadnu dôkaznú silu, pretože išlo iba o agentúrnu správu. V trestnom konaní preto nebola nikdy využitá. Neznamená to však, že Čermanova spoveď do agentovho ucha nemá žiadnu hodnotu. Naopak, z hľadiska histórie ide o mimoriadne dôležitý dokument a je nevyhnutné, aby bol zachovaný pre ďalšie generácie bádateľov, ktorí sa ešte budú venovať nielen prípadu Ľudmily Cervanovej, ale aj anatómii robustnej mediálnej manipulácie, zameranej na zvrátené svätorečenie usvedčených vrahov.

Nasledoval výsluch 3. septembra, ktorému deň predtým predchádzala konfrontácia s Romanom Brázdom. Pri tomto úkone Čerman pripustil, že z diskotéky išiel autom s Brázdom, Kocúrom, Andrášikom a Zimákovou a ďalším dievčaťom na privát na Varínskej ulici. Vzhľadom na to, že išlo o zásadný postoj k vyšetrovanej trestnej veci, vyšetrovateľ Františka Čermana vyzval, aby uviedol, či pred odchodom na privát preveroval prítomnosť iných ľudí v dome. Tiež

bol vyzvaný, aby sa vyjadril, kto po príchode na Varínsku otvoril dom a kde bola v tom čase pani domáca. Čerman v príkrom rozpore s tým, čo tvrdil iba pred 24 hodinami, odpovedal, že na Varínsku nešiel a nič telefonicky nepreveroval.

Tak mu teda vyšetrovateľ Hubcej pripomenul, že deň predtým počas konfrontácie s Brázdom dobrovoľne, za prítomnosti svojho obhajcu potvrdil, že na žúre sa už okrem spomínaných osôb zúčastnili aj Beďač, Dúbravický a Lachman. Druhého septembra Čerman dokonca priznal, že počas žúru mal pomer so Zimákovou i s „druhým dievčaťom". Na záver tohto výpočtu zaznela z úst vyšetrovateľa Hubceja logická otázka, prečo teraz znova mení výpoveď.

Čermanova odpoveď je koncentrovaným prejavom jeho egocentrizmu, cynizmu a vysokej mienky o sebe samom, nekonečne presahujúcej jeho reálne intelektuálne možnosti:

Vzhľadom na to, že som tu už dlhší čas zavretý nevinne, predpokladám, že mi tu bola určená úloha nejakým spôsobom pomôcť usvedčiť páchateľov, chcel som vypovedať (ešte pred konfrontáciou s Brázdom) a spýtať sa neoficiálne vyšetrujúcich, či môžem postupovať tak, ako som nakoniec (keď mi bolo povedané, že Brázda bol dovezený až z Brna) vypovedal schválne v domnení, že sa to odo mňa chce. Chcel som vyprovokovať eventuálneho páchateľa k doznaniu.

Ťažko uveriť, že Čerman naskutku nepochopil, že vo väzbe je v postavení obvineného, nie v úlohe agenta provokatéra. A keď si to naozaj myslel, tak je potrebné pochybovať o jeho súdnosti.

Následne bol konfrontovaný s Andrášikovou výpoveďou, v ktorej opisoval odchod oboma autami do Kráľovej pri Senci. Vyšetrovateľ Hubcej ho požiadal, aby povedal, ako sa pri jazierku správal. „Skutočnosti, ktorú uvádza Andrášik, som sa nezúčastnil." Čerman odmietol aj ďalšie Andrášikom uvedené detaily ohľadom odchodu z diskotéky a priebehu žúru.

Po tomto expozé si vyšetrovatelia a kriminalisti mohli prečítať novú agentúrnu správu, datovanú 4. septembra 1981. Zachytáva, ako Čerman agentovi vysvetľoval, prečo odvolal priznania z konfrontácie s Brázdom. Povedal muj že odvolal, lebo „dostal strach z Brázdových rečí a z toho, že Brázda uviedol tých istých ľudí, čo sedeli v aute, ako on". Z toho vyplýva, že Čerman nechcel vyšetrovacím orgánom pomáhať, ale vnášať do trestného konania zmätok. Vo chvíli, keď zistil, že jeho a Brázdová výpoveď sa začínajú zhodovať, pochopil, že jeho stratégia prestáva fungovať, a preto je z jeho pohľadu nevyhnutné vniesť do vyšetrovania nový prvok chaosu.

Na festival lží úbohej úrovne sa zvrhli Čermanove výsluchy od 7. do 17. decembra 1981. Citovať jeho vyjadrenia by neprinieslo žiadne nové informácie a bolo by to len umelé rozširovanie rozsahu tejto knihy. Čermanove výroky iba utvrdzovali vyšetrovateľov v oprávnenom presvedčení, že obvinený je chladnokrvný klamár, ochotný hodiť cez palubu každého, len aby sa vyhol postihu za spáchané delikty. Viaceré z výsluchov boli zamerané na to, aby Čerman odstránil rozpory, ktoré sa objavili v jednotlivých výpovediach, avšak pri jeho sklonoch fabulovať a naivne kombinovať sa nezrovnalosti ešte viac prehlbovali. Čím boli väčšie, tým viac si priťažoval, a nie je isté, či si to pri svojom zanietení pre tento spôsob komunikácie s vyšetrovacími orgánmi uvedomoval.

Prišiel 17. september a pán inžinier Čerman sa ocitol v mimoriadne nepríjemnej a inkriminujúcej situácii. V jeho cele číslo 135 vykonali dozorcovia prehliadku, pri ktorej zadržali dva motáky adresované Marcele Čermanovej, manželke obvineného. Tieto písomnosti chcel nezákonnou cestou dostať za väzenské múry. Materiály z akcie Kamera už odhalili, že ilegálnu korešpondenciu s manželkou Čerman udržiaval prostredníctvom spoluväzňovho advokáta, a keďže táto relácia bola pod neustálou kontrolou bezpečnostných orgánov, bolo len otázkou času, kedy veľkému mágovi neprehľadných kombinácií klepnú po prstoch.

Náčelník Kamil Čapkovič odstúpil zadržané motáky obratom ruky odboru vyšetrovania Krajskej správy Zboru národnej bezpečnosti hlavného mesta Bratislavy a Západoslovenského kraja. A vyšetrovatelia sa pri ich čítaní nestačili čudovať, čože to inžinier Čerman svojej manželke vypisuje a na čo všetko ju nahovára.

Prvý moták bol datovaný 10. septembra 1981. Čerman sa v ňom pokúsil rafinovane inštruovať manželku, ako má vypovedať, keď sa jej vyšetrovatelia budú pýtať na noc z 9. na 10. júla 1976. Neboli to žiadne direktívy, ale náznaky a odporúčania. No jednoznačné. Manžel svojej panej písal, ako začína pochybovať o tom, či bol Andrášik v kritický deň naozaj celý čas s ním a Francúzkami, a nabáda ju, aby sa aj ona usilovala spomenúť si, či skutočne bol po diskotéke s nimi v byte, alebo nie. Dokonca naznačuje, že si mohol pomýliť dni a tým robiť kamarátovi „krivé alibi". To bol jasný signál: Marcela, neber ohľad na nikoho, ani na Andrášika.

Moták obsahoval aj vysvetlenie Čermanovej stratégie, založenej na priznaní sa, ktoré malo vyprovokovať „skutočných" páchateľov povedať o celom prípade pravdu. Veľmi sa pohoršoval nad tým, že aj keď podstúpil takú veľkú obeť, jeho plán stroskotal. „Na takéto svinstvo som sa dal!“ lamentoval a policajtov, ktorí jeho excelentnú kombináciu nepochopili, označil za blbcov. Veď

ako inak, na pochopenie Čermanovho génia musí byť človek obdarený priam nadpozemskými schopnosťami.

Na prvý pohľad sa môže zdať, že informácia o nevydarenej stratégii nebola navádzaním manželky na prispôsobovanie výpovede novým okolnostiam. Lenže opak je pravdou. Inžinier Čerman mal svojho advokáta a ten presne vedel, ako vypovedal jeho klient. Prostredníctvom obhajcu mohla byť manželka kompetentne informovaná, ako si počína hlava rodiny. Avšak pán manžel jej potreboval dať avízo, že jeho priznanie sa nemá brať vážne a má naďalej podporovať jeho lož o tom, že z UNIC klubu išiel so sestrami Cohenovými rovno do Andrášikovho bytu na Heyrovského ulici v Lamači.

Ďalším pozoruhodným posolstvom pre manželku Marcelu bol útok na švagra Paľa. Ide o Pavla Beďača, jedného z účastníkov znásilnenia a vraždy Ľudmily Cervanovej. Z toho, čo napísal o človeku, ktorý bol prvý, kto pri ňom stál, keď bol zmarený Čermanov pokus o útek pred spravodlivosťou, mala pani Marcela vyrozumieť, že v záujme záchrany jej manžela má pokojne hodiť cez palubu aj Beďača.

Nemožno však vylúčiť, že jedným z motívov (aj keď nie dominantným) na napísanie tohto motáku, bolo ubezpečiť manželku, že Čerman so Zimákovou ani Cervanovou nesúložil. A keďže hojne citujeme zo zápisníc o výsluchoch a zo spisového materiálu i akcie Kamera, je na mieste, aby sme v uverejnili v plnom znení aj Čermanov moták z 10. septembra 1981.

Vypovedaj, že sa nepamätáš presne na Milana po diskotéke. Macinka moja milovaná, moje drahé dievčatko, ľúbim vás a bozkávam a som rád, že mi aspoň vy veríte!! Marcelka, isté je, že som sa z diskotéky bez Francúzok nikde nevzďaľoval a že som s nimi prišiel do Lamača.

Musím mať však už pochybnosti o tom, či s nami prišiel do Lamača aj Milan, respektíve či neodišiel ešte preč. Tak mi to tu servírujú. íDokonca, že Francúzky prišli bezo mňa do Lamača!!) Ak nás niekto priviezol (napríklad Dundy s Lachmanom), tak je celkom možné, že bez Milana, respektíve ak aj s Milanom, tento mohol s nimi odísť! čiže mohol sa niečoho zúčastniť aj po diskotéke. To by aj vysvetľovalo, že prečo ma tu držia, keď som vždy tvrdil, že som bol celý večer s Milanom a tým mu robím snáď krivé alibi a sám sa do toho zatláčam. (Aj ty vraj môžeš byť súdená za krivú výpoveď.) Totiž vo štvrtok, deň pred tou diskotékou, som bol (a myslím aj s Milanom) Francúzkam naproti na nádraží večer, keď sa vracali z Prahy, ty si nás čakala v Lamači a možno si mýlim tieto dva večery a tvrdím, že

sme sa v kuchyni dlho do noci rozprávali a ty si nás nahnevaná posielala spať a ja omylom hovorím o piatku. Premysli si to a radšej zaujmi také stanovisko, že nevieš celkom presne, či Milan prišiel s **nami z diskotéky, avšak ráno bol určite doma, keď sme my dvaja šli** do **Nitry. Bolo by to najväčšie svinstvo od Milana voči mne, že ma** do **toho zaťahuje.**

Urobil som zmätky; v domnení, že keď poviem, čo sa odo mňa nasilu chce, čo vôbec nie je pravda, som vypovedal schválne pri konfrontácii s Romanom, že som mal pomer so Zimákovou (teraz Vozárovou) aj s poškodenou a všelijaké iné blbosti, dúfajúc, že sa tento zháči a povie pravdu, že s tým nič nemám spoločné. Ten blbec však mlčal! Nič nepovedal na to. Ešte som zahlásil, že som ho videl, ako má pomer s poškodenou, a ani ho nepohlo. Na takéto svinstvo som sa dal! Myslel som si, že to týmto prelomím a že sa všetko vyjasní, že ma už konečne pustia k vám. Nič také sa nestalo. Naopak, mám dojem, že moju výpoveď pri konfrontácii s Romanom vzali ako pravdivú (blbci) napriek tomu, že som to hneď na druhý deň odvolal, a teraz ma tým provokujú.

Vraj sedem ľudí hovorí, že som bol na priváte (bez Francúzok!!) a medzi nimi vraj i Paľo. Ten Paľo je predsa len sviniar. Vôbec sme nemuseli mať tieto nepríjemnosti, keby sa pred nami netváril, že on s tým nemá nič spoločné! Možno mu ubližujem, ale nezdá sa mi to už. Nikdy sa ani slovkom nezmienil o tom, že by o niečom vedel! Toto mu nezabudnem nikdy a určite ani ty. Ak s tým niečo má, určite aj o tom vedel, vraj bol už na tom priváte (hovorí sa zatiaľ o starom mojom) a potom, čo tam býval Hugo (priváte). Neviem však, kde boli v skutočnosti, je možné, že i na Gajovej alebo niekde inde. Ten Paľo si z nás, celej rodiny, urobil prču!

Macka, vyhrážajú sa mi tu už všeličím, ja somár, tou výpoveďou som si to pokazil, nech sa obhajca na mňa nehnevá, ale bol som v stave, že som si myslel, že to odo mňa chcú!! Predtým mi vyšetrovatelia povedali, že vraj tá Zimáková mala so mnou pomer a že hovorila, že som mal pomer aj s postihnutou (myslel **poškodenou - pozn.** aut.). **No svinstvo nad svinstvo. Verím, že to schválne motajú a vyjasnia.**

Tvoj Fero

Po prečítaní prvého motáku by sa mohlo zdať, že strata súdnosti inžiniera Čermana kulminovala okolo dátumu vzniku tejto písomnosti. Avšak obvineného

neschopnosť kriticky korigovať vlastný úsudok mala progresívny charakter. Bez najmenších pochybností o tom svedčí druhý, ešte trúfalejší moták, datovaný 17. septembra 1981. Začnime tým, že ho, tak ako ten prvý, uvedieme v plnom znení a potom k nemu pripojíme niekoľko vysvetľujúcich komentárov, založených na informáciách z operácie Kamera.

Marcelka moja drahá, toto vybav: V ten večer som sa stretol aj s obidvoma Francúzkami vo vchode v Lamači v Milanovom, a teda aj v Evinom dome Petra Kovára. Išiel som s obidvoma Francúzkami a ešte s niekým (nie je podstatné, či to bol len Dundy, Milan alebo obaja). Pri Petrovi som sa pristavil len ja s tými Francúzkami. Len ja som ho spoznal, ostatní šli ďalej do domu, aj Francúzky. Akurát, že na mňa zakričala jedna Francúzka. Mohol sa ma spýtať, napríklad že odkiaľ ideme a čo tu robím. Ja som mu mohol odpovedať, že tu mám s Tebou návštevu z Francie, že som sa bol s nimi zabaviť a že tu dostal Milan byt, že Ty si hore v byte a že tu prespíme a že ideme s nimi ráno na víkend do Nitry.

Na návštevu hore som ho nevolal, bolo už veľa hodín, on sa mohol ponáhľať na autobus alebo tam mohol s niekým byť (napríklad s terajšou Evou), to nech si už on premyslí, čo tam robil. Skrátka pamätá si len mňa a vie, že tam boli tie dve Francúzky - trochu mu ich pripomeň, myslím podobu.

Aj keď tam bol Milan, ten si ho nevšimol, išiel dnu do domu. Rozprával som sa s Petrom len veľmi krátko, vo vchode bolo prítmie, preto som ho ťažko spoznal aj ja. Dátum si nemusí pamätať, bolo to však v lete, pamätať si však musí podľa toho, že som mu hovoril, že ideme na víkend do Nitry aj s Francúzkami, že to bolo v piatok a aj on si mohol uvedomiť, že nemusí ísť na druhy deň do roboty. Teda v tom vestibule mohol byť aj s terajšou Evou alebo išli od nej alebo ju bol len vyprevadiť. To nech si premyslí, ako je to najpravdepodobnejšie. Eva tam už dúfam bývala!!! Teda nech si to aj s Evou dobre premyslia, nech si premyslia, či neboli v tom čase (9. 7.1976) v noci mimo Bratislavy. Verím, že neboli nikde mimo Bratislavy. Robili v telke. Kde išli z Lamača, nech si premyslí, ak by sa ho pýtali (asi domov).

Nech o tomto nikomu nehovoria (ani Ingride). Keď si to premyslia a bude ochotný urobiť výpoveď v tomto zmysle, tak urob nasledovný odkaz: Eve sa narodilo dievča alebo chlapec a toto mi odkáž

napríklad **po obhajcovi (ten ani nemusí vedieť, o čo idei). Na základe tohto odkazu ja vypoviem len toto: Pamätám si, že aom | Francúzkami stretol v Lamači vo vchode Petra Kovára. Nič viac.** Ostatné **môže podľa seba prispôsobiť, ako to mohlo byť, kaby bol** vyzvaný **k výpovedi. Dúfam, že bude kamarát, veď ide len o potvrdenie pravdy! Pre informáciu mu pripomeň, že sme ho raz po odchode Francúzok stretli my dvaja v Lamači, keď mal vypitá a išiel od toho gynekológa, možno by bolo vhodné, aby si spomenul najprv na to** a **až potom na stretnutie so mnou a dvoma Francúzkami vo vestibule Milanovho domu (pri výsluchu).**

Najlepšie by bolo, keby vedel, že 9. 7.1976 nemohol byť a telky niekde v exteriéri (aj Eva) mimo Bratislavy v noci cca okolo polnoci a že boli teda v Blave. Ako sme my prišli, si nepamfitá! Len stretnutie vo vestibule! Zavolaj mu z búdky do roboty, nech ihneď príde za tebou (myslím lepšie zatiaľ bez Evy). Radšej nikomu o **tom nehovor, ani oni, nech si to nechajú pre seba, aby neboli Ävplyvňovaní.**

Videl som Vás na fotkách, Bte zlaté. Pošli mi touto cestou pilule, aké Ti budú povedané (nie Je to nutnosť).

Konečne už sa presvedčili, že si bola v ten večer v Lamači, a nie v Nitre! Ak mi nič neodkážeš o Eve, tak Je Jasné, že nebudem o ňom nič vypovedať. Ak hocičo o Eve, tak budem. Píšem stále o Eve, terajšej jeho manželke. Ahoj, moja láska.

F.

Na základe mojej výpovede ho potom vypočujú.

Po prečítaní tejto väzenskej spisby, plnej návodov na krivú výpoveď a ovplyvňovanie (či presnejšie vyrábanie) svedkov, si najprv povedzme, kto je Peter Kovár a prečo sa stal súčasťou spletitého príbehu o prípade Ľudmily Cervanovej.

Bývalý asistent kamery zo Slovenskej televízie Peter Kovár bol rozpracovaný aj v rámci akcie Kamera. Nielen preto, že sa jeho meno skloňovalo v podozrivých súvislostiach v Čermanovom motáku. Pán Kovár sa totiž dostal do hľadáčika tejto kriminalistickej operácie hneď dva dní po dni D, keď boli **15.** júna 1981 zadržaní viacerí páchatelia a kľúčoví svedkovia.

Bezpečnostné orgány o Petrovi Kovárovi zistili, že býval v bytovom dome **na** Heyrovského ulici 14 v Lamači. Teda v presne tom istom paneláku, v ktorom mal k dispozícii sestrin dvojizbový byt Milan Andrášik. Netreba preto

vysvetľovať, prečo sa objavil v Čermanovej nie práve vydarenej slohovej práci, určenej pre zraky jeho manželky.

0 Kováťovi, narodenom v roku 1950, bolo ďalej zistené, že je rozvedený a znova sa oženil. Jeho druhou manželkou bola Eva Kovárová, rodená Pergerová. Pracovala v Slovenskej televízii na pozícii optičky. Aj táto informácia korešponduje s tým, čo napísal Čerman manželke do nikdy nedoručeného tajného listu.

Peter Kovár študoval v rokoch 1971 - 1972 na Vysokej škole ekonomickej, ale štúdium nedokončil. Previerkami sa podarilo zistiť aj to, že jeho otec bol príslušníkom 3. odboru XII. správy Federálneho ministerstva vnútra, teda Štátnej bezpečnosti. Útvar, na ktorom pôsobil, mal v referáte ochranu ekonomických záujmov štátu.

V zázname o previerke Petra Kovára, ktorý tvorí súčasť spisového materiálu akcie Kamera, sa o tomto Čermanovom potenciálnom svedkovi uvádza: „Počas pôsobenia v televízii po stránke pracovnej nebol dobre hodnotený. Nemal dobrú pracovnú morálku. V kolektíve na pracovisku nebol obľúbený pre jeho povýšenecké chovanie. Keď bol riešený pre pracovnú nedisciplinovanosť, prehlásil, že jeho otec mu všetko zariadi - vybaví, lebo je veľký funkcionár na ministerstve vnútra." Toto nie práve povzbudivé hodnotenie nemá na posudzovanie prípadu Ľudmily Cervanovej žiaden významný vplyv, no na druhej strane vhodne dokresľuje, v akých kruhoch sa pohybovali vrahovia mladej medičky, ktorí zásadne odmietajú tvrdenie, že boli takzvanou zlatou mládežou z papalášskych rodín. Podľa politika a publicistu Šebeja je takéto vykresľovanie vrahov z Nitry súčasťou komplotu eštebákov proti nevinným mladým ľuďom.

Vráťme sa však naspäť k obsahu zadržaného motáku a k jeho hlavnej postave Petrovi Kováťovi. Čerman si na tohto známeho v septembri 1981, keď už bol tretí mesiac vo vyšetrovacej väzbe, nespomenul náhodou. Všetko nasvedčuje tonou, že keď mu nevyšla emigrácia na Západ cez Juhosláviu, pochopil vážnosť situácie a začal pracovať na pláne, ako uniknúť trestu za skutky spáchané na bezbrannej Ľudmile Cervanovej. Keď bol 15. júna 1981 zadržaný a odvedený do cely predbežného zadržania a neskôr bola naňho uvalená väzba, vonku, na slobode, sa rozbehla mašinéria záchrany ohrozeného manžela, otca a zaťa. Nepochybne aj preto sa mohlo stať, že 17. júna 1981 sledovací útvar Zvláštneho odboru Verejnej bezpečnosti pri krajskej správe zaznamenal neobyčajné stretnutie Marcely Čermanovej s Petrom Kovárom. Záznam zo sledovania, ktorý vyhotovil náčelník zvláštneho oddelenia podplukovník Ferdinand Sedlák, aj naďalej používa na označenie Čermana krycie meno Fero. S vedomím tohto faktu je potrebné čítať aj nasledovanú pasáž mimoriadne cenného záznamu:

O 21:45 bola zachytená Ferova manželka, ako vychádza x pasáže Luxor, kde **sa nachádza Slovensky fond výtvarných umení,** v spoločnosti **neznámeho muža, asi 35-ročného, 175 cm vysokého,** čiernych **vlasov. Spolu prešli na Leningradskú ulicu, kde** nastúpili do **motorového vozidla Fiat 127, červenej farby, štátnej** poznávacej značky **BAE 84 - 90, ktoré tu bolo zaparkované. Odtiaľto sa** zaviezli do **Ferovho bytu. V priebehu doby sledovania sa Ferova manželka** viackrát **prechádzala po balkóne svojho bytu, pričom sa pozerala** po okolí. **Majiteľa uvedeného vozidla budeme uvádzať ako styk č. 2#** 0 01:00 **hod. sa vo Ferovom byte zhaslo svetlo pričom styk ô. 2 ostal** u Fera. **01:30 bolo sledovanie prerušené.**

Následná lustrácia motorového vozidla a ustanovenie jeho maiiteľa ukázali, že .styk £. 2“, tridsiatnik s tmavými vlasmi, je Peter Kovár, ktorý v roku 1976 býval na Heyrovského ulici 14. Presne tam, kde sa údajne mali v noci z9. na 10. júla do štvrtej hodiny rannej v kuchyni dvojizbového bytu pri reprodukovanej hudbe nahlas rozprávať sestry Cohenové s Milanom Andrášikom a Františkom Čermanom.

Keby niekoho záznam zo sledovania zvádzal k predstavám, že po zhasnutí svetiel sa v neprítomnosti zadržaného manžela Marcela čermanová oddávala nelegitímnym erotickým radovánkam, mal by si pripomenúť, Že v tom čase bola vo vysokom štádiu tehotenstva a v očakávaní skorého narodenia druhého potomka. Preto je oveľa pravdepodobnejšie a pravde mimoriadne podobne, že pani Čermanová hlboko do noci preberala s Petrom Kovárom plaň. ktorý vymyslel jej manžel František tesne pred tým, ako sa ocitol vo vážení. Zadržaný moták zo 17. septembra 1981 mal byť iba operačnou smernicou, ktorá sa však dostala do rúk „nepriateľa", a preto nemohla byť vykonaná.

Netreba azda zdôrazňovať, že odhalenie motáku znamenalo koniec nádeji na to, že Kovár môže (vy)robiť Čermanovi falošné alibi so zdaním dôveryhodnosti. Nezaškodí však poukázať na niektoré slabé miesta, ktorými obvinený pán inžinier usvedčil seba samého z toho, že nehľadal dôkaz potvrdzujúci jeho nevinu, ale lži-svedka, ktorý by mu pomohol vybŕdnuť z čoraz tesnejšieho zovretia slučky zničujúcich svedeckých výpovedí a doznaní sa spolupáchateľov.

Už prvá veta motáku obsahuje podozrivé slovné spojenie „vybav toto*. Keby v inkriminovanú noc Čerman naozaj stretol vo vchode bloku na Heyrovského 14 Petra Kovára, jeho manželka by nič nemusela vybavovať. Stačilo by, keby obvinený procesné konformným spôsobom požiadal vyšetrovateľa, aby vypočul tohto svedka.

Nemá zmysel pozastavovať sa nad strojeným popisom nikdy neuskutočneného stretnutia, pretože jeho umelosť je evidentná. Čerman pri utajenom písaní motáku zrejme nepostrehol, ako si protirečí. V jednej pasáži sa odvoláva na to, že od Kovára predsa nič zlé nechce, pretože ide o spravodlivú vec. „Dúfam, že bude kamarát, veď ide len o potvrdenie pravdy!" zdôraznil. No na viacerých miestach zase vyjadroval obavu, že jeho konštrukcia by sá mohla zrútiť, ak by sa ukázalo, že kamarát Kovár a jeho manželka Eva v kritickom čase na Heyrovského nebývali alebo mohli byť pracovne mimo Bratislavy: „Eva tam už dúfam bývala!!! Teda nech si to aj s Evou dobre premyslia, nech si premyslia, či neboli v tom čase (9. 7.1976) v noci mimo Bratislavy. Verím, že neboli nikde mimo Bratislavy." A o niekoľko riadkov nižšie sa k tejto téme vracia znova. Pociťuje ju ako slabé miesto svojho plánu, a preto úzkostné lamentuje: „Najlepšie by bolo, keby vedel, že 9. 7.1976 nemohol byť z telky niekde v exteriéri (aj Eva) mimo Bratislavy v noci cca okolo polnoci a že boli teda v Blave. Ako sme my prišli, si nepamätá! Len stretnutie vo vestibule!“

Je obrovskou záhadou, prečo sa citáty z týchto písomností nikdy nedostali na stránky novín a do vysielania elektronických médií. V ich produkcii jednostranne a tendenčne prevažovali a dodnes prevažujú argumentačné figúry obhajoby usvedčených vrahov. Možno súhlasiť s námietkou, že akcia Kamera nie je novinárom prístupná, ale zadržané motáky sú súčasťou spisového materiálu z oficiálneho vyšetrovania a najmä propagandisti zo žurnálu Týždeň z neho hojne čerpajú. Tak prečo si nikdy nevšimli, že ich *protégé* František Čerman sa usvedčil sám a úplne dobrovoľne, aj keď jeho úmysel bol, pochopiteľne, úplne opačný?

Keďže rečnícke otázky odpovede nepotrebujú, vráťme sa v rámci tejto kapitoly naposledy k dokumentácii z akcie Kamera. Bol október 1981 a situácia Františka Čermana bola neradostná. Kombinácie a úvahy mu nevyšli, práve naopak, potvrdili, že silou-mocou, avšak neúspešne sa usiluje kamuflovať svoj podiel na únose, znásilnení a zavraždení Ľudmily Cervanovej. Ďalšie výsluchy nemali veľký zmysel, a preto už ani nebol predvádzaný pred vyšetrovateľa. Rozhodne však stálo za to naďalej dokumentovať jeho myšlienkové pochody a horúčkovité aktivity, zamerané na záchranu pred blížiacim sa trestom. Kapitán Kamil Čapkovič odstúpil 15. októbra 1981 kolegom z Verejnej bezpečnosti agentúrny záznam, v ktorom sa o Čermanovi uvádzali ďalšie pozoruhodné skutočnosti: „Vyjadril sa, že príslušníka Pálku, ktorý ho za prípad Cervanová vyšetroval, dá cestou svokra zlikvidovať. (...) Vraj bezpečnosť len dedukuje, čo vyčítal aj z jeho posledného uznesenia o zamiétnutí prepustenia z väzby a o prípade Cervanová nič nevie. Stále sa bude oháňať Francúzkami." Len pre

poriadok uveďme, že svokor, na ktorého sa tak veľmi spoliehal, bol podplukovník Bóna, šéf rady bezpečnosti pri Okresnom národnom výbore v Nitre.

V zázname sa traktujú aj Čermanove výlevy o kontaktoch so Štátnou bezpečnosťou. Sú veľmi poučné, pretože dokumentujú, že kým bol pán inžinier na slobode, sľuboval si od tejto spolupráce ktoviečo. Kapitán Čapkovič zachytil hlásenie agenta v tejto súvislosti takto:

Doma pod televízorom má papierik, na ktorom je podpis príslušníka Štátnej bezpečnosti, ktorý mu sľúbil kontakt s Francúzkami pod zámienkou, že mu cez ne niečo zistí. Príslušník ho mal nahovárať na spoluprácu a aj Turzo mal hovoriť Bónovi, aby ôerman spoluprácu prijal.

Tretí citát z agentúrneho záznamu s dátumom 15. októbra 1981 potvrdzuje, že Čerman vyšetrovateľov nehanebne klamal:

K albumu, ktorý mu vyšetrovatelia ukázali, povedal, že na poslednej strane boli tri fotografie a medzi nimi bola aj nebohá. On však nedal najavo, že ju pozná.

A štvrtý, najotrasnejší výrok Františka Čermana, zachytený v zázname kapitána Čapkoviča, dokladá, akým morálnym bahnom bolo obťažkané myslenie jeho autora:

0 celom prípade začala ako prvá rozprávať Beňová, ktorá by mala byť zlikvidovaná.

Súdni znalci z odboru psychológie sa nemýlili. A to ani nepoznali (lebo ani nepotrebovali) agentúrne záznamy z akcie Kamera. František Čerman bol psychopatická osobnosť s prevládajúcou racionálnou zložkou, ktorá nebola korigovaná vyššími morálnymi a sociálnymi citmi.

Príležitosť vysvetliť obsah dvoch mimoriadne podozrivých motákov dostal na výsluchu 4. novembra 1981. Odmietol vypovedať, pretože jeho advokát sa na výsluch, o konaní ktorého bol vopred informovaný, nedostavil. Ďalšiu možnosť preto dostal 13. novembra. Nebol veľmi zhovorčivý, o motákoch povedal, že „sú to moje poznámky, ktoré nemali nič iné urobiť, len podporiť pravdu". Zároveň však odmietol odpovedať na otázku, či zadržané písomnosti plánoval doručiť manželke. Posledný výsluch v rámci prípravného konania

Čerman absolvoval 8. decembra 1981. Z hľadiska vyšetrovania nepriniesol nič nové. Pre obvineného však bolo nepochybne novinou, keď mu vyšetrovateľ doručil uznesenie o rozšírení trestného stíhania o trestný čin porušovania domovej slobody, ktorého sa s ďalšími spolupáchateľmi dopustil tým, že bez vedomia majiteľky domu na Varínskej ulici 16 si v tomto objekte usporiadali hanebný žúr. Inžinier Čerman proti obvineniu podal sťažnosť, ale nebolo mu to nič platné.

Mediálni patróni siedmich vrahov neprežite šíria klamstvá svojich klientov. Do ich repertoáru patria falošné náreky, že svedkovia boli k usvedčujúcim výpovediam a páchatelia k priznaniam prinútení psychickým a fyzickým nátlakom. Neexistenciou dôkazov, ktoré by tieto obvinenia potvrdzovali, sa vôbec netrápia. Majú vo veci úplne jasno. Komunistický režim bol zločinecký a pri vypočúvaní vo vyšetrovacej väzbe používal brutálne metódy, fyzické a psychické mučenie nevynímajúc. Niečo veľmi podobné napísal napríklad šéfredaktor magazínu Týždeň vo vydaní z 13. októbra 2014, keď Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, že práva vrahov Ľudmily Cervanovej na spravodlivý proces neboli porušené. Keby sme akceptovali Hríbovú propagandistickú rétoriku, museli by sme pripustiť, že všetci odsúdení medzi rokmi 1948 (alebo už 1946?) 1 1989 sedeli nespravodlivo. Lenže to je už na prvý pohľad nezmysel, pretože aj v čase najväčšieho bezprávia v 50. rokoch boli vyšetrované a trestané vraždy a s politikou či komunistickou ideológiu to nemalo nič spoločné. Nehovoriac o tom, že to, čo bolo možné v rokoch 50., bolo vylúčené na počiatku rokov 80., keď sa partia siedmich Nitranov dostala do rúk spravodlivosti.

Súčasťou argumentácie, založenej na zločinnosti komunistického režimu, je ďalšie ideologické, a preto exaktne nepodložené tvrdenie, že všetky rozsudky spred roka 1989 i po ňom, ktoré poslali vrahov Ľudmily Cervanovej oprávnene do žalára, sú výsledkom pôsobenia slovenskej justičnej mafie. Aj to odznelo v spomínanom Hríbovom článku, uverejnenom pod titulkom *Bol Štrasburg o Nitranoch?*. Problémom tohto textu však nie je iba jeho úboho ideologická argumentácia, ale aj otvorené drukovanie jeho autora a šéfredaktora Týždňa usvedčeným vrahom.

„Poznám už odsúdených Nitranov osobne, s viacerými sa máme vzájomne v úcte a Fera Čermana považujem za svojho priateľa. Vždy, keď je Fero v našej redakcii na káve a po chodbe behá jeho roztomilý pes Bady, mám krajší deň," napísal vtedy, v októbri 2014, Štefan Hríb. Propagandu zvládol dokonale ako veľkí majstri tohto remesla, ktorí najväčším zloduchom v moderných dejinách odporúčali fotografovať sa s domácimi miláčikmi. Údajne to poľudšťuje a vynikajúco zaberá na masy.

Samozrejme, je to vec šéfredaktorovho osobného vkusu, či považuje Františka Čermana, ktorého familiárne volá Fero, za svojho priateľa. A tiež je to jeho estetická preferencia, že má krásny deň, keď ho na pracovisku navštívi usvedčený vrah s milým psíkom. Avšak keď z toho robí gesto morálneho vzdoru voči nespravodlivosti, potom ide o neodpustiteľné zlyhanie. Keby išlo iba o Štefana Hríba, nebol by dôvod sa o tejto epizóde rozširovať. Avšak tento novinár roky formuje verejnú mienku. A v prípade Ľudmily Cervanovej ju očividne deformuje, čím'pácha nemalé spoločenské škody.

František Čerman účasťou na zločinoch, za ktoré bol odsúdený, ale aj bezohľadným a cynickým správaním sa počas celého trestného konania potvrdzoval, že súdni znalci ho diagnostikovali správne a nemýlili sa. Mali pravdu aj preto, lebo dodnes neprejavil ani len štipku súcitu s obeťou a jej rodičmi, a najmä matkou Margarétou Cervanovou. Dokonca nemal súcit ani s vlastnými druhmi a jednu zo svedkýň, ako dokazuje akcia Kamera, chcel zlikvidovať. Tá svedkyňa sa volala Nadežda Beňová, ktorá sa neskôr, pre mnohých nepochopiteľne, stala jeho druhou manželkou. Ak je tento človek priateľom Štefana Hríba, treba to rešpektovať, pretože priateľstvo je posvätná vec. Lenže posvätné sú aj úcta k faktom a pravde. A keď sa dostanú tieto dva princípy do kolízie, Štefan Hríb nás presvedča, že vrah je dobrý chalan, lebo je to jeho kamarát, a navyše má aj roztomilého psíka.

9. kapitola

JURA) LACHMAN, PÁCHATEĽ, KTORÝ VRAJ VŠETKO PRESPAL

Spomedzi siedmich páchateľov mal Juraj Láchman najnižší sociálny pôvod, najhoršie vzdelanie a najslabší intelekt. A predsa bol v dvoch ohľadoch najlepší. Zvolil si najúčinnejšiu obhajobu a mal najpriaznivejšiu sociálnu prognózu.

Juraj Lachman pochádzal z úradníckej rodiny, jeho rodičia neboli stranícky angažovaní a ani na pomery bývalého režimu neoplývali žiadnym zvláštnym bohatstvom. Ich syn Juraj sa vyučil za elektromechanika a pracoval ako strojník vo Vodohospodárskych stavbách. Keď bol obvinený v prípade Ľudmily Cervanovej, mal necelých 28 rokov. Lachman bol od roku 1980 ženatý s Nadeždou Lachmanovou, rodenou Fáberovou, s ktorou mal dcérku Ľubicu.

Aj tohto obvineného podrobili súdni znalci z oblasti psychológie Gejza Dobrôtka a Milena Kováčiková-Kočišová psychodiagnostickému posudzovaniu. Zistili o ňom mnoho zaujímavých detailov. Z hľadiska pochopenia jeho motivácií je dôležité vedieť, že podľa znalcov mal Lachman tak trochu zvláštny vzťah k skupine Nitranov, s ktorou sa podieľal na znásilnení a vražde mladej medičky. Bol robotník a veľmi si vážil, že aj napriek tomuto sociálnemu postaveniu ho brali ako seberovného partnera či už budúci promovaní inžinierí,alebo budúci filmový kameraman. Práve z vďačnosti za prijatie do skupiny nekriticky prijímal autoritu vzdelanejších a sociálne lepšie situovaných kamarátov.

Docent Dobrôtka a doktorka Kováčiková-Kočišová zistili, že Lachman mal |Q 100, čo zodpovedá intelektovým schopnostiam v medziach normy, konkrétne v pásme priemeru. Podľa ich odborného názoru impulzívnosť konania nepatrila k charakteristickým črtám osobnosti obvineného, avšak mal tendenciu podliehať túžbam po zážitkoch a túžbam po vyniknutí či upozornení na seba. Lachmana definovali ako skromnejšie diferencovanú, avšak životaschopnú a usilovnú osobnosť.

Ďalšími črtami jeho osobnosti boli na jednej strane zmysel pre realitu a neistota, nedostatok sebavedomia a dokonca aj pocit menejcennosti na strane druhej. V oblasti citov vynikal ich nedostatkom. Lachman bol podľa znaleckého posudku citovo plochý človek, „akoby bol emocionálne neúčastný toho, čo reprodukuje". Znalci doslova uviedli, že u obvineného „chýba prepojenie medzi obsahom asociácií a kvalitou emocionálneho prežívania".

Nedostatok emocionálnej hĺbky a prvoplánový vzťah k svetu dokumentujú aj ďalšie hodnotiace úsudky z Lachmanovho psychodiagnostického posudku: „Manifestuje sa jednostranné myslenie, nedostatok významového bohatstva a významových súvislostí prežívaných obsahov. (...) Štrukturálne ochudobnenie osobnosti sa prejavuje hlavne v oblasti citovej a emocionálnej reaktivity." Z tohto pohľadu bol preto Lachman označený za mierne abnormnú bytosť, avšak v jeho osobnosti neboli prítomné psychopatické príznaky.

Ako sme už uviedli, súdni znalci veľmi správne postrehli, akým zvláštnym putom bol Lachman fixovaný na skupinu spolupáchateľov z Nitry. V tejto súvislosti do posudku vložili aj túto poznámku:

Obvinený Juraj Lachman je zo skupiny spoluobvinených jediný, ktorý nepochádza zo sociálne privilegovanej rodiny 1 okolnosť, ktorá nie je irelevantná pre pochopenie jeho postojov k spoluobvineným. Jeho neochota vypovedať a naivné argumentovanie, že v kritický čas spal, sú motivované okrem obrany obvineného aj solidaritou k priateľom (najmä Brázdovi a Kocúrovi), aj keď sa od nich napokon dištancuje odsúdením trestného činu a rozhodnutím vypovedať k veci s výhradou, že z toho nevyplynie trest smrti pre Kocúra.

Práve skutočnosť, že Lachman sa spočiatku usiloval chrániť svojich kamarátov, znalci vyzdvihli ako jeho dobrú povahovú črtu, aj keď z hľadiska trestného práva išlo o porušenie zákona. Podľa ich mienky toto konanie dokazovalo, že sa solidarizoval s priateľmi a správal sa k nim fér napriek tomu, že ich čin odsudzoval.

.Celkovo ide o neustálenú, vo svojom štrukturálnom dozrievaní zaostávajúcu, skoro ešte juvenilnú osobnosť, nezrelú, ešte hľadajúcu oporu v neistote | nie je doriešený proces identifikácie s definitívnym vzorovým partnerom," napísali docent Dobrôtka a doktorka Kováčiková-Kočišová. Toto zistenie signalizovalo dve možnosti, jednak nádej, že počas výkonu trestu a po ňom si nájde Lachman pozitívny životný vzor, a jednak nebezpečenstvo, že práve vo výkone trestu sa jeho nedozretá osobnosť primkne k patologicky kriminálnym typom. Napriek tejto dvojznačnej možnosti a napriek jeho osobnostnej nezrelosti znalci konštatovali, že Juraj Lachman má dostatok vnútorných rezerv na to, aby sa pod vplyvom moderných techník resocializácie plnohodnotne začlenil po výkone trestu do spoločnosti a nebol pre ňu hrozbou.

Pred vyšetrovateľa sa Juraj Lachman dostal najprv ako svedok, neskôr ako podozrivý a 8. júla 1981 vypovedal ako obvinený. V postavení svedka vypovedal 23., 25., 26. a 29. júna, pričom bol dvakrát zadržaný. Prvý raz 23. júna, a keď bol zo zadržania prepustený, vyšetrovateľ ho podrobil konfrontácii so svedkom Petrom Okenkom. Pri tomto úkone vyšlo najavo, že Lachman zámerne zamlčiava okolnosti súvisiace s prípadom Ľudmily Cervanovej, a preto bol druhýkrát zadržaný 25. júna. Na druhý deň bol znova prepustený a jeho vypočúvanie ako svedka pokračovalo až do 29. júna.

Svedectvá juraja Lachmana v podstate nič neobjasňovali. Iba dokazovali, že sa usiluje popis udalostí prispôsobovať vo svoj prospech a nehovoriť všetko, čo vie. Spočiatku bol ochotný pripustiť len to, že sa poznal s Romanom Brázdom, Milošom Kocúrom, Milanom Andrášikom a Františkom Čermanom. Podotkol, že Andrášika poznal lepšie ako Čermana, pretože toho nepoznal ani podľa krstného mena. Bol však ochotný odprisahať, že s touto partiou v živote nebol na diskotéke v Bratislave.

O niečo neskôr Lachman pripustil, že v letných mesiacoch roku 1976 mohol byť v Mlynskej doline, kde sa práve konala nejaká diskotéka, ale on, Lachman, a jeho kamarát Brázda o tancovačku nejavili záujem, a preto išli s inou partiou kamsi popíjať. Tiež pripustil, že v minulosti bol u Andrášika a Čermana na priváte, ale vtedy išlo iba o pánsku jazdu spojenú s pitím alkoholu. Dokonca nakreslil aj pôdorys miestnosti a rozostavenie nábytku v izbe, ktorú zdieľali Andrášik s Čermanom.

Po konfrontácii s Petrom Okenkom, ktorá sa uskutočnila 25. júna 1981, si bol Lachman ochotný spomenúť, že sa spolu s týmto svedkom a kamarátom Romanom Brázdom viezol v lete roku 1976 do Bratislavy. Tiež sa mu zázračne v mysli vybavilo, že s oboma v hlavnom meste zapadli do vinárne a popíjali, čím sa sčasti pridal k Okenkovmu svedectvu, ktoré zásadným spôsobom po-

mohlo objasniť prípad vraždy Ľudmily Cervanovej. Lenže Lachman si chcel pamätať iba na cestu z Nitry do Bratislavy a na konzumáciu vína. Potom už len tvrdil, že robil spoločnosť Brázdoví, ktorý si v Bratislave vybavoval súkromné záležitosti.

Na druhý deň po konfrontácii sa vyšetrovateľ Vladimír Lamačka opýtal svedka Juraja Lachmana, prečo si pod vplyvom tvrdení Petra Okenku spomenul na cestu z Nitry do Bratislavy a na spoločné popíjanie, ale na diskotéku nie, aj keď tento druhý svedok jasne povedal, že ho tam videl. „Toto mi nehovorí nič. To sa mi všetko stratilo v pamäti, mám potom nejaké šero. Ďalej si nespomínam. Nemôžem, preboha, k tomu už nič dodať," znela Lachmanova odpoveď.

Rovnako strojníkovi z Vodohospodárskych stavieb pamäť neslúžila ani počas svedeckej výpovede 29. júna 1981. Z jeho formulácií však bolo jasné, že je nervózny a stráca pôdu pod nohami. „Absolútne vedome nezatajujem nijakú okolnosť, keby som niečo vedel, tak okamžite by som toto vypovedal pri výsluchu. Nespomínam si absolútne na diskotéku, pripúšťam, že som bol pri nejakej takejto príležitosti, pripúšťam, že takéto niečo sa mohlo prihodiť, ale si na toto nespomínam. (...) Nemám čo teda vypovedať, keď si už na toto nespomínam, a klamať vám nechcem a ani nebudem," dušoval sa Lachman. A poručík Lamačka veľmi dobre vedel, že ho klame.

Preto si 7. júla vyšetrovateľ pána Lachmana predvolal znova na výsluch. Tentoraz už nie ako svedka. Keď si Juraj Lachman prečítal prvú stranu zápisnice, kde bolo uvedené, že je podozrivý, že bol pomocníkom pri vražde Ľudmily Cervanovej, odmietol ju podpísať a zároveň odoprel aj vypovedať. Poručík Lamačka mu preto dôkladne objasnil predmet výsluchu. Lachman sa potom umúdril, poučenie podpísal a začal vypovedať.

V priebehu výsluchu začal oproti predchádzajúcim výpovediam mierne upravovať postoj k veci. Uviedol: „Je možné, že som bol na diskotéke potom, po odchode z vinárne, avšak sám si na to nespomínam, pripúšťam to na základe konfrontácie s Okenkom." Lenže z priebehu diskotéky si údajne nič nepamätal a nič mu neutkvelo v pamäti, čo v preklade znamená, že si jednoducho na nič nechcel spomenúť, pretože to považoval za správnu stratégiu.

Aj k samotnému prípadu sa postavil veľmi vlažne. „O prípade vraždy Cervanovej viem len z počutia od ľudí," tvrdil. No následne sa priznal, že len nedávno sa stretol s Kocúrovou sestrou Dášou Luprichovou, ktorej sa pýtal, čo je s jej bratom. Odpovedala mu, že je vo väzbe. Na žiadosť vyšetrovateľa, aby charakterizoval Miloša Kocúra, povedal, že je to jeden z jeho najlepších kamarátov: „Mal rád alkohol a ženy, mal dosť frajeriek, môžem to porovnať tak, že keď som ja mal sedem, tak on mal sedemdesiat." Treba dodať, že v tomto

ohľade Lachman neklamal. Kocúra naozaj považoval za svojho dobrého priateľa a bol ochotný posedieť si aj o dva roky viac, len aby kamarát nedostal trest smrti.

0 deň neskôr, 8. júla 1981, bol Juraj Lachman v novej situácii. Po predvedení pred vyšetrovateľa mu bolo doručené obvinenie zo spolupáchateľstva na trestných činoch vraždy, znásilnenia a obmedzovania osobnej slobody. Obvinený do protokolu uviedol, že obvineniu porozumel, ale označil ho za nepravdivé, pretože sa takýchto činov nedopustil. Po zákonnom poučení si proti obvineniu podal sťažnosť.

Aj keď Lachman tvrdil, že nič z toho, čo je mu kladené za vinu, nespáchal, uvedomil si, že vyšetrovatelia vedia oveľa viac, než predpokladal. Zrejme pochopil, že sa nemôže naďalej tváriť ako úplne nevedomé neviniatko, a preto sa pri tomto výsluchu prvý raz rozhovoril. Nie o všetkom, samozrejme. Avšak dosť na to, aby bolo jasné, že je do prípadu Ľudmily Cervanovej bez najmenších pochýb namočený.

Lachman odrazu pripustil nielen to, že 9. júla 1976 išiel s Romanom Brázdom a Petrom Okenkom do Bratislavy, ale aj to, že v aute sa s nimi mohli viezť aj ďalšie osoby. Potvrdil, že v priebehu dňa navštívili Milana Andrášika v „nejakom zahraničnom obchode", čím očividne myslel podnik Omnia. Taktiež si spomenul, že keď popíjali víno, v tejto spoločnosti mohli byť nielen Brázda a Okenka, ale aj jeho najlepší priateľ Kocúr a pán inžinier Andrášik. Ba dokonca mohla byť počas toho reč o diskotéke v Mlynskej doline, kam, ako sa vyjadril obvinený Lachman, išiel pravdepodobne autom s kamarátom Brázdom.

Na diskotéke videl viacerých kamarátov z Nitry - Milana Andrášika, Romana Brázdu, Františka Čermana, Petra Okenku, Miloša Kocúra, Pavla Beďača a Stanislava Dúbravického. Boli tam aj dievčatá z Nitry, ale na mená si nespomínal, no vedel, že Čerman bol v UN1C klube v spoločnosti dvoch Francúzok.

Práve v súvislosti so zahraničnou návštevou podal Lachman vyšetrovateľom obzvlášť dôležitú informáciu:

...počas diskotéky mi Roman Brázda požičal auto, aby som išiel niekoho odviezť. So mnou išiel Stano Dúbravický a mám dojem, že tie dve Francúzky, ktoré išli s nami, a boli na diskotéke s ôermanom.

Ako ďalej uviedol, nepoznal Bratislavu, a preto nevedel uviesť, kam ich viezli, ale bol si istý, že na adresu, kde boli ubytované. Z viacerých výpovedí už vieme, že sestry Cohenové boli ubytované v Lamači na Heyrovského ulici číslo 14 v Andrášikovom dvojizbovom byte. Lachman si bol istý, že keď ich tam vy-

sadili, Francúzky sa s nimi naspäť na diskotéku nevrátili: „...išiel so mnou späť len Dúbravický, ktorý mi ukazoval aj cestu, nakoľko ja by som sám netrafil. Túto jazdu som absolvoval preto, lebo Brázda nechcel požičať Dúbravickému auto a mne dôveroval a auto mi požičal." Lachmanova výpoveď v tejto časti vecne nadväzovala na výpoveď Brázdovú a potvrdzovala fakt, že páni inžinieri Andrááik a Čerman z UNIC klubu nešli s Francúzkami do Lamača, ale niekam inam. Na Varínsku 16, kam uniesli Ľudmilu Cervanovú.

Nebolo to všetko, čo povedal, pretože vo výpovedi z 8. júla 1981 Juraj Lachman v opise udalostí kritického večera zvesela pokračoval ďalej:

Po návrate mňa a Dúbravického na diskotéku sme tam mohli zotrvať ešte asi jednu hodinu. Môžem povedať, že z menovaných známych z Nitry mali na diskotéke auto Roman Brázda a Pavol Beďač. Brázda mal Polski Fiat krémovej farby, Paľo Beďač, mám za to, že mal Fiat 600, pravdepodobne červenej farby. Je pravdepodobné, že ja som sedel spolu s Beďačom, a preto, keď sa hovorilo, že pôjdeme na privát, tak som išiel do jeho auta.

Takže odrazu si spomenul nielen na diskotéku, ale aj na to, že po nej sa išli | UNIC klubu zabávať ňa privát. Lachman dokonca vedel aj o Kocúrovom konflikte vo vestibule internátu, ale tvrdil, že nič bližšie mu o tom nebolo známe a zrejme o tejto udalosti od niekoho len počul.

Vyšetrovateľa, pochopiteľne, zaujímala, adresa privátu. Lachman uviedol, že podľa neho sa mohol nachádzať niekde v okolí Hotela Bratislava, čo síce nie je úplne presná lokalizácia, ale s ohľadom na jeho neznalosť hlavného mesta vcelku výstižná. Varínska ulica je vzdušnou čiarou iba niekoľko stoviek metrov od tohto hotela, a ako vysvitlo neskôr, Lachman si to zapamätal preto, lebo počas divokého žúru ho kumpáni poslali do ubytovacieho zariadenia nakúpiť ďalší alkohol. Obvinený si bol absolútne istý, že „tento privát bol určite Andrášika a Čermana".

• Lachmanova pravdovravnosť nebola bezhraničná. Len čo sa výsluch začal točiť okolo udalostí na priváte, začal si vymýšľať naivné lži. Povedal, že na priváte určite boli Andrášik, Čerman, Brázda, Dúbravický a on, ale nespomína si, či tam bol jeden z jeho najlepších kamarátov Kocúr. A ešte neuveriteľnejšie vyhlásil: „Nespomínam si, že tam boli ženy." A keďže tam nemali žiadnu spoločnosť opačného pohlavia, venovali sa popíjaniu alkoholu a podľa neho je pravdepodobné, že ho kamaráti poslali kúpiť ďalšie víno. Potom si mal Lachman ešte viac vypiť a zaspať. Zobudil sa údajne medzi 8:00 a 9:00 a pre ten deň

dal za výsluchom definitívnu bodku vyhlásením: „Môžem čestne prehlásiť, že o vražde, znásilnení nič neviem, ani som nič nezatajoval.“

Na ďalší výsluch bol obvinený Lachman predvedený hneď na druhý deň, teda presne na piate výročie zavraždenia Ľudmily Cervanovej. V tejto výpovedi z 9. júla 1981 spresnil, že privát sa nachádzal v tichej vilovej štvrti a dom mal štvorcový pôdorys. Tiež sa vyjadril, že počas celého dňa 9. júla 1976 vypil liter až dva vína. Na vyzvanie vyšetrovateľa opäť urobil nákres privátu. To zvládol celkom slušne, ale znova si nevedel spomenúť, čo tam počas žúru robil on a čo ostatní. Odôvodnil to tým, že keď sa vrátil z hotela Bratislava, kde bol kúpiť ďalšie víno, bol už unavený, a preto si ľahol spať.

Vyšetrovateľ Lamačka obvineného Lachmana vyzval, aby sa vyjadril k tej časti uznesenia, v ktorej je uvedené, že podával spolupáchateľom šnúru, ktorou bola zviazaná Ľudmila Cervanová. „To je vylúčené v tom smere, že by som vedel, že dávam túto šnúru na trestný čin," obhajoval sa Lachman.

Zrejme si neskôr uvedomil absurdnosť svojej odpovede, a preto ju pri ďalších výsluchoch rozšíril. Cervanovú údajne považoval za známu niektorého zo spolupáchateľov, ktorá sa len zdráhala súložiť pred očami ďalších osôb, a preto považoval epizódu so špagátom za súčasť nejakého vtipu. Počas tohto výsluchu však ešte stále popieral, že by si pamätal na prítomnosť žien na priváte. „Čo sa týka znásilnenia, tak toto absolútne vylučujem, ani som to nevidel, ani som to nepreviedol,“ tvrdil poručíkovi Lamačkovi.

Znovu vypovedal o deň neskôr. Tentoraz bol predvedený pred prokurátora Milana Valašíka, ktorý počas tohto úkonu zamietol Lachmanovu sťažnosť proti obvineniu a navyše rozhodol o jeho vzatí do vyšetrovacej väzby. Samotný výsluch nepriniesol z hľadiska prístupu obvineného nič nové. Prokurátorovi Valašíkovi zopakoval približne to, čo už povedal vyšetrovateľovi Lamačkovi. Drobné zmeny spočívali napríklad v tom, že do Mlynskej doliny nešiel s Brázdom na jeho aute, ale mestskou hromadnou dopravou, a tiež si tentokrát bol istý Kocúrovou prítomnosťou na priváte. Takmer rovnako vypovedal aj o odvoze Francúzok z diskotéky.

Lachman si bol pri výsluchu pred prokurátorom istý, že z diskotéky odišiel vo Fiate 600 Pavla Beďača, a keďže ani jeden z nich nepoznal cestu, dedukoval, že s nimi musela cestovať aj tretia osoba. Samozrejme, nevedel, respektíve nechcel si spomenúť, že to bol Stanislav Dúbravický. Aj pri tomto výsluchu sa vrátil k tomu, že na priváte sa iba pilo víno, a keď im došlo, poslali ho kúpiť ďalšie. Prokurátorovi Milanovi Valašíkovi tvrdil, že na nič ďalšie sa nepamätá, pretože išiel spať. A ak náhodou spať nešiel, tak cestoval do Nitry s Pavlom Beďačom v jeho aute.

Aj keď Lachman nehovoril pravdu a zamlčiaval o prípade vraždy mladej medičky dôležité okolnosti, prokurátorovi Valašíkovi znova a podrobnejšie rozpovedal, ako sa stretol so sestrou Miloša Kocúra, ktorá ho informovala o zadržaní jej brata. A tiež mu prezradila, že Kocúrov advokát zrejme vyvíja činnosť, aká sa nie celkom zhoduje s poslaním obhajcu v trestnom procese:

0 celej tejto veci som sa dozvedel asi dva dni potom, ako zatvorili Miloša Kocúra, ktorý je môj kamarát. Ja som išiel za jeho sestrou Dášou Luprichovou a ešte sme najprv mysleli, že Miloša zavreli za jeho ženu (v Kocúrovom manželstve dochádzalo k búrlivým incidentom - pozn. aut.). Až potom sa ma Luprichová pýtala, že či neviem, či v tom roku 1976 mohol byť Miloš v Bratislave. Potom som sa s Dášou Luprichovou stretol ešte raz, keď sa vrátila z Trenčína, kam viezla Dr. Bereseckého, advokáta z Nitry, za Milošom. Dáša mi hovorila, že od Bereseckého vie, že Miloš sa najprv priznal aj k tomu hádam, čo aj nespravil, ale teraz, ako už má advokáta, sa stavia k veci už ináč a že to predtým povedal, lebo bol po skúškach a po štátniciach bol psychicky slabší.

| citovaného Lachmanovho vyjadrenia pramenilo podozrenie, že Kocúrov obhajca svojho klienta inštruoval, aby zavádzal vyšetrovateľov a tým maril trestné konanie. Všetkým bolo jasné, že ak aj bol Miloš Kocúr po zadržaní mierne indisponovaný, jeho únavu nespôsobili štátnice, ale oslavy promócií, pri ktorých si spôsobil ťažké alkoholické opojenie. Aj preto prokurátor Milan Valašík upozornil JUDr. Béčku, ktorý zastupoval Lachmanovho obhajcu Štefana Detvaia, aby o týchto skutočnostiach zachovali mlčanlivosť.

Juraj Lachman vypovedal aj 13. a 17. júla 1981. Prvý výsluch sa až príliš podobal na nezmyselné bľabotanie, a preto ani nestojí za reč. Výpoveď zo 17. júla tiež nepriniesla z hľadiska vyšetrovania nič nové, avšak v zápisnici je zachytené zaujímavé rozprávanie o tom, ako sa v Nitre stávalo verejným tajomstvom, že za vraždou Ľudmily Cervanovej sú detičky a zaťovia z rodín okresných papalášov. Isteže, František Šebej, Marián Balázs, Martin Mojžiš, Andrej Bán, Ľuba Lesná a ďalší publicisti to budú považovať za dôsledok špinavej ešteb áckej kampane, avšak realita je aj napriek ich enormnému autorskému úsiliu taká, že šírenie tejto zvesti bolo spontánne a neorganizované.

„Po mojom prvom vypočúvaní a prepustení zo zadržania som stretol v Nitre Dana Bidelnicu a tento mi hovoril, že zistil celý prípad a že sú zadržaní štyria a obvinení z trestného činu vraždy a že sa aj priznali. Hovoril, že sú to deti

vplyvných ľudí z okresu, avšak nikoho nemenoval, nakoľko som mu povedal, že obaja vieme, o koho sa jedná. (...) Taktiež som sa náhodne dozvedel na Martinskej ulici, keď som odpočul rozhovor dvoch mužov, keď jeden vravel druhému, že chudáčisko Bóna bol vyšetrovaný kvôli zaťom, že bol tri dni zadržaný," nadiktoval do zápisnice Lachman. Výstižná je najmä jeho poznámka, že Bidelnica nikoho nemenoval, pretože mu obvinený „povedaJ, že obaja vieme, o koho sa jedná". A treba dodať, že Juraj Lachman to vedel takrečeno z prvej ruky.

Ako sme už videli, v rámci kriminalistickej akcie Kamera boli využívané viaceré spravodajské formy, metódy a prostriedky pri získavaní informácií o páchateľoch. Jedným z prostriedkov bolo napríklad nasadzovanie väzenskej agentúry do ciel, kde boli vo väzbe zadržiavaní obvinení v kauze Cervanová. Tajní spolupracovníci však nemohli zabezpečiť všetky dôležité poznatky a tiež nemohli zabezpečiť dostatočnú ochranu obvinených pred útokmi zo strany spoluväzňov. V kontexte hlučnej propagandy usvedčených vrahov, ktorá tvrdí pravý opak, to znie možno paradoxne, ale orgány Verejnej bezpečnosti mali naozaj eminentný záujem na tom, aby na obvinených nebolo páchané násilie. Aj preto boli ich cely obsadené technickými úkonmi, teda odpočúvacími zariadeniami, ktoré zabezpečovali nielen záznamy z väzenskej komunikácie, ale aj umožňovali počúvanie ich rozhovorov v reálnom čase. Pod takýmto dôkladným drobnohľadom Kamery boli všetci siedmi páchatelia, a preto dnes máme k dispozícii aj záznamy o tom, ako sa v cele správal a vystupoval Juraj Lachman.

Kamil Čapkovič v správe z 14. júla 1981 okrem iného hlásil, že celé osadenstvo cely požiadal, aby sa naňho nehnevali za jeho nedôveru, ale od bývalých väzňov počul, že sú medzi nimi aj takí, ktorí bezpečnosti vyzrádzajú obsah ich rozhovorov. K trestnej činnosti, z ktorej bol obvinený, sa vyjadroval spočiatku zdržanlivo a zväčša sa pridŕžal toho, čo v danom čase rozprával vyšetrovateľom.

Spravodajské rozpracovanie však odhaľovalo, že Lachman si protirečil, aj keď sa rozprával so spoluväzňami. Keď pred nimi popieral účasť na znásilnení Ľudmily Cervanovej, chytil sa do vlastných slov: „Vyjadruje sa, že on by nikdy nesúložil za prítomnosti tretej osoby, že je hanblivý. Na druhej strane v rozhovore uviedol, že keď pracoval v Tatrách, tak s kamarátom nabalili nejakú ženu a s touto spoločne súložili."

Hlásenie z 14. júla prinieslo ešte jeden zľahka groteskný postreh. Keďže bol obvinený z vraždy, Lachman sa bál o svoju reputáciu medzi spoluväzňami, a preto považoval za potrebné všetkých upokojiť. „Uisťoval ich, že ich nebude ohrozovať na živote," napísal do záznamu náčelník Čapkovič.

Ďalší záznam zo 17. júla 1981 dokumentuje, v akom duševnom zmätku bol Juraj Lachman, keď sa ocitol vo vyšetrovacej väzbe. Bez toho, aby sa ho na to niekto pýtal, sa spoluväzňom priznal, že v rokoch 1975 - 1977 chodieval s kamarátom Milošom Kocúrom na „lovy ľahkých žien" a úplne nezmyselne tvrdil, že „keď ho brali do väzby, tak si myslel, že ho zatkli za špionáž". V hlásení kapitána Čapkoviča sa nachádzajú aj ďalšie Lachmanove perly. Na jednej strane spoluväzňov presviedčal, že ak by bola na priváte Ľudmila Cervanová, musel by si to pamätať. A v opačnom prípade musel spať. No na inom mieste sa zase uvádza: „Ďalej sa vyjadril, že v Nitre urobia ľudia z neho kanibala, pretože Cervanovej odrezal prsník." Lachman si zrejme neuvedomil, že ak spal, nemohol nikoho zbaviť prsníka. Nehľadiac na to, že medičkino telo bolo síce zohavené rozkladom, ale pri obhliadke na mieste nálezu ani pri pitve žiadne stopy po amputácii zistené neboli. Záznam obsahuje aj jednu zaujímavú zmienku o aktívnej úlohe, ktorú v tomto prípade zohrával advokát JUDr. Škrovina. Juraj Lachman podľa tohto dokumentu komentoval Kocúrovho obhajcu takto: „Ku Škrovinovi sa vyjadril, že tento ho obhajoval pri bezpodielovom spoluvlastníctve manželov a tento aj vyhral. Škrovina je v sústavnom styku so všetkými rodinami jeho spoločníkov." Pri pozornom čítaní týchto dvoch viet nám neušlo, že Lachman nielen poukázal na emisársku funkciu doktora Škrovinu, ale použitím slova spoločníci sa implicitne zaradil do skupiny páchateľov vraždy Ľudmily Cervanovej.

Po dlhšom čase bol Juraj Lachman predvedený na výsluch 14. júla 1981, počas ktorého odpovedal na otázky poručíka Lamačku, a je potrebné dopredu konštatovať, že zo strany obvineného išlo o veľmi zmätené výroky.

Napríklad na otázku, či bola na priváte nejaká žena, odpovedal tak, akoby študoval dialektiku u inžiniera Čermana: „Neviem, či tam bola nejaká žena, mohla tam byť, avšak nejavila žiadne stopy, že by tam bola nasilu. Popis a čo tam robila, nemôžem povedať." Normálna odpoveď mohla znieť iba áno, nie alebo neviem. Ale odpoveď typu *neviem, ale možno, a ak áno, tak potom určite bez známok násilia* bola neklamným znakom, že obvinený klame a zamlčiava fakty.

Vyšetrovateľ Lamačka preto Lachmanovi citoval výpoveď jeho priateľa Kocúra, ktorý priznal, že počas zábavy na priváte došlo k násilnému vyzlečeniu Ľudmily Cervanovej a že pri tom akte bol aj on. Keď si to vypočul, Lachman odrazu nepopieral, že tam videl osobu ženského pohlavia, iba sa dôrazne bránil: „Ja som sa tejto ženy nedotkol. Kto ju vyzliekal, vám neviem povedať."

Vzhľadom na túto odpoveď odporujúcu predchádzajúcemu tvrdeniu bol Lachman vyšetrovateľom logicky postavený pred otázku, čo robil na priváte,

keď nič nevidel. „Ja som tam musel spať, musel som byť unavený," znela jeho odpoveď, ktorá sa mu stala počas celého trestného konania zaklínadlom, a dodal, že spánku sa oddával pravdepodobne vo vedľajšej izbe.

Tak to skúsil poručík Lamačka trochu inak. Upozornil vypočúvaného strojníka na výpoveď Romana Brázdu o tom, že to bol práve Lachman, kto priniesol šnúru na zviazanie Ľudmily Cervanovej. Obvinený Lachman to poprel a vylúčil. Vyšetrovateľovi dôrazne odporučil: „Nič som nespravil, môžete tam napísať, že som tisíckrát nevinný." Týmto sa výsluch z tohto dňa skončil.

Dňa 31. júla 1981 odstúpil náčelník Čapkovič spracovateľom spisu Kamera zaujímavý záznam, ktorý dokumentuje, ako Juraj Lachman kŕmil svojich spoluväzňov zmesou právd, lží a polovičných informácií. Vzhľadom na význam tohto textu, uvádzame dokument v plnom znení:

K osobe obvineného Juraja Lachmana bolo dôvernou cestou zistené nasledovné:

Rozprával, že na byt ôermana prišiel spoločne s Beďaôom na aute Fiat 600 dňa 9.7.1976 asi o 23:00 hod. Nevie, či prišiel na byt s nimi aj Dúbravický. Spomína si, že šnúra, ktorou bola Cervanová poviazaná, bola zobratá z dvora, kde sa vešalo prádlo.

K osobe Dúbravického sa vyjadruje, že tento nebol fér človek a že by s ním nešiel ani na kapustu. Kocúr sa v Nitre stýkal s homosexuálmi. Z bytu ôermana vraj odchádzal dňa 10.7.1976 na aute Fiat 125 spoločne s Brázdom a Kocúrom. Hlavný aktér mal byť Kocúr, nepovedal však, čoho. V mesiaci január 1981 bol s Kocúrom v hoteli Stalingrad v Nitre. Tu videl, ako sa Kocúr niečo rozpráva s Brázdom a ôermanom. Najprv sa vyjadroval, že na byt ôermana sa nepamätá, a keď ho na cele nakreslil, tak nakreslil, aj kde viselo zrkadlo. Nevedel, či sa nachádzali na chodbe kúpeľňa a WC.
V kritický večer boli na tomto byte Andrášik, ôerman, Kocúr, Brázda a on.

Z náznakov, ktoré obsahoval citovaný agentúrny záznam, bolo zrejmé, že v Lachmanovi dozrieva rozhodnutie povedať viac. Nielen novým kamarátom na cele, ale aj vyšetrovateľovi Lamačkovi. Tiež nemožno obísť mlčaním vyjadrenie o tom, že Miloš Kocúr sa stýkal s osobami s homosexuálnou orientáciou. Niežeby na tom bolo niečo zlé á tiež nie je naším záujmom túto okolnosť škandalizovať. Práve naopak, považujeme za dôležité zastať sa docenta Dobrôtku, ktorého naopak škandalizujú aktivisti z magazínu Týždeň a pre jeho diagnos-

tické posudky na siedmich vrahov ho označujú za nekompetentného komunistického kata, ktorý išiel poruke nekalým politickým záujmom. Znalec Dobrôtka bez toho, aby poznal agentúrne záznamy z akcie Kamera, v diagnostickom posudku Miloša Kocúra konštatoval, že aj bez znalosti príslušnej anamnézy je u hodnoteného jedinca evidentná takzvaná open gender role, ktorá napovedá, že v jeho prípade môže ísť o potláčanú alebo latentnú homosexualitu. V agentúrnom zázname zachytené vyjadrenie juraja Lachmana, ktorý považoval Kocúra za svojho najlepšieho priateľa, a preto je predpoklad, že poznal aj jeho tajomstvá, potvrdzuje, že docent Dobrôtka si pri diagnostikovaní nevymýšľal a že jeho úsudky boli aj v tomto ohľade korektné.

Čiastočný prielom vo výpovediach obvineného Lachmana nastal počas výsluchu 3. augusta 1981. „Rozpomenul som sa na niektoré okolnosti, ktoré by som chcel uviesť vo svojej výpovedi," nadiktoval Lamačkovi hneď na začiatku výsluchu a pustil sa do rozprávania úplne iného príbehu, aký predostrel vyšetrovacím orgánom predtým. Samozrejme, nebol úplne pravdivý, ale bolo očividné, že obvinenému sa začína rozväzovať jazyk.

Lachman znova potvrdil, že počas diskotéky boli spolu s Dúbravickým na Brázdovom aute odviezť dve Francúzky, ktoré boli hostkami Františka Čermana. Po diskotéke odchádzal s Beďačom na jeho aute a spolu s nimi sa viezol aj Dúbravický. Keď dorazili na privát, boli tam už Andrášik, Čerman, Kocúr a Brázda. No opäť tvrdil, že nevidel žiadnu „ženu, ktorá by javila známky násilia".

Pochopiteľne, aj podľa tejto verzie upadol po požití alkoholu do hlbokého spánku a nič nevidel a nepočul. Do rána sa údajne ani raz neprebudil, tak tvrdo spal. Tentoraz povedal, že vstal približne o hodinu skôr, teda medzi 7:00 a 8:00. A pokračoval: „...videl som ostatných ležať oblečených na posteli, vyzerali, akoby mali preflámovanú noc, akoby si boli len pred chvíľou ľahli. Potom všetci postávali, v byte sa zdržiavali Čerman, Andrášik, Kocúr, Brázda a ja." Vo chvíli, keď Lachman otvoril oči, v dome sa už zase nič nedialo. Brázda, Kocúr a Lachman sa odobrali autom do Nitry a Andrášik s Čermanom ostali v Bratislave.

Keď si myslel, že takto si spánkom pripravil alibi, Lachman pred vyšetrovateľom nepatrne pustil perie. Najprv nadhodil, že kým stihol zaspať, niekto z prítomných na priváte hovoril o potrebe zohnať nejaké dievčatá. Tým chcel nepochybne naznačiť, že ak do domu prišli nejaké ženy, on už prebýval v ríši snov. A potom poručíkovi Lamačkovi prerozprával záhadný rozhovor s Milošom Kocúrom. Údajne sa odohral ešte v lete alebo na jeseň roku 1976, keď si spolu vyšli na pivo a poldeci do hotela Stalingrad. Vtedy „došla na Miloša nejaká chvíľa, že sa mi chcel zdôveriť, a začal mi hovoriť, že niečo odporné spravil alebo spravili, neviem, či hovoril v jednotnom alebo v množnom čísle".

Juraj Lachman ďalej pokračoval: „Potom bola chvíľa ticha, a keď som sa ho pýtal, čo to bolo, tak mi povedal, aby som bol rád, že som vtedy na priváte spal, nakoľko som bol tam aj ja." Lenže ako na potvoru, túto sľubne sa vyvíjajúcu spoveď vraj prerušil príchod čašníka, preto Kocúr odišiel na toaletu a viac o veci nerozprával.

Lachman ešte zdupľoval, že k odporným udalostiam, o ktorých hovoril Kocúr, malo dôjsť na priváte u Andrášika a Čermana. Poručík Lamačka sa ho so záujmom opýtal, čo si o týchto Kocúrových rečiach myslel, na čo dostal veľavravnú, aj keď nie práve explicitnú odpoveď: „On mi nič bližšie o tom nehovoril, avšak som si myslel, že tam mohli mať niečo s nejakou ženou, ale že spravili také niečo, to som si nemyslel." Juraj Lachman teda naznačoval, že jeho priateľ Miloš Kocúr sa zaplietol do znásilnenia a vraždy.

Kapitán Kamil Čapkovič odstúpil bezpečnostným orgánom ďalší agentúrny záznam 5. augusta 1981. Okrem iného v ňom informoval, že u Lachmana sa našli dva listy/motáky, ktoré chcel nezákonnou cestou prepašovať von z väznice, čím bol jasne určený predmet nadchádzajúceho výsluchu, ktorý sa uskutočnil o deň neskôr.

V hlásení sa objavili aj ďalšie pozoruhodné poznatky. Okrem iného aj o JUDr. Škrovinovi, obhajcovi Miloša Kocúra. Lachman sa pred spoluväzňami vyjadril, že jeho a Brázdov otec sú s týmto advokátom vo veľmi dobrom styku. Keď bol Lachman druhý raz prepustený z dočasného zadržania, po vypočutí ešte v postavení svedka, zastavil sa u doktora Škrovinu a získal od neho „veľmi dobré informácie". Neprezradil však, aké. Podľa toho, čo o ňom povedal ďalej, advokát Škrovina mal v rodinách obvinených naozaj prominentné postavenie: „Keď nemohol vykonávať funkciu obhajcu, Brázdov otec ho zamestnal v podniku Pozemné stavby, kde vykonával funkciu riaditeľa."

Okrem mnohých iných informácií sa v agentúrnom zázname uvádza, že Lachman bol pripravený priznať sa pod ťarchou pravdivých dôkazov. Rozhodne však odmietal priznať sa k spoluúčasti na násilnostiach páchaných na obeti. Jednému z obyvateľov cely sa vyznal:

Jankobáči, vžite sa do situácie, ak sa priznám, že som Cervanovú zväzoval, tak potom mi v plnom rozsahu dajú aj vraždu.

Juraj Lachman bol 6. augusta predvedený pred poručíka Lamačku. Musel vysvetľovať, prečo chcel listy tajne dostať z väznice. Aké účinky chcel nimi vyvolať, bolo zjavné aj z ich obsahu, avšak vyšetrovateľ sa ho musel z formálnych dôvodov opýtať aj na to, čo bolo evidentné bez akéhokoľvek objasňova-

nia. Jeden Lachmanov list bol určený Milošovi Kocúrovi a druhý jeho ďalšiemu kamarátovi Tiborovi Jakubíkovi.

Písomnosť adresovaná Kocúrovi nebola azda ani listom, ale vyznaním svojho druhu a zúfalým apelovaním na priateľské city, ktoré však v tomto boji o záchranu už dávno nemali žiadne miesto, pretože všetci páchatelia hrali sami za seba. Aj Juraj Lachman, čo sa naplno ukáže, keď si rozoberieme druhý list. Najprv však dajme priestor prejavom citového vydierania, ktorými chcel Lachman vplývať na Miloša Kocúra. Z dokumentárnych dôvodov list uvádzame v plnom znení:

Miloš, k týmto riadkom ma donútilo strašné zúfalstvo a i to, že duševne ani fyzicky to už nevydržím!

Preto Ťa prosím, ako sa len prosiť dá, zober si to k srdcu. Mysli hlavne na to, čo sme spolu v živote my dvaja prežili, a aj na to, aký vzťah som k tebe vždy prechovával. To, čo sa stalo, sa už nezmení, aj keď je to strašné. Zamysli sa nad týmito slovami a určite dôjdeš k tomu, že mne priamo siahaš na život.

Veď takí ľudia ako Andrášik, Brázda, ôerman, od tých ma to neudivuje a tiež sa nedivím, že sa schovávajú za môj chrbát. Neviem si predstaviť, čo ťa donútilo takto konať, ako konáš, veď od teba už si to nezaslúžim, veď tu ide o ďalší život. Prosím Ťa, ako sa len človeka a hádam ešte kamaráta prosiť dá, povedz týmto ľuďom konečne celú pravdu a postav sa čestne k tejto okolnosti, veď pravda aj tak vyjde na svetlo, ale možnože pre mňa už neskoro, ja to už ďalej nevládzem.

Kamarát, čo sa týka mňa, nehnevám sa, lebo viem, že si tiež v ťažkom rozpoložení, ale uznaj, že nie mojou vinou. Neviem, koľko po tomto na kamarátov ešte naváľaš, ale medzi obvinenými budem sám. Preto ešte raz Ťa prosím, donúť týchto ľudí hovoriť pravdu tým, že začneš sám, od Teba to čakám!

Toto je moja prosba, stavaj sa k nej čestne, ako sa na človeka a kamaráta patrí!

S pozdravom kamarát Ďuro L.

Autor týchto riadkov očividne vedel, čo sa 9. júla 1976 stalo na privát Varínskej ulici. Inak by nemohol vyzývať svojho priateľa, aby začal konečn hovoriť pravdu a prinútil k tomu aj ostatných. Lachman si bol vedomý, že m ra jeho zavinenia na trestných činoch spáchaných na Ľudmile Cervanovej bol

spolu s Pavlom Beďačom najmenšia. Preto sa veľmi bál, aby sa neocitol v jednom vreci s Kocúrom, Brázdom, Andrášikom, Čermanom a Dúbravickým. A to bol zmysel tohto zúfalo naivného a naivne zúfalého výlevu.

Ďalší list bol adresovaný viacerým ľuďom. Čiastočne otcovi, čiastočne svokrovi, no predovšetkým Tiborovi Jakubíkpvi. Od tohto kamaráta Juraj Lachman žiadal, aby potvrdil, že bol svedkom jeho rozhovoru s Kocúrom vo výčape hotela Stalingrad v Nitre, ktorý 3. augusta prerozprával vyšetrovateľovi Lamačkovi. Túto písomnosť vzhľadom na jej katastrofálnu štylistickú úroveň a rozvláčnosť neuvádzame v plnom znení, ale vyberáme z nej rozhodujúce pasáže.

Juraj Lachman najprv potreboval uistiť prostredníkov, cez ktorých chcel svoje riadky doručiť hlavnému adresátovi Tiborovi Jakubíkovi, že nie on, ale tí druhí sú vinní, a preto v liste naplno vyjavil kus pravdy, ktorú dovtedy pred vyšetrovateľom tajil: „Už dnes je isté, že Kocúr, Brázda, Andrášik, Čerman túto vraždu spáchali." Všimnime si, že autor týchto slov ani zďaleka nie je taký zhovievavý k „človekovi a priateľovi“, ako to žiadal od Kocúra v srdcervúcom a uplakanom liste.

Potom sa v texte obrátil priamo na kamaráta Jakubíka, ktorý mu mal urobiť alibi. Vysvetlil mu, že v lete 1976 popíjal v hoteli Stalingrad s. Kocúrom, ktorý mu mal povedať, že v osudný večer, keď bola zavraždená Ľudmila Cervanová, stalo sa niečo hrozné a on, Lachman, môže byť rád, že už spal. Úzkostný Juraj Lachman svoj strach z následkov za činy, na ktorých sa podieľal, pretavil do nehoráznej prosby, keď na Jakubíka apeloval:

Tibor, prosím ťa, chcem od teba, aby si mi toto potvrdil tým, že aj ty si tam bol, i keď to nie je pravda.

Jakubík mal teda povedať, že si vypočul rozhovor Kocúra s Lachmanom, pri ktorom nebol, pričom je vysoko pravdepodobné, že dialóg vo výčape hotela Stalingrad sa nikdy neuskutočnil. Prečo by mal Kocúr hovoriť Lachmanovi, že sa stalo čosi otrasné, keď obaja pri týchto zavrhnutiahodných činoch boli?

Lachman si bol nepochybne veľmi dobre vedomý, aká trúfalá a z hľadiska zákona neakceptovateľná je jeho prosba. A tak vo svojej nekonečnej naivite Jakubíka uisťoval, že s prípadnými právnymi následkami to až také horúce nebude:

Tibor, keby si sa tak rozhodol, hrozí nebezpečie, že by si bol zadržaný v Blave, možno 96 hodín, a že by ti hrozili s neoznámením trestného činu, § 168 do troch rokov. Ale táto okolnosť by bola

iba **naháňanie strachu, lebo nie je úplná, skrátka sa k ničomu nám (Kocúr - pozn. aut.) nepriznal. (...) Tibor, ešte raz, neublížiš tým Milošovi a mne pomôžeš dokázať moju nevinu.**

Skutočne to bola od obvineného Lachmana neodolateľná ponuka. Nechať sa kvôli nemu zadržať a prípadne si koledovať o tri roky väzenia by si vyžadovalo nepredstaviteľnú priateľskú lojalitu. Ak v ňu naozaj veril, máme dôvod pochybovať o jeho schopnosti adekvátne zhodnotiť vážnosť situácie, v akej sa ocitol, a do akej chcel zatiahnuť aj priateľa jakubíka.

Okrem týchto samo-usvedčujúcich slov Juraj Lachman nevedomky učinil v citovanom liste ešte jedno vážne odhalenie. Poukázal totiž na to, že partia Nitranov sa dohodla na zločineckom záväzku mlčanlivosti. V jeho opise si veru servítku pred ústa nedával:

Sľ Myslím si, že aj Miloša to mrzí, ale inak konať pravdepodobne nemôže, lebo by porušil ich dohodu a mohol by si veľmi tým ublížiť! Ale pri takejto okolnosti (keby sa Jakubík rozhodol urobiť alibi Lachmanovi - pozn. aut.), by to nebola jeho výpoveď, totiž tieto spisy pred ukončením sa budú navzájom čítať a on by tým porušil ich omertu.

Je dôležité zvýrazniť, že Juraj Lachman v liste jakubikovi spomína slovo *omerta,* ktoré vyjadruje jednu zo základných „etických" zásad talianskej mafie. Toto pravidlo zaväzuje členov rodiny nielen k hlbokej mlčanlivosti o činnosti mafie, ale predovšetkým k dodržiavaniu zákazu akejkoľvek spolupráce so štátnymi autoritami a orgánmi činnými v trestnom konaní.

Počas výsluchu 6. augusta 1981 sa poručík Vladimír Lamačka z pochopiteľných dôvodov Lachmana pýtal, prečo v liste určenom Tiborovi Jakubikovi od svojho kamaráta žiadal, aby mu urobil alibi, „i keď to nie je pravda". „Toto bolo narýchlo napísané a teraz už neviem svoje myšlienky odôvodniť," znela naskutku presvedčivá odpoveď obvineného.

Podobne absurdne reagoval na otázku, čo zamýšľal s listom, ktorý napísal Milošovi Kocúrovi. Lachman tvrdil, že ho chcel odovzdať vyšetrovateľovi, a preto ho mal ukrytý v zadnom vrecku teplákov. Keď mu urobil pred výsluchom dozorca osobnú prehliadku, písomnosť objavil a odovzdal ju vyšetrovateľovi on. Ak chcel Lachman písať vyšetrovateľovi, je ťažko pochopiteľné, prečo ho oslovoval Miloš a prečo ho žiadal, aby začal hovoriť pravdu.

Udalosti začali naberať spád. Hneď na druhý deň, 7. augusta 1981, sa na výslovnú žiadosť Juraja Lachmana uskutočnil ďalší výsluch. Po zákonnom

poučenf poručík Lamačka do protokolu zaznamenal, že výsluch sa uskutočáuje na základe žiadosti Juraja Lachmana, a preto nemohol byť jeho obhajca o tomto úkone včas upovedomený.

Na úvod výsluchu sa znova vrátil k historke o rozhovore v hoteli Stalingrad, kde mu mal Miloš.Kocúr povedať, že spravili „niečo strašné, príšerné a odporné“. Na rozdiel od predchádzajúcich výpovedí však zašiel trochu ďalej. „Potom mi povedal, že zabil jednu ženu," riekol Lachman a pokračoval v už starej známej pesničke. Kocúr mu vraj povedal, že aj on, Lachman, bol pri tejto udalosti, pretože išlo o akciu na Andrášikovom priváte, avšak nič si nemôže pamätať, pretože spal.

Pravde je oveľa podobnejší predpoklad, že Lachman vyťahoval z pamäti spomienky ako zajace z klobúka podľa toho, ako mu to vyhovovalo. Odrazu si totiž spomenul na to, že po príchode na privát tam predsa len videl ženu, ale keďže on sa voči nej nijakého násilia nedopustil, tak na túto epizódu zabudol. Obvinený Lachman dobre vedel, že toto vyšetrovateľovi nebude stačiť, a preto mu ponúkol veľmi okresanú verziu toho, čo o celej udalosti vedel. Opis miestami pripomína čriepky zo sedliackeho dvora:

Tiež môžem povedať, že som na priváte čermana a Andrôšika videl po našom príchode, ako som uviedol predtým, ženu, ktorá sedela medzi prítomnými mužmi, popis tejto ženy si nepamätám, tiež si už nepamätám, medzi kým sedela, ale bol to niekto z tých, čo boli už **na** priváte prítomní. Tak sa mi zdá že sedela na gauči v rohu. Táto žena **sa** divne tvárila, ale nevyzerala, že by tam bola nejako nasilu, vyzeralo to tak, akoby sliepka utekala pred kohútom.

Problém je v tom, že Ľudmila Cervanová nikam utiecť nemohla a zo strany prítomných kohútov ani zďaleka nešlo o akt prirodzeného párenia, ale bezohľadnú túžbu po sexe, aj za cenu použitia násilia. Aj preto bol Lachmanov prímer neadekvátny a zavádzajúci.

Keď už teda Lachman nevhodne naznačil, že na priváte mohol vidieť medičku Cervanovú v postavení sliepky vystrašenej náruživým kohútom, pripustil aj to, že v dome mohla byť aj druhá osoba ženského pohlavia, nám dobre známa Viera Zimáková: „Tiež nevylučujem okolnosť, že tam bola ďalšia žena, neviem kto, nakoľko ma na túto druhú ženu neviažu ďalšie spomienky." Dajme tomu, že obvinený Zimákovú naozaj dobre nepoznal a nevedel ani jej meno. Nie je vlak pravda, že o jej počínaní na priváte nič nevedel. Viackrát sa totiž prerieklo, že menovaná dáma počas akcie kohabitovala s viacerými prítomnými

chlapmi. A je veľkou záhadou, ako to mohol vedieť, keď celý večer a noc údajne prespal.

Vďalšej časti výpovede už Lachman nič podstatné nepovedal. Iba sa neustále vracal k tomu, že išiel spať, a preto nič nevie, nič nevidel ani nepočul. Vzhľadom na neustále sa opakujúce mediálne obvinenia, že voči páchateľom bol vyvíjaný psychický a fyzický nátlak, ešte poznamenajme, že na záver výsluchu Juraj Lachman síce kostrbato, ale jednoznačne vyhlásil, že „túto svoju výpoveď som chcel sám vypovedať pred vyšetrovateľom, vypovedal som dobrovoľne".

Spisový materiál akcie Kamera dokumentuje, že Juraj Lachman bol v auguste 1981 psychicky zlomený. Príčinou tohto neutešeného stavu nebolo týranie zo strany bezpečnostných orgánov, ale tlak neúprosnej reality. Bolo mu jasné, že polícia vie o prípade všetko podstatné a on je bez najmenších pochybností identifikovaný ako jeden z páchateľov. Zjavne sa potreboval niekomu vyspovedať, i keď nie za cenu, že povie celú pravdu. Fakty zahaľoval do vymyslených príbehov. Preto sa aj v cele držal verzie o rozhovore s Kocúrom v hoteli Stalingrad, ale zasadil doň to, čo vedel o vražde medičky Ľudmily Cervanovej, a všetko to vložil do úst svojho kamaráta. Podľa záznamu zo 7. augusta 1981 mal Miloš Kocúr Lachmanovi údajne „podrobne porozprávať, ako zavraždili Cervanovú". Ibaže z iných výpovedí jednoznačne vyplývalo, že Lachman bol týchto udalostí nielen očitým svedkom, ale aj priamym účastníkom.

V čiastočnom rozpore s tvrdením o tom, že mal iba sprostredkovanú vedomosť o násilí proti Ľudmile Cervanovej, sú ďalšie Lachmanove výroky zaznamenané v tomto hlásení. Potreboval zo seba dostať pravdu von, no stále si nechával zadné vrátka. Buď sa vyhováral na tvrdý spánok alebo alkoholické opojenie. Kamil Čapkovič o tom v zázname uviedol:

Vyjadril sa, že Cervanovú zväzoval aj on, ale že bol tak napitý, že nevie, ako sa celá vec podrobne udiala.

Záver citovaného hlásenia zo 7. augusta je jednak šokujúci, a jednak potvrdzuje dôvodné podozrenia, že Ľudmila Cervanová nebola jedinou obeťou partie sexuálnych násilníkov z Nitry. Ona mala na rozdiel od ostatných smolu, že ju sa rozhodli zlikvidovať. Juraj Lachman o inom sexuálnom delikte novým známym na cele povedal:

Znásilnenie, ktoré mali v Nitre na kúpalisku Kocúr, Brázda, Andrášik, Dúbravický, ďalších dvoch nechcel povedať, vykonali na nejakej dievčine menom Petláková.

ƒ V tejto fáze trestného konania voči Lachmanovi sa nedalo prehliadnuť, že informácie z neho vypadávajú čoraz častejšie, a čím bolo jeho postavenie beznádejnejšie, tým väčšiu mal potrebu zdôverovať sa spoluväzňom.

Evidentne sa blížil nový zlom v Lachmanovom prístupe k trestnému konaniu. Zodpovedalo tomu aj jeho vystupovanie na cele. V spise akcie Kamera sa nachádza záznam z 12. augusta 1981, ktorý je opäť potrebné citovať v plnom znení. Ide o zmes pravdivých informácií, nepresností spôsobených nedokonalosťou ľudskej pamäte a úsilia postaviť seba samého do lepšieho svetla, ako zodpovedalo realite. Napriek týmto nedostatkom ide o svedectvo, ktoré potvrdzuje nielen účasť páchateľov na stíhaných zločinoch, ale aj posilňuje podozrenia, že vrahovia obeť sprosto okradli:

Dôvernou cestou bolo k osobe obvineného zistené nasledovné: Rozprával, že šnúru, ktorou poviazali Cervanovú, podal Brózdovi on sám. Brázda ho pre túto šnúru poslal do kúpeľne. Vie, že Cervanovú zväzovali Kocúr, Andrášik a Brázda. Vie aj to, že keď priniesol šnúru z kúpeľne, Cervanová sedela v rohu izby a bola veľmi vystrašená. Zväzovania Cervanovej sa zúčastnil, lebo táto začala kričať o pomoc a Kocúr jej zaviazal aj ústa. On nato odišiel do vedľajšej miestnosti, kde predtým spal. Kto mal prvý pomer s Cervanovou, to nevidel. Súložili s ňou na koberci. Keď bol s Kocúrom v hoteli Stalingrad, tak Kocúr mu mal povedať, že prvý s ňou mal pomer on, potom Andrášik a už potom sa striedali všetci, ako na Cervanovej, tak na Zimákovej. Zimáková súhlasila s tým, aby mali s ňou pomer všetci. Organizátor všetkého bol Dúbravický. Vie, že losovanie zlikvidovať Cervanovú bolo vykonané zápalkami. Na dvoch zápalkách boli hlavičky ulomené, kto tieto zápalky vytiahol, ten musel Cervanovú zlikvidovať. Domnieva sa, že keď išli do Kráľovej pri Senci, Zimáková sedela v Beďačovom aute. Vraj bude záležať na výpovediach Zimákovej a Beďača. Keď mu bola ukázaná fotografia utopenej, nechcel túto ani vidieť, lebo vyzerala strašne. Keď mu povolí vyšetrovateľ návštevu s manželkou, tak potom mu niečo povie. Povie aj to, komu dal Kocúr jej náramok. Jeho (Lachmanovho - pozn. aut.) brata informuje o všetkom major Lukniš.

0 deň neskôr bola na citovaný záznam rukou dopísaná poznámka, že major Lukniš je operačným dôstojníkom z Okresnej správy Zboru národnej bezpeč-

nosti v Nitre. Z toho vyplynula úloha uskutočniť s pánom majorom pohovor, aby sa od „prípadu dištancoval". Dňa 14. októbra 1981 pribudol ďalší rukou písaný záznam, že tento pokyn bol vykonaný.

Nadišiel 13. august 1981, deň ďalšieho výsluchu luraja Lachmana. Potreba zbaviť sa bremena výčitiek svedomia a vylepšiť si postavenie v rámci trestného konania mu konečne rozviazala jazyk, aj keď nie absolútne. Avšak to sa od neho ani nedalo čakať. Ako obvykle, keď sa rozhodol rozprávať, na úvod výsluchu vyhlásil, že si spomenul na ďalšie skutočnosti týkajúce sa vraždy Ľudmily Cervanovej. „Ja som chcel na všetko zabudnúť. Teraz však už poviem úplnú pravdu," sľuboval poručíkovi Lamačkovi.

A skutočne, tentoraz sa Lachman rozrečnil naozaj fortteľne. Povedal, že na privát na Varínskej ulici prišiel s Pavlom Beďačom, ktorý šoféroval svoje auto, a Stanislavom Dúbravickým. Keď vstúpili do miestnosti, boli tam už Andrášik. Čerman, Kocúr, Brázda a dve dievčatá. Zimákovú poznal z Nitry, ale neparnátal si jej meno. 0 druhej predpokladal, že bola kamarátkou niekoho z partie.
A práve túto druhú ženu, Ľudmilu Cervanovú, začali niektorí r. mužov obchytkávať, čomu sa ona zatiaľ bránila iba slovne. „Nechajte ma." Žiadala podľa protokolu medička.

Vyšetrovateľ predložil Lachmanovl fotoalbum žien. Obvinený v ňom na fotke číslo 3 spoznal Vieru Zimákovú, nevedel však uviesť jej meno. Ľudmilu Cervanovú neidentifikoval.

V ďalšej časti výpovede uviedol, že štvorica Andrášik, čerman. Brázda a Kocúr si začali na dievča dovoľovať viacej a aj ona sa začala brániť intenzívnejšie. Svedkami týchto udalostí boli okrem Lachmana aj BeďaČ a Dúbravlcký. Takto sa postupne prepracoval k veľmi dôležitej časti tragických udalosti. Juraj Lachman vyšetrovateľovi povedal:

Potom mi Brázda povedal niečo v tom zmysle* že Ďuro, choď pre **špagát* je v kúpeľni. Ja som si vtedy neuvedomil* že čo** chcú s **tým špagátom* načo im bude. Vtedy som stál pri dverách** a **bol** som **najbližšie a šiel som do tej kúpeľne. Tu som našiel** v **kúpeľni** šnúru **na prádlo, zobral som ju a vracal som sa do izby, kde boli** ostatní. **Ja som mal už vtedy aj vypité a neuvedomil som si, načo je ten** špagát, **bola to požiadavka Brázdu (...) vôbec som nevedel, že chcú to dievča zviazať.**

L Lachmanovi veľmi záležalo, aby mu vyšetrovatelia uverili, že sl nebol vedomý, akému účelu mal slúžiť špagát, ktorý od neho žiadal priateľ Brázda. Vraj

keby to tušil, nikdy by šnúru nepriniesol, ale vtedy „nevedel celú situáciu odhadnúť*.

Aj keď nebol Juraj Lachman práve najbystrejší, prefíkaný rozhodne bol, Veľmi dobre vedel, že Ľudmila Cervanová bola na privát unesená, a preto vyšetrovateľovi Lamačkovi povedal, že keď sa s Kocúrom vracal z hotela Stalingrad, kde sa mu zdôveril, že spáchali „niečo strašné, príšerné a odporné", opýtal sa ho, odkiaľ bolo to dievča na priváte. „Kocúr mi na to povedal, že ju chytili z ulice. Vtedy som pochopil pravú podstatu veci," nadiktoval lišiacky do protokolu Lachman.

Lachman si bol pri tejto výpovedi istý, že na zväzovaní sa podieľali štyria páchatelia, avšak menoval len Kocúra a Brázdu. „Ja som bol z toho nejako vyplašený a povedal som im, čo robíte, a ako ju zväzovali, obišiel som od chrbta to dievča, vypil som si ešte víno, a keďže sa mi to celé hnusilo, odišiel som hneď do druhej izby, kde bola tma a tam nebol nikto." Lachman sa rozpamätal ešte na to, že Kocúr uviazal Ľudmile Cervanovej okolo úst vreckovku, aby nekričala. „Potom to dievča tlačili na zem, kde ležala a začali ju vyzliekať, boli pri tom Brázda, Kocúr, Andrášik a Čerman," vypovedal.

Veľmi dôrazne trval na tom, že keď sa odobral do vedľajšej izby, už nič nevidel. Kým zaspal, stihol zaregistrovať, že do izby, kde si ľahol, prišla Zimáková, pravdepodobne s Andrášikom, a mysliac si, že už spí, začali vedľa neho kopulovať. „Potom som sa nejako ukľudnil a zaspal som," povedal Lachman, podľa ktorého sa neskôr zobudil a v dome boli už len Beďač s Čermanom. Oznámili mu, že všetci už odchádzajú. Nastúpil teda do Beďačovho auta, v ktorom znova zaspal a prebudil sa až v Nitre. Týmto tvrdením sa vyhol opisu vraždy Ľudmily Cervanovej pri termálnom jazere neďaleko Kráľovej pri Senci.

Súčasťou tejto výpovede boli aj Lachmanove sťažnosti na to, že v rokoch 1976 až 1980 bol v súvislosti s vyšetrovaným prípadom zastrašovaný. Trikrát sa mu anonymne vyhrážali cez telefón a raz, keď bol v sobotu alebo v nedeľu na prechádzke s manželkou, dokonca niekto na nich zhodil z paneláku, kde býval v byte svokrovcov, kvetináč. Nezasiahol ich, ale bolo to údajne veľmi tesné. V pondelok nato mu mal anonym do telefónu povedať, „že keď nebudem mlčať, tak nabudúce to bude presnejšie". S ohľadom na to, čo vieme o násilných sklonoch a bezohľadnosti viacerých spolupáchateľov a ich rodín, sme nútení konštatovať, že v tejto časti výpovede Juraj Lachman hovoril pravdu. Presnejšie, čiastočnú pravdu, pretože je viac ako pravdepodobné, že vedel, kto za útokmi stojí.

Načrime znova do poznatkových fondov akcie Kamera. Záznam z 13. augusta 1981 prináša ďalšie pozoruhodné informácie. Lachman sa na cele znova

rozhovoril o výbere priamych vrahov Ľudmily Cervanovej formou losovania. S týmto nápadom mal prísť Stanislav Dúbravický, ktorý taktiež navrhol, aby bola medička odstránená. Páchatelia si ťahali zápalky. Kto si vytiahol zápalku s odlomenou hlavičkou, musel vykonať likvidáciu nepohodlnej obete. „Zápalky bez hlavičiek vytiahli Kocúr a Andrášik," uvádza sa v predmetnom zázname.

V inom odseku sa jej spracovateľ venuje Lachmanovým výrokom o Viere Zimákovej a o údajných kriminálnych praktikách bratov Andrášikovcov: „Od obhajcu Bereseckého sa dozvedel, že Zimáková sa k vražde Cervanovej doznala a je na slobode. Vraj Zimáková dlho žiť nebude. Andrášikov brat aj so svojou partiou, sú to osoby, ktoré Andrášikovi robia alibi, ju určite zlikvidujú, a to ešte v dobe, keď oni sú vo väzbe." Táto informácia iba potvrdzuje, že Viera Zimáková ako očitá svedkyňa únosu, znásilnenia a vraždy bola pod enormným tlakom páchateľov a ich rodín, a preto je do určitej miery pochopiteľné, že usvedčujúce výpovede často odvolávala a opakovane potvrdzovala.

Z faktického hľadiska niet pochýb o tom, že Juraj Lachman bol spolupáchateľom znásilnenia. Svedčí o tom aj ďalšia časť jeho spovede zachytenej v dokumentoch z akcie Kamera. V zázname z 13. augusta sa o tom píše:

K znásilneniu Cervanovej sa neprizná, a keď, tak až pri konfrontácii. Matne sa rozpamätáva, že okrem náramku jej zobrali aj iné cenné predmety, ale tie sú už vraj dávno rozpredané. Náramok Cervanovej daroval Kocúr dievčaťu, s ktorým v tej dobe chodil. Lachman ho na toto upozornil, že náramok nemal nikomu darovať, lebo tak sa môžu prezradiť. [v]

V tomto smere bol Lachman nepochybne chytrejší ako Kocúr. No nebol dosť bystrý na to, aby si uvedomil, že keď použil v slovnom spojení „tak sa môžu prezradiť" plurál, prihlásil sa k účasti na vyšetrovaných trestných činoch.

Štrnásteho augusta 1981 si prišiel Lachmanov výsluch vypočuť aj prokurátor Emil Majerhofer. Zopakoval pred ním podstatu svojej výpovede z predchádzajúceho dňa a pripustil, že okrem Andrášika, Čermana, Brázdu a Kocúra sa na zväzovaní Ľudmily Cervanovej mohol podieľať aj Stanislav Dúbravický. Navyše pridal spomienku na losovanie o tom, kto zlikviduje nepohodlnú svedkyňu a poškodenú v jednej osobe. Lachman sa síce tváril, že netušil, čo losovanie znamená, ale z iných výpovedí a poznatkov vyplývalo, že každému bolo nad všetky pochybnosti jasné, o čo ide. Obvinený povedal, že ho zobudil Dúbravický, odviedol ho do vedľajšej izby, kde boli Brázda, Kocúr, Čerman, Andrášik a možno aj Beďač:

Dúbravický mi povedal, vytiahni si jeden lístok, na čo som ja vytiahol jeden papierik, myslím, že bol poskladaný. Dúbravický mi ho zobral z ruky, prečítal si ho, ale čo tam bolo napísané, neviem. Ja som tomu nedával žiadnu váhu, a preto si nepamätám, odkiaľ sa losovalo a či som losoval prvý alebo posledný alebo či ešte niekto ťahal lístoček.

Všimnime si, že kým pred spoluväzňami hovoril, že sa losovalo zápalkami, prokurátorovi hovoril o lístočkoch, Avšak to je iba rozpor vo forme, ktorá nemusí byť až taká podstatná. Oveľa dôležitejšie je, že na výsluchu zamlčal to, čo povedal na cele. Pred inými väzobné stíhanými sa totiž jasne vyjadril, že si plne uvedomoval zmysel ťahania zápaliek/lístočkov. Tiež im otvorene povedal, že sa losovalo o tom, kto zlikviduje Ľudmilu Cervanovú, a iniciátorom žrebovania a vraždy bol Stanislav Dúbravický.

Aj pri tomto výsluchu sa Lachman neochvejne držal verzie, že po nastúpení do Beď'ačovho Fiatu 600 zaspal a na nič viac sa nepamätá. Zrejme mu postačovala spoveď, ktorú ohľadom znásilnenia učinil na cele.

Podľa agentúrneho záznamu zo 17. augusta 1981 sa Juraj Lachman na cele vyjadril, že od začiatku mal vypovedať ako na ostatných dvoch výsluchoch. „Je presvedčený, že vyšetrovatelia o prípade všetko vedia, pretože mu kladú presné otázky," nechal sa počuť a zároveň vyslovil predpoklad, že za zastrašovaním, výhražnými telefonátmi a hodeným kvetináčom, o ktorom hovoril vyšetrovateľovi, bol brat Pavla Beď'ača. Isto sa nemýlil v tom, že to boli pozdravy od spolupáchateľov, no dovoľujeme si tvrdiť, že v osobe ich odosielateľa sa veľmi mýlil.

Súčasťou tohto hlásenia bola informácia o ďalšom príslušníkovi verejnej bezpečnosti, ktorý páchateľov informoval o stave vyšetrovania vraždy Ľudmily Cervanovej. Išlo o majora Kopčeka z Okresnej správy Zboru národnej bezpečnosti Nitra, a to bol jeden z ďalších dôvodov, prečo z Pálkovej zvláštnej operatívnej skupiny, ako aj z neskoršieho vyšetrovacieho tímu, ktorý realizoval stíhanie vrahov, museli byť vylúčení všetci policajti z tejto mekky slovenského poľnohospodárstva.

Prišiel 20. august a s ním ďalšie hlásenie od kapitána Čapkoviča, ktoré bolo založené do kriminalistického spisu Kamera. Juraj Lachman sa na cele zdôveroval čoraz viac, svedčí o tom aj tento odsek z agentúrneho záznamu: „Po prepustení z cely predbežného zadržania navštívil Kocúrovho otca a švagra, kde si bol hobľovať nejaké dosky. Pri tejto príležitosti mu Kocúrov otec povedal: Ďuroj mohol byť Miloš vrahom? Lachman odpovedal, že tomu neverí, hoci vedel, že je tomu tak. Kocúrov otec ho vtedy požiadal, že by mohol Milošovi po-

môcť v prípade ďalších výsluchov tým, že by vypovedal v jeho prospech.“ Išlo o očividné ovplyvňovanie svedka, respektíve spolupáchateľa, a vyšetrovacie orgány boli veľmi zhovievavé, že si pána Kocúra v tejto veci nepodali.

0 šesť dní neskôr do spisu s krycím názvom Kamera pribudol ďalší zreteľa hodný záznam. Vzhľadom na to, že štruktúrovanosť hlásenia mimoriadne sťažuje jeho interpretáciu a jej komplikovanosť by mohla viesť k neželanému zníženiu čitateľského komfortu, uvádzame aj tento dokument v plnom znení. Okrem iného ukazuje, že Juraj Lachman vraždu Ľudmily Cervanovej neprespal, a to je poznatok, ktorý si treba veľmi dobre zapamätať. V zázname sú však aj ďalšie pozoruhodné zistenia a aj tým je potrebné venovať náležitú pozornosť:

Juraj Lachman* obvinený, agentúrna správa - odstúpenie

Rozprával, že pri konfrontácii s ôermanom a Andrášikom poprie, že v kritický deň boli na byte. Budú sa vyhovárať, že celý večer boli s Francúzkami. Toto nie je pravda, nakoľko on spoločne s Dúbravickým viezli Francúzky na byt Andrášika. Bóna (svokor - pozn. aut.) s Beďačom (zať -pozn. aut.) sa medzi sebou dohodli, že keď bude v liste napísané „výmena oleja a zaplatil poistku za auto“, bude to znamenať, že Beďač a ôerman sú z prípadu usvedčení. Keď odchádzali z privátu, Beďač ich viezol až na rázcestie v Kráľovej pri Senci, kde spoločne s Dúbravickým vystúpili z auta. Lachman sedel v aute a robil sa, že spí, ale v skutočnosti nespal. Po krátkej dobe sa Beďač s Dúbravickým vrátili, nasadli do auta a odišli smerom na Nitru, kde ich Beďač porozvážal domov. Dňa 25. 8.1981, keď sa vrátil z psychiatrického vyšetrenia, sa radil s agentom, či sa má priznať k súloži a či by nebol dobré vypovedať, že k tomu bol prinútený. Vraj ak mu vyšetrovateľ dá otázku k súloži s Cervanovou, tak sa prizná, že mal s ňou pomer. Ďalej rozprával o prípadoch znásilnenia, ktoré mal Kocúr na Horalovej chate, kde spoločne s Lachmanom a Horalom donútili k súloži tri ženy. Mená týchto žien nespomenul. V roku 1977, keď pracoval na lanovke v Tatrách, Kocúr ho navštívil aj s ďalšími kamarátmi a Kocúr mu povedal, že jedného dňa tam znásilnili jednu ženu. Vtedy spoločne podrobne rozoberali aj vraždu Cervanovej.

• Ďalej rozprával, že keď bol prvýkrát zadržaný a po štyroch dňoch prepustený z cely predbežného zadržania, spoločne so svojím otcom navštívili obhajcu Škrovinu, ktorý im rozprával, že stará Cervanová sa zbláznila a na svojho muža vykrikovala, že on zabil

svoju dcéru a na základe týchto hádok sa s ňou rozviedol* škrovina zároveň povedal; „Bála, neboj sa, tvoj syn nie je v tom moc zamotaný.“ Lachman ďalej povedal, že keď bude mať konfrontáciu s Brázdom, tak mu potvrdí aj to, akým rozkazovačným spôsobom ho poslal po špagát.

K citovanému len jeden krátky komentár. Z toho, čo Juraj Lachman porozprával na cele, je evidentné, že znásilnenie Ľudmily Cervanovej nebol v podaní nitrianskej partie ojedinelý exces, ale norma správania. A keďže ako jediná z obetí sa im skutočne vzoprela, zaplatila za svoju odvahu životom.

Posledný záznam v spise Kamera o osobe Juraja Lachmana z obdobia jeho väzobného zadržania je datovaný 1. septembra 1981. Hovorí sa v ňom o obavách obvineného z toho, že z rozboru slín by mohlo vyjsť najavo, že vreckovka, ktorou mala obeť previazané ústa, patrila práve jemu. Lachman si údajne pamätal, že keď priniesol z kúpeľne špagát, Kocúr si od neho vypýtal vreckovku a on mu ju dal. Túto textíliu údajne videl v spise na fotografii počas diagnostického vyšetrenia u docenta Dobrôtku. Ak by expertíza preukázala, že vreckovka je jeho, Lachman bol pripravený sa k jej vlastníctvu priznať. „Dúfa, že Kocúr to nevyzradí,“ písalo sa ďalej v zázname.

0 dva dni neskôr bol Lachman opäť podrobený výsluchu. Vyšetrovateľ ho 3. septembra 1981 konfrontoval s výpoveďami svedkyne Viery Zimákovej, podľa ktorej na priváte nikto nespal a pri jazere vystúpili z áut všetci, čo odporovalo Lachmanovej teórii o tom, že znásilnenie i vraždu musel prespať. Tvrdenia svedkyne odmietol a vyhlásil, že klame. Rovnako rezolútne odmietol aj Andrášikovu výpoveď, v ktorej uvádzal, že v Kráľovej pri Senci vystúpili z vozov všetci: „Ja som z toho vozidla nevystúpil. Spal som."

Aj 7. septembra 1981 Juraj Lachman vytrvalo omieľal, že počas vraždy Ľudmily Cervanovej sa oddával hlbokému spánku. Deväť dní nato uviedol, že nemá čím doplniť svoju predchádzajúcu výpoveď. Poručík Lamačka ďalej v zápisnici konštatoval, že obvinený Lachman „zároveň uvádza, že on nikdy v živote nedoniesol špagát na zviazanie tej dievčiny po jej znásilnení". Bol to ďalší Lachmanov mazaný ťah. Netvrdil, že šnúru na bielizeň nepriniesol. Trval len na tom, že pomôcku na spútanie obete priniesol ešte pred tým, ako bola znásilnená, čím sa usiloval vystužiť svoju obhajobu založenú na spánkovej teórii.

Aj Roman Brázda vypovedal, že sa Juraj Lachman podieľal na násilnom vyzliekaní Ľudmily Cervanovej. Tiež vypovedal, že Lachman videl aj to, ako ju nútia piť víno, a bol očitým svedkom, že s ňou Brázda súložil. Na výsluchu 22. septembra 1981 Lachman tieto obvinenia rázne odmietol a poprel účasť na násilí voči bezbrannej obeti.

Po piatich dňoch vypovedal znova. Potvrdil, že počas previerky jeho výpovede na mieste činu na Varínskej ulici 16 v Bratislave spoznal izbu, v ktorej prebiehal sexuálny lynč Ľudmily Cervanovej. Lachman zopakoval, akú úlohu zohral pri dodávke šnúry, ale odmietol, že by sa osobne zúčastnil akéhokoľvek násilia. Nanovo prerozprával situáciu, ako ho zobudil Dúbravický a zobral ho losovať, ale ani tentoraz si nespomenul, načo bolo ťahanie lístočkov dobré. Opakovane zdôraznil, že všetkých násilností sa zúčastnili Andrášik, Černan, Kocúr a Brázda. On, Lachman, a Beďač sa ich, naopak, usilovali krotiť a dohovárať im. Viackrát pripomenul, že Beďač sa držal obďaleč a iba sa pasívne prizeral.

Keď sa Lachman následne rozhovoril o násilnej a aj pre neho potenciálne nebezpečnej atmosfére, ktorá na priváte vznikla, pravdepodobne sa nielen vykrúcal zo zodpovednosti, ale aj vystihol kus pravdy o charaktere svojich priateľov:

Nato som si uvedomil, že tam dôjde k nejakému násilnému skutku, a **nakoľko som s tým nechcel nič mať spoločné, tak som sa rozhodol z izby odísť preč. Nakoľko som si uvedomil, že z domu nemôžem odísť, psychika, ktorá tam bola, nedovoľovala nikomu z domu odísť, pretože som cítil, že keby som chcel odtiaľ odísť, tak ma stiahnu naspäť a boli by ma nútili konať s nimi.**

Procesné výpovede Juraja Lachmana nie je možné vnímať oddelene od záznamov sústredených v kriminalistickom spise Kamera. Iba ich vzájomné porovnávanie môže dať ucelený obraz o miere zodpovednosti tohto páchateľa za znásilnenie a vraždu Ľudmily Cervanovej. Nepochybné sú dve veci. Lachman bol spolupáchateľom obmedzovania osobnej slobody a znásilnenia mladej medičky a bol pomocníkom pri jej vražde, pretože neurobil nič, aby tomuto krutému činu zabránil. Druhou stranou mince je, že umné lavírovanie a neustále opakovanie dobre premyslenej a pritom jednoduchej lži, že všetko podstatné na priváte i v Kráľovej pri Senci prespal, bolo extrémne účinnou obhajobou. Nesmieme však zabudnúť, že akcia Kamera odhalila o účasti juraja Lachmana na brutálnej trestnej činnosti oveľa viac, ako sa orgánom činným v trestnom konaní podarilo preukázať.

Keď Lachman 15. decembra 1981 ukončil oboznamovanie sa s výsledkami vyšetrovania, zápisnične sa vyjadril, že „ďakujem za trpezlivosť a solídne jednanie vyšetrovateľom". Nepochybne vedel, prečo to robí a že naozaj má za čo ďakovať.

10. kapitola

ŽALOSTNÁ OBHAJOBA PAVLA BEĎAČA

Poslucháč vysokej školy strojníckej Pavol Beďač navštívil 13. júla 1976 značkový autoservis vozidiel Škoda, kde zakúpil väčšie množstvo žltej farby s kódovým označením 2166. Za štyri plechovky náterového materiálu zaplatil 80 korún a 50 halierov. Potvrdzuje to účtovný doklad, ktorý o nákupe tovaru vystavila Opravovňa Nitra národného podniku Automobilové závody Mladá Boleslav.

Na tejto obchodnej transakcii je pozoruhodné, že Pavol Beďač sa rozhodol zmeniť farbu svojho Fiatu 500 z oranžovo-červenej na žltú štyri, respektíve tri dni po únose, znásilnení a zavraždení medičky Ľudmily Cervanovej. Vyšetrovanie dokázalo, že okrem únosu mal podiel viny tak na znásilnení, ako aj likvidácii nepohodlnej obete, a preto je veľmi pravdepodobné, že zmena farby auta nemala nič spoločné s estetickými preferenciami jeho majiteľa, ale súvisela so zahladzovaním stôp po spáchanom trestnom čine.

Beďačova fiatka si vyžaduje krátku poznámku. V predchádzajúcom texte sa viackrát vyskytlo, že vlastnil Fiat 600, čo vyplývalo z nepresných vyjadrení svedkov a páchateľov, a v záujme autenticity sme uvádzali mylné označenie auta. Vyšetrovaním však bolo jednoznačne ustálené, že Pavol Beďač vlastnil Fiat 500.

Keď bol v júli 1981, vtedy už promovaný inžinier Beďač, obvinený zo spoluúčastí na znásilnení Ľudmily Cervanovej, nemal k dispozícii žiadne spoľahlivé alibi ani presvedčivú obhajobu, ktorá by vyvracala jeho podiel na čine. Ne-

ustále sa držal tézy, že nikdy nebol na diskotéke v Mlynskej doline, 9. júla 1976 už vôbec nie, z čoho logicky vyvodzoval, že sa nemohol zúčastniť ani následného žúru, a teda bolo vylúčené, že sa dopustil znásilnenia a vraždy mladej študentky. V tejto forme obrany bol skutočne vytrvalý, čo by mohlo zvádzať k domnienke, že obvinený Beďač bol tvrdý a odhodlaný muž. Výpovede spoluobvinených a svedkov však nad akúkoľvek pochybnosť dokázali, že druhý zo zaťov podplukovníka Bónu bol v kritický deň na zábave v UNIC klube, odkiaľ išiel na privát na Varínskej ulici v Prievoze a stadiaľ k termálnemu jazierku neďaleko Kráľovej pri Senci. Keďže aj napriek tomu zotrvával na stanovisku, že 9. júla v Mlynskej doline nebol, išlo z jeho strany o prejav neschopnosti realisticky zhodnotiť situáciu, nie o postoj konzistentného muža.

Napriek tomu, že Pavol Beďač nepochopil, ako veľmi si priťažuje popieraním očividného, jeho mierne nadpriemerné IQ mu našepkávalo, že by so svojou nepresvedčivou obhajobou mal niečo urobiť. V jeho neprospech však hovorí, že mu to došlo až v priebehu roku 1983, keď si v Leopoldove odpykával svoj zaslúžený trest. Z väznice napísal svojmu advokátovi Ladislavovi Turi Nagyovi noty pre podanie žiadosti[1] o obnovu konania, v ktorej poukazoval na to, že v júli 1976 bolo jeho auto nepojazdné, pretože sa na ňom vykonávala generálna oprava, a preto s ním nemohol byť ani v kritický deň na diskotéke v Mlynskej doline. Údajne na Fiate 500 jazdil ešte v máji a júni 1976, avšak v júli už bolo rozobraté. Ako dôkaz pre svoje tvrdenia uvádzal aj to, že v tomto mesiaci zakúpil tri kilogramy žltej farby, aby mohol dať auto po generálke prelakovať. Na tejto konštrukcii je pozoruhodných hneď niekoľko problémových bodov, jednak je neuveriteľné, že Beďač si na takú zásadnú okolnosť spomenul až vo výkone trestu, jednak tejto verzii odporujú početné svedectvá spolupáchateľov, a tiež máme k dispozícii cenné kriminalistické poznatky, ktoré robia z teórie o generálnej oprave oranžovo-červenej päťstovky nielen nedôveryhodnú skazku, ale aj priťažujúcu okolnosť.

Kapitán Kamil Čapkovič spracoval 24. augusta 1982 záznam o výrokoch obvineného Juraja Lachmana, ktorý sa na cele rozhovoril pred spoluväzňami o viacerých aspektoch kauzy Cervanová. Aj tento dokument bol ako všetky ostatné založený do operatívneho spisu s krycím názvom Kamera. V hlásení je niekoľko pozoruhodných poznatkov. Nás v tejto chvíli bude zaujímať iba jeden. Dotýka sa obvineného Pavla Bedáča a jeho ex post vyrábaného falošného alibi. Záznam zachytáva Lachmanove výroky na túto tému nasledovne:

jjj Ďalej hovoril, Že Beďač si robí alibi, že v kritickej dobe opravoval svoje auto Fiat 500. Opravovali mu to Copa a Bis z Nitry.

(Správne Cvopa - pozn. aut.) Toto potvrdzoval aj jeho brat. Lachman však tvrdí, že auto bolo už vtedy opravené a že ho chcel Beďaô predať. Tento predaj mu sprostredkoval Lachman cez svojho brata. Auto predali Tiborovi Qalgánkovi,. podplukovníkovi z Okresnej vojenskej správy Nitra. Za sprostredkovanie predaja auta dostal ako províziu Lachmanov brat od Beďaôa poťahy z Fiata 500, ktorý predal. Syn podplukovníka Galgánka asi za šesť týždňov po tomto predaji emigroval do kapitalistickej cudziny.

Z agentúrneho záznamu kapitána Čapkoviča je evidentné, že Juraj Lachman mal informácie o osude Beďačovho auta z prvej ruky. Vedel nielen o tom, že bolo opravené ešte pred vraždou, ale i to, kto bol jeho novým majiteľom. Väzenské reči obvineného Lachmana boli totiž overené aj zisteniami z iných zdrojov. Dopravný inšpektorát v Nitre potvrdil, že 11. augusta 1976 od Beďača kúpil už na žlto prestriekaný Fiat 500 Teodor Galgánek, syn pána podplukovníka z nitrianskej vojenskej správy. Vo vyššie citovanom zázname bolo omylom uvedené, že auto kúpil otec Galgánek. Doplňme, že formálne si Galgánek kúpil auto od Beďačovho bratranca Štefana Fušku, na ktorého bol Fiat evidovaný. Toto administratívne opatrenie pravdepodobne súviselo s tým, že v rodine Beďačovcov striedali autá príliš často na to, aby to dokázali vysvetliť príslušným finančným orgánom socialistického Československa. Fuška vyšetrovateľovi zdôvodňoval celú transakciu trochu inak. Podľa neho bola fiatka písaná naňho preto, lebo na jej kúpu požičal bratrancovi peniaze.

Krátko po kúpe auta mladý Galgánek emigroval. Možno sa oprávnene domnievať, že Beďač bol o jeho úmysloch dopredu informovaný a do plánov na zamaskovanie svojho vzťahu k inkriminovanému vozidlu mu skvele zapadali. Zrejme dúfal, že za hranicami socialistického Československa zmiznú spolu s emigrantom aj spomienky na kedysi oranžovo-červenú fiatku.

Mladý Galgánek nám nie je neznámy. Stretli sme sa s ním už v piatej kapitole, keď sme sa zaoberali spisom Štátnej bezpečnosti s krycím názvom Emigrant. V krátkosti si pripomeňme, že tajná polícia ho založila v marci 1979 na osobu Teodora Galgánka, ktorý spolu s Jánom Šimunom vycestoval 25. augusta 1976 na zájazd do Juhoslávie a odtiaľ sa už ani jeden z nich nevrátil, pretože emigrovali do Švajčiarska. „Galgánek a ďalšie osoby, ktoré emigrovali za zvláštnych okolností, sú dôvodne podozrivé zo spáchania závažnej trestnej činnosti," uvádzalo sa v návrhu na založenie spisu Emigrant. Ako už vieme, Galgánek bol vo Švajčiarsku neskôr odsúdený za výrobu falošných cestovných dokladov a vodičských preukazov.

Podľa výpovedí Pavla Beďača mu bola v rokoch 1974 - 1976 azda najbllž* sobou jeho intímna priateľka Zuzana Migrová. Nazdával sa, že práve ona I Zmohla potvrdiť, že v júli 1976 bola jeho fiatka žltá, nie pomarančová, í jspektíve oranžovo-červená. Považujeme to za dobrý dôvod na citovanie vla* cerých podstatných pasáží zo zápisnice o výsluchu svedkyne Zuzany Migrovej, ktorá vypovedala pred vyšetrovateľom majorom Ottom Hankom 23. októbra 1981.

Migrová o vzťahu s Beďačom uviedla:

Pavla Beďača poznám od roku 1974. Zoznámili sme sa spolu v Nitre. Od tej doby sme začali spolu chodiť a prvý rok našej známosti sme sa í stretávali skoro každý deň. Obaja sme študovali v Bratislave* Pavel študoval na strojníckej fakulte a ja na Vysokej škole ekonomickej. Bývali sme na jednom internáte na Mladej garde.

Migrová si na Beďačov Fiat 500 spomínala takto:

Začiatkom júla 1976 po skončení školského roku som išla z Bratislavy do Nitry a mám dojem* že s Pavlom Beďačom na jeho aute* pretože mi prevážal veci. V tej dobe mal fiatku 500 oranžovej farby. Boli sme už pohádaní* avšak službu - odvoz mňa a vecí ešte urobil.

Migrová o ďalšom vývoju vzťahu s Beďačom:

Môžem povedať* že v mesiaci júl 1976 sme sa nestretávali* mali sme prerušený styk s Pavlom Beďačom* lebo sme boli pohnevaní. V auguste prišiel za mnou a opätovne sme sa začali stretávať, fiozišli sme sa na jeseň v roku 1976. Odvtedy som s ním žiadne kontakty neudržiavala.

Migrová o tom, aké diskotéky navštevovala s Beďačom:

Na zábavy sme spolu chodili zriedka* avšak si pamätám* že sme boli asi tri razy na diskotéke vo V klube a raz na diskotéke v Mlynskej doline v Unic klube. (...) Na diskotéke v Mlynskej doline sne boli v zimnom období na rozhraní rokov 1975 -1976.

Migrová o povahe Pavla Beďača:

Keby som mala charakterizovať Paľa, tak bol dobrý chlapec, skôr **by som povedala výbušnej povahy, hmotne založený. Alkohol nepil. Pre mňa je neuveriteľné, že je zavretý pre násilnú trestnú činnosť, o čom som sa dozvedela v Nitre.**

K uvedeným citátom len pár poznámok. Osoba, s ktorou v kritickom íase udržiaval dôvernú známosť, bez zaváhania uviedla, že Beďačov Fiat 500 bol v júli 1976 oranžový, nie žltý. V porovnaní s touto zásadnou informáciou je zmienka o tom, že v zime 1975 - 1976 boli spolu na diskotéke v Mlynskej doline, iba maličkosť, aj keď obvinený zanovito trval na tom, že v UNIC klube sa nikdy v živote baviť nebol.

V utorok 20. októbra 1981 vypovedal ohľadom farby Beďačovho auta aj jeho bratranec inžinier Štefan Fuška. Na úvod poznamenal, že príbuznému požičal peniaze na kúpu Fiatu 500, a preto bolo aj naňho napísané v evidencii motorových vozidiel. Po predaji auta Teodorovi Galgánkovi mu vraj Beďač peniaze vrátil. „Jednalo sa o fiatku 500 žlto-oranžovej farby s odnímateľnou strechou," spresnil Fuška, čím ako jeden z prvých vystavil bratrancovu verziu o žltom aute zásadným pochybnostiam.

Kúpa, oprava a predaj motorových vozidiel boli v rodine Pavla Beďača obľúbenými transakciami. V rozbore jeho výpovedí sa k nim ešte budeme musieť vrátiť. Na tomto mieste sa pristavíme len pri otázke, kde na tieto obchody získavali Beďačovci investičný kapitál a ako je možné, že 22-ročný a ekonomicky neaktívny študent Pavol si mohol už v roku 1976 dovoliť jazdiť na vlastnom motorovom vozidle Fiat 500. Isteže, jeho bratranec tvrdil, že mu na fiatku požičal, ale s ohľadom na ďalšie zistenia to môžeme dôvodne považovať iba za krycí manéver. Možné vysvetlenie pôvodu väčšieho objemu finančných prostriedkov v rodine Beďačovcov opäť ponúka spis operácie Kamera. Ide o hlásenie zo 7. júla 1981. Zachytáva hlasné úvahy Romana Brázdu o tom, čo by mohol povedať vyšetrovateľom, aby si vylepšil pozíciu v rámci trestného konania. Kamil Čapkovič o Brázdoví hlásil: „Na Beďača chce vypovedať, že on a jeho otec skupovali rôzne obrazy, niektoré z nich pochádzajú aj z krádeží, a predávali ich Rakúšanom, ktorí k nim chodili. Behom päť rokov Beďačovci vystriedali 12 áut." Vzhľadom na to, že oficiálne príjmy rodičov Pavla Beďača, ktorí boli obaja stredne postavení úradníci, neboli dostatočne vysoké na takúto frekvenciu obmeny rodinného vozového parku, treba brať citovaný agentúrny záznam prinajmenšom do úvahy.

Keď bol Pavol Beďač obvinený zo spoluúčasti na znásilnení Ľudmily Cervanovej, mal takmer 27 rokov a pracoval ako inžinier strojných zariadení v Divadle Andreja Bagara v Nitre. Oženil sa v roku 1978, teda ešte pred ukončením

vysokej školy. Za manželku si zobral Blanku, rodenú Bónovú, dcéru tajomníka rady bezpečnosti v nitrianskom okrese podplukovníka Bónu. S manželkou mal syna Miška, ktorý sa im narodil v máji 1979.

Čítanie výpovedí obvineného Beďača nie je ani trochu zaujímané. Stereotypne v nich opakuje, že v Mlynskej doline na diskotéke nikdy nebol, a preto sa nemohol 9. júla 1976 podieľať na spáchaní činov, ktoré sú mu kladené za vinu. 0 niečo lepšiu výpovednú hodnotu majú záznamy z akcie Kamera, ktoré dokumentujú zvláštne, priam ambivalentné duševné rozpoloženie tohto páchateľa. Aj na cele sa totiž tváril, že s prípadom Ľudmily Cervanovej nemal nič spoločné, no keď Si nedával pozor a nechal voľný priechod prúdu reči, povedal aj to, čo mohol vedieť iba páchateľ.

Dňa 14. júla 1981 Beďač vypovedal pred vyšetrovateľom Šimekom ešte len v postavení podozrivého. Podozrenie spočívalo v tom, že 9. júla 1976 neprekazil násilnú súlož, ktorej sa na Ľudmile Cervanovej dopustili páni Kocúr, Brázda, Andrášik a Čerman. Už pri tomto výsluchu sa riadil tým, že nikde nebol a ničoho sa nedopustil, a držal sa toho až do úplného konca trestného konania. I „Nikdy som nebol na diskotéke na internáte v Mlynskej doline, bol som jedenkrát, keď sa staval máj vonku pred internátom," bránil sa húževnato Beďač, keď sa ho nadporučík Šimek pýtal, či sa niekedy zúčastnil tanečnej zábavy na internáte a či tam bol pri tejto príležitosti svojím autom. Tvrdil, že nikdy nebol na žúre, na ktorom by sa naraz zúčastňovali on, Kocúr, Brázda, Andrášik a Čerman.

Na výzvu vyšetrovateľa, aby povedal, kde bol a čo robil v noci z 9. na 10. júla 1976, Pavol Beďač odpovedal: „S odstupom času si na to nepamätám." Bola by to vcelku akceptovateľná odpoveď, keby z výkonu trestu v roku 1983 svojmu advokátovi Turi Nagyovi nepísal detaily o tom, aké osoby, koľkokrát a kam viezol svojím ešte nepremaľovaným autom Fiat 500 v mesiacoch máj a jún 1976. jeho spomienky boli také detailné, že presne vedel, v ktorom mesiaci a koľkokrát viezol svoju vtedajšiu priateľku Zuzanu Migrovú, ale aj ďalších kamarátov a známych na Zlaté piesky v Bratislave či do iných lokalít v hlavnom meste alebo v Nitre. Je preto vecou kritického zváženia, či bola jeho amnézia v súvislosti s 9. júlom 1976 predstieraná, či boli jeho živé spomienky na mesiace máj a jún toho istého roku iba výplodom fantázie, inšpirovanej potrebou vymyslieť si novú, lepšiu obhajobu, alebo či boli všetky spomienky veľmi dobre uchované v jeho pamäti, ale vyberal z nich iba tie, ktoré sa mu hodili, a tie nepohodlné jednoducho potláčal.

I Na záver výsluchu zo 14. júla Beďač veľmi sebavedomo vyhlásil: „Nie som z ničoho vinný a nemám vedomosť o ničom a neviem, ako by som pomohol k objasneniu tohto prípadu."

Na druhý deň vypovedal už ako obvinený z trestného činu znásilnenia spolupáchateľstvom. Pavol Beď'ač si proti obvineniu podal hneď na mieste sťažnosť. „To, čo je uvedené v uznesení, je absurdné, ničoho takého som sa nedopustil, nemám o tom ani vedomosť," zhodnotil text obvinenia Beď'ač. Tak ako predchádzajúci deň, aj pri tomto výsluchu zopakoval, že v zostave spomínaných osôb sa nikdy nezúčastnil žiadnej zábavy, posedenia ani žúru.

„Neviem, či niekto z uvedených osôb mal v čase spáchania trestného činu nejaký privát," klamal, keďže na priváte svojho švagra Čermana dokázateľne bol, a taktiež luhal napriek tomu, že o jeho prítomnosti v UNIC klube nebolo na základe svedectiev a priznaní páchateľov najmenších pochýb: „Nikdy som nebol na diskotéke na internáte v Mlynskej doline v Bratislave."

Na otázku vyšetrovateľa, čo teda robil dňa 9. júla 1976, odpovedal: „Presne si to nepamätám, ale v tej dobe som mohol byť doma u mojich rodičov za prítomnosti všetkých príbuzných." Posledná otázka toho dňa znela: „Máte ešte niečo uviesť k veci?" A odpoveď Pavla Beďača bola veľmi rezolútna: „Ja som nevinný."

Na úvod výsluchu 16. júla 1981 doplnil výpoveď z predchádzajúceho dňa v tom zmysle, že keď sa stali s Čermanom švagrami, ten mu hovoril, že mal privát niekde v Prievoze, čo bola narážka na Varínsku ulicu, kde došlo k znásilneniu Ľudmily Cervanovej. Nič viac k udalostiam viažucim sa k tomuto objektu nepovedal.

Vyšetrovateľ Šimek obvineného informoval, že svedkovia Igor Urbánek a Jozef Škrobánek ho usvedčujú z toho, že 9. júla 1976 bol v spoločnosti ďalších Nitranov na diskotéke v UNIC klube. Beďač obe svedectvá rázne odmietol: „Ja tieto osoby, čo to na mňa hovoria, ani nepoznám, trvám na svojich predošlých výpovediach." Rovnako neoblomne poprel aj výpovede spolupáchateľov Kocúra a Brázdu, ktorí svorne tvrdili, že Beďač na diskotéke v UNIC klube bol.

Výpoveď s dátumom 17. júla 1981 absolvoval pred krajským prokurátorom Emilom Majerhoferom, ktorý zamietol Beďačovu sťažnosť proti uzneseniu o obvinení a rozhodol o jeho vzatí do väzby. Aj pred prokurátorom obvinený zopakoval, že „na diskotéke v Mlynskej doline som nebol nikdy v živote". Na pripomienku, že viaceré osoby vypovedali, že ho 9. júla 1976 videli na diskotéke v UNIC klube, Beďač vyhlásil, že „to nie je možné".

K samotnému skutku, z ktorého bol obvinený, bez začervenania do protokolu nadiktoval: „V minulosti som nebol na žiadnom posedení, prípadne žúre, na ktorom by došlo k pohlavnému styku či už medzi mnou a inými mužmi s poškodenou Ľudmilou Cervanovou. Popieram, že by som s menovanou niekedy súložil. Cervanová je pre mňa neznámy pojem, takú osobu nepoznám." Bez povšimnutia by nemali ostať nielen Beďačove klamstvá, ale aj fakt, že ľudskú

bytosť nazval *neznámym pojmom*, čím obeť cynicky dehumanizoval a urobil z nej iba abstraktný objekt.

Ďalšiu príležitosť uľaviť svojmu svedomiu mal Pavol Beďač 20. júla 1981. Nevyužil ju. Počas výsluchu iba pokračoval v popieraní, že bol v deň únosu, znásilnenia a vraždy medičky Ľudmily Cervanovej v Mlynskej doline.

Rovnaký dátum nesie aj iná písomnosť. Už tradične ide o záznam z operácie Kamera, ktorý jednoznačne dosvedčuje, že obvinený vyšetrovateľom klamal a o skutku vedel oveľa viac, než bol ochotný pripustiť. Vzhľadom na veľavravnosť záznamu kapitána Čapkoviča z 20. júla 1981, aj tento uvádzame v plnom znení.

Dôvernou cestou bolo k osobe obvineného Pavla Beďača zistené nasledovné:

Rozprával, že na kritický deň nemá žiadne alibi. Jeho rodina o ničom netuší. Cervanovú znásilnili štyria. Mená nespomenul. Rozprával, že chodil na byt svojho švagra na Štrkovec, tento v tej dobe tiež študoval v Bratislave. Švagor mal byť pred tromi rokmi tiež k prípadu Cervanová vypočúvaný. Ďalej sa vyjadril, že Beňová vie toho veľa a vypovedá ako svedkyňa. Má strach, pretože ho usvedčujú dvaja obvinení a dvaja svedkovia, ale mená týchto nespomenul. | ničomu sa nedozná, aj keby mal ako dlho sedieť a aj keby mal dostať povraz. Cervanová bola unesená na aute F-125 a bolo to auto otca jedného z obvinených. Stále sa vypytuje, ako to bude na súde. Zo začiatku hovoril, že mená spoluobvinených nepozná, ale neskoršie povedal, že ich pozná všetkých a že sa spolu aj stretávali.

| rozhovorov s ním sa dá usúdiť, že je prefíkaný a je pevnej zásady k ničomu sa nepriznať. Tiež spomenul, že po zavraždení bola Cervanová hodená do nejakej vody. Dúfa, že ho prepustia na slobodu. Po výsluchu dňa 20.7.1981, keď prišiel na celu, bol veľmi nervózny. Vraj vyšetrovatelia mu povedali, že všetci spoluobvinení ho usvedčujú. Bolo vidieť, ako o niečom premýšľa. Vie, že toho času je vo väzbe šesť ľudí, ale že v Bratislave sú len piati. Je toho názoru, že od prípadu je už päťročný odstup a sotva si niekto presne pamätá, ako sa prípad odohral. Keď dávali pátranie po páchateľoch, spoločne so svedkom sledovali televíziu. Meno svedka nespomenul.

Nepovažujeme za potrebné upozorňovať na tie pasáže citovaného záznamu, ktoré očividne poukazujú na to, že Pavol Beďač vyšetrovateľom klamal

a že bol do prípadu namočený. Dovoľujeme si však poukázať na zmienku o tom, že Františka Čermana navštevoval už v čase, keď jeho budúci švagor ešte len študoval na vysokej škole. Beďač pritom vyšetrovateľom neustále tvrdil, že s Čermanom sa v júli 1976 ešte nestýkal, a preto s ním ani nemohol byť v partii vrahov. Ukazuje sa však, že táto dvojica sa veľmi dobre poznala, a ako sme už dokázali v ôsmej kapitole, Beďač s Čermanom pred ich zaistením koordinovali záchranné akcie s vplyvným svokrom, súdruhom podplukovníkom Bónom.

Na výsluchu 4. augusta 1981 Beďač pokračoval v tvrdohlavom zatĺkaní. Odmietol výpoveď Juraja Lachmana, ktorý vypovedal, že z UN1C klubu odišiel s Beďačom na jeho aute a spoločne sa odviezli na Čermanov privát. Vypočúvaný vyhlásil, že .je to nezmysel".

0 sedem dní neskôr sa v jeho výpovedi prvý raz objavila zmienka o žltom Fiate 500. Ani mu nenapadlo uviesť, že v čase spáchania skutku bol ešte oranžovo-červený. jedenásteho augusta 1981 vyšetrovateľovi povedal, že päťstovku žltej farby predal v auguste 1976 Teodorovi Galgánkovi, ktorý emigroval. Ten musel auto podľa Bedăčovho názoru niekomu taktiež predať, pretože voz videl v roku 1978 alebo 1979 na parkovisku v Bratislave. Fiat bol stále žltý a údajne ho spoznal podľa interiéru.

Pavol Beďač pri výpovedi pripustil, že v ich rodine nebola o autá núdza, len nevysvetlil, kde na taký vozový park brali peniaze: „V roku 1976 moji rodičia vlastnili auto značky Audi 100 krémovej farby, potom rodičia mali osobné auto značky M B farby sivomodrej a v súčasnej dobe rodičia vlastnia osobné auto značky Dacia farby bielej.“ Sám obvinený v čase konania citovaného výsluchu vlastnil juhoslovanskú Zastavu so štátnou poznávacou značkou NRC 10 118.

Pri autách ešte chvíľu ostaňme. Ako už vieme, Pavol Beďač pochádzal z úradníckej rodiny s nie práve exkluzívnymi príjmami. On sám v Divadle Andreja Bagara zarábal 2000 korún, čo síce nebolo málo, ale ani zďaleka to nemohlo pokrývať jeho záľubu v nákupe áut, ktoré striedal v takom rýchlom slede, že tým úspešne konkuruje aj novodobým zbohatlíkom. O kúpach rôznych vozidiel vyšetrovateľovi nadiktoval naozaj úctyhodnú stať: [v]

V mesiaci auguste 1976 po odpredaní auta značky Fiat som zakúpil osobné auto Fiat 127, bolo nabúrané a zakúpil som ho za 22 alebo 23 000 korún československých od Peterovej Kvety z Bratislavy. Toto auto som si potom dal opraviť a vlastnil som ho až do júla 1977 **a odpredal som ho za 40 000 korún československých jednému občanovi z Olomouca, na jeho meno si nespomínam.**

| roku 1978 som zakúpil ďalšie osobné auto typu Fiat 127, ojazdené, za 45 000 korún československých od jednej krčmárky z Bratislavy, ktorá pracovala v Moste na Ostrove.

Aj toto vozidlo som odpredal v mesiaci auguste 1979 do Levíc za 55 000 korún československých.

Ďalej by som chcel vypovedať, že v mesiaci máji 1979 som zakúpil novú škodovku spoločne s manželkou za 9 500 tuzexových bonov z Tuzexu v Košiciach. Túto škodovku som potom predal v mesiaci septembri 1980 za 48 000 korún československých Ing. Tobolkovi z Nitry.

V mesiaci septembri som potom spoločne s manželkou zakúpil ďalšie osobné auto značky Zastava za 52 500 korún československých, staršie, ktoré vlastníme až doteraz.

Pavol Beďač môže vcelku presvedčivo argumentovať, že na každé nové auto si zarobil predajom starého. Do úvahy však musíme brať aj vyjadrenia Romana Brázdu, zachytené v spise Kamera, ktorý pred spoluväzňami poukazoval na to, že rodina Beďačovcov sa venovala obchodovaniu s kradnutými obrazmi. Aby nedošlo k omylu, podotýkame, že ak sa aj Beďač podieľal na skupovaní kradnutého umenia a jeho ďalšom predaji do Rakúska, nič z toho nevyplýva prehodnotenie jeho miery zavinenia v prípade zavraždenej Ľudmily Cervanovej. Kto kradne, ešte nemusí vraždiť. Avšak zlodej a ilegálny priekupník rozhodne nemôže byť považovaný za bezúhonného človeka. A celá mediálno-propagandistická mašinéria zaangažovaná do obhajoby siedmich vrahov tvrdí, že ide o cnostných občanov, ktorí nikdy predtým a ani nikdy potom neporušili zákon. Príbeh Pavla Beďača ukazuje, že tento pilier propagandy bol ucapkaný z veľmi nekvalitnej hliny.

Vo výpovedi z 11. augusta 1981 ďalej odmietol svedectvo Igora Urbánka, ktorý dokazoval, že Beďač bol 9. júla 1976 na diskotéke v UNIC klube. Vyšetrovateľ major Hubcej to naňho teda skúsil inak. Konfrontoval ho s výpoveďami spolupáchateľov Brázdu a Kocúra, ktorí uvádzali, že Beďača videli na diskotéke v Mlynskej doline. Brázda navyše hovoril aj o tom, že s ním bol na žúre na priváte. Vyšetrovateľ Hubcej chcel vedieť nielen to, aký postoj má obvinený k týmto usvedčujúcim výpovediam, ale aj to, či mal niekedy s Brázdom a Kocúrom spory, pretože si chcel byť istý, že títo dvaja obvinení Beďačovi svojimi výpoveďami úmyselne neškodia.

Beďač svojho priateľa Brázdu po morálnej stránke veľmi nešetril. Na jeho adresu do zápisnice nadiktoval:

Pokiaľ sa týka Romana Brázdu z Nitry, tohto poznám ešte od detstva, nikdy v živote mi neublížil a jeho spôsob života sa mi nepozdával, bol taký, že rád mal dievčatá, a myslím, že častejšie ich striedal. (... Roman Brázda, ako som už uviedol, i keď v živote som s ním nemal žiaden výstup, nie je možné, aby ma tento dňa 9. júla 1976 videl na diskotéke v Mlynskej doline a potom na jednom priváte v Bratislave, kde boli ďalší Nitrania, ako sa dozvedám.

K osobe Miloša Kocúra sa vyjadril bez akýchkoľvek hodnotiacich úsudkov. Pavol Beďač len striktne odmietal účasť na akcii v UNIC klube:

Miloša Kocúra taktiež poznám a s týmto som v minulosti nemal žiaden výstup. Nie je pravda toto, čo menovaný uvádza, pretože ja som dňa 9. júla 1976 nebol na diskotéke v Mlynskej doline.

Nemá zmysel opakovať, že aj 14. augusta 1981 vyšetrovateľovi poprel účasť na diskotéke. Trochu si však pustil jazyk na špacírku a zľahka priťažil švagrovi Františkovi Čermanovi:

V čase, keď František čerman bol vyšetrovaný v súvislosti s únosom dievčaťa z diskotéky, som sa dozvedel, že František čerman sa zúčastnil diskotéky a že na tejto diskotéke mal aj dve dievčatá z Francúzska. Mohlo to byť v roku 1977 v letných mesiacoch, keď som sa to dozvedel. Keď som sa pýtal ôermana, že prečo bol vyšetrovaný, on mi na to povedal, aby som sa nestaral, že čo som zvedavý a podobne.

Pavol Beďač sa, pochopiteľne, môže odvolať na veľký časový odstup, ale v roku 1977 sa o vyšetrovaní svojho budúceho švagra dozvedieť nemohol. Na informatívny pohovor si ho totiž zvláštna operatívna skupina Eduarda Pálku pozvala až o rok neskôr. Ale to nie je až také podstatné. Oveľa dôležitejšia je zmienka o Čermanovej podráždenej reakcii. Beďač ňou akoby dával najavo, že on síce s prípadom nemá nič spoločné, ale jeho švagor má zrejme čo tajiť. A to od neho nebolo vôbec kolegiálne.

Aj pri tejto príležitosti sa vyjadril, že v čase vraždy vlastnil auto Fiat 500 žltej farby, čo bola očividná lož, pretože vtedy bolo jeho vozidlo ešte oranžovo-červené, čo potvrdzujú nielen výpovede svedkov a spoluobvinených, ale aj spomínané potvrdenie o nákupe farby s dátumom 13. júla 1976.

V agentúrnom zázname z 18. augusta 1981 sa uvádza, že Beďač pred agentom poprel, že by sa v čase vraždy stýkal s Františkom Cermanom. čim si zrejme nevedomky pošliapal po jazyku. Ako dokazuje citovaný záznam z 20. júla, Pavol Beďač sa k svojmu švagrovi hlásil a dokonca spomenul, že ho navštevoval v byte na Štrkovci. Až na záverečnú vetu hlásenie neprináša nič prevratné. Z kontextu vyplýva, že agent sa Beďača opýtal, ako bola zavraždená Ľudmila Cervanová. Obvinený sa vyjadril tak, že „nechce k tomu hovoriť, lebo by tak prezradil spôsob". Na nevinného človeka toho inžinier Pavol Beďač potreboval skrývať trochu priveľa. V ten istý deň kapitán Čapkovič spísal ešte jeden záznam, ktorý bol taktiež založený do spisu Kamera. Poukazuje v ňom na rozporuplné správanie sa obvineného, ktorý na jednej strane popieral účasť na skutku, na strane druhej sa vyjadroval spôsobom znemožňujúcim uveriť v jeho nevinu: „Prípad vraždy rozpráva s tým. že sa to dozvedel od vyšetrovateľa, ale keď sa mu položí otázka, napríklad ako bola zavraždená, tak odpovedal, že on sa nechce ďalej k prípadu vyjadrovať, aby to nechali tak, Že širšie to nechce rozoberať." Z logiky veci je jasné, že Širšie sa dá rozoberať iba niečo, o čom máme *širšie* vedomosti a tie obvinený Beďač jednoznačne zatajoval.

Nasledoval výsluch 20. augusta 1981. Obvinený tvrdil, že spoluobvinených na svojom aute nikdy neviezol z Nitry do Bratislavy a ani ich nikdy po hlavnom meste nerozvážal. Popieral, že bol na inkriminovanom priváte. Údajne prvý raz navštívil Čermana koncom roka 1976 na Heyrovského ulici, keď býval v Andrášikovom byte. „...pokiaľ obvinený Brázda hovorí, že som cestu na privát Čermana dobre poznal, chcem uviesť, že ja som tam v živote nebol." zápalisto sa bránil Beďač.

Ako vo viacerých výsluchoch predtým, aj teraz sa odvolával na to, že v rokoch 1974 až 1976 (september) chodil so Zuzanou Migrovou, v tom čase študentkou Vysokej školy ekonomickej v Bratislave. Pri tejto príležitosti nepresvedčivo uviedol: „Chcel by som svoju predošlú výpoveď doplniť v tom, že dňa 9.7.1976 som bol na 90 percent doma, a keď som nebol doma, tak určite som bol so Zuzanou Migrovou u mojich známych, a to jána Škoreca z Nitry."

Nasledoval výsluch 27. augusta 1981. Budeme si ho dobre pamätať, pretože sa k nemu viaže nová stratégia Beďačovej obhajoby. Najprv si však rozoberieme všetky výpovede a potom sa vrátime k pokusu tohto páchateľa diskreditovať vyšetrovateľov.

Na výsluch 27. augusta sa nedostavil Beďačov obhajca, a preto odmietol odpovedať na otázky vyšetrovateľa. Prvá, ktorú mu stihol vyšetrovateľ Hubcej položiť, musela rezonovať v ušiach Pavla Beďača naozaj nepríjemne: „Podľa doterajších výsledkov vyšetrovania a výpovedí svedkov je nesporne zistené, že

dňa 9.7.1976 ste sa zúčastnili diskotéky v Mlynskej doline v Bratislave. Žiadam vás preto, aby ste uviedli, ako ste sa na diskotéku dostali, s kým a kedy ste tam došli. Potom uveďte, koho z vašich známych ste videli na diskotéke." Naozaj nie je ľahké tvrdiť, že svedkovia i spoluobvinení klamú a iba on hovorí pravdu, a preto Beďačovi prišlo vhod, že jeho advokát sa na tento úkon nedostavil. A zrejme už vtedy mu v hlave skrsla myšlienka, o ktorej si myslel, že je spásonosná, avšak v skutočnosti ho takmer priviedla k jednej obžalobe navyše.

Obhajca obvineného doktor Gašpar Arbet sa nedostavil na výsluch ani 2. septembra 1981. Tentoraz Beďača vypočúval poručík Lamačka aj za prítomnosti prokurátora Majerhofera, ktorý ho vyzval, aby sa vyjadril k tvrdeniam svedkov, obvinených i jeho švagra Čermana, že 9. júla 1976 bol na inkriminovanej diskotéke. Pavol Beďač všetkých vrátane svojho švagra nepriamo označil za klamárov: „Ja som sa žiadnej diskotéky v Bratislave v Mlynskej doline v UNIC-u nezúčastnil. Ani som toho dňa v Bratislave nebol. Pokiaľ to niekto vo svojej výpovedi uvádza, je to nepravda."

Na začiatku výsluchu 4. septembra 1981 to vyzeralo znova tak, že JUDr. Arbet o svojho klienta nejaví záujem. Beďač mal odpovedať na otázky vyplývajúce z výpovedí Romana Brázdu, Františka Čermana a Milana Andrášika o účasti na diskotéke a odchode na privát. Posledný z menovaných vypovedal aj o tom, že Beďačovi vysvetľoval cestu na privát. Vypočúvaný vyhlásil, že na nieto otázky bude odpovedať iba v prítomnosti obhajcu. Poručík Lamačka sa nedal len tak znechutiť. Poukázal na Andrášikove tvrdenie, že keď Cervanová žiadala Kocúra, aby ju pustili, Beďač jej povedal, že môže cestovať ďalším vlakom. Aj táto otázka však ostala bez odpovede.

Medzičasom prišiel do vyšetrovacej miestnosti advokát Gašpar Arbet, takže napokon bol obvinený nútený odpovedať na otázku, či je pravda, že Ľudmilu Cervanovú znásilnili všetci prítomní, ako to vo svojej výpovedi uviedol Milan Andrášik. „K otázke sa nemôžem vyjadriť, pretože na tom priváte som nebol," klamal Beďač ďalej.

Potom boli obvinenému znova prečítané otázky. Ako odpovede zopakoval predchádzajúce lži o tom, že na diskotéke ani na priváte nebol. Označil za nezmysel, že by Ľudmile Cervanovej radil, aby cestovala neskorším vlakom. Slovo *nezmysel* Beďač používal rád a hojne. Nikdy však vyšetrovateľom neponúkol vysvetlenia, ktoré by dávali zmysel jeho tvrdeniam o vlastnej nevine.

Výsluch 15. septembra 1981 trval iba desať minút, pretože vypočúvaný vyhlásil, že nemá k veci čo povedať. Pred vyšetrovateľmi si naozaj dával veľký pozor na to, aby nepovedal niečo, čím by sa prezradil. Oveľa menej opatrný bol na cele. Agentúrny záznam z akcie Kamera, datovaný 25. októbra 1981,

dokumentuje jedno nezanedbateľné prerieknutie sa Pavla Beďača, ktoré iba potvrdzuje, že obvinený 9. júla 1976 na diskotéke v U NIC klube bol:

Rozprával, že na diskotéke nebol, ale neskoršie sa **vyjadril,** že dve Francúzky si musel na diskotéke každý všimnúť, p retože tieto **tancovali** výstredne a bosé.

Očividne je zbytočné pýtať sa, ako mohol Beďač vedieť, čo sa dialo na akcii, na ktorej sa nezúčastnil. A rovnako by bolo nadbytočné klásť si otázku, prečo by malo zničiť kariéru obvineného [ak je skutočne nevinný), keď začnú hovoriť ďalší spolupáchatelia: „Vyjadruje sa, že štyria zo spoluobvinených sa v žiadnom prípade k ničomu nedoznajú, to by vraj bol koniec aj jeho kariéry." Takto predsa dumá len ten, kto si je vedomý podielu viny na spáchanom skutku a trpne, či sa to prevalí alebo nie. Na záver sú v agentúrnom zázname ešte dve príznačné vety. Dokumentujú, ako veľmi sa spoliehal Pavol Beďač na in tervenciu svojho svokra, podplukovníka Bónu, o ktorom si myslel, že ako starý zaslúžilý člen strany a príslušník bezpečnostného aparátu sa postará o zaťovu beztrestnosť. „Keď dostal pohľadnicu - blahoželanie k narodeninám, boli na nej podpísané jeho manželka, švagriná a svokra. Z toho začal usudzovať, že svokor sa už asi rozviedol a v tom prípade je všetko stratené, lebo už im nepodá pomocnú ruku, na čom si on s Čermanom veľmi zakladali." zaznamenal kapitán Kamil Čapkovič.

7. decembra 1981 poručík Lamačka doručil počas výsluchu Beďačovi uznesenie o obvinení zo spolupáchateľstva na trestných činoch vraždy a obmedzovania osobnej slobody. „Nie som ochotný bez prítomnosti obhajcu vypovedať, je to taký Istý nezmysel ako to predošlé. To je všetko, čo by som uviedol," znela Beďačova podráždená reakcia a tým sa prehľad jeho výsluchov v postavení obvineného uzatvára.

Nekončí sa tým celý prehľad počínania si Pavla Beďača v tejto fáze trestného konania. Ako sme už naznačili, obvinený sa pokúsil zvrátiť situáciu vo svoj prospech novou stratégiou obhajoby. Obvinil totiž vyšetrovateľov z toho, že sa voči nemu počas výsluchu z 27. augusta 1981 dopustili fyzického násilia. Urobil to tak nešikovne, hlúpo a nedôsledne, že si za to takmer vyslúžil trest pre krivé obvinenie ešte skôr, než si stihol vypočuť verdikt v prípade vraždy Ľudmily Cervanovej. Za to, že k tomu nedošlo, môže vďačiť iba prehnanej zhovievavosti prokurátora Milana Valašíka.

Margita Števove bola prokurátorka, ktorá v roku 1981 vykonávala dozor nad dodržiavaním zákona pri zaobchádzaní s väzobné stíhanými osobami vo

väznici Mestského súdu Bratislava. Pavol Beďač jej 31. augusta 1976 predniesol sťažnosť, že štyri dni predtým si od neho vyšetrovateľ vynucoval priznanie bitím po hlave a trhaním vlasov, čím sa mal príslušník Verejnej bezpečnosti podľa sťažovateľa dopustiť trestného činu zneužitia právomoci verejného činiteľa. Taktiež od pracovníkov väznice prišla informácia, že Beďač sa pred jedným z dozorcov 4. septembra 1981 sťažoval na násilie zo strany vyšetrovateľov Hanka a Hubceja, pričom sa takéhoto konania mali dopustiť v prítomnosti jeho advokáta JUDr. Gašpara Arbeta. Tak vznikol dojem, že na Beďačovi sa vyšetrovatelia dopustili násilia dvakrát. Prvý raz 27. augusta a druhý 4. septembra.

Keď sa celá záležitosť doniesla až k prokurátorovi Milanovi Valašíkovi, vydal 21. októbra 1981 pokyn Okresnej prokuratúre Bratislava 1 vidiek na začatie trestného stíhania Pavla Beďača pre trestný čin krivého obvinenia, ktorého sa dopustil nepravdivými vyjadreniami na adresu vyšetrovateľov majora Otta Hanka a majora Jána Hubceja.

Trestné stíhanie začal viesť vyšetrovateľ okresnej prokuratúry Jaroslav Kupka 24. októbra 1981. V uznesení osvietene konštatoval, že „obvinený Pavol Beďač sa činu dopustil v úmysle privodiť trestné stíhanie príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti Otta Hanka a Jána Hubceja a odvolať ich tak zo závažného vyšetrovania“. Touto vetou bola demaskovaná nová Bedäčova stratégia. Nemal totiž alibi ani žiadne uspokojujúce vysvetlenia. Preto sa pokúsil o protiútok.

Keď už Beďač vedel, že prestrelil, svoje vyjadrenia na adresu majora Hanka pozmenil. Vyhlásil, že prokurátorka Števove si jeho sťažnosť zle vysvetlila, pretože on meno vyšetrovateľa nikdy nespomenul. Náhle začal tvrdiť, že počas výsluchu ho fyzicky ohrozoval iný príslušník, meno ktorého nepozná. Tiež uvádzal, že on sa žiadnemu dozorcovi neponosoval na to, že by ho Hubcej a Hanko fyzicky atakovali v prítomnosti obhajcu.

Existuje úradný záznam majora Hubceja zo dňa 5. septembra 1981, v ktorom opisuje priebeh výsluchu, pri ktorom mal údajne s kolegom Hankom fyzicky napadnúť Beďača. Podľa jeho mienky išlo o výpoveď zo 4. septembra, pri ktorej obvinený najprv odmietal vypovedať bez prítomnosti advokáta, a keď sa doktor Arbet dostavil, poskytoval veľmi strohé a nedôveryhodné odpovede na kladené otázky. Vyšetrovateľ sa o Bedäčovom krivom obvinení dozvedel od pracovníka ústavu na výkon väzby a požadoval vyvodenie dôsledkov voči obvinenému, „pretože jeho tvrdenie je nepravdivé, vymyslené, je to pre mňa hrubá urážka, pretože ako vyšetrovateľ s viacročnou praxou takéhoto konania som sa nikdy nedopustil".

Major Hanko v tomto prípade neskôr vypovedal ako poškodený. Opísal, ako sa dozvedel o Beďačovom obvinení:..... prišiel pracovník väznice súdruh Zer-

van, ktorý nám povedal, že obvinený Beďač sa sťažoval príslušníkovi. ktorý ho odvádzal, že som pri výsluchu použil fyzické násilie, t. j. že som ho mal biť po hlave päsťami a trhať mu vlasy. Toto všetko sa malo stať xa prítomnosti obhajcu. Tomuto oznámeniu som ja, major Hubcej a obhajca Dr. Arbet nevenovali pozornosť, nakoľko sa tvrdenie nezakladalo na pravde. (...) Tomuto oznámeniu sme sa iba zasmiali." Takéto obvinenie bolo naozaj na smiech, pretože ak by dostal Beďač od vyšetrovateľa Hanka naozaj bitku, zrejme by si dvakrát dobre rozmyslel, či to bude oznamovať zriadencom väznice. Keby sa v osemdesiatych rokoch v Československu získavali priznania pomocou násilia, každý náznak sťažnosti na takéto zaobchádzanie by nepochybne viedol k ďalšej a ešte väčšej bitke, či už od policajtov alebo väzenských bacharov. K ničomu takému však nedošlo.

Oznamovateľ Pavol Beďač bol k tomuto prípadu vypočutý 13. novembra 1981. Prekvapivo tvrdil, že majori Hubcej a Hanko k nemu boli slušní, ale že pri výsluchoch mu v ich prítomnosti surovo nadával vyšetrovateľ Taliga. Údajne ho častoval slovami „nakazený bujak" a vyslovil kliatbu, že by Beďačovi doprial, aby sa jeho žene stalo to isté ako obeti Ľudmile Cervanovei.

Beďač ďalej tvrdil, že keď na niektorý výsluch neprišiel jeho advokát, často si s ním vyšetrovatelia chceli iba pohovoriť, no stále ho pri tom nabádali, aby sa priznal. Takéto výsluchy, pri ktorých sa nerobili žiadne zápisnica, údajne trvali celé predpoludnie a niekedy aj celý deň. Obvinený napríklad považoval za psychologický nátlak okolnosť, že sa ho vyšetrovatelia pýtali niekoľkokrát tú istú otázku a príslušník Taliga mal naňho pritom údajne aj kričať.

Potom sa Beďač konečne dostal k výsluchu 27. augusta 1981. Už vieme, že počas neho odmietol vypovedať, lebo sa nedostavil jeho obhajca)UDr. Arbet. Existuje o tom aj riadna zápisnica, ktorú Pavol Beďač osobne podpísal. Podľa jeho verzie však vypočúvanie prebehlo úplne inak. Onoho 27. augusta 1981 za nim údajne prišli majori Hubcej, Hanko a spolu s nimi aj ďalší príslušník v tmavomodrom obleku, ružovej košeli, s tmavými kučeravými vlasmi a očami posadenými blízko seba. Tento bezmenný človek sa mal počas pohovoru rozvášniť. Najprv mu dal zaucho, potom ho komplexne vyfackal a napokon vraj neborákovi Beďačovi trhal vlasy. A údajne naňho zreval „ja ti dám na kábel", čím mal podľa obvineného narážať na sexuálny lynč spáchaný na Ľudmile Cervanovej.

Pavol Beďač porozprával, že po tomto výstupe miestnosť opustil vyšetrovateľ Hanko, jeho kolega Hubcej založil do písacieho stroja papier a obvineného sa opýtal, či bol v kritický deň na diskotéke v Mlynskej doline. „Nakoľko som bol z takéhoto jednania zdeptaný, povedal som, že áno," ponosoval sa

Beďač a svoj príbeh vyšperkoval dosť nepravdepodobnou pointou. Tvrdí! totiž, že keď ho už raz takto mali na lopate, odrazu major Hubcej kapituloval: „Na to sa spýtal, prečo to hovorím, keď som doteraz účasť na diskotéke popieral. Ja som na to neodpovedal. Na to sa ma Hubcej spýtal, či som to povedal iba preto, že som dostal bitku, ja som povedal, že áno. Na to mi Hubcej povedal, že či budeme pokračovať vo výsluchu alebo či budem hovoriť iba za prítomnosti obhajcu. Ja som povedal, že chcem, aby bol pri výsluchu obhajca.“ Ak by sme mali uveriť inžinierovi Beďačovi, museli by sme veriť aj tomu, že vyšetrovatelia boli úplní hlupáci a ešte aj babráci. Použitie násilia pri výsluchoch je zväčša súčasťou určitej stratégie vyšetrovania. Je to síce bezprávie, ale riadi sa určitou logikou a tá by jednoznačne velila, aby takto predvareného obvineného nenechal major Hubcej len tak ľahko uniknúť zo siete. To, čo v tejto súvislosti porozprával vyšetrovateľovi okresnej prokuratúry obvinený Beďač, nemalo hlavu ani pätu, ale absurditám ani zďaleka nebol koniec.

V ďalšej časti výsluchu, tvrdil, že keď vec oznamoval prokurátorke Števove, tá sa ho opýtala, kto ho vypočúva. On jej odpovedal, že vypočúvajúcim bol major Hanko. Do protokolu ďalej nadiktoval neuveriteľné tvrdenie, že „prokurátorke som už nestačil vysvetliť, že Hanko ma nebil, ale bol to iný vyšetrovateľ. Takto zrejme došlo k tomu, že nedorozumením za pôvodcu fyzického násilia bol označený vyšetrovateľ Hanko." Keby sme mali veriť aj tejto časti Beďačovej výpovede, museli by sme uveriť aj tomu, že prokurátorka Števove bola strašná lajdáčka.

Prehliadka nedomyslených a zle poskladaných výmyslov pokračovala ďalej. Beďač pri výsluchu vyšetrovateľovi okresnej prokuratúry uviedol, že o fyzickom násilí bezprostredne po jeho spáchaní informoval okrem iných aj väzenského lekára. Major MUDr. Viliam Fandi však neevidoval, že by sa mu obvinený na takéto praktiky vyšetrovateľov niekedy sťažoval. Konštatoval, že Beďač počas pobytu vo väzbe neutrpel žiadne zranenie a jeho ambulanciu navštívil 31. júna, 4. septembra a 16. októbra 1981, z čoho jednoznačne vyplýva, že po údajnom napadnutí zo strany neznámeho príslušníka, ku ktorému malo dôjsť 27. augusta 1981, lekársku pomoc nevyhľadal.

Doktor Fandi bol vo veci vypočutý 25. novembra 1981. Dôrazne vyhlásil: „Trvám na svojej lekárskej správe zo dňa 30. 10. 1981, ktorú som predložil náčelníkovi útvaru pre potreby orgánov vyšetrovania. Ako som v tejto správe uviedol a overil som si to aj nazretím do sprievodného zdravotného záznamu, obvinený Beďač, ktorý počas väzby navštívil ambulanciu do 30.10.1981 celkom trikrát, sa ani raz nesťažoval na použitie fyzického násilia vyšetrovateľom pri výsluchoch.“

Zamotaný príbeh sa začal vyjasňovať, keď 13. novembra 1981 k veci vypovedal práporčík ján Popovič, dozorca z ústavu na výkon väzby. Bol to on.kto dal odpoveď na otázku, či sa obvinený sťažoval pred personálom väznice na násilie. Popovič vypovedal, že 4. septembra 1981 viedol na výsluch Pavla Beďača a potom ho aj z vypočúvania odvádzal, pričom na ňom nepostrehol žiadne stopy násilia. Ďalej vypovedal, že pred týmto dátumom sa od niekoho dozvedel. Že Beďač sa mal vo väzbe ponosovať na násilie zo strany vyšetrovateľov. Túto skutočnosť potom oznámil poručíkovi Zervanovi, pracovníkovi vnútornej ochrany väznice **z** Popovičových slov teda jednoznačne vyplynulo, Že sťažnosť na použitie násilia bola vlastne iba jedna a vzťahovala sa k dátumu 27. augusta 1981.

V utorok 24. novembra 1981 vypovedal poručík Michal Zervan z útvaru vnútornej ochrany väznice. Povedal, že od práporčíka Popoviča sa dozvedel o Beďačových sťažnostiach na postup vyšetrovateľov. Túto skutočnosť oznámil vyšetrovateľom a viac sa vecou nezaoberal.

0 šesť dní nato, 30. novembra 1981, znova vypovedal poškodený vyšetrovateľ major Otto Hanko. Uviedol, že 26. augusta bol s kolegom Hubcejom vo väzbe za Beďačom, aby ho oboznámili s tou časťou listu od manželky, ktorý bol z hľadiska taktiky vyšetrovanej trestnej činnosti neškodný. 0 tejto návšteve bol spísaný aj úradný záznam. Na druhý deň prebehol výsluch, pri ktorom odmietol odpovedať na otázku bez prítomnosti advokáta. Pri oboch príležitostiach sa s obvineným stretli iba majori Hanko a Hubce), Žiaden tretf príslušník im neasistoval.

Vten istý deň vypovedal aj ďalší poškodený vyšetrovateľ major ján Hubce) a potvrdil verziu svojho kolegu. Spresnil však, že z oznámenia poručíka Zervaňa z vnútornej ochrany väznice vyplynulo, že nie neznámy príslušník, ale on a major Hanko mali použiť proti Beďačovi fyzické násilie. A to je ústredný bod tohto prípadu, pretože obvinenému išlo predovšetkým o Ich diskredltáclu.

Dňa 8. decembra 1981 podal vyšetrovateľ okresnej prokuratúry Ľudovít Mráz návrh na konečné opatrenie proti obvinenému Pavlovi Beďačovi pre trestný čin krivého obvinenia vyšetrovateľa Otta Hanka, o ktorom povedal, že ho 27. augusta počas výsluchu zbil. Mráz konštatoval, že Beďač svoju sťažnosť neskôr pozmenil tak, že ho zbil neznámy príslušník v prítomnosti dvoch majorov. V návrhu na konečné opatrenie ďalej uviedol: .Obvinený Beďač na potvrdenie pravdivosti svojho tvrdenia o násilí na výsluchu dňa 27. 8. 1981 uviedol, že na použitie násilia sa sťažoval aj väzenskému lekárovi pri návšteve ošetrovne. Táto obrana bola vyvrátená oznámením lekárskou správou a výpoveďou lekára Dr. Fandia, že obvinený Beďač sa mu na použitie násilia nesťažoval pri návšteve ošetrovne.“

Mráz v návrhu poukázal na fakt, že z výpovedí pracovníkov väznice vyplynulo, že obvinený sa pred nimi 4. septembra nesťažoval na použitie násilia, a preto v tejto časti obvinenia sa jeho trestná činnosť nepotvrdila. Pokiaľ išlo o obvinenie Otta Hanka, vyšetrovateľ okresnej prokuratúry konštatoval, že Pavla Bedäča usvedčujú výpovede oboch poškodených vyšetrovateľov, lekára Fandia, áko aj svedectvo prokurátorky Margity Števove, a preto navrhol podať obžalobu pre trestný čin krivého obvinenia Ako sa ukázalo po mnohých rokoch, bolo veľkou chybou krajského prokurátora Milana Valašíka, že od podania obžaloby proti Bedäčovi napokon upustil. Čo i len formálny súdny trest za krivé obvinenie by totiž páchateľom znemožnil operovať lživou propagandou o hrubom policajnom násilí, ktorým si na nevinných mladých ľuďoch komunistický režim vynútil priznania.

Okrem dôkazov Z trestného konania vo veci krivého obvinenia však máme k dispozícii aj ďalšie poznatky z operácie Kamera, ktoré nad všetky pochybnosti dokazujú, že Pavol Beďač rozohral veľmi nepodarenú intrigu, a tá sa napokon obrátila proti jej tvorcovi. Agentúrny záznam z 3. septembra obsahuje informáciu, že obvinený sa aj na cele usiloval presviedčať spoluväzňov, že sa stal obeťou násilia: „Keď prišiel z výsluchu, povedal, že vyšetrovatelia ho zbili, a agenta sa pýtal, že čo má robiť, či má priznať pravdu alebo prípad zobrať na seba. (...) Žiadal sa k lekárovi, že ho bijú a fyzicky trýznia." Ťažko si vysvetliť zmysel týchto vyjadrení. Už len preto, lebo „priznať pravdu alebo prípad zobrať na seba“ v podstate znamená to isté: priznať sa. Len s tým rozdielom, že povedať pravdu by znamenalo priznať reálny podiel viny a zobrať prípad na seba by bolo prijať zodpovednosť aj za to, čoho sa nedopustil. Agent však svojmu riadiacemu dôstojníkovi nehlásil, že by bolo na Bedäčovi badať známky násilia a tiež bolo preukázané, že k väzenskému lekárovi napokon nešiel. Z toho vyplýva, že Pavol Beďač hral teáter pochybnej kvality aj pred väzňami na cele, avšak bez akéhokoľvek valného výsledku.

V tom istom zázname môžeme nájsť ešte jedno pozoruhodné vyjadrenie. Pavol Beďač v záchvate úprimnosti väzenskému agentovi prezradil aký know how používali jeho kamaráti pri love žien za účelom príležitostného sexu: „V rozhovore o ženách sa vyjadril, že traja zo spoluobvinených, mená neuviedol, chodili na diskotéky na rôzne miesta, tam vždy zbalili nejaké dievča, potom ho všetci znásilnili." Švagor Františka Čermana zrejme veľmi dobre ovládal modus operandi partie okolo Miloša Kocúra a Romana Brázdu, ktorá bola už od rozpracovania zvláštnou operatívnou skupinou Eduarda Pálku v podozrení, že pred i po vražde Ľudmily Cervanovej sa viackrát dopustila znásilnenia bezbranných žien.

O Pavlovi Beďačovi môžeme bez pochybnosti povedať, že bol spolupáchateľom znásilnenia a vraždy Ľudmily Cervanovej. Napriek tomu je potrebne hodnotiť tohto muža zhovievavejšie ako tvrdé jadro partie Nitranov, do ktorého radíme Miloša Kocúra. Romana Brázdu, Milana Andrášika a Františka Čermana. Nepochybne aj s ohľadom na jeho osobnostné dispozície znalci z odboru psychológie napísali Beďačovi o niečo priaznivejšiu sociálnu predikciu ako spomínanej štvorici.

Hodnotenia docenta Dobrôtku a doktorky Kováčikovej - Kočišovef sú z pochopiteľných dôvodov plné odbornej terminológie a odborného žargónu. Aj keď sa ich usilujeme čo najviac prispôsobovať publicistickému žánru, a preto prekladať do civilného jazyka, niektoré pasáže považujeme za také dôležité, že doslovné citáty nedokážeme obísť. Ide napríklad o brilantné vystihnutie, ako sa Beďačovo vnútro podpísalo na vystupovaní v rámci trestného konania: .Zrejmé taktizovanie obvineného pri vypočúvaní kriminalistami poukazuje na problematickú osobnosť s rigidnou reaktivitou, ovládanou strachom.'* A bol to práve strach, čo v rámci podprahového vnímania poukazoval na to. že obvinený klame nielen vyšetrovacím orgánom, ale aj súdnym psychológom.

Znalci zistili, že v Bedáčovej osobnosti dominovala úzkosť, nie agresivita, aj keď aj tá bola vo významnej miere zastúpená. Podľa ich názoru obvinený bol trvalo poznačený anxióznou tenziou (úzkostným napätím), ktorá bola kompenzovaná silnou väzbou na najbližšie osoby, ako boli manželka, dieťa a ďalšia najbližšia rodina.

V čase pobytu vo väzbe psychológovia Beďačov stav hodnotili tak. že sa blížil k hranici aktivácie agresivity, prípadne aj k samovražde, ak by zlyhala kompenzácia naviazania na rodinu. V žiadnom prípade však nešlo o primárne agresívneho jedinca, práve naopak: „Agresívna reakcia hrozí skôr v panike - v minulosti mohol byť agresívny v takejto situácii panického strachu -, ale agresivita je a sotva bola dominantnou vlastnosťou osobnosti obvineného." Autori posudku postrehli, že v čase jeho spracovania Beďač trpel úzkostnými stavmi a usiloval sa „utiecť" pred vnútornými spomienkami na udalosti spojené s prípadom Ľudmily Cervanovej.

Počas pohovoru so znalcami sa viackrát rozplakal. Vyznával sa z lásky k svojej manželke a k rodine, hovoril, že je veriaci a prísne vychovaný človek, a preto by sa nemohol dopustiť činov, z ktorých je obvinený. Keď mu však psychológ povedal, aby uviedol aspoň jeden fakt, ktorý by mu na čas spáchania skutku poskytol alibi, nebol schopný rozpamätať sa na takúto okolnosť. Znalec sa Beďača pýtal, z čoho má taký panický strach, keď sa ničoho zlého nedopustil. Odpoveď obvineného znela: „Čo ak sa to neobjasní? Potom v tom budem nevinne."

Súdni psychológovia namerali Pavlovi Beďačovi stredne nadpriemerné IQ 117, pričom pri Rybakovom teste sa výrazne prejavilo jeho nadanie strojného inžiniera riešiť technické problémy. V posudku sa zároveň uvádza, že jeho intelekt môže byť objektívne o niekoľko bodov vyšší, ako bola nameraná hodnota, pretože na počiatku testu nastalo u hodnoteného jedinca „iniciálne zlyhanie, ktoré ovplyvnilo celkový výkon a jeho kvantitatívne hodnotenie'.

Znepokojujúcejším zistením bolo odhalenie, že tak ako Andrášik, aj Beďač má sklony k impulzívnemu konaniu. To podporovalo predpoklad, že by bol schopný pod tlakom určitých okolností dopriať si sexuálny zážitok aj za cenu použitia násilia. V tomto kontexte je potrebné spomenúť, že v posudku sa doslova hovorí, že v jeho prípade ide o „zážitkový“ typ osobnosti s emocionálnou plytkosťou, „respektíve zníženou schopnosťou hlbšej emocionálnej odozvy“. Na to nadväzuje aj ďalšie nelichotivé hodnotenie, podľa ktorého Beďačovi chýbala základná srdečnosť, čo nasvedčuje tomu, že mal konfliktný prístup k medziľudským/sociálnym vzťahom.

Znalci v posudku poukázali na to, že Beďač ešte ako svedok polícii opísal rozhovor so svokrom Bónom a švagrom Čermanom, z obsahu ktorého vyplývalo, že ho vedú osoby zainteresované do prípadu Ľudmily Cervanovej. Podľa nich rozhovor dokazuje aj to, že „v rodine oboch obvinených švagrov bol dohovor o tom, ako sa zachovať v prípade vypočúvania orgánmi Verejnej bezpečnosti, čo by bolo úplne zbytočné medzi osobami, ktoré s trestným činom nič nemajú spoločné". A v tej istej súvislosti sa v posudku uvádza: „Nešlo nám tu azda o hodnotenie dôkazov, ale o charakterizovanie postojov k stíhanej udalosti, ktoré mohli vyplynúť len z účasti na vyšetrovanom čine.“

I keď ide o veľmi odbornú terminológiu, pri ktorej bude musieť čitateľ možno siahnuť po slovníku cudzích slov, odvažujeme sa v plnom znení publikovať psychodiagnostický záver znalcov, pretože plasticky a vyčerpávajúco vystihuje osobnosť Pavla Beďača:

Abnormná osobnosť s labilnou väzbou emotivity - afektivity v štrukturálnom kontexte s relatívne výdatnou inteligenciou, ktorá v prípade akútnej I napríklad anxióznej - tenzie nezabráni bezpeóne spusteniu impulzívnej reakcie. Celkove plochá emotivita s chýbaním väzieb na prostredie, najmä sociálne, a s chudobnou motivovanosťou medziľudských vzťahov. V čase vyšetrenia znalcami reaktívne na väzbu neurotická - konkrétne anxiózne neurotická dekompenzácia. Žiadne symptómy organických zmien ani procesuál-

nych **následkov v osobnosti - teda žiadne patologické zmeny a determinanty konania sa nedokázali.**

Ďalej znalci konštatovali, že Beďačova účasť na trestnom čine mohla vyplynúť z „materiálnej zameranosti osobnosti". Podľa ich názoru v jeho slovnom prejave sa vyskytuje len frázovitá ľútosť nad obeťou a jej rodičmi, avšak výrazne dominuje sebaľútosť. Psychológovia sa tiež pozastavili nad tým, že obvinený má príliš veľký strach z postihu na to, aby mu bolo možné uveriť, že je nevinný.

Ešte skôr, než bol posudok opečiatkovaný, sa experti vyjadrili, že Pavol Beďač bol bez najmenších pochybností schopný vnímať závažnosť a nebezpečnosť činu, na ktorom sa spolupodieľal. A aj napriek nie práve výstavnej osobnosti Pavlovi Beďačovi stanovili vcelku priaznivú sociálnu prognózu, ktorá bude podľa ich mienky „ďalekosiahle závislá od okolností výkonu trestu". „Pevné vedenie a navodenie súboru spoločensky kladných nových motivácií môže kladne ovplyvniť efekt nápravno-výchovných procedúr," nazdávali sa docent Dobrôtka a doktorka Kováčiková - Kočišová a do veľkej miery mali pravdu, aj keď médiálne vystupovanie ich „klienta" po roku 1989 nasvedčovalo tomu, že inžinier Beďač veľa nových kladných motivácií vo výkone trestu nenačerpal.

Výpoveďami svedkov a spolupáchateľov bolo jednoznačne preukázané, že Pavol Beďač sa 9. júla 1976 zúčastnil tanečnej zábavy v UN1C klube, kde sa zabával s partiou kamarátov z Nitry. Spolupáchatelia ho presvedčivo usvedčili, že po skončení diskotéky bol v dome na Varínskej ulici 16 v bratislavskom Prievoze a zúčastnil sa obmedzovania osobnej slobody a znásilnenia Ľudmily Cervanovej. Z ďalších výpovedí jeho kumpánov vyplynulo, že bol prítomný pri tom, keď sa losovaním rozhodovalo o tom, ktorí dvaja z nich zavraždia nepohodlnú obeť, pričom Beďač a Brázda boli ako šoféri z tohto perverzného tendra na vrahov vynechaní. Rovnako bolo jednoznačne ustálené, že Pavol Beďač spolu s ďalšími páchateľmi plnili úlohu kontrolórov, ktorí dozerali na to, či Kocúr s Andrášikom naozaj Ľudmilu Cervanovú zavraždia a zbavia sa jej tela. Toto nečinné a súhlasné prizeranie sa likvidácii nevinnej mladej ženy sa rovnalo spolupáchateľstvu na vražde.

Pavol Beďač však rozhodne nebol iniciátorom znásilnenia a vraždy medičky Cervanovej. Do domu na Varínskej ulici prišiel až po začiatku tohto osudného žúru. O únose dievčaťa nevedel, pretože z Mlynskej doliny spolu s Lachmanom a Dúbravickým vyrážali o čosi neskôr ako Brázdová posádka. Keď sa začalo na priváte priostrovať, zrejme stále nemal v úmysle podieľať sa na znásilnení

študentky, ktorá odmietala dobrovoľne telesne obcovať s cudzími mužmi. Avšak vo chvíli, keď Stanislav Dúbravický zavelil, že Ľudmilu Cervanovú musia znásilniť „na kábel", nemal dostatok síl a podľa všetkého ani odvahy, aby sa vzoprel agresívnym jedincom, akými boli autor výzvy na hromadný sexuálny lynč a ďalší spolupáchatelia, najmä Miloš Kocúr, Roman Brázda a Milan Andrášik. Či už dobrovoľne, alebo zo strachu, aj on sa pridal k znásilneniu bezbrannej mladej ženy, a keď sa ukázalo, že hlboko ponížená študentka nebude mlčať, neurobil nič proti tomu, aby zabránil jej brutálnej smrti.

Pavol Beďač nebol vrah v úzkom slova zmysle. Bol nečinným a mlčiacim asistentom, a tým sa stal podľa zákona spolupáchateľom.

11. kapitola

STANISLAV DÚBRAVICKÝ ALIAS RAKOVINA

Vo štvrtok 26. augusta 1976 o pol tretej ráno mali v medzinárodnom rýchliku na trati Budapešť - Záhreb orgány pasovej kontroly Maďarskej ľudovej republiky plné ruky práce, keď vo vlaku, prechádzajúcom okolo mesta Káposvárom, objavili československého štátneho občana bez platného povolenia na vycestovanie do Juhoslávie. Volal sa Stanislav Dúbravický a jeho úmyslom bolo emigrovať cez Titov štát na Západ, aby sa tak vyhol trestnému postihu za znásilnenie a vraždu Ľudmily Cervanovej. Maďarskí súdruhovia mu plány zhatili a v utorok 7. septembra 1976 o pol jedenástej predobedom pána Dúbravického, vodiča Potravinostavu Bratislava, vrátili prostredníctvom Oddelenia pasovej kontroly Komárno naspäť do Československej socialistickej republiky.

0 Stanislavovi Dúbravickom sme už písali, že pred obvinením zo znásilnenia a vraždy Ľudmily Cervanovej bol trestne stíhaný a odsúdený za iné trestné činy. Tie menej závažné sa týkali autonehody a príživníctva, závažnejším deliktom bolo rozkrádanie majetku v socialistickom vlastníctve, ktorého sa dopustil tým, že si nechal vyplatiť nemocenské dávky na základe sfalšovaného potvrdenia o práceneschopnosti.

Pokus o emigráciu nebol jediným únikovým manévrom, ktorým sa chcel Stanislav Dúbravický stratiť z dohľadu orgánov činných v trestnom konaní. Keď boli v roku 1981 viacerí jeho kumpáni zadržaní a väzobné stíhaní, veľmi

správne predpokladal, že čoskoro musí prísť rad aj naňho. A jeho rodičia, obaja lekári, zase vedeli, že jedna z mála vecí, ktorá môže zachrániť syna pred trestným stíhaním a potenciálnym výnimočným trestom, je (predstieraná] ťažká psychiatrická diagnóza.

Bol pondelok 29. júna 1981. Stanislava Dúbravického priviedla matka Magdaléna do psychiatrickej liečebne vo Veľkom Záluží a prijímacej lekárke nahlásila, že jej syn trpí depresívnymi stavmi a pocitmi, že je prenasledovaný. Vo Veľkom Záluží Stanislava Dúbravického prijala na liečenie MUDr. Imrišková. Jej diagnostický záver znel „senzitívna vzťahovačnosť na báze sociálnej psychopatie". Následne bol podrobený komplexnému psychologickému vyšetreniu, ktoré u pacienta potvrdilo psychopatiu. Dúbravický bol zaradený do skupinovej psychoterapie a neboli mu predpísané žiadne lieky, čo iba podporuje správnosť predpokladu, že spolupáchateľ znásilnenia a vraždy Ľudmily Cervanovej netrpel akútnou psychickou poruchou ani chronickou duševnou chorobou, iba sa chcel vyhnúť trestnému postihu.

Dokonca sám Dúbravický v rámci vyšetrenia v psychiatrickej liečebni uviedol, že sa necíti duševne chorý, ale má úzkostné stavy, býva zlostný a agresívny, Sťažoval sa aj na to, že bol neustále pre niečo vyšetrovaný políciou, a práve v tom spočívala jeho „diagnóza". Po absolvovaní vyšetrenia bol Stanislav Dúbravický vo štvrtok 23. júla 1981 expedovaný rovno pred vyšetrovateľa a do vyšetrovacej väzby, pretože tam, nie do psychiatrickej liečebne, naozaj patril.

Jeho duševný stav, ako aj mesačnú hospitalizáciu vo Veľkom Záluží posudzovali znalci z odboru psychiatrie MUDr. Ľubomír Vražda a MUDr. Elena Mokrášová. Konštatovali, že aj keď bol Stanislav Dúbravický emocionálne labilný so sklonmi k afektom zlosti a agresivity a bez dostatočne rozvinutých vyšších etických a sociálnych citov, jeho myslenie bolo jasné a bez chorobných obsahov. Slovom, Dúbravický bol síce psychopat, ale netrpel psychózou ani duševnou poruchou. Psychiatri potvrdili, že netrpel žiadnou duševnu poruchou ani v čase znásilnenia a vraždy Ľudmily Cervanovej, a preto bol schopný rozpoznať zmysel a závažnosť svojho konania.

Ešte explicitnejšie to vyjadril doktor Ľubomír Vražda v predbežnom posudku. Uviedol v ňom, že problémy Stanislava Dúbravického nie sú psychiatrického rázu, ale vyplývajú z jeho povahy/charakteru:

...u menovaného sa nejedná o duševnú chorobu alebo o poruchu v pravom slova zmysle. Ide o anomálne psychotické vlastnosti osobnosti (rozumej povahové) a následnú neurotizáciu situáciou vyšetrovania a kontaktov s príslušníkmi Zboru národnej bezpečnosti.

Na základe týchto odborných posudkov a zistení môžeme odôvodnene konštatovať, že umiestnenie Stanislava Dúbravického do psychiatrickej liečebne bolo účelovým a zúfalým pokusom nešťastných rodičov zachrániť syna pred trestným konaním.

Možno by bolo všetko inak, keby Stanislav Dúbravický starší a jeho manželka Magdaléna venovali viac starostlivosti svojmu prvému potomkovi v čase, keď sa formovala jeho osobnosť. Malý Stano sa im narodil v sobotu 13. februára 1954. Zrejme naňho nemali veľa času, pretože sa venovali svojim lekárskym kariéram, a preto ich prvorodeného syna medzi siedmym a desiatym rokom života vychovávala stará mama, ktorá bola naňho príliš mäkká. V rokoch 1965 11969 manželia Dúbravickí pôsobili ako lekári v severnej Afrike, kde bol s nimi aj syn Stanislav. Navštevoval základnú školu s vyučovacím jazykom francúzskym, takže keď sa vrátili do Československa, nielenže si rodina materiálne polepšila, ale mladý Stano mal vďaka ovládaniu svetového jazyka a kvalitnému základnému vzdelaniu aj veľmi slušné predpoklady stať sa úspešným študentom.

Tieto predpoklady ostali nenaplnené. Stanislav Dúbravický nastúpil na gymnázium v Nitre, ale dlho tam nevydržal. Medzi spolužiakmi vynikal dobrým finančným zázemím a tiež ich prevyšoval dokonalým ovládaním francúzštiny. 0 štúdium však nejavil takmer žiaden záujem a radšej sa venoval rozhadzovaniu peňazí svojich rodičoch po kaviarňach a baroch. Pre neuspokojivé študijné výsledky ho vyhodili zo školy a mladý Dúbravický sa až do nástupu na základnú vojenskú službu v roku 1973 prakticky len flákal po flámoch a žúroch. Žiadne riadne zamestnanie si nenašiel, živil sa len príležitostnými brigádami a spoliehal sa na štedrú finančnú podporu dobre situovaných rodičov.

V čase prevozu z psychiatrickej liečebne vo Veľkom Záluží na prvý výsluch bol zamestnaný ako šofér Západoslovenských vodární a kanalizácií Nitra. Pred vyšetrovateľa sa prvý raz postavil 23. júla 1981, v ten istý deň vypovedal aj pred krajským prokurátorom. Major Otto Hanko doručil Stanislavovi Dúbravickému uznesenie o obvinení z trestných činov znásilnenia a vraždy spolupáchateľstvom, proti čomu si obvinený okamžite podal sťažnosť. Dúbravický o sebe vyhlásil, že je nevinný, skutkov, ktoré sú mu kladené za vinu, sa údajne nedopustil.

Jeho výpoveď bola nesúrodá, vyjadroval sa veľmi neurčito a preskakoval z témy na tému. Majorovi Hankovi vysvetľoval, že nevie, či to bolo práve 9. júla 1976, ale pamätá sa, že raz bol v Bratislave spolu s Romanom Brázdom a Nadeždou Beňovou, ktorá si potrebovala na internát alebo z internátu odviezť veci. V ten deň sa stretol aj s Milanom Andrášikom a Františkom Čermanom.

Pripustil aj to, že boli na diskotéke v Mlynskej doline, avšak on sa zdržiaval iba vo vestibule. Dúbravický si matne spomínal, že na izbe číslo 111 navštívil dievča, čo študovalo stomatológiu. Neuviedol, či išlo o Vieru Zimákovú, avšak v tejto súvislosti sa na záver výsluchu objavila zaujímavá zmienka: „Obvinený na otázku obhajcu, či si nespomína, kam išiel po skončení diskotéky, uviesť nevie, avšak hovorí, že možno v ten deň sa rozprával s Vierou Zimákovou. Mohlo to byť niekde vo vestibule smerom k átriákom." V neskorších výpovediach spresnil, že budúca zubárka, u ktorej bol na izbe, bola mladá dáma s prezývkou Biba.

Obvinený bol ochotný pripustiť ešte dve veci. Povedal, že počas pobytu v budove internátu Ľudovíta Štúra ho niekto upozornil na to, že Roman Brázda je opitý a správa sa nevhodne, a preto pomáhal pri jeho pacifikovaní. Priznal aj to, že s Milanom Andrášikom sa v Mlynskej doline zhováral o Francúzkach, ktoré boli na návšteve u Františka Čermana.

Vzápätí bol Stanislav Dúbravický predvedený pred krajského prokurátora Emila Majerhofera, ktorý okamžite zamietol jeho sťažnosť proti vznesenému obvineniu a o niečo neskôr rozhodol o vzatí obvineného do vyšetrovacej väzby.

Prokurátorovi Majerhoferovi o pobyte na internáte Dúbravický povedal: Je pravdou, že niektorý deň v lete v roku 1976 bol som prítomný v Mlynskej doline, ale bolo to asi 15 - 20 minút. Videl som tam Romana Brázdu, Naďu Beňovú, Milana Andrášika, Františka Čermana, s určitosťou však nemôžem povedať, či tam boli Čerman a Beňová." Zopakoval, že opitého Brázdu znášal z vyššieho poschodia dolu, ale nevedel si spomenúť, či ho potom naložil do auta. Nepovedal nič konkrétne o tom, kedy presne a kam z internátu odišiel. Bol si istý len tým, že necestoval autobusom, ale nejakým autom.

V kontraste s vágnymi a nejasnými vyjadreniami o priebehu kritického dňa Stanislav Dúbravický veľmi rezolútne poprel svoju vinu, keď sebavedome vyhlásil: „Popieram, že by som bol účastný na odvezení poškodenej Cervanovej na nejaký privát, popieram, že by som sa bol zúčastnil na jej znásilnení, a taktiež popieram, že by som mal účasť na jej usmrtení. Toto tvrdím s istotou." Poznajúc svedecké výpovede a priznania spolupáchateľov môžeme naopak s istotou tvrdiť, že okrem únosu Ľudmily Cervanovej sa všetkých ostatných trestných činov obvinený Dúbravický dopustil. A od určitého štádia skutkového deja bol dokonca dominantným aktérom brutálneho konania voči bezbrannej obeti.

Ďalší výsluch sa uskutočnil 28. júla 1981, ale nič nové nepriniesol. 0 tri dni neskôr, 31. júla, to nebolo oveľa lepšie. Napriek tomu, že výsluch trval 90 minút, zápisnica má iba jednu stranu. Objavil sa na nej náznak, že Dúbravický by mohol postupne prísť k rozumu a začať pravdivo vypovedať:

...počas diskotéky som si chcel požičať od Brázdu kľúče od jeho auta, nakoľko som chcel odviezť nejaké dve ženy, mohli to byť dve Francúzky, ktoré boli na diskotéke s ôermanom a Andrášikom. Brázda mi kľúče od auta nedal, povedal mi, že nech auto šoféruje niekto iný. Neviem, kto navrhol Lachmana, ale nakoniec išiel s nami on. V tom aute sme išli ja, Lachman ako šofér a dve dievčatá, ktoré mohli byť Francúzky. Podľa mňa sme ich viezli do Lamača v Bratislave.

Bol to však naozaj len náznak, pretože v tom, čo počas prípravného konania predvádzal Stanislav Dúbravický, sa racionálna stratégia obhajoby hľadala iba veľmi ťažko.

Po ďalších pätnástich dňoch, teda 12. augusta 1981, sa uskutočnil nový výsluch. Dúbravický povedal, že v Mlynskej doline bol na diskotéke iba raz v živote, a ak tam bol vtedy aj Roman Brázda, tak mohlo ísť o deň 9. júla 1976, pretože nikdy predtým ani potom tam už nebol.

Na otázku vyšetrovateľa Hanka, či išiel z internátu na privát, kde bola znásilnená Ľudmila Cervanová, odpovedal „neviem, nepamätám si", čo bola vzhľadom na jeho nedávne sebavedomé vyhlásenie o absolútnej nevine mimoriadne neistá odpoveď. Major Hanko sa pokúsil vypočúvanému oživiť pamäť citátom z Kocúrovej výpovede, ktorý uviedol, že na priváte, kde bola znásilnená Ľudmila Cervanová, navrhol Dúbravický jej fyzickú likvidáciu. „To nemôže byť pravda, lebo som tam nebol," bránil sa obvinený, avšak na výzvu, aby povedal, kde bol po skončení diskotéky, odpovedal jednoslovne: „Neviem.“

Vyšetrovateľ Hanko ďalej poukázal na to, že Brázda označil za iniciátora losovania o to, kto zlikviduje nepohodlnú obeť, práve Dúbravického, na čo vypočúvaný podráždene odvrkol: „Neviem, nemám sa k tomu čo vyjadriť." Vrchol zúfalstva vypočúvaný predviedol vo chvíli, keď ho major Hanko vyzval, nech sa vyjadrí k výpovedi Miloša Kocúra, ktorý tvrdil, že Stanislav Dúbravický navrhol, aby bola zlikvidovaná aj Viera Zimáková. Obvinenému praskli nervy a do protokolu nadiktoval: „Neviem, napíšte, čo chcete, nemám k tomu slov."

Pri výsluchu 13. augusta 1981 prišiel s novou taktikou. Vysvetľoval, že ak ďalší páchatelia potvrdzujú jeho prítomnosť na priváte, musel byť pod vplyvom veľkého množstva alkoholu. Vysvetľoval, že v stave silnej opitosti si zrejme niekam ľahol a oddychoval, a preto si na žiadne udalosti spojené s pobytom na priváte nespomína. Tento spôsob obhajoby sa trochu podobal na obranu Juraja Lachmana, ale bol neobyčajne nedôveryhodný a veľmi nepresvedčivý.

Keď si vyšetrovateľ Gerbel vypočul novú Dúbravického rozprávku, opätovne

ho vyzval, aby sa vyjadril k výpovediam spoluobvinených, ktorí o ňom tvrdili, že sa nielenže podieľal na znásilnení Ľudmily Cervanovej, ale aj navrhol jej zavraždenie. Vypočúvaný odpovedal znovu odmietavo, ale veľmi zmätočne. Obvinenia poprel, no priznal, že svoje výroky nemá čím podoprieť; „Na podobnú otázku, ktorú ste mi položili včera, odpovedám záporne, a nenachádzam žiadne pádne argumenty, ktorými by som vyvrátil celkove tvrdenie."

A ako deň predtým, aj tentoraz predviedol vrcholné číslo obvinený Dúbravický pri poslednej otázke. Poručík Gerbel ho požiadal, aby povedal, kto zviazal Ľudmilu Cervanovú a kto priniesol za týmto účelom špagát. Vypočúvaný netvrdil, že na mieste činu nebol, iba zapieral, že by mal vedomosť o tom, kto sa podieľal na obmedzovaní osobnej slobody poškodenej; „...neviem, kto ju zviazal ani kto doniesol špagát." V neskorších výpovediach si zrejme uvedomil, že takto formulované odpovede neznejú presvedčivo, a preto si dával väčší pozor na to, aby zdôrazňoval, že na priváte nebol.

Obšírnejšie, nie však obsažnejšie, sa rozhovoril počas výpovede 27. augusta 1981. Uviedol, že 9. júla 1976 išiel z Nitry spolu s Brázdom jeho autom do Bratislavy. Potvrdil, že do hlavného mesta s nimi cestovala aj Nadežda Beňová. Nevedel, respektíve nechcel sa rozpomenúť, čo sa dialo medzi príchodom do Bratislavy a večernou diskotékou v Mlynskej doline. Nepamätal si ani to, ako sa dostal do UNIC klubu, ale už nepopieral, že bol priamo v tanečnej sále, čo až do tohto výsluchu vehementne odmietal. Tiež doplnil informáciu, že keď pomáhal znášať opitého Brázdu dolu do vestibulu, stretol zrejme pred vchodom do UNIC klubu Čermana s Andrášikom.

Dúbravický sa veľmi nejasne vyjadroval aj o odvoze Francúzok z Mlynskej doliny na Andrášikov byt na Heyrovského ulici 14 v Lamači. Túto skutočnosť síce nepopieral, no zároveň ju len pripúšťal ako možnú eventualitu a do svojich slov nevkladal žiadnu istotu. Napokon však pritakal, že Lachman hovoril pravdu, keď tvrdil, že počas odvozu do Lamača sa on, Dúbravický, s dvoma mladými ženami rozprával po francúzsky.

Naďalej popieral, že by mu niekto počas diskotéky navrhol, aby sa zúčastnil žúru na priváte. A úplne sa odmietal rozpamätať, ako a s kým po zábave odišiel z Mlynskej doliny. Vzhľadom na rozsiahlu stratu pamäti mu vyšetrovateľ pripomenul Lachmanovu výpoveď, v ktorej sa uvádzalo, že spolu s Lachmanom išli Bedáčovým autom na Čermanov privát. Je zaujímavé, že v tejto chvíli sa na krátky okamih odpoveď Stanislava Dúbravického vzdialene približovala pravde:

či som išiel s Beďačovým autom, v ktorom bol tiež Lachman alebo niekto iný, na to si nespomínam. (...) Ak by som mal byť v tom aute,

neviem **o smere cesty. Keď uvažujem, kto v tom čase mohol Študovať** v **Bratislave, tak k vlastníctvu privátu** môžem **uviesť, že tento mohol byť buď Andrášika, Ôermana,** Beďača, **a keď v tom čase tu študovali Kocúr a Brázda, tak aj ich.**

Treba však zdôrazniť, že Andrášik a Černan v tom čase už neštudovali, ale mali odkrútenú základnú vojenskú službu a ako promovaní inžinieri pracovali v podniku zahraničného obchodu Omnia, ktorý im aj zabezpečoval privát na Varínskej ulici v Bratislave. Kocúr zase študoval v Nitre a Brázda v Prahe.

Po krátkom náznaku pravdy však Dúbravický vzápätí vyhlásil, že neverí, že mohol v spoločnosti Beďača a Lachmana prísť na privát, kde už bola zvyšná časť partie a s ňou aj unesená Ľudmila Cervanová. Po upozornení zo strany vyšetrovateľa, že o tom svedčia výpovede spoluobvinených, zle klamúci Stanislav Dúbravický sa vrátil k taktike ambivalentného lavírovania: „To, Či som bol na tom priváte, môže byť reálne, ale to aj nemusí byť." Obvinený ďalej poprel, že by sa zúčastnil násilností na Ľudmile Cervanovej, a tiež vylúčil. Že mal na priváte pomer aj s Vierou Zimákovou. Uviedol, že s touto študentkou storna tológie mal sex v Nitre, určite nie v Bratislave na priváte.

Stanislav Dúbravický bol majstrom absurdných odpovedí. Keď sa ho vyšetrovateľ opýtal, kam išiel z privátu, dostal vskutku bizarnú odpoveď:

Neviem, akým spôsobom som sa dostal na privát, a taktiež **neviem, ako** som sa dostal z privátu - **ak** Je to vlastne pravda, **že** som bol **na** priváte.

Táto odpoveď neznamená ani áno, ani nie, ba dokonca ani možno. Vypovedá iba o tom, že obvinený Dúbravický sa usiloval pred vyšetrovacími orgánmi simulovať absolútne vykradnutú hlavu.

Na úvod výsluchu 2. septembra 1981 sa obvinený vyslovil, že aj naďalej sa na nič podstatné nevie rozpomenúť. Tvrdohlavo odmietal výpovede spoluobvinených, ktorí ho usvedčovali, že bol iniciátorom hromadného znásilnenia Ľudmily Cervanovej a následne bol prvý, kto navrhol, aby ju zlikvidovali. Dúbravický, pochopiteľne, poprel aj to, že okrem mladej medičky znásilnil aj Vieru Zimákovú, ktorá s ním odmietala kohabitovať dobrovoľne.

Vyšetrovateľ vypočúvanému pripomenul výpoveď spolupáchateľa Andrášika, ktorý tvrdil, že aj Dúbravický násilím nalieval Ľudmile Cervanovej do úst víno. „Nemohol som jej liať do úst alkohol, keď som tam nebol," reagoval na to obvinený Dúbravický. Keďže však v predchádzajúcich výpovediach pripustil.

že na priváte mohol byť, vyšetrovateľ ho vyzval, aby vysvetlil tento rozpor, Doprajme si ďalší z Dúbravického kolosálne krkolomných výrokov:

Je pravda, že som to pripúšťal, nakoľko však už nenachádzam žiadne fakty, pre ktoré by som to mohol čo i len pripustiť, preto tvrdím, že som tam nebola Taktiež však nemám ani iné fakty, kde som v tom čase bol alebo kde som mohol byť#

Stratégia obhajoby Stanislava Dúbravického sa rozpadávala, no on ani napriek tomuto očividnému debaklu nebol ochotný pochopiť, že iba priznanie a spolupráca s vyšetrujúcimi orgánmi mu môžu zabezpečiť aké-také nádeje na uznanie poľahčujúcich okolností.

Naopak, keď mu vyšetrovateľ znova pripomenul, že Andrášik ho usvedčoval z iniciovania hromadného znásilnenia („na kábel") Ľudmily Cervanovej, Stanislav Dúbravický sa vrátil k verzii, že na priváte nebol a výpoveď spoluobvineného označil za nepravdivú.

Lenže ani v popieraní obvinení nebol dôsledný. K ďalšiemu Andrášikovmu vyjadreniu o tom, že pri zväzovaní obete boli najviac aktívni Dúbravický, Kocúr a Lachman, vyšetrovaný stručne odsekol: „Neviem o tom." To znamenalo, že sa takéhoto konania mohol zúčastniť, ale o tom nevie. Z výpovedí ostatných spolupáchateľov vyplývalo, že Dúbravický to len nechcel vedieť. A ešte dodajme, že Andrášik, samozrejme, pri usvedčovaní Dúbravického zabudol spomenúť svoju mimoriadne aktívnu úlohu pri obmotávaní šnúry na bielizeň okolo útlych zápästí bezbrannej Ľudmily Cervanovej.

V stredu 8. decembra 1981 trval výsluch iba desať minút. Vyšetrovateľ Gerbel doručil Stanislavovi Dúbravickému uznesenie o rozšírení trestného stíhania o spoluúčasť na obmedzovaní osobnej slobody medičky Cervanovej. Vypočúvaný v plnom rozsahu poprel svoju vinu a vyhlásil: „K vznesenému obvineniu uvádzam, že nie je žiaden dôvod na to, aby som bol v tom byte.“ Možno naozaj neexitoval žiaden rozumný dôvod na to, aby 9. júla 1976 navštívil dom na Varínskej ulici 16 v bratislavskom Prievoze. Ľudia často robia veci, pre ktoré nemajú akceptovateľné vysvetlenie. Výpovede spolupáchateľov nad všetky pochybnosti potvrdili, že Stanislav Dúbravický na mieste činu bol a dopustil sa tam činov, aké nie je v ľudských silách odpustiť.

Mesačná hospitalizácia tohto obvineného v psychiatrickej liečebni vo Veľkom Záluží poukázala na to, že ide o vysoko problematickú a patologickú osobnosť. K rovnakým výsledkom dospeli aj forenzní psychológovia docent Dobrôtka a doktorka Kováčiková 1 Kočišová, poverení vykonaním znaleckej expertízy.

Stanislav Dúbravický sa nepostavil k pohovoru so znalcami práve najústretovejšie. Hneď od začiatku zaujal voči psychológom agresívne obranný postoj. Preto mu museli vysvetliť, že u nich nie je na výsluchu, ale je podrobovaný znaleckej expertíze, ktorá má určiť, či bol v čase spáchania trestného činu schopný rozpoznať závažnosť svojho konania. Dúbravický na to vyhlásil, že je duševne v poriadku, a preto ho nie je potrebné vyšetriť a nielen psychológovia, ale ani psychiatri „nemajú s ním čo vyprávať". Vzhľadom na fakt, že len krátko pred tým sa chcel vyhnúť trestnému stíhaniu útekom do psychiatrickej liečebne, to bol zo strany Dúbravického, mierne povedané, trochu nekonzistentný výrok.

V znaleckom posudku sa uvádza, že Dúbravického intelekt sa pohyboval v pásme normy, dosahoval mierne nadpriemernú úroveň, ktorá bohato postačovala na to, aby dokázal rozoznať závažnosť násilného správania sa voči Ľudmile Cervanovej. Na druhej strane psychológovia konštatovali, že v osobnosti obvineného výrazne absentujú sociálne a morálne motivácie konania, neboli v nej dostatočne zastúpené medziľudský orientované city ľútosti, práve naopak ako charakteristické povahové črty dominovali agresivita a cynický negativizmus.

Znalci sa zaoberali aj pohnútkami, ktoré Dúbravického viedli k účasti na sexuálnom lynči. Označili ich za „egocentrické akceptovanie sexuálneho konzumu", pričom páchateľ nebral ohľad na mladý vek a obranné správanie sa znásilňovanej obete. Rovnako za egoistické označili motívy, vedúce k likvidácii Ľudmily Cervanovej, ktorú podľa viacerých spoluobvinených navrhol práve Stanislav Dúbravický, keď iniciatívne navrhol losovať o tom, kto zavraždí nepohodlnú svedkyňu/obeť.

Obzvlášť silnou pasážou posudku je konštatovanie, že účasť na znásilnení a zavraždení Ľudmily Cervanovej predstavovala gradáciu v kriminálnom konaní Stanislava Dúbravického. Potvrdzovalo to, že tresty za predchádzajúce trestné činy „zostali bez vplyvu na jeho osobnostné zameranie". Aj preto forenzní psychológovia konštatovali, že sociálna prognóza obvineného je „jednoznačne" negatívna.

Povahové rysy Stanislava Dúbravického výstižne charakterizuje pasáž znaleckého posudku, ktorá sa venuje opisu správania obvineného počas pohovoru so znalcom docentom Dobrotkom:

Niektoré intermezzá pohovoru sú symptomatické pre charakterové vlastnosti obvineného a ilustrujú jeho postoje voči prípravnému konaniu. Posiela znalca, aby mu teda išiel k veliteľovi pre cigaretu,

ak ho nepusti samého za nim - po experimentálnej scénke napokon dostane cigaretu od príslušníka Zboru nápravnej výchovy a vo vedomí, že si vynútil, čo chcel, je potom o niečo prístupnejší.

Ďalej považujeme za potrebné v plnom znení citovať terminologický komplikovanú, ale vecne výstižnú znaleckú charakteristiku osobnosti obvineného Dúbravického. Vo výsledkoch expertízy sa doslova uvádza:

Psychopatická osobnosť s ťažiskom abnormít nastavenia osobnosti v oblasti citov - najmä sociotropných so zreteľnou agresívnou pohotovosťou zakotvenou v osobnosti. Dobre vybavený mentálne, je schopný modifikovať svoje motívy konania a potlačiť tendencie, ktoré racionálne hodnotí ako nevhodné. Ide o trvalé abnormity, ktoré sa perspektívne opakovane presadia.

Dodajme len, že práve účasť na znásilnení a vražde potvrdzovala, že v konaní Stanislava Dúbravického sa jeho charakterové abnormity presadzovali so železnou pravidelnosťou.

V posudku je pozoruhodná zmienka o tom, že nielen docent Dobrôtka, ale aj spolupáchateľ juraj Lachman charakterizoval Dúbravického ako človeka s asociálnymi kvalitami, keď o ňom povedal, že vie navádzať iných na zlé konanie a potom sa za nich schováva. Lachman prezradil, že pre túto charakterovú vlastnosť Dúbravického v Nitre prezývali Rakovina.

Forenzní psychológovia ďalej konštatovali, že Dúbravický mal trvalé nastavenie osobnosti na agresívne reagovanie. V jeho povahe bola tiež trvalá a nadmerná prítomnosť siláckych, útočných a agresívnych motívov konania. V tejto súvislosti je významné hodnotenie, že „psychosexuálne nastavenie vyšetrovaného sa javí ako vyhranene heterosexuálne s agresívnym motivačným akcentom".

Docent Dobrôtka v priebehu vyšetrenia a pohovoru s obvineným Dúbravickému ukázal fotografie Ľudmily Ceryanovej, ktoré boli vyhotovené počas pitvy. Dokumentovali zohavenie jej telesnej schránky rozkladnými a hnilobnými procesmi. Stanislav Dúbravický si fotky pozrel bez akéhokoľvek prejavu emócií a napokon psychológa cynicky požiadal, aby mu ukázal fotografiu obete, na ktorej je zachytená ešte počas života. Tým chcel podľa všetkého demonštrovať, že Ľudmilu Cervanovú nikdy predtým nevidel, a preto sa chcel dozvedieť, kvôli komu čelí hrozbe udelenia výnimočného trestu.

Stanislav Dúbravický nie je mediálne natoľko známy ako štvorica Miloš Kocúr, Milan Andrášik, František Čerman a Pavol Beďač. Od príchodu do

domu na Varínskej ulici 16 v Prievoze sa však stal popri únoscoch Kocúrovi a Andrášikovi jedným z hlavných aktérov sexuálneho násilia, keď zavelil, že Ľudmila Cervanová musí byť prítomnými mužmi zneuctená „na kábel" A keď sa ukázalo, že obeť nebude o brutálnom počínaní páchateľov mlčať, znova to bol on, kto sa chopil iniciatívy a svojim spoločníkom vnukol myšlienku, aby Ľudmilu Cervanovú zavraždili. Nezaostávajúc za povesťou, ktorá mu vyniesla prezývku Rakovina, dokonca zorganizoval cynické losovanie. Ťahanie zápaliek či lístočkov za vykonávateľov exekúcie určilo Kocúra s Andrašikom. ale to Dúbravického vinu nijako nezmenšuje. Práve naopak.

Muž zvaný Rakovina chcel odstrániť aj svedkyňu Vieru Zimakovu. Keby sa za ňu nepostavil ďalší z páchateľov Roman Brázda, možno by aj ona za tento zvrátený žúr doplatila životom. Našťastie ostala uchránená, a tým jej ctiteľ nevedomky prispel k tomu, že vražda Ľudmily Cervanovej neostala nevyšetrená.

Aj Stanislav Dúbravický dostal na záver prípravného konania príležitosť oboznámiť sa s výsledkami vyšetrovania. Jeho advokát sa bez vysvetlenia 4. januára 1982 na úkon nedostavil, a preto sa obvinený rozhodol, že „nemôžem zápisnicu podpísať, nakoľko som z toho jeleň". Dúbravického správanie prezrádzalo, že počas celého trestného konania to bola z jeho úst možno jediná pravdivá veta.

12. kapitola

VIERA ZIMÁKOVÁ: SVEDKYŇA, OBEŤ A OBVINENÁ

Najdôležitejším spomedzi korunných svedkov prípadu zavraždenej Ľudmily Cervanovej bola bez akýchkoľvek pochybností Viera Zimáková. Bola súčasťou posádky auta Romana Brázdu, do ktorého Miloš Kocúr a Milan Andrášik násilne vtiahli obeť. Na vlastné oči videla, ako páchatelia na priváte do medičky nasilu nalievali alkohol, zviazali ju, aby sa nemohla brániť, a napokon ju v tejto fáze trestného činu znásilnili. Z jej výpovedí bolo zrejmé, že hlavnými aktérmi týchto udalostí boli Kocúr, Brázda, Andrášik a Čerman. Neskôr vyšlo najavo, že po príchode posádky auta Pavla Beďača iniciatívu do veľkej miery prebral Stanislav Dúbravický, autor výroku o znásilnení „na kábel". Zimáková znova sedela v tom istom Brázdovom aute, keď doň bola s previazanými ústami a so zviazanými rukami na podlahu za prednými sedadlami naložená Ľudmila Cervanová a z bratislavského Prievozu exportovaná k termálnemu jazierku neďaleko obce Kráľová pri Senci. Táto svedkyňa videla, že znásilnenú a zrejme už aj bezvládnu obeť odvádzajú ako na popravu, a od jazierka o pár minút nato počula strašný, neľudský krík. Keď sa svorka páchateľov vrátila k autu, Čerman sa aj jej vyhrážal smrťou. Mladíci z výkvetu nitrianskej mládeže ju nezlikvidovali iba preto, lebo Zimáková im sľúbila, že bude o všetkom mlčať, a navyše sa za ňu zaručil aj Roman Brázda.

Vo svedectvách z 15. a 16. júna 1981 Viera Zimáková postupne usvedčovala páchateľov, spresňovala mieru ich viny na jednotlivých častiach skutkového

deja. V kapitole Deň D sme jej usvedčujúce výpovede rozoberali detailne. Teraz sa zameriame na obrat, ktorý nastal 28. augusta 1981, a viedol k ďalším novým zápletkám v kauze Ľudmily Cervanovej.

Viera Zimáková bola 28. augusta predvedená na výsluch príslušníkmi Verejnej bezpečnosti, pretože na riadne predvolanie poručíka Lamačku nereflektovala. Bola potom zadržaná až do 30. augusta. Zimákovej výpoveď, ktorú si prišiel vypočuť aj prokurátor Milan Valašík, nebola dlhá. V každom prípade však bola pre vyšetrovacie orgány nepríjemná a neskôr sa stala podkladom pre šírenie lží o vynútených usvedčeniach, respektíve priznaniach. Viera Zimáková do zápisnice uviedla:

Po zvážení všetkých okolností prehlasujem, že moja predchádzajúca výpoveď pred vyšetrovateľom Verejnej bezpečnosti, ktorú som urobila dňa 15. 6. a 16. 6.1981, je nepravdivá. Okolnosti, ktoré som v nej uviedla, sú vymyslené a dozvedela som sa ich z počutia od ľudí a z časti som bola donútená k tejto výpovedi. Túto svoju výpoveď som povedala zo strachu, nedá sa povedať, že by som bola k nej donútená vypočúvajúcimi. Bola som v zúfalom stave.

Informácie, ktoré som uviedla pri výsluchu, som získala od príslušníkov, ktorí ma vypočúvali v roku 1980. Ja som vtedy niečo o tom vedela a odpovedala som len na otázky, ktoré mi dávali áno alebo nie. Na tomto základe som si urobila dej, ktorý som vypovedala pred vyšetrovateľom dňa 15. 6. a 16. 6.1981.

To je všetko, čo by som teraz vypovedala. Na otázku vyšetrovateľa, či som bola na diskotéke v júli 1976 v UNIC-u, odpovedám, že neviem, na toto si už nemôžem pamätať".

Po prečítaní zápisnice súhlasím s jej obsahom. Nemám nič na doplnenie ani zmenu. Vypovedala som dobrovoľne, nebolo voči mojej osobe použité psychické ani fyzické násilie.

Tieto slová si zaslúžia krátke zhodnotenie. Zimákovej vyjadrenia si protirečili, respektíve jedno vyvracalo druhé. Na jednej strane hovorila, že predchádzajúce usvedčujúce výpovede urobila na základe donútenia. Avšak na strane druhej zase konštatovala, že nemôže povedať, že by ju k tomu dotlačili vyšetrovatelia. Aby sa vyhla tejto logickej pasci, odvolala sa na to, že bola v „zúfalom stave", ale nekonkretizovala, čím bol vyvolaný. Taktiež nie je pravda, že informácie o prípade mala od príslušníkov, ktorí s ňou hovorili ešte v roku 1980. Práve naopak, zvláštnej operatívnej skupine Eduarda Pálku

organicky a spontánne povedala časť príbehu o únose a znásilnení Ľudmily Cervanovej. Jej slová boli nahraté aj na magnetofónovú pásku a informácie z nich vyplývajúce boli pre políciu úplne novými skutočnosťami.

Pred tým, ako bola Viera Zimáková prepustená zo zadržania na slobodu, znovu 30. augusta 1981 vypovedala pred vyšetrovateľom Lamačkom a prokurátorom Valašíkom. Vrátila sa k pôvodným výpovediam z 15. a 16. júna 1981, ktorými usvedčovala páchateľov a zopakovala celý skutkový dej,' dokonca uviedla aj viaceré nové detaily.

V ten istý deň na žiadosť prokurátora vlastnoručne spísala a podpisom potvrdila vysvetlenie, prečo dva dni predtým odvolala, čo na počiatku leta vypovedala:

Na požiadanie prokurátora Dr. Valašíka písomne uvádzam, prečo som dňa 28. VIII. 1981 zmenila výpoveď. Bolo to preto, lebo som sa obávala, že nebudem braná ako svedok, ale ako obvinená. Bála som sa aj páchateľov, že sa mi môžu pomstiť a už som zažila strach z pomsty. Nebudem meniť výpoveď, ale by som žiadala, aby moje meno nefigurovalo na verejnosti a aby nebol narušený môj rodinný a pracovný život.

Vo výpovedi z toho istého dňa Zimáková detailne opísala dianie na diskotéke, konflikt Kocúra s Urbánkom vo vestibule internátu Ľudovíta Štúra a potvrdila, že k únosu Ľudmily Cervanovej došlo tak, ako to uviedla v predchádzajúcich výpovediach. Opravila sa v tom zmysle, že Francúzky sa nezúčastnili žúru na priváte, a ak to predtým tvrdila, bol to z jej strany omyl. Bola si úplne istá, že na diskotéke sa so sestrami Cohenovými rozprával Stanislav Dúbravický, pretože dobre ovládal francúzštinu. Zimáková potvrdila, že Ľudmilu Cervanovú nútili piť alkohol Kocúr, Dúbravický, Andrášik a Čerman.

Vrahovia za výdatnej asistencie médií až do dnešných dní opakujú lož, že Viera Zimáková si vymýšľala na objednávku vyšetrovateľov. Písomné vyhlásenie, ktoré poskytla prokurátorovi Vălašíkovi, svedčí o opaku. Bála sa jednak trestného stíhania, a jednak mala strach pred páchateľmi. Aj preto považujeme za dôležité oboznámiť verejnosť s rozsiahlymi pasážami Zimákovej výpovede z 30. augusta 1981. Dokazujú, že bola na mieste činu a uvádzala skutočnosti, ktoré mohol poznať iba očitý svedok.

O priebehu znásilnenia Zimáková vypovedala nasledovne:

Potom Dúbravický navrhol, aby bol hromadný sex. Ja som s tým súhlasila, nakoľko som mala obavu, aby aj mne nasilu niečo

neurobili. Potom to dievča začali nasilu vyzliekať, najiniciatívnejší pri tom boli Kocúr a Dúbravický a zúčastnili sa toho aj Brázda a Ôerman. (...) Potom som sa vyzliekla aj ja, nakoľko som videla, že sa musím vyzliecť, keď to dievča nasilu vyzliekli. Potom to dievča sa bránilo tak, že sa mykalo a vravelo im, aby ju pustili, že to všetko oznámi na bezpečnosti, že ich udá. Podľa toho, čo som videla a počula, všetci prítomní mali s tým dievčaťom pohlavný styk napriek tomu, že sa bránilo. Ja som videla, že s tým dievčaťom súložili Dúbravický, Kocúr, Andrášik a čerman. Ostatných som sama nevidela, ale podľa rečí, ktoré tam boli, mala pomer aj s ostatnými.

Zimáková podala ďalšie významné svedectvo o tom, ako vznikol plán vraždy a ako sa losovalo, kto bude jej vykonávateľom:

Po týchto udalostiach sa im dievča opätovne vyhrážalo, že ich udá, a všetci prítomní mali obavu, že by mohli ísť do basy, nakoľko Dúbravický povedal, že by za to mohli sedieť. Potom to dievča zviazali, vtedy ešte bola holá, neviem, kto doniesol šnúru a odkiaľ, mohol to byť Andrášik, lebo ten to najlepšie poznal, ja som však nevidela, že by to on priniesol. Zviazali jej ruky dozadu a mám dojem, že jej niekto zaviazal aj ústa, aby nemohla kričať, neviem, kedy jej tieto ústa zapchali. Keďže všetci prítomní sa obávala následkov, ôerman navrhol, že to dievča by sa malo zneškodniť, aby ich nemohlo udať. Proti tomuto vystúpili Brázda, jeho kamarát (Lachman - pozn. aut.), **Beďač a ja. No nepomohlo to, nakoľko ostatní vraveli, že keď sme ju všetci znásilnili, sme na jednej lodi a musíme ju spoločne všetci aj zneškodniť. To dievča bolo pri tom všetkom, keď sa o tom rozprávali. (...) ôerman navrhol, že by sa malo nejako losovať, kto ju zlikviduje. Ja som to moc nechápala a mala som strašné obavy a strach. Viem, že napísali nejaké lístočky, písal ich ôerman, ten to celé riadil, tieto boli poskladané a ležali na stole a ostatní boli pri tom, ale lístočky ťahal len ôerman.**

Vynechajme prevoz z Bratislavy do Kráľovej pri Senci a prejdime rovno k tretiemu miestu činu pri termálnom jazierku, kde bola Ľudmila Cervanová zavraždená. Zimáková dianie pri jazere opísala takto:

Najprv zastalo prvé auto a za nami hneď zastalo aj auto druhé. Všetci vystúpili z auta a zobrali so sebou aj to dievča, len ja som ostala v aute. Videla som, ako všetci idú s tým dievčaťom, teda osádka prvého aj druhého auta. Ja som mala veľké obavy a strach, a preto som sa nemohla ani pozerať, kam idú. Na chvíľu so mnou v aute ostal Brázda, ale hneď išiel za ostatnými. Ja som sa potom na nich už nepozerala, len som počula strašný ženský krik. Potom sa všetci ostatní vrátili k autu, mohli byť preč asi pol hodiny, a hovorili mi, aby som vystúpila z toho auta. Potom všetci okolo mňa stáli a hovorili mi niečo v tom zmysle, hlavne čerman, že keď nebudem ticho tak dopadnem alebo spravia so mnou to, ako s tým dievčaťom. Nato vystúpil Brázda na moju obranu a hovoril im, že ja som sa im nevyhrážala, aby mi dali pokoj, že ma dlhšie pozná. Ostatní s tým potom súhlasili, že mi nič nespravia, avšak som musela sľúbiť, že budem mlčať.

Na záver výsluchu Viera Zimáková uviedla, že z Kráľovej pri Senci odišli Beďač, Dúbravický a Lachman rovno do Nitry. Brázda išiel najprv odviezť Andrášika s Čermanom do Bratislavy a až potom odviezol spolujazdcov Kocúra a Zimákovú do Nitry. A práve táto okolnosť sa neskôr stala zámienkou na to, aby svedkyňa Zimáková znova spochybnila vlastné výpovede, ktorými usvedčovala páchateľov. Urobila to znova, aj keď sľúbila, že už bude hovoriť len pravdu. Napriek tomu začala tvrdiť, že 9. júla 1976 nemohla byť v Bratislave, pretože sa zúčastňovala povinného školského sústredenia, spojeného so splavom rieky Hron, a celú noc z 9. na 10. júla prespala v stane neďaleko Revištského podzámčia.

Po výsluchu a písomnom vysvetlení, prečo 28. augusta vypovedala inak, však bola Viera Zimáková v pokoji prepustená zo zadržania na slobodu. Poslednými dvomi vetami, ktoré 30. augusta 1981 nadiktovala do protokolu, potvrdzovala, že hovorila pravdu bez toho, aby ju ktokoľvek k čomukoľvek a akokoľvek nútil. Dokonca sľubovala, že na tejto výpovedi bude trvať, pretože je pravdivá. „Vypovedala som pravdu bez akéhokoľvek násilia a dobrovoľne. Na svojej výpovedi trvám a na nej aj zostanem, nakoľko je to pravda," vyhlásila Zimáková.

Odhodlanie neklamať jej vydržalo iba desať dní, pretože už 9. septembra 1981 napísalá podplukovníkovi Stankovi na Krajskú správu Zboru národnej bezpečnosti hlavného mesta Bratislavy a Západoslovenského kraja list, ktorým sa od všetkého dištancovala. Odrazu si totiž spomenula, že v čase vraždy

Ľudmily Cervanovej bola na vodáckom splave. Nebude iste náhoda, ie sa jej pamäť osviežila práve po tom, čo po odvolaní usvedčujúcich výpovedi znova potvrdila, že páchateľmi vraždy bolo sedem Nitranov. Viera Zimáková podplukovníkovi Stankovi napísala:

Dolu podpísaná podávam hodnoverné dôkazy o tom, že **v dobe, kedy došlo k linosu a zavraždeniu dievčaťa, ktoré bolo** na brigáde v **mesiaci** júli **roku 1976 v Bratislave, som bola mimo** Bratislavy.

Po ukončení druhého ročníka Lekárskej fakulty UK v Bratislave **sme mali povinné letné telovýchovné sústredenie.** Sústredenie sa **konalo na rieke Hron, a to v čase od 7. júla do 16. júla 1976.** Zraz **bol v Hronskej Dúbrave. Odtiaľ sme sa plavili po rieke člnmi až** do **Kamenice pri Štúrove, odkiaľ sme po ukončení sústredenia každý odcestoval domov.**

Ako dôkazový materiál prikladám kópie fotografií, ako aj zoznam **všetkých účastníkov sústredenia.**

Toto sústredenie aj s menným zoznamom si môžete overiť na katedre telesnej výchovy LF UK. Tiež sme mali vyplácané diéty na každý deň, ako aj uhradené cestovné, ktoré sme si vyzdvihli na dekanáte.

Na záver poznamenávam, že v čase, keď došlo k únosu a zavraždeniu dievčaťa v Bratislave v júli 1976, som v žiadnom prípade nemohla byť v Bratislave.

Z listu Viery Zimákovej nevyplýva, že únos a vražda Ľudmily Cervanovej sa nestali. Dokonca nepísala nič o tom, že páchatelia, ktorých usvedčovala, sú nevinní. Ona sa len usilovala tvrdiť, že nebola svedkom týchto udalostí, pretože sa zúčastňovala povinného vodáckeho sústredenia. A to je pozoruhodná a nápadná okolnosť. Tiež je zaujímavé, že pisateľka ponúkala orgánom činným v trestnom konaní dôkazy. Zimáková bola predsa svedkyňa, nie obvinená. Ona nemusela dokazovať, či niekde bola alebo nebola, ale pravdivo vypovedať o tom, čo videla a počula. Skutočnosť, že svedkyňa mala potrebu poskytovať vyšetrovateľovi dôkazy o svojej neprítomnosti v Bratislave, bola ďalším zarážajúcim a podozrivým faktom, vyvolávajúcim mnohé otázniky o jej motiváciách.

Pravdou je, že Zimáková na povinnom letnom sústredení bola, avšak tiež je pravdou, že z 9. na 10. júla 1976 v tábore v Revištskom podzámčí nenocovala a svedkovia i páchatelia potvrdili, že ju videli na diskotéke v UN1C klube v Mlynskej doline. Účastníci splavu zase nepotvrdili, že v kritickú noc spala v tábore.

Necelý mesiac po odoslaní listu, ktorý podľa jej autorky obsahoval „hodnoverné dôkazy", musela Viera Zimáková 6. októbra 1981 znova vypovedať, aby vysvetlila jeho obsah. Do protokolu uviedla, že všetky informácie v liste obsiahnuté si preverila na katedre telesnej výchovy lekárskej fakulty. Na otázku vyšetrovateľa.Lamačku, či vodácke sústredenie opustila a odišla do Bratislavy, odpovedala „nie" a hneď aj vysvetlila, prečo v predchádzajúcich výpovediach tvrdila, že 9. júla 1976 bola na diskotéke v UNIC klube a bola očitou svedkyňou únosu, znásilnenia a vraždy: „Pokiaľ som predtým hovorila, že som bola v Bratislave, tak som to vravela zo strachu pred bezpečnosťou.' Takže tentoraz už nebola | v zúfalom stave", ale údajne mala strach pred políciou. Bolo evidentné, že Viera Zimáková naozaj konala pod vplyvom strachu. Ťažko však uveriť, že sa bála vyšetrovateľov. Ak by usvedčovala páchateľov na základe donútenia, iba ťažko by svoje výpovede odvolala. Nedovolil by jej to strach. Môžeme však podložiť, že mala strach z tých, ktorí ju v zastúpení väzobné stíhaných vrahov zastrašovali na slobode.

Teraz sa však ešte chvíľu venujme výsluchu zo 6. októbra. Poručík Lamačka sa Zimákovej opýtal, odkiaľ mala také podrobné informácie o konaní vrahov Ľudmily Cervanovej, keď podrobne popísala jej únos, znásilnenie a vraždu, z čoho jednoznačne vyplývalo, že musela byť očitým svedkom udalostí, o ktorých vypovedá. „Informácie som mala z televízie a niečo sa hovorilo v Nitre a aj v priebehu vyšetrovania som sa ich dozvedela." Samozrejme, išlo o naivnú lož. V televízii nikto nehovoril o detailoch, o akých predtým nevedela ani len polícia. Bola to predsa Zimáková, kto podal prvé informácie o priebehu únosu Ľudmily Cervanovej. Znova to bola táto svedkyňa, kto zoširoka porozprával o pohybe a správaní sa Romana Brázdu v priestoroch internátu Ľudovíta Štúra. Tiež potvrdila Kocúrov konflikt s Urbánkom. A, samozrejme, zase to bola len Zimáková, kto vyjavil sled udalostí na priváte a neskôr aj pri termálnom jazierku v Kráľovej pri Senci. Až potom sa začali priznávať páchatelia a dopĺňať celú mozaiku skutkového deja.

Keďže z citovaných výrokov Viery Zimákovej bolo jasné, že klamala, bola po tejto výpovedi okamžite zadržaná a na druhý deň bolo voči nej začaté trestné stíhanie pre krivú výpoveď. V cele predbežného zadržania bola až do 9. októbra 1981, keď prokurátor rozhodol o jej vzatí do vyšetrovacej väzby, z ktorej bola prepustená po dvadsiatich dňoch.

Medzitým bola Zimáková 8. októbra opäť vypočutá. A znova sa vrátila k pôvodným usvedčujúcim výpovediam. Len spresnila, ako sa dostala zo splavu do Bratislavy. Vypovedala, že vodácke sústredenie sa začínalo v stredu 7. júla 1976 v Hronskej Dúbrave, kde ostali aj celý nasledujúci deň. Prvú eta-

pu splavu absolvovali až v piatok 9. júla. Dorazili do ReviŠtského podzámčla, kde si opäť vybudovali tábor. .Po rozložení stanov a oznámení programu na nasledujúci deň, som sa rozhodla, že pôjdem do Bratislavy na diskotéku, nakoľko som vedela, že počas prázdnin sa v Bratislave na internáte v Mlynské) doline usporadúvajú diskotéky, najmä v piatok a sobotu,* vysvetlila Zimáková, Uviedla, že nikomu zo študentov, ani vedúcemu splavu Pavlíkovl neoznámila, že tábor opustí.

Medzi 17:00 a 18:00 sa pešo vybrala k hlavnej ceste, ku ktorej jej to trvalo asi desať minút. Po chvíli stopovania jej zastavilo auto. Vodič ju zobral rovno do Bratislavy. Priebeh diskotéky nanovo opísala zhodne ako v predchádzajúcich usvedčujúcich výpovediach. Spresnila, že keď ju Brázda volal na žúr, sľúbil jej odvoz do stanového tábora pri Hrone, čo jej prišlo vhod, pretože nechcela ísť v noci stopom.

Zimáková taktiež potvrdila, že bola svedkyňou únosu, obmedzovania osobnej slobody, znásilnenia a vraždy Ľudmily Cervanovej. Explicitne sa odvolala na to, čo už v minulosti o priebehu skutkového deja povedala: „Podrobnejšie tieto skutočnosti popisujem vo svojich výpovediach." O návrate na splav povedala, že keď z Kráľovej pri Senci Brázda odviezol Andrášika s Čermanom do Bratislavy, išiel s ňou do Nitry, kde vysadili Kocúra, a stadiaľ Zimákovú dopravil do blízkosti tábora neďaleko Revištského podzámčia.

S ohľadom na význam tejto výpovede, uvádzame jej zvyšnú časť v plnom znení. Potvrdzuje totiž, že Zimáková v priebehu dvanástich až štrnástich hodín dokázala odísť z tábora, zúčastniť sa diskotéky v Bratislave, prežiť všetky hrôzy tej noci a vrátiť sa naspäť. A tiež dokazuje, že na vodáckom sústredení panoval voľný režim, ktorý umožňoval študentom vzdialiť sa na noc bez toho, aby si to niekto všimol:

Tam som vystúpila na hlavnej ceste a išla som do tábora, vtedy už bolo svetlo, ale ešte všetci prítomní boli v Stanoch, Ja som si taktiež ľahla ešte do svojho stanú a čakala som, kedy ostatní vstanú. Chcela by som doplniť, že Roman (Brázda - pozn. aut.) nešiel so mnou do tábora, ale sa vrátil z hlavnej cesty naspäť na Nitru. ■ Potom v ten deň som išla spolu s ostatnými na kúpalisko do Vyhní, pokiaľ si pamätám, tak bolo trochu zimšie, a ja som mala na hlave šatku.

Nikto z účastníkov sústredenia nezistil, že som bola v noci preč v **Bratislave a ja som to nikomu nepovedala. Sústredenie som potom ýBcončila dňa 16. 7.1976.**

Pokiaľ sa týka disciplíny na sústredení, tak môžem povedať, že bola dosť voľná. Kontrolu účasti vedúci nerobili, keby niekto chýbal počas noci, tak by to zistili až ráno, keď sa nasadalo do lodi. Pokiaľ by niekto odišiel len na noc a špeciálne ho nehľadali, tak by nikto nezistil, že chýbal.

Na otázku, prečo som dňa 6.10.1981 vypovedala, že som zo sústredenia neodišla, môžem povedať, že mám strach z toho a obavy, že budem vypovedať ako svedok vo veci tej vraždy a že sa mi môžu páchatelia nejakým spôsobom pomstiť. Pravdivá je však tá výpoveď, že som počas sústredenia z neho na jednu noc odišla a že som bola prítomné pri konaní chlapcov, čo som s nimi bola tak, ako som už opísala vo svojich výpovediach. Myslela som si, že keď budem vypovedať, že som bola stále na sústredení, že už nebudem musieť v tej veci vypovedať. Teraz ľutujem, že som tak 6.10.1981 vypovedala. Odteraz už budem vypovedať len pravdu tak, ako som čo videla a počula a nebudem si nič vymýšľať.

Viera Zimáková nezačala hovoriť o letnom vodáckom sústredení azda preto, že by išlo o skutočnosť dôležitú pre objasnenie vraždy Ľudmily Cervänovej. Z hľadiska prípadu to bola okolnosť vskutku irelevantná. Svedkyňa, ktorá bola pod čoraz väčším tlakom rodín vrahov, len hľadala spôsob, ako sa zbaviť zodpovednosti. Možno naozaj verila, že ak sa odvolá na účasť na letnom sústredení, bude spochybnená jej prítomnosť v Bratislave a v Kráľovej pri Senci. Bolo to naivné a zúfalé očakávanie zároveň.

Nervózni boli aj jej manžel Otto Vozár a matka Agnesa Zimáková. Obaja napísali veľmi rozhorčené listy, ktorými sa sťažovali na postup vyšetrovateľov. Pán Vozár jeden skoncipoval 7. júla 1981, teda približne tri týždne po tom, ako jeho manželka dvomi svedeckými výpoveďami usvedčovala páchateľov. List bol adresovaný šéfovi Správy kriminálnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky podplukovníkovi Stankovi a mal miestami výhražnú dikciu. Vozár sa usiloval podplukovníka Stanka presvedčiť, že jeho manželka Viera nemôže byť svedkom vyšetrovaného prípadu, a skutočnosť, že bola v minulosti zadržaná, označil za nezákonný postup. „Chcem vás upozorniť, že v prípade, ak budete naďalej pokračovať vo vypočúvaní mojej manželky ako .svedkyne' takýmto spôsobom ako doteraz, budem sa na vás sťažovať u prezidenta republiky súdruha Dr. Gustáva Husáka," zastrájal sa Vozár.

Aj jeho pani svokra Agnesa Zimáková rúbala vysoko. Hlave štátu Husákovi napísala list 20. októbra 1981 a osem dní predtým zase korešpondovala

s majorom Jiskrom z krajskej správy, ktorého oslovovala „veľavážený pán podplukovník" a zaliečala sa mu lichotivým vysvetlením, prečo unúva práve jeho: „Obraciam sa na vás s nasledovnou prosbou, lebo som sa dopočula, že ste veľmi inteligentný pán a iste ma pochopíte a pomôžete mi v danej situácii."

Lenže na Husáka ani na podplukovníka Stanka a majora jiskru listy zaťa a svokry nemohli účinkovať požadovaným spôsobom. Keby sa Viera Zimáková od začiatku správala kooperatívne a neustále nezamlčiavala dôležité skutočnosti a neskôr neodvolávala, čo už raz povedala, nemuseli by ju príslušníci predvádzať a zadržiavať a neskôr aj prokurátor brať do väzby. Už v čase, keď s ňou komunikoval Pálkov špeciálny tím, mohla prejaviť viac ochoty spolupracovať. Ibaže Zimáková sa viac bála pomsty páchateľov než trestných postihov za krivú výpoveď či marenie vyšetrovania. A je zrejmé, že jej matka i manžel písali hlave štátu a policajným orgánom preto, lebo vedeli, že ich milovanej dcére a manželke hrozí skutočné nebezpečenstvo od rodín páchateľov a ich prisluhovačov, nie od štátnej moci, ktorá v kauze Cervanová nemala žiadne politické záujmy.

Je príznačné, že najmä v liste pani Agnesy Zimákovej sa veľmi často skloňuje slovo alibi. Matka prezidentovi Husákovi i „veľaváženému" majorovi Jiskrovi dokazuje, že jej dcéra je nevinná, pretože v čase vraždy nebola v Bratislave, ale na splave pri Hrone. Bolo to hlboké nepochopenie situácie. Viera Zimáková nepotrebovala alibi, nebola obvinená z únosu, znásilnenia a vraždy, ale z krivej výpovede, ktorej sa dopustila ako svedkyňa týchto neľudských činov. Dcéra Agnesy Zimákovej bola v očiach vyšetrovateľov v prípade Ľudmily Cervanovej nevinná. Naopak, vrahovia a ich rodiny ju považovali za vinnú z toho, že spolupracuje s orgánmi činnými v trestnom konaní, a preto sa stala terčom zastrašovania.

I Trestné stíhanie Viery Zimákovej pre krivú výpoveď pokračovalo aj po jej prepustení z vyšetrovacej väzby. Vo veci však neprebiehali takmer žiadne úkony, pretože všetky sily vyšetrovateľov sa sústredili na dokumentovanie vraždy medičky Cervanovej. Keď svedkyňa znova odvolala svoje výpovede počas hlavného pojednávania s vrahmi v roku 1982, vyšetrovateľom i prokurátorom už došla trpezlivosť. Prípad krivej výpovede sa znova rozbehol a zubná lekárka z Nitry Viera Zimáková sa musela za svoje konanie zodpovedať pred súdom.

Publicista Martin Mojžiš, ktorý s nemalou dávkou márnomyseľnosti založil a viedol rubriku s názvom Pre bystré hlavy, uverejnil v 46. čísle z roku 2007 magazínu Týždeň článok s názvom *O psoch a ľuďoch.* Venoval sa v ňom okrem Iného aj Zimákovej vodáckej anabáze. Potvrdenie o účasti na splave označil

za dôkaz, že „v inkriminovaný deň nemohla byť v Bratislave". Tak ako Agnesa Zimáková, aj publicista Mojžiš v tejto súvislosti hovoril o alibi, ktoré malo svedkyni potvrdiť tridsať svedkov, ďalších účastníkov letného sústredenia. Pokiaľ ide o bystrú hlavu, tá by mala vedieť, že svedok alibi nepotrebuje. Alibi si musí hľadať podozrivý, respektíve obvinený. Nehovoriac o tom, že ďalšie vyšetrovanie kauzy splav dokázalo pravý opak toho, čo tvrdil publicista Martin Mojžiš. Svedkovia si vôbec nepamätali, že by Viera Zimáková nocovala v noci z 9. na 10. júla 1976 v tábore pri Revištskom podzámčí. V rubrike Pre bystré hlavy si redaktor Mojžiš položil otázku, či je správny výrok súdu, ktorý neskôr odsúdil Zimákovú za krivú výpoveď s konštatovaním, že táto dáma prejavila .charakterové narušenie a slabé morálne kvality". Autor si aj sám odpovedal a nepochybne si je istý, že bystrým spôsobom. Tvrdil, že s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou súd použil úplne nesprávnu charakteristiku, pretože Zimáková „ukázala taký pevný charakter a také silné morálne kvality, aké sa vidia zriedka". „Urobila niečo, čo by väčšina z nás nikdy nedokázala. A za to si zaslúži úctu a vďaku. Nielen tých siedmich Nitranov 1 nás všetkých," uzavrel pateticky Martin Mojžiš.

Diskusiu o morálnych kvalitách a charaktere Viery Zimákovej považujeme z vecného hľadiska za irelevantnú. Svedkyňa bola pod obrovským tlakom. Nie vyšetrovateľov a prokurátora, ako v citovanom článku naznačuje autor. Zimákovú atakovali rodiny a priatelia vrahov, čo sme už dokumentovali aj jej výpoveďami. Pre istotu však zopakujme, že keď sa jej vyšetrovateľ Lamačka opýtal, prečo odvolala usvedčujúce svedectvá. Zimáková vysvetlila: „Na otázku, prečo som dňa 6.10.1981 vypovedala, že som zo sústredenia neodišla, môžem povedať, že mám strach z toho a obavy, že budem vypovedať ako svedok vo veci tej vraždy a že sa mi môžu páchatelia nejakým spôsobom pomstiť." Na hlavnom pojednávaní s vrahmi sa ukázalo, že Zimáková tento tlak neuniesla a strach z pomsty páchateľov bol väčší rieš obavy z trestného postihu. Rozhodla sa opäť zmeniť výpovede, a preto zákonite musel prísť trest. Nech je to z ľudského hľadiska akokoľvek kruté, Zimáková mala iba dve možnosti. Buď sa postaviť na stranu vrahov, alebo spravodlivosti. Na súde si vybrala prvú možnosť, a preto musela za toto rozhodnutie znášať zákonné dôsledky.

Záznamy z kriminaiistickej akcie Kamera takisto potvrdzujú, že pri hodnotení konania Viery Zimákovej patetické reči nie sú na mieste. Kapitán Kamil Čapkovič z väznice bratislavského mestského súdu vyhotovil dve hlásenia z obdobia, keď pobývala vo vyšetrovacej väzbe. Obe dokazujú, že svedkyňa, obvinená a svojím spôsobom aj obeť v jednej osobe, neustále zvažovala, ako má pristupovať k trestnému konaniu. Všetko nasvedčuje tomu, že si dokonca

bola vedomá rizika, že všetko, čo povie na cele, sa môže dostať do uší kriminalistov. S týmto vedomím je potrebné aj posudzovať záznam z 13. októbra 1981, v ktorom sa okrem iného uvádza: „...rozprávala, že bola na diskotéke, z ktorej išla aj s kamarátmi na žúr na nejaký privát dvoch známych. Ich mená nespomenula. Na tomto priváte malo byť aj nejaké dievča z Piešťan, celkovo tam malo byť asi deväť ľudí. Čo sa na tomto priváte odohrávalo, to nevie, pretože ona počas tej doby sedela v aute. Keď hovorila k tomuto dievčaťu a privátu, bolo na nej vidieť, akoby sa zháčila a začala hovoriť, že na žiadnej diskotéke nebola aani nesedela v aute pred privátom." Očividne sa usilovala kamuflovať, ale robila to veľmi nešikovne. A ďalšia pasáž z Čapkovičovho záznamu naznačuje, že Zimáková si ani trochu nebola istá silou svojho vodáckeho „alibi". Predmetnú časť hlásenia považujeme za dôležité osobitne zvýrazniť:

Neskoršie začala rozprávať* že na kritický deň má alibi pretože bola desať dní na vodáckom sústredení na Hrone. V tomto prípade nevie, čo má robiť, pretože obvinení jej dokazujú, že bola s nimi na priváte a dokonca jeden vypovedal (Brázda - pozn. aut.), že ona by bola pochodila tak ako to dievča, ale on jej zachránil život.

Rovnako je zreteľa hodný ďalší odsek hlásenia, pretože poukazuje na to, že Zimáková veľmi nekonzistentné špekulovala o tom, aký prístup k trestnému konaniu bude pre ňu výhodnejší. Zároveň prezrádza, že aj ona po tie roky nezaháľala a usilovala sa hľadať si mocných spojencov, ktorí by jej pomohli vyhnúť sa plneniu zákonných povinností svedkyne:

Uvažuje, či bude menšie zlo, keď bude hovoriť, že v tej dobe bola na Hrone, alebo to, že bola na diskotéke a na žúre. Manželovi chce dať najavo, aby jej pomohol dostať sa von. Jeho veľmi dobrým priateľom je námestník ministra vnútra. Po dobu päť rokov sa chodila radiť a dobré rady jej dávala nejaká známa, ktorá má pracovať na bezpečnosti. Raz hovorí, že obvinených pozná všetkých, druhýkrát hovorí, že pozná iba jedného, s ktorým sa ešte pozná zo ZDŠ.

▮ V zázname z 13. októbra 1981 ešte stojí za zmienku zúfalý pokus Viery Zimákovej vylúčiť možnosť, že by mohla mať 9. júla 1976 pohlavný styk. Kapitán Čapkovič v tejto súvislosti zaznamenal Zimákovej vyjadrenie, že „ak by aj na žúre bola, nemohla nič vyvádzať, pretože v tej dobe mala menzes“. Musela by mať fenomenálne schopnosti alebo veľmi podrobné záznamy, aby sme jej

uverili, že si mohla pamätať, kedy presne pred piatimi rokmi menštruovala. Nakoniec zrejme sama uznala, že takýto argument by vyznel absurdne, a preto ho verejne nikdy nespomínala.

Druhý záznam z akcie Kamera, viažuci sa na pobyt Viery Zimákovej vo vyšetrovacej väzbe, poukazuje na to, že nielen rodiny páchateľov, ale aj jej matka sa usilovala" ovplyvňovať iných svedkov. „V rozhovore spomenula Igora (Urbánka - pozn. aut.), ktorý jej potvrdil, že na diskotéke bola a tiež s ním aj tancovala. (...) S matkou sa dohodla, že matka pôjde k Igorovi, že prečo ju tak krivo usvedčuje. Matka do tejto rodiny aj šla, ale títo ju pekne vyhodili a hneď to nahlásili aj na bezpečnosti," uvádza sa v hlásení. Tieto informácie sú podložené aj procesnými dôkazmi vo vyšetrovacom spise, kde sa okrem iného nachádza výpoveď Urbánkovho otca, ktorý pani Zimákovú staršiu veľmi rázne upozornil, že si neželá, aby negatívne vplývala na jeho syna. Počin Agnesy Zimákovej bol naskutku nezrelý a nerozvážny, pretože Igor Urbánek nebol jediný, kto potvrdzoval účasť jej dcéry na diskotéke v UNIC klube. Nehľadiac na to, že viacerí páchatelia ju spomínali nielen v súvislosti s akciou na internáte v Mlynskej doline, ale ju aj jednoznačne spájali s udalosťami súvisiacimi s únosom, znásilnením a zavraždením Ľudmily Cervanovej.

Pred, ale aj po uvalení väzby na páchateľov zhromaždili operatívni pracovníci mnoho poznatkov o pokusoch ovplyvňovať svedkov. Policajný dôverník kapitánovi Hermanovi napríklad ohlásil, že Dáša Luprichová, sestra Miloša Kocúra, sa preriekla, že Andrášikovi rodičia „mali obehať všetkých svedkov na plaveckom (správne vodáckom - pozn. aut.) výcviku na Hrone a tých mali nahovárať, že keby boli vypočúvaní bezpečnosťou, aby vypovedali, že tam bol veľmi prísny režim a nebolo možné sa vzdialiť". Toto opatrenie rodiny Andrášikovcov malo za cieľ spochybniť možnosť, že Viera Zimáková sa v deň únosu Ľudmily Cervanovej mohla stopom dostať z Revištského podzámčia do Mlynskej doliny, kde sa 9. júla 1976 konala v UNIC klube osudná diskotéka. Znova si preto pripomeňme, že sama Zimáková si na vodácky výcvik na rieke Hron pri prvých výpovediach pred Pálkom, Rohanom a Hermanom nikdy nespomenula a pamäť sa jej osviežila až potom, čo sa jej sexuálne neviazaní kamaráti ocitli v rukách spravodlivosti. Je potrebné zvýrazniť, že Viera Zimáková si na splav z leta 1976 nespomenula nielen v roku 1980, ale ani počas výsluchov 15. a 16. júna 1981, keď už vystupovala v postavení svedkyne. Takže buď vrahov krivo obvinila, alebo ich zmenou výpovede kryla, čím sa dopustila trestného činu nadržovania. Vyšetrovanie však preukázalo, že Zimákovej výpovede usvedčujúce páchateľov z únosu, znásilnenia a vraždy Ľudmily Cervanovej boli pravdivé. Naopak, opakujúce sa odvolávanie toho, čo už raz vypovedala, bolo

dôsledkom nátlaku rodín rozmaznaných mladíkov, ktorým hrozili hrdelné tresty.

Záznamy z neskoršieho sledovania Viery Zimákovej dokumentujú, že po absolvovaní prvých procesných výsluchov v mesiaci jún 1981 sa správala uvoľnene a bezstarostne. Spolu s matkou a dieťaťom v kočíku chodili na dlhé prechádzky po meste, spojené s nákupmi a návštevami obchodov s lákavo pôsobiacim tovarom. Keď sa manžel vrátil z práce, vybrali sa na kúpalisko, dopriali si víno alebo pivo, kúpali sa a fotografovali s dcérkou Luckou a po odchode z letnej plavárne sa prechádzali v parku. Nevyhýbali sa ani spoločenskému životu. Napríklad 5. júla sa vybrali s kyticou v ruke na návštevu známych na nitrianskom sídlisku Klokočina a domov sa vrátili až neskoro v noci.

Zásadný obrat v dennom režime svedkyne Zimákovej nastal v jesenných mesiacoch roku 1981 a pokračoval až do hlavného pojednávania s vrahmi v roku 1982. Výsledky sledovania potvrdili, že objekt Mona trávil celé dni v domácom prostredí. Mona bolo krycie označenie Viery Zimákovej v rámci sledovacej akcie, zameranej na dokumentovanie diania okolo tejto korunnej svedkyne. Na jeseň 1981 sa správanie objektu Mona náhle a zásadne zmenilo, Zimáková sa len zriedkavo objavila na balkóne alebo v okne, ale vôbec nevychádzala na ulicu. Ak už opustila byt, kým bol jej manžel v práci, vždy bola v spoločnosti svokry, matky alebo inej osoby a obmedzovala sa iba na rýchle a krátke presuny. Hlásenie z 30. októbra 1981 nasvedčuje, že Zimáková a jej manžel požiadali známych, aby im pomohli s bezpečnostnými opatreniami: „0 18:00 vyšiel z domu, kde býva Mona, asi 55 1 60 ročný muž, ktorý kontroloval okolie domu, zameriaval sa pritom na občanov a motorové vozidlá všetkého druhu.“ V období, keď sa takto radikálne zmenilo správanie Viery Zimákovej, polícia zaznamenala, že rodinní príslušníci páchateľov sa jej telefonicky vyhrážajú zabitím dieťaťa a matky.

V súvislosti so zastrašovaním svedkyne Zimákovej vyzneli obzvlášť podozrivo služobné cesty vojaka základnej vojenskej služby Ľubora Andrášika z vojenského útvaru v Tachove do Nitry. Prvá sa uskutočnila v decembri 1981 a druhá vo februári 1982. Major Rohan v spolupráci s pracovníkmi Vojenskej kontrarozviedky zistil, že slobodník inžinier Lubor Andrášik na útvare Tachov nadriadeným ponúkol, že v nitrianskom autoservise, kde má konexie jeho dobre situovaný otec, zoženie nedostatkové náhradné diely do nákladných vozov. A naozaj ich dodal. Operatívni pracovníci zistili, že služobné cesty vojaka - absolventa Ľubora Andrášika, brata väzobné stíhaného Milana Andrášika, sú len zásterkou vykonávania neprístojných aktivít, spojených so zastrašovaním a ovplyvňovaním svedkov, Viery Zimákovej obzvlášť. Po dohode s vedením

vojenského útvaru v Tachove major Rohan zabezpečil, aby vojak Ľubor Andrášik nemohol až do hlavného pojednávania v roku 1982 opustiť posádku. Ak sa teda svedkyňa Zimáková niečoho bála, nebol to vyšetrovateľ Lamačka a jeho metódy, ale vrahovia, ktorých usvedčovala z trestnej činnosti. Mali na slobode vplyvných rodinných príslušníkov, ochotných a schopných zastrašovať kľúčovú korunnú svedkyňu neakceptovateľnými narážkami na jej matku a dcéru.

Viera Zimáková bola od začiatku trestného konania v roku 1981 považovaná za svedkyňu, nie za spolupáchateľku. Prísne podľa litery i ducha zákona vzaté povinnosťou Zimákovej bolo hneď 10. júla 1976 oznámiť, že bola svedkyňou trestných činov obmedzovania osobnej slobody, znásilnenia a vraždy Ľudmily Cervanovej. Nič také neurobila. Celý čas mlčala, a keby sa zvláštna operatívna skupina Eduarda Pálku svojou dôslednosťou nedopracovala k jej menu, pravdepodobne by mlčala až naveky. Neoznámením trestného činu vraždy Zimáková kryla vrahov a tým sa stala ich spolupáchateľkou. Veľmi dobre si to uvedomoval vtedajší riaditeľ trestného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej socialistickej republiky JUDr. Jozef Fulier. Požadoval, aby bola Viera Zimáková obvinená z neoznámenia trestného činu a bola vzatá do vyšetrovacej väzby. S týmto postupom nesúhlasil dozorujúci prokurátor Milan Valašík, ktorý tvrdil, že je lepšie mať kvalifikovaného svedka ako nespolupracujúceho obvineného. Žiaľ, napokon sa ukázalo, že nie Valašík, ale Fulier mal pravdu. Svedkyňa Zimáková ostala na slobode, čo umožňovalo rodinám páchateľov ovplyvňovať ju rôznymi formami otvorených i skrytých vyhrážok. A keď 10. júla 1981 uplynula päťročná premlčacia lehota na trestný čin neoznámenia vraždy, bolo už neskoro. Viera Zimáková nemohla byť na jeseň 1981 obvinená z neoznámenia trestných činov spáchaných na Ľudmile Cervanovej a naopak, stala sa ľahkou korisťou pre autorov anonymných listov a telefonických vyhrážok.

Zmeny v Zimákovej výpovediach sa, samozrejme, odrazili aj na konaní páchateľov. Miloš Kocúr bol prvý, kto sa spomedzi páchateľov priznal. Dokonca si nepodal ani sťažnosti proti obvineniu a vzatiu do vyšetrovacej väzby. Takisto 29. septembra 1981 ochotne spolupracoval s vyšetrovateľom, keď mu vysvetľoval, ako vznikol nápad vylosovať vrahov znásilnenej Ľudmily Cervanovej. Za iniciátorov smrteľnej lotérie označil Dúbravického s Čermanom, ktorí sa nahlas pred ostatnými dohadovali, či im za znásilnenie hrozí šesť alebo až desať rokov. „Losovanie prebehlo až po znásilnení Cervanovej a jednalo sa o to, kto Cervanovú zlikviduje," vypovedal Kocúr.

Ešte 23. októbra 1981 navštívil Kocúra na jeho žiadosť v trenčianskej väzbe vyšetrovateľ Gerbel, ktorý o tomto stretnutí spísal úradný záznam. Obvinený veľmi ochotne povedal, že „Zimáková súrila Brázdu, aby sa vrátili do

Nitry, nakoľko ráno musí niekde byť, pričom obvinený Kocúr sa domnieva, že Zimáková mala byť na nejakom sústredení alebo brigáde v rámci školy". Miloš Kocúr ešte sondoval, či jeho sestra nebude mať problémy, keď bude tvrdiť, že v kritický deň jej brat nebol v Bratislave, ale sa bol s ňou a partiou ďalších ľudí kúpať v Ivanke pri Nitre.

Aj na výsluchu 29. októbra 1981 sa Miloš Kocúr spočiatku ešte stále ako-tak držal pravdy. Síce sa v jeho výpovedi začali objavovať náznaky, že do Bratislavy nemusel cestovať doobeda, ako to uvádzal predtým, lebo 9. júla 1976 nastúpil na brigádu, ale účasť na diskotéke a ďalšom dianí nepopieral. Opakovane sa v jeho výpovedi objavil náznak pravidelného piatkového kúpania v Ivanke pri Nitre, z ktorého chceli vystavať Kocúrovi alibi jeho rodinní príslušníci, avšak v tejto fáze výsluchu vypočúvaný ešte stále zotrvával na svojom neúplnom priznaní. Na druhej strane začínalo byť znepokojujúce, že Kocúr začal cúvať. Tvrdil, že sa chcel od násilností voči Ľudmile Cervanovej dištancovať, a preto sa zdržiaval vo vedľajšej izbe alebo v kuchyni. A tiež si už odrazu nepamätal, že obeti oviazal svojou vreckovkou ústa, aby nemohla kričať.

Keď sa jeho výpoveď zvrtla na fázu vraždy, nastal náhly obrat. Miloš Kocúr o udalostiach po príchode k jazeru povedal: „Dievča z auta vytiahol sám Andrášik. Nikto mu pri tom nepomáhal. Ďalej sa odohralo to, čo som už vypovedal predtým. Znovu sme dievča všetci znásilnili, ja som videl na vlastné oči znásilňovať Andrášika." Potom nastala dramatická pauza a protokol o výsluchu zachytáva veľmi čudné správanie sa obvineného Kocúra, ktoré naznačuje, že obvinený sa rozhodol radikálne zmeniť stratégiu. „V tomto štádiu výsluchu obvinený uvádza nasledovné: Nemôžem už ďalej psychicky znášať krivé obvinenia, ktoré dávam na seba aj na celý prípad. Obvinený Ing. Kocúr žiada, aby bol výsluch prerušený, že si chce svoju ďalšiu výpoveď premyslieť."

Ďalším ťahom Miloša Kocúra bol moták vytiahnutý z rukáva. Počas výsluchu ho odovzdal vyšetrovateľovi s vysvetlením, že pôvodne mal byť určený iba pre jeho advokáta. Obojstranne husto popísaný papierik mal prichytený k ruke gumičkou. Hlavným posolstvom tejto písomnosti bol odkaz sestre, aby zbytočne netrvala na tom, že sa boli 9. júla 1976 kúpať aj s ďalšími ľuďmi v Ivanke pri Nitre, pretože je jediná, kto niečo také tvrdí, a mohla by si tým privodiť zbytočné trestnoprávne komplikácie. Zároveň Kocúr v motáku naznačuje, že doteraz sa priznával v rozpore so skutočnosťou, a zrejme aj to je dôvod, prečo ho počas výsluchu odovzdal vyšetrovateľovi. Chcel tým navodiť dojem, že je skutočne nevinný a dokonca o tom zamýšľal utajene korešpondovať so svojím obhajcom. Na mladého inžiniera Kocúra to bola vcelku premyslená kombinácia, ale na skúseného vyšetrovateľa Gerbela to bolo predsa len primálo.

Je pravda, že na konci júna a v priebehu júla 1981 mal Miloš Kocúr niekoľko pokusov poprieť svoje pôvodné priznania. Napríklad 30. júna vyhlásil: „K svojmu prvému výsluchu, ktorý bol so mnou vykonaný v Bratislave uvádzam, že v tom čase som bol psychicky vyčerpaný zo štúdia po štátniciach a z toho dôvodu som sa pri výsluchu psychicky zlomil, a preto som sa aj priznal k veci, o ktorej som nič nevedel a ktorej som sa ani nedopustil." Tvrdil, že v čase spáchania skutku bol brigádnikom v Mestskom stavebnom podniku a pracovný čas mal do 15:30, takže nemohol cestovať do Bratislavy tak, ako to uvádzal v predchádzajúcich priznaniach. A tiež uvádzal, že 9. júla 1976 mal byť na štrkoviskách v Ivanke pri Nitre so švagrom Michalom Luprichom, sestrou Dagmar Luprichovou a ďalšími známymi Dagmar Daňovou, Františkom Daňom a Jozefom Šubom.

Podobné strečkovanie trvalo až do 21. júla 1981, keď sa Kocúr opäť vrátil k pôvodným priznaniam, aj keď poprel, že sa podieľal na násilnom vtiahnutí Ľudmily Cervanovej do Brázdovho auta. Podľa tejto verzie bol jediným únoscom Milan Andrášik. Advokát Beresecký sa dostavil na výsluch o niečo neskôr, a keď videl, že jeho klient sa znova priznáva, vyzval ho, aby sa vyjadril, či to robí dobrovoľne. „Nebol na mňa robený žiaden nátlak. Vypovedal som dobrovoľne," odpovedal jeho klient. Na otázku vyšetrovateľa Otta Hanka, prečo v priebehu júla odvolával svoje prvé priznania, Kocúr uviedol: „Myslel som si, že som o tom vypovedal iba ja, myslel som si, že obvinenie je založené iba na mojej výpovedi, nechcel som do toho zamočiť ostatných spoluobvinených, to je všetko." Ale ani to nebola úplná pravda. Miloša Kocúra usvedčovala Viera Zimáková a aj jeho spolupáchatelia, a preto aj jemu svitlo, že ak bude aj naďalej všetko popierať, môže dostať povraz.

Po tejto výpovedi Kocúr veselo spolupracoval, pomáhal objasňovať trestný čin, na ktorom sa podieľal, a hlavne sa usiloval čo najviac viny zvaliť na druhých, predovšetkým na Andrášika, Brázdu a Dúbravického. Potom však prišla jeseň a s jeseňou aj strachom a vyhrážkami motivované odvolania výpovedí Viery Zimákovej. Po obvinení z krivej výpovede sa síce znova vrátila k pôvodným svedectvám, ktorými usvedčovala vrahov, avšak vrahovia veľmi dobre vedeli, že práve toto je vhodný čas na to, aby aj oni začali vnášať do vyšetrovania chaos.

Keď mal Kocúr 13. novembra 1981 vysvetliť opakovanú a zásadnú zmenu v postoji k trestnému stíhaniu, znovu použil argument o psychickom vyčerpaní. Oprášil tézu, že 15. júna 1981, keď bol zadržaný, nemal o prípade vraždy Ľudmily Cervanovej „ani poňatia". „Nervové vypätie po štátniciach zapríčinilo to, že som sa pod vplyvom psychického šoku priznal k tomu, čo som nespravil," bedákal Kocúr a odvolával sa na to, že v kritický deň sa kúpal na štrkoviskách

v Ivanke pri Nitre. Ako ďalší dôvod, prečo sa priznal k tomu. čo nespáchal, bola obava z toho, že mu psychológ napíše zlú sociálnu prognózu. Ako sme mali možnosť vidieť, Miloš Kocúr si ju písal sám svojím životným štýlom, ktorým si vybudoval ťažko prehliadnuteľnú poruchu osobnosti. .Keďže ml už ďalej svedomie nedalo a zistil som, že pri mojich výpovediach ani najavo pravda nevyjde, tak som sa rozhodol vypovedať pravdu ja, teda v kritický deň som v Bratislave nebol, ničoho som sa nedopustil, to, čo som vypovedal o únose a vražde, som si vymyslel v strachu, aby ostatnf netvrdili na mňa. že ja som tam vôbec bol," uzavrel výpoveď Miloš Kocúr.

Podobný priebeh mala aj krivka správania sa obvineného Milana Andrášlka. Na rozdiel od Kocúra síce spočiatku úplne odmietal spolupracovať, ale neskôr priznával aspoň účasť na znásilnení. Podiel na únose a vražde odmietal, ale neváhal v týchto súvislostiach popisovať konanie iných spolupáchateľov. Ešte 22. septembra 1981 napríklad vypovedal, že Ľudmilu Cervanovú usmrtili Brázda, Kocúr, Lachman a Dúbravický. Navyše za strojcu vraždy označoval Miloša Kocúra, čo potvrdil aj pri výsluchu o osem dní neskôr a tiež 2. a 27. októbra. Netreba mimoriadne zdôrazňovať, že Andrášikove priznania neboli úplné a, rovnako ako Kocúr, aj on sa usiloval čo najviac Špiny a viny zvaliť na ostatných páchateľov. Z jeho postojov však bolo zrejmé, že skutky únosu, obmedzovania osobnej slobody, znásilnenia a vraždy nepopieral. Bolo taktiež zrejmé, že bol ich aktérom, aj keď sa štylizoval do polohy, že s výnimkou znásilnenia bol len znechuteným svedkom popisovaného diania. Tvrdil, že aj k znásilneniu bol viac-menej donútený agresívnym vystupovaním neovládateľného a neovládajúceho sa Kocúra. Napriek tomu sa čiastočne pridržiaval reality a všetky vybočenia z jej rámca boli len pochopiteľným pokusom vylepšiť si vlastnú, z hľadiska trestného práva nie práve najlepšiu pozíciu. Všetko sa zmenilo 8. decembra. Aj Milan Andrášlk pochopil, Že zaváhania svedkyne Zimákovej sú signálom, aby opäť začal sabotovať trestné konanie. Na výsluch, ktorý viedol poručík Vladimír Lamačka, si priniesol poznámky. Papiere predložil vypočúvajúcemu, nadiktoval z nich vyhlásenie a to fakticky tvorí celý obsah jeho odvolávajúcej výpovede z 8. decembra 1981. Ani v tomto prípade nemôžeme čitateľovi odoprieť, aby si vychutnal dielo obvineného Andrášika v plnom znení:

Konštatuje sa, že obvinený si priniesol k výsluchu poznámky, ktoré predložil vyšetrovateľovi a uvádza:

Odvolávam svoje výpovede, ako odôvodnenie by som uviedol:

Dňa 9. 7.1976 vo večerných hodinách i v následnú noc som bol

v spoločnosti Františka čermana, dvoch Francúzok - sestry Cohenové a neskôr manželky Františka čermana - Marcely Bónovej. Únosu, znásilnenia a vraždy Ľudmily Cervanovej som sa nezúčastnil a ani nič o nej neviem. Podľa môjho presvedčenia na diskotéke v Mlynskej doline dňa 9.7.1976 neboli prítomní spoluobvinení Brázda a tiež aj Kocúr a Lachman, pretože s Brézdom som bol v takom pomere, že by sa k nášmu stolu prišiel minimálne pozdraviť. Ostatných dvoch spoluobvinených som v tom čase poznal len z videnia, prípadne som sa s nimi zdravil, takže ich spoločnosť som mohol na diskotéke nespozorovať. Vzhľadom na to, že sa piati z nich tak isto ako aj ja doznali k účasti na tomto zločine, som presvedčený, že sa to mohlo stať len následkom konštrukcií, ktorých obeťou som sa stal i ja, pretože ja nie som ani násilník, ani vrah, a predsa som sa k takému niečomu priznal.

Cítim potrebu ozrejmiť pohnútky, ktoré ma viedli k neuváženému, nezodpovednému a najmá nepravdivému spísaniu zápisnice dňa 27. 8. 1981 a všetkým z nej vyplývajúcim úkonom, ktoré boli následne robené. Už z predchádzajúcich výsluchov robených od roku 1978, kedy som prvýkrát zistil, že sa dá s nevinným človekom jednať aj neľudsky (napr. bolo mi nepriamo nadávané do vrahov apod.). Potom ma dňa 15. 6.1981 nevinného zavreli. Skúste si, prosím, uvedomiť, že som právne nevzdelaný a taktiež som nemal nikdy dočinenia nič s bezpečnostnými orgánmi. Som iba normálny občan, ktorý až doposiaľ, tak ako aj 15 miliónov jeho spoluobčanov, neveril tomu, že zavrieť možno aj pre nič, zadarmo. Tým chcem povedať len toľko, že už na začiatku väzby som nadobudol presvedčenie, že tak, ako ma mohli nevinného zavrieť, tak ma asi budú môcť aj nevinného obesiť. Ďalší priebeh vyšetrovania len tomu nasvedčoval. Vyšetrovatelia, s ktorými som došiel do styku, ma v tomto len utvrdzovali, či už .to bolo ich tvrdením, že v tomto prípade padnú jeden až dva tresty smrti, či už tým, že sa v uzneseniach o väzbe prípad označoval ako Andrášik a spol., či už ich presvedčením, že som sa činu zúčastnil a dokonca neskôr tým, že podľa tohto presvedčenia som asi hlavný iniciátor apod.

Začal ma nahlodávať nezmyselný živočíšny strach, strach z nezmyselnej smrti, myslel som tým svoju smrť. Toto bol jeden z hlavných impulzov, ktorý ma prinútil povedať na seba to, čo som neurobil, čo by som v živote nedokázal. Ďalším dôležitým impulzom

bol dvojdňový výsluch pred dňom 27. 8.1981. Chce* zdôrazniť, že **som** viackrát žiadal, abý pri každom výsluchu bol môj advokát, **a** pri týchto výsluchoch mi bolo toto právo odmietnuté. Teraz si už uvedomujem, že to bol zlatý klinec nepretržitého a rafinovaného nátlaku na moju psychiku. V tomto dvojdňovom výsluchu, ktorý so* nazval zlatým klincom, sa nepriame vyhrážky o mojom obesení striedali s vyhrážkami, že zavrú aj moju ženu, pretože oni vraj majú zistené, že aj ona niečo vie, že môjho otca vyhodia s roboty, lebo že vraj vychoval násilníka a k tomu ešte bezcharakterného a zatvrdilého a pod. Po tomto všetkom, teda zmiešanie strachu, beznádeje a bezmocnosti, som za pomoci informácii z vyšetrovania alebo poznatkov z uznesení a vlastnej obrazotvornosti vykonštruoval nepravdivú výpoveď, ktorú som neskôr zdokonalil ďalšími poznatkami z vyšetrovania. Tu chcem zdôrazniť, že všetky objektívne okolnosti som mal z tých prameňov, ktoré som v predchádzajúcej vete uvádzal. Napríklad, že obeť bola zviazaná, som vypozoroval z fotografie, ktorú mi predložili vyšetrovatelia ešte v priebehu rokov 1978 až 1980. To, že bola obeť najprv v jazere a potom neskôr prenesená do potoka, som sa tiež dozvedel z vyšetrovania. S hanbou a nechuťou musím konštatovať, že v duchu hesla „Aké požičaj, také vráť“ som pridelil Kocúrovi, Brázdovi a Lachmanovi vo svojej konštrukcii tie najodpornejšie úlohy. Ďalším faktom, ktorý umocnil vo mne stav beznádeje a bezmocnosti, bolo tvrdenie vyšetrovateľov, že výpoveď Francúzok je bezvýznamná a že sa môže stať, že ich výpovede nebude alebo nebudú brať československé justičné orgány do úvahy. Ďalej o výpovedi Marcely čermanovej, rodenej Bónovej, sa vyšetrovatelia vyjadrovali, že ako rodinná príslušníčka Jedného zo spoluobvinených bude „samozrejme“ vypovedať v náš prospech a že takáto výpoveď je tiež bezvýznamná. Keď mi bolo teda takýmto spôsobom vysvetlené, že ja vlastne nemôžem dokázať svoju nevinu, tak som pristúpil na základe vyššie uvedených impulzov k výpovedi dňa 27. 8.1981 a vzal som na seba tým, ako som sa vtedy domnieval „výhodne“ vinu za znásilnenie, ktorého som sa nedopustil. Preto by som znovu zdôraznil, že skutky kladené mi za vinu som nespáchal a všetko, čo som vypovedal, počínajúc dňom 27. 8.1981, som uviedol len svojou nezodpovednosťou, nerozvážnosťou, zlosťou, strachom o príbuzných, strachom, že môžem byť nevinne odsúdený na smrť. Na záver by som ešte chcel uviesť, že tento môj stav beznádeje

a bezmocnosti utvrdil aj spôsob vyšetrovania v prítomnosti môjho právneho zástupcu, napríklad že u základných svedkov počas konfrontácií mi nebolo dovolené klásť otázky, čiže som si len tie lži a výmysly musel vypočuť ako klát a nemohol som sa pri tom obhajovať ani tak dokazovať svoju nevinu. Na záver snáď len toľko, že táto moja výpoveď neupokojí len mňa, pretože som konečne zo seba zhodil špinu, ktorú som na seba nahádzal, ale tiež dúfam, že pomôže aj vám, aby ste mohli nájsť skutočného páchateľa, respektíve páchateľov tohto odsúdeniahodného zločinu.

Tento patetický nárek je plný lží, falošných emócií a hrania sa na obetného baránka policajnej zlovôle. Pred každým výsluchom vyšetrovateľ obvineného Andrášika oboznámil, že jeho advokát bol upovedomený o termíne a čase konania úkonu. Ak neprišiel, opýtal sa ho, či je ochotný vypovedať aj v neprítomnosti obhajcu, a až keď s tým Milan Andrášik vyslovil súhlas, pokračoval vo vypočúvaní.

Nie je pravda, že označovaním kauzy *Andrášik a spol.* dávali vyšetrovatelia najavo, kto by mal či nemal dostať trest smrti. V administratívnom konaní sa často používa abecedné radenie, čo platí aj pre konanie trestné. Milan Andrášik bol z toho hľadiska jednoznačne prvý v rade. Abecedné kritérium je len formalita, nemá nič spoločné s vecnou stránkou prípadu. Zhodou okolností bol Andrášik jedným z hlavných páchateľov, a preto možno konštatovať, že toto radenie malo aj vecné opodstatnenie. Nakoniec musíme poukázať aj na to, že v rôznych spisoch je skupina páchateľov oveľa častejšie označovaná ako *Brázda a spol.*, čím je Andrášikova ponosa postavená na hlavu. A aby sme túto tému vyčerpali kompletne, uvádzame, že krycí názov Kamera pre kriminalistickú operáciu, z ktorej v tejto knihe často citujeme, bol vybraný podľa kameramana Slovenskej filmovej tvorby Romana Brázdu, nie inžiniera Andrášika.

Úplne nemiestne a nehorázne sú tie pasáže výpovede, v ktorých tvrdí, že všetky priznania si vymyslel a vykonštruoval na základe textov uznesení o trestnom stíhaní a vďaka svojej neobyčajnej fantázii. Uznesenia o začatí trestného stíhania v prípadoch znásilnenia, vraždy a obmedzovania osobnej slobody boli príliš všeobecné na to, aby si z nich mohol obvinený vyskladať celý skutkový dej, ak by nebol skutočným páchateľom. Uznesenia o obvinení nie sú obžalobami alebo rozsudkami, v ktorých musí byť skutkový dej podrobne rozpísaný. Rovnako je smiešne nielen Andrášikom používané tvrdenie, že o priebehu skutku sa dozvedel v priebehu vyšetrovania. Ak mu vypočúvajúci kládol otázku, ktorá obsahovala inkriminujúce/obviňujúce vyjadrenia svedkov či spolupáchateľov, musel to robiť preto, aby vypočúvaného zákonným

a procesné konformným spôsobom donútil vyjadriť sa k stíhanému skutku. 0 kvalitách Andrášikovej fantázie je Skoda hovoriť, stačí si eSte r .u prečítať jeho výpoveď z 8. decembra 1981. Ani zďaleka nebola oplodnená invenciou a schopnosťou kvalifikovane si vymýšľať.

Citovaná lamentácia si zaslúži ešte jednu poznámku. Andrášik v nej perfídne a naozaj nehanebne podsúval myšlienku, že sa priznával iba preto, aby sa vyhol povrazu. Vyšetrovatelia mu údajne nadávali do vrahov a spomínali, že v tejto kauze padnú možno až dva tresty smrti. Povinnosťou každého vyšetrovateľa je upozorniť obvineného, aký trest mu hrozí za skutky, z ktorých je podozrivý. Milan Andrášik bol jednoznačne jedným z dvoch hlavných aktérov únosu Ľudmily Cervanovej, ktorým sa spustil celý rad ďalších udalosti zavŕšený brutálnou vraždou, a práve on bol podľa očitých svedectiev spolupáchateľov jej vykonávateľom. Medzi únosom a vraždou sa Andrášik dopustil ďalších odporných činov. Okrem toho, že bezbranné dievča znásilnil a pomáhal ďalším, aby sa Cervanovej mohli proti jej vôli zmocniť, nasilu do nej lial alkohol a surovo obeti zviazal ruky, aby nemohla klásť ani symbolický odpor. Inžinier Andrášik teda spáchal dostatok závažných trestných činov na to. aby mu hrozil výnimočný trest. A to bol aj dôvod, prečo - povedané slangom jemu podobných zločincov - natieral ostatných spoluobvinených. Bola to taktika, ktorou si chcel zabezpečiť miernejší trest. A keď už vedel, že na slobode sa nielen jeho príbuzní postarali o to, aby svedkyňa Zimáková začala odvolávať výpovede, prišiel čas na zmenu taktiky. Preto 8. decembra 1981 prečítal z poznámok svoj falošný a patetický traktát.

Niežeby si Roman Brázda zasluhoval ľudské sympatie. Napriek tomu sa mu nedá uprieť, že jeho prístup k trestnému konaniu v prípravnej fáze bol v porovnaní s ostatnými spolupáchateľmi dôstojnejší a čestnejší. Aj on sa usiloval vykresľovať seba samého v lepšom svetle. Tvrdil napríklad, že sa nezúčastňoval znásilnenia a že keď sa rozhodovalo o likvidácii Ľudmily Cervanovej, vystupoval proti takejto forme riešenia vzniknutej situácie. Na druhej strane nepredvádzal trápne a nedôstojné ceremónie s odvolávaním priznaní a usvedčujúcich výpovedí. Nezneužíval okolnosť, že svedkyňa Viera Zimáková podľahla tlaku rodín ostatných spoluobvinených. Naopak, aj na jeseň a v zime 1981 rozširoval rozsah priznaní a poskytoval vyšetrovateľom stále nové informácie.

Brázdové svedectvá a priznania sú dodnes ostatným spolupáchateľom veľmi nepríjemné. Keďže sa vecne nedajú spochybniť (a ak, tak len v nepodstatných detailoch), mediálni ochrancovia záujmov usvedčených vrahov argumentujú tým, že Roman Brázda je psychicky ťažko chorý človek, a preto si všetko vymyslel. Tvrdil to napríklad aj nepraktizujúci vyštudovaný psychológ

František Šebej v relácii Pod lampou, vysielanej 23. júna 2011 v Slovenskej televízii. Psychologické i psychiatrické posudky však dokazujú, že v čase spáchania vraždy, ako aj počas prípravného konania bol Brázda plne spôsobilý vnímať závažnosť svojho konania a predtým aj význam prebiehajúceho vyšetrovania. Ak sa jeho psychický stav zhoršil neskôr, nemalo to žiaden vplyv na jeho výpovede z prípravného konania.

Keď Roman Brázda vypovedal 12. októbra 1981, nepochybne už bol informovaný o premetoch svedkyne Zimákovej, avšak nijako sa to neprejavilo na jeho prístupe k výsluchu. Znova podrobne popísal, ako Kocúr s Andrášikom uniesli Ľudmilu Cervanovú, a sám sa priznal, že to bol on, kto vytrhol Urbánkovi z rúk cestovnú tašku poškodenej.

Brázda poznamenal, že Miloš Kocúr sa 9. júla 1976 počas celého dňa zastrájal lovom na dievčatá. „Už v priebehu popoludnia mi spomínal nejaké dievča, ktoré sa mu páči, a neskôr vysvitlo, že šlo o Cervanovú," vypovedal. O Kocúrových chúťkach v priebehu diskotéky tiež uviedol, že „chcel ísť strašne niekam so svojím zlatinkom", čo bola narážka na to, že hlavný iniciátor znásilnenia takto prezýval Ľudmilu Cervanovú.

Obvinený vyšetrovateľa informoval o mimoriadnej aktivite Milana Andrášika, ktorý po znásilnení ostatných naliehavo presviedčal, že obete sa musia zbaviť. Mal sa pýtať Brázdu, či nepozná pri Senci nejaké jazero, kam by mohli dievča hodiť.

Vzhľadom na to, že Kocúr s Andrášikom sa rozhodli po Zimákovej zakolísaní trestné konanie mariť, je potrebné citovať z Brázdovho výsluchu niekoľko podstatných statí, ktorými ich usvedčuje z brutálneho zaobchádzania so znásilnenou obeťou. Roman Brázda naznačil, že Kocúr znásilnil Ľudmilu Cervanovú aj pri termálnom jazere. To by vysvetľovalo, prečo ešte aj počas vraždy pobehoval po brehu bez nohavíc. Podľa tejto verzie Brázda, ktorý prišiel k vode až potom, ako počul ženský krik, si na tieto udalosti spomínal takto:

Videl som, že Andrášik stojí vo vode neďaleko brehu a drží Cervanovú. Držal ju pod krk, takže mala hlavu blízko vody. Bola to taká póza, že ju musel asi predtým ponárať. Bol celý zúfalý, ťahal ju smerom ďalej od brehu a kričal: „Miloš, poď mi pomôcť." Nie som si istý, ale zdá sa mi, že Kocúr nemal nohavice. Kocúr vošiel do vody, chytil Cervanovú a ťahal ju ďalej od brehu. V tom okamihu, ako sa jej Kocúr chopil, Andrášik rýchlo vyšiel z vody a začal utekať. Kričal na Kocúra: „Miloš, hoď ju hlbšie do vody." Kocúr ju tam ťahal, ja som na neho volal: „Miloš, žije ešte?" On mi odpovedal: „Nie."

Podľa Brázdu auto Pavla Beďača prišlo k termálnemu jazierku o niečo neskôr. Členovia jeho posádky mu to údajne vysvetľovali tým. že cestou do Kráľovej pri Senci zablúdili. Keď vystúpila z voza aj'táto štvorica, černan začal organizovať zbavenie sa zneucteného tela Ľudmily Cervanovej. Nechajme opäť prehovoriť protokol o výsluchu Romana Brázdu z 12. októbra 1981;

Cerman sa ma spýtal, kde je to dievča. Ja som mu povedal, že kde je. **On vystúpil z auta a išiel sa pozrieť na miesto, odkiaľ** vidieť termálnu **vodu. Zahrešil: „Kokoti, veď tam ju hneď nájdu,** treba Ju preniesť.“ **Nikto sa nemal k tomu, aby išiel pre ňu do vody.** Niekto vyzval **Andrášika, on to odmietol. Potom sme išli Ja a Kocúr ju** do vody **hľadať. Nemohli sme ju nájsť. Ja som vyšiel na breh, postavil** sa na **miesto, odkiaľ som predtým videl, kde Ju Kocúr do vody** pustil, **a povedal som „Miloš, musí byť viacej vpravo“. Ani potom Ju Kocúr nenašiel. Vrátili sme sa obaja k autám a potom išiel dievča** hľadať **Andréšik. Po nejakej dobe ju našiel, ťahal ju sám z vody** a **kričal: „Poďte mi pomôcť.“ ôerman, Kocúr a Ja sme prišli k nej. Kocúr spolu s Andrášikom ju vzali a niesli. Černan kráčal prvý, za** ním **išli Andréšik a Kocúr a niesli dievča, posledný som išiel Ja.** Keď **sme prišli k tečúcej vode, Andrášik povedal: „Treba Ju zaťažiť.“** Na **to mu černan odpovedal, že je to blbosť, treba, aby Ju odniesla voda. Potom dievča Kocúr a Andrášik hodili do vody.**

Roman Brázda vytrvalo pokračoval v spolupráci na trestnom konaní aj v priebehu nasledujúceho mesiaca. Výpoveď z 2. novembra 1981 je mimoriadne komplikovaná. Musíme sa ňou však zaoberať z dvoch dôvodov, jednak v nej ponúkol inú verziu priebehu vraždy Ľudmily Cervanovej, a jednak poskytol nové poznatky, ktoré naznačujú, že po zbavení sa tela zavraždenej obete Brázda odviezol Vieru Zimákovú naspäť k brehom rieky Hron, kde sa zúčastňovala povinného letného vodáckeho sústredenia.

Na úvod výpovede Brázda 2. novembra znova popísal priebeh celého kritického dňa, zopakoval, že Miloš Kocúr mal kvôli Cervanovej, ktorú definoval ako *zlatinko z disko,* konflikt vo vestibule internátu. Nanovo sa priznal k tomu, že on vytrhol Urbánkovi z ruky cestovnú tašku a hodil ju do auta.

Brázda pridal aj niekoľko detailov o priebehu znásilnenia:.....s dievčaťom súložil Andrášik, dievča kričalo, nechajte ma tak, zmiznite. Ostatní traja, teda Dúbravický, Beďač a Kocúr ju držali.“ je pozoruhodné, že pri tejto výpovedi vôbec neuvádzal, že by sa znásilnenia zúčastnil aj Černan. Navyše tvrdil, že Cervanová s nim súložila dobrovoľne, čo je s ohľadom na celkový stav dokazovania

vylúčené. Napriek tomu Brázda uvádzal, že kým ostatní dievča znásilňovali, Čerman spal pri Zimákovej, keď sa zobudil a zistil, čo ostatní urobili s Ľudmilou Cervanovou, „bol nasratý".

• Na druhej strane obvinený Brázda vykreslil Františka Čermana ako neobyčajného alibistu a zbabelca. Keď hovoril o tom, ako sa na priváte diskutovalo o potrebe zlikvidovať obeť, ktorá sa im neustále vyhrážala udaním, nadiktoval do zápisnice niekoľko významných poznámok:

Potom sa ma Andrášik pýtal, či to poznám pri Senci. Ja som hovoril, že Stacho Machata tam má chatu. On mi hovoril, či tam poznám nejaké teplé jazerá, ja som mu povedal, že áno, ale že neviem, či by som tam trafil. On mi povedal, aby som sa o nič nestaral, že tam ju hodíme, ja som mu povedal, že je šialený. On mi opakoval, aby som sa o nič nestaral, aby som išiel zavolať ostatných, že on mi to vysvetlí, ôerman povedal: „Keby niečo, tak ja o ničom neviem."

Z predchádzajúceho dokazovania jednoznačne vplynulo, že to bol práve inžinier Čerman, kto prítomných pánov upozorňoval na vysoké tresty, hroziace za znásilnenie. Spolu s Dúbravickým bol autorom myšlienky zbaviť sa nepohodlnej obete vraždou. Ak je naozaj pravda, že sa obrnil floskulou „keby niečo, tak ja o ničom neviem", sme nútení Františka Čermana považovať za obzvlášť cynického a bezcitného tvora.

Roman Brázda v novembrovej výpovedi odhalil mnoho ďalších detailov o dianí na priváte. Rozsiahle pasáže venoval hlasovaniu o likvidácii Ľudmily Cervanovej a je pochopiteľné, že seba vykresľoval v čo najlepšom svetle. Tvrdil, že chcel ostať v dome s Cervanovou do rána, hoc aj sám. Čas mienil využiť na presviedčanie poškodenej, aby si to s udávaním rozmyslela, a potom ju odviezť na vlak. S tým však nesúhlasil Čerman, ktorý údajne naliehal na to, aby dom okamžite opustili.

Roman Brázda vyšetrovateľovi vyjavil ďalšie nové skutočnosti o dianí pri termálnom jazere. Vyplýva z nich, že aj on mal priamy podiel na vražde Ľudmily Cervanovej:

Keď sme prišli do Kráľovej, zastavili sme pri vode, Andrášik a Kocúr dievča vyniesli, za nejakú dobu prišiel za mnou Andrášik a povedal: „Poď sa pozrieť, čo s ňou robí." Prišiel som na miesto s Andrášikom, kde bola Cervanová a Kocúr, Kocúr ležal na nej, strhol som ho z nej a vynadal mu. Andrášik odbehol, ja som 3 Kocúrom zobral

dievča, ktoré bolo vtedy už zviazané, respektíve vtedy bob zistil, že bolo zviazané, a zobrali sme ju v deke a preniesli k vode. Spoločne sme ju priniesli bližšie k vode, ja som skočil do vody. Kocúr mi ju podal a ja som ju ponoril do vody. Chvílu som Ju držal, vyskočil som na breh, hučalo mi v hlave a hovoril som si „Bože, čo som to urobil“. Kocúr skočil do vody, pretože ju bolo vidieť, zobral ju do náručia a odniesol ju ďalej od brehu.

Z tejto výpovede Romana Brázdu vyplynuli aj iné pozoruhodné informácie. Deka, v ktorej bola zabalená obeť, ostala podľa vypočúvaného v držbe Andrášika s Čermanom. „Tašku Cervanovej som mal doma, nachádzala sa v aute. čo som zistil, myslím, v Nitre, túto som s Andrášikom za niekoľko dni odviezol k miestu utopenia Cervanovej, kde sme ju pohodili," doznal sa Brázda, čím čiastočne objasnil, ako sa mohli ocitnúť osobné veci zavraždenej medičky na smetisku, kde ich cez víkend našiel bicyklujúci sa Vincko Tanko.

Brázda pri tejto príležitosti opakovane vypovedal, že počas diskotéky si so Zimákovou odskočili z UNIC klubu hore na izbu, aby si zasúložili. Tento fakt síce nie je podstatný, súvisí však s dialógom, ktorý táto dvojica viedla počas prepravy z prízemia na vyššie poschodia internátu Ľudovíta štúra. Br izda ozrejmil, že keď boli vo výťahu, Zimákovej navrhol, aby sa s ním po skončení diskotéky zúčastnila ďalšieho žúru:

I ...ona mi hovorila, že ráno musí niekde byť, ďalej aa ma pýtala, že dokedy tam budeme, ja som jej povedal, že neviem, ale že každopádne ju tam, kam chce, zaveziem. Myslím, že mala so sebou nejaký batoh. Tento batoh som dal do kufra, kde zostal cely čas.

Z týchto slov rezultuje jediný možný záver. Viera Zimáková svojho príležitostného milenca Romana Brázdu informovala, že z Bratislavy necestuje do Nitry, ale má iné povinnosti a nemôže si dovoliť meškať. To len potvrdzuje Zimákovej výpoveď, že do tábora na brehu Hrona sa plánovala vrátiť tak, aby nikto nezaevidoval jej neprítomnosť počas noci. Pre túto úvahu nájdeme aj ďalšiu oporu v Brázdových výrokoch, pretože na inom mieste výpovede z 2. novembra 1981 uvádza, že z Kráľovej pri Senci do jeho auta nastúpili Andrášik, Čerman, Kocúr a Zimáková. Po tomto vyjadrení v zápisnici nasledujú dve veľmi dôležité vety, ktoré naznačujú, že Viera Zimáková sa nielen mohla dostať stopom z Revištského podzámčia do Bratislavy, ale aj z Kráľovej pri Senci naspäť do tábora ešte pred tým, ako ostatní účastníci splavu vstali:

Po zavezení óermana a Andráôika do Bratislavy som išiel do Nitry so Zimákovou a Kocúrom. Kocúra som zaviezol domov. Myslím, že som niekde mimo Nitry viezol Zimékovú, ale nie som si istý.

Viacerí publicisti si zhodne s vrahmi uľahujú z vyšetrovateľov, prokurátorov a sudcov, pretože považujú za nepravdivú verziu, podľa ktorej Zimáková Stihla nebadane opustiť tábor, zatancovať si, zasúložiť si, byť svedkom únosu, znova si zasúložiť, byť svedkom znásilnenia a potom aj vraždy a znova sa nebadane vrátiť do Revištského podzámčia na brehu Hrona. Nielen jej svedectvo, ale aj výpoveď Romana Brázdu dosvedčuje, že to možné bolo. Z doterajšieho rozprávania totiž vieme, že Brázda mal pre Zimákovú slabosť. Uchádzal sa o jej priazeň a nikdy neodolal rozkošiam jej lona. Zastal sa jej pred ostatnými, keď hrozilo, že aj ona bude zlikvidovaná ako nepohodlný svedok. Nie je preto dôvod neveriť tomu, že aj po ťažkej noci, plnej alkoholu, sexu a násilia vrcholiaceho vraždou, bol Brázda ochotný odviezť svoju milenku do vodáckeho tábora v Revištskom podzámčí. Zimáková mala na túto okružnú jazdu približne 14 hodín, čo na dvojnásobné prekonanie približne 164 kilometrovej vzdialenosti medzi táborom a Bratislavou nie je zase až tak málo. Do tohto času musíme, pochopiteľne, zarátať diskotéku, účasť na sexuálnom žúre, prevoz do Kráľovej pri Senci, návrat do Bratislavy a odvoz do Revištského podzámčia cez Nitru, ktorá sa však nachádza po ceste do tejto destihácie. Presuny autom v nočných a skorých ranných hodinách boli pritom bezproblémové, pretože na cestách bola minimálna premávka a jazda mohla byť rýchlejšia a oveľa plynulejšia ako za bieleho dňa.

Posledný výsluch v rámci prípravného konania Brázda absolvoval 7. decembra 1981. Vyšetrovateľ mu doručil uznesenie, ktorým bolo rozšírené trestné stíhanie obvineného aj o trestný čin znásilnenia spolupáchateľstvom. Výrazom uvedomovania si svojej viny bola okolnosť, že Roman Brázda si proti uzneseniu nepodal sťažnosť a požiadal vyšetrovateľa o ukončenie výsluchu s odôvodnením, že s ohľadom na zlé psychické rozpoloženie nie je schopný vypovedať.

Je zaujímavé, že Brázda bol obvinený zo znásilnenia až 4. decembra 1981, pričom z vraždy, obmedzovania osobnej slobody a návodu na krivú výpoveď mu bolo uznesenie doručené už 16. júna 1981. Naopak, dvojica Andrášik a Černan bola v dňoch 16. a 17. júna 1981 obvinená najprv z vraždy a obmedzovania osobnej slobody, 10. júla zo znásilnenia a 4. decembra z porušovania domovej slobody. Miloš Kocúr bol hneď 16. júna 1981 obvinený z vraždy a obmedzovania osobnej slobody a zo znásilnenia až 4. decembra. Stanislav

Dúbravický bol stíhaný za obmedzovanie osobne) slobody až od 4. decembra 1981, avšak za vraždu a znásilnenie mu bolo doručená obvinenie už 23. júla. Pavol Beďač bol 15. júla 1981 obvinený zo znásilnenia, obvinenia z vraždy a obmedzovania osobnej slobody mu pribudli až 4. decembra. A Juraj[1] Lachman bol obvinený z vraždy, znásilnenia a obmedzovania osobnej slobody v jednom termíne 8. júla 1981.

Ako sa vysporiadali a postavili k oboznamovaniu s výsledkami vyšetrovania Lachman s Dúbravickým, vieme. Prvý sa vyšetrovateľom poďakoval za prístup a trpezlivosť, druhý odmietol podpísať zápisnicu, pretože sa cítil „jeleň". Juraj Lachman navyše žiadal konfrontáciu s Vierou Zimákovou. ale nič viac. Ľudí, ktorí dodnes čerpali informácie len z tlače, možno prekvapí, že žiadne sťažnosti proti priebehu vyšetrovania nepodávali ani ostatnf obvinení. Inžinieri Andrášik a Čerman sa len dožadovali vypočutia sestier Cohenových a druhý menovaný aj konfrontácie s Brázdom, Lachmanom a Zi m á kovou. Kocúr žiadal vypočutie dvoch svedkov a páni Brázda a Beďač nielenže nemali žiadne námietky proti vyšetrovaniu, ale ani návrhy na doplnenie dokazovania.

Prví | vrahov boli zadržaní 15. júna 1981, vyšetrovanie bolo ukončené 22. januára 1982, z čoho vyplýva, že prípravné konanie trvalo okolo sedem mesiacov. V súčasnosti trávia obvinení vo vyšetrovacej väzbe nie mesiace, ale roky, a nedovolia si štátne orgány obviňovať z krutého žalárovania. Hlučné tvrdé jadro sedmičky páchateľov svoje väzobné stíhanie vydáva za mučeníctvo, pričom s ohľadom na komplikovanosť prípadu bolo vyšetrovanie expresné. Náčelník odboru vyšetrovania Krajskej správy Zboru národnej bezpečnosti hlavného mesta Bratislavy a Západoslovenského kraja major | UDr. Miloš Jiskra a vyšetrovateľ poručík JUDr. Vladimír Lamačka vypracovali v januári návrh na podanie obžaloby a odvtedy bol prfpad v rukách prokuratúry a následne justície. Žiadne prieťahy sa teda nekonali.

juraj Lachman, tak ako ostatní obvinení, čakal vo väzbe na podanie obžaloby. Kamil Čapkovič spísal 27. januára 1982 záznam, v ktorom dokumentoval, ako si počas tohto obdobia počínal. V hlásení sa o Lachmanovi uvádzalo:

Keď priniesol na príkaz Brázdu špagát, tak tento Brázdovi podal a odišiel do druhej miestnosti. Práve vtedy sedela Zimáková na gauči, fajčila a počul, ako povedala Cervanovej: „Co sa šerieš, veď ti z nej neubudne.“

I Aj keď sa končí táto kapitola, príbeh Viery Zimákovej sa ňou neuzatvára. Svedkyňa, ktorá vyšetrovateľom sľubovala, že už bude hovoriť iba pravdu, sa

napokon na hlavnom pojednávaní s vrahmi zosypala a 23. augusta 1982 pred súdom znova odvolala usvedčujúce svedectvá. Dokonala tak trestný čin krivej výpovede, a preto jej bolo rozšírené obvinenie a 24. septembra 1982 ju prokurátor vzal do vyšetrovacej väzby. Neskôr bola v tejto veci odsúdená, ale to je už príbeh, ktorý patrí do inej kapitoly.

13. kapitola

PANTEÓN ROZMANITÝCH SVEDKOV

Vrahovia Ľudmily Cervanovej sa priznávali, usvedčovali navzájom a potom priznania i usvedčujúce výpovede odvolávali. Hlavným svedkom ich trestnej činnosti bola dobre známa Viera Zimáková, ktorá sa zúčastnila nielen diskotéky, ale bola pri všetkom podstatnom: únos, obmedzovanie osobnej slobody, znásilnenie a vražda. A potom je tu celá plejáda ďalších svedkov. Tých, čo sa dajú považovať za korunných, ale aj takých, čo vyšetrovateľom pomohli objasniť pohyb, respektíve konanie páchateľov v jednotlivých fázach skutkového deja.

Medzi korunných svedkov sa bez akýchkoľvek pochybností radí učiteľ politickej ekonómie z Ústavu marxizmu-leninizmu Peter Hlavanda. Od mája 1976 okrem toho vykonával funkciu ideologického zástupcu riaditeľa Študentského domova Ľudovíta Štúra v Mlynskej doline. V priebehu letných prázdnin bolo jeho úlohou dozerať na priebeh spoločenských akcií v UN1C klube, ktorý bol v tom čase spravovaný Slovenským ústredným výborom Socialistického zväzu mládeže. Hlavanda pochádzal z Nitry, takže prinajmenšom Milana Andrášika poznal veľmi dobre. Vo výpovedi 24. októbra 1981 potvrdil, že v kritický deň stretol pred vchodom do UNIC klubu Milana Andrášika, ktorý tam bol s nejakým kamarátom a v spoločnosti dvoch dievčat, pravdepodobne cudziniek. Peter Hlavanda vypovedal, že využil svoje postavenie na to, aby dostal do klubu Andrášika a jeho kamaráta, ktorého vo fotoalbume identifikoval ako

Františka Čermana. Ďalej vo fotoalbume spoznal aj Vieru Zimákovú, nešpecifikoval, či ju videl v UNIC klube aj počas diskotéky 9. júla 1976.

Aj ďalší z korunných svedkov bol funkcionárom komunistického dorastu, Juraj Tokár, politický pracovník Slovenského ústredného výboru Socialistického zväzu mládeže, mal na starosti vysokoškolské kluby a celkovo oblasť kultúry na slovenských univerzitách. V roku 1976 Tokár už dva roky udržiaval milenecký pomer s dôležitou svedkyňou tohto prípadu Nadeždou Beňovou. Obaja sa 9. júla zúčastnili diskotéky v UNIC-u. Tokár sa pri výsluchu 18. júna 1981 taktiež venoval otázke protekčného púšťania Nitranov do priestorov klubu, kam spolu s Beňovou prišli okolo 20:30: „V tejto dobe niekedy vyslovila Beňová požiadavku, či by som jej nevybavil, aby klub mohli navštíviť jej kamaráti, ktorí majú so sebou turistky z Francúzska, išlo o troch chlapcov a dve Francúzky. Keď sme vchádzali do klubu, ukázala mi týchto chlapcov, ktorí už moju pomoc nepotrebovali, pretože vstup mali niekým druhým zabezpečený.“ Ten druhý bol práve jeho kolega Hlavanda.

Juraj Tokár ďalej vypovedal, že počas večera chvíľu posedel pri stole kamarátov jeho milenky Beňovej, avšak keďže nevedel po francúzsky a ani dotyčných pánov nepoznal, veľmi sa do diskusie nezapájal. Keď sa odobrala partia so zahraničnou návštevou na parket, išli s nimi aj Tokár s Beňovou. Tokár konštatoval, že partia troch mladíkov a dvoch Francúzok pútala pozornosť jednak tým, že mladé dámy výstrednejšie tancovali, a jednak tým, že ich traja slovenskí kamaráti sa správali ako „nejakí frajeri".

Politický činovník Juraj Tokár potom ešte vyšetrovateľovi rozpovedal jednu záhadnú príhodu. Malo to byť niekedy koncom roka 1976. Jeho intímna priateľka Nadežda Beňová ho mala v tom čase vtiahnuť do mierne okultnej konverzácie. Položila mu otázku: „Čo by som urobil, keby som vedel, že niektorý môj veľmi dobrý známy urobil niečo strašné - hrozné? Odpovedal som, že na takto položenú otázku, bez poznania súvislostí, sa odpovedať nedá, ale že v prípade vážnej veci by som vec oznámil Verejnej bezpečnosti. Podotýkam, že túto otázku som nikdy nedával do súvislosti s udalosťami týkajúcimi sa vraždy a nikdy viac sme sa na túto tému, k tomuto problému, nevrátili." Poslednou vetou si, Tokár, pochopiteľne, robil alibi.

Milan Antošovský bol v roku 1976 poslucháčom Fakulty telesnej výchovy a športu a počas letnej aktivity sa staral o športové vyžitie mládeže. Štáb brigád ho 9. júla 1976 prvý a posledný raz poveril vykonávaním poriadkovej služby počas diskotéky v UNIC-u. Antošovský s absolútnou istotou vypovedal, že tieto povinnosti si v klube vykonával v kritický deň, a ako rodák z Nitry bol veľmi užitočným svedkom. Konštatoval, že vo vestibule internátu sa stretol

s Romanom Brázdom a pokračoval: „Pripúšťam, že Roman Brázda mohol byť v spoločnosti Miloša Kocúra a Stanislava Dúbravického, avšak s určitosťou to neviem povedať. Okrem iného si spomínam, že jeden z nitrianskych chlapcov, na meno si nespomínam, prišiel na diskotéku s dvoma Francúzkami. Tento mládenec s týmito dievčatami sa rozprával po francúzsky. |a som ich osobne púšťal dnu." Hneď na druhý deň po náleze mŕtvoly Ľudmily Cervanovej bol kontaktovaný bezpečnostnými orgánmi, ktoré sa ho pýtali na to. či poznal poškodenú. „Potom v roku 1978 opäť som bol navštívený bezpečnostnými orgánmi v Bratislave, pýtali sa ma - ukázali mi album, na ktorom bolo niekoľko fotografií mladých mužov, ktorých som mal opoznávať. V tomto albume som poznal Romana Brázdu, Miloša Kocúra, Stanislava Dúbravického, Pavla Beďača a ďalších, na ktorých mená som si vtedy nemohol spomenúť, avšak vedel som, že pochádzajú z Nitry," vypovedal Antoškovský, ktorý takto okrem iného usvedčoval večne zatĺkajúceho Beďača, že 9. júla 1976 v Mlynskej doline bol.

V roku 1981, presne 23. októbra, vypovedal ako svedok v prípade vraždy Ľudmily Cervanovej aj známy slovenský novinár Rudolf Gallo, ktorý sa na jar roku 1976 zoznámil s Milanom Andrášikom a príležitostne sa s nim stýkal. Nového kamaráta z Nitry stretol aj v lete toho istého roku na diskotéke v UNIC klube, kde bol Andrášik s ďalšími štyrmi až piatimi známymi. Podľa Galia boli „rozjarení", a keď išli tancovať do kruhu, pridal sa k nim aj on. Milan Andrášik ho vtedy zoznámil s dvoma mladými dievčatami z Francúzska. Pamätal si na to, že jedna z nich potom tancovala v strede kruhu bosá.

Rudolf Gallo vypovedal, že Milan Andrášik hovoril o ďalšej zábave niekde na súkromí a informoval ho aj o tom, že majú vonku auto, avšak už v ňom nebolo pre ďalších pasažierov miesta. Podľa tohto svedka mohla partia Nitranov opustiť UNIC klub medzi desiatou a jedenástou hodinou v noci. Novinár Gallo doplnil, že v Andrášikovej spoločnosti sa na diskotéke pohyboval aj vyšší blondín z Nitry. Tento popis sa zjavne hodí na Františka čermana. Vo fotoalbume ďalej označil Romana Brázdu ako osobu, „ktorá mohla byť na diskotéke v partii Andrášika". Na inej fotografii zase spoznal „kamaráta Milana Andrášlka", išlo, samozrejme, o pána inžiniera Čermana.

Pozoruhodným svedkom bol starý recidivista, trestaný za krádeže a Iné trestné činy, Ján Janžetič, narodený v roku 1934. V čase, keď vypovedal pred prokurátorom, bol na invalidnom dôchodku. Predtým sedem týždňov sedel vo vyšetrovacej väzbe s Romanom Brázdom. Do cely k tomuto obvinenému nebol posadený náhodou, jeho úlohou bolo Brázdu vyťažovať a získavať od neho informácie o vražde Ľudmily Cervanovej.

Ján Janžetič ako svedok vypovedal 31. decembra 1981. Bol to jednoduchý človek a prokurátor zaznamenával jeho vyjadrenia tak, ako ich prednášal. Aj preto protokol miestami pripomína gramatiku založenú na jednoduchom pravidle „píš ako počuješ". Svedok prezradil, že Brázda mu na cele o vražde Ľudmily Cervanovej „hovoril, že o tom vyprávala celá Bratislava. Hovoril, že to dávali na nejakých černochov, ale že tí černosi, že to boli oni Nitrania."

Janžetič prezradil aj to, akým spôsobom vplýval na Brázdu a ako objekt jeho pôsobenia na túto iniciatívu reagoval: „Ja viem, že doznať sa je najlepšie, aj som mu to tak radil, hoci ja sám som sa nedoznával, lebo ja som zase čin, za ktorý som sedel, nespravil. Ale Brázda mi povedal, že oni to spravili." Toto stanovisko sa do veľkej miery zhoduje s tým, ako Roman Brázda pristupoval k vyšetrovaniu v prípravnom konaní, ako aj na hlavnom pojednávaní. Priznával sa k podielu na drastických skutkoch a usvedčoval ďalších spolupáchateľov.

Vzhľadom na to, že ďalšia pasáž Janžetičovej výpovede je pitoreskná a veľavravná zároveň, uvádzame ju v doslovnom znení:

Mne to on všetko povyprával, jako to bolo. Na otázku prokurátora, či si to pamätám a či si pamätám mená, o ktorých sme hovorili, odpovedám, že, pán doktor, ja mám veľmi dobrú pamäť na mená, ja vám ich vymenujem všetkých, ktorí tam boli. Okrem tých, čo vám ďalej poviem, ešte Brázda spomínal napríklad svokra ôermanovho a Beďačovho plukovníka Bónu, že ten im dáva dobrú školu a radu vo všetkom.

Ján Janžetič teda zoširoka pokračoval prerozprávaním toho, čo si na cele vypočul od Romana Brázdu. Vymenoval účastníkov diskotéky, ktorí sa neskôr presunuli aj na privát. Spomenul konflikt Kocúra s Urbánkom kvôli Ľudmile Cervanovej. Aj jemu Brázda povedal, že medičku do auta vtiahli Kocúr s Andrášikom a že sa žúr konal v Prievoze v objekte, ktorý nazval „byt Čermana".

„Keď som bol s Brázdom na cele, on vždy velice nadával na Dúbravického, ani ho tak nevolal, len prezývkou Rakovina, a ja už som vedel hneď, kto je to, lebo tento, aj keď mali prichádzať na privát, tak povedal, že tie dievčatá nebudú len pre nich, ale všetkých. Majitelia toho bytu mali byť vtedy odcestovaní," referoval svedok Janžetič, čím sa len potvrdilo, že práve Stanislav Dúbravický bol pôvodcom myšlienky znásilnenia obete „na kábel".

Svedok porozprával aj o tom, ako sa mu Brázda zdôveril s priebehom žúru na priváte. Všetci prítomní muži znásilnili Ľudmilu Cervanovú a Zimáková s nimi súložila dobrovoľne i nasilu. Keď jeden znásilňoval medičku, dvaja ďalší ju vždy pridržiavali. Zhodne s výpoveďami páchateľov Janžetič informoval,

že aj podľa Brázdu iniciovali likvidáciu nepohodlnej obete Dúbravický s Čermanom, a o to, kto tento hanebný skutok vykoná, losovali. Takýmto spôsobom boli vybraní za likvidátorov Kocúr s Andrášikom.

Nechajme znovu prehovoriť protokol o fanžetiíovej výpovedi na väčšej ploche, jednoznačne z neho vyplýva, že Brázda sa svojmu spoluväzňovi zdôveroval naozaj výdatne a obšírne:

Potom tam bola daná aj taká výstraha, teda taká dohoda, že keď niečo nespraví, na čom sa dohodli a neudrží mlčanlivosť, že bude zničený. (...) Potom na tých dvoch autách, na ktorých došli, odišli do Kráľovej pri Senci aj so zviazanou Cervanovou a tam Ju mal v Jazierku Kocúr a Andrááik utopiť, keď ešte predtým mal mať s ňou niekto pomer. S Brázdom ju potom preniesli a hodili do potoka čierna voda, ktorý odtiaľ tiekol asi 40 - 50 metrov. Dúbravický, že mal pôvodne strážiť a taký dozor prevádzať, či uskutočnia to, na čom boli dohodnutí. Tohto Dúbravického sa oni velice báli, lebo že on mal také divné zvyky, jaké sú u nás ani neni, Jak na Západe. Brázda sa vyjadril, že Dúbravický by zabil bárskoho, a to že asi za to, že vyrastal v Alžíri. Brázda aj hovoril, že Cervanovej po utopení zobrali prsteň, náušnice, hodinky, nejaký náramok tam mal byť a súprava pedikúry. (...) Brázda ešte hovoril, že aj Urbánek dostal príkaz k mlčanlivosti, lebo niekoľko dní po tom čine ho navštívili Kocúr s Dúbravickým a Andrášikom a povedali mu, že keď bude vyprávať, bude po nem.

* Svedok Janžetič vyslovil názor, že Roman Brázda vraždu Ľudmily Cervanovej „strašne“ ľutoval, pretože za znásilnenie by si odsedel Štyri či päť rokov a „mohol mať pokoj a doštudovať diaľkové“. Aj v tejto súvislosti spomenul, že „nebyť toho Rakovinu, tak by sa to nebolo stalo“. Na záver výsluchu janžetič prezradil: „Vychádzali sme spolu veľmi dobre, najviac ho jedovalo iba to, že ako študovaný človek mňa nemohol poraziť v Šachu."

Medzi korunnými svedkami prípadu bol aj MUDr. Otto Vozár, manžel svedkyne Viery Zimákovej. Tak ako jeho manželka, aj on mal k trestnému konaniu nevyvážený pomer. V manickej fáze ochotne spolupracoval s orgánmi vyšetrovania, keď sa ho zmocnila depresia, nielenže spolupracovať odmietal, ale aj útočil na políciu nie práve zdvorilým slovníkom.

V kapitole Deň D sme obšírne hovorili o tom, ako Viera Zimáková a Otto Vozár nocovali z 15. na 16. júna 1981 v hoteli Kyjev v Bratislave, pretože po

dlhom výsluchu vyšetrovateľ potreboval so svedkyňou na druhý deň dotiahnuť niekoľko detailov a spresnení. Polícia zabezpečila na náklady ministerstva vnútra manželom ubytovanie a Štátna bezpečnosť sa zase postarala o to, že im pracovníci hotela pridelili izbu, na ktorej mala trvalo umiestnené odpočúvacie zariadenie. Tak sa v rámci akcie Kamera podarilo zaznamenať, že pred spaním Viera Zimáková svojmu manželovi do podrobností popísala priebeh udalostí od večera 9. júla do skorého rána 10. júla 1976. Otto Vozár si vypočul príbeh o tom, ako sa jeho manželka ešte ako študentka stomatológie zaplietla s partiou bezohľadných surovcov, ktorí s úmyslom ukojiť svoje nízke pudy uniesli Ľudmilu Cervavanovú, znásilnili ju a nepohodlnú obeť potom brutálne zavraždili. Doktor Vozár, otrasený týmito skutočnosťami, sa rozhodol konať. Kým jeho manželka vypovedala pred vyšetrovateľom na krajskej správe, iniciatívne vyhľadal prokurátora Milana Valašíka a požiadal, aby ho vypočul. Pri výsluchu povedal, že všetko, čo odhalila o smrti medičky jeho manželka, je pravda a prosil, aby už Vieru Zimákovú viacej nepredvádzali, v jej mene sľuboval, že viac nebude meniť výpovede, pretože vypovedala pravdu. Valašík si Vozára vypočul a jeho výpoveď zaprotokoloval. Po nahrávke z hotela Kyjev išlo o ďalšie potvrdenie, že vyšetrovanie sa uberá správnym smerom.

Prešlo však len niekoľko dní a Otto Vozár úplne otočil. V utorok 7. júla 1981 napísal list/sťažnosť, ktorú sme už citovali v predchádzajúcej kapitole. Náčelníkovi odboru všeobecnej kriminality Správy kriminálnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky podplukovníkovi Stankovi sa sťažoval na spôsob vyšetrovania, ponosoval sa, že jeho manželka bola predvedená, aj keď dojčila malú Lucku, a pridal vyhrážku, že ak sa to bude opakovať, obráti sa rovno na súdruha Husáka. Podotýkame, že keď Viera Zimáková súhlasila s prenocovaním v hoteli Kyjev, nedožadovala sa prítomnosti údajne dojčenej dcérky, ale manžela Otta Vozára. Túto skutočnosť je potrebné znova zdôrazniť, pretože mestská legenda o „svätej" Viere Zimákovej, ktorú doteraz rozširujú páchatelia a ich pomocníci, nepravdivo osočuje Verejnú bezpečnosť tvrdením, že bezohľadne odtrhla matku od hladujúceho a dekompenzovaného dieťaťa.

V rozpore s tým, čo povedal prokurátorovi Valašíkovi, MUDr. Vozár v liste podplukovníkovi Stankovi tvrdil, že jeho žena nemôže byť v kauze Cervanová svedkom, pretože pri týchto udalostiach nebola. Je niekoľko vysvetlení pre neuvážené konanie manžela Viery Zimákovej. Pravde bude nepochybne veľmi blízky predpoklad, že tiež bol pod vplyvom tlaku rodín páchateľov. Nie je však vylúčené ani to, že za zmenou kurzu bola nepriama korupcia vo forme lepšieho profesionálneho uplatnenia. Otto Vozár dlho pôsobil ako dedinský lekár v Slepčanoch a roky mal podanú žiadosť, aby bol prijatý na Okresný ústav

národného zdravia v Nitre. Bezvýsledne. Všetko sa zmenilo v jeho prospech práve v období, keď spáchal túto názorovú piruetu, a azda sa nepomýlime, keď budeme predpokladať, že na to mohli mať vplyv dobre situovaní rodičia Stanislava Dúbravického, ktorého otec pracoval ako urológ, matka ako detská lekárka a jej brat Lintner bol gynekológom v Nových Zámkoch.

Nový obrat v konaní Otta Vozára nastal 12. novembra 1981, keď ho poručík Gerbel vypočúval k prípadu Ľudmily Cervanovej, ako aj v súvislosti s obvinením jeho ženy z trestného činu krivej výpovede. Pán doktor sa vyznal, že „prvý raz, keď bola manželka v tejto veci vypočúvaná, tak po výsluchu mi povedala. Že bola účastníčkou jednej vraždy". Keď si v septembri 1981 spomenula, že v čase spáchania predmetného skutku bola na vodáckom výcviku, iniciatívne s ňou išiel na katedru telesnej výchovy a spoločne si tam vyžiadali potvrdenie o účasti na splave, „je pravda, že ja som jej sám povedal, aby išla na bezpečnosť a uviedla, že teda keď bola na vodáckom výcviku, tak potom nemohla sa zúčastniť vraždy, ale ja som v tej dobe skutočne ešte nevedel o tom, že ona pri tej vražde bola," motal svedok Vozár. je evidentné, že prinajmenšom v noci z 15. na 16. júna 1981 sa dozvedel holú pravdu o tom, čo robila jeho žena v osudnú letnú noc roku 1976. Aj preto vzápätí cúvol a dodal: „S odstupom času som si uvedomil, že manželka účasť na vodáckom výcviku využila na to, aby mala alibi a vyhla sa svedčeniu na súdnom pojednávaní vo veci vraždy." Tým Otto Vozár povedal úplne všetko: Viera Zimáková klamala zo strachu pred vrahmi.

Na záver analýzy výpovedí doktora Vozára citu)eme obsiahlejšiu pasáž. Poukazuje nielen na to, že Viera Zimáková hovorila pravdu vtedy, keď usvedčovala vrahov, ale aj na neradostnú situáciu, v akej sa ocitol manžel, ktorý sa až po svadbe dozvedel, do akej šlamastiky priviedlo jeho manželku erotické hobby:

Až neskôr, po prepustení manželky z väzby, keď som mal pohovor spoločne s manželkou u Dr. Valašlka, som sa dozvedel priamo aj od mojej manželky, že skutočne bola prítomná pri tej vražde. Pri tomto pohovore som sa dozvedel, že manželka bola v lete 1976 na vodáckom výcviku, ale že v kritický deň sa z neho vzdialila, odišla do Bratislavy a bola účastníčkou konania, čo je predmetom vyšetrovania, a potom sa vrátila naspäť na miesto výcviku. Keď sme potom od Dr. Valašlka vyšli von pred budovu, tak som sa jej opýtal, že ako to skutočne bolo a Čo mne vlastne povie bez tretej osoby, ona i na to povedala, že všetko to, čo sme sa rozprávali pred Dr. Valašlkom, Je skutočnosť. Týmto sa pre mňa celá vec skončila, viac som sa Jej

na to nevypytoval, snažil som sa ju od tejto veci nejak odpútať a viac som sa s manželkou na túto tému nebavil. Nakoniec som jej povedal iba toľko, aby všade hovorila len pravdu, že na našich vzťahoch manželských sa tým nič nezmení.

Ďalší okruh svedkov tvoria účastníci diskotéky. Jedným z nich bol občan Sovietskeho zväzu a poslucháč Kyjevského medicínskeho inštitútu,.23-ročný Alexander Nikolajevič Kozák. Síce sa priamo nezúčastňoval podujatia v UNIC klube, pretože na svojej izbe číslo 640 mal s kamarátmi žúr, ktorý honosne nazýval „brigádnický sviatok", avšak bol to on, kto odprevadil Ľudmilu Cervanovú zo šiesteho poschodia do vestibulu, keď si bola pred odchodom z internátu zbaliť veci na cestu.

Medik Kozák vypovedal, že si odskočil z izby, pretože si chcel od niekoho požičať zápalky. Na chodbe stretol dievča, ktoré spoznal počas brigády pod menom Ľudmila. Na fotografiách jednoznačne určil, že išlo o Cervanovú. Mala v rukách tmavú cestovnú tašku a povedala mu, že odchádza na víkend preč. Ponúkol sa, že jej odnesie tašku dolu, ona to však odmietla a privolila, až keď Kozák ponuku zopakoval. Dolu išli pešo po schodoch. „Keď sme prišli na vrátnicu, Ľudmila si vzala tašku, pričom povedala, že by.sa jej smiali, keby videli, že ju odprevádzam," vypovedal Kozák a dodal, že hneď, ako Cervanovej odovzdal tašku, vrátil sa hore do svojej izby.

Vrahovia cez médiá s obľubou rozširujú lož, že Kozákova výpoveď zo spisu zmizla a bola zaradená do neprístupného archívu ministerstva vnútra v Levoči. Údajne preto, že obsahovala skryté dôkazy o nevine nitrianskej partie. Nezmysel! Kozákove rukou písané svedectvo je v spise založené a my sme z neho citovali všetky podstatné pasáže.

MUDr. Jozef Čulman mal v čase konania diskotéky v UNIC klube rovnako ako Ľudmila Cervanová 20 rokov. Vyšetrovateľom bol vypočutý 10. novembra 1981, vtedy už pracoval ako lekár na poliklinike v Čadci. Jeho svedectvo nie je na prvý pohľad ničím výnimočné, avšak predsa len bolo dôležitým kamienkom v mozaike. Čulman vypovedal, že v lete 1976 bol na letnej aktivite v Bratislave a na internáte Ľudovíta Štúra vtedy býval s Jozefom Škrobánkom, ktorého sme už spomínali ako jedného z kľúčových svedkov prípadu. So Škrobánkom sa vybrali aj v piatok 9. júla na diskotéku a Čulman vypovedal, že jeho kamarát „hľadal z Nitry chalanov, nakoľko sa potreboval dozvedieť, kde jeho priateľka v Prahe býva". Vedel, že s niekým z nich sa o tom aj rozprával, lebo sa dozvedel, že býva niekde na Strahove. Tým potvrdil pravdivosť Škrobánkovej výpovede, že od Andrášika sa dozvedel, že jeho brat Ľubor je v Prahe ubytovaný na

Strahove a určite tam bude bývať aj jeho frajerka. Čulman ďalej vo fotoalbume spoznal Igora Urbánka, ale na diskotéke ho neregistroval. Ďalej identifikoval Vieru Zimákovú, ale nevedel jej meno, a spoznal i obeť Ľudmilu Cervanovú.

Zaujímavé svedectvo podala aj svedkyňa MUDr. Eva Štrasserová, rodená Hlaváčova, ktorá už v rokoch 1976 a 1977 orgánom činným v trestnom konaní popísala osoby pohybujúce sa počas diskotéky v okolí Ľudmily Cervanovej. Vo výpovedi 23. októbra 1981 potvrdila, že Cervanová sa najprv zabávala s ňou pri stole, no potom ju videla tancovať s Pavlom Komorom a neskôr s ním sedela na drevenom kryte radiátora pri vchode do UNIC-u. Pri tejto dvojici sa neskôr pohyboval aj fúzatý mládenec, ktorého podobizeň na požiadanie polície na kreslila svedkyňa ešte ako študentka Hlaváčová. V októbri 1981 ukázala na fotografiu Igora Urbánka a uviedla, že by mohlo ísť o toho fúzatého mládenca, čo sedel na radiátore v spoločnosti Ľudmily Cervanovej.

MUDr. Juraj Klíčka bol v roku 1976 študentom lekárskej fakulty a tiež sa zúčastňoval letnej aktivity v Bratislave. Bol ubytovaný na internáte Ľudovíta Štúra a 9. júla 1976 išiel na diskotéku v UNIC klube spolu s Ľudmilou Cervanovu. Spočiatku sedeli spolu pri jednom stole aj s ďalšími spolužiakmi z medicíny. Keď ju požiadal o tanec pre Klička neznámy chlapec. Cervanová od ich stola odišla a viac si ju nevšímal. „Potom okolo 22:00 prišla k nášmu stolu, zobrala si svoj občiansky preukaz a povedala, že ide na vlak. Ja som sa jej ponúkol, že ju odprevadím k autobusovej zastávke, ona však toto odmietla," uzavrel svedectvo doktor Klička.

Deň po náleze mŕtvoly Ľudmily Cervanovej, 15. júla 1976, vypovedala Júlia Kopoličová, ktorá sa s obeťou zoznámila počas letnej aktivity v Mlynskej doline. Povedala, že Cervanová bola veľmi slušné dievča a často jej rozprávala o svojom priateľovi Richardovi Veselom z Košíc. Tiež jej spomínala, že ho v piatok pôjde navštíviť a na internát sa vráti buď v nedeľu večer, alebo v pondelok ráno. Tesne pred tým, ako 9. júla okolo 22:30 opustila Ľudmila Cervanová svoju izbu, prišla za ňou Kopoličová a požičiavala si od nej periny. Naopak, medička od nej chcela dáždnik, pretože vonku pršalo, avšak kamarátka jej mohla dať iba silonové vrecko, ktoré si aj zobrala. Od chvfle, ako Ľudmila Cervanová opustila svoju izbu, ju svedkyňa Júlia Kopoličová viac nevidela.

Magdaléna Bachledová bola spolužiačka Ľudmily Cervanovej a počas letnej aktivity s ňou zdieľala izbu na internáte Ľudovíta štúra. Ako svedkyňa bola vypočutá trikrát I 15. a 19. júla 1976 a potom 11. januára 1977. To najpodstatnejšie povedala v podstate už v prvej výpovedi, keď opísala, ako zistili, že na podvečerný rýchlik, ktorým chcela jej spolubývajúca cestovať do Košíc za priateľom Richardom Veselým a ktorý bol povinne miestenkový, už nezohnala

miestenku. Preto sa rozhodla, že pôjde vlakom tesne pred polnocou. Bachledová ďalej vypovedala, že Cervanová asi trikrát žiadala istého Ľuda Priecela, aby jej zohnal dva lístky na večernú diskotéku. Potom sa obe dievčatá vybrali do mesta a rozlúčili sa na začiatku Obchodnej ulice. Ľudmila Cervanová išla na poštu telefonovať snúbencovi, že do Košíc príde neskôr, ako boli pôvodne dohodnutí, Magdaléna Bachledová zase išla upratať byt svojho otca, ktorý sa mal vrátiť z Juhoslávie. „V pondelok dňa 12. 7.1976 ráno v schránke na dopisy bol telegram pre Cervanovú, v ktorom bolo napísané: Okamžite napíš, prečo si nedošla. A bol tam podpísaný Rišo," uviedla do protokolu svedkyňa.

Pavol Komora v lete 1976 absolvoval prvý ročník Vysokej školy ekonomickej, tiež sa po skončení akademického roka zúčastňoval letnej aktivity a ako ostatní brigádnici, aj on bol ubytovaný v Mlynskej doline. Ľudmilu Cervanovú poznal ešte z Košíc, obaja navštevovali to isté gymnázium na Šrobárovej ulici. Komora chodil o ročník vyššie, takže z gymnaziálnych čias sa veľmi nepoznali, iba z videnia. Do UNIC klubu ho dostal spolužiak z vysokej školy Juraj Farkaš, gitarista skupiny Elán, ktorá tu 9. júla 1976 vyhrávala mládeži do tanca. Komora si všimol, že v sále je prítomná aj Ľudmila Cervanová, preto prišiel k stolu, kde sedela, a požiadal ju o tanec. Neskôr spolu sedeli na zábradlí bočného vchodu do internátu a o všeličom sa rozprávali. Ona ho informovala, že v tú noc odcestuje do Košíc za priateľom Richardom Veselým, ktorého Komora tiež poznal z gymnázia. Potom si spolu zatancovali ešte jedno kolo a rozlúčili sa s tým, že Cervanová si musí ísť hore po cestovnú tašku. Komora vypovedal, že odvtedy dievča nevidel.

Ďalšia poslucháčka medicíny Viera Homolková vypovedala v roku 1976 19. a 20. júla a 24. augusta, v roku 1977 bola na výsluchu 18. marca. V prvej výpovedi povedala, že Ľudmila Cervanová bola jej dobrá kamarátka a vedela o nej, že bola veľmi zaľúbená do Richarda Veselého. Odsudzovala prelietavé dievčatá, ktoré zahýbali svojim chlapcom. Na druhý deň vypovedala veľmi podobne, zdôraznila, že Ľudmila Cervanová nechodievala do nočných podnikov a počas brigády sa z Mlynskej doliny prakticky nevzďaľovala. „Pokiaľ by som sa mala vyjadriť, či by bola ochotná sadnúť si do vozidla a takto sa dať niekde odviezť, tak ja usudzujem, že z jej povahy toto nevyšlo, nakoľko raz mi spomínala, že niekedy na jar 1976 išla domov aj s kamarátkou stopom, nakoľko jej, myslím, ušiel vlak alebo už nemala peniaze, a potom mi spomínala, že stopom by už nikdy nešla," charakterizovala Cervanovú svedkyňa Homolková. V ďalších výpovediach neuviedla nič podstatné.

Viera Zimáková nebola jedinou svedkyňou únosu Ľudmily Cervanovej. Z rôznej vzdialenosti a perspektívy videlo túto udalosť viacej osôb, no nikto

nie tak bezprostredne ako ona. Napriek tomu sú tieto svedectvá dôležité, pretože v ich svetle sú účelové zmeny vo výpovediach Zimákovej f obžalovaných absolútne nedôveryhodné. Spomeňme najprv Igora Urbänka, ktorý obeť odprevádzal k zastávke autobusu číslo 39 a niesol jej cestovnú tašku. Už sme na viacerých miestach písali, ako po zákroku Kocúra s Andrášikom mu Ľudmila Cervanová zmizla z očí v kabíne Brázdovho auta a nikdy viac ju nevidel.

Ďalší svedkovia únosu popisujú túto udalosť rôzne. Nezhodujú sa presne v type auta, na ktorom mala byť obeť odvlečená, a tiež rozdielne popisovali vtiahnutie dievčaťa do auta. Aj to je dôkaz, že prípravná fáza trestného konania nebola žiadnym komplotom proti siedmim páchateľom z Nitry. Keby boli páni Kocúr, Andrášik, Černan, Brázda, Dúbravický, Beďač a Lachman obeťa mi komunistickej policajnej svojvôle, všetci svedkovia by vypovedali jednotne podľa vopred naučenej šablóny. Nič také sa však nedialo. Svedkovia únosu vypovedali rôzne a s akcentom na rozličné detaily. Zhodovali sa však v jednom: v kritickom čase 9. júla 1976 bola z cesty medzi internátom Ľudovíta Štúra a zastávkou autobusu číslo 39 unesená mladá žena, ktorá kričala o pomoc.

Začnime devätnásťročným jánom Kršákom. Pôvodne bol dohodnutý s kamarátom, že pôjdu spolu na diskotéku, ale ten napokon neprišiel. Mladý pán preto išiel do UNIC-u sám, kde vyhľadal známe Zdenku KováČovú a Magdalénu Mlynarčíkovú. Obe sú veľmi dôležité svedkyne únosu Ľudmily Cervanovej a nebyť toho, že s jednou z nich Kršák tancoval, do análov vyšetrovania by sa nedostal. Vyšetrovateľ si ho predvolal 27. júla 1976 a tento nákupca z Ústavu národného zdravia hlavného mesta Bratislavy mu o incidente do zápisnice nadiktoval:

. Mohlo byť okolo 23. hodiny, keď sa Zdenka Kováčová vrátila zvonku. Práve som s ňou tancoval na parkete, keď mi povedala: „Boli sme vonku a spred internátu uniesli nejaké dievča na aute!“ Ďalej mi povedala, že to bolo nejaké svetlé auto, značku auta neuvádzala. Povedala mi pritom, že dievča, ktoré unášali, strašne kričalo. Hovorila mi, že to dievča naložili nejakí chlapi a že ich voz bol plne obsadený.

Z citovanej zmienky je očividné, že svedkyňa Kováčová bola touto udalosťou emocionálne zasiahnutá a nepochybne musela byť aj rozrušená, jej reakcia bola spontánna, potrebovala sa o znepokojujúci zážitok s niekým podeliť. To všetko poukazuje na okolnosť, že Zdenka Kováčiková a jej kamarátka Magdaléna Mlynarčíková si nič nevymysleli a neboli nikým manipulované. Inak by sme

museli pripustiť, že už 9. júla 1976 okolo jedenástej v noci sa rozbehla tajomná mašinéria komplotu proti bezbranným obetiam z radov nitrianskej mládeže.

Svedkyňa Zdenka Kováčová vypovedala ohľadom únosu Ľudmily Červanovej dovedna štyrikrát. Prvý raz bola pred vyšetrovateľom 14. júla 1976, krátko po objavení tela obete. Počas tohto roka vypovedala ešte dvakrát a naposledy bola vyšetrovateľom vypočutá 26. augusta 1981. Najdôležitejšie a najzávažnejšie svedectvo podala Kováčová 17. júla 1976. Vtedy osemnásťročná študentka štvrtého ročníka Strednej pedagogickej školy v Modre podrobne objasnila, ako sa stala 9. júla svedkom skľučujúcich udalostí.

Kováčová sa takisto zúčastňovala letnej aktivity, v rámci ktorej bola ubytovaná na internáte v Mlynskej doline. Izbu zdieľala s Magdou Mlynarčíkovou a spolužiačkou Annou Strelcovou. Všetky tri sa v kritický večer vybrali na diskotéku do UNIC klubu. Zdenka Kováčová vypovedala, že niekedy medzi 22:00 a 22:30, keď práve kapela nehrala, Mlynarčíková požiadala Strekovú, aby s ňou išla na WC, avšak tej sa nechcelo, pretože práve sa zvonka vrátila do sály. Mlynarčíková sa teda obrátila s tou istou prosbou na Kováčovú, ktorá súhlasila. Vo vestibule internátu boli toalety zamknuté, a keďže sa dievčatám nechcelo ísť hore na štvrté poschodie, rozhodli sa, že Magda vykoná malú potrebu niekde vonku. Z internátu Ľudovíta Štúra vyšli von hlavným vchodom, kde sedeli na zábradlí nad schodmi traja mladí muži, ktorí boli taktiež vypočúvam' ako svedkovia únosu. Kováčová so Strelcovou sa pustili dolu po širokom chodníku, vedúcom k zastávke autobusu, a ešte v hornej časti odbočili na úzku spojovaciu cestičku medzi chodníkom a takzvaným dolným parkoviskom. Prišli k skladom, kde bola dostatočná tma na to, aby sa mohla slečna Mlynarčíková nikým nepozorovaná vycikať. Zdenka Kováčová ďalej vypovedala, že na dolnom parkovisku si všimla hneď vedľa spojovacej cestičky zaparkované auto. Podľa jej názoru bolo biele. Kamarátka Magda ukončila fyziologickú potrebu, ustrojila sa a vybrali sa naspäť po cestičke k širokému chodníku. Keď boli takmer pri spojnici oboch komunikácií, začali sa diať podozrivé veci. Zdenka Kováčová ich 17. júla 1976 opísala takto:

Práve keď sme boli Jeden a pol metra od tejto križovatky, počula som, ako za nami vyrazilo osobné auto, ktoré nemalo rozsvietené svetlá. Museli sme odskočiť do pravej strany, lebo inak by nás bolo zrazilo. Presne viem, že vozidlo malo v chode motor, ale štartovanie som nepočula, respektíve nepamätám sa, kedy a ako vozidlo naštartovalo. Presne však viem, že to bolo vozidlo bielej farby, teda to isté, ktoré som videla predtým zaparkované po ľavej strane spomí-

nanej uličky. (...) Keď nás vozidlo predbehlo, všimla som si, že jeden eladší muž sedel vedia vodiča, mal stiahnuté okienko na dverách. Tento muž mal hlavu vyklonenú z okienka a mal tmavšie vlasy.

Podľa svedectva študentky Kováčovej odbočilo svetlé auto na konci cestičky doľava a pomerne rýchlo išlo k zastávke autobusu. Ona s MlynarČíkovou zase zahli doprava a vybrali sa naspäť k internátom. Protokol o výsluchu svedkyne pokračuje:

Prešli sme asi dva až tri kroky, keď sme sa obe obrátili smerom k **autobusovej zastávke. Vtedy som videla, že biele osobné auto stoji od nás vzdialené asi na 60 metrov. Vozidlo malo rozsvietené svetlá, všimla som si to preto, lebo zadná časť na vozidle bola osvetlená. Presne vozidlo stálo v strede cesty, a to v mieste medzi posledným osvetlením a kríkmi. Videla som, že sú otvorené pravé predné a tiež aj pravé zadné dvere. Naproti zadným dverám po pravej strane vozidla som videla v šere tmy stáť neznáme dievča. Pre vzdialenosť 1 značnú tmu som nevidela, čo mala žena na sebe oblečené. Viem len toľko, že stála otočená tvárou k zadným dverám vozidla a za každú ruku ju držal jeden chlap. Teda dvaja muži, zrejme mladšieho veku, ju násilím ťahali do auta. Dievča sa bránilo tým, že ľavú ruku si vytrhla a v tejto držala nejakú tašku. Taškou sa zaháňala proti násiliu spomínaných mužov. (...) Práve v tejto dobe dievča začalo kričať. Volala; „Pomóc!" Toto zakričala len jedenkrát, ale veľmi intenzívne a nahlas. Podľa mňa to bolo také zúfalé volanie. Vtedy som počula, ako jeden z týchto mužov povedal tomu druhému doslova; „Ber ju!" Nič iné som nepočula. Nato ju vtiahli do voza, zabuchli dvere a spúšťali sa z kopčeka smerom k autobusovej zastávke bez motora.**

Chcela by som svoju výpoveď upresniť v tom, že ako sme sa otočili a pozerali na vozidlo, keď ju tí chlapi ťahali do voza, vodič vypol svetlá. Tiež sa presne pamätám, že v tejto dobe nebol motor v chode.

Auto aj s uneseným dievčaťom zmizlo. Obe dievky sa pobrali do internátu. Na zábradlí pred vchodom ešte stále sedeli traja mládenci. Podľa svedkyne Kováčovej boli s MlynarČíkovou rozhodnuté požiadať ich o pomoc, avšak keď sa k nim priblížili, jeden z nich im s úsmeškom povedal: „Počuli ste volať o pomoc a nešli ste jej pomôcť." Zdenka Kováčová ďalej uviedla, že jej kamarátku Mlynarčíkovú takéto správanie pobúrilo, a preto chlapcovi odsekla, že „keby boli

čo k čomu, tak by jej išli sami pomôcť". Vo výpovedi z 26. augusta zopakovala Kováčová pred nadporučíkom Šimekom veľmi podobný príbeh. Pridala však jedno dôležité spresnenie. Podľa jej názoru malo auto, ktorým bola unesená pre hu neznáma dievčina, karosériu ako Lada alebo Polski Fiat.

Magdaléna Mlynarčíková koncom júna 1976 zmaturovala na Strednej zdravotnej škole v Levoči a tiež sa v júli zúčastňovala letnej aktivity v Mlynskej doline. K problematike únosu Ľudmily Cervanovej bola vypočúvaná 14., 15. a 17. júla 1976 a potom ju ešte raz vypočul vyšetrovateľ Vladimír Lamačka 26. augusta 1981. Najobsiahlejšia bola výpoveď zo 17. júla a je veľmi dôležité zvýrazniť, že vo všetkom podstatnom a dokonca aj v mnohých detailoch sa jej svedectvo zhodovalo s tým, čo vypovedala jej priateľka Zdenka Kováčová.

Mlynarčková vypovedala, že keď vychádzali z internátu, videli vonku na zábradlí sedieť troch mladých mužov, ktorí si ich premeriavali, ale mladé dámy nevenovali týmto pohľadom žiadnu pozornosť. Potom navlas rovnako ako Kováčová opísala, že ich na spojovacej cestičke takmer zrazilo auto. Museli pred ním odskočiť doprava. Nevedela povedať, o akú značku auta išlo, podľa svedkyne bolo biele. V zhode s Kováčovou si všimla, že vedľa šoféra sedel mladší tmavovlasý muž, mohol mať okolo 25 rokov. Obe kamarátky uvádzali, že nemal fúzy ani okuliare.

Až na malé drobnosti sa zhodoval aj popis únosu Ľudmily Cervanovej. Kým Kováčová uvádzala, že túto udalosť sledovali zo vzdialenosti 60 metrov, Mlynarčíková tvrdila, že to bolo až 90 metrov. V auguste 1981 už ubrala a myslela si, že vzdialenosť mohla byť okolo 70 metrov. Avšak popis toho, čo videla, bol takmer identický s výpoveďou jej kamarátky. Uvádzame preto pasáž zo zápisnice z výsluchu Magdalény Mlynarčíkovej s dátumom 17. júla 1976, ktorá mierne rozširuje výpoveď svedkyne Kováčovej:

Kričala o pomoc, pustite ma. Nato jeden z mužov hovoril svojmu spoločníkovi doslovne, že ber ju dnu. Nato ju vtiahli dnu do auta a zavreli dvere. Potom, ako ju vtiahli do vozidla, videla som, že jeden z mužov si sadol dnu k šoférovi a druhý muž po vtiahnutí ženy do auta si sadol do vozidla ako posledný na zadné sedadlo. (...) Ako vtiahli ženu do vozidla, ihneď vypli svetlé, pustili sa voľne bez motora smerom k autobusovej zastávke.

Trochu inak Mlynarčíková opísala slovnú potýčku s troma chlapcami, čo celú udalosť pozorovali sediac na zábradlí pred internátom. Tvrdila, že spolu s Kováčovou si uvedomili, že práve videli únos, a preto chceli dievčaťu nejako

pomôcť, len nevedeli, ako to majú urobiť. Vraj mali strach žiadať o spoluprácu tých troch, pretože si neboli istí, či nie sú v spojení s únoscami. Magda Mlynarčíková ďalej uviedla:

Keď **sme prichádzali smerom k vchodu, títo neznámi chlapci na** nás **kričali; „Koho tam brali, nejakú kočku?" Ja som jednému | chlapcov odpovedala, že videl si, že to bola koôka, a nie chlapec. Chlapci sa na to rozrehotali a my sme odišli preč.**

Magda Mlynarčíková potvrdila, že po návrate do UNIC klubu informovali o znepokojujúcom zážitku aj kamaráta jana, ktorého priezvisko nevedela. Išlo o svedka Kršáka, ktorý sa mal podľa nej zaujímať aj o podrobnosti presného miesta, kde bolo dievča vtiahnuté do auta. Tým sa opäť potvrdzuje, že výpovede týchto troch svedkov boli organické a nikým neboli manipulované.

Počas trestného konania vyšetrovatelia uskutočnili so svedkyňami Kováčovou a Mlynarčíkovou procesný úkon, zvaný vyšetrovací pokus. Chceli zistiť, či je pri svetle brzdových svetiel dostatočne osvetlené okolie auta. Pri porovnateľných svetelných a poveternostných podmienkach sa ukázalo, že brzdové svetlá ani zďaleka neosvetľujú blízke okolie auta dostatočne, a preto je pocho piteľné, že ani jedna zo svedkýň si pri sledovaní únosu Ľudmily Cervanovej nevšimla prítomnosť ďalšieho svedka Igora Urbánka, ktorý medičku odprevádzal na autobus.

Svedkom únosu Ľudmily Cervanovej bol aj študent Strednej priemyselnej školy rtrojníckej v Partizánskom, osemnásťročný Vladimír Beráč. V protokole z jeho výsluchu z 28. júla 1976 sa uvádza, že ako účastník letnej aktivity bol ubytovaný na internáte Ľudovíta Štúra na deviatom poschodí v izbe číslo 922. Diskotéky sa nezúčastnil, po skončení práce bol v meste a na internát sa vrátil okolo desiatej večer. Medzi 22:00 a 23:00 vyšiel na balkón svojej izby a práve vtedy zdola začul tri výkriky, ktoré „zneli tak, ako keď niekto kričí zo strachu". Krik prichádzal z cesty medzi internátom a zastávkou autobusu. Keď sa vyklonil z balkóna, Beráč videl medzi tretím a štvrtým stĺpom verejného osvetlenia, ktoré však v tom čase nefungovalo, stáť neosvetlené auto „obdĺžnikového tvaru“, podobajúce sa na Volgu. Auto sa mu „javilo ako čierne, pretože bola veľká tma". Svedok videl iba obrysy auta, čo bolo vzhľadom na výšku, v ktorej sa nachádzal, pochopiteľné. Keď nastalo ticho, vozidlo sa, podľa neho neosvetlené a bez zapnutého motora, pohlo dolu k zastávke autobusu.

Dvadsaťročný Ľubomír Lazový sa po absolvovaní prvého ročníka Filozofickej fakulty Univerzity Komenského zamestnal v internátnom rádiu, ktoré

bolo v tom čase čosi ako rozhlasový orgán Slovenského ústredného výboru Socialistického zväzu mládeže. V noci 9. júla 1976 Lazový, z ktorého sa neskôr stal známy televízny novinár, pofajčieval na chodbovom balkóne na prvom poschodí internátu Ľudovíta Štúra. Z tejto perspektívy videl ísť po ceste k autobusovej zastávke zle osvetlené auto zahraničnej výroby a svetlej farby. Keď bolo vozidlo od hlavného vchodu vzdialené asi 100 až ISO metrov, zastavilo a svedok náhle počul dupot a kroky. Označil to ako stopy zápasu, po ktorom nasledovalo „ženské jačanie, krik a potom výkrik o pomoc". Takto vypovedal Ľubomír Lazový 13. júla 1976. Svoje svedectvo doplnil 28. augusta 1976. Spresnil, že auto osvetlené iba parkovacími svetlami sa pravdepodobne voľnobehom spúšťalo po ceste k zastávke autobusu okolo 22:30. Voz bol buď Renault 12 alebo Dacia, bol si však istý, že bol bledej alebo bielej farby. Tiež konštatoval, že bola slabá viditeľnosť, pretože nefungovalo verejné osvetlenie. Svedok Lazový následne obšírnejšie popísal zrakové a zvukové vnemy, nasvedčujúce, že tam dolu došlo k násiliu:

Ihneď po zastavení vozu som počul, ako sa otvorili dvere. Mám za to, že to boli dvere zadné, pretože ak sa otvárajú predné dvere na vozidlách, tak sa zvyčajne rozsvieti kontrolné vnútorné osvetlenie. Avšak teraz sa tak nestalo. Nato som dosť nejasne videl, ako z auta vystupuje nejaká osoba. Neviem však presne určiť, či vystupovala jedna osoba, prípadne viaceré. Nemohol som z tohto miesta rozpoznať, či sa jednalo o muža, prípadne ženu. Videl som len taký matný tieň. (...) Potom som začul len také zvuky, ako zápasu. Počul som pri tom taký šuchot nôh, teda nebola to typická chôdza, kroky. Pripomínalo mi to zvuk zápasu. Najprv som počul tieto zvuky a zápas a hneď nato som počul ženské zajačanie. Bol to veľmi nepríjemný zvuk, hlasné zakričanie. Ten zvuk bol ako „á", ktoré bolo jedno a trvalo dve až tri sekundy. Na to som počul hlasno zakričať „pomó-c", to c som počul už len tak tlmene. Pripomínalo mi to, akoby tej žene niekto držal - zapchával ústa.

Podľa Lazového bola veľká tma, takže žiadnu ženu nevidel, iba ju počul kričať. Keď jej volanie zaniklo a zaznelo zabuchnutie dvier, v tej chvíli na aute zhasli všetky svetlá a súčasne sa pohlo k zastávke. Voz vyrazil veľkou rýchlosťou bez zapnutých svetiel, avšak keď prechádzal okolo zastávky, do ktorej práve vchádzal autobus číslo 39, vodič rozsvietil reflektory. Okolnosť, že auto sa míňalo s prichádzajúcim autobusom, je významná, pretože vyvracia

svedectvá manželov Bačovcov, o ktorých sme referovali v kapitole Absurdná dráma Jána Hrma. 0 päť rokov neskôr, 24. augusta 1981, bol svedok Lazový opäť predvolaný na výsluch. Vyšetrovateľovi Šimekovi zopakoval, čo predtým povedal jeho kolegom. Doplnil, že predtým, ako počul zvuky zápasu a ženský výkrik, matne videl dolu chodníkom kráčať osobu s cestovnou taškou. Vzhľadom na to, že bola veľká tma, nevedel určiť, či išlo o ženu alebo muža. Okrem toho ešte povedal, že niekde na úrovni zastávky auto pribrzdilo a nie je vylúčené, že aj úplne zastavilo. Tento detail naznačuje, že Ľubomír Lazový mohol vidieť, ako Roman Brázda zabrzdil, keď mu do cesty skočil nacinganý Lukáč Karabinoš a jeho priateľ Miloš Kocúr sa zastrájal, že ho vyfacká.

Traja mladí páni, čo sedeli na zábradlí nad schodiskom hlavného vchodu do Študentského domova Ľudovíta Štúra, sa volali Miroslav Vanko, Ivan Mrázko a Ladislav Veľký. Pravidelne spolu vymetali diskotéky. Usilovali sa dostať do UNIC klubu aj 9. júla 1976, avšak to sa im nepodarilo. Rozhodli sa preto, že pôjdu domov, a keďže pršalo, čakali na krytej plošine v hornej Časti schodov pred internátom a posedávali na zábradlí. V roku 1976 Ich výpovede neboli nijak omračujúce, a to napriek tomu, že z bidielka, na ktorom sa uvelebili, mali rozhľad. Čiastočne sa im jazyky rozviazali až o päť rokov neskôr, keď už bolo aj im jasné, že mlčaním a zatĺkaním by mohli pomáhať kryť závažný trestný čin.

Prvého augusta 1976 študent Vysokej školy technickej Vanko vypovedal, že si všimol vychádzať z internátu dve dievčatá. Približne po piatich minútach sa vrátili. K únosu povedal, že dolu kopcom išlo auto, pravdepodobne na voľnobeh, pretože sa pohybovalo veľmi ticho. Podľa Vanka mohlo ísť o červenú embéčku alebo Škodu 100, ale tým si nebol vôbec istý. Postrehol, že v najtmavšom mieste pred zastávkou autobusu na vozidle zhasli koncové svetlá „a v tom som počul dievčenský výkrik zo strachu ako ‚pomóc'" a „po tomto výkriku horeuvedené vozidlo sa vzdialilo rýchlejšie, ako pristávalo". Konverzáciu s Kováčovou a Mlynarčíkovou odbil tým, že sa ich pýtal, čo sa to dolu udialo. Dostal údajne odpoveď, že nevedia a odišli. Vanko bol podrobený výsluchu aj o deň neskôr. Na otázku vyšetrovateľa, či videl okrem dvoch dievčat vychádzať z internátu a vchádzať dnu aj iné osoby, tvrdil, že nie. Približne rovnako opísal pohyb záhadného auta, spresnil, že malo vodorovne uložené zadné svetlá, ktoré svietili. Nevedel, či to bolo parkovacie osvetlenie alebo brzda. Zopakoval, že keď auto zastavilo na najtmavšom mieste, svetlá úplne zhasli, počul dievčenský výkrik, akoby volanie o pomoc a potom auto odišlo. O Kováčovej a Mlynarčíkovej sa vyjadril, že keď sa vracali do internátu, vyzerali dosť vystrašene.

Miroslav Vanko vypovedal tretí raz 26. augusta 1981. Odrazu si spomenul, že okrem dvoch dievčat, ktoré išli smerom k parkovisku (tým smerom bol

sklad, pri ktorom cikala Mlynarčíková], vyšlo z internátu ešte jedno „dievča, ktoré malo v ruke cestovnú tašku". Následne opísal veľmi podobne pohyb auta a výkrik po tom, čo zastavilo na tmavom mieste. Pri tejto príležitosti Vanko pripustil, že voz nemusel byť značky M B, respektíve Škoda. Skutočnosť, že vypovedal o dievčati s cestovnou taškou, naznačuje, že okolo neho s veľkou pravdepodobnosťou prešla Ľudmila Cervanová. Aj keď je tak trochu záhadou, že si pri nej nevšimol fúzatého Igora Urbánka.

Poslucháč Vysokej školy ekonomickej Ivan Mrázko vypovedal prvýkrát 2. augusta 1981. Tiež tvrdil, že okrem dvoch dievčat z internátu nikto nevychádzal, respektíve doň nevchádzal. O únose povedal len toľko, že po ceste medzi študentským domovom a zastávkou nevidel pohybovať sa žiadne auto, len odrazu počul ženský výkrik. Znel ako opakované „á“, nasledovalo volanie o pomoc a potom znovu „á". Mrázko nič nevidel a odvolával sa pritom na to, že nosí silné dioptrie. Aj podľa neho boli vracajúce sa dievčatá vystrašené, a keď sa ich opýtali, čo sa stalo, odpovedali im nevrlo. Svedok vylúčil, že by si z nich robili posmech. Keď bol Ivan Mrázko už vyštudovaným ekonómom, predvolal si ho 26. októbra 1981 na výsluch vyšetrovateľ Lamačka. Nepovedal mu však nič nové. Uviedol, že s dvomi dievčatami (Kováčovou a Mlynarčíkovou) sa o ženskom výkriku nerozprávali, iba mali na ich adresu nejaké poznámky. „Na otázku vyšetrovateľa, aký bol silný výkrik, odpovedám, že tento ženský výkrik musel byť dosť silný, nakoľko som ho počul podľa môjho odhadu na vzdialenosť sto metrov,“ uzavrel výpoveď inžinier ekonómie Mrázko.

Študent prírodovedeckej fakulty Ladislav Veľký 1. augusta 1976 vypovedal veľmi neuspokojivo. „Ja som nepočul žiadny krik a volanie o pomoc, ale Vanko a Mrázko počuli niečo, ale ja sa k tomu neviem vyjadriť, čo to bolo," tvrdil. Okrem toho ani nič nevidel a nikoho nepoznal. Aj na druhý deň zopakoval, že nič nepočul, len obšírnejšie rozpovedal, ako sa Miroslav Vanko vypytoval dvoch neznámych dievčat, čo to bol dolu za krik. Údajne sa od nich nič podstatné nedozvedel. Aj svedka Veľkého si v roku 1981 predvolal poručík Lamačka a na výsluchu 25. augusta mu dal príležitosť, aby sa nanovo rozpomenul na to, čo videl a počul pred hlavným vchodom internátu, keď tam okolo pol jedenástej v noci 9. júla 1976 posedával na zábradlí. A geológ podniku Hydroconsult Bratislava Ladislav Veľký sa vcelku slušne rozhovoril:

Počas rozhovoru som si všimol, že z internátu vyšli dve dievčatá a išli smerom k parkovisku. Tiež som si všimol, že z internátu vyšlo nejaké dievča s cestovnou taškou. Išlo smerom dole k zastávke. (...) Počas rozhovoru som zaregistroval, že z parkoviska smerom dole

iálo nejaké vozidlo, ale o aký typ sa jedná, neviem, nakoľko soa ho poriadne nevidel.

V ďalšej časti výpovede sa svedok Veľký pridržiaval predchádzajúcich výpovedí. Tvrdil, že nepočul výkrik, iba Vanko a Mrázko ho upozornili. Že sa niečo deje. Na dialóg s dvoma vracajúcimi sa mladými ženami si už vôbec nespomínal. Poručíka Lamačku zaujímalo, prečo v roku 1976 neuviedol, že videl z internátu vychádzať dievča s cestovnou taškou. Dostal odpoveď, za ktorú by sa nemuseli hanbiť ani takí majstri zahmlievania ako čerman či Dúbravický. Ladislav Veľký riekol:

Táto okolnosť, že nejaké dievča vychádzalo z internátu s taškou mi bola pravdepodobne vsugerovaná od Vanka a Mrázka, nakoľko sme sa o tejto záležitosti viackrát rozprávali. Pokiaľ som neuviedol túto skutočnosť v roku 1976, tak som to dievča nevidel, nakoľko som si vtedy pamätal všetko lepšie. Túto okolnosť som si mohol vsugerovať v priebehu piatich rokov aj od iných ľudi, nakoľko sa o tomto prípade rozpráva.

Možno je naozaj pravda, že svedok Veľký takmer nič nevidel a vôbec nič nepočul. A tiež nemožno vylúčiť, že mnohé z toho, čo vypovedal v roku 1981. skutočne počul iba od svojich kamarátov a ďalších ľudí. Napriek tomu je dikcia jeho poslednej odpovede podozrivá. Vzbudzuje dojem, že sa chcel alibisticky zbaviť zodpovednosti a nemať žiadne opletačky s páchateľmi. V porovnaní s mladými dámami Zdenkou Kováčovou a Magdalénou Mlynarčikovou pôsobila nielen táto výpoveď pána Veľkého tak trochu zbabelo a bola pravým opakom občianskej statočnosti, ktorú tieto dve svedkyne nepochybne osvedčili.

Zaujímavé svedectvo o dianí na zastávke autobusu v čase únosu podal Alexander Nagy. Tridsaťsedemročný vodič jazdil na linke číslo 39 a mal nočnú službu práve v kritickú noc 9. júla 1976. Do služby nastúpil o pol ôsmej večer. Točil sa medzi Mlynskou dolinou a Ostredkami. Zápisnica z 28. júla 1976 uvádza, že pred únosom Ľudmily Cervanovej zaparkoval autobus pri zastávke pod internátom o 22:27. O päť minút, teda o 22:32 naštartoval a chcel pristaviť autobus k nástupišťu. Nagy uviedol, že práve v tej chvíli, ako sa otáčal, všimol si, že sa za ním veľkou rýchlosťou valí Volkswagen so zapnutými diaľkovými svetlami. Pribrzdil, voz okolo neho preletel a vošiel na chodník medzi zástavkou a internátom, pričom nerešpektoval značku zákaz vjazdu. Auto, v ktorom sedeli dvaja muži s tmavšími, kratšie zastrihnutými vlasmi, išlo ku vchodu

študentského domova, bolo svetlosivej farby s poznávacou značkou so žltým podkladom a červenými písmenami. Nagyovo svedectvo je veľmi dôležité. Odporuje totiž výpovediam manželov Bačovcov, podľa ktorých prišiel Volkswagen z opačného smeru od internátu, zabrzdil pri zastávke a nastúpila doňho mladá žena. Vďaka ich výpovediam sa zrodila falošná arabská stopa.

Vodič Alexander Nagy nielen vyvrátil tvrdenia manželského páru, ale aj potvrdil, že počul to, čo ďalší svedkovia únosu. Do protokolu z 28. júla nadiktoval:

Práve ako som zaťahoval na zastávku a otváral som cestujúcim dvere, počul som niekde pri internáte alebo v internáte krik. Bol to podľa mňa dievčenský krik, taký tenší hlas. Myslím, že dievča kričalo niečo ako „pomdc“. Zdá sa mi, že ja som počul zakričať o pomoc dva až trikrát. Kto kričal a prečo, to ja neviem, pretože som jednak sedel v autobuse, a tiež preto, že som bol k miestu volania otočený chrbtom.

Nagy ďalej uviedol, že do autobusu nastúpilo asi deväť ľudí, no neboli medzi nimi žiadni starší, čo taktiež odporuje verzii panej a pána Bačovcov. V čase únosu na zastávke očividne neboli, a preto je ich svedectvo z hľadiska ustaľovania skutkového deja irelevantné. Naopak, tesne po únose sa v blízkosti zastávky odohrávali ďalšie scény, o ktorých Bačovci nemajú ani potuchy. Keď Milan Andrášik a Miloš Kocúr násilím vtiahli do auta Romana Brázdu bezbrannú Ľudmilu Cervanovú, ich auto sa prudko rozbehlo a tesne za zastávkou sa dostalo do kolízie s notorickým alkoholikom Lukáčom Karabinošom. Veľmi dobre ho poznáme z kauzy Jána Hrma, a preto sa ním nebudeme viacej zaoberať.

Vroku 1976 vypovedali aj ďalší vodiči z autobusovej linky číslo 39, ktorí mali 9. júla službu. Ich svedectvá sú v archíve ministerstva vnútra v Levoči. Jozef Mádel vypovedal 16. a 28. júla 1976, uviedol, že odchod z konečnej v Mlynskej doline mal o 22:47, ale príchod ani odchod žiadneho auta si nevšimol. František Augustín vypovedal 16. júla 1976. Uviedol, že v kritickú noc prišiel na konečnú o 22:55 a odchod mal o 23:01, pričom do autobusu nastúpili asi traja ľudia. Žiaden incident si nevšimol a ani ho nepredbiehalo pri odchode z Mlynskej doliny žiadne auto. Šofér Milan Janeček vypovedal 24. augusta 1976. Nepamätal si presný dátum ani čas, iba si spomínal, že začiatkom júna videl ísť od átriových internátov Volkswagen 1300, ktorému nesvietil jeden predný reflektor. Taktiež nebol svedkom žiadnych výnimočných udalostí a ani jeho autobus nepredbiehalo nijaké auto.

V súvislosti s dianím na konečnej zastávke autobusu číslo 39 v Mlynskej doline 9. júla 1976 nemôžeme vynechať svedkyne, matku a dcéru Annu a Bo-

huslavu Bublincové, ktoré bývali v neďalekom domčeku. Päťdesiatročná Anna Bublincová 1. septembra 1976 vypovedala, že v inkriminovaný piatok pozerala s dcérou Bohuslavou televízor. Spomínala, že v internáte hrala nejaká hudobná skupina, čo počula až do bytu. Okolo pol jedenástej išla matka do spálne a dcéra do dievčenskej izby. Svedkyňa ďalej uviedla:

V spálni som práve zažala svetlo, keď prišla do spálne dcéra a povedala mi; „Mami, nejaký krik je vonku." Ja som Jej na to povedala, že asi sa tam nejakí ožrali a robia krik. Ona nečakala na moju odpoveď a už v behu mi povedala: „Ale čoby, veď tam nejaké dievča kričí.“

Bohuslava Bublincová neváhala a vybehla von k bráne. Pani Anna utekala za ňou. Keď prišla, videla v blízkosti zastávky pri poštovej schránke stáť auto. Malo zapnuté len parkovacie svetlá. Počula odtiaľ nejaké zvuky i otvorenie dverí a následne sa z toho smeru ozývali opakované prosby nejakého muža, aby ho, preboha, nebili a nechali ho na pokoji. Matka Bublincová iné hlasy nepočula. Po odznení žalostivých prosieb auto rozsvietilo svetlá a prudko vyštartovalo do mesta. Keď vypovedala o tomto incidente o päť rokov neskôr, nič nové vyšetrovateľom nepovedala. Vtedy však už bolo dávno jasné, že muž, ktorý útočníka „na kolenách" prosil, aby ho nebil, sa volal Lukáč KarabinoŠ. A mladík, čo ho ohrozoval, nebol nikto iný ako Miloš Kocúr.

Dvadsaťšesťročná Bohuslava Bublincová vypovedala dovedna trikrát. V roku 1976 vypovedala 17. a 26. júla. Práve druhá výpoveď bola veľmi užitočná. Potvrdila, že s matkou pozerali francúzsky seriál Mauprat. Začínal sa o 22:09 a končil o 23:37. Dcéra Bublincová vypovedala, že keď si po niečo odskočila do svojej izby okolo jedenástej v noci, počula z chodníka vedúceho od internátu opakované ženské volanie: „Nechajte ma, pustite ma." Taktiež počula výkriky „jaj" a „pomóc“. Potom vybehla von, obehla zľava dom a ponáhľala sa k bráne, odkiaľ videla, že po ceste ide k zastávke autobusu slabo osvetlené auto svetlej farby, nebola si však istá jeho továrenskou značkou. Bohuslava Bublincová následne poskytla dôležité svedectvo o pohybe podozrivého auta:

Teda vozidlo sa pustilo z briežku bez motora niekoľko metrov g potom **zastavilo asi sedem metrov od zastávky autobusu. V momente** ako **vozidlo zastavilo, počula som buchnúť dvere, avšak neviem,** ktoré **to boli. Ako tak uvažujem, prišla som k záveru, že to boli** predné **dvere na pravej strane. No a práve vtedy, ako vozidlo**

zastavilo, som si všimla, že je auto plne obsadené. Súdila áom preto tak, že som videla na zadnom sedadle sedieť tri osoby. Osoby som vôbec nemohla rozoznať, bolo to veľmi tmavé.

Aj dcéra pani Bublincovej si spomínala, že keď auto zastavilo pri zastávke, nejaký muž prosil, aby ho nechali na pokoji. Podľa svedkyne mal „nejaký opitý, prestrašený hlas", ktorý mu preskakoval až do zúfalstva. Auto po incidente odišlo. „Chlap ešte zostal chvíľu na zastávke a nadával na posádku vozidla. Počula som, ako hovoril: .Počkaj, ja ťa ešte chytím, ty kokot, ty sviňa!' Tieto slová si niekoľko razy zopakoval." Bohuslava Bublincová vypovedala ešte 24. augusta 1981. Do protokolu nenadiktovala žiadne nové informácie, ale v plnom rozsahu potvrdila svoje predchádzajúce svedectvo.

V krátkosti je potrebné spomenúť skupinu svedkov, ktorí mali spojitosť s domom na Varínskej ulici číslo 16 v Bratislave, kde bola ohavným spôsobom znásilnená Ľudmila Cervanová. Na tejto prievozskej adrese bývali v jednej izbe kolegovia z podniku zahraničného obchodu Omnia Milan Andrášik a František Čerman. A ako vyplynulo z dokazovania, aj keď boli v čase spáchania skutku z tohto privátu odsťahovaní, Čerman mal od domu ešte stále kľúče, pretože si odtiaľ nestihol odniesť všetky veci. Vyšetrovatelia museli preveriť, či nemajú vlastníci domu alebo ďalší podnájomníci nejaké vedomosti o tom, čo sa v ňom diaio v noci z 9. na 10. júla 1976.

Majiteľka domu Anna Turčanová vypovedala trikrát v roku 1981. Tvrdila, že si v byte nevšimla žiadne stopy po divokom žúre a ani jej nechýbala šnúra na bielizeň. Vzhľadom na to, že niektorí z obvinených tvrdili, že dom, v ktorom znásilnili Ľudmilu Cervanovú, mal sedlovú strechu a objekt na Varínskej 16 mal strechu rovnú, vyšetrovateľov zaujímalo, či stavba medzičasom neprešla nejakými úpravami. Pani Turčanová však rezolútne vyhlásila, že od roku 1974, teda dva roky pred skutkom, na dome neboli robené žiadne stavebné zmeny. Ďalej vypovedala, že v čase, keď malo dôjsť k neprístojnostiam v jej dome, bola odcestovaná u príbuzných. Veľmi podobne vypovedal aj jej syn Tibor Turčan. Ich postoje vyvolávajú viaceré otázniky. Nie je vylúčené, že ich dom najmä po roku 1976 skutočne neprešiel žiadnymi stavebnými úpravami, aj keď Andrášikov otec, šéf stavebného podniku v Nitre, by z vďačnosti dokázal bezplatne zabezpečiť mlčiacim svedkom akúkoľvek rekonštrukciu. Dokonca je možné, že partia opitých násilníkov pod taktovkou ženskej ruky Viery Zimákovej dokázala zahladiť stopy po divokej jazde. Ťažko však uveriť, že pani Turčanovej nechýbal špagát, na ktorom sušila opranú bielizeň. A na to, aby tento fakt zamlčiavala, musela mať nejaký vážny dôvod.

Na Varínskej 16 boli v danom období ubytované aj ĎáSa Zelmanová a Katarína Tomašovičová, ďalšie dve pracovníčky Omnie. čerman s Andrášikom o nich dobre vedeli, že na víkendy chodili domov. Keď teda Čerman telefonoval | internátu na privát, neoveroval si len to, či tam nie sú Turčanovci. ale chcel sa aj uistiť, že obe podnájomníčky naozaj odcestovali. Obe boli vypočuté v novembri 1981 a zhodne potvrdili. Že 9. júla 1976 večer v dome neboli a v izbe nespozorovali žiadne zmeny alebo neporiadok, ktorý by nasvedčoval, že v čase ich neprítomnosti sa tam odohral bujarý večierok.

Taktiež v novembri 1981 polícia vypočula ďalšieho podnájomníka pani Túrčanovej, občana Maďarskej ľudovej republiky Istvána Vámosa, zamestnanca Belojanisových závodov oznamovacej techniky v Budapešti, ktorý bol vyslaný do Československa ako servisný technik. Čermana a Andrášika, samozrejme, poznal, ale nevidel ich, odkedy sa od Turčanovcov oficiálne odsťahovali. Navyše z Československa odišiel 26. júna 1976, 3. júla sa v Budapešti oženil, potom absolvoval svadobnú cestu do Bulharska. Do Československa sa vrátil až 19. júla, pričom až do septembra pôsobil v Prahe a až potom opäť prišiel do Bratislavy. Z tohto prehľadu jednoznačne vyplýva, že Vámos nemohol mať o udalostiach spojených s vraždou Ľudmily Cervanovej žiadne vedomosti.

0 pokuse Pavla Beďača oklamať vyšetrovateľov zmenou farby Fiatu 500 sme už písali v rámci analýzy chabej obhajoby obvineného. Svojou troškou do mlyna k nevalnému dojmu zo spôsobu obrany tohto páchateľa prispel aj Štefan Fuška, vedúci technickej prípravy Agrostavu Nitra a Beďačov bratranec. Major Otto Hanko vypočúval inžiniera Fušku 20. októbra 1981. Dozvedel sa od neho, že predtým, ako bol predvolaný na výsluch, ani len netušil, z akého dôvodu bol zadržaný jeho príbuzný. „O tomto prípade som nevedel, nikdy som sa s Pavlom Beďačom o takom niečom nerozprával a skutočne nič o tom bližšie neviem," tvrdil Fuška. Bola to priehľadná lož a usvedčil sa z nej sám. V prvej časti výsluchu totiž popísal, ako bratrancovi požičal peniaze na kúpu Fiatu 500 s odnímateľnou strechou, a preto bolo oficiálne napísané naňho. Keď auto predal neskoršiemu emigrantovi Teodorovi Galgánkovi, Beďač vrátil Fuskovi peniaze a boli pokonaní. Na týchto vyjadreniach by nebolo nič zlé, keby inžinier Štefan Fuška majorovi Hankovi netvrdil, že tá fiatka bola už v čase kúpy „žlto-oranžovej farby". Všetky svedectvá, ako aj listinné dôkazy potvrdzujú, že Beďačovo auto bolo prinajmenšom do utorka 13. júla 1976 oranžovo-červené, pretože až v tento deň zakúpil jeho užívateľ v autorizovanom servise Škoda žltú farbu na prestriekanie vozidla. Ak teda Fuška tvrdil, že jeho bratranec si kúpil žlté auto v „v roku 1975 alebo 1976", nehovoril pravdu a iba veľmi naivný človek by veril, že to nebol (hlúpučký) pokus urobiť Pavlovi Beďačovi

farebné alibi. Bratia Pavol a Imrich Beďačovci dodnes udržiavajú čulé styky so Štefanom Fuskom, o čom svedčí aj spolupráca ich firmy Juris Acta s bratrancovou spoločnosťou Eurotour.

Jaroslav Ôlvecký chodil na strednej škole v Nitre do jednej triedy s Igorom Urbánkom, Jozefom Škrobánkom a Ľuborom Andrášikom, prostredníctvom ktorého sa neskôr spoznal aj s jeho bratom Milanom, jedným z hlavných aktérov vraždy Ľudmily Cervanovej. Ôlvecký na diskotéke 9. júla 1976 nebol, ale často sa stýkal s účastníkmi tohto podujatia. Z jeho výpovede, zaprotokolovanej 20. októbra 1981, vyplýva, že jeho kamaráti Urbáriek a Škrobánek sa o tomto prípade rozprávali aj pred ním. „Presne neviem, čo hovorili, len si pamätám, že vraveli niečo v tom zmysle, že z Mlynskej doliny bola unesená nejaká študentka, potom že bola znásilnená a zabitá a že to mali urobiť nejakí Nitrania," vypovedal Ôlvecký. Nie je to žiadne veľké odhalenie, ale jednoznačne potvrdzuje skutočnosť, že najmä Igor Urbánek vedel o prípade dosť na to, aby mohol byť považovaný za kľúčového svedka.

Svedkom z podobného súdka ako Jaroslav Ôlvecký bol inžinier Pavol Piaček, ktorý v roku 1976 navštevoval druhý ročník Stavebnej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave. Dobre sa poznal s Romanom Brázdom, Milošom Kocúrom, Jurajom Lachmanom, Milanom Andrášikom a povrchne aj so Stanislavom Dúbravickým. Poručík Vladimír Lamačka vypočul Pavla Piačka 26. októbra 1981. Svedok mu najprv vysvetlil, že osudného 9. júla 1976 na diskotéke v UNIC klube nebol, spomenul si však, že deň predtým absolvoval skúšku z politickej ekonómie, čo aj doložil záznamom v indexe študenta vysokej školy. Piaček v tejto súvislosti uviedol, že po skúške sa vrátil do Nitry a stretol sa s časťou partie, ktorá na druhý deň zavraždila Ľudmilu Cervanovú. Z jeho svedectva jednoznačne vyplýva, že páchatelia sa nielen chystali na cestu do Bratislavy, ale aj dopredu plánovali návštevu diskotéky v Mlynskej doline. Pavol Piaček po príchode z Bratislavy do Nitry zašiel do hotela Zobor, kde našiel niekoľkých známych: „Tu som sa stretol s Romanom Brázdom a Jurajom Lachmanom, ktorí sedeli ešte s niekým, ale s kým, to už si nepamätám, za stolom. Ja som sa na chvíľu pri nich pristavil a z ich rozhovoru som vyrozumel toľko, že na druhý deň sá majú v Bratislave stretnúť s Andrášikom a že potom pôjdu na diskotéku."

Okrem toho Pavol Piaček vyšetrovateľovi ochotne prezradil svoj názor na Romana Brázdu, s ktorým počas štúdia na gymnáziu navštevovali fotografický krúžok. Myslel si, že jeho kamarát dostával od rodičov všetko, čo potreboval, „možno aj naviac". Inak to však bol kamarátsky chlapec. Na otázku, či Brázda požíval vo zvýšenej miere alkohol, Piaček naznačil, že sa trochu spustil

potom, čo začal študovať v Prahe. „Tiež môžem povedať, že bol schopný viesť auto aj potom, čo požil alkohol. Toto môžem odôvodniť tým, že som od neho počul, že keď má vypité, tak hlavná cesta je tá, po ktorej ide on," informoval svedok, čím potvrdil, že ak Roman Brázda šoféroval pod vplyvom alkoholu 9. a 10. júla 1976, v štruktúre jeho návykov nešlo o žiadnu výnimku.

Milan Tóth a Stacho Machata sú dvaja svedkovia, ktorí potvrdzujú, že Ro* man Brázda, Milan Andrášik a František černan poznali termálne pramene v blízkosti obce Kráľová pri Senci. Z ich výpovedí však vyplýva aj čosi iné. Prinajmenšom časť vrahov Ľudmily Cervanovej chodila na žúry do istej vily pod bratislavským Slavínom, čo je zdanlivo nepodstatné zistenie. Avšak Iba na prvý pohľad. Najskôr sa však musíme zorientovať v mierne komplikovanej spleti vzťahov.

Milan Tóth a František Černan mali spoločného známeho, ktorý sa volal Vladimír Pavlovčík. Detaily nechajme bokom, len si povedzme, že prostredníctvom Pavlovčíka sa spoznali Černan s Tóthom a prostredníctvom Černana sa zase Tóth spoznal s Milanom Andrášikom. Milan Tóth sa tiež poznal so Stachom Machatom, ktorý ho zase zoznámil s Romanom Brázdom. Pre pochopenie všetkých súvislostí musíme ešte spomenúť, že Milan Tóth so svojimi priateľmi Vladimírom Pavlovčíkom a Stachom Machatom chodievali s ďalším kamarátom Mariánom Fábrym na chatu jeho otca do Kráľovej pri Senci.

Páni Tóth a Machata boli vypočutí v októbri 1981. Vyšetrovateľov zaujímalo najmä to, či Roman Brázda, ktorý šoféroval nielen z Mlynskej doliny na privát, ale aj z Varínskej ulice v Bratislave k jazeru v katastri obce Kráľová pri Senci, poznal termálne pramene, nachádzajúce sa v tejto lokalite. Milan Tóth tvrdil. Že Brázda s nimi na chate Fábryho otca nikdy nebol, ale o jazierku napájanom termálnym prameňom „mohol vedieť od Machatu". Svedok Stacho Machata zase tvrdil, že Brázda s ním raz bol na ich rodinnej chate na Slnečných jazerách pri Senci, ale „nemám vedomosť o tom, že by Brázda vedel niečo o termálnej vode v Kráľovej pri Senci". Napokon však konštatoval, že ak jeho kamarát o teplom jazierku niečo vedel, „tak to mohlo byť od Andrášika alebo černana", pretože druhý z tejto dvojice svojho času býval v podnájme u Pavlovčíka.

Podčiarknuté a spočítané, je evidentné, že pre trojicu Brázda, Andrášik a Černan nebola termálna voda v Kráľovej pri Senci neznáma a je úplne jedno, či sa o nej dozvedel Brázda od spolupáchateľov alebo od kamaráta a spolužiaka z Fakulty akadémie múzických umení v Prahe Stacha Machatu.

Z výpovedí svedkov Tótha a Machatu však vyplynulo aj to, že ich kamaráti z Nitry chodievali na žúry k Pavlovčíkovej známej. Volala sa Marta Dujsíková a mala prenajatý dom kdesi pod Slavínom. Obaja svedkovia tvrdili, že tieto

večierky prebiehali vždy v rámci slušnosti, ale to nie je až také dôležité. Zistenie, že skupinka okolo Čermana, Andrášika a spol. sa zúčastňovála posedení v dome na Slavíne, vysvetľuje, prečo Miloš Kocúr v rámci prvých priznaní uvádzal práve túto lokalitu ako cieľ cesty posádky Brázdovho auta. V jeho nie celkom triezvej hlave pravdepodobne došlo k zámene Prievozu za Slavín a až neskôr si uvedomil, že privát, kde znásilňovali Ľudmilu Cervanovú, sa nachádzal v blízkosti výpadovky na Nitru.

Ku koncu prípravného konania bola vypočutá aj Beáta Kollárová, rodená Mlčúchová. Študovala stomatológiu spolu s Vierou Zimákovou, ktorú považovala v tom čase za najlepšiu kamarátku. Spolužiaci Mlčúchovú prezývali Biba a vedeli o nej, že tak ako jej kamoška Viera, aj ona má viac než rada pánsku spoločnosť. V protokole z výsluchu datovaného 17. novembra 1981 toho veľa nepovedala. Iba konštatovala, že prostredníctvom Zimákovej sa zoznámila s viacerými vrahmi Ľudmily Cervanovej. Išlo o pánov Čermana, Andrášika, Kocúra a Dúbravického, s ktorým udržiavala aj intímny pomer. Nechodili spolu, ale ak sa stretli, tak len za účelom sexu, konštatovala vo výpovedi Mlčúchová-Kollárová. Oveľa viac o sexuálnych partneroch svojej bývalej najlepšej kamarátky povedala pri vyťažovaní v rámci pokračujúcej operácie Kamera v roku 1982, Mlčúchová-Kollárová prezradila, že Zimáková v rokoch 1974 - 1980 spávala s rozvedeným Jifím Slávikom z Komárna, spevákom Kolomanom Zúrikom z Nitry, medikmi Romanom Hasilom, Jánom Bajcárom, Petrom Filipom a Miroslavom Kováčikom, ďalej s Emilom Tokošom, ministerským šoférom Petrom Mrázom, vysokoškolským pedagógom Richardom Vanekom, ktorý mal v tom čase už okolo 40 rokov, Ľubošom Helbichom z Nitry a lekárom Michalom Kosorínom. „Ďalej poznamenala, že to je iba časť mužov, s ktorými sa Vbzárová (Zimáková - pozn. aut.) intímne stýkala, a v prípade potreby by si spomenula aj na ďalších," hlásil o vyjadreniach Mlčúchovej-Kollárovej kapitán Herman v zázname z 8. októbra 1982.

V rámci preverovania tvrdení Viery Zimákovej, že nemohla byť svedkyňou únosu, znásilnenia a vraždy Ľudmily Cervanovej, pretože sa v danom čase zúčastňovala povinného vodáckeho sústredenia, polícia vypočula 34 svedkov, ktorí boli taktiež na splave Hrona. Nešlo o spochybnenie účasti Zimákovej na školskej akcii, ale o preverenie, -či sa podvečer 9. júla 1976 mohla vzdialiť zo stanového tábora v Revištskom podzámčí a na druhý deň skoro ráno sa vrátiť bez toho, aby niekto evidoval jej neprítomnosť. V prospech tohto vysvetlenia, ktoré po opakovanom vrátení sa k pôvodným usvedčujúcim výpovediam potvrdila aj samotná Zimáková, hovoril aj program sústredenia na 10. júla 1976. Bola sobota a vedúci splavu rozhodol, že jeho zverenci nebudú pokračovať

v plavbe po rieke, ale pôjdu na kúpalisko do Vyhní. Aj keby sa s návratom do tábora omeškala, bolo by vysoko pravdepodobné, že v priebehu voľného dňa a nepovinnej návštevy kúpaliska by nikomu nechýbala.

Výpovede účastníkov splavu sú takmer identické, líšia sa len v nepodstatných detailoch. Nikto síce priamo netvrdil, že budúca stomatologička Viera Zimáková opustila 9. júla 1976 tábor, no nikto ani nepopieral, že po skončení denného programu mohla nebadane odísť. Všetci sa totiž zhodovali, že večer a v noci bol na splave veľmi uvoľnený režim.

Svedkyňa Ivona Mlynáriková 9. novembra 1981 vypovedala, že prvé dve noci po nástupe na sústredenie spala v stane so Zimákovou. Nevedela však uviesť, s kým zdieľala stan, keď sa od nej Mlynáriková odsťahovala. Ďalej vypovedala: „Od prvého dňa som si s Vierou Zimákovou pripravovala raňajky a večere a po večeri každý mal svoj program. Či sa Viera Zimáková v priebehu výcviku vzdialila mimo tábora, ja uviesť neviem. Pokiaľ sa týka režimu na sústredení, bola možnosť po večeri, teda vo večerných a nočných hodinách odísť, kto kam chcel, akurát každý ráno musel nastúpiť na plavbu."

Vo štvrtok 5. novembra 1981 vypovedala Ľuba Ondrášiková, ktorá povedala, že zo sústredenia sa mohol na noc ktokoľvek vzdialiť, ak na druhý deň nastúpil na plavbu. Nevedela, či Zimáková opustila tábor, znova len zopakovala, že to bolo možné, pretože „účasť vo večerných hodinách a v nočnej dobe nebola kontrolovaná".

Michal Švajlen bol počas celého splavu v jednej lodi s Vierou Zimákovou a na výsluchu 6. novembra 1981 vyhlásil, že ani na jednej plavbe nechýbala. Táto poznámka však nie je relevantná, pretože 10. júla 1976 sa frekventanti sústredenia neplavili, ale kúpali vo Vyhniach. Švajlen v zhode s ostatnými svedkami konštatoval, že večer sa mohol ktokoľvek „vzdialiť, kontrola vykonávaná nebola“. „Ja neviem, či Zimáková počas sústredenia bola niekde v niektorú noc, nakoľko ja som sa po skončení plavby o ňu viac nestaral a taktiež ani ona sa mi nikdy nezverila s tým, že by niekde bola v niektorú noc," uzavrel.

Svedok Rudolf Rebry vypovedal 9. novembra 1981, že „vzďaľovať sa z jednotlivých zastávok počas plavby vo večerných a nočných hodinách (...) bolo možné, nakoľko nebola vykonávaná kontrola zo strany vedúceho Dr. Pavlíka“. Svedok uviedol, že šéf sústredenia ho dokonca dvakrát uvoľnil aj počas dňa, keď chcel navštíviť tetu v Žarnovici. „Avšak bez povolenia, ako som uviedol, mohol ktokoľvek opustiť stanovisko vo večerných a nočných hodinách," zopakoval dôrazne Rebry.

„Pamätám si, že po prvej plavbe na druhý deň, čo bola sobota, boli sme sa kúpať vo Vyhniach. Do Vyhní sme z tábora odchádzali okolo 8:00 hod. Viem

určite, že vo Vyhniach bola aj Viera Zimáková. Jej prítomnosť na kúpaní si pamätám z toho dôvodu, že na kúpalisku sme sa smiali, že sinechce pokaziť účes, pretože nosila šatku," vypovedala 10. novembra 1981 Soňa Štillová. jej svedectvo sa zhoduje aj s výpoveďou Viery Zimákovej, ktorá tiež uvádzala, že po návrate z nočného záťahu v Bratislave a Kráľovej pri Senci sa išla s ostatnými kúpať do Vyhní, a keďže bolo dosť chladno, mala na hlave šatku. Svedkyňa Štillová takisto potvrdila, že večer a v noci sa dalo voľne z tábora odísť. Nevedela však potvrdiť ani vyvrátiť, či v niektorú noc jej kolegyňa Zimáková v tábore chýbala.

Obísť nemožno ani svedectvo Kataríny Prachárovej, ktorá 12. októbra 1982 vypovedala, že na počiatku vodáckeho sústredenia spala v stane s Vierou Zimákovou a Ivonou, na priezvisko ktorej sa už nepamätá! (Išlo o už spomínanú svedkyňu Mlynárikovú.) „Ja som sa po celý čas výcviku zdržiavala, respektíve spala v našom stane, pričom moje dve spolubývajúce mali občas noci, keď v stane nespali. Kde sa počas týchto nocí zdržiavali, ja neviem. Viem isto, že v druhú noc, to bolo ešte v Hronskej Dúbrave, Ivona v stane nespala. Boli tiež noci, keď v stane nespala aj Viera Zimáková," konštatovala Prachárová. Na konci zápisnice sa vyjadrila, že Zimáková na ňu pôsobila „dojmom namysleného, rozmaznaného a vo vzťahu k mužom vyzývavého dievčaťa". Táto výpoveď už nebola súčasťou trestného konania proti Andrášikovi a spol. v kauze Cervanová, ale vo veci krivej výpovede Viery Zimákovej.

Aj svedok Peter Osuský si pamätal, že na splave po večeroch a nociach panoval uvoľnený režim. Pokiaľ išlo o vrtošivú svedkyňu, vypovedal v trestnom konaní v prípade Zimákovej krivej výpovede 26. novembra 1982 nasledovne: „Viem, že výcvikového kurzu sa zúčastnila aj moja kolegyňa Viera Zimáková. Ja som jej počas výcvikového kurzu nevenoval pozornosť, a preto neviem, ako a s kým trávila voľný čas. Nemôžem potvrdiť jej prítomnosť na žiadnom konkrétnom podujatí, viem iba toľko, že bola na výcvikovom kurze."

Prehľad účastníkov splavu uzavrieme svedkyňou Ivonou Mlynárikovou, ktorej výpoveď z novembra 1981 sme už citovali. Menovaná bola 29. októbra 1982 vypočutá aj v kauze krivej výpovede Viery Zimákovej. Z protokolu uvádzame najdôležitejšiu pasáž:

0 **letnom výcvikovom kurze sa v priebehu minulého roka informovali dvakrát príslušníci Zboru národnej bezpečnosti. Po ich druhej návšteve, na presný termín si už nepamätám, prišla vo večerných hodinách do bytu v Ružomberku Viera Zimáková, ktorú som nevidela od skončenia štúdia. Neudržiavala som s ňou ani**

písomný styk, a preto som bola prekvapená, že ma našla. Bola v spoločnosti muža, ktorý sa predstavil ako jej manžel, a odvtedy viem, že sa volá Vozárová. Počas krátkej návštevy, ktorá trvala 10 - 15 minút sa Viera Vozárová nezaujímala o to, ako pracujem, o rodinný život, ale zaujímala sa o to, či som už bola vypočúvaná príslušníkmi Zboru národnej bezpečnosti a na čo sa pýtali. Ja som jej povedala, že už ma navštívili a že som povedala iba to, že som ju videla iba pri večeri a ráno počas kurzu. Zdalo sa mi, že ona, ale predovšetkým jej manžel, sú spokojní, a jej manžel bez toho, aby konkrétne hovoril, za čo je stíhaná, zaujal taký postoj, že je nevinná a že ju niekto zbytočne otravuje. Na mňa táto návšteva zapôsobila ako účelová s cieľom ovplyvniť ma pred prípadným výsluchom. Vyplýva to aj z toho, že ma Viera požiadala, aby som o tejto návšteve nikomu nehovorila.

Keďže táto návšteva sa nedala hodnotiť inak ako pokus o ovplyvňovanie svedka, bolo evidentné, že Viera Zimáková mala veľký problém. Iba tým potvrdila, že keď odvolávala usvedčujúce výpovede s odvolaním sa na výcvikový kurz na Hrone, klamala. Potom síce vyšetrovateľom sľúbila, že už bude hovoriť iba pravdu, a odvolala to, čo odvolala, avšak v septembri 1982 na hlavnom pojednávaní so siedmimi vrahmi Ľudmily Cervanovej opäť nehovorila pravdu, a preto prišiel zaslúžený trest.

Panteón svedkov, ako každé „spoločenstvo" tohto druhu, obsahuje vskutku rôznorodú kvalitu a akcenty, meniace sa podľa zamerania jednotlivých výpovedí. Z tohto prehľadu je však nad všetky pochybnosti jasnejšie, že kriminalisti, vyšetrovatelia a prokurátori urobili v kauze Cervanová obrovský kus práce. Zhromaždili také množstvo dôkazov, že o vine vrahov bezbrannej a zneuctenej obete nemohli byť žiadne racionálne spory.

14. kapitola

ALIBI BUĎ JE, ALEBO NIE JE

Prípad Ľudmily Cervanovej má dve základné roviny. Jedna je kriminalistická a trestnoprávna, druhú tvoria obhajobné manévre páchateľov a nimi inšpirované mediálne kampane. Pre kvalitu slovenskej žurnalistiky je príznačné, že obranu usvedčených vrahov preberá väčšina médií bez kritického posúdenia. V novinách sa tak často objavovali a stále objavujú nepravdivé, vyložene lživé informácie, ktorými chceli páchatelia, ich rodiny a advokáti oklamať vyšetrovateľov. Úplne však absentujú správy o tom, ako ich spôsob obrany vyšetrovatelia vyvrátili, čo nás vedie k tomu, aby sme venovali pozornosť práve tejto rovine prípadu.

Prvý pokus spochybniť prácu vyšetrovateľov urobil advokát Miloša Kocúra už 24. júna 1981. Doktor Vojtech Kubál napísal námietku proti výsluchom svojho klienta zo 16. a 18. júna. Tvrdil, že ani o jednom z označených vyšetrovacích úkonov nebol upovedomený, preto sa ich nemohol zúčastniť, čím bolo .porušené právo obhajoby obvineného". Takto formulovaná sťažnosť znie naozaj hrozivo, ale je vyložene tendenčná. Milošovi Kocúrovi bolo na prvom z namietaných výsluchov doručené uznesenie o trestnom stíhaní za vraždu a obmedzovanie osobnej slobody. Z kapitoly Prvé priznania už vieme, že Kocúr sa vzdal práva podať si sťažnosť proti uzneseniu o obvinení a do veľkej miery ochotne vypovedal. Dňa 18. júna vypovedal dvakrát. Najprv pred vyšetrovate-

ľom a potom aj pred prokurátorom, ktorý Kocúra vzal do väzby, a ani proti tomuto rozhodnutiu si sťažnosť nepodal. Navyše súhlasil, že jeho výpoveď pred prokurátorom môže byť zaznamenaná na magnetofónovú pásku.

V oboch prípadoch bol Miloš Kocúr upozornený na to, že má právo nevypovedať, keďže jeho obhajca JÚDr. Kubál, ktorý bol o termíne výsluchu riadne upovedomený, sa na úkon nedostavil. Obvinený súhlasil, že bude vypovedať aj v neprítomnosti advokáta, čo je zápisnične podchytené a Kocúrovým podpisom riadne potvrdené. Navyše o každom upovedomení advokáta, že bude vypočúvaný jeho klient, existuje úradný záznam. Napríklad poručík Gerbel 18. júla poznačil, že o štvrť na dve popoludní telefonoval do advokátskej poradne, že výsluch Miloša Kocúra bude pokračovať o 14:00. „Oznámenie prevzal Dr. Virdzek, ktorý uviedol, že Dr. Kubál sa v budove advokátskej poradne nenachádza, ale že mu odkaz odovzdá," uvádza sa ďalej v úradnom dokumente. Naozaj nie je chybou vyšetrovateľov, že Vojtech Kubál uprednostnil pred svojím mandantom iné záujmy. Slovenských investigatívnych novinárov bude možno zaujímať, že Kocúrov obhajca bol jeden z mála advokátov odsúdených pred rokom 1989 za trestný čin korupcie.

Súčasťou obhajobnej stratégie bolo vykresľovanie páchateľov ako slušných, bezúhonných mladých ľudí. Viackrát sme sa presvedčili, že to nie je pravda, a v procese demaskovania pravej tváre vrahov musíme pokračovať aj na tomto mieste. Pán Anton Kocúr, otec obvineného Miloša, predstúpil pred vyšetrovateľa Gerbela 21. októbra 1981. Mysliac si, že tým svojmu synovi pomôže, vyrukoval s niekoľkými argumentmi, prečo nemohol byť mladý Kocúr v čase spáchania trestných činov na Ľudmile Cervanovej v Bratislave. Tvrdil, že Miloš sa oženil 5. júna 1976 a jeho mladá manželka Soňa odišla 1. júla do pionierskeho tábora, a preto synovi zakázal „bez sestry Dagmar zúčastňovať sa nejakých posedení alebo akcií. Mal som na to dôvod ten, aby v novom manželstve nenastali nejaké podozrenia." Nevedno, či si Anton Kocúr uvedomoval, že týmto výrokom z Miloša urobil nenapraviteľného záletníka, na ktorého už necelý mesiac po svadbe musí dozerať sestra, aby sa v čase neprítomnosti manželky nespustil s inou ženou. Tiež tvrdil, že v lete 1976 sa počas víkendov chodil Miloš Kocúr kúpať na štrkoviská so sestrou, jej priateľom a neskorším manželom Michalom Luprichom a ďalšími kamarátmi, čo sa čoskoro ukáže ako nie dobre premyslená lož. Nuž a tretím argumentom pána otca bolo vyhlásenie, že jeho syn nemohol byť v Bratislave už len preto, lebo si na cestu nepýtal žiadne peniaze. Naozaj veľmi svojrázna obhajoba. Miloš Kocúr mal byť na jej základe považovaný za slušného mladého muža, no v skutočnosti z nej vyplýva iba toľko, že ho musel stále niekto strážiť, aby nevyvádzal hlúposti,

a na svoje záťahy si od rodičov pýtal peniaze, avšak akurát v čase, keď malo dôjsť k vražde, si zrovna žiadne nepýtal.

To, čo prezradil o svojom synovi Anton Kocúr ako čaro nechceného, úradne potvrdilo rozhodnutie Okresného súdu v Nitre. Senát V zložení z predsedu Miroslava Muziku a prísediacich Jozefa Čaba a Jozefa Wilda 28. novembra 1979 rozhodol o rozvedení manželstva Sone Kocúrovej a Miloša Kocúra, pretože .ich manželské vzťahy sú vážne rozvrátené a niet žiadneho predpokladu, že by takéto manželstvo mohlo byť v budúcnosti dobré". Rozvodové konanie vyplavilo na povrch množstvo špiny a chúlostivých detailov z intímneho života tohto páru, ktoré nie je na mieste rozpitvávať. Pre dokreslenie povahových a osobnostných čŕt Miloša Kocúra postačí, ak spomenieme, že ako manžel a otec maloletého dieťaťa na plnej čiare zlyhal. Zo súdneho rozhodnutia vyplýva, že Kocúr sa namiesto rodiny venoval svojim priateľom a „dochádzal domov dosť často neskoro pod vplyvom alkoholu". Manželku Soňu dokonca zbil aj vtedy, keď u nich bola na návšteve jej sestra. Domáce násilie pripustil aj sám Kocúr, podľa ktorého však nezhody vznikali kvôli jeho manželke, „následkom čoho sa občas stalo, že túto aj zbil". Námietku, že neúmerne často chodieval za kamarátmi a nevenoval sa rodine, odbil tým, že je študent, a preto je takýto spôsob života „bežnou záležitosťou". Na základe týchto zistení súd konštatoval, že vo vzťahu Kocúrovcov „poruchy komunikácie a vzájomnej úcty sa prejavujú v stereotype boja". Po preštudovaní rozvodového rozsudku máme pred očami oveľa realistickejší obraz Miloša Kocúra: násilníka, opilca a flákača. A tento profil zodpovedá aj tomu, čo o obvinenom zistili vyšetrovacie orgány.

Rodinná akcia na záchranu väzobné stíhaného syna sa však ešte len rozbiehala. Miloš Kocúr zúfalo potreboval alibi na 9. júla 1976, aby dokázal, že nebol a ani nemohol byť v Bratislave. Takto sa zrodila legenda o tom, že v dopoludňajších hodinách necestoval s Romanom Brázdom do Nitry, pretože práve nastúpil ako brigádnik do Mestského stavebného podniku v Nitre. Zrazu sa objavili aj náležité dokumenty, ktoré mali tento fakt nespochybniteľné potvrdiť. Lenže veľmi skoro sa ukázalo, že až také náležité nie sú. Naopak, všetko nasvedčovalo tomu, že boli náležíte sfalšované. Kocúrovej zabezpečili, aby sa vyšetrovateľovi do spisu dostala pracovná zmluva a výkazy práce, ktoré mali potvrdzovať, že mladý pán Miloš bol od rána v práci, a nemohol preto s kamarátmi cestovať do Nitry.

Počas výsluchu 2. júla 1981 otázku brigády v mestskom stavebnom podniku otvoril Kocúrov advokát. Klient na obhajcove otázky ochotne potvrdzoval, že 9. júla 1976 bol od rána v práci, odkiaľ sa nemohol vzdialiť až do konca osem a pol hodinovej pracovnej smený. Obvinený túto kartu okrajovo vytiahol už 30. júna 1981, keď po pôvodných priznaniach začal prvý raz odvolávať pred-

chádzajúcé výpovede. Odrazu trval na tom, že až do 15:30 bol v práci, a to už mali byť Brázda a jeho posádka dávno v Bratislave.

Po detailnejšom preskúmaní predložených dokumentov vyšetrovatelia zistili, že v nich neštimuje hneď niekoľko údajov. Zmluva medzi podnikom a Milošom Kocúrom stanovovala, že ich pracovno-právny vzťah vznikol 1. júla 1976. Avšak na takzvanej smenovke (teda výkaze práce] bol uvedené, že Kocúr začal pracovať až 9. júla, teda v kritický deň. Niečo bolo zjavne v neporiadku a fakt, že na pracovnej zmluve chýbal Kocúrov podpis, bol tým najmenším problémom. Pri dôkladnejšom preskúmaní výkazu práce sa totiž ukázalo, že dátum nástupu do práce bol prepísaný z 1. na 9. júla 1976. A to bola naskutku podozrivá okolnosť.

Do rozpletania týchto záhad sa pustil sám náčelník oddelenia vyšetrovania krajskej správy v Bratislave major Jiskra. Na výsluch si predvolal osobu najpovolanejšiu. Juraja Haláchyho, vedúceho dopravy a mechanizácie Mestského stavebného podniku v.Nitre, na útvar ktorého nastúpil brigádnik Miloš Kocúr. Svedok nevedel vysvetliť, prečo bol na pracovnej zmluve nástup do zamestnania určený na 1. júla, ale ako prvý skutočne odpracovaný deň na výkaze figuroval 9. júl. Haláchyho útvar pracovné zmluvy nepripravoval a on taktiež nebol povolaný, aby rozhodol o tom, kedy má brigádnik nastúpiť do práce. Otázka, prečo bola na smenovke prepísaná číslica 1 na 9 ostala takisto nezodpovedaná. Ako vysvetlenie sa ponúkajú dve možnosti. Buď bol pracovný výkaz sfalšovaný, alebo si Kocúr mohol dovoliť ako protekčné dieťatko nastúpiť do práce o deväť dní neskôr, ako mu to stanovala zmluva.

Vedúci dopravy Juraj Haláchy pri výsluchu informoval o iných závažných skutočnostiach, osvetľujúcich pôsobenie Miloša Kocúra v mestskom stavebnom podniku. Ukázalo sa totiž, že brigádnik zrejme naozaj nastúpil do práce 9. júla. Majora Jiskru preto zaujímalo, ako je to možné, keď viacerými výpoveďami bolo potvrdené, že Kocúr sa v predpoludňajších hodinách i celé popoludnie nachádzal v Bratislave. „Keďže ide o piatok, a bol to vlastne celkom prvý deň odkedy Kocúr mal byť na našom stredisku dopravy zamestnaný, môžem vysloviť domnienku, že pravdepodobne sa bol Kocúr u nás v robote len ukázať a je možné, že som mu povedal, aby došiel až v pondelok ráno s tým, že ten piatok si postupne nadrobí. Je pravdou, že takto sa to občas u zamestnancov robilo, teda napísala sa celá smená, ktorú toho dňa neodrobili, a v nasledujúcich dňoch si ju odpracovali nad pracovný čas," vypovedal Haláchy. Keby Miloš Kocúr nastúpil do práce vo štvrtok 1. júla, ako mu to ukladala pracovná zmluva, zrejme by musel ostať v práci celých osem a pol hodiny, avšak kto by sa so zaúčaním nového brigádnika otravoval deň pred víkendom...

Miloš Kocúr bol brigádnik, na akých sa nezabúda. A preto, keď Haláchy vyslovil domnienku, že 9. júla sa prišiel na pracovisko iba ukázať, môžeme si byť istí, že to hovoril s absolútnou istotou, len pred orgánmi štátnej moci sa takéto čarovanie s výkazmi ťažko priznávalo. Vedúci strediská dopravy si totiž musel na rozmaznaného chlapca z dobre situovanej rodiny pamätať veľmi presne. Potvrdzujú to aj jeho ďalšie vyjadrenia z citovaného výsluchu. O Kocúrovi, ktorý uňho vypisoval rôzne doklady povedal:

Pamätám si ho dobre pomerne preto, že som sa s ním rozišiel nie v dobrom, lebo chodil do práce v podnapitom stave. Keď som mu to raz ostro vytkol, Kocúr vyhlásil, že mi podkúri, a chytil telefón a niekde volal. Slúchadlo mi potom dal do ruky a ja som zistil, že Kocúr si vytočil číslo ekonomického námestníka Jána Janikoviča, ktorý bol na linke. Ja som námestníkovi vtedy povedal, že Kocúr u mňa končí, že ho viac nechcem, keďže došiel do zamestnania podnapitý a správal sa hrubo.

Miloš Kocúr síce skončil u Haláchyho, ale nie na Mestskom stavebnom podniku v Nitre. Pod ochranu si ho zobral práve ekonomický námestník Janikovič, ktorý mu zabezpečil brigádu aj na august. Nevedno síce, na akom úseku a akú prácu vykonával, formálne však bol aj naďalej evidovaný na doprave a pán námestník osobne študentovi Kocúrovi podpisoval výkonnostné odmeny vo výške 60 percent základného platu. Niečo také bolo u brigádnikov nevídané, obzvlášť ak chodili do práce spoločensky unavení. Nekritický prístup k jeho osobe nepochybne nevyplýval z Kocúrovho osobného čara, ale z faktu, že jeho otec bol v dobrom pomere s jánom Janikovičom.

Major Jiskra chcel vedieť, či od Juraja Haláchyho niekto pred alebo po zadržaní Miloša Kocúra žiadal, aby mu vydal potvrdenie, že si 9. júla 1976 poctivo odpracoval celú smenú. Kocúr bol zadržaný 15. júna 1981. Vedúci dopravy odpovedal síce záporne, ale naznačil, odkiaľ vietor fúka:

Je však pravda, že niekedy v čase od 7. 6.1981 do 28. 6.1981 som v podniku videl otca brigádnika Miloša Kocúra. Je mi známe, že Kocúr starší, čiže otec Miloša Kocúra, je v priateľskom vzťahu s ekonomickým námestníkom riaditeľa Janikovičom, pozná sa zrejme pomerne dobre i s vedúcim kádrovo-personálneho oddelenia mestského stavebného podniku súdruhom Malíkom, keďže Kocúr starší pracoval na Okresnom národnom výbore v Nitre a súdruh Malík pracoval na Mestskom národnom výbore v Nitre.

Z imidžu pracovitého brigádnika neostal kameň na kameni, avšak ani to jeho rodinu neodradilo od vymýšľania ďalších kombinácií, zameraných na konštrukciu falošného alibi. Informácie získané v rámci operácie Kamera naznačujú, že sa činila aj pani Helena Kocúrová, matka obvineného. V iných súvislostiach sme už citovali záznam kapitána Hermana, ktorý zistil, že pani matka telefonovala do nitrianskej autoškoly, aby jej synátorovi vystavili potvrdenie, že v deň konania diskotéky v Mlynskej doline bol na prednáške a cvičnej jazde. Nepochodila. „Podľa vyjadrenia zástupcu riaditeľa súdruha Pavla Slováka v žiadnom prípade nemohol byť dňa 9. 7.1976 Miloš Kocúr na prednáške, respektíve na cvičnej jazde," zaznamenal Herman.

Helena Kocúrová sa blysla nápadom, povaha ktorého poodhaľuje absolútne zlyhanie zdravého úsudku. Agentúrny záznam z 24. marca 1982 dokumentuje, že matka obvineného Miloša Kocúra chcela zabezpečiť synovi alibi potvrdením, že v kritický deň pracoval ako kurič v Mestskom bytovom podniku Nitra, kde bola zamestnaná ako mzdová účtovníčka. „Uvedené opatrenie jej mal poradiť obhajca Beresecký," píše sa v hlásení. Každému kriticky uvažujúcemu novinárovi a publicistovi musí byť jasné, že ak Miloš Kocúr odpracoval celú smenú v stavebnom podniku, nemohol robiť kuriča v podniku bytovom. A ak by sa aj počas dňa v jednom či druhom naozaj zdržiaval, nepotreboval by potvrdenie ešte aj z autoškoly. Nehovoriac o tom, že 9. júla 1976 bolo síce daždivo, ale predsa len nebola taká zima, aby museli v objektoch bytového podniku uprostred leta kúriť.

V zhánke za vyrábaním alibi nezaháľala ani sestra obvineného Miloša Kocúra. Išlo o veľmi jednoduchú a nezrelú myšlienku, založenú na vymyslenom príbehu o tom, že Dagmar Kocúrová a jej priateľ Michal Luprich, za ktorého sa neskôr vydala, sa boli s Milošom kúpať na štrkoviskách v Ivanke pri Nitre. Okrem nich patrili do tejto víkendovému kúpaniu holdujúcej partie František Daňo, Jozef Daňo, Dagmar Daňová a ďalší. Keď sa pani sestra pustila do vytvárania opisovanej konšpirácie, nebola už Kocúrová, ale Luprichová, a pod týmto menom aj vystupuje vo vyšetrovacích a kriminalistických análoch. Vyšetrovateľ Gerbel si prvý raz vypočul svedectvo Dagmar Luprichovej 20. októbra 1981. Povedala mu, že podľa jej názoru je vylúčené, aby bol Miloš Kocúr 9. júla večer v Bratislave, pretože v ten piatok sa išli celá partia kúpať na štrkoviská do Ivanky pri Nitre. Ostali tam do soboty a nie je vylúčené, že dokonca až do nedele. Bolo nemožné, aby sa akcie nezúčastnil jej brat, tvrdila Luprichová, pretože „bol organizátorom týchto víkendov a ja by som bez neho nemohla ísť". Presne o mesiac 20. novembra 1981 vypočúval Luprichovú poručík Lamačka. Povedala mu, že kúpať sa chodievali vždy piatok po práci

medzi 17:00 - 18:00. „Nešli by sme tam len v tom prípade, keby bolo v Nitre zlé počasie, hlavne keby bolo pršalo dlhší čas," zdôraznila sestra Dagmar, čo zaujalo vyšetrovateľa Lamačku natoľko, že si s pani Luprichovou v duchu anglického bontónu pohovoril o počasí:

Otázka pre svedkyňu; Podľa meteorologickej správy dňa 9. 7.1976 v okolí Nitry boli tri búrky, priemerná oblačnosť bola 7,7, spadlo 14 milimetrov zrážok a priemerná teplota vzduchu bola 18 'C. Vzhľadom na to, že sa jedná o piatok a podľa vás ste chodili pravidelne v mesiaci júl 1976 na víkendy na štrkoviská v Ivanke pri Nitre, vyjadrite sa, či by ste išli aj v prípade takéhoto počasia.

Odpoveď; Podľa mňa sme chodili pravidelne, často. K **tomu sa neviem vyjadriť, ťažko je mi tvrdiť, že sme tam boli, takisto mi je ťažko tvrdiť, že sme tam neboli, môžem povedať len to, čo si pamätám. Pamätám si však na jednu okolnosť, že keď sme tam prišli do Ivanky pri Nitre na štrkoviská, tak nás tam chytila búrka. Aké však bolo počasie, keď sme tam išli, si nepamätám. Ako vodička môžem povedať, že v prípade silného dažďa by sa nedalo celkom k jazeru autom dostať, nakoľko asi 500 metrov od štrkoviska je len oráčina a v prípade dažďa by bola cesta rozmoknutá.**

A vzhľadom na to, že 9. júla v okolí Nitry pršalo naozaj výdatne, je vysoko pravdepodobné, žé cesta k jazeru bola neprejazdná. Rovnako je na zváženie, či by sa partia vôbec odhodlala vycestovať za letným kúpaním pri priemernej teplote 18 °C, takže konštrukcia Dagmar Luprichovej mala odrazu vážne trhliny a začala erodovať.

20. októbra 1981 vypovedal k veci aj Michal Luprich, manžel Kocúrovej sestry. Spočiatku sa držal línie, ktorú určila jeho manželka. Nebol však dôsledný. „...nemôžem s istotou tvrdiť, že zakaždým s nami v piatok odchádzal Miloš Kocúr," vyjadril sa pán Luprich, podľa ktorého jeho švagor za nimi mohol niekedy prísť v sobotu alebo dokonca nemusel doraziť vôbec. Bol to závažný rozpor v postoji manželov, pretože Dagmar sa vyjadrila, že ju by rodičia bez brata na podujatie tohto typu samu nepustili. Michal Luprich to zaklincoval ešte tým, že keď o tom všetkom premýšľal, „nenadobudol presvedčenie, že v kritický deň, t. j. 9. 7.1976, s nami do Ivanky odišiel a že tam s nami bol". Protikladné vyjadrenia manželov zavŕšil perličkou na záver, že ak už pršalo v piatok, tak na štrkoviská nešli celý víkend. Luprich vypovedal na túto tému ešte raz 6. novembra 1981. Zopakoval, že si nepamätá, že by sa víkendového

kúpania zakaždým zúčastnil jeho budúci švagor Miloš Kocúr. Keď ho vyšetrovateľ upozornil na nepriaznivé počasie, ktoré 9. júla 1976 panovalo v okolí Nitry, svedok vyhlásil: „Podľa mňa je vylúčené, že v prípade, že by pršalo, aby sme sa išli kúpať." Luprich potvrdil, že počas zrážok bola prístupová cesta k štrkoviskám neprejazdná.

Agentúrnou činnosťou v rámci akcie Kamera kapitán Herman zistil, že Michal Luprich „nechce nič riskovať pre Miloša Kocúra a je veľmi zo všetkého vystrašený". V zázname z 18. októbra 1982 sa ďalej uvádza, že vedel o tom, že manželka mala dohodu s manželmi Jozefom a Dagmar Daňovcami, aby robili jej bratovi falošné alibi. „Stále má obavy, že bude proti nemu a Dáši zavedené trestné stíhanie," konštatoval Herman. To isté agentúrne hlásenie poskytuje aj vysvetlenie, prečo bol Michal Luprich taký neochotný riskovať kvôli nepodarenému švagrovi. Sám mal totiž maslo na hlave a nechcel, aby si ho príslušné orgány všimli: ▮

Ďalej bolo zistené, že Mišo Luprich z Mlyna z Nitry odcudzuje žítky z vajec, ktoré sa používajú pri výrobe slížov. Podlá vyjadrenia dôverníka videl ho dvakrát, že je spojený s pracovníkmi z Mlyna, ktorí mu dali asi 10 kilogramov žítkov.

Ďalším svedkom, ktorý mal podľa pôvodného plánu potvrdiť Kocúrovi kúpacie alibi, bol František Daňo. Z jeho výpovede z 5. novembra 1981 vyplynulo, že do partie spojenej so štrkoviskami v Ivanke pri Nitre chodil chlapík s prezývkou Mléko a bol zamestnaný v Mlyne Nitra. Pravdepodobne to bol Luprichov sprostredkovateľ kradnutých žĺtkov.

František Daňo ďalej potvrdil, že medzi víkendovými plavcami bol jeho brat Jozef s manželkou Dagmar Daňovou, Miloš Kocúr, jeho sestra, Michal Luprich a ďalší. Podľa Františka Daňa sa nikdy nešli kúpať, ak v piatok pršalo alebo boli búrky. Stalo sa, že ich raz zastihla nepriazeň počasia, ale až na štrkoviskách. Pri odchode z Nitry bolo ešte pekne. A to 9. júla 1976 nebolo. Keďže vyšetrovateľ major Hanko si chcel byť istý, či si dobre rozumejú, oboznámil svedka so správou o hydrometeorologickej situácii v uvedený deň. „...je logicky vysvetliteľné, že za danej situácie by sme tam nešli. Jednak by sme sa tam autami nedostali a nespĺňalo by to svoj účel, aby sme tam išli len preto, aby sme tam boli," uzavrel František Daňo.

Jeho brat Jozef vypovedal 20. októbra a 6. novembra 1981. Pri prvom výsluchu tvrdil, že si nepamätá na také počasie, aby im v júli 1976 bránilo ísť kúpať sa. „Mám istotu, že keď sme išli, tak bezpečne išiel s nami aj Miloš Kocúr. Až

by sa mal niečoho zúčastniť niektorý piatok v mesiaci júli 1976 mimo kúpania, tak určite muselo byť zlé počasie, pre ktoré sme sa rozhodli do Ivanky nejsť, a vtedy Miloš Kocúr mohol byť niekde inde," vypovedal, čím do veľkej miery poprel predchádzajúce vyhlásenie, že si nepamätá na počasie, ktoré by im bránilo v kúpaní. Aj Jozef Daňo bol počas druhého výsluchu oboznámený so správou o poveternostných podmienkach 9. júla 1976, na čo reagoval slovami: „Je veľmi malá pravdepodobnosť, že by sme pri takom počasí išli sa kúpať do Ivanky pri Nitre."

Vyšetrovateľa zaujímalo, či Jozefa Daňa a jeho manželku Kocúrova sestra Dagmar Luprichová nahovárala, ako majú vypovedať o víkendovom kúpaní. Svedok zoširoka vysvetľoval, že vždy išlo iba o rozhovory rodín Daňovcov a Luprichovcov o tom, či mohol Miloš Kocúr spáchať vraždu, respektíve si vymieňali názory na to, čo sa ich asi budú na výsluchoch pýtať. Keď sa mal vyjadriť jasne, či ho Luprichová ovplyvňovala, alebo nie, Jozef Daňo reagoval veľmi nepresvedčivo: „Necítim, že by nás Dáša nejako otvorene nahovárala, čo máme vypovedať."

V rovnakých termínoch vypovedala aj svedkova manželka Dagmar Daňová. Potvrdila, že k jazerám sa chodilo výlučne za pekného počasia, a na druhej strane nepotvrdila, že by sa víkendových výjazdov zakaždým zúčastnil Miloš Kocúr. Aj pani Daňová po oboznámení sa s meteorologickými podmienkami, ktoré panovali 9. júla 1976, vyhlásila, že „úplne vylučujem, že by sme sa išli v ten deň kúpať do Ivanky pri Nitre." Na druhej strane oveľa ráznejšie ako jej manžel odmietla, že ju Dagmar Luprichová a jej manžel ovplyvňovali, ako má vypovedať: „Môžem povedať, že toto bol len rozhovor a zo strany Dáše Luprichovej nedošlo k nejakému nahováraniu, aby sme vypovedali ovplyvnene."

Manželia Daňovci boli podľa všetkého lojálni priatelia manželov Luprichovcov. Keď Kocúrova rodina vymyslela verziu o kúpaní sa v Ivanke pri Nitre a jeho sestra požiadala priateľov, aby vypovedali, že takéto podujatia sa konali pravidelne za účasti jej brata, nedokázali to odmietnuť. Mali však dostatok rozumu na to, aby nezašli až tak ďaleko, ako dúfala, pretože meteorologické fakty hovorili jasnou rečou. V Ivanke pri Nitre sa 9. júla 1976 nedalo za daných okolností kúpať. Na základe dožiadania polície vypracoval vedúci katedry poľnohospodárskych meliorácií Doc. Ing. Jaroslav Antal, CSc. prehľad vývoja počasia v období od 18. júna do 31. júla 1976. Deviateho júla to vyzeralo naozaj beznádejne. Hrmelo a blýskalo sa trikrát medzi 5.15 1 5.48 hod; 14.40 - 15.10 hod; 18.42 1 19.15 hod. Pršalo trikrát medzi: 5.35 i 5.45 hod; 14.30 - 15.05 hod; 18.50119.15 hod., pričom medzi 14.45 - 14.47 hod. navyše padali ľadové krúpy!

Agentúrny záznam z 28. januára 1982 dokladuje, že Miloš Kocúr sa v čase íakania na súdny proces tešil, že „má údajne svedkov na to, že v čase vraždy sa boli kúpať na nejakom jazere". Zrejme si neuvedomoval, že žiadnych svedkov nemá, pretože celá konštrukcia sa rozsypala na márne kúsky. Hlásenie z 24. augusta 1982 zaznamenáva výroky juraja Lachmana, podľa ktorého režisérkou lživej inscenácie o letnom kúpanĽ bola Dagmar Luprichová. Na jej produkciu sa pripravovala nielen v spoločnosti Lachmana, ale aj MUDr. Štefana Hajdua, ktorý poskytol Stanislavovi Dúbravickému podvodné potvrdenie o práceneschopnosti, za čo bol hypochonder súdne trestaný. Sám Hajdu bol taktiež pekný kvietok. Vyšetrovacie orgány ho väzobné stíhali pre majetkovú trestnú činnosť. Kapitán Herman o ňom získal poznatok, že pán doktor rozširuje po Nitre lži o násilnom správaní sa vyšetrovateľa Lamačku, čo kriminalista zapísal do .agentúrnej správy z 8. októbra 1982. 0 stíhaní Štefana Hajdua sa vo väzbe zmieňoval aj František Čerman. Spoluväzňovi prezradil, že väzobné zaistený je istý ortopéd z Nitry menom Hajdin. „Vo väzbe je v súvislosti s Dúbravickým. V akej veci to má byť, to nespomenul," napísal do hlásenia z 15. októbra 1981 kapitán Čapkovič. Kriminalisti ustálili, že nešlo o Hajdina, ale Hajdua, a rozbehli pátranie, aby zistili, akým spôsobom sa Čerman dozvedel, že v lochu je aj doktor. Väzenský agent zase dostal úlohu, aby zistil, „prečo je Čerman v tom, že Hajdu je vo väznici v súvislosti s Dúbravickým".

Prehľad horúčkovitej, ale neefektívnej a často až primitívnej obhajoby Miloša Kocúra je potvrdením starej pravdy, že alibi sa hľadať nedá a vyrábať už vôbec nie. Buď existuje, alebo neexistuje. Nič iné medzi týmito dvoma možnosťami nie je. Stáva sa, ako napríklad v prípade neboráka Jána Hrma, že podozrivý si nevie, hoc aj dlhodobo, spomenúť, čo robil v kritický deň. Vtedy existuje alibi takrečeno latentné. Vykonštruovať sa dá len klamstvo vydávané za alibi, a v tom bola fajta Kocúrovcov mimoriadne produktívna.

Michal a jolana Andrášikovci, rodičia obvineného syna Milana Andrášika, sa angažovali v obhajobe svojho syna väčšinou na ideologicko-politickom fronte. Pochopiteľne, aj oni boli vo veci svojho syna vypočutí ako svedkovia, avšak o niečo aktívnejší v priamom či nepriamom ovplyvňovaní trestného konania boli ich ďalší dvaja potomkovia Ľubor a Eva. Skrátka, tak si rodina podelila úlohy.

Kriminalisti získali v akcii Kamera operatívne poznatky o nemiestnych aktivitách Ľubora Andrášika. Podozrievali ho, že zastrašuje a ovplyvňuje svedkov. Keď ho 2. decembra 1981 vypočúval major Hubcej, zaujímal sa okrem iného aj o to, či svedkov Igora Urbánka a Jozefa Škrobánka nenahováral, aby mlčali o preverovanej diskotéke v UNIC klube, „...nič také som nehovoril

a ani som ich nenahováral, aby zamlčali účasť na diskotéke jednak svoju, a tiež môjho brata Milana," zapieral. Sám od seba nadhodil, že tesne pred odchodoin na základnú vojenskú službu stretol Škrobánka, ktorý vynášal smeti. Pri tejto príležitosti sa ho opýtal, či bol 9. júla 1976 na diskotéke. Ľubor Andrášik uviedol, že svedok sa s ním o tom odmietol rozprávať. Iniciatívna zmienka o stretnutí so Škrobánkom pri kontajneroch bola podozrivá a nebudeme ďaleko od pravdy, ak predpokladáme, že mala profylaktický charakter. Vypovedajúci chcel navodiť dojem, že nemá čo skrývať a že naozaj nikoho neovplyvňoval, avšak keď mal vysvetliť, prečo sa vôbec o niečo také zaujímal, odpovedal veľmi nejasne a nepresvedčivo: „Škrobánka som sa pýtal len tak, lebo môj brat v tom čase bol zaistený a je zaistený aj teraz, respektíve chcel som si overiť, či tam Škrobánek bol, alebo nie." Rovnako nedôveryhodné vyznelo vyjadrenie Ľubora Andrášika, že v roku 1981 navštívil svedka Okenku a informoval ho, že mu zaistili brata. Nevysvetlil a ani vysvetliť nemohol, aké mal na takúto informatívnu návštevu dôvody.

Druhý súrodenec obvineného Milana Andrášika vypovedal 20. novembra 1981. Tridsaťjedenročná sestra Eva bola učiteľkou na základnej škole a zrejme bola svojmu bratovi veľmi oddaná, pretože to, čo sa pokúsila zahrať na vyšetrovateľa Vladimíra Lamačku, bolo pod jej ľudskú, ale aj pedagogickú úroveň. Výsluch prebiehal v období, keď už bolo zrejmé, že z pohľadu obvinených je najmenej spoľahlivý spolupáchateľ Roman Brázda, ktorý niekedy viac, inokedy menej konzistentne, ale vytrvalo spolupracoval s vyšetrovacími orgánmi. Eve Andrášikovej sa zrejme javil ako geniálny nápad pokúsiť sa urobiť Brázdoví na „jeden piatok začiatkom prázdnin roku 1976 alibi". Do protokolu nadiktovala naozaj neuveriteľnú historku. Kritický pozorovateľ sa pri jej čítaní nemôže ubrániť dojmu, že si tieto formulácie osvojila od detičiek, ktorým bola bez pochýb dobrou pani učiteľkou:

Domnievam sa, že jeden piatok začiatkom prázdnin roku 1976 **som bola spoločne s Brázdom a s priateľkou Alenou Mikovou v reštaurácii Jednota v Nitre vo večerných hodinách. Boli sme tam spolu asi jednu až jeden a pol hodiny. Toto si pamätám podľa toho, že Brázda mal vtedy len** 1 **Kčs a kúpili sme si sódu. Viem, že potom hovoril,** že **ide do mesta.**

Začnime tou menej trápnou časťou citovaného odseku. Začiatkom prázdnin roku 1976 boli dva piatky. Jeden 2. a druhý 9. júla. Niet pochýb, ktorý deň mala sestra Eva na myslí, a bolo od nej vcelku prezieravé, že to explicitne

neuviedla, lebo po piatich rokoch vysypať z rukáva presný dátum by bolo naozaj okaté. Príhoda so sódou za korunu je však nestráviteľná. Keď idú ľudia do krčmy, obvykle majú v peňaženke aspoň na malé pivo, a pokiaľ ide o Brázdu, ten núdzou naozaj nikdy netrpel. A ak naozaj hovoril, „že ide do mesta", tak môžeme s úspechom predpokladať, že nie za duchovnými zážitkami, ale pokračovať v zavlažovaní hrdla. V piatok to totiž robili, robia a budú robiť zástupy oveľa menej zdatných bonvivánov, akým bol v polovici 70. rokov Roman Brázda. Otázku, či si takéto detaily mohla pamätať aj po piatich rokoch, ani nerozoberajme. Pre podporu svojich tvrdení Eva Andrášiková predložila potvrdenie i hotela Modrá hviezda v Prahe, že v tomto zariadení sa zdržiavala od 14. do 16. júla 1976, teda údajne týždeň po tom, ako si s Brázdom a Mikovou vyhodili z kopýtka pri sóde.

Ibaže tým sa estráda hlúpostí v podaní Evy Andrášikovej nekončila. Mala akýsi zvláštny vnútorný pretlak, ktorý ju nútil poručíkovi Lamačkovi ešte povedať, ako 10. júla 1976 dve Francúzky navštívili ich rodinný príbytok:

Môžem tiež povedať, že si pamätám tie dve Francúzky, dievčatá, ktoré u nás obedovali. Tieto ho (Milana Andrášika - pozn. aut.) veľmi zaujímali. Keďže mal ťažkosti s francúzštinou, nemal čas si niečo iné všímať. Francúzky došli do Nitry autom mojich rodičov spolu s bratom. Bolo to v sobotu, presnú hodinu si nepamätám. Pamätám si, že boli všetci veselí.

Otázka: Popíšte, ako vyzerali Francúzky a ako sa volali.

Odpoveď: Toto nemienim vypovedať, obávam sa to vypovedať, aby to nebolo zneužité. Nepamätám si to natoľko presne, aby som to mohla vypovedať.

Eva Andrášiková robila naozaj, čo mohla. Ale viac nedokázala, pretože aj ona sa dopustila tej istej chyby, ako to pred ňou celé veky robilo nespočetné množstvo iných ľudí, ktorí si mysleli, že alibi sa dá vyrobiť, a nechápali, že to buď je, alebo nie je. Odmietnutím popísať Francúzky s odôvodnením, že si ich nepamätá presne, a to len chvíľu po výrokoch o popíjaní sódy za jednu korunu československú, sestra Eva bratovi Milanovi nielen nepomohla, ale mu aj uškodila. Lamačkovi a jeho kolegom bolo totiž absolútne jasné, že pani učiteľka sa ich usiluje obalamutiť, ale podcenila domáce úlohy: precíznu prípravu.

0 otcovi Milana Andrášika sme sa už zmienili, že bol pomerne vysokopostavený okresný komunistický funkcionár. Sám sa označoval za starého člena strany a z jeho vystupovania bolo jednoznačne cítiť, že si na tomto statu-

se zakladá. Zodpovedala tomu aj dikcia zápisnice z jeho výsluchu, datovaná 21. novembra 1981. Päťdesiatdeväťročný Michal Andrášik bol vtom čase riaditeľom závodu Cestné stavby Nitra. Na výsluch si priniesol písomné poznámky, z ktorých do protokolu diktoval, čo mal na srdci. Prvá, husto písaná strana bola ódou otca na úspešného syna, skvelého žiaka, študenta a zodpovedného pracovníka, ktorého na pracovisku zvolili za predsedu závodnej organizácie Socialistického zväzu mládeže a po kandidátskom období bol prijatý aj za člena štátostrany. Milanovu uvedomelosť dokumentoval aj tým, že po vražde Ľudmily Cervanovej bol jeho syn vyslaný na desaťdňovú stáž do Švajčiarska, kde o jeho odborné kvality prejavila záujem firma Cerbelus, ale on na túto ponuku z kapitalistickej cudziny nereflektoval.

V celej výpovedi, ktorá bola vlastne politickým prejavom, rozvíjal Michal Andrášik variácie na motívy politických procesov z 50. rokov 20. storočia. Usiloval sa navodiť dojem, že jeho synátor je obeťou politickej svojvôle, a preto si vychutnal najmä bývalého šéfa zvláštnej operatívnej skupiny Eduarda Pálku. Dlhší citát je nevyhnutný nielen z vecných, ale aj formálnych dôvodov. Rétorika a štylistika pána riaditeľa Cestných stavieb Nitra boli naozaj unikátne:

Ak toto všetko dávam dohromady, zvlášť ako som dobre poznal charakterové vlastnosti (syna Milana 1 pozn. aut.}, nevedel som pochopiť obsah jednania, ktorý mi predniesol ha návšteve u mňa vtedajší podplukovník Pálka, kde uvádzal snáď skoro hodinu, aká vznikla v Nitre teroristická skupina, čo všetko už urobila na strednej škole a že medzi nimi je aj Milan. Po zamyslení sa nad jeho oboznámením nad týmto prípadom a s jeho požiadavkou, kde chcel odo mňa, aby som osobne presvedčil Milana, aby vypovedal mená tých, ktorí sa tejto diskotéky zúčastnili. Týkalo sa to menovite Romana Brázdu.
Ja osobne som sa ho počas nášho rozhovoru trikrát opýtal, či je do tejto vraždy zapletený aj Milan, trikrát mi odpovedal, že nie. Potom mi rozprával, ako dlho on bol príslušníkom, čo všetko sa robilo v 50. rokoch a že on v týchto rokoch bol veľmi aktívny. Na to som mu povedal a požiadal som ho, aby tak, ako sa stalo v 50. rokoch, že niektorí príslušníci Verejnej bezpečnosti si vynútili nesprávne výpovede a tým dostali ľudí do väzby a spomenul som mu, že Husáka, Clementisa odsúdili na smrť a že im to aj podpísali. Pretože som už v týchto rokoch veľmi aktívne politicky pracoval, bol som už v 50. rokoch, prakticky až do terajšej konferencie okresnej strany vždy volený na okresnú konferenciu. Osobne som ho vtedy požiadal,

aby sa podobný justičný omyl neopakoval aj dnes ako v 50. rokoch, keď som aj ja osobne hlasoval za ich odsúdenie, pretože tieto konferencie boli informované o týchto prečinoch z úst vtedajšieho predsedu strany súdruha Širokého.

Keďže súdruh Michal Andrášik chodieval na stranícke konferencie, nepochybne postrehol, že časy sa od 50. rokov zmenili. V roku 1981 sa už niekoľko dekád nehlasovalo na straníckej pôde o vine a treste. Strana, s výnimkou otvorených odporcov režimu, a tým Milan Andrášik rozhodne nebol, už dávno trestné konanie neovplyvňovala, ako keď sa „očisťovala" od takzvaného sprisahaneckého centra a takzvaných buržoáznych nacionalistov. Mimochodom, Vlado Clementis síce dostal trest smrti, ale Gustáv Husák doživotie a na rozdiel od ostatných sa nikdy k ničomu nepriznal. V roku 1963 bol v plnom rozsahu rehabilitovaný a v čase, keď súdruh Andrášik prednášal pred vyšetrovateľom citovanú politickú tirádu, súdruh Husák bol prvým občanom komunistického Československa a sedel na Pražskom hrade.

Niežeby bola Husákova normalizácia ktovieako príjemná, ale excesy 50. rokov sa neopakovali. Dokonca ani v rámci drsných čistiek po auguste 1968. Vykonštruované politické procesy z 50. rokov, končiace neraz justičnými vraždami, stavali na brutálnych metódach prípravného konania. Vynucovanie priznaní či udaní bitkou patrilo k vtedajšej rutine, ale tým sa to nekončilo. Vypočúvaný musel často počas dvanásťhodinového výsluchu stáť, v noci mu bol odopieraný spánok, a keď ho práve nevypočúvali, nesmel na cele ani ležať, ani sedieť. Znova musel stáť. Nič také sa Milanovi Andrášikovi a jeho partičke nedialo. V 50. rokoch dozerali na politické procesy poradcovia zo Sovietskeho zväzu. Každý vyšetrovateľ ministerstva národnej bezpečnosti (neskôr ŠtB) bol povinný riadiť sa ich inštrukciami a nimi stanovenou stratégiou vyšetrovania. Keď už priamym alebo nepriamym násilím od obvineného získali priznanie, zápisnica bola preložená do ruštiny a išla na posúdenie súdruhovi sovietskemu poradcovi, a ak bolo z jeho pohľadu všetko v poriadku, mohol ju obvinený podpísať. V prípade, že si súdruh zo Sovietskeho zväzu želal zmeniť akúkoľvek formuláciu, výsluch sa začal odznova. Takže ak Michal Andrášik v 50. rokoch hlasoval za trest smrti pre Clementisa a doživotie pre Husáka, bol to jeho osobný problém, ktorý nemal nič spoločné s prípadom jeho syna Milana, ktorý bol vyšetrovaný a neskôr súdený v neporovnateľnej atmosfére ale najmä neporovnateľnými a predovšetkým zákonnými prostriedkami.

Doplňme ešte, že podľa súdruha riaditeľa Andrášika nebolo možné „uzavrieť tento prípad" bez sestier Cohenových z Francúzska a Marcely Čermanovej,

rodenej Bónovej, ktoré označil za „korunných svedkov" Samozrejme, bola to súčasť rodinnej stratégie vyrábania alibi pre syna a brata Milana, ktorého usvedčovali iní svedkovia a tí boli, na rozdiel od zmanipulovanej, zaujatej a ovplyvnenej trojice dám, naozaj korunní.

Podobne, aj keď menej rozvláčne vypovedala aj obvineného matka Jolana Andrášiková. Účtovníčka spotrebného družstva Jednota v Nitre považovala za prvoradú povinnosť ozrejmiť vyšetrovateľovi, že v sobotu 10. júla 1976 naozaj odcestovala spolu s manželom skoro ráno z Nitry do Brna, kde navštívila svojho lekára, a odtiaľ sa vybrali pozrieť Milana do Lamača, kde ho našli v dobrej nálade konverzovať s dvoma Francúzkami. Syn jej údajnej objasnil, že dievčatá sú na návšteve u Františka Čermana, ktorý však medzičasom odišiel so snúbenicou Marcelou Bónovou do Nitry. „Syn aj s dvoma francúzskymi dievčatami sa bavil francúzsky, boli veselí a pokojní," oznamovala pani Andrášiková, čím chcela navodiť dojem, že ak by sa počas uplynulej noci Milan priplietol k násilneniu a vražde, určite by mal pochmúrnu náladu. Neskôr, keď opisovala, ako Francúzky so synom viezli z Bratislavy do Nitry, znova opakovala, že jej ratolesť konverzovala po francúzsky a rodičom robila prekladateľa. A tak sa vyšetrovateľ dozvedel, že Milan Andrášik bol nielen skvelý v angličtine a nemčine, ale dokonca ovládal aj jazyk francúzsky. Jeho vedomosti v tomto ohľade nikto nepreveroval, ale nikto so svedkov diskotéky nepotvrdzoval, že by Čermanov kamarát so sestrami Cohenovými konverzoval v ich rodnom jazyku.

Na rozdiel od dcéry Evy, pani Jolana Andrášiková bola schopná podať aký-taký popis Francúzok. Už menej konzistentná bola pri dokazovaní tvrdenia, že v roku 1978 bol jej syn v súvislosti s prípadom Ľudmily Cervanovej nešetrne zaistený príslušníkmi Verejnej bezpečnosti pred zrakmi zástupcov švajčiarskej firmy Cerbelus, vystavujúcimi v Bratislave svoje produkty. Vyšetrovateľ sa jej preto opýtal, odkiaľ má také informácie, na čo dostal neuveriteľnú odpoveď: „Toto mi povedali neznámi ľudia." Tiež tvrdila, že Milan Andrášik bol v roku 1977 vo Švajčiarsku a ako dôkaz jeho neviny uvádzala, že sa z kapitalistickej cudziny vrátil do socialistickej domoviny.

Jolana Andrášiková dbala na to, aby vyšetrovateľa upovedomila o politickej bezúhonnosti svojho syna. Okrem dôrazného pripomenutia príslušnosti k strane a jej mládežníckej organizácii trvala na tom, aby poručík Lamačka zaprotokoloval: „Po ukončení školy odišiel na jednoročnú vojenskú základnú službu, ktorú absolvoval s hodnosťou podporučíka. A toto moje tvrdenie, že všetky tieto svoje občianske povinnosti si plnil dobre, potvrdzuje i to, že teraz, počas tejto nespravodlivej zaisťovacej väzby, to chcem, aby ste tam dali, dostal oznámenie o povýšení na poručíka." Lamačka mal zrejme uveriť, že člen

strany, funkcionár Socialistického zväzu mládeže a poručík Československej ľudovej armády v zálohe sa predsa nemohol dopustiť zvrhlostí, za ktoré bol trestne stíhaný.

Aj Roman Brázda, ktorý robil neporovnateľne menšie problémy pri vyšetrovaní než jeho spolupáchatelia Kocúr a Andrášik, sa pred zadržaním a obvinením usiloval zadovážiť si vykonštruované alibi. V tejto záležitosti bol na výsluch 15. júna 1981 predvolaný odborný asistent Pedagogickej fakulty v Nitre PhDr. Alojz Verčinský. Mal vysvetliť, ako k ovplyvňovaniu došlo. Začal tým, že s Brázdom sa poznajú od detstva, z čoho zrejme vyplývalo, že obvinený mal kVerčinskému dôveru. Svedok vypovedal, že v roku 1977 alebo 1978 ho navštívil Brázda aj s Máriou, ktorá sa neskôr stala jeho manželkou, a žiadal od neho, aby v prípade záujmu zo strany Verejnej bezpečnosti uviedol, že v deň vraždy Ľudmily Cervanovej bol uňho. Verčinský mu alibi robiť odmietol a navyše vedel preukázateľne doložiť, že v tom čase bol na zájazde v Rumunsku. Odborný asistent Alojz Verčinský neskôr radšej emigroval na Západ.

Mária Brázdová, manželka obvineného, vypovedala 24. júna 1981. Jej manžel, keď práve odmietal spolupracovať s vyšetrovateľmi, tvrdil, že v čase vraždy bol na Folklórnych slávnostiach vo Východnej aj so svojou vtedajšou priateľkou a neskoršou manželkou. Pani Brázdová počas výsluchu túto okolnosť potvrdila, avšak s tým rozdielom, že podujatie navštívili o týždeň skôr od 2. do 4. júla 1976. Matka a otec Romana Brázdu - Otília a František boli na výsluch predvolaní 20. novembra 1981. Obaja využili zákonné právo nevypovedať.

Opakovane sa musíme vrátiť k Pavlovi Beďačovi a jeho nepodarenej obhajobe. Aj napriek tomu, že svedkovia a listinné dôkazy svedčili o niečom úplne inom, neustále tvrdil, že jeho Fiat 500 bol v čase vraždy Ľudmily Cervanovej žltý. Túto lož mu vo svedeckej výpovedi zo dňa 20. októbra 1981 ochotne potvrdil brat Imrich. „Pokiaľ sa nemýlim, tak brat Pavol v roku 1976 asi v mesiaci marci kúpil fiatku 500 žltej farby," uviedol. Už len uvádzacia formulka „pokiaľ sa nemýlim" bola bezočivým klamstvom, pretože musel veľmi dobre vedieť, že Pavol Beďač si kúpil auto oranžovo-červené a až po 13. júli 1976 ho prestriekal na žlto. Imrich Beďač tiež vyjadril presvedčenie, že jeho brat sa počas celého júla 1976 zdržiaval v Nitre, pretože nemal dokončené všetky skúšky, a teda sa musel učiť.

Spomínali sme už, že Zuzana Migrová, bývalá priateľka Pavla Beďača, svojho niekdajšieho amanta nepodržala. Podľa pravdy 23. októbra 1981 vypovedala, že v júli 1976 bol jeho Fiat 500 oranžový. Pamätala si to, pretože jej z internátu prevážal osobné veci. Sestra Zuzany Migrovej vypovedala 2. novembra 1981. Rozália Varjúová, rodená Migrová, potvrdila, že okrem Juraja

Lachmana pozná všetkých obvinených v kauze Cervanová. Osobitne sa mala vyjadriť k bývalému sestrinmu priateľovi Pavlovi Beďačovi. Nevenovala sa farbe jeho auta, skôr hodnotila povahové črty obvineného a v podtexte naznačila, aké mohol mať menovaný pohnútky, keď 9. júla 1976 robil druhej časti vražednej partie taxikára:

Pavla Beďača by som charakterizovala ako slušného chlapca, akurát som mala proti nemu výhradu v tom, že bol dosť materiálne založený. Usudzovať môžem tak preto, že viem o tom, že bol za peniaze ochotný voziť na svojom aute rôznych ľudí. Osobne on bol schopný presedieť niekoľko hodín pri jednej fľaške malinovky. Myslím, že toto bola jedna jeho charakteristická črta. Prekvapuje ma, že je zapletený do niečoho s horeuvedenými osobami, pretože ani jeden z nich, pokiaľ to ja viem, nebol jeho priateľ, a keď sa s nimi stýkal, tak to bolo vyslovene kvôli kšeftu. Myslím, že to platí na všetkých okrem Miloša Kocúra, s ktorým býval nejakú dobu na internáte a spoločne s ním chodieval aj na zábavy.

V tejto súvislosti doplňme, že podľa vyjadrení Zuzany Migrovej jej bývalý priateľ Pavol Beďač vlastne „nemal kamarátov, mal len známych".

Druhým pilierom obhajoby obvineného bolo neústupčivé zotrvávanie na tvrdení, že na diskotéke 9. júla 1976 v UNIC klube nebol. Uvádzal mená rôznych osôb, ktoré mu to mali potvrdiť. Keď sa na to vyšetrovateľ Hanko opýtal inžiniera Jozefa Slámu, ten mu 5. novembra 1981 povedal, že s Beďačom sa síce stýkal, ale „vôbec si nemôžem pamätať, ktoré dni v priebehu prázdnin roku 1976 sme trávili spolu".

Ján Škorec chodil s Pavlom Beďačom deväť rokov na základnú školu. Stýkali sa aj potom, čo jeho bývalý spolužiak chodil so Zuzanou Migrovou, dokonca potvrdil, že uňho mohli prespať. „V žiadnom prípade to nemohlo byť v lete 1976, nakoľko od mesiaca marca do konca augusta 1976 som bol na vojne, takže nemohol byť u mňa v mojej neprítomnosti, a manželka mi nepísala ani nehovorila o tom, že by tam bol. Počas týchto piatich mesiacov, čo som bol na vojne, som bol raz doma na tri dni, myslím, že to bolo v mesiaci máj alebo jún, ale Beďač vtedy u nás nebol," konštatoval svedok Škorec, ktorý taktiež nepotvrdil obvinenému alibi. Aj na tomto mieste sa opäť vráťme k výpovedi jeho bývalej priateľky, ktorá uviedla, že v júli 1976 jej síce doviezol z internátu propriety, ale v tom čase bol ich vzťah prerušený, a preto je veľmi málo pravdepodobné, že by s Beďačom chodila na akcie spojené s prespávaním mimo domova alebo internátu.

MUDr. Stanislav Dúbravický bol vypovedať 21. októbra 1981. Vyjadril síce názor, že „nadobudol presvedčenie, že podobného protiľudského činu sa môj syn zúčastniť nemohol", avšak bol natoľko korektný, že sa neznížil k prízemnostiam, aké produkovali rodinní príslušníci spoluobvinených Kocúra a Andrášika.

Vytváranie obrazu existujúceho alibi bola činnosť, ktorej sa venovali Fran tišek Čerman a jeho blízki. Začnime tým, že si pripomenieme moták adresovaný manželke Marcele, ktorý u obvineného našli dozorcovia vo vyšetrovacej väzbe. Inžinier Čerman spísal podrobný návod, ako má jeho žena spracovať istého Petra Kovára, aby vypovedal, že v noci z 9. na 10. júla 1976 sa spolu stretli vo vchode bytového domu na Heyrovského ulici 14, kde mal Andrášik byt a kam mali spoločne prísť aj s dámskou návštevou z Francúzska. Podrobné citáty z motáku sme publikovali v kapitole inžinieri Andrášik a Čerman

Nedalo sa nič robiť, vyšetrovatelia museli preveriť aj túto stopu, a preto si na 10. novembra 1981 predvolali Petra Kovára na výsluch. Vypovedal, že v roku 1976 sa oženil s Evou Pergerovou, s ktorou žil až do roku 1980 na ulici Terézie Vansovej v Bratislave. Po rozvode začal chodiť so svojou kolegyňou zo Slovenskej televízie Evou Košíkovou, ktorá sa v roku 1981 stala jeho druhou manželkou. „Až po mojom rozvode som začal navštevovať svoju terajšiu manželku na Heyrovského číslo 14. Môžem povedať s určitosťou, že v rokoch 1975 i 1978 som svoju terajšiu manželku nenavštevoval a ani som nebol na byte Milana Andrášika," bez zaváhania vyhlásil Kovár, čím potvrdil len to. čo bolo jasné už zo samotného textu ilegálneho motáka: čerman zúfalo hľadal človeka ochotného klamať a kryť tak jeho trestnú Činnosť. A aby toho nebolo málo, Peter Kovár uviedol, že Francúzky videl iba na fotografiách, keď mu ich ukazoval Čerman, a jeho druhá manželka sa s ním zoznámila až v roku 1980, teda štyri roky po vražde Ľudmily Cervanovej.

Pani Marcela Čermanová porodila 26. augusta 1981 druhé dieťa a 29. októbra s ňou vyšetrovateľ Lamačka spísal šesťstranový protokol o výsluchu svedka.]UDr. Čermanová sa svoju výpoveď naučila podľa vopred pripraveného scenára tak dokonale, že v rámci celého trestného konania ide azda o najnudnejšie čítanie. Veľmi jej záležalo na detailoch. Pamätala si, čo mail pred piatimi rokmi oblečené jej manžel a Milan Andrášik, keď išli so sestrami Cohenovými na diskotéku do Mlynskej doliny. Vedela i to. že jedna zo sestier na sebe mala nohavice a druhá sukňu, ale bližší popis orgánom činným v trestnom konaní poskytnúť odmietla s odôvodnením, že im nedôveruje. Prisľúbila, že detaily o ošatení mladých Francúzok prípadne poskytne až súdu. Toto bolo asi najslabšie miesto jej výpovede, pretože z neho vyplývalo, že Marcela

Čermanová, rovnako ako Eva Andrášiková, zrejme nikdy sestry Cohenové nevidela. A tým je úplne spochybnená verzia, že v noci z 9. na 10. júla 1976 urazená čakala na to, kým sa tancujúca spoločnosť vráti na Andrášikov byt v Lamači.

Nie je žiadnym prekvapením, že manželka Františka Čermana sa pridržiavala rodinnej obhajobnej historky. Tvrdila, že jej muž sa spolu s Andrášikom vrátili do bytu v Lamači v spoločnosti oboch dievčat z Francúzska. Po viac než piatich rokoch jej na ich príchod v pamäti utkveli fantastické detaily. Až tak fantastické, že boli neuveriteľné:

Podľa hlasu som zistila, že prišiel môj manžel, dve Francúzky a Milan Andrášik. Neprišli pod vplyvom alkoholu, len mali normálnu náladu. Ešte by som chcela dodať, že ako som počula otváranie vchodových dveri, tak som sa pozrela na budík, ktorý som mala pri sebe, videla som, že je medzi 24:00 hod. o 00:30 hod. Toto viem určite.

Marcela Čermanová svoj part zahrala naozaj dokonale. V precíznej koordinácii s rodičmi Milana Andrášika vypovedala, že s Františkom Čermanom opustili jeho francúzsku návštevu, nechali ju na krku kamarátovi Milanovi a odcestovali do Nitry. Potom v dojímavej zhode s výpoveďou manželov Andrášikovcov konštatovala, že sa opäť všetci „prekvapivo" stretli v meste pod Zoborom:

Keď sme došli do Nitry, tak sme videli pri Priori auto Andrášika, v ktorom boli Milan Andrášik, jeho rodičia a **obe Francúzky, oni nám zakývali.**

Ich výpovede do seba naozaj zapadali. Problém je len v tom, že všetky ostatné dôkazy ich nepodporovali. Práve naopak, svedecké výpovede i organické priznania obvinených dokazovali, že inžinieri Čerman a Andrášik s pomocou pánov Dúbravického a Lachmana expedovali Sylviu a Lýdiu Cohenové do Andrášikovho bytu v Lamači, aby sa mohli ísť ďalej zabávať podľa svojho gusta, ktorému sa nepriečil ani sexuálny lynč, ktorý vyústil do racionalizovanej a zavrhnutiahodným spôsobom vykonanej vraždy Ľudmily Cervanovej,

Marcela Čermanová bola presvedčená, že jej výpoveď, založená na vykonštruovanom alibi pre jej manžela, musí zvrátiť priebeh vyšetrovania. Bola to viera nepodložená, ale o to silnejšia. Ako veľmi chcela vypovedať a ako veľmi sa cítila dcéra podplukovníka Bónu, tajomníka rady bezpečnosti nitrianskeho

okresu, neohrozená, dokumentuje aj úradný záznam krajského prokurátora Emila Majerhofera:

Dňa 24. 7.1981 o 8:10 hod. dostavila sa do mojej kancelári* manželka obvineného ôermana a žiadala ma, aby som dal vyšetrovateľovi príkaz na jej výsluch. Oznámil som jej, že by som musel vedieť konkrétne dôvody, o ktorých by chcela byť vyšetrovateľom vypočutá. Na to podráždene reagovala, že jej manžel ôerman, ďalej obvinený Beďač a obvinený Andrááik sú nevinne vftznení, že bezpečnosť si najíma falošných svedkov. Keď som jej oznámil, že ja ju vypočúvať nebudem a keď trvá na svojom výsluchu, aby oň požiadala Dr. Jiskru, zástupcu náčelníka odboru vyšetrovania Verejnej bezpečnosti, z miestnosti bez pozdravu odiSla.

V priebehu rozhovoru som jej miernym spôsobom naznačil, aby sa o podobných jej dedukciách, respektíve názoroch nevyjadrovala. Inú, prísnejšiu formu na stlmenie jej verbálneho prejavu som nevolil, pretože menovaná bola v značne vysokom štádiu tehotenstva.

Prokurátor Majerhofer musel byť počínaním |UDr. čermanovej bojujúcej za prepustenie manžela, švagra a kamaráta nepochybne veľmi konšternov.iny. keď o tejto udalosti spísal úradný záznam a nechal ho založiť do príslušného spisu. Avšak nebol to jediný arogantný a nemiestne drzý výstup, ktorým sa prezentovali rodiny obvinených. Drzo a bez ohlásenia vrazili manželky Milana Andrášika a Františka Čermana aj do kancelárie prokurátora Milana Valu.Šíka, ktorý neskôr v roku 1982 podal na siedmich vrahov obžalobu. Rozčertené a postavenia svojich rodičov si vedomé dámy nečakali na povolenie a rovno si sadli. Opýtali sa, či hovoria s Valašíkom. Dostali kladnú odpoveď a otázku, čo si želajú. „Tak vážený, buď ich do zajtra pustíte, alebo na tejto stoličke dnes sedíte naposledy," spomínal si na nepríjemný rozhovor s manželkami obvinených bývalý prokurátor, dnes advokát Milan Valašík. Z kancelárie ich prepustil bez vyvodenia dôsledkov len preto, že celý prípad považoval za tragédiu nielen pre rodinu Cervanovcov, ale aj pre rodiny páchateľov, ktorí sa oženili a splodili deti, aj keď vedeli, že skôr či neskôr budú musieť za svoje Činy niesť zodpovednosť.

Napriek tomuto bezohľadnému prístupu k osudom iných ľudí Anna čermanová, matka obvineného Františka, na výsluchu 21. októbra 1981 vyhlásila, že .je ideálny syn, manžel a otec“, v plnom rozsahu sa pridržiavala vykonštruovaného príbehu o gavalierovi, ktorý 9. júla 1976 opustil UNIC klub v spoločnosti

nosti sestier Cohenových a odišiel s nimi do bytu kamaráta Milana Andrášika. Alibi buď je, alebo nie je. Aj pani matka Čermanová však uverila, že dôkaz o neprítomnosti podozrivého na mieste činu sa dá stvoriť. A ako sme videli v tejto kapitole, ani zďaleka nebola jediná.

15. kapitola

0 SESTRÁCH COHENOVÝCH A PREHREŠKOCH JÁNA KRSTITEĽA

Neexistujú o tórií žiadne relevantné štúdie, no aj napriek tomu sme si istí, že o žiadnom francúzskom filozofovi, básnikovi, spisovateľovi, surrealistovi, skrátka o nijakom velikánovi francúzskych dejín a kultúry sa v slovenských médiách za ostatných dvadsať rokov nepísalo tak veľa, ako o sestrách Sylvii a Lýdii Cohenových. O dvoch Francúzkach, ktoré strávili prázdniny v lete 1976 cestovaním po krajinách socialistického spoločenstva a niekoľko dní ich v Bratislave, Nitre a vo Vysokých Tatrách hostil František Čerman.

Keď Čerman a jeho druh Milan Andrášik pochopili, že ich prítomnosť na diskotéke v UNIC klube 9. júla 1976 neodškriepiteľné a nado všetky pochybnosti potvrdzujú mnohí svedkovia, ako aj viacerí spolupáchatelia, neostávalo im nič iné, iba prestať túto okolnosť zapierať. Priznať sa však rozhodne nechceli, aj keď Andrášik, ako sme už mali možnosť vidieť, určitý čas s vyšetrovateľmi spolupracoval. Páni inžinieri sa nazdávali, že ich jedinou záchranou sú sestry Cohenové, pretože práve ony im môžu *potvrdiť* alibi. Čerman až na jedno malé zaváhanie konzistentne tvrdil, že na diskotéku aj z diskotéky išiel v spoločnosti Francúzok. O tento argument opieral tvrdenie, že bolo vylúčené, aby sa následne zúčastnil únosu, znásilnenia a vraždy. Aj Andrášik, keď sa rozhodol odvolať čiastočné priznania a výpovede, ktorými usvedčoval spolupáchateľov, donekonečna opakoval, že na diskotéke bol s Čermanom a jeho kamarátkami

z Francúzska a že s rovnakou spoločnosťou sa aj okolo polnoci vrátil do svojho dvojizbového bytu na Heyrovského ulici číslo 14 v bratislavskom Lamači.

Schéma tejto obhajoby bola v princípe veľmi jednoduchá. Čerman s Andrášikom si vymysleli príbeh o tom, že v priebehu pracovného času sa sestrám Cohenovým venovala Marcela Bónová, neskoršia pani Čermanová. Na obed ich priviedla pred Omniu a všetci piati si spoločne dali drink. Po práci sa znova stretli, odišli do Lamača a stadiaľ sa štvorica Čerman, Andrášik a dievčatá Cohenové vybrali na disko v UNIC-u. Odutá Bónová ostala v Lamači. Z diskotéky mala podľa tejto verzie odísť celá štvorica pohromade. Najprv autobusom 39 z Mlynskej doliny ku krčme Slovák a odtiaľ buď nočným spojom, alebo taxíkom do Lamača. Po návrate do Andrášikovho bytu údajne počúvali hudbu, konzumovali jedlo i nápoje a nahlas sa rozprávali. Hlučnú spoločnosť rozpustila nahnevaná Marcela Bónová. Snúbenca Čermana nahnala k sebe do izby, sestry Cohenové išli spať do druhej izby a veľkorysý hostiteľ Andrášik sa uvelebil na lavici v kuchyni. Ráno vraj odišli Čerman s Bónovou do Nitry a okolo obeda do bytu prišli Andrášikovi rodičia, ktorí syna so Sylviou a Lýdiou odviezli do Nitry, kde ich hostili vo svojom príbytku.

Nielen títo dvaja páchatelia, ale aj ich rodiny zdieľali hlboké presvedčenie, že ak by sestry Cohenové potvrdili vrahom alibi, zbavili by sa všetkých podozrení a mohli by spokojne stráviť zvyšok života na slobode. Ich presvedčenie bolo nielen hlboké, ale aj hlboko mylné, pretože svedectvá Sylvie a Lýdie, nech by boli akokoľvek oduševnené, nemohli prevážiť nad početnými výpoveďami svedkov a spolupáchateľov. Navyše sa v priebehu vyšetrovania ukázalo, že *mesdemoiselles* z Francúzska nie sú žiadne svedkyne, ale komparzistky v divadielku režisérov Andrášikovcov a Čermanovcov. Napriek ich zjavnej nedôveryhodnosti sú dodnes považované mediálnymi kruhmi za korunných svedkov obhajoby a celého prípadu, pretože potvrdzovali dvom vrahom alibi. A to je dôvod, prečo sa musíme na slečny Sylviu a Lýdiu Cohenové pozrieť bližšie.

Vyšetrovacie orgány požiadali svedkyne prostredníctvom československého veľvyslanca vo Francúzsku, aby sa vyjadrili k otázke, či sa 9. júla 1976 zúčastnili diskotéky v Mlynskej doline a kto im v tom čase robil spoločnosť. Ambasádor napísal list 23. marca 1982, sestry sformulovali odpoveď o osem dní neskôr. Veľvyslanectvo Československej socialistickej republiky potom odstúpilo polícii list, pod ktorým boli podpísané Sylvia a Lýdia Cohenové:

Pane,

máme tú česť Vám odpovedať na Váš list z 23. 3.1982, v ktorom ste nás žiadali o spresnenie, týkajúce sa večera 9. júla 1976

počas našej cesty do československá.

Veľmi nás prekvapuje, o čo nás po toľkých rokoch žiadate, nechápeme, aké vás k tomu vedú dôvody.

Predsa Vám však chceme oznámiť, že sme neboli na diskotéke, o ktorej ste nám hovorili (napísali v uvedenom liste), ale 7. Júla, v čase nášho návratu (spiatočnej cesty) z Prahy.

Dňa 9. júla večer sme večerali a celý ho strávili v spoločnosti Fera (Františka) čermana, jeho snúbenice Marcely a Milana Andrášika, ktorí nás ubytovali (viď náš denník).

Veríme, že táto odpoveď dostatočne uspokojí Vašu zvedavosť.

Prijmite, pane, uistenie o našej hlbokej úcte.

Sylvia Cohenová

Lýdia Cohenová

Ďalší list napísali s dátumom 1. júna 1982. Nebol určený do rúk československých štátnych orgánov, ale režisérom hry s názvom *Alibi pre pánov inžinierov Andrášika a Čermana.* Ako vyplýva z dokumentácie operácie Kamera a s ňou súvisiacej akcie Kabela, sestry Cohenová ho adresovali Michalovi Andrášikovi, otcovi jedného i obvinených, respektíve v tom Čase už obžalovaných. List sa touto cestou dostal do rúk obhajcu Turi Nagya a aj v ňom písateľky uvádzali, že diskotéky sa spolu s Čermanom a Andrášikom zúčastnili v stredu 7. júla 1976, nie v piatok 9. júla. V tejto súvislosti v skratke opisujú naštvanú Marcelu, ktorá rozpúšťa ich nočnú seansu po návrate z diskotéky. Ďalej písali, že vo štvrtok 8. júla celý deň nič nerobili, pretože boli „veľmi unavené cestou z Prahy". Podľa listu sa v piatok 9. júla venovali hľadaniu strateného fotoaparátu, cez obed sa stretli s čermanom a Andrášikom. večer si varili špagety a palacinky, ale oboje nestálo za nič. V sobotu 10. júla zase popísali odvoz do Nitry podľa nacvičeného scenára. Približne rovnako ako Marcela Bónová vo svojej výpovedi.

List z 1. júna 1982 štylizovala iba Lýdia, preto je formulovaný v prvej osobe jednotného čísla. A nájdu sa v ňom aj viaceré uisťujúce vyjadrenia. „Pred veľvyslancom som prisahala [aj písomne) na svoju Česť, že sme neboli na diskotéke dňa 9. 7. 1976, ale 7. 7. 1976 po návrate z Prahy a že 9. 7. 1976 sme večerali palacinky a strávili sme celý večer v spoločnosti Fera čermana, Marcely - jeho manželky a Milana Andrášika, ktorý nás ubytoval," napísala Lýdia Cohen. Tiež považovala za podstatné adresátov upovedomiť aj o tom, že v liste veľvyslancovi vyslovili počudovanie nad položenými otázkami a znova zdôraznili, že „som naviac prisahala na svoju česť, že od 7. 7. do 15. 7. 1976

podľa môjho denníka a môjho lístka na vlak sme Sylvia a ja strávili všetky dni a noci s Milanom a Ferom".

Odbočme na chvíľu od ochotníckej písomnej tvorby sestier Cohenových a dajme, ako obyčajne v kľúčových otázkach, priestor písomným dokumentom z akcie Kamera. Umožnia nám pochopiť motívy horlivosti slečien Sylvie a Lýdie.

Záver hlásenia Kamila Čapkoviča z 29. júna 1981 pojednáva o úvahách Milana Andrášika o tom, ako mu mama Jolana dobre radila, ale on ju neposlúchol. „Obhajca je známy jeho matky, ktorá vie po francúzsky. Má adresy Francúzok a vraj je somár, že neposlúchol matku, ktorá chcela, aby Francúzkam napísal," uvádza sa v dokumente. Vznikol ani nie rok pred tým, ako sa dámy písomne a prísažné angažovali v komunikácii s veľvyslancom, a takmer presne rok pred listom, ktorý Lýdia v mene oboch sestier adresovala otcovi Milana Andrášika. Z jeho formulácií zachytených kapitánom Čapkovičom vyplýva podozrenie, že Jolana Andrášiková nahovárala svojho syna, aby ovplyvňoval potenciálne francúzske svedkyne. A nielen to. Ak je pravda, že pani mama vedela po francúzsky, nie je jasné, prečo vyšetrovateľovi tvrdila, že tlmočníka rodičom Andrášikovcom robil 10. júla 1976 počas jazdy z Bratislavy do Nitry v sobotu jej syn Milan. V tejto súvislosti je však, samozrejme, oveľa vážnejšia zmienka, ktorá naznačuje, že pani Jolana Andrášiková mala v rukách režisérsku taktovku pri organizácii ovplyvňovania svedkov a konštruovania falošného alibi.

Otvorenú zmienku o potrebe nahovoriť Francúzky na výpoveď, zapadajúcu do rozprávky o spoločne strávenej noci z 9. na 10. júla 1976, nájdeme v agentúrnom zázname zo 7. júla 1981. Píše sa v ňom, že Andrášik „chce, aby jeho otec vybavil, aby Francúzky vypovedali v jeho prospech". Obvinený sa v cele vyjadril veľmi jasne. Nežiadal vypočutie svedkov, ale vybavenie výpovede v jeho prospech, a to sa nedá kvalifikovať inak ako pokus o ovplyvňovanie svedkov (v štádiu prípravy).

Kamera bola dôsledne a precízne vedená kriminalistická operácia. Aj preto v správe z 3. augusta 1981 nájdeme nové usvedčujúce pasáže, odhaľujúce túžby Milana Andrášika zabezpečiť si požadované svedectvo sestier Cohenových. „Stále tvrdí, že sa nikdy k ničomu neprizná. Ak by nebolo iného východiska, tak by sa doznal k znásilneniu a vraždu by sa snažil odbúrať. Rodičia vraj musia vybaviť Francúzky za každú cenu, aby tieto vypovedali v jeho prospech," hlásil kapitán Čapkovič.

A rodičia vraha Milana Andrášika sa podľa všetkých príznakov usilovali naozaj príkladne. Až tak veľmi, že Sylvia a Lýdia nielen nepravdivo písomne svedčili a krivo ústne prisahali, ale aj falšovali denník, na ktorý sa odvolávali v liste veľvyslancovi. Cestovný diár Lýdie Cohenovej vznikol organicky. Pôvod-

ne to bolo dielko ešte pubertálneho dievčatka, ktoré malo potrebu písomne si zaznamenávať zážitky z ciest po exotických krajinách socialistického tábora.)cj veku zodpovedal aj obsah zápiskov. Prešlo však päť rokov a vyšlo na povrch, že jej kamaráti sa namočili do vraždy a potrebujú pomoc. Už to nebolo dievča, ale žena, ktorá začínala chápať, ako funguje tento svet a ako sa v ňom občas prisahá na svoju česť a nemyslí sa to vôbec úprimne, pretože ide o *dôležitejší* záujem A tak sa stalo, že keď sestry Cohenové poskytovali československým úradom Lýdiin cestovní denník, jednoducho v ňom prepísali dátumy. Takže to, čo pôvodne robili 8. júla, podľa upravenej verzie cestopisu robili 9. júla a pôvodné udalosti z 9. júla sa niekoľkými ťahmi škrtajúceho a prepisujúceho pera odohrali 10. júla 1976. Všetky tieto zmeny boli v denníku urobené iba preto, lebo Francúzky boli presvedčené, že Františkovi Čermanovi a Milanovi Andrášikovi pomôžu, keď budú tvrdiť, že na diskotéke boli v stredu, nie v piatok. Lenže ukrutne sa mýlili a všetko pokazili. Pani režisérku jolanu Andrášikovú mohlo od zlosti aj roztrh.it a najedovaný bol aj herec v hlavnej úlohe, jej syn Milan AndráŠIk.

Akcia Kamera odhaľuje, že nezaháľal ani František čerman a jeho blízki. V hlásení z 30. júna 1981 je poznámka o tom, že čerman „bude trvať na vypočutí Francúzok, ktoré mu vraj potvrdia alibi". František Čerman sa aj podľa agentúrneho záznamu z 3. augusta 1981 dušoval, že kritickú noc strávil v spoločnosti sestier Cohenových, pričom z hlásenia z 10. augusta zase vyplýva, že „chce, aby manželka cez ministra zahraničných vecí Bohuslava Chňoupka zariadila vypočutie Francúzok". Úplne novú kvalitu prináša správa z 24. augusta. Väzenský agent postrehol a Kamilovi Čapkovlčovi nahlásil, že Čerman sa v dôvernom rozhovore priznal k ovplyvňovaniu Francúzok:

0 tom, že chcel utiecť na Západ, vie aj jeho švagor (Beďač - pozn. aut.), ktorý mu to viackrát naznačil. Z Juhoslávie posielal do Francúzska blahoprajný telegram jednej z dvoch Francúzok, ktorá sa mala vydávať. Zároveň im obom aj zaslal list, aby mu urobili alibi k diskotéke na kritický deň.

Polícia 28. októbra 1981 opakovane prehľadala Čermanov byt. V obývačke sa našlo päť listov papiera s francúzskym textom. Išlo o kópie originálov, čo len potvrdzovalo podozrenie, že páchatelia usilovne pracovali na tom, aby boli sestry Cohenové dôkladne pripravené na úlohu, ktorú majú zohrať ako falošné svedkyne.

Keď sa napokon na hlavnom pojednávaní ukázalo, čo ochotné, ale dezorientované Francúzky vykonali, sklamaný a rozčúlený Andrášik sa na cele

nechal počuť, že všetko pokazili. „Nadáva aj na Francúzky, ktoré vraj celú vec ,zoralť, pretože nesprávne naznačili do zápisníka dátum na alibi, ktorý mal svedčiť o jeho nevine," zaznamenal L septembra 1982 kapitán Čapkovič.

František Čerman a Milan Andrášik už dávno nepotrebovali, aby Sylvia a Lýdia potvrdzovali, že 9. júla 1976 neboli na diskotéke. Práve naopak, z hľadiska ich záujmov bolo veľmi žiaduce, aby rovnako ako celý zástup svedkov a spoluobvinených dosvedčovali, že boli spolu v UNIC klube, pretože tento fakt bol neodškriepiteľný. Ak však tvrdili, že na diskotéke boli o dva dni skôr, bolo evidentné, že klamú, a tým sa úplne rozpadla rozprávka o tom, ako sa spoločne dopravili do Lamača a pokračovali v družnom rozhovore do skorých ranných hodín, až kým ich napálená Marcela Bónová nevyhnala spať.

Aby sme pochopili fatálnosť zlyhania svedkýň Cohenových, musíme opäť na chvíľu odbočiť od základnej dejovej línie. Usvedčeným vrahom nestačilo, že majú na svojej strane kohortu povoľných novinárov a publicistov. Zrejme mali dojem, že verejnosti predostierajú málo pokrivený obraz o nešťastnom prípade Ľudmily Cervanovej a vytvorili stránku www.kauzacervanova.sk, aby ho pokrivili ešte viac. Ako väčšina portálov s podobným zameraním, aj táto je plná jednostranných, tendenčných a manipulujúcich informácií. V kontexte nevydarených falšovateľských prác a krivých prísah Sylvie a Lýdie Cohenových je pozoruhodné, ako vrahovia na stránke narábali s knihou generála Jána Pješčáka, bývalého námestníka federálneho ministra vnútra Jaromíra Obzinu. Kniha mala názov *Portrét právnika a kriminalistu* a v našej práci sme z nej už citovali. Pješčák v knihe rozoberal niekoľko prípadov zo svojej praxe a neobišiel ani kauzu Cervanová, pretože to bol on, kto po nezdare slovenských vyšetrovateľov zriadil zvláštnu operatívnu skupinu na čele s podplukovníkom Eduardom Pálkom, ktorá zrekonštruovala základný skutkový dej a identifikovala hlavných páchateľov. Na stránke www.kauzacervanova.sk sú citované pasáže knihy a tiež aj uverejnené faksimile strán 89 až 94, ktoré vytrhnuté z kontextu akože dokazujú, že usvedčenie nitrianskej partie bolo straníckym komplotom. Navyše na podstránke, kde nie sú uverejnené faksimile, ale iba citáty, sú medzi jednotlivými vetami dopísané komentáre administrátorov portálu bez toho, aby boli riadne odlíšené od originálneho textu autora.

Oveľa zaujímavejšie je však to, čo na stránke neuverejnili, pretože to jasne ukazuje, čo sa vrahovia usilovali zamlčať. V texte nasledujúcom po strane 94 totiž generál Pješčák rozoberal, ako podplukovník Pálka a jeho kolega Rohan prišli na to, že sestry Cohenové 7. júla 1976 neboli v Bratislave, ale v Prahe. Vzhľadom na priezvisko sestier bolo zrejmé, že sú židovského pôvodu. Operatívnej skupine preto zišla na um originálna myšlienka. Navštíviť historické

pamiatky spojené so židovskou kultúrou a dejinami v Prahe a pátrať, či a kedy tam boli dievčatá z Francúzska počas návštevy Československa v roku 1976. „Aj tentoraz mal Pálka z pekla šťastie - našiel pekný, rukou písaný a podpísaný zápis oboch cudziniek s uvedením dňa aj hodiny, kedy pamiatku navštívili. Bola v ňom tiež vyjadrená vďačnosť československému štátu za starostlivosť o pamätníky obetiam holokaustu," napísal Ján Pješčák v tej istej časti knihy venovanej kauze Cervanová, ktorú selektívne a tendenčne citovali vrahovia, pričom pred verejnosťou sebe vlastným arogantným spôsobom zamlčali to, čo nasledovalo na ďalších stránkach.

Nebyť tejto nehanebnej a impertinentnej manipulácii, asi by sme si pri skúmaní enormne rozsiahleho spisového materiálu nevšimli práve ten detail, ktorý odhalili Pálka s Rohanom, keď sa vydali na potulky pražskými uličkami. V záznamoch z 13. a 16. augusta 1982 major Rohan hlásil, že Sylvia a Lýdia Cohenové v Prahe navštívili 8. júla 1976 Klausovu synagógu a mârnicu židovského múzea, ktorá bola sprístupnená ako súčasť Štátneho židovského múzea. Dôkazom boli ich vlastnoručné podpisy a rukou písané vyjadrenia vďačnosti v knihách návštev oboch pamiatkových ustanovizní. Z tohto nálezu rezultoval jednoznačný záver: Milan Andrášik a František Čerman hovorili pravdu, keď tvrdili, že s nimi boli na diskotéke v piatok 9. júla, a nie v stredu 7. júla, ako to tvrdili *ich* nepodarené svedkyne. Oni chceli, aby hovorili pravdu o začiatku kritickej noci, pretože veľmi, veľmi potrebovali, aby klamali o jej pokračovaní. Iba priznanie pravdy, že v UNIC-u boli v piatok, mohlo dodať aspoň nejakú dôveryhodnosť lži o tom, že z Mlynskej doliny nešli s partiou lynčovať nevinné dievča, ale v pokoji a mieri sa odobrali do bytu v Lamači, kde sa ďalej nevinne zabávali. Ak by bola pravda, čo hovorili Francúzky, v stredu by boli v Bratislave na diskotéke, vo štvrtok v Prahe v Klausovej synagóge a v mârnici židovského cintorína a v piatok zase v Bratislave a pripravovali si s Ferom a Milanom špagety. Je to nekonečný nezmysel, ktorého hĺbku si uvedomoval aj nie práve najbystrejší Andrášik, čo výstižne dokumentuje vyššie uvádzaný Čapkovičov záznam z 1. septembra 1982.

Sylvia a Lýdia Cohenové rozhodne nemohli byť korunné svedkyne prípadu vraždy Ľudmily Cervanovej, ako to prezentovali napríklad rodičia Milana Andrášika a ako to neustále zdôrazňoval František Čerman. Dalo by sa však úspešne tvrdiť, že obe Francúzky nasadili korunu hlúposti a nedôslednosti obhajobe dvoch páchateľov, pánov inžinierov Andrášika a Čermana. Prílišná horlivosť býva často kontraproduktívna a často ide ruka v ruke s neinteligentnou zaslepenosťou. Dokonca sa odvažujeme tvrdiť, že existuje priama úmera medzi mierou horlivosti a hĺbkou intelektuálneho úpadku. Svedectvo o tom

podáva aj článok Jána Krstiteľa Balázsa (Mariána Balázsa) s názvom *ŠtB na francúzske svedkyne nasadila agenta* (Domino efekt, 14/2007, strany 13 - 15). Autor v tomto neobyčajne „vydarenom" kuse so zápalom potulného kazateľa napísal, že „zápis v kronike je z 8. júla 1976, čo sa zhoduje so zápisom v denníku, a nie zo dňa, keď zmizla mladá medička". Publicista Balázs sa nezamyslel nad významom toho, čo napísal, a pokračoval ďalej, čím len utvrdil naše presvedčenie, že ťažko vysvetliteľný zápal pre vec vrahov mu zatemnil triezvy úsudok: „Tiež sa dá preukázať, že v Prahe boli ubytované v hoteli Junior zo 7. na 8. júla." Všetko správne, až na závery, ktoré z nich pisateľ vyvodil. Tú predsa nejde o deň zmiznutia medičky, ale o to, že Sylvia a Lýdia Cohenové na svoju česť prisahali, že boli s vrahmi na diskotéke 7. júla. A sám mediálny obhajca pánov Andrášika a Čermana tvrdí, že preukázateľne boli v Prahe. To by bolo na popukanie, keby to nebolo do plaču. Treba si totiž uvedomiť, že Balázs, kým sa stal svetskou osobou, bol rehoľným kňazom s hojne navštevovanými kázňami a výrazne nimi ovplyvňoval mienku veriacich.

Tým sa však galakoncert intelektuálnych výstredností (v čase vzniku citovaného článku) žobravého mnícha nekončí. V tom istom článku sa na počudovanie každého pozornejšieho čitateľa dopustil aj tohto výroku: „Lýdia Cohenová v marci 1982 vypovedala na československom veľvyslanectve v Paríži a dosvedčila, že obžalovaní Čerman a Andrášik neboli na diskotéke v UNIC klube v deň zmiznutia študentky Cervanovej, ale spolu tam boli deň predtým a že v inkriminovanom čase bola so sestrou a s obžalovanými celkom inde, a preto tí s vraždou medičky nemôžu mať nič spoločné." Autor článku, šéfredaktor a ani editor vydania Domina efekt 14/2007 si nevšimli, že len o niekoľko riadkov vyššie Balázs tvrdil, že Francúzky boli deň pred únosom Ľudmily Cervanovej, teda 8. júla 1976, preukázateľne v Prahe. Vzápätí však napísal, že v ten deň boli na diskotéke. Samotné Cohenové tvrdia, že na diskotéke boli 7. júla, a vrahovia priznávajú, že 9. júla.

Balázsov článok nedokazuje nič. Teda okrem toho, že jeho zanietenie pre obhajobu vrahov je väčšie ako láska k pravde. A tiež dokazuje, že jeho schopnosti urobiť ich propagandu aspoň trochu dôveryhodnou sú mizivé.

16. kapitola

„PRESTANEM SPAŤ A POTOM VŠETCI ODVISNÚ..'

Vražda Ľudmily Cervanovej bola objasnená. Vyšetrovatelia urobili všetky potrebné úkony, ustálili skutkový dej a identifikovali páchateľov. Preto mohol krajský prokurátor JUDr. Mikuláš Peleš podať 1. marca 1982 na Krajskom súde sedemdesiatri strán obžaloby proti siedmim vrahom tohto obzvlášť zavrhnutiahodného činu. Hlavné pojednávanie sa blížilo.

V obžalobe prokurátor vinil Romana Brázdu, Miloša Kocúra, Milana Andrášika, Pavla Beďača, Františka Čermana, Stanislava Dúbravického a jura ja Lachmana z vraždy, ktorej sa dopustili spolupáchateľstvom.

S výnimkou Juraja Lachmana boli všetci obžalovaní zo znásilnenia. Miloš Kocúr mal podľa obžaloby na krku dvojnásobné znásilnenie, pretože pri termálnom jazere v Kráľovej pri Senci donútil Ľudmilu Cervanovú k súloži tak. že zneužil jej bezbrannosť.

Juraj Lachman, ktorý podal Milanovi Andrášikovi šnúru na bielizeň, aby mohli jeho kamaráti zviazať brániacu sa obeť, sa podľa prokurátora dopustil pomoci k trestnému činu znásilnenia.

Všetci siedmi páchatelia stáli pred súdom aj za trestný čin obmedzovania osobnej slobody. Obžalovaní totiž „spoločným konaním inému bez oprávnenia bránili užívať osobnú slobodu v úmysle uľahčiť iný trestný čin“.

Milan Andrášik a František Čerman sa museli zodpovedať aj za porušovanie

domovej slobody, pretože bez vedomia majiteľov domu na Varínskej ulici 16 v Bratislave umožnili celej partii neoprávnene vniknúť na privát, kde došlo k sexuálnemu lynču Ľudmily Cervanovej.

Roman Brázda bol navyše obžalovaný z prípravy trestného činu krivej výpovede. Tohto skutku sa dopustil nahováraním Alojza Verčinského, aby mu vytvoril na 9. júla 1976 krivé alibi, a tiež ovplyvňovaním Nadeždy Beňovej, aby zamlčala prítomnosť jeho osoby a ďalších spoločníkov na diskotéke v UNIC klube.

Pokiaľ ide o najzávažnejší zo žalovaných skutkov, prokurátor v obžalobe konštatoval:

Roman Brázda, Miloš Kocúr, Milan Andrášik, Pavol Beďač, František čerman, Stanislav Dúbravický a Juraj Lachman v noci z 9. na 10. júla 1976 na podnet Františka čermana a Stanislava Dúbravického rozhodli sa Ľudmilu Cervanovú usmrtiť preto, lebo im hrozila, že ich oznámi. Keď losovaním určili, kto z nich Ľudmilu Cervanovú usmrtí, previazali jej ústa šatkou a s rukami zviazanými za chrbtom ju naložili do vozidla Romana Brázdu a odviezli ju z Bratislavy do Kráľovej pri Senci, okres Galanta, k termálnemu jazierku. Po vyložení Ľudmily Cervanovej z vozidla Miloš Kocúr najskôr s ňou proti jej vôli vykonal pohlavný styk a potom s Romanom Brázdom a Milanom Andrášikom ju hodili do jazierka, v ktorom ju pod kontrolou ostatných obžalovaných utopili. Roman Brázda, Miloš Kocúr a Milan Andrášik na upozornenie Františka Čermana mŕtvolu Ľudmily Cervanovej z jazierka vytiahli a preniesli ju k neďalekej rieke čierna voda, do ktorej ju hodili} tam bola 14. júla 1976 jej mŕtvola nájdená.

Prokurátor Peleš v obžalobe vymenoval hlavné dôkazy, ktoré svedčili proti siedmim páchateľom. Z rozsahových dôvodov nie je možné vymenovať všetky, avšak taktiež sa nedajú úplne obísť mlčaním, aj keď sme absolútnu väčšinu z nich rozoberali, či už v analýze výpovedí svedkov a vrahov, alebo pri rozbore ich obhajoby. Nebudeme sa zaoberať výpočtom dôkazov svedčiacich o prítomnosti a konaní všetkých obžalovaných na diskotéke v UNIC klube 9. júla 1976. Tieto skutočnosti sú nad všetky pochybnosti zrejmé a rovnako tak okolnosť, že Roman Brázda prišiel do Mlynskej doliny na aute Fiat 125 P a spolupáchateľ Pavol Beďač na voze Fiat 500. Za súčasť skutkového deja spojeného s pobytom páchateľov v UNIC klube považujeme aj ich dohodu o tom, že sa pôjdu ďalej zabá-

vať na takzvaný Čermanov privát či konflikt Miloša Kocúra so svedkom Igorom Urbánkom, ktorý odprevádzal Ľudmilu Cervanovú na autobusovú zastávku.

Aby si čitateľ urobil predstavu o dôslednosti spracovania obžaloby, uvádzame | dôkazov týkajúcich sa priebehu diskotéky aspoň jeden príklad za všetky:

Miloš Kocúr vo svojich výpovediach uviedol, že počas diskotéky pristúpil k jednému dievčaťu, ktoré stálo pri vchode, a volal Ju tancovať. Keď odmietlo, nasilu ju ťahal do tanca. Vtedy k nemu niekto prišiel a odviedol ho od dievčaťa. Vo fotoalbume toto dievča označil na fotografii č. 8 (Ľudmila Cervanová). Uviedol ďalej, že s týmto dievčaťom sa bavil aj istý Igor, ktorého vo fotoalbume označil na fotografii č. 14 (Igor Urbánek).

Obžalovaný Miloš Kocúr svoju výpoveď 30.6.1981 odvolal, neskôr ju opäť potvrdil. Znovu ju odvolal 29.10.1981 s tým, že 9.7.1976 v Bratislave vôbec nebol.

Obžaloba poukazuje na všetky usvedčujúce výpovede svedkov a priznania sa páchateľov, ktoré sme v doterajšom texte rozoberali. Ako sme videli z citovaného príkladu, rovnako dôsledne spomína aj tie výsluchy, pri ktorých svedkovia či obžalovaní pôvodné výpovede odvolali, prípadne ich znova potvrdili. Prokurátor pri spisovaní obžaloby precízne uvádza, aj to, ako jednotliví obžalovaní vystupovali pri konfrontáciách so spoluobvinenými, respektíve pri konfrontáciách so svedkami.

Prokurátor okrem mnohých iných svedkov v obžalobnom dokumente podrobne uvádza jednotlivé svedectvá kľúčovej svedkyne medzi korunnými svedkami Viery Zimákovej. Prelom medzi odchodom z diskotéky, zavŕšený konfliktom Kocúr - Urbánek, a prípravou na únos Ľudmily Cervanovej popísal JUDr. Mikuláš Peleš takto:

Svedkyňa MUDr. Viera Vozárová, rodená Zimáková, vypovedala, že po odchode z diskotéky sa vo vestibule stretli Andrášik, čerman, Brázda, Urbánek, Kocúr, Brázdov kamarát (Lachman), Škrobánek, ako aj dievča, ktoré neskôr nasilu naložili do auta pri autobusovej zastávke. Chlapci chceli, aby sa dievča išlo s nimi ďalej zabávať. Urbánek s tým nesúhlasil, a preto mu dal Kocúr facku. Vznikla tam trma-vrma. Kocúr sa už vtedy vyjadril: „Aj tak pôjde s nami!“ Potom išla (Zimáková - pozn. aut.) s Brázdom k jeho autu na parkovisko

oproti bloku B; stálo vedľa spojovacej cesty. Do Brózdovho auta si sadli Brázda, ona, ôerman a neskôr nastúpil aj Kocúr.

Obžaloba s dokumentárnou presnosťou popisovala aj ďalšie fázy trestnej činnosti vrahov: únos, obmedzovanie osobnej slobody, znásilnenie a vraždu. Prokurátor v každej časti dôkladne popísal priebeh skutkového deja, dôkazy svedčiace proti obžalovaným, výpovede páchateľov i svedkov, ako aj výsledky ďalších procesných úkonov. Keďže všetky detaily sú nám už známe, nebudeme ďalej opakovať, ako ich sformuloval v obžalobe prokurátor. Dávame však priestor rozboru posudku Kriminalistického ústavu Federálnej správy Verejnej bezpečnosti v Prahe, ktorým prokurátor podoprel svoje obžalobné argumenty.

Z posudku kriminalistického ústavu vyplývalo, že časti šnúry, ktorými mala zviazané ruky Ľudmila Cervanová, a kusy šnúry, nájdené na smetisku neďaleko Kráľovej pri Senci boli „zhodným typom" špagátu na bielizeň, pozostávajúceho z troch prameňov. Prokurátor v zhode so stanoviskom kriminalistických expertov konštatoval, že nebolo možné určiť, „či šnúry zaistené na mŕtvole a šnúra nájdená na smetisku sú totožné". Bolo by obrovskou náhodou a neuveriteľnou zhodou okolností, aby išlo iba o zhodný typ špagátov rozdielneho pôvodu. Na povraze, ktorým mala obeť zviazané ruky, ako i na jej podprsenke sa našli stopy krvi skupiny A. Obžaloba v ďalšej časti pojednáva o iných mikroskopických stopách nájdených na tele obete, respektíve na jej zvrškoch či v aute páchateľov:

Porovnaním vlasov obžalovaných s vlasmi zaistenými na mŕtvole Ľudmily Cervanovej sa zistilo, že variaôné rozpätie niektorých vlasov nájdených na modrom svetri Ľudmily Cervanovej sa prekrýva so znakmi jej vlasov a vlasov obžalovaného Romana Brázdu. Nie je možné preto vylúčiť, že vlasy z modrého svetra Ľudmily Cervanovej sú vlasmi obžalovaného Romana Brázdu.

Vlasy obžalovaného Lachmana majú morfologické vlastnosti podobné vlasom Ľudmily Cervanovej. Nemožno vylúčiť, že niektoré z vlasov, morfologicky zhodné s vlasmi Ľudmily Cervanovej, sú vlasmi obžalovaného Juraja Lachmana.

Zo znaleckého posudku Kriminalistického ústavu Federálnej správy Verejnej bezpečnosti ďalej vyplýva, že textilné vlákna farebných odtieňov čierna 1999 a červená 8190, zaistené na odeve Ľudmily Cervanovej, vykazujú zhodný farebný odtieň so vzorkami

textilných vlákien zaistených z vozidla štátnej poznávacej značky NRA15 ▮ 76 (vozidlo Romana Brázdu).

Znalecký posudok z odboru hydrobiológie preukazuje» že vo vode termálneho jazierka v Kráľovej pri Senci sa z rozsievok, ktoré boli zaistené pri súdnej pitve v mŕtvole Ľudmily Cervanovej, v súčasnosti nachádzajú rozsievky typu Nitschia a Cyolotella. Tie isté rozsievky sa v tomto jazierku nevyhnutne vyskytovali aj v roku 1976.

Uvádzané nálezy neusvedčovali Brázdu a Lachmana z účasti na skutku priamo, ale naznačovali, že mohli mať podiel na žalovaných skutkoch. V kombinácii s inými dôkazmi mali tieto zistenia menej významnú úlohu, pretože oboch menovaných usvedčovali najmä výpovede svedkov a spoluobžalovaných. V tretej kapitole sme rozoberali zamotaný prfpad Jána Hrma. ktorého z kontaktu s Ľudmilou Cervanovou usvedčovali pachové stopy. Napokon sa však preukázalo, že na čas skutku mal spoľahlivé alibi, takže pre nalez tejto formy kriminalistického materiálu sa muselo nájsť iné vysvetlenie. A aj sa našlo, Hrmo sa prinajmenšom dvakrát s Cervanovou stretol a to úplne stačilo na to, aby na jej odevoch ostali zvyšky jeho telesných pachov.

Obavy z usvedčujúcej sily mikrostôp mal František Čerman. Inak si ťažko vysvetliť, prečo sa počas domovej prehliadky uňho našli skriptá Lekárskej fakulty Univerzity Komenského s názvom *Didaktické cvičenia z lekárskej chémie.* Dokazuje to aj agentúrny záznam z 8. augusta 1981, v ktorom sa uvádza, že Čerman sa „so záujmom vypytoval na odber krvi, slín a vlasov, ČI je možné dokázať, že takéto stopy zostali až doteraz aj v aute".

Pristavme sa aj pri rozbore vody, o ktorej sa zmieňuje obžaloba. Páchatelia s obľubou rozhlasujú, že vzorky z riečky čierna voda, zaistené v roku 1976, sa stratili. Ide o ďalšiu lož, pretože znalecký posudok federálneho Kriminalistického ústavu Verejnej bezpečnosti zo dňa 30. júla 1976 jasne dokumentuje, že vzorky sa nestratili, ale boli na ich základe vykonané expertízy. Druhou stranou mince je okolnosť, že v júli 1976 polícia ešte nemohla vedieť, že Ľudmila Cervanová bola zavraždená v termálnom jazierku. Hydrobiologický rozbor vzoriek z jazierka sa robil až v roku 1981, a preto je pochopiteľné, že zastúpenie biologických zložiek mohlo byť odlišné od stavu spred piatich rokov.

V záverečnej časti obžaloby prokurátor Mikuláš Peleš konštatoval, že orgány prípravného konania zaistili všetky dostupné dôkazy. Pripustil, že vzhľadom na časový odstup od spáchania skutku a podania obžaloby sa nepodarilo odstrániť niektoré rozpory vo výpovediach obžalovaných a svedkov a „detailne objasniť všetky skutkové okolnosti". Zároveň však zdôraznil, že

išlo „o okolnosti menej závažné alebo nepodstatné, ktoré pre zistenie skutočného stavu nie sú rozhodujúce". Peleš preto bez akýchkoľvek pochybností zdôraznil, že zadovážené dôkazy „odôvodňujú jednoznačný záver, že zistený stav veci je v súlade s objektívnou skutočnosťou".

Po podaní obžaloby bola trestná vec pridelená sudcovi Krajského súdu v Bratislave JUDr. Jozefovi Bilčíkovi. Po naštudovaní spisového materiálu urobil niekoľko dôležitých rozhodnutí. Jedným z týchto opatrení bola žiadosť, aby k spisu proti Andrášikovi a spol. bol pripojený aj spis Jána Hrma, vedený pod spisovou značkou 2Kv 59/76. Prokurátor Milan Valašík žiadosti sudcu Bilčíka vyhovel. Kauza Jána Hrma bola na základe tohto opatrenia súčasťou spisu proti Andrášikovi a spoločníkom až do 16. júna 1983, keď bol prípad Ľudmily Cervanovej po odvolacom konaní právoplatne ukončený. Tieto technické otázky by nebolo potrebné rozvádzať, nebyť jednej konšpiračnej teórie. Jej autormi sú, pochopiteľne, páchatelia. Má však niekoľko zanietených popularizátorov, medzi ktorými vyniká najmä publicistka Ľuba Lesná. Teória hovorí o tom, že spis Jána Hrma bol schovaný do archívu ministerstva vnútra v Levoči, pretože v ňom boli zamlčané dôkazy o nevine usvedčených vrahov. Je to, samozrejme, nezmysel, a ak to dostatočne nedokumentovala kapitola o absurdnom príbehu tohto bývalého študenta fakulty telesnej výchovy a športu, potom by mali fanúšikovia konšpiračného náhľadu na svet zobrať na vedomie, že doktor Bilčík si spis Jána Hrma dôkladne preštudoval a mal ho k dispozícii aj súd vyššej inštancie počas odvolacieho konania.

JUDr. Jozef Bilčík využil kompetenciu, ktorú mu dávalo ustanovenie paragrafu 185 odsek 2 Trestného poriadku požadovať vysvetlenia od procesných strán trestného konania. V dňoch 18. až 27. mája 1982 si takzvanou krátkou cestou postupne predvolal obhajcov všetkých obžalovaných a dokonca si pohovoril aj s Romanom Brázdom a Jurajom Lachmanom. Sudcu zaujímal ich názor na to, či boli v priebehu prípravného konania dodržané všetky procesné pravidlá súvisiace s prítomnosťou obhajcu na výsluchu klienta, ako to predpisuje Trestný, poriadok. Ani jeden z advokátov nevzniesol žiadne zásadná pripomienky, nebodaj sťažnosti proti postupu vyšetrovateľov. Zo záznamu z 18. mája 1982 vyplýva, že JUDr. Zoltán Škrovina, advokát Romana Brázdu, bol vždy riadne upovedomený o čase konania výsluchu a takisto potvrdil, že jeho klient ho zbavil povinnosti zúčastňovať sa jednotlivých úkonov, ak bol zaneprázdnený inými naliehavými prípadmi. Obhajca naozaj nebol prítom-iný na deviatich výsluchoch svojho mandanta, avšak nijako nespochybňoval ich právoplatnosť, pretože o ich konaní bol informovaný zákonom stanoveným spôsobom. „Pokiaľ som bol pri výsluchoch prítomný, môžem povedať že

výpovede obvineného boli protokolované presne a doslovne, väčšinou zhodne s vopred pripravenými písomnými poznámkami obvineného, ktoré vzápätí odovzdal vyšetrovateľovi," uviedol do záznamu |UDr. Škrovina

Takisto obhajca Františka Čermana sa vyslovil o priebehu vyšetrovania pozitívne a zhodnotil ho bez akýchkoľvek námietok. (UDr. Štefan Ondriš 19. mája 1982 sudcovi Bilčíkovi do záznamu okrem iného nadiktoval: „V priebehu prípravného konania sa nestalo ani v jednom prípade, že by vyšetrovateľ ma nepripustil k vyšetrovaciemu úkonu - výsluchu obvineného. 0 jednotlivých výsluchoch bol som upovedomený spravidla telefonicky, väčšinou v deň samotného úkonu, prípadne deň predtým, niekedy už pri predchádzajúcom výsluchu. (...) Celkovo z procesného hľadiska k jednotlivým výsluchom nemám pripomienky." Ani ďalší z advokátov nemali pripomienky alebo námietky k výsluchom ich klientov. JUDr. Gašpar Arbet, síce konštatoval, že jeho klient Pavol Beďač bol viackrát „predvedený počas väzby na tzv. pohovor, o ktorom sa však nespisovali zápisnice", ale rovnako nič nenamietal, pretože prípravne konanie bolo aj podľa jeho mienky vedené v súlade so zákonom. Neprotestovali ani doktori Langer, Turi Nagy, Beresecký a Detvai, ktorí zastupovali pánov Dúbravického, Andrášika, Kocúra a Lachmana. Aj týmito procesnými otázkami sme sa museli zaoberať s ohľadom na nepretržité mediálne spochybňovanie zákonnosti postupu vyšetrovateľov. Vyjadrenia obhajcov obžalovaných svedčia o pravom opaku. Výsluchy prebiehali podľa zákona, priznania obvinených neboli vynucované psychickým ani fyzickým násilím a advokáti, ak si našli na svojich klientov čas, mali prístup ku každému vyšetrovaciemu úkonu.

JUDr. Jozef Bilčík si taktiež vypočul vyjadrenia obžalovaného Romana Brázdu. Zo zápisnice o „zadovážení vysvetlenia" zo dňa 25. mája 1982 vyplýva, že sudcu zaujímalo, či v prípravnom konaní neboli porušené práva obvineného na obhajobu. Chcel napríklad vedieť, či naozaj zbavil obhajcu povinnosti zúčastňovať sa všetkých výsluchov a taktiež či bol 3. júla 1981 skutočne ochotný prvý raz sa priznať, aj keď pri výsluchu nebol prítomný jeho advokát. Odpovede Romana Brázdu, ktorý spomedzi páchateľov priznal a usvedčoval najviac, boli naozaj uspokojujúce. Potvrdil, že doktora Škrovínu zbavil povinnosti zúčastňovať sa každého výsluchu. „Vypovedal som dobrovoľne, aj bez prítomnosti obhajcu, iba niekoľkokrát som odmietol vypovedať vtedy ma nevypočúvali. (...) Pokiaľ ide o výpoveď z 3. 7. 1981, ktorá sa uskutočnila bez prítomnosti obhajcu, bol som ochotný vypovedať aj bez jeho prítomnosti," informoval Brázda.

V súvislosti s Romanom Brázdom boli a sú dodnes vznášané námietky, že jeho priznania v prípravnom konaní, ako aj na hlavnom pojednávaní boli

vyvolané jeho zlým psychickým stavom. Aj preto sa doktor Bilčík zaoberal otázkami, či obžalovaný potreboval alebo potrebuje špecifickú lekársku starostlivosť. Z jeho odpovedí nevplynulo žiadne podozrenie, ktoré by oprávňovalo také závery, aké dnes ex post vyvodzujú ostatní vrahovia a ich mediálna úderka. Brázda poprel aj to, že by ho spoluväzeň Janžetič nútil učiť sa naspamäť, čo má vypovedať. A keďže ide o ďalšiu obľúbenú bájku, pertraktovanú novinármi, považujeme za dôležité presne reprodukovať, ako sa k spolužitiu s Janžetičom na jednej cele vyjadril sám obžalovaný:

Myslím, že na druhý alebo tretí deň spoločného pobytu v cele (boli sme na cele iba dvaja) mi ráno začal vyprávať, čo som hovoril zo spánku. Pokiaľ som opýtaný na moju reakciu na toto jeho vyprávanie, ja som sa s ním neškriepil, ani som mu nevyvracal, že by veci, ktoré spomínal, neboli pravdivé.

Ani záznam o „zadovážení vysvetlenia" Juraja Lachmana neobsahoval žiadne podnety na spochybnenie trestného konania, a preto boli splnené všetky podmienky na to,.aby sa mohlo začať hlavné pojednávanie so siedmimi vrahmi. Všetci boli plní očakávaní a rodičia niektorých páchateľov sa dokonca očividne tešili. Svedčí o tom napríklad list matky Milana Andrášika. Svojmu synovi 26. apríla 1982 napísala povzbudivý list, nabádala ho, aby dôveroval socialistickému súdnictvu a utiekal sa k idolom svetového komunizmu. Pani matka nepochybne verila, že súdy si na rozdiel od vyšetrovacích orgánov osvoja jej nekritický postoj k synovi, a preto mu adresovala aj tieto povzbudivé slová:

Ako si postrehol, Milanko, bolo výročie narodenia V. I. Lenina, bol to veľký bojovník za práva ubiedených. Aj teraz sú bojovníci za práva ubiedených, napríklad L. I. Brežnev. Každá doba má ubiedených aj bojovníkov za ich práva. (...) Tvoja záležitosť je v rukách seriózneho činiteľa, akým je socialistické súdnictvo. Všetci sa z toho tešíme a veríme im, že myšlienky, uvedené v našej ústave, sa dodržia. [v]

V krátkosti sa pristavme pri zmienke o údajnom vodcovi proletariátu a boľševickej strany Leninovi. Nebol to žiaden „bojovník za práva ubiedených"; ale jeden z prvých masových vrahov 20. storočia, ktorý vydláždil cestu Stali-[1] novej hrôzovláde. Lenin bol brutálny technológ moci a dovoľujeme si tvrdiť, že Andrášikovci s ním mali čosi spoločné. Cynizmus. Aj oni sa v istom čase

stali súčasťou vládnucej triedy a podľa toho sa aj správali. Neohrozene, egoistický a bezohľadne k svojmu okoliu. Presne tieto vlastnosti prejavovali počas celého trestného konania. Vráťme sa však k obsahu citovaného listu Toľko optimizmu, koľko v liste vyjadrila jolana A n dr á š i ková, mohlo prameniť iba z presvedčenia, že socialistická povaha vtedajšieho súdnictva sa prejaví prevzatím rovnakých postojov k trestnému konaniu, aké zastávali rodiny vrahov. Keď sa však ukázalo, že ani socialistické súdnictvo nechce a nemôže chrániť páchateľov závažnej násilnej trestnej činnosti, zmenil sa aj postoj rodiny Andrášikovej a ďalších obžalovaných k tomuto pilieru štátneho zriadenia.

Nielen sudca Bilčík sa pripravoval na proces, ale aj rodiny páchateľov. Robili to sebe vlastným spôsobom a ako dokazujú oficiálne dokumenty, s výberom prostriedkov si ťažkú hlavu nerobili. Ako ináč, obľúbeným žánrom boli anonymné výhražné listy, ale aj priame či nepriame ovplyvňovanie svedkov.

Začiatkom roka dostal Ing. Július Urbánek, otec svedka Igora Urbánka-, nechutný anonym. Bol spracovaný na písacom stroji, napísaný veľkými písmenami, bez diakritiky a interpunkčných znamienok. Otec Urbánek. riaditeľ závodu Milex Nitra, ho dostal poštou do práce. Pečiatka svedčila o tom. že zásielka bola odoslaná z pošty Nitra 3. List, zbavený gramatických chyb a doplnený o interpunkciu a diakritiku, uvádzame v plnom znení:

Vieme, že tento list vóm bude nepríjemný, ale to, čo robí váš syn, sa nedá porovnať. Máte ženu, dcéru, nevestu a nebojíte sa spolu so synom kryť vraha, keď nevinní ľudia sú vo väzení a trpia pričinením vášho syna. Kto to všetko zaplatí, Ing. Urbánek a **syn? Nebojte sa, nájdeme ho aj na konci sveta! A dajte si pozor na ženu, dcéru a nevestu! Kde je jeho charakter a svedomie?**

Inžinier Urbánek odovzdal 10. februára 1982 túto písomnosť na Okresnej správe Zboru národnej bezpečnosti v Nitre. V úradnom zázname, ktorý o prevzatí anonymu spísal náčelník okresnej správy Karol Komár sa uvádzalo, že podľa vyjadrenia Urbánka staršieho tento list bol „písaný riaditeľom Andrášikom s cieľom psychického pôsobenia na neho a jeho rodinu ". Po takmer mesiaci. 9. marca 1982, Júliusa Urbánka v tejto záležitosti vypočul vyšetrovateľ Vladimír Lamačka. Z výpovede otca Igora Urbánka vyplýva niekoľko vecí naraz. Za výhražným anonymom bola s najväčšou pravdepodobnosťou rodina, ktorá tak veľmi dôverovala v „seriózneho činiteľa“, socialistické súdnictvo. Július Urbánek prejavil na rozdiel od Michala Andrášika charakter. Nielenže sa nezľakol a nebol ochotný kryť syna straníckeho súdruha, s ktorým pôsobil v okresnom

výbore Komunistickej strany Slovenska, ale aj svojmu potomkovi jasne povedal, že ak sa do niečoho namočil, bude musieť za svoje činy prevziať zodpovednosť, Július Urbánek o aktivitách otca obvineného Andrášika vyšetrovateľovi povedal:

V mesiaci január 1982 po pléne Okresného výboru Komunistickej strany Slovenska ma požiadal Michal Andrášik, či môže prísť za mnou do práce, že by sa chcel som mnou porozprávať. V ten istý deň došiel. Hovoril mi, že ti chlapci, čo sú v tom prípade tej vraždy, je tam aj jeho syn, vravel, že je tam sedem ľudí v tom. (...) Hovoril, že syn Igor je tam ako hlavný svedok v tej vražde. Ja som mu na to hovoril, že mňa to nezaujíma, že čo vypovedal, je jeho vec.

Keď ho v práci zastihol anonym, informoval o tom syna Igora, avšak jeho obsah si nechal pre seba. Podľa Júliusa Urbánka sa jeho syn pri tejto príležitosti vyjadril tak, že „to, čo vypovedal a podpísal, je pravda, a na tom nemá nič meniť".

Ďalším adresátom nepríjemného a svojím spôsobom ešte perfídnejšieho anonymu bol svedok Peter Okenka, zamestnanec Československej plavby labsko-oderskej. Písomnosť ostala uložená v archíve Okresného výboru Komunistickej strany Československa v Pardubiciach, a preto z nej nemôžeme citovať. Záznamy o existencii listu sú však podchytené v zápisnici o výsluchu Okenku zo dňa 25. mája 1982. Tentoraz nešlo o vyhrážku, ale o vcelku kvalifikovanú intrigu, zameranú na poškodenie svedkovej existencie. V anonyme sa uvádzalo, že Peter Okenka sa usiluje o vstup do komunistickej strany len preto, aby sa stal lodným kapitánom a dostal tak možnosť vycestovať na Západ, kam chcel údajne emigrovať. List bol podľa svedka a poškodeného v jednej osobe adresovaný jeho zamestnávateľovi v Chvaleticiach a bol kvôli nemu predvolaný aj na okresný výbor strany v Pardubiciach, „kde som musel podať vysvetlenie a mal som z listu určité problémy", isto neprekvapí, že anonymný list bol odoslaný z Nitry.

Zubný lekár MUDr. Jozef Škrobánek dostal 11. mája 1982 na pracovisko vo Vrábľoch neočakávanú zásielku. Po jej otvorení bol nútený kontaktovať políciu, pretože obsah obálky tvoril ďalší nechutný anonymný list, v ktorom mu pisateľ vyčítal jeho svedectvo vprípade vraždy Ľudmily Cervanovej. Materiál publikujeme po oprave gramatických chýb a doplnení diakritiky a interpunkcie v plnom znení so zachovaním štylistických prehreškov:

Pán doktor, ak máte v sebe ešte aspoň trochu citu a charakteru, povedzte na súde, čo ste videli a koho ste videli. Za vás nevinní

Ľudia sedia už 11 mesiacov. Trpia oni, ich priatelia, rodiny **za vašu zbabelosť, lebo po jednej facke ste to** nevydržali. **Spočítajte si 11 mesiacov do hodín a minút, čo si tí** ľudia vytrpeli. Ich deti **sa v noci zobúdzajú a plačú za svojimi** otcami.

Máte aj vy dieťa a budete mať.

Všetci trpia za vašu zbabelosť.

Nehanbíte sa chodiť po ulici a stretať ľudí **s** kľúdným svedomím?

čo ste vy za človeka, keď pomáhate nespravodlivosti?

Prečo nie je súd, keď ste to videli?

Usvedčujte vrahov!

Na začiatku pekla ste vy!

0 plačúcich deťoch, ktoré si vzhľadom na vek neprítomnosť otcov nemohli v plnej miere uvedomovať, písali aj autorky ďalších listov. Boli adresované vysokému ústavnému činiteľovi a bola medzi nimi nositeľka priezviska matky, nabádajúceho svojho syna, aby dôveroval socialistickej justícii. Na základe tejto afinity si dovoľujeme usudzovať, že autor citovaného výlevu nizkych pudov mal blízko k Jolane Andrášikovej. Zodpovedalo by tomu aj nekritické obviňovanie svedka z utrpenia väzobné stíhaných vrahov a ich rodín. Boli to predsa páchatelia, kto si po spáchaní ohavného znásilnenia a brutálnej vraždy Ľudmily Cervanovej zakladal rodiny a reprodukoval sa bez ohľadu na možné následky nielen pre nich, ale aj manželky a novonarodené deti.

Jozef Škrobánek bol vypočutý ohľadom citovaného anonymu 25. mája 1982. Vyšetrovateľovi Lamačkovi povedal, že pred tým, ako mu bola doručená zásielka s anonymom, neznáma žena s vysokým hlasom ho obťažovala znepokojujúcimi telefonátmi. Volala mu trikrát, no ani raz sa nepredstavila. Prvé dva telefonáty prebehli v marci 1982 okolo sviatku Medzinárodného dňa žien, prvý ho zastihol doma, druhý na pracovisku. Tretí raz mu neznáma žena volala opäť do práce a Škrobánek si pamätal, že to bolo presne 6. mája, teda päť dní pred doručením obskúrnej zásielky. Hovory boli navlas rovnaké, pani apelovala na Škrobánkovo svedomie a pripomínala mu, rovnako ako pisateľ anonymu, že údajne jeho vinou sedia vo väzbe „nevinní" ľudia.

Obsah telefonátov a listu bol naozaj povážlivý. Uvádzame opis posledného z nich:

Hovorila mi, že sme spolu už hovorili, na čo som jej povedal, že áno. Vtedy mi hovorila, že kedy už odvolám svoju výpoveď, či sa nehanbím chodiť po meste, či mám deti, že tí, čo sú zavretí, majú

tiež deti a sú už 11 mesiacov zavretí. Počas rozhovoru som sa ju snažil prerušovať a pýtal som sa jej, kto volá, na čo ona hovorila len svoje. Viac-menej hovorila v kuse, nedala sa prerušiť a potom položila slúchadlo. Od tej doby som nemal žiadne podobné telefonáty. Kto mi mohol volať, to skutočne neviem. Pri týchto telefonátoch sa mi nikdy nevyhrážala, skôr to vyzeralo tak, ako by chcela vo mne vyvolať nejakú ľútosť, aby som zmenil svoju výpoveď. Toto je však zbytočné, nakoľko nemám žiadny dôvod meniť nejakým spôsobom svoju výpoveď.

Na to, aby sa polícia vážne zaoberala anonymom i telefonátmi naozaj nemuseli mať výhražný obsah. Bohato totiž postačovalo, že vydieraním falošnými citmi sa usilovali dosiahnuť zmenu vo výpovedi jedného z kľúčových svedkov diskotéky v UNIC klube, na ktorej boli 9. júla 1976 prítomní všetci vrahovia a kde sa odohrala overtúra k únosu Ľudmily Cervanovej.

Vrahovia rodín nemohli nechať bez povšimnutia ani kľúčovú svedkyňu medzi korunnými svedkami Vieru Zimákovú. Dva dni po Jozefovi Škrobánkovi aj ju 27. mája 1982 vypočul vyšetrovateľ Lamačka, ktorý sa zaujímal o to, či sa Zimákovú niekto usiloval ovplyvňovať alebo zastrašovať. Svedkyňa uviedla, že v decembri 1981 ju stretla na ulici v Nitre sestra Milana Andrášika a mala mnoho všetečných otázok. Eva Andrášiková od Zimákovej žiadala, aby jej porozprávala nejaké detaily o prípade jej brata, na čo svedkyňa reagovala tým, že sa s ňou o tom nemôže rozprávať a že vyšetrovateľom povedala iba pravdu. Mladá Andrášiková sa však nedala. Chcela, aby sa Zimáková stretla aj s jej otcom. Súhlasila, stretli sa pred budovou pošty. Michal Andrášik sa vraj zaujímal, či syn Milan bol na diskotéke v UNIC klube. Zimáková mu odpovedala, že ho tam videla aj s Francúzkami, ako aj ostatných páchateľov. „Keď sa ma vypytoval ďalej, tak som mu povedala, že ďalej sa o tom s ním nebudem rozprávať, nakoľko to nie je vhodné a nemôžem," vypovedala Zimáková. Dodala, že Andrášik sa dožadoval ďalšieho stretnutia, ale ona to odmietla. Podľa jej názoru sa ju starý pán Andrášik neusiloval zastrašovať alebo ovplyvňovať, ale chcel od nej získať informácie o prípade. Len o niekoľko dní po tomto prinajmenšom zvláštnom konaní rodiny Milana Andrášika sa 1. januára 1982 odohrali ďalšie zaujímavé udalosti, o ktorých Viera Zimáková poručíkovi Lamačkovi povedala:

Pamätám si, bolo to presne na Nový rok, okolo obeda niekto zazvonil pri našich dverách na byte. Zvonil dosť dlho a energicky. Keď som sa pozerala cez kukátko, videla som pred dverami nejakého

gtaršieho menšieho muža, mal blond vlasy, mal ich bohaté a rozcuchané. **Videla som ho len z profilu.** Keď **sme sa pýtali spolu** s manželom, **kto je, tak neodpovedal, nič na to nehovoril, len stále zvon í l. Bol tam ešte s niekým, nakoľko sme počuli, že sa s niekým** rozpráva. **Manžel potom povedal, že zavolá bezpečnosť, nato obaja odišli** preč.

Súčasťou špecifických rodinných príprav na hlavné pojednávanie so siedmimi vrahmi Ľudmily Cervanovej bolo korešpondovanie so straníckymi a štátnymi funkcionármi. Matka aj manželka Františka Čermana a manželky Milana Andrášika a Pavla Beďača sa obrátili na najvyššieho ústavného činiteľa slovenskej časti československej federácie, predsedu Slovenskej národnej rady Viliama Šalgoviča. Zrejme nie náhodou si vybrali práve predsedu komunistického bábkového parlamentu, ktorý sa podieľal na plánovaní invázie vôjsk Varšavskej zmluvy do Československa v auguste 1968 a bol jedným z popredných exponentov prosovietskej kliky v komunistickej strane. ŠalgoviČ sa angažoval nielen v štátnej a straníckej politike, kde to dotiahol až do Predsedníctva Ústredného výboru Komunistickej strany Slovenska, ale jeho kolaborácia s okupačnou mocnosťou zašla až tak ďaleko, že bol agentom sovietskej spravodajskej služby Výboru štátnej bezpečnosti, známeho pod skratkou KGB. Taktiež nebude náhoda, že vyhlásenému stalinistovi, bývalému armádnemu spravodajskému dôstojníkovi a aktívnemu agentovi sovietskej špionážnej služby Šalgovičovi písali Marcela Čermanová a Blanka Beďačová, dcéry podplukovníka a celoživotného lampasáka Michala Bónu. A akiste nebude žiadnou zhodou okolností ani to, že všetky štyri orodovníčky adresovali svoje listy predsedovi Slovenskej národnej rady medzi 11. až 19. februárom 1982, pričom sestry Blanka Beďačová a Marcela Čermanová v rovnaký deň -15. februára toho istého roku.

V tomto kontexte neprekvapuje, že všetky štyri písomnosti mali takmer identickú obsahovú i formálnu štruktúru. Dokonca sa zdalo, že boli písané na tom istom stroji. Sústavne sa v nich objavovali tie isté motivy o nevinne väznených otcoch rodín. Aj keď dikcia bola, samozrejme, miernejšia, argumentácia sa veľmi podobala na anonym, ktorým rozhnevaný pisateľ obšťastnil doktora Škrobánka. Zo všetkých listov vyberáme niekoľko periel.

Ingríd Andrášiková, manželka Milana Andrášika napísala list súdruhovi Šalgovičovi 11. februára 1982.

Legenda o mučeníkoch v jej podaní znela:

Tragédia sa tyká obvinenia nevinných mladých mužov z vraždy spolupáchateľstvom a znásilnenia Ľudmily Cervanovej dňa 9. Júla

1976. Pri vyšetrovaní týchto mladých mužov sa používajú metódy donucovania, falošných svedectiev a protizákonné postupy. (...) Je verejne známe, že sedem mladých mužov obvinených z vraždy Ľudmily Cervanovej je nevinných. (...)

Verím, že tí jednotlivci, ktorí zavinili tragédiu našich rodín, nepredstavujú celú spoločnosť.

Podľa Ingríd Andrášikovej bol jej manžel „slobodný moderný muž", ktorý nepotreboval získavať ženy násilím, „pretože mu na to stačil jeho šarm". Dôvodila, že v čase spáchania vraždy bol Milan Andrášik neustále v spoločnosti Sylvie a Lýdie Cohenových, z čoho vyvodila nasledovný záver:

Preto je úplne nelogické, aby v čase, keď mal vedľa seba dve atraktívne cudzinky, šiel znásilňovať a zabíjať pre neho celkom cudziu osobu a taktiež je vylúčené, aby sa vlámal a išiel zabávať do cudzieho bytu, keď mal k dispozícii svoj byt.

List sa nezaobišiel bez tradičných útokov na Eduarda Pálku, oveľa zaujímavejšie sú však ponosy manželky Milana Andrášika na advokáta ex offo, ktorý sa podľa jej názoru nevhodne vyjadril o zaslúžilom členovi strany Michalovi Andrášikovi:

A tak až 18. júna 1981 som sa dozvedela, že môj manžel má určeného obhajcu, pretože je obvinený z vraždy spolupáchateľstvom a trestných činov týkajúcich sa prípadu Ľudmily Cervanovej. Dr. Debnár - určený obhajca - mi hneď povedal, že prípad je jasný, že môj manžel je vrah. Tvrdil: „Deti papalášov si mysleli, že sú kryté a že si môžu všetko dovoliť!" To je dosť podivné označenie pre rodičov môjho manžela, ktorého matka je úradníčka, otec riaditeľ jedného z mnohých závodov v Nitre a 35-ročný člen strany.

Záver listu Ingríd Andrášikovej bol naozaj strhujúci. Dominoval mu opäť motív mučeníctva a mýtus o tom, že kým sú nespravodlivo stíhaní vo väzbe, vrahovia si veselo behajú po slobode:

Jednoznačne tvrdím, že môj manžel je nevinný, obeť prípadu nepoznal a veci, ktoré niekedy priznal, boli od neho vynútené, ako to aj sám potvrdil. Ani zaujatosť vyšetrovateľov nesmie zabrániť

poznaniu skutočnej pravdy, aby páchatelia nechodili po svete, zatiaľ čo nevinní trpia vo vftzniciach.

Touto sťažnosťou si Vás dovoľujem požiadať o to, aby tento prípad bol nielen znovu prešetrený, ale aj zverený do nik tým, ktorým nepôjde o vlastný prospech, kariéru, ale o skutočnú pravdu.

Blanka Beďačová, učiteľka základnej školy, oslovila súdruha predsedu parlamentu Šalgoviča 15. februára 1982. Aj ona sa usilovala zapôsobiť na komunistického potentáta rafinovanými citmi. Všimnime si, že v jej interpretácii udalosti nie sú zlí tí, ktorí sa svojím konaním dopustili zavrhnutiahodnej nezákonnosti, ale predstavitelia zákona, čo sa usilovali prípad Ľudmily Cervanovej objasniť:

Svojho manžela poznám osem rokov. Je to doba, za ktorú poznáte človeka do hĺbky. Po prvýkrát sme sa dopočuli o prípade Ľudmily Cervanovej v lete 1978, keď bol môj švagor Ing. Ôerman František zaistený na 48 hodín. Malo to ťažký psychický dopad na našu rodinu. Otec pplk. Michal Bóna utrpel mozgovú porážku a sestra Marcela čermanová, rodená Bónová, bola tesne pred pôrodom. Psychický stav týchto ľudí Vám nebudem opisovať.

Pani Beďačová však neobišla mlčaním, že podľa jej názoru švagor čerman bol zaistený 15. júna 1981, keď bola sestra Marcela opäť v siedmom mesiaci tehotenstva, čo bolo „zhodou okolností, čírou náhodou". Akoby sa procesné úkony riadili reprodukčným cyklom v rodine Čermanovcov, pisateľka týchto vyjadrení obišla fakt, že v inkriminovaný deň boli zadržaní ďalší podozriví a predvedení viacerí korunní svedkovia prípadu. Samozrejme, pre pani Blanku bol „vyvrcholením" 14. júl 1981, keď bol „o 5:00 hod, ráno bez vysvetlenia" zadržaný aj jej muž Pavol Beďač. Autorka listu zopakovala niekoľko nacvičených fráz objavujúcich sa aj v ďalších písomných dielkach spoluorodovníčok. |ej originálnym príspevkom bolo niekoľko kriminalistických postrehov, ktoré považovala za podozrivé. Napríklad, že „všetkých sedem obvinených je .vybraných ' z Nitry"; „vekové rozdiely obvinených (rok narodenia 1950 - 1955)“; „neustále odmietanie vypočutia francúzskych občianok" a podobne.

Blankina sestra Marcela Čermanová napísala Viliamovi Šalgovičovi v rovnaký deň. A začala veru zostra. Rovnako, ako jej súrodenec, i ona nebola ochotná reflektovať manželovo zlyhanie, a z trápenia, ktoré jej spôsobil opovrhnutiahodným konaním a nezodpovednosťou k vlastnej rodine, obviňovala orgány vyšetrovania. Začala však politicko-didakticky:

Jedným z cieľov socialistickej spoločnosti je vychovávať zdravého jedinca s triezvym myslením. A to je možné len v úplnej, harmonickej rodine, akou bola i naša. Veď rodina je základnou bunkou socialistickej spoločnosti - aspoň tak sa to píše v ústave. Aká humanita, nechať ženu, matku v siedmom mesiaci gravidity a s 13-mesačnou dcérou samú v byte bez telefónu, bez vysvetlenia. (...)

Na jednej strane bojujeme proti alkoholizmu, rozvodovosti a na druhej strane sme sami „narušiteľmi" manželstiev. Aká veľká pozornosť sa u nás venuje rodine, keď môj manžel si za šesť mesiacov nemohol vidieť vlastné dieťa! Často si hovorím; „S kým máme vlastne dočinenia? S ľuďmi, humanistami?"

Potom Marcela Čermanová súdruhovi predsedovi opísala rodinnú verziu prípadu, založenú na tom, že jej muž strávil celý večer i noc s návštevou z Francúzska a vyjadrila presvedčenie, že „pravda vyjde najavo, veď som absolventkou Právnickej fakulty Univerzity Komenského, a v toľko spravodlivosti ešte verím". Pani Čermanová, neschopná kritického náhľadu na svojho muža, sa opäť vrátila k politickej argumentácii, pretože právnymi a vecnými prostriedkami operovať jednoducho nemohla. Františka Čermana označila za „občana socialistickej spoločnosti, ktorý má vysoké duševné, morálne vlastnosti a vôbec najlepšie vlastnosti, aké otec, manžel a syn môže mať". Pani Marcela tiež napísala:

Je v záujme našej socialistickej spoločnosti vziať do väzby nevinného človeka, manžela, vzorného otca rodiny? Prepáčte, ale nemôžem to nazvať inak ako deptaním a krutosťou, ktoré sú nám odplatou za to, že sme vždy boli a chceme byť čestnými občanmi tejto republiky.

Zástup trpiteliek, prosebníčok a autoriek nekritických pamfletov uzatvorila 19. februára 1982 Anna Čermanová, matka obvineného Františka Čermana. Napísala o sebe, že je „zúfalá matka" a žiadala od predsedu Slovenskej národnej rady súdruha Šalgoviča „urýchlenú pomoc". Popísala rodinnú verziu noci z 9. na 10. júla 1976, odvolala sa na to, že jej syn už k veci vypovedal v roku 1978 a od 15. júna 1981 je vo vyšetrovacej väzbe, „čo má za následok hrozné, až neúnosné psychické napätie v rodine". Nekritická pani mama ani na okamih nezaváhala a nezamyslela sa nad tým, že stres v jej rodine spôsobili synove zavrhnutiahodné skutky. Anna Čermanová napísala rozsiahlu ódu na

vysoké morálne a ľudské vlastnosti svojho syna. jej chválospev jednak ostro kontrastoval so skutkami Františka Čermana, a jednak odporoval zisteniam forenzných psychológov. Aj ona sa ponosovalo na to. že jej syn bol vypočúvaný a zaistený v čase, keď bola pani nevesta gravidná, a uvádzala to ako argument v neprospech orgánov činných v trestnom konaní. Ani na sekundu nezapochybovala, že ich rodinná pohoda musí byť predsa nadradená výkonu spravodlivosti. Uvádzala, že bola „svedkom bezsenných nocí trojročnej vnučky, ktorá cítiac, že sa dejú hrozné veci, v záchvate žiaľu za .tatulkom' upadala až do nepríčetnosti". Tento odporný emocionálny gýč umocnila výpočtom vnučkiných zdravotných neduhov, akoby za ne niesli zodpovednosť orgány vyšetrovania.

Anna Čermanová nezabudla súdruhovi Šalgovičovi pripomenúť, že je dcérou poľnohospodárskeho robotníka, zakladateľa komunistickej strany na Hornej Nitre, a sestrou partizána, ktorý položil život pri oslobodzovaní Ovruče. Potom vyrukovala s politickým apelom:

Pritom nik z celej našej početnej rodiny nikdy nevyužíval tejto okolnosti, ale svojou poctivou prácou pri najväčšej skromnosti sme sa všetci podieľali na výstavbe socializmu.

Teraz prvýkrát sa dožadujem na najvyšších orgánoch o poskytnutie pomoci v tom zmysle, aby bola preskúmaná hodnovernosť výpovedi svedkov a urýchlené došetrenie prípadu.

Všetky štyri listy dokumentujú, že rodiny páchateľov, v tomto prípade Andrášikovcov, Čermanovcov a Bónovcov, videli poslednú záchranu v politike. Žiadali, aby bola o výsledkoch vyšetrovania informovaná Slovenská národná rada, výsostne politický orgán. Ak teda do prípadu vraždy Ľudmily Cervanovej niekto zaťahoval politiku, boli to práve vrahovia a ich rodiny. Z citovaných lamentácií vyplýva, že páchatelia si v skutočnosti neželali „preskúmame hodnovernosti výpovedí svedkov a urýchlené došetrenie prípadu", ako to písala Anna Čermanová, ale taký zásah zhora, ktorý by zabezpečil rozpustenie vyšetrovacieho tímu a zostavenie nového z politických nominantov, vopred poučených o tom, ako má kauza dopadnúť. Lenže vo februári 1982 sa už niečo také stať nemohlo, pretože na prsty slovenským straníckym súdruhom, nakloneným rodinám Andrášikovcov, Bónovcov, Čermanovcov a Kocúrovcov, sa pozerali nadriadené stranícke i štátne orgány z federálnej úrovne.

Kauza sa nezadržateľne blížila k súdnemu vyvrcholeniu. Rodiny vrahov sa však nehodlali vzdať, a preto museli rôzne policajné útvary, najmä operatívneho zamerania, prijímať opatrenia, zacielené na eliminovanie nežiaducich

a nezákonných vplyvov. V priebehu trestného konania totiž hojne dokazovali, že rodiny páchateľov sú schopné v záujme záchrany vrahov prekračovať takmer akékoľvek hranice.

Náčelník Správy kriminálnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky podplukovník Ján Stanko a operatívni pracovníci kapitán Herman a major Rohan, vyčlenení na operáciu Kamera, spracovali plán agentúrno-operatívneho zaistenia súdneho pojednávania so sedmičkou vrahov. „S cieľom zabrániť v priebehu hlavného pojednávania rušivým javom, je potrebné vykonať príslušné agentúrno-operatívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti dôležitých svedkov, opatrenia na zabezpečenie nerušeného a dôstojného priebehu hlavného pojednávania v budove súdu, ako i na zamedzenie aktivizácie rodinných príslušníkov obžalovaných," uvádza sa v texte plánu, ktorý má 22 bodov.

Niekoľko úloh je venovaných ochrane najdôležitejších svedkov, ako boli Viera Zimáková, Nadežda Beňová, Igor Urbánek. Jozef Škrobánek, Peter Okenka a ďalší. Operatívni pracovníci s nimi vykonávali pohovory, v priebehu ktorých zisťovali, či im neboli v čase pred pojednávaním doručené ďalšie anonymy alebo či neboli vystavení tlaku prostredníctvom telefonátov. Súčasťou šetrenia bolo zisťovanie, či svedkovia neboli ovplyvňovaní rodinnými príslušníkmi obžalovaných k zmene alebo odvolaniu výpovede, urobenej v prípravnom konaní.

„Prostredníctvom VI. odboru XII. správy ZNB Bratislava zabezpečiť vykonanie úkonu PŘEMEK (odpočúvanie - pozn. aut.) v ordinácii MUDr. Škrobánka na Poliklinike - závodnom stredisku v n. p. Tešia Vráble s cieľom ustanoviť anonymnú osobu, ktorá sa snaží telefonicky ovplyvňovať jeho výpoveď pred súdom," znelo ďalšie opatrenie.

Súčasťou plánu bola požiadavka, aby Kriminalistický ústav v Prahe porovnal prípadné zhody v anonymných listoch, ktorých adresátmi boli svedok Škrobánek a Július Urbánek, otec svedka Igora Urbánka. Pokiaľ išlo o hlavných svedkov Zimákovú, Okenku, Škrobánka, Tokára, Urbánka, Galia a Beňovú, s okamžitou platnosťou bola vykonaná blokáda ich vycestovania do zahraničia.

Agentúrna časť úloh bola venovaná vyťaženiu spolupracovníkov spomedzi väzňov, ktorí podávali o páchateľoch dôležité informácie. Zároveň väzenská agentúra dostávala úlohy, aby referovala o reakciách vrahov na doručenú obžalobu a priebeh pojednávania.

Zaujímavo znel bod 20 plánu, ktorý poukazuje na to, že niektoré nadštandardné aktivity obhajcu Milana Andrášika v rámci trestného konania mohli byť honorované zákonu odporujúcim spôsobom: „Zabezpečiť urýchlené pre-

verenie poznatku o tom, že u JUDr. Turi Nagya sa v jeho bydlisku pracuje na rozšírení a prestavbe jeho domu, ktoré práce bez riadnej úhrady prác a materiálu zabezpečuje Ing. Andrášik starší pracovníkmi a materiálom / národného podniku Cestné stavby Nitra." V rámci previerok aktivít rodín páchateľov polícia kontaktovala aj rodičov Ľudmily Cervanovej, aby preverili, či neboli terčom anonymných útokov prostredníctvom listov alebo telefonátov.

V poradí druhý plán na zamedzenie nežiaducej aktivizácie rodín páchateľov pred hlavným pojednávaním vznikol 8. marca 1982. Tieto opatrenia v rámci akcie Kamera osobne schválil námestník federálneho ministra vnútra generálmajor Ján Pješčák. Veľavravný je už popis operatívnej situácie, ktorý citujeme v plnom znení:

Cestou operatívnych prostriedkov sa zisťuje zvýšená aktivita rodinných príslušníkov zo strany obžalovaných v akcii Kamera, | to tým spôsobom, že rozosielajú svedkom anonymné dopisy a taktiež sťažnosti čelným predstaviteľom nášho štátu.

Súčasne ich činnosť je zameriavaná na vyhľadávanie dôležitých svedkov únosu a vraždy Ľudmily Cervanovej, na ktorých pôsobia, aby odvolali svoje pôvodné výpovede, a tak sa vyhli prípadnému „spravodlivému trestu“.

Niektoré opatrenia z tohto dokumentu sa prekrývali s predchádzajúcim plánom agentúrno-operatívneho zaistenia hlavného pojednávania. Prvým bodom plánu z 8. marca 1982 bola úloha pre námestníka slovenského ministra vnútra Vaňa, aby príslušník Hlavnej správy Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky Alexander Klec „okamžite prerušil styky s rodinou Ing. Čermana".

Aj druhá úloha súvisela s vynášaním citlivých informácií o priebehu vyšetrovania nepovolaným osobám. Polícia odpočúvaním zistila, že istá „Sylva"/Silvia „vystupuje ako dobre informovaná osoba o zámeroch a postupe pracovníkov vyčlenenej skupiny v trestnej veci proti obžalovaným Brázda a spol", takže bolo potrebné odhaliť, kto táto záhadná osoba je a aké sú zdroje jej informácií. Agentúrny záznam z akcie Kamera z 2. marca naznačuje, že dobre informovanou osobou môže byť zdravotná sestra Silvia Vôrósová, ktorej otec mal dobré kontakty na polícii v Nitre a vďaka nemu vopred vedela o pripravovanom stíhaní Stanislava Dúbravického. V marci 1982 boli v rámci preverovania záhadnej Sylvy/Silvie sledovaní Sylvia Szabová a Jozef Vaszilko, ktorí pravdepodobne s ohľadom na svoje styky a kontakty taktiež spadali do okruhu podozrivých.

V piatom bode bol návrh na začatie trestného stfhania Michala Andrášika, otca obvineného Milana Andrášika. Otec Andrášik mal byť obvinený v súvislosti s nevhodnými aktivitami pri ovplyvňovaní Júliusa Urbánka, ktorého nabádal, aby vplýval na svojho syna, nech zmení svedectvo v prípade Ľudmily Cervanovej. Michal Andrášik môže.vďačiť iba benevolencii a miernej povahe prokurátora Milana Valašíka, že stíhaniu unikol.

„Navštíviť MUDr. Otta Vozára (manžela svedkyne Zimákovej - pozn. aut.) na jeho pracovisku v Slepčanoch, okres Nitra, s cieľom pohovoru, či by nesúhlasil s tým, aby zmenil spolu s manželkou svoje terajšie pôsobisko. Taktiež zabezpečiť jej fyzickú ochranu pred rodinnými príslušníkmi obžalovaných," znel bod číslo 8 citovaného plánu, ktorý dokazuje, že nie zo strany orgánov štátnej moci, ale od rodín vrahov hrozilo svedkom nebezpečenstvo fyzického násilia.

Jedenásty bod obsahoval úlohu zaviesť technický úkon s krycím názvom Výjem, prostredníctvom ktorého chceli zistiť, či rodina Milana Andrášika vlastní písací stroj, pretože otec Michal alebo dcéra Eva mohli byť autormi anonymného listu Júliusovi Urbánkovi.

V bode trinásť bola formulovaná úloha navštíviť matku Romana Brázdu a taktickým spôsobom od nej zistiť, prečo sa vo februári 1982 pohádala s matkou Milana Andrášika. Azda netreba vysvetľovať, že polícii nešlo o hromadenie ženských klebiet, ale o preverenie, či Jolana Andrášiková neatakovala pani Brázdovú preto, lebo jej syn usvedčoval spolupáchateľov.

Pätnásta úloha súvisela s vyhodnotením prepisov odposluchov, ktoré nasvedčovali tomu, že najmä Jolana Andrášiková podnecuje ďalšie osoby k nežiaducej aktivizácii pred hlavným pojednávaním. Okrem policajných záznamov existujú aj ďalšie zdroje informácií o tom, ako veľmi sa angažovala matka jedného z hlavných aktérov únosu, znásilnenia a vraždy Ľudmily Cervanovej. Tieto poznatky nemali orgány činné v trestnom konaní v roku 1982 k dispozícii. Podľa nášho názoru však veľmi dobre dokresľujú aktuálnosť úlohy, vyplývajúcej z bodu 15 plánu datovaného 8. marca 1982. Krajskej prokuratúre v Nitre napísal 15. októbra 2002 list Ing. Štefan Hozák, brat Jolany Andrášikovej a strýko Milana Andrášika. K uvedenej aktivite ho motivovali kampaňovité články v denníkoch Pravda a Mladá fronta Dnes o kauze Cervanová, za ktorými stál mediálne hyperaktívny Milan Andrášik, podľa strýka Hozáka „príslušník totalitnej zlatej mládeže". Brat Jolany Andrášikovej o rodine svojej sestry okrem iného napísal:

Otec Ing. Andrášika považoval zatknutie syna za pomstu triednych nepriateľov poškodených v straníckych čistkách. Celá jeho snaha

a oháňanie sa triednymi zásluhami vyšla nazmar. Vtedy už rodina Ing. Andrääika zmenila taktiku a začala písať anonymné listy na o9oby pri vyšetrovaní činné. Otec ako *bývalý vysoký* okresný funkcionár si zhromažďoval kompromitujúce materiály a používal ich v anonymných listoch a udaniach. Pôvodcu týchto anonymných listov polícia odhalila, otec zrejme po dohode oznámil vyšetrovateľom, že pisateľom bola jeho manželka. Ja som sa o anonymoch dozvedel preto, lebo otec i matka Ing. Andréšika chceli v anonymoch pokračovať a otec ma žiadal, aby som im požičal písací stroj, pretože svoj už používať nemôžu. Na tieto účely som stroj odmietol požičať. (...)

Už niekoľko rokov otec, matka i sestra Ing. Andrášika si vytvárajú imidž totalitou perzekvovaných obeti, ktoré mali byť ihneď po roku 1989 rehabilitované a odškodnené. Na svoju minulosť čim ďalej tým viac zabúdajú, namiesto toho, aby sa otec Ing. Andrášika ospravedlnil za všetko, čo v časoch svojho vysokého straníckeho postu mnohým občanom zapríčinil, čaká rehabilitáciu.

Toľko teda z listu pána Štefana Hozáka, strýka inžiniera Milana Andrášika, po ktorom sa môžeme vrátiť k ďalším opatreniam súvisiacim s procesom s páchateľmi na Krajskom súde v Bratislave.

Tretí plán protiopatrení bol predložený 25. júla 1982. Piatym bodom ma teriálu bola úloha zabezpečiť prostredníctvom útvarov Vojenskej kontrarozvedky pri posádkach v Plzni, Tachove a Brne, aby sa Ľubor Andrášik až do odvolania nemohol vzdialiť zo svojho útvaru a upozorniť ho na to, že budú vykonávané dôsledné kontroly jeho korešpondencie, návštev a ďalších aktivít. Súčasťou tohto opatrenia bola aj spravodajská ochrana Igora Urbánka, ktorý bol v tomto období na základnej vojenskej službe v Brne. Mal byť informovaný o odročení pojednávania do 1. septembra 1982 a príslušníci Vojenskej kontrarozvedky sa mali „zamerať na zistenie, či vojaka Urbánka nenavštívili v tejto dobe osoby z Nitry". Ak by k takejto návšteve došlo, vojenská spravodajská služba mala o tom policajným orgánom podať okamžité hlásenie.

Viaceré úlohy sa dotýkali previerok podozrivých úprav na dome |UDr. Turi Nagya, obhajcu Milana Andrášika. Práce i materiál mali bez náležitej finančnej úhrady dodávať pracovníci Cestných stavieb Nitra, riaditeľom ktorých bol Michal Andrášik. Pri tejto príležitosti boli vykonávané previerky, či má advokát stavebné povolenie na prestavbu domu, a tiež sa šetrilo, kde všade v danom čase Cestné stavby Nitra realizujú svoje projekty a či sú riadne vyfakturované a zaplatené. Na Okresnej správe Bratislava IV bolo operatívne zisťované, či sa

tam nachádzajú materiály o tom, že advokát Turí Nagy prevážal do zahraničia finančnú hotovosť.

Akcia Kamera pod dozorom Jána Pješčáka prebiehala naozaj dôsledne, pretože desiatou úlohou plánu z 25. júna 1982 bolo preverenie príčin úmrtia svedkov únosu Ľudmily Cervanovej „Lukáča Karabinoša a riaditeľa Československej tlačovej kancelárie Bratislava Augustína Šišku, ktorý pozoroval dňa 9. 7.1976 vo večerných hodinách štyroch mladíkov ako vynášali fľaše vína zo STEPS klubu v Bratislave, ktoré ukladali do osobného auta bielej farby štátnej poznávacej značky N R A".

Operatívna skupina myslela aj na to, aby Petra Okenku zbavila podozrenia, že chcel vstúpiť do strany iba preto, aby sa stal lodnými kapitánom a mohol emigrovať na Západ. Preto boli spracované listy, adresované základnej organizácii strany na jeho pracovisku, ako aj Okresnému výboru Komunistickej strany Československa v Pardubiciach, v ktorých bolo vysvetlené „za akých okolností a zámerom bol písaný anonym na svedka Petra Okenku".

V 23. bode bola stanovená úloha pátrať po strachu Romana Brázdu. Existovali dve verzie jeho pôvodu. Jedna vychádzala z predpokladu, že spoluobžalovaní sa mu vyhrážali likvidáciou blízkych. Druhá bola založená na možnosti, že v minulosti vykonal na návod Milana Andrášika a Františka Čermana inú, závažnejšiu trestnú činnosť.

Opäť bola aktuálna ochrana svedkov Zimákovej, Urbánka, Okenku a Škrobánka, ale aj ochrana obžalovaných Brázdu a Lachmana. Roman Brázda navyše dostal na celu dvoch slušných väzňov Kazateľa a Juráka. Ich úlohou bolo dozerať na to, aby tento obžalovaný, ktorý usvedčoval spolupáchateľov, nespáchal samovraždu, pretože predtým sa o skoncovanie so životom vo väzbe v Brne pokúsil už dvakrát. Iba vďaka týmto spoluväzňom sa Brázda dožil hlavného pojednávania a obžaloba neprišla o jeho dôležité výpovede.

Kriminalisti nasadení do akcie Kamera podozrievali znalca z odboru psychiatrie Ľubomíra Vraždu, že vynáša informácie o priebehu trestného konania. Na základe úlohy číslo 26 bolo do jeho bytu inštalované odpočúvacie zariadenie s krycím názvom Přemek. Dôsledná agentúrna činnosť však ukázala, že páchateľom nebol znalec z odboru psychiatrie MUDr. Vražda, ale väzenská psychologička Elena Mokrášová. V hlásení kapitána Čapkoviča z 24. augusta 1982 bolo jasné svedectvo o tom, že František Čerman si ju dokázal nakloniť a ona mu počas pohovorov odovzdávala písomné odkazy:

V prípade sa mu pomáha zvonku. Psychologička vo väznici, vo vyšetrovačke mu mala napísať na papier - na tri papiere, kde

na jednom bolo, aby sa priznal k znásilneniu, lebo na to je osem svedkov. Na druhom papieri bolo napísané, že nie je svedka, kto bral Cervanovú do Kráľovej. Na treťom papieri bolo niečo na Andrášika, že majú na neho výpoveď. Tiež bolo napísané, aby si to iba prepísal, lebo asi ich odpočúvajú. Keď to čerman čítal, psychologička Elena sa ho medzitým vypytovala na jeho zdravotný stav. Teraz si ju chce zavolať, chce jej odovzdať list, aby si tak preveril, či je na ňu spoľahnutie.

Ján Pješčák schválil 22. júla 1982 rozsiahly dodatok k predchádzaiueemu plánu opatrení, súvisiacich s dočasným prerušením hlavného pojednávania s vrahmi Ľudmily Cervanovej. Vyberáme z neho len tie najzásadnejšie, ktoré dokresľujú, ako veľmi zamestnávali pokútne aktivity rodín páchateľov operatívne zložky polície. Bod 24 dodatku plánu je rozsiahly, komplexný a najmá veľavravný, a preto ho citujeme v plnom znení:

Zistiť, kedy končí základnú vojenskú službu Ing. Igor Urbánek, kde a kedy nastúpi do zamestnania (Bratislava, Nitra). Po zistení zamestnávateľa vybudovať na pracovisku dôverníčku alebo agentúrnu sieť s cieľom zisťovať, či na pracovisku alebo mimo neho nie je vyhľadávaný rodinnými príslušníkmi obžalovaných alebo ich advokátmi, prípadne inými osobami, ktoré by ho ovplyvňovali na zmenu jeho výpovede.

V prípade, že je Ing. Igor Urbánek držiteľom telefónnej stanice, zaistiť technický úkon Přemek (odpočúvanie - pozn. aut.) cestou 6. odboru S ZNB Bratislava.

Taktiež zaistiť cestou 6. odboru S ZNB Bratislava zavedenie úkonu Dagmar (priestorové odpočúvanie - pozn. aut.) na jeho byt Bratislava, Mehringova ul. č. 18.

Vykonať pohovor s Ing. Igorom Urbánkom a Jeho manželkou so zameraním na možnosti ich ovplyvňovania a rozličného pôsobenia rodinnými príslušníkmi obžalovaných a inými osobami za účelom zmeny výpovede v prospech obžalovaných.

Za týmto účelom zaistiť, aby takéto pokusy boli neodkladne hlásené dohodnutým telefónnym alebo osobným spojením.

Súčasťou plánu bola previerka informácie, že MUDr. Hlaváč mal údajne ovplyvňovať výsledky pitvy Ľudmily Cervanovej. Ako dokumentuje agentúrny

záznam z 24. augusta 1981, doktor Hlaváč bol v styku s obvineným Germánom. V levočskom archíve sa nachádza vyhodnotenie poznatkov získaných operatívno-pátracou činnosťou. Uvádza sa v ňom, že na Čiernej vode boli už 11. júla 1976 spozorovaní dvaja muži v červeno-zelenom nafukovacom člne, ktorí v toku niečo hľadali. Obe uvedené skutočnosti zvyšujú podozrenie, že od začiatku existovali pokusy manipulovať dôkazy v prospech páchateľov.

Z pochopiteľných a zrejmých dôvodov bola sformulovaná úloha zameraná na ochranu svedkyne Viery Zimákovej a jej manžela Otta Vozára. Zároveň však boli k svedkyni prijaté opatrenia, súvisiace s jej blížiacim sa väzobným stíhaním vo veci krivej výpovede. Bolo zistené, že pán Vozár si v tom čase kúpil nové auto, čo vzbudzovalo podozrenie, že ho financoval z úplatkov od rodín páchateľov. Z tohto dôvodu boli uskutočnené previerky o stavoch účtov, pôžičiek a finančnej hotovosti dotknutých osôb.

Prebiehalo aj rozsiahle monitorovanie protizákonných aktivít advokátov obžalovaných. Za týmto účelom bola stanovená úloha, aby bolo cestou JUDr. Fuliera zo slovenskej generálnej prokuratúry zistené, v akom stave je trestné stíhanie doktora Bereseckého, obhajcu Miloša Kocúra. Aj v tomto prípade bol prokurátor Milan Valašík veľmi zhovievavý a netrval na dôrazných opatreniach proti nespratnému advokátovi.

Príslušníci vyčlenení na operáciu Kamera dostali ďalej za úlohu zaoberať sa svedkom Vladimírom Vargom, ktorý medzičasom emigroval do Švajčiarska. Mali navštíviť jeho rodičov a informovať sa, kde sa ich syn nachádza a či s ním udržiavajú písomný styk. V rámci pohovoru bolo potrebné zistiť, či Vargových rodičov nenavštívili príbuzní obžalovaných a či od nich nežiadali adresu ich syna. Operatívni pracovníci mali zabezpečiť aj list Vladimíra Vargu, ktorý počas pojednávania predložil obhajca Beresecký. V písomnosti sa uvádzalo, že svedok odvolal svoje výpovede z prípravného konania. Agentúrne hlásenie z 8. októbra 1982 dokumentuje, že Dáša Luprichová, sestra Miloša Kocúra pracovala v jednej kancelárii s bratom Vladimíra Vargu, od ktorého pravdepodobne získala jeho švajčiarsku adresu. Obhajca Beresecký mal následne zaistiť, aby Varga napísal predmetný list, ktorým odvolal výpoveď usvedčujúcu páchateľov.

Keď si operatívni pracovníci prečítali už spomínaný agentúrny záznam z 24. augusta 1982 o výrokoch Františka Čermana na cele, mali do veľkej miery vyriešený aj ďalší bod dodatku k opatreniam. „K správe zároveň prikladám list, ktorý chcel obvinený Germán nedovolene cez agenta odoslať pre svoju manželku cez Mihalíka," napísal Kamil Gapkovič v zázname. Toto zistenie korešpondovalo s úlohou dôkladne vyhodnocovať záznamy z odpočúvania Hany

Mihalíkovej, cez ktorú mali byť distribuované motáky, určené Marcele Germánovej.

Niektoré súvislosti, vyplývajúce z aktivizácie rodín súdených vrahov, ktoré sú podchytené v záznamoch z akcie Kamera, lepšie pochopíme, keď sa vrátime k pamätiam matky zavraždenej Ľudmily Cervanovej. Pani Margaréta Cervanová v knižke *Prípad Ľudmily Cervanovej* s podtitulom *Dlhá cesta spravodlivosti* spomína istého Vojtecha Handla, šéfa okresnej organizácie Zväzu protifašistických bojovníkov. Pred tým, než budeme citovať dlhšiu pasáž z knižky pani Cervanovej, upozorňujeme na zámenu mien. Tento komunistický funkcionár sa s vysokou pravdepodobnosťou nevolal Handl, ale Kandl a dopredu uvádzame, že prostredníctvom svojich príbuzných z Nitry mohol byť v spojení s rodinou vraha Miloša Kocúra. V citovanej stati používame jeho správne meno:

Začal sa nový školský rok a Marcelka (mladšia dcéra Cervanovcov - pozn. aut.) nastúpila do prvého ročníka gymnázia v Nových Zámkoch. Bolo to pre ňu obdobie strachu. Náš domáci telefón vyzváňal pred odchodom zo školy a) po návrate zo školy. Hlásili sa rôzni ľudia a chceli rôzne podniky, ako napríklad mäsopriemysel alebo pohrebnú službu a žiadali si k telefónu ľudí s rôznymi menami. Na otázku, aké číslu volajú, vždy opakovali 7880, teda naše regulárne telefónne číslo.

Pondelok 26. septembra 1977. Marcelka odišla na školskú zemiakovú brigádu. Brat bol u nás už štvrtý deň a ja som mala dovolenku a prepisovala mu dizertačnú prácu. Bol očitým svedkom toho, čo sa dialo v našom byte. Nad všetky pochybnosti sa niekto usiloval vyvíjať na nás psychický nátlak. Asi 12:30 hodín a telefón znova neúprosne zvonil. Zodvihol ho brat a pýtal sa, kto volá. Volajúci telefón zložil. Brat musel ísť do kníhviazačstva a prikázal mi, aby som telefón nebrala. Ale telefón besne zvonil a ja som už bola rozhodnutá dotyčnému od pľúc vynadať. Zodvihla som slúchadlo a vtom vošla Marcelka. V telefóne zaznel mužský hlas, a tak som zavesila. Zároveň som Marcelku požiadala, aby mi pripravila magnetofón. Telefón sa opäť rozzvonil, zodvihla som slúchadlo a pýtam sa, kto volá. Mužský hlas odpovedá, že Kandl. Pýtam sas ktorý? Odpoveď znie: starší. Znova sa pýtam: ktorý starší? Vraj otec! Na otázku, odkiaľ volá, mi odpovie, že z okresného výboru protifašistických bojovníkov. Pokračujem v rozhovore s ním, pretože sa chcem dozvedieť čo najviac. Muž mi tyká a oslovuje ma

ako Zuzku. Pýta sa ma, kedy si prídem po auto, a ja pokračujem otázkou a pýtam sa, kedy mám prísť. Muž mi odpovedá, že kedy chcem. Počujem, ako sa na druhom konci drôtu v blízkosti hovoriaceho niekto chichoce. Muž sa poplietol a začne mi vykať. Preto sa ho pýtam, či si vykáme alebo tykáme. Muž hovorí, že tykáme. Na moju ďalšiu otázku, kedy sme si teda vlastne potykali, mi neodpovie, a na ďalšiu otázku, aké číslo volal a odkiaľ ho má, mi hovorí, že volal číslo 7880 a že ho má z telefónneho zoznamu. Vtedy mu hovorím, že to nie je pravda, pretože toto telefónne číslo sa v telefónnom zozname nenachádza. Hovorí mi, že ho mal napísané vedľa čísla svojej nevesty a omylom ho vytočil. V tej chvíli mu už veľmi rozhnevane poviem, že ak si myslí, že mu to verím, tak je starý idiot, a znova vešiam slúchadlo.

Telefón znova zazvonil, ja som ho pokojne zdvihla a hovorím: „Prosím?“ Ozve sa ten istý mužský hlas a hovorí mi, že mám neslušnú dcéru a že nám dá odmontovať telefón. Pýtam sa ho, kto volá a kto je pri telefóne. Hovorí, že volá okresný výbor, ale meno už nezopakuje. Pokračuje tým, že dievča nebolo v škole a že tam malo aj mládenca. Priznáva, že trikrát volal číslo 7880 a že mu povedala, že je starý idiot. Ja sa usilujem klásť otázky, pretože práve začiatok sa mi nepodaril kvôli nervozite dobre nahrať. A on sa začína vyhrážať, že ju pozná a že vie, kedy sa narodila. Vyzvem ho, nech teda povie kedy, a on vysloví jej skutočný dátum narodenia. Úplne roztrasená sa ho pýtam, čo od nás vlastne chce a čo sme mu urobili. A on na to, že uvidím, až pocítim následky a dôsledky. A položil telefón. (...)

Na druhý deň ráno (...) k nám prišiel pán Ižmák s pánom Medešim z Okresného oddelenia verejnej bezpečnosti v Nových Zámkoch. Keď si vypočuli nahratý rozhovor, označili ho za veľmi vážny. Pán Ižmák dokonca povedal, že sám má tri dcéry a nevie, čo by robil na mojom mieste. Spísali záznam, do ktorého som uviedla, že podľa môjho presvedčenia pôjde o niekoho, kto zneužil meno pána Kandla. Zdalo sa mi nelogické predstaviť sa vlastným menom a vyhrážať sa. Radili mi, aby som radšej dala telefón odpojiť a odišli.

Kancelária okresného výboru protifašistických bojovníkov sídlila na námestí v budove mestského národného výboru. Za nejakú chvíľu sa páni Ižmák s Medešim vrátili s tým, že Kandl sa k telefonátom priznal spoločne so šesťdesiatročným pánom Sigetim, ktorý

pracoval na odbore sociálneho zabezpečenia a používal kanceláriu vedľa pána Kandla. Nechcela som veriť vlastným ušiam. Odvtedy však telefonáty ustali.

Len v krátkosti doplňme, že v roku 1977 nešťastná a zúfalá matka zavraždenej Ľudmily Cervanovej bojovala o to, aby bol prípad jej dcéry vyšetrený a vrahovia postavení pred spravodlivosť. Už v tom čase boio verejným tajomstvom, že brutálnu vraždu mladej medičky majú na svedomí synáčikovu nitrianskej smotánky, avšak slovenské vyšetrovacie organy túto skutočnosť nechceli zobrať na vedomie. Od udalostí popísaných pani Margarétou Cervaňovou uplynulo päť rokov, keď neúnavný kapitán Herman počas operácie Kamera vyťažoval svojho dôverníka, od ktorého sa dozvedel, že Dáša Luprichová, sestra Miloša Kocúra, na pracovisku konšpiruje s madam Kandlovou. „Koncom minulého mesiaca navštívil (dôverník - pozn. aut.) na pracovisku Dášu Luprichovú v Nitre, s ktorou pracuje v jednej kancelárii Handlová, dcéra Kandla, ktorý pracuje v Nitre v Dome služieb ako ekonóm. Menovaná mala spolu s Dášou písať sťažnosť súdruhovi Colotkovi (predsedovi slovenskej vlády- pozn. aut.) na päť strán. Stará Kocúrová mala byť deň pred tým u Kamila Bereseckého, kde túto sťažnosť mali skoncipovať," uviedol Herman v zázname z 2. marca 1982.

Nie všetci páchatelia a ich rodinní príslušníci sa pripravovali na hlavné pojednávanie a prijatie zaslúženého trestu ako fajty Andrášikovcov, Kocúrovcov, Čermanovcov a Bónovcov. Napriek tomu, že za svoje ohavné konanie si nezaslúži žiadne zľutovanie, treba Romanovi Brázdoví pripočítať k dobru, že azda ako jediný prejavil štipku ľudskosti, pokory a sebareflexie. Väzenská cenzúra zadržala 5. a 6. apríla 1982 listy, určené rodičom a manželke. Brázda sa v nich doznáva a vyznáva, avšak ani náznakom neprejavuje ľútosť nad obeťou svojho Čínu.)e mu ľúto iba svojich najbližších a opakovane zdôrazňuje, že bude musieť „pykať".

Z listu určeného rodičom, ktorý bol napísaný 17. marca 1982, vyberáme:

Drahí moji, činom svojím som Vám veľmi ublížil. Veľmi ma to bolí. Ďakujem Vám za všetko, že ste zostali pri mne i keď by som si zaslúžil Vaše opovrhnutie. Málo som písal, spadol som na bahnité dno, ponáral sa stále hlbšie, hrôza zo seba samého mi bránila prehovoriť k Vám, aby som Vám ešte viac slovom neublížil.

Nesmiete si, prosím, robiť akékoľvek výčitky, že ste urobili nejakú chybu. Všetko som si spôsobil sám. (...)

Ľudia rozumní nebudú súdiť Vás, ale len mňa# Celý Váš život je životom dobrých, dobrých, čistých a čestných ľudí, tak Vás poznajú, ako si mi to, otec, sám pri návšteve povedal, a to je Vaša pevná istota. Vaše zrkadlo je čisté. Hodnoty, v ktoré ste verili, Vám zostali, sklamal som jedine ja Vašu predstavu o mne, Vás, seba, a za to budem pykať.

V tomto liste sa Brázda prihováral aj manželke:

Na moju stopu, ktorú nejaký čas za sebou potiahneš, sa časom zabudne a budeš zase šťastná. Taký je tvoj osud, to viem.

Ja som lietal vysoko a padol hlboko, časom myšlienky na mňa zrednú, nešťastie minulosti vybledne a Váš život s Peťkou (dcérkou - pozn. aut.) bude šťastný.

Roman Brázda napísal 30. marca 1982 osobitný list manželke:

Pochopil som, že niet inej cesty ako cesta pravdy. Nielen pred ľuďmi, ale aj pred sebou. Že realita je viac než sen.

Ria, nerob si o mne ilúzie, čo som spravil, za to budem pykať. Očakávam vysoký trest. Správne si urobila, že si tak rýchlo požiadala o rozvod a nechala zmeniť meno sebe i Peťke.

Bojím sa o Vás, Ria. Ako to všetko prijmeš, keď sa dozvieš, čo som bol za človeka.

Poznamenávame, že manželka Ria sa volala Mária a priezvisko si zmenila na Petrovská. Okresný súd v Nitre rozviedol manželstvo Romana Brázdu a Márie Brázdovej už 23. novembra 1981. Navrhovateľku zastupoval Brázdov obhajca JUDr. Zoltán Škrovina. Mária Brázdová tvrdila, že manželstvo si plnilo svoju funkciu do 16. júna 1981, keď bol jej manžel zadržaný v súvislosti s prípadom Ľudmily Cervanovej. Trestné konanie a väzobné stíhanie Romana Brázdu bol jediný dôvod, pre ktorý podala žiadosť o rozvod. Brázda reagoval na jej podanie veľmi ústretovo. Súd v tejto súvislosti konštatoval, že Roman Brázda „záujem na rozvode má práve preto, že sa dopustil (sám tak vo svojej výpovedi uvádza) trestného činu a chce, aby navrhovateľka mohla žiť normálnym životom“. Priznanie sa k vražde obvineného pred rozvodovým súdom nemá žiadnu procesnú váhu z hľadiska dokumentovania vraždy mladej medičky, avšak z hľadiska historického poznania dotvára celkový

obraz o stave veci a o prístupe Romana Brázdu k svoje) zodpovednosti za tento čin.

Obžalovaný Brázda napísal 4. mája 1982 list majorovi Hubcejovi a poručíkovi Taligovi, ktorým sa chcel „úprimne poďakovať za všetko, čo ste pre mňa urobili" a tiež sa v ňom vyslovil, že si váži to, že „napriek tomu, čo som spáchal, ste sa voči mne správali ohľaduplne".

Brázdová rodina sa nezapájala do tvorby denunciantských anonymov, telefonátov s výhražným podtextom a inej podvratnej činnosti namierenej proti korunným svedkom v kauze Cervanová. Naopak, aj tento páchateľ sa stal terčom nepeknej hry, do ktorej mohol byť namočený aj jeho obhajca Skrovina. Všetko sa to zbehlo tak, že 16. júna 1982 po pojednávaní zašiel za prokuraio rom Milanom Valašíkom pán František Brázda. Otec obžalovaného syna prokurátorovi odovzdal obálku s anonymným listom, ktorý mu bol 7. júna 1982 doručený poštou a jeho autorkou bol anonym vystupujúci pod zahalenou ženskou identitou. List uvádzame v plnom znení:

Vážený pán Brázda!

Onedlho má byť súd s Vaším synom a mne sa nepáči, ako sa **všetko** pripravuje na to, aby sa stal obetným baránkom. Viem dobre, **že** rodina Andrášikovcov sa snaží i toho prípadu za každú cenu svojho syna dostať. Je mi ľúto, že Vám to musím oznámiť, ale počula som, že k tomu chcú využiť aj advokáta Vášho syna Dr. Škrovinu.

Dr. Škrovina má údajne prehovoriť Vášho syna, aby všetko zobral na seba a hlavne z toho dostať Andrášika. Že vraj z Vášho syna potom Bpravia cvoka. Toto Vám oznamujem preto, že sa mi osobne nepáči, ako za peniaze možno dostať všetko, dokonca aj vraha z väzenia a obetovať druhého.

Myslím, že porozumiete všetkému.

Kto sledoval priebeh celého hlavného pojednávania, odvolacieho konania, ale najmä mediálne manipulácie pánov Kocúra, Andrášika, čermana a Beďača po roku 1989, vie, že citovaný list nebol hocaký anonym, ale proroctvo svojho druhu. Do bodky sa totiž splnilo, že nepríjemné priznanie Romana Brázdu a jeho usvedčujúce výpovede proti spolupáchateľom sú v ich podaní pripisované jeho duševnej poruche. Brázdové výpovede totiž korešpondovali so Zimákovej svedectvom a nebolo ich možné spochybniť. Jedinou schodnou cestou bolo vyhlásiť tohto muža za blázna a to spin doktori v službách tejto mediálne najagresívnejšej štvorice ochotne robia. Aj keď Brázda trpel v priebehu hlavného

pojednávania reaktívnou depresiou, v čase prípravného konania, ale aj v období, keď pred súdom usvedčoval spolupáchateľov, bol podľa hodnotenia znalcov schopný v plnom rozsahu vnímať zmysel trestného konania. A keď vznikli pochybnosti o jeho psychickej kondícii, pojednávanie bolo odročené, Brázda podstúpil liečenie a súdne konanie pokračovalo až vtedy, keď bol znova plnohodnotne schopný vnímať jeho obsah a zmysel.

Predseda senátu JUDr. Jozef Bilčík svojím rozhodnutím zo dňa 27. mája 1982 vytýčil termín hlavného pojednávania na 9. až 30. júna. Avšak už 22. júna bolo odročené s ohľadom na konštatovanie znalcov doktora Vraždu a docenta Dobrôtku, že u Romana Brázdu sa prejavila reaktívna depresia. Ako sme už viackrát naznačili, táto okolnosť bola a je propagandisticky značne zneužívaná, a preto sa budeme zdravotnému stavu tohto páchateľa zoširoka venovať, aby sme preukázali, že ostatní vrahovia a on sám, neboli odsúdení na základe výrokov blázna.

Predtým, než Bilčík rozhodol o odročení pojednávania, predstúpili pred senát, obžalovaných a ich obhajcov psychiater Vražda a psychológ Dobrôtka. Najmä diagnostické hodnotenie prvého z nich je mimoriadne dôležité a zaslúhuje si našu pozornosť. V zápisnici z 22. júna 1982 je uvedené, že MUDr. Ľubomír Vražda dospel k nasledovnému záveru:

Ide o reaktívne depresívny syndróm, to je stav, ktorý vznikol na podklade súčasnej situácie, myslím tým väzbu a všetko, čo s tým súvisí u psychopatickej osobnosti. V tomto stave nie je schopný plnohodnotnej účasti na trestnom konaní, nie je schopný v plnom rozsahu chápať význam trestného konania. ...reaktívne depresívny syndróm je duševná porucha. Je to porucha prechodnej povahy. Treba podotknúť, že sa nejedná o endogénnu depresiu.

Z uvedeného je zrejmé, že nepriaznivý duševný stav Romana Brázdu nebol spôsobený jeho patologickým vnútorným nastavením, ale vonkajšími vplyvmi, medzi ktoré doktor Vražda zaradil pobyt vo vyšetrovacej väzbe a priebeh hlavného pojednávania. Ľudovo povedané obžalovaný nebol blázon, ale pod tlakom okolností dostal depku, z ktorej ho bolo potrebné vytiahnuť.

Súdny znalec z odboru psychológie Gejza Dobrôtka taktiež potvrdil, že v prípade Brázdu ide o reaktívny stav, ktorý „nemá patologickú povahu". Na základe týchto zistení požiadal Jozef Bilčík náčelníka Nemocnice zdravotníckej služby Zboru nápravnej výchovy v Prahe o vykonanie „psychiatrického preliečenia" obžalovaného Romana Brázdu. Tretieho augusta 1982 spracoval

MUDr. Jiří Duda, primár psychiatrického oddelenia tejto nemocnice, súhrnnú správu o stave obžalovaného. Informoval, že pacient bol podrobený medikamentóznej liečbe proti depresii a táto terapia splnila svoj účel:

Súhrnne hodnotíme stav Romana Brázdu ako pominutú depresívnu reakciu na osobne ťaživú situáciu.

Počas pobytu na psychiatrickom oddelení za súčinnosti medikamentóznej antidepresívnej liečby sa stav natoľko upravil, Že značne ustúpila depresívnosť, zlepšila sa spontaneita a obohatila sa verbálna produkcia. Seba poškodzujúce a samovražedné tendencie pominuli. (...)

Menovaný môže byť z tunajšieho oddelenia prepustený a preložený k pôvodnému útvaru (do väzby Krajského súdu v Bratislave) ako schopný hodnotne sa podieľať na súdnom pojednávaní bez známok duševnej choroby, ktorá by mu v tom bránila.

Preliečenie Romana Brázdu prebehlo úspešne a všetko, čo predtým i potom urobil a povedal, vykonal pri plnom vedomí a s neoslabenou schopnosťou vnímať význam svojich činov a celého trestného konania. Po tomto intermezze predseda senátu Bilčík 23. júla rozhodol, že súd bude pokračovať v dňoch 16. až 31. augusta 1982, avšak pojednávalo sa až do 15. septembra.

Vráťme sa ešte na začiatok procesu. Ako je už z doterajšej rekonštrukcie jeho priebehu zrejmé, senátu predsedal sudca JUDr. jozef Bilčík, jeho Členmi boli sudca jUDr. Štefan Gašparovič a prísediaci ján Blaho, Alojz Dzfbeia a ján Filip. Žalobcami boli prokurátori JUDr. Milan Valašfk a jUDr. jozef Fulier.

0 proces bol obrovský záujem. Nielen zo strany rodín vrahov, ale aj pobúrenej verejnosti. Hneď v prvý deň pojednávania 9. júna 1982 predseda senátu rozhodol v záujme dôstojného a nerušeného priebehu konania, že traja rodinní príslušníci každého obžalovaného dostanú vstupenky na pojednávanie. Napriek tomu bola miestnosť číslo 110 Justičného paláca v Bratislave preplnená, najmä príbuznými obžalovaných vrahov. Bilčík ďalej rozhodol, že celé pojednávanie bude nahrávané na magnetofónovú pásku a tento záznam bude tvoriť prílohu trestného spisu.

Keď na základe výzvy predsedu senátu prokurátor prečítal obžalobu, Andrášikov obhajca Ladislav Turi Nagy súdu predložil písomné vyhlásenie otca jeho mandanta. Michal Andrášik bol pred súd predvolaný ako svedok, avšak sa rozhodol využiť svoje právo odoprieť svedeckú výpoveď, „aby sa mohol zúčastniť hlavného pojednávania". Otec Andrášik potom naozaj sedel každý deň pojednávania v miestnosti číslo 110 a pozorne sledoval vývoj udalostí.

Vzhľadom na prerušenie pojednávania kvôli Brázdovmu zdravotnému stavu sú výsluchy obžalovaných pred senátom krajského súdu rozdelené na obdobie pred (9. - 22.6.1982) a po jeho preliečení (16.8. -2.9. a 10. - 15. 9.1982). Spravidla každý z obžalovaných vypovedal raz v jednej a raz v druhej fáze procesu.

Výpovede Romana Brázdu počas výsluchov pred senátom krajského súdu boli do veľkej miery poznamenané tým, čo predpovedala anonymná pisateľka, ktorá jeho otca upozornila na to, že zo syna chcú urobiť obetného baránka a predovšetkým pôjde o záchranu Milana Andrášika, syna nitrianskeho okresného komunistického potentáta. Kým výsluch pred prerušením pojednávania a liečením na psychiatrii navodzoval dojem, že Brázda by mohol byť v stave hlbokej depresie, jeho výpoveď po preliečení pôsobila tak, že buď sa rozhodol predstierať šialenstvo, alebo rozvrátiť proces vnášaním chaosu do skutkového deja, ako bol ustálený v priebehu prípravného konania. Nech už robil čokoľvek, z jeho výpovedí bolo jednoznačné, že únos, znásilnenie a vraždu Ľudmily Cervanovej spáchala sedmička obžalovaných. Problém bol v tom, že Brázda do očí bijúcim spôsobom zachraňoval Milana Andrášika a Františka Čermana.

Roman Brázda najprv verne opísal priebeh diskotéky i únos. Od výpovedí z prípravného konania sa začal odchyľovať vo výrokoch ohľadom znásilnenia a vraždy. Počas prvého výsluchu tvrdil, že Ľudmilu Cervanovú znásilnil iba Miloš Kocúr a on so Stanislavom Dúbravickým mu ju pridržiavali. V druhom výsluchu zase pripúšťal, že s medičkou mal pomer aj František Čerman, ale konsenzuálny. Brázda sa dopúšťal výrokov, ktorými si odporoval a keď ho na to predseda senátu upozornil, zväčša odpovedal „k tomu sa nevyjadrujem".

„Chcel by som k tomu dodať, že v dobe, keď som bol vyšetrovaný, som si nevedel spomenúť na všetky okolnosti, chcel som vyplniť medzery a začal som si vymýšľať. Potom som sa do toho zaplietol," vysvetľoval rozpory predsedovi senátu Bilčíkovi.

Brázda popieral účasť Andrášika na znásilnení i vražde, Zdôraznil, že v prípravnom konaní vypovedal proti Andrášikovi preto, lebo v tom období chcel naňho preniesť vinu. Nebol však ochotný vysvetliť, prečo to robil. Jozef Bilčík obžalovaného vyzval, aby sa vyjadril k svojej výpovedi o tom, že Andrášik hodil Ľudmilu Cervanovú do vody. „Andrášik u toho nebol," reagoval Brázda.

Potom sa stalo to, čo sa dalo na základe listu anonymnej pisateľky predpokladať. Roman Brázda vyhlásil, že na priváte boli všetci takí opití, že ho na slovo poslúchali. Lachmanovi prikázal zobrať špagát, ale hneď zdôraznil, že „nemohol vedieť, na čo mi bude". Pokračoval uistením, že „iba ja som vedel o Kráľovej" a v jeho hlave sa zrodil plán, ako tam odstrániť nepohodlnú obeť.

V rámci toho istého výsluchu však stihol povedať, že s Ľudmilou Cervanovou mal pomer nielen Kocúr, ale aj on, Brázda. A potom iniciatívne konštatoval: „To dievča som utopil ja." Jeho noví chránenci Andrášik a Čerman v Kráľovej údajne neboli, spolu s Brázdom tam prišli len Kocúr, Lachman, Dúbravický a Zimáková, o ktorej povedal, že ju po vražde odviezol asi 50 kilometrov za Nitru smerom na Novú Baňu, kde bola na školskom sústredení.

Po liečení na psychiatrii Roman Brázda trochu zmenil taktiku. Výsluch začal niečím, čo by sa dalo nazvať takmer bonmotom: „Nie sme nevinní, ale nie sme vinní v zmysle obžaloby." Do skutkového deja vniesol nový prvok vyjadreniami, že Zimáková nevidela konflikt Urbánka s Kocúrom a ani únos Ľudmily Cervanovej, pretože v tom čase už bola aj s Francúzkami na priváte. Okrem nich tam bol aj syn majiteľky domu pán Turčan. K týmto absurditám pridal ďalšiu v podobe tvrdenia, že v Kráľovej pri Senci sa Andrášik pokúšal zachraňovať poškodenej život, čím poprel výrok z predchádzajúceho výsluchu, v ktorom tvrdil, že tento obžalovaný pri termálnom jazere nebol. Zároveň však pritvrdil voči Čermanovi, o ktorom povedal, že mal najväčší podiel na opití mladej medičky. Takisto sa zmenil vrah, Roman Brázda povedal, že Cervanovú utopil Miloš Kocúr, ale keď išli z miesta činu domov, akosi sa mu ho uľútostilo a v tomto duchu pred súdom riekol: „Ja som mu chcel pomôcť a povedal som mu:‚Miloš, ja tú vinu beriem na seba.'"

Akcia Kamera pokračovala aj počas pobytu Romana Brázdu na psychiatrickom oddelení útvaru nápravnej výchovy v Prahe. Záznamy z vyťažovania spolupracovníka s krycím menom Mencl spracovával major Rohan. Tieto agentúrne správy dokumentujú, že so zdravotným stavom obžalovaného to nebolo také zlé, ako to boli nútení konštatovať súdni znalci. Možno sa dokonca domnievať, že Brázda depresiu simuloval, respektíve predstieral, že je oveľa vážnejšia ako v skutočnosti. Napríklad agentúrny záznam z 29. júla 1982 naznačuje, že hospitalizácia bola súčasťou plánu, do ktorého bol zaangažovaný obžalovaného obhajca Škrovina: „Roman Brázda sa zveril, že má obhajcu, advokáta z Nitry, ktorý mu údajne radil, aby čo najviac predlžoval väzbu a ak by to bolo možné, tak aby sa dostal do ZO MS Slovensko, kde by sa dalo niečo urobiť ohľadom duševného stavu. Situácia sa vraj zmenila v tom, že Brázda bol daný do Prahy, ale od pobytu tu, v psychiatrickej liečebni, nič neočakáva." A v zázname sa o pár riadkov nižšie nachádzajú ešte explicitnejšie zmienky, ktoré posilňujú naše podozrenia:

> Brázda Je rozhodnutý plniť dohodu so svojím obhajcom, ktorého nemenoval, v tom, aby čo najdlhšie odďaľoval súdne pojednávanie.

Vyslovil sa takto: „Keď sa mi nepodarí spáchať samovraždu.) tak počas ďalšieho pojednávania na súde sa behom pojednávania zrútim.“ čo bude vraj opakovať tak dlho) až sa opäť dostane na psychiatrické oddelenie MS. Pevne si verí) že už nebude eskortovaný do Prahy, ale že bude umiestnený v niektorom zdravotníckom oddelení MS na Slovensku. Tam vraj bude mať jedinú reálnu nádej, ako sa z celého prípadu môže dostať.

Major Rohan poznačil aj agentúrny záznam zo 6. augusta 1982, v ktorom sa uvádza, že Brázda sa dožadoval súkromného pohovoru s primárom psychiatrického oddelenia. Keď bol k nemu okolo obeda uvedený, podebatovali viac ako hodinu. Agent Mencl referoval o ďalšom vývoji udalostí takto:

Roman Brázda, keď sa vrátil z tohto pohovoru (ani slovom sa nezmienil, o čom hovoril s primárom), bol celý vymenený, iba podotkol, že „teraz bude pred súdom hovoriť, ako sa všetko udialo“. Uviedol, že je ich „viac v tej veci obžalovaných“. Sám o seba sa nebojí, ale že musí hovoriť o svojej vine, ale o vine ďalších obžalovaných

Ďalší záznam z 13. augusta 1982 dokumentuje, ako sa agent Mencl posledný raz na prahu cely stretol s Brázdom, keď mal byť eskortovaný naspäť do Bratislavy. „Drž mi palce, aby som ich rozbil," vyhŕkol naňho bodro Brázda a Mencl nemal šancu zistiť, koho tým myslel, pretože príslušníci väzenskej stráže ho vyzvali, aby pokračoval v chôdzi. Ako sa ukázalo po otvorení odročeného pojednávania, Brázdovo odhodlanie „hovoriť pred súdom, ako sa všetko udialo", netrvalo dlho, a že to, čo „rozbil", neboli ani spolupáchatelia, ani obžaloba, ale vlastná integrita. Dokumentuje to aj iné hlásenie z akcie Kamera, poznačené 7. júna 1982, teda ešte pred tým, ako bol odvelený na liečenie do Prahy. Brázda sa podľa zápisu kapitána Čapkoviča pred väzenským agentom vyjadril: „Je zvedavý, ako to všetko dopadne, pretože niektorí obvinení majú ešte stále vysokopostavených a vplyvných rodičov. V rozhovore sa vyjadril, že nikomu neverí, lebo aj vo väzbe v Brne vedel, že má na seba nasadených ľudí. Spytoval sa či sa oplatí v záujme pravdy obetovať svoj vlastný život." Hlavné pojednávanie preukázalo, že Brázda nedokázal klamať ani hovoriť pravdu. Nedokázal sa zachrániť ani obetovať. Účelovými výpoveďami len potvrdil, že v pozadí súdneho procesu prebiehali horúčkovité práce na záchrane papalášskych detičiek a jemu v tejto nevkusnej hre prischla úloha dvorného blázna, ktorému má byť vždy na konci dňa odpustené. Teda aspoň taký bol predpoklad.

Aj Juraj Lachman absolvoval pred senátom krajského súdu dva výsluchy. Na rozdiel od Brázdu sa oveľa prísnejšie držal svojich výpovedí z prípravného konania. „Necítim sa vinným, iba z toho, že som poškodenej neposkytol pomoc, čo úprimne ľutujem," začal svoje účinkovanie pred súdom Lachman. Potvrdil, že počas diskotéky bol s Dúbravickým odviezť na Brázdovom aute návštevníčky z Francúzska do Andrášikovho bytu v Lamači. Lachman však odmietol, že na Andrášikov pokyn priniesol z kúpeľne šnúru, ktorou bola obeť zviazaná. Preto ho sudca vyzval, aby vysvetlil, prečo sa k tomu v rámci prípravného konania priznal. Odpovedal, že ho na to nahovoril poručík Lamačka. Keď popisoval, ako ostatní Ľudmilu Cervanovú vyzliekali a zväzovali, rozplakal sa a vo výpovedi dokázal pokračovať až keď sa upokojil.

Lachman okrem Pavla Beďača usvedčoval všetkých ostatných páchateľov z toho, že sa dopúšťali násilia na Ľudmile Cervanovej. V tejto súvislosti osobitne zvýrazňujeme výrok, ktorým Juraj Lachman dokumentoval agresívne a vodcovské počínanie syna okresného papaláša z Nitry:

Beďač povedal, aby ju nechali, na čo AndráSik reagoval slovami „pozrite **sa,** kto **sa** piči bojí".

Keď dostatočne farbisto vykreslil nehanebnosti, ktorých sa dopúšťali Andrášik. Kocúr, Dúbravický a Brázda, vrátil sa Juraj Lachman k svojej osvedčenej stratégii z prípravného konania. Hlásal, že konanie páchateľov mu bolo odporné, a preto sa odobral do spálne na poschodí, kde zaspal. Tam ho neskôr zobudili Čerman so Zimákovou, ktorí si prišli zasúložiť, ale znova zaspal. Zobudil sa až na to, že doňho kopol Dúbravický a keď nasadol do Beďačovho auta, znova zaspal a prebral sa údajne až v Nitre, takže o dianí v Kráľove) pri Senci nič nevedel.

V priebehu hlavného pojednávania vypadol Jurajovi Lachmanovi z úst ešte jeden povestný výrok. Mal pocit, že spolupáchatelia klamú viac, ako bolo únosné, a preto si pod nos zamrmlal: „Prestanem spať a potom všetci odvisnú..." A naozaj, tým, že svoju obhajobu založil na premise tvrdého spánku počas znásilňovania i vraždy Ľudmily Cervanovej, zabezpečil nielen najmiernejší trest sebe, ale ochránil pred tvrdšími sankciami aj najagresívnejších páchateľov.

Druhý výsluch pred súdom sa niesol v podobnom duchu ako prvý. Lachman v ňom veľmi dôrazne odmietol Brázdové novinky o tom, že na priváte boli aj Francúzky. Vytrvalo opakoval, že ich bol s Dúbravickým odviezť do Lamača. Počas pojednávania dochádzalo v takýchto situáciách ku konfrontáciám medzi páchateľmi. Keďže Brázda aj naďalej trval na nezmysle, že na priváte na

Varínskej ulici boli aj Francúzky, Lachman mu musel na výzvu predsedu senátu tvárou v tvár povedať, ako sa to všetko odohralo:

Na tvojom vozidle, od ktorého si mi požičal kľúč, som z diskotéky spolu s Dúbravickým odvážal Francúzky priamo do Lamača, kde sme ich vyložili a zdržali sme sa tam asi hodinu. Keď som sa vrátil, si mi vytýkal, kde som tak dlho bol a ja som povedal, že na vine je Dúbravický, ktorý vošiel do domu s Francúzkami. Vytýkal si mi zdržanie preto, lebo si mal obavy o svoje vozidlo. Vzápätí si ma informoval, že ideme ešte na nejaký žúr.

Pred hlavným pojednávaním a v jeho priebehu sa vo väzenskom zákulisí diali veci, o ktorých sa pred senátom z pochopiteľných dôvodov nediskutovalo. Neoceniteľným zdrojom informácií o týchto udalostiach je akcia Kamera. Agentúrny záznam z 18. marca 1982 je natoľko významný, že ho musíme publikovať v plnom rozsahu. Obsahuje totiž všetko, čo malo ostať utajené - ovplyvňovanie svedkov, neštandardné počínanie advokátov aj zamlčané informácie o priebehu vraždy:

Dôvernou cestou bolo k osobe obvineného Juraja Lachmana zistené nasledovné:

Otec mu pri jednej návšteve naznačil, aby na súde veľa nerozprával, lebo chodia za ním (otcom) rodičia ostatných obžalovaných a žiadajú ho, aby ich synov Lachman neusvedôval. Jeho obhajca Dr. Detvai s ním vo vyšetrovacej miestnosti rozpráva o dôležitých veciach len písomne a aj jeho písomne upozornil na to, že vo vyšetrovacích miestnostiach sa odpočúva. Dr. Detvai mu takýmto spôsobom oznámil, že bol s ôermanovou manželkou a tá tvrdí, že ôerman a Beďač majú ne vyvrátiteľné alibi. Písomne ho upozornil, aby (v miestnosti) na cele zbytočne nerozprával, lebo je tam nasadený človek. Lachman tomuto aj verí, lebo jeho spoločníci tiež chodia na vychádzky vo dvojici.

Veľmi nadáva na Zimákovú a hovorí, že táto by mala byť obvinená, a nie svedok ako doteraz. Že je veľmi zvedavý, kto ju drží. Na súde na ňu Lachman povie také veci, že ju budú musieť zavrieť.

Napriek zastrájaniu sa však Lachman vo svojich výpovediach radšej ostal spať, aby jeho kamaráti nemuseli odvisnúť. Kamera odhalila, že obhajca Štefan

Detvai svojho klienta opakovane vystríhal pred väzenskou agentúrou a odpočúvaním na celách. Dokonca sa Lachmana vypytoval na meno spoluväzňa a na to, odkiaľ pochádza. Potvrdzujú to agentúrne záznamy z 20. apríla. 1., 10. i 29. júla 1982. V zázname z 1. júla sa okrem iného píše aj to, že naša známa väzenská psychologička Mokrášová písomne upozornila Lachmana na odpočúvanie, keď s ním bola sama vo vyšetrovacej miestnosti. V tom istom dokumente bolo zapísané aj to, že Lachman si znova uľavil na adresu svedkyne Zimákovej a taktiež svojho spoluväzňa informoval, že Dúbravický od neho pod hrozbou použitia násilia požadoval, aby zamlčal jeho účasť na diskotéke v UNIC klube. Hlásenie z 29. júla tiež obsahuje zaujímavú pasáž o tom, ako vnímal Lachman spoluobvineného Brázdu:

Trápi ho, že Brázda sa duševne zrútil, nakoľko tento z nich povedal najviac pravdy. Má obavy, či budú jeho výpovedi veriť, keď hovorí o prípade iba on sám. Verí, že do pojednávania dajú Brázdu do poriadku.

Akcia Kamera prinášala mnohé cenné informácie. Bolo z nich evidentné, že na pozadí prípadu prebieha horúčkovitá komunikácia medzi advokátmi obvinených a ich rodinnými príslušníkmi. Očividne to boli so zákonom kolidujúce praktiky, na hranici ovplyvňovania až zastrašovania obvineného Lachmana. Svedectvo o tom vydáva aj agentúrne hlásenie Kamila Čapkoviča z 24. augusta 1982. Vyberáme z neho najpodstatnejšie pasáže:

Porozprával (Lachman - pozn. aut.), že jeho advokát Dr. Detvai ho navádza na to, aby svojich spoločníkov neusvedčoval. Lachman sa vyjadril, že bude hovoriť tak, ako mu prikázal obhajca. Dr. Detvai mu ďalej vytkol, že opoznal Zimákovú. Hovoril mu, že mu mal dať vyhýbavú odpoveď. (...)

Pri odchádzaní z pojednávania dňa 23. 8.1982 Brázdová sestra ukazovala Brázdoví, aby mlčal. Pred pojednávaním sa Kocúr triasol, keď sa dozvedel, že bude vypovedať Zimáková. Keď sa dozvedel, že Zimáková zmenila výpoveď, vyplazoval Lachmanovi jazyk a sa mu smial. Pred konfrontáciou so Zimákovou dávala táto Lachmanovi najavo, že tam nebola a že pozmenila svoju výpoveď. (...)

Lachman sa obáva o svoju osobu, ako i o rodinu, pretože už rodičia dostali anonym. Tento odovzdali Dr. Detvaiovi. Je v ňom písané, aby vymenili obhajcu, pretože tento spolupracuje s políciou.

Dr. Detvai dostal tiež dva anonymy. Tieto si však zatiaľ ponecháva pre seba. Je v nich osočovaný, že vstúpil do KSC a spolupracuje s políciou iba preto, že chce byť predsedom advokátskej komory.

Lachman tvrdí, že i keď budú obžalovaní oslobodení, on vie, ako sa to všetko stalo a že mu to nikto nevyvráti. Obáva sa však, že až príde na slobodu, bude šikanovaný rodičmi obžalovaných.

Kapitán Kamil Čapkovič odovzdal pre ďalšie využitie v akcii Kamera záznam zo 6. septembra 1982. Ide o ďalšie svedectvo, pod akým tlakom rodín vrahov bol Juraj Lachman, no nielen on. Záver hlásenia tiež vysvetľuje, prečo bolo pre mnohých účastníkov žúru na priváte doslova požehnaním, že Lachman pokračoval v predstieraní spánku:

Vonku sú tlaky na Dr. Detvaia, že obhajuje klamára, ktorý pracuje s políciou a tvrdí to, čo od neho žiadali vyšetrovatelia. Lachman však stále tvrdí, že to, čo vypovedal, je skutočnosť, a na svojej výpovedi trvá, má však veľké obavy o rodinu a seba. Bojí sa, že sa mu rodinní príslušníci obžalovaných pomstia. (...)

Lachman tvrdí, že Zimáková má veľký podiel na tom znásilnení, pretože sa na priváte pohybovala nahá a zbytočne ostatných obžalovaných svojím chovaním provokovala.

Juraj Lachman bol pred spoluväzňami výrečnejší ako pred vyšetrovateľmi a neskôr v súdnej miestnosti číslo 110 Justičného paláca. Našťastie veľmi nedbal na upozornenia svojho advokáta, že jeho reči sú nahrávané a dokumentované väzenskou agentúrou. Vďaka tomu sme sa dozvedeli aspoň časť z toho, čo sa usiloval pred štátnymi orgánmi zatajiť. Napriek „spánku" viedli Lachmanove výpovede v prípravnom i súdnom konaní k usvedčeniu vrahov, nie však spravodlivým trestom, aké si za svoje obzvlášť opovrhnutiahodné činy spáchané na Ľudmile Cervanovej zaslúžili.

Obžalovaný Miloš Kocúr sa na hlavnom pojednávaní pridržiaval lží z prípravného konania, ktoré si osvojil ako spôsob obhajoby, keď odvolal pôvodné priznania. Kým si rozoberieme jeho vystupovanie pred senátom krajského súdu, pripomeňme si, že po zadržaní si nepodal sťažnosti ani proti obvineniu, ani proti väzbe. Správal sa ako človek vedomý si viny a očakával za svoje kruté činy prísny trest. Úplne inak sa však správal na hlavnom pojednávaní, kde odhalil svoju pravú tvár,

Z dvoch výsluchov je dôležitejší prvý, podstatnú časť druhého tvorila nepríjemná konfrontácia s Brázdom, ktorý Kocúrovi dokazoval, že 9. júla 1976

bol na diskotéke v UNIC klube a obviňoval ho aj zo spáchania vraždy Ľudmily Cervanovej. Obhajobu pred súdom Miloš Kocúr založil na troch klamstvách: v kritický deň bol od rána do 15:30 na brigáde; okolo 18:00 vyrazil so sestrou Evou, jej priateľom Luprichom, Daňovcami a Šubom kúpať sa do Ivanky pri Nitre; k priznaniam ho prinútili policajti fyzickým násilím, nátlakom a našepkávaním, čo má hovoriť.

Začnime od konca. Násilia sa na ňom mal dopustiť už 15. júna 1981, keď bol v skorých ranných hodinách predvedený z domu na oddelenie Verejnej bezpečnosti v Galante, starší prešedivený pán, ktorý ho kmásal za uši. Tvrdil, že už na tomto útvare policajti „nervozitu stupňovali, označili ma za vraha, naháňali mi strach trhali za uši a podobne". Miloš Kocúr ďalej tvrdil, že po prevoze do Bratislavy nátlak pokračoval:

Tam ma asi štyria vyšetrovatelia bez akéhokoľvek poučenia o mojich právach vyzvali sadnúť, keď som si dal ruky na stôl, strhli mi ich na kolená, iný sa mi vyhrážal päsťou nad hlavou, že nechce počuť, že si niečo nepamätám. Z psychického vypätia a strachu som vypovedal to, čo som počul v Galante. Potom som bol poučený o svojich právach. Zápisnica sa však spisovala na tom podklade, že som prikyvoval hlavou, čo sa ma pýtal vyšetrovateľ.

Kocúr na podklade tejto bájky uvádzal, že všetky obvinenia proti spolupáchateľom si vymyslel alebo ich diktoval do protokolu na základe želania vyšetrovateľov. Výmysly zopakoval aj 18. júna 1982 pred prokurátorom, ktorý dal jeho výpoveď zaznamenať na magnetofónovú pásku. Obžalovaný sa vyjadril, že prokurátor „síce so mnou jednal slušne, ale už som nemal síl hovoriť niečo iné".

Na základe týchto obvinení boli ako svedkovia predvolaní príslušník Verejnej bezpečnosti z Nitry Ernest Pintér a vyšetrovateľ Ľubomír Gerbel. Prvý mal Kocúra v Galante údajne ťahať za uši, druhý mu zase v Bratislave hroziť päsťou. Pintér vypovedal, že on nebol poverený vypočúvaním obvineného, a preto je vylúčené, čo o ňom tvrdí. Gerbel pripomenul, že Kocúr sa hneď pri prvom výsluchu vzdal práva na sťažnosť, vypovedal spontánne, až sa čudoval, že mu nemusel klásť doplňujúce otázky. Povedal, že Kocúr si pri výsluchu žmolil síce ruky, „nešlo však o žiadnu nevoľnosť, cigarety nemal a fajčil z našich cigariet". Vyšetrovateľ vylúčil akékoľvek fyzické a psychické násilie, ako aj to, že by Kocúra inštruovali, ako má vypovedať. Podľa Gerbela „obžalovaný Kocúr bol prvou osobou spomedzi obžalovaných, ktorí o týchto veciach hovorili" spontánne. Rovnako aj prokurátor správne kladenými otázkami dokázal,

že Miloš Kocúr vypovedal o veciach, o ktorých orgány činné v trestnom konaní nemali pred jeho výsluchmi žiadne poznatky.

Obhajoba založená na tvrdení, že 9. júla 1976 sa odišiel podvečer kúpať do Ivanky pri Nitre, bola úspešne vyvrátená už v prípravnom konaní a detailne sme o tom písali v kapitole Alibi buď je, alebo nie je. Okrem sestry Dáše Luprichovej túto verziu nikto nepotvrdil, naopak bola vyvrátená nielen svedeckými výpoveďami. ale aj správou o meteorologickej situácii v okrese Nitra. Na hlavnom pojednávaní bola vypočutá iba Luprichová. Keďže Kocúr nesúhlasil, aby výpovede zvyšku rodinnej kamarily boli prečítané z prípravného konania, súd upustil od vykonania tohto dôkazu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť. Napriek tomu Kocúr prichádzal so stále novými variáciami na klamstvo o kúpaní. Narýchlo si spomenul, že ich na štrkoviskách zastihla búrka, kúpali sa aj v daždi, a keď si pri ohni sušili odevy, Šubovi obhoreli topánky, „na čom sme sa smiali". Na smiech však boli predovšetkým jeho neinteligentné lži. V tejto súvislosti sa musíme opakovane vrátiť k už spomínanej pasáži záznamu z akcie Kamera z 24. augusta 1982 o výrokoch Juraja Lachmana, ktoré predniesol pred spoluväzňami:

Kocúrova sestra nevypovedala pred senátom pravdu. Na túto falošnú výpoveď sa pripravovala už doma, kde chcela, aby tak vypovedal aj jej manžel. Prítomní pri tejto príprave na túto výpoveď boli Lachman, MUDr. Štefan Hajdu i jej manžel. Manžel s touto výpoveďou nesúhlasil.

A aby toho nebolo málo, Miloš Kocúr aj na hlavnom pojednávaní trval na tom, že od rána do pol štvrtej bol na brigáde v Mestskom stavebnom podniku Nitra, o čom svedčí záznam vo výkaze práce. Jeho bývalý nadriadený Juraj Halichy toto tvrdenie spochybnil rovnako, ako to urobil v prípravnom konaní. Najlepšou glosou pôsobenia obžalovaného Kocúra, je otázka, ktorú mu v priebehu výsluchu položil spolupáchateľ Roman Brázda: „Miloš, ty nechceš povedať pravdu?"

Lenže Kocúr sa k pravde počas pojednávania ani len nepriblížil. Preto ho pri viacerých, neraz veľmi nepríjemných, konfrontáciách z očí do očí museli usvedčovať práve Brázda a Lachman. Neostalo to bez odozvy. Úradný záznam, spracovaný predsedom senátu Bilčíkom zo 17. júna 1982 jasne dokladuje, že Kocúr atakoval nelojálneho Brázdu priamo v súdnej sieni:

V priebehu prestávky požiadal o vstup do poradnej miestnosti, respektíve o rozhovor predsedu senátu službukonajúci príslušník

Správy ZNV podpráporčík Boťanský, ktorý pred predsedom senátu za účasti všetkých členov senátu uviedol; Pán predseda, pokladám za potrebné vám oznámiť, že v priebehu konfrontácie medzi obžalovaným Brázdom a obžalovaným ôermanom som ako člen eskorty stál vedľa obžalovaného Brázdu s výhľadom na obžalovaného Kocúra. Podobne, ako ste upozorňovali Kocúra na to, že uprene pozerá pri konfrontácii na obžalovaného Lachmana, aj v priebehu konfrontácie s Brázdom pozeral naňho priam hypnotizujúcim pohľadom, pričom vysunul jazyk a zaťal zuby. Viac potom už obžalovaný Brázda neprehovoril.

Svojrázny pokus naznačiť spoluobžalovanému, že má mlčať, Kocúrovi nevyšiel. Síce Brázdu zahriakol, ale bol odhalený a senát si jeho počínanie dobre zapamätal. Ešte väčšou ranou pre Kocúra bolo napríklad svedectvo Nadeždy Beňovej, ktorá pred súdom zopakovala viaceré tvrdenia z prípravného konania. Jednoznačne usvedčovala Miloša Kocúra, že v kritický deň bol na diskotéke v UNIC klube. Na rad prišla konfrontácia. Protokol z hlavného pojednávania zachytáva, že atmosféra bola naozaj hustá:

Na to bola svedkyňa [Beňová - pozn. aut.) postavená tvárou v tvár obžalovanému Kocúrovi a bola vyzvaná, aby mu do očí povedala, či bol 9. 7.1976 na diskotéke v Mlynskej doline, svedkyňa pozerajúc obžalovanému Kocúrovi do oči po chvíli naberania odvahy mu hovorí, pamätám si ťa, že si tam bol. Obžalovaný Kocúr: Nehovoríš pravdu, mýliš ša. Svedkyňa [Beňová - pozn. aut.): Ja ti nechcem ublížiť.

Ešte razantnejšie Kocúrovi pripomenula jeho prítomnosť svedkyňa Zdenka Prieložná, rodená Kováčová. Bola to jedna z mladých dievčat, ktoré odskakovali pred autom Romana Brázdu na spojovacej cestičke medzi dolným parkoviskom a širokých chodníkom, vedúcim od internátu k zastávke autobusu. Súd Prieložnú požiadal, aby si prezrela obžalovaných a vyjadrila sa, či je medzi nimi muž, ktorí sedel vo svetlom aute vedľa šoféra. V zápise z pojednávania sa v tejto súvislosti uvádza pre Miloša Kocúra zdrvujúca skutočnosť:

Na to svedkyňa, po prezretí si obžalovaných, odpovedá: Môžem to ukázať? Je to tento, prstom ukazuje na obžalovaného Kocúra.

Svedkyňa na dotaz predsedu senátu, ako si môže pamätať s istotou, že išlo o označenú osobu, odpovedá: Ja som bola od neho vzdialená

50 až 60 centimetrov, dobre som si ho všimla, mal stiahnuté sklo na dverách auta a videla som mu do tváre. Bez akýchkoľvek pochybností ' tvrdím, že to bol tento obžalovaný.

Zdenka Prieložná, rodená Kováčová, bola odvážna a statočná žena. Možno nebola priamo dotknutá úsilím rodín vrahov b zastrašovanie a ovplyvňovanie. Nemala s vrahmi žiadne väzby, a preto mohla konať oveľa slobodnejšie ako niektorí iní Svedkovia. Napriek tomu treba oceniť dve veci. V súdnej sieni povedala zoči-voči vrahovi to, čo nedokázali viacerí chlapi. A ani v priebehu rokov dlhej mediálnej manipulácie, ktorá trvá štvrť storočia, nikdy neohla chrbát a nevzala späť to, čo tak nekompromisne a s istotou povedala súdu: v aute, do ktorého neskôr naložili unesenú Ľudmilu Cervanovú, vedľa šoféra sedel Miloš Kocúr.

Ako ďaleko boli ochotné zájsť a ako hlboko vedeli klesnúť rodiny obžalovaných, dokumentuje záznam kapitána Hermana zo 7. septembra 1982. Prostredníctvom dôverníka zistil, že matka Miloša Kocúra vyhľadala matku prokurátora Milana Valašíka, ktorej vyčítala, ako jej syn vedie obžalobu. Vraj keď starý Kocúr robil kontrolu na pracovisku starého Valašíka, „zistil rozkrádanie a machinácie v takej miere, že mohol ísť do basy a Kocúr to všetko zakryl". „Keby to bol nechal rozbehnúť, tak určite jej syn Milan Valašík by kopal kanále, a nie robil prokurátora," hlásil dôverník kapitánovi Hermanovi. Písal sa rok 1982, keď v štáte vládla jedna strana a každý prejav nespokojnosti voči štátnej moci mohol byť prísne sankcionovaný. Madam Kocúrovej sa to prepieklo. Netrúfame si hodnotiť, či oprávnene pripomínala prokurátorovej matke manželove hriechy. S ohľadom na veľmi vlažný prístup Kocúrovej famílie k pravde máme tendenciu jej výrokom skôr nedôverovať. Avšak aj keby mala pravdu, vyhrážky skryté v jej výčitkách boli absolútne neprípustné a neobstáli by ani dnes.

Záznamy z akcie Kamera ďalej naznačujú, že Miloš Kocúr sa na nepodarenú obhajobu dlhodobo chystal a veľmi sa pri tom spoliehal na svojho advokáta Kamila Bereseckého, ktorý ho ubezpečoval, že má fantastické alibi [brigáda v stavebnom podniku a Ivanka pri Nitre). Obhajca ubezpečoval vrahovu rodinu, že ich syn a brat sa z toho dostane a potom mu bude musieť štát platiť veľké peniaze za nezákonnú väzbu.

Agentúrna správa z 28. januára 1982 naznačuje, ako veľmi si Kocúr zakladal na tom, že má „svedkov na to, že v čase vraždy sa bol kúpať na nejakom jazere" a „ako svedka vo svoj prospech uviedol aj majstra z pracoviska, kde v tom čase údajne pôsobil". Ako sa ukázalo na hlavnom pojednávaní,.nič z toho nebola pravda, a viera, že „obhajca ho z toho dostane", bola neoprávnená.

Miloš Kocúr sa pred spoluväzňami netajil, že chce prostredníctvom advokáta ovplyvňovať a manipulovať svedkov. Od doktora Bereseckého požadoval, „aby mu zariadil svedkov, ktorí by mu potvrdili, že sa bol v ten deň kúpať", ako sa píše v agentúrnom zázname z 23. júla 1982. Ešte podstatnejšia je zmienka o tom, s akou radosťou privítal úmrtie svedka Lukáča Karabinoša, s ktorým sa dostal 9. júla 1976 do konfliktu poniže autobusovej zastávky:

Je rád, že na súde nebude vypočutý svedok, bude **len prečítané** výpoveď, ktorý ho presne popisuje, keď ho mali pri **únose zraziť.** (Podľa prameňa nejaký Lukáč alebo podobne.) Tento svedok by **mu to** mohol povedať na súde, a to by bolo pre neho zle.

Pre Kocúra by to bolo rovnako zlé, ak nie horšie, ako bola výpoveď statočnej Zdenky Prieložnej-Kováčovej. Tento obžalovaný zjavne trpel progresívnou stratou schopnosti triezvo uvažovať. Podplukovník Stanko spísal 13. augusta 1982 rozsiahly záznam o vyťažení tajného spolupracovníka a nachádzame v ňom pozoruhodnú pasáž, v ktorej sa uvádza, že M i loša Kocú ra veľm i po teši lo, že keď dostal po Brázdovom preliečení nové predvolanie na pojednávanie, bol na ňom uvedený len trestný čin podľa paragrafu 231, a nie aj podľa paragrafu 219. Bola to formálna chyba zapisovateľky, ktorá jednoducho zabudla napísať, že pojednávanie sa bude dotýkať aj vraždy, nielen obmedzovania osobnej slobody. Kocúr z toho vyvodzoval neodôvodnený záver, že „z toho sa dostane".

Veľmi podobnými príznakmi ochabnutia intelektu v dôsledku neodôvodnenej viery v nepriestrelné alibi trpel aj obžalovaný František Čerman. Celú obhajobu staval na tom, že večer i noc, keď bola unesená, znásilnená a zavraždená Ľudmila Cervanová, strávil v spoločnosti Sylvie a Lýdie Cohenových. Spočiatku bol v tejto argumentácii konzistentný aspoň do tej miery, že si správne pamätal kľúčové dátumy. Počas druhého výsluchu sa mu aj táto chronológia rozpadla a uviazol na plytčine lží, ako sa to stalo jeho nedôveryhodným svedkyniam z Francúzska.

Čerman síce klamal, až sa hory zelenali, keď popieral účasť na zločinoch, no aspoň udržateľné tvrdil, že 7. júla 1976 boli jeho kamarátky z Francúzska v Prahe, na druhý deň 8. júla (po návšteve židovských pamätníkov) večer sa vrátili do Bratislavy a 9. júla spolu s nimi a s Andrášikom zašli na diskotéku do UNIC klubu. Brázda a Lachman podstúpili s Čermanom ostré konfrontácie. Obzvlášť statočne sa držal Lachman. Napriek Čermanovmu tvrdému postoju mu opakovane do očí povedal, že to bol on, Lachman, kto s Dúbravickým odviezol Francúzky do Lamača a že Čerman bol na priváte a mal tam pomer so

Zimákovou. Taktiež trval na tom, že z privátu do Kráľovej pri Senci sa viezol spolu s ním, Dúbravickým a Beďačom vo Fiate 500. V podstate to isté povedal pri konfrontáciách aj Brázda, ale oveľa menej asertívne a miestami sa Germánovi podarilo „súpera" natoľko zastrašiť, že sa mu nedokázal pozrieť do očí a ani zrozumiteľne a nahlas artikulovať.

Pri druhom výsluchu začal Germán motať dátumy. Spochybnil, či boli na diskotéke s Francúzkami 9. júla 1976, pretože podľa neho sa mohli z Prahy vrátiť už 7. júla, čo - ako vieme - bolo vylúčené, pretože ešte 8. júla dokázateľne navštívili židovské pamätihodnosti. Podľa novej verzie tejto lži sa teda mali sestry Cohenové vrátiť v stredu (7. 7.), na diskotéke boli vo štvrtok (8.7.) a v piatok (9. 7) zase údajne absolvovali večeru s nepodarenými špagetami a palacinkami. Toto už nebola obhajoba, ale urážka intelektu členov senátu.

František Germán sa na hlavnom pojednávaní celkovo správal veľmi sebecky. Hádzal všetkých spoluobvinených cez palubu a neveľmi bral ohľad aj na svoju dvojičku, inžiniera Andrášika. Dokonca sa rozhodol potopiť aj svedkyňu Zimákovú, ktorá medzičasom znova otočila a tvrdila, že na diskotéke nebola, pretože sa zúčastňovala sústredenia na Hrone. Keď bol predsedom senátu vyzvaný, aby sa vyjadril k jej výpovedi, Germán opäť vsadil na svoje povestné kombinácie: „Mám silný dojem, že svedkyňa Vozárová (Zimáková - pozn. aut,) kritický večer bola na diskotéke, ibaže neviem, či to bolo 9. 7.1976, respektíve či to bolo v stredu alebo piatok." Jedným dychom vyvrátil nielen Zimákovej výpoveď, ale aj svoju obhajobu. Potvrdil, že bola na diskotéke. Ale je vylúčené, aby na nej bola 7. júla 1976 (teda v stredu), pretože v ten deň sa iba začalo vodácke sústredenie so zrazom v Hronskej Dúbrave. Takže ak sa Germán stretol so Zimákovou na diskotéke (a podľa Lachman s ňou mal na priváte pomer), jednoznačne to mohlo byť iba 9. júla 1976.

Ako veľmi Germán trpel neschopnosťou vnímať realitu, ukazuje agentúrny záznam zo 7. júna 1982. „Keď dostal obžalobu a predvolánku na súdne pojednávanie, začal vyskakovať a vykrikovať, že do mesiaca bude určite na slobode," zaznamenal kapitán Gapkovič. Mimochodom, v tomto dokumente je ešte jeden záznam o Germánovom priznaní sa spoluväzňom, ktoré tak pred vyšetrovateľmi, ako aj pred súdom dôsledne popieral: „Kľúč od privátu, kde sa mal stať prípad, si ponechal, ale pri výsluchoch to poprel." Na tieto zistenia nadväzuje ďalšie hlásenie o vyťažení agenta, v ktorom sa o Germánovi a jeho postoji k hlavnému pojednávaniu uvádza:

František čerman rozprával, že na súde jeho spoluobžalovaný
mu dokazuje, že na priváte mal pomer s jednou svedkyňou z ich

prípadu. Na súde však óerman tvrdil, že on na priváte vôbec nebol. Na cele však hovoril, že na priváte bol a mal aj pomer so svedkyňou. Mal tiež kľúče aj od privátu, kde sa udalosť odohrala. Na súde viak tvrdil, že kľúče nemal.

Tento obžalovaný na súde nielen nehanebne klamal, ale dopustil sa konania, aké by mu v súčasnosti nemohlo prejsť. Nech si čitateľ skúsi predstaviť, že počas pojednávania pred Špecializovaným trestným súdom v Pezinku by si napríklad obžalovaný Juraj Ondrejčák v roku 2014 dovolil to, čo František Čerman urobil v miestnosti 110 Justičného paláca v Bratislave v roku 1982. Nenáležitým a nevhodným spôsobom sa u predsedu senátu Bilčíka dožadoval udelenia slova. Keď ho nedostal, začal vykrikovať, že sa cíti omámený, ako bol predtým Roman Brázda. Na podporu podozrenia, že mu „niekto" dal „niečo" do cigariet, hodil po členoch senátu krabičku mäkkých Spárt. Na zaklade dožiadania predsedu senátu informoval 30. augusta 1982 náčelník zdravotníckeho oddelenia väznice nadporučík MUDr. Konštantín Rehák. že Čermannvi neboli okrem liekov utišujúcich bolesť krčnej chrbtice podávané Žiadne iné prostriedky a jeho zdravotný stav bol v čase incidentu na pojednávaní dobrý. Rovnako bola vykonaná previerka spôsobu vydávania stravy, aby sa odstránilo podozrenie, že obžalovanému sú do pokrmu miešané drogy. Nič nepotvrdzovalo, že by bol Čerman cielene omámený. Jeho útok na senát bol len prejavom bezuzdnej a žiadnymi vnútornými zábranami nehatenej arogancie, ktorá ostala nepotrestaná.

Kto pozná obhajobu Františka Čermana, pozná aj obranu jeho komplica Milana Andrášika. I on tvrdohlavo poukazoval na to, že večer a noc z 9. na 10. júla 1976 strávil v spoločnosti sestier Cohenových, svedectva ktorých sa neustále dovolával. Nielenže to nebola pravda, ale vyhlásenia Sylvie a Lýdie nič také nepotvrdzovali. Ako sme si už dokázali v kapitole O sestrách Cohenových a prehreškoch Jána Krstiteľa, Francúzky nezmyselne tvrdili, že na diskotéke v UNIC klube boli 7. júla, takže ich svedectvo dokazovalo len to, že nielen ich kamaráti, ale aj ony klamú.

Pokiaľ išlo o to, že v istej fáze prípravného konania sa Andrášik priznával, na súdnom pojednávaní to zmietol zo stola nepodložených tvrdením, že ho k tomu prinútila „celá spleť psychického násilia". V rozpore s vyššie citovaným vyjadrením vlastného obhajcu JUDr. Turi Nagya tvrdil, že k jeho výsluchom nebol prizývaný advokát. Vzhľadom na úbohosť tohto argumentu musel pred senátom vytiahnuť niečo pôsobivejšie. A rovnako, ako to urobil jeho otec v liste snemujúcim straníckym súdruhom, aj Milan Andrášik tvrdil, že

k priznaniam ho prinútili vyhrážky spoluväzňa Ivana Fagana, o ktorom sa pred súdom vyjadril: „Po predĺžení väzby zvýšil na mňa tlak, začal sa mi vyhrážať zabitím, dobitím, bolo to ako v klietke s dravcom." V príslušnej kapitole o inžinieroch Andrášikovi a Čermanovi sme zoširoka dokumentovali, že vzťah týchto mužov nebol ani zďaleka taký dramatický, ako to vyložil v súdnej sieni obžalovaný. V tejto súvislosti sme citovali agentúrny záznam z 19. augusta 1981 a z neho vyplýva, že naopak, medzi Andrášikom a Faganom sa rozvinulo čosi ako väzenské priateľstvo.

Prokurátor už zjavne nedokázal počúvať lži, ako bol obžalovaný nútený zlými policajtmi k falošným priznaniam, a preto mu pripomenul výsluch 27. augusta 1981, pri ktorom sa Andrášik priznával a jeho obhajca mu zámerne položil otázku, či tak robí dobrovoľne a bez nátlaku. „Odpovedali ste áno. Vysvetlite to," žiadal od Andrášika prokurátor a dostal naozaj neuveriteľnú odpoveď, hodnú inteligencie obžalovaného: „Áno, odpovedal som tak, ale vtedy som to nepokladal za závažné." Dodajme len, že Milanovi Andrášikovi od počiatku hrozil trest smrti, a ak to „nepokladal za závažné", potom je načim pýtať sa, čo teda za závažné považoval.

Nielen Čermana, ale aj Andrášika na hlavnom pojednávaní usvedčovali spoluobvinení Brázda a Lachman. V úsilí klamať však Milan Andrášik usvedčil aj seba samého. Najprv počas druhého výsluchu tvrdil, že nákres jazierka, v ktorom spolu s Brázdom a Kocúrom utopil Ľudmilu Cervanovú, urobil na základe donútenia spoluväzňa Ivana Fagana. Krajský prokurátor mu preto pripomenul, že náčrtok vznikol v roku 1981 a presne zodpovedal situácii na mieste činu z roku 1976, pričom okolie termálneho jazierka sa za päť rokov zmenilo. „Ak to tak bolo v skutočnosti, bola to náhoda," odpovedal neuveriteľne Andrášik. A aj napriek tomu, že si tým ešte väčšmi priťažil, nedal tejto téme pokoj ani v ďalšom priebehu hlavného pojednávania. V návrhu na doplnenie dokazovania z 8. júla 1982 v bode číslo 4 doslova žiadal: „Žiadam zadováženie náčrtku, ktorý som pri mojom výsluchu dňa 2. septembra 1981 kreslil v prítomnosti Dr. Gejzu Berthu, podľa môjho zistenia tento náčrtok nie je založený do spisu. Považujem ho za dôkaz na to, že som vôbec nemal žiadnu predstavu o skutočnej situácii na mieste činu v Kráľovej pri Senci." Kresba však v spise bola a dokazovala, že miesto činu poznal veľmi dobre. Okrem jazierka a Čiernej vody nakreslil aj kanál, ktorý v roku 1976 oba vodné objekty spájal a v roku 1981, keď do Kráľovej pri Senci prišli vyšetrovatelia a prokurátor, po ňom nebolo takmer ani stopy. Tým bolo nad všetky pochybnosti potvrdené, že nikto nemohol usvedčiť Milana Andrášika lepšie ako Milan Andrášik.

Spisový materiál akcie Kamera už mnohokrát presvedčil, že je zdrojom I cenných informácií. Inak to nie je ani v prípade obžalovaného Andrášika. Kamil Čapkovič spísal 12. júla 1982 záznam, na konci ktorého je obzvlášť zaujímavá poznámka:

Obhajca Andrášikovi oznámil, že korunný svedok Zimáková bude vypovedať, Že v kritický deň bola v športovom stredisku, kde trénovala na člnoch niekde v okolí Žiaru nad Hronom a v žiadnom prípade sa nemohla za dve hodiny dostať do Bratislavy.

Dátum vzniku tohto záznamu je kľúčový na pochopenie toho, o čo v citovanom odseku ide. Ako mohol doktor Turi Nagy vedieť v prvej polovici júla, čo bude svedkyňa Viera Zimáková vypovedať na pojednávaní 23. augusta 1982? Existuje iba jediná odpoveď. Obhajca Milana Andrášika, ak nebol do nich priamo zapletený, musel byť prinajmenšom informovaný o neprípustných intervenciách rodiny obžalovaného, ktoré mali za následok, že korunná svedkyňa na hlavnom pojednávaní znova zmenila výpoveď. JUDr. Turi Nagy svojmu klientovi jednoducho oznámil, že Zimáková je spracovaná. A to je len ďalšie potvrdenie faktu, že nie vyšetrovatelia, ale vrahovia a ich rodiny používali nátlak ako pracovnú metódu.

Ak nie o pracovných metódach, tak prinajmenšom o spôsobe myslenia zase podáva svedectvo agentúrny záznam z 1. septembra 1982. Je odpoveďou na otázku, prečo musela polícia vykonávať opatrenia na ochranu svedkov. Igor Urbánek bol podľa tohto hlásenia jasným Andrášikovým cieľom:

Andréôikovi záleží na tom, aby zlikvidoval jedného svedka, ktorý ho usvedčuje z únosu. Jedná sa o tú osobu, ktorí išla v kritickom čase s nebohou na železničnú stanicu. Tento svedok ich usvedčuje v tom, že mu dievča násilím zobrali a vtiahli ho do auta. Vyjadril sa, že keby tohto svedka „vyradil" z pojednávania, bol by z prípadu vonku alebo by sa pojednávanie odročilo a on by bol oslobodený.

úvahy o vyradení a likvidácii svedka Urbánka svedčia o hlbokom morálnom úpadku ich autora. Avšak predstava, že by jeho eliminácia znamenala oslobodenie obžalovaného, keď prinajmenšom z prípravného konania exis-?%lô množstvo svedectiev o priebehu únosu, usvedčuje Milana Andrášika ^schopnosti vnímať realitu a triezvo ju analyzovať.

IL

Účinkovanie tohto obvineného na hlavnom pojednávaní ukončíme zdanlivo nesúvisiacou zmienkou, ktorej zmysel sa naplno prejaví v poslednej kapitole. Zo súdnej siene číslo 110 Justičného paláca sa za týmto účelom musíme preniesť do budovy Generálnej prokuratúry Slovenskej socialistickej republiky. V nej okrem iných pôsobil JUDr. Michal Opáth. Vykonával dve funkcie. Bol riaditeľom Odboru vyšetrovania Generálnej prokuratúry Slovenskej socialistickej republiky. A taktiež bol predsedom základnej organizácie Komunistickej strany Slovenska pri Generálnej prokuratúre Slovenskej socialistickej republiky. Na základe tejto funkčnej charakteristiky môžeme usudzovať, že pán Opáth robil väčšmi politickú ako odbornú kariéru. Z titulu šéfa podnikovej straníckej bunky totiž vyplýva, že viac ako trestnému právu sa venoval ideologickej kontrole kolegov.

0 JUDr. Michalovi Opáthovi bolo známe, že je v styku s otcami obžalovaných Milana Andrášika a Pavla Beďača. A nielen to. Bol veľký kamarát s podplukovníkom Bonom, svokrom Františka Čermana a už.spomínaného Beďača. Aj z tohto dôvodu neprekvapujú spomienky prokurátora Milana Valašíka, jedného zo žalobcov v prípade Ľudmily Cervanovej. Autorovi knihy povedal, že pri istej príležitosti si ho Opáth zavolal a veľmi otvorene Valašíkovi pohrozil, že ak sa neprestane angažovať v tejto kauze, bude rád, ak skončí ako radový prokurátor v okrese Svidník. Zjavne k nemu týmto spôsobom neprehovoril ako kolega v oblasti trestného práva, ale bolo to napomenutie straníka, ktorý mu mohol po partajnej línii poriadne podkúriť. Teda súdruh Opáth si to prinajmenšom mohol namýšľať.

Tým sa však tento príbeh nekončí. Predseda základnej organizácie strany na generálnej prokuratúre mal z nie celkom pochopiteľných dôvodov výsadné postavenie a z neho vyplývajúci prístup k strategickým informáciám o priebehu trestného konania v kauze Cervanová. A to z neho robilo vzhľadom na jeho styky s príbuznými nepodarenej nitrianskej mládeže potenciálneho dvojitého agenta, v slangu spravodajských služieb známeho aj ako krtko. Hovorovo škodná.

Na generálnej prokuratúre sa konali pravidelné porady k prípadu Ľudmily Cervanovej a zúčastňoval sa ich iba veľmi obmedzený okruh osôb. Automaticky boli prizývaní šéf krajskej prokuratúry Mikuláš Peleš a dozorujúci prokurátor Milan Valašík. Za generálnu prokuratúru boli prítomní sám generálny prokurátor Martin Kováč, šéf trestného odboru Jozef Fulier, Mikuláš Serbin (otec Michala Serbina, dozorujúceho prokurátora z kauzy únosu Michala Kováča ml. - pozn. aut.) a nechýbal ani závodný stranícky boss Michal Opáth. Každý z prítomných mal čo k prípadu povedať. Zástupcovia kraja sa na prípade

výkonné podieľali. Mikuláš Serbin vykonával dozor nad kauzou za generálnu prokuratúru. Šéf trestného odboru Fulier mal nespochybniteľnú metodickú funkciu a vzhľadom na mimoriadnu závažnosť vyšetrovaného a žalovaného skutku bola odôvodnená aj účasť generálneho prokurátora Kováča. Prítomnosť Michala Opátha však bola očividne nadbytočná (rovnako ako aj jeho funkcia šéfa odboru vyšetrovania, ktoré aj tak robila polícia) a iba zvyšovala riziko úniku informácií.

Kolegovia od začiatku Opátha podozrievali, že z porád o prípade Ľudmily Cervanovej vynáša informácie druhej strane. Dvojitý agent, krtko, takzvaná podstava (ďalší spravodajský slang), a ak chceme, tak aj škodná sa čoskoro odhalila sama. Teda dopomohli mu k tomu jeho kolegovia, ktori si sa za týmto účelom zahrali na spravodajských dôstojníkov. Kováč, Fulier, Serbin. Valašik a Peleš sa dohodli, že nevítanému účastníkovi porád podhodia falošné informácie a počkajú si, či sa časom objavia na druhej strane barikády v Nitre. Nebolo veľkým prekvapením, keď sa ich podozrenie potvrdilo a prehrešok súdruha Opátha dokonca zdokumentovali aj príslušníci operatívnych útvarov Verejnej bezpečnosti. Jedným z popredných adresátov informácií od neopatrného krtka bol práve otec obžalovaného Milana Andrášika.

Výsluch Stanislava Dúbravického na hlavnom pojednávaní bol rovnako bezobsažný ako výpovede v prípravnom konaní. Oveľa viac nám o jeho správaní sa pred a počas procesu povedia dokumenty z akcie Kamera. Kým sa začalo hlavné pojednávanie, Dúbravický bol vo vyšetrovacej väzbe v Žiline. Agentúrne záznamy o zisteniach k jeho osobe tam spisoval miestny náčelník útvaru podplukovník Vladimír Ličko. Hlásenie zo 4. januára 1982 stojí za uverejnenie v plnom znení:

Dôvernou cestou bolo zistené, že obvinený Stanislav Dúbravický v Ústave na výkon väzby Žilina hovoril, že na byte poškodenú (Cervanovú - pozn. aut.) znásilnili všetci a on mal znásilniť aj doktorku (Zimáková - pozn. aut.), v tej dobe ešte doktorka nebola.

Po znásilnení Cervanovej odišli všetci na dvoch autách do Senca. Po príchode do Senca ju mali znovu znásilniť a potom ju Andréšik poviazanú utopil. Pomáhal mu pri tom ešte jeden, ale jeho meno neuviedol.

Pokiaľ ide o terajšiu doktorku (Zimáková - pozn. aut.), mala byť prítomná na byte, táto sa vydala, mala decko, a aby nedošlo k rozvráteniu rodiny, prípad vraždy nechcela nikde oznámiť. Nechcela ho oznámiť najmä preto, lebo po zlikvidovaní Cervanovej sa mali

vyhrážať doktorke, že keď prípad udá príslušníkom Verejnej bezpečnosti, že ju skupina zlikviduje.

V podobnom duchu sa niesol aj záznam z 22. januára 1982 a obsahuje aj pozoruhodnú zmienku o tom, že okrem Zimákovej mala byť ďalšou svedkyňou znásilnenia „nejaká žena, ktorá má na starosti privát, kde sa mala vec odohrať". Z toho by vyplývalo, že k sexuálnemu lynču alebo aspoň stopám po ňom by mala čo povedať aj majiteľka domu na Varínskej ulici pani Turčanová, ktorá však vytrvalo odmietala povedať čokoľvek konkrétne.

V čase, keď bolo hlavné pojednávanie v dôsledku Brázdovho liečenia prerušené, Dúbravický trávil vyšetrovaciu väzbu v Banskej Bystrici. Aj tam bol obsadený väzenskou agentúrou a chodil ju tam vyťažovať podplukovník Stanko. Po jednom z takýchto výjazdov spísal záznam, ktorý priniesol ďalšie významné, nie však prekvapujúce informácie nielen o vražde Ľudmily Cervanovej, ale aj o iných skutkoch podobného rázu:

Ďalej obžalovaný Dúbravický vyprával, že keď dievča ponorili do vody (Dúbravický neuvádzal mená), on, Dúbravický, povedal: „Zabi ju, aby nás neprezradila." Zmienil sa ďalej, že on len čaká, čo budú ostatní obžalovaní pri pokračujúcom pojednávaní vypovedať. V prípade, že ho budú usvedčovať, že aj on mal účasť na vražde, tak potom povie ďalšie dva prípady na ostatných a všetci dostanú mašľu. Pritom povedal, že majú viacej prípadov.

Pri tejto príležitosti si dovoľujeme upriamiť pozornosť na dva podobné prípady znásilnenia, ktoré mali všetky znaky spôsobu „práce" skupiny okolo Andrášika a spol. Je vysoko pravdepodobné, že Dúbravický mohol na cele v Banskej Bystrici hovoriť práve o nich.

Obžalovaný mal pravdepodobne potrebu zbaviť sa ťažoby tajomstva, s ktorým sa nechcel zdôveriť ani vyšetrovateľom, ani súdu, a preto sa spovedal spoluväzňom. Po návrate do väzby v Bratislave Kamil Čapkovič zaznamenal 5. októbra 1982 ďalšie pozoruhodné informácie. Dúbravický sa v cele priznal, že organizoval losovanie o to, kto bude vrahom zneuctenej Ľudmily Cervanovej:

Rozprával, že na privátе napísal lístky na losovanie, kto zlikviduje Cervanovú. Lístky ťahali všetci, Lachman, ktorý spal, tohto musel zobudiť, aby si vytiahol jeden lístok. Nakoľko Lachman bol veľmi ospalý, nevedel, o čo ide, preto Dúbravický vytiahol lístok

za neho, lístok otvoril, ale lós nepadol na Lachmana, pretože **na** lístku bolo meno iného. Po losovaní Dúbraviek/ všetky lístky zlikvidoval.

Vyjadril sa, že keď Cervanovú niesli k vode, tak tam boli všetci 1 museli pri tom byť. Kocúr, Andrááik a Brázda Cervanovú topili. Vozárová (Zimáková i pozn. aut.] bola tiež s nimi, ale táto sa nakoniec dostala cez svedkov z prípadu von.

Ani prípravné konanie, ani hlavné pojednávanie, ale akcia Kamera a dôsledná agentúrno-operatívna činnosť potvrdili, že Juraj Lachman mal pravdu. Stanislav Dúbravický si prezývku Rakovina naozaj zaslúžil. Inicioval vraždu Ľudmilý Cervanovej, usporiadal lotériu o to, kto bude mať tú česť stať sa jej katom. Z brehu povzbudzoval ostatných, aby ju poriadne utopili, nech ich len neprezradí. A ak by sa niekto opovážil proti nemu vypovedať, zatiahol by ostatných do ešte väčšej žumpy, v akej už boli. Odhalil by, že podobných znásilnení bolo oveľa viac. Veď ak má odvisnúť on, nech sa vedľa neho hompáľajú aj druhí.

Neexistuje síce ospravedlnenie pre Pavla Beďača, pretože sa dopustil konánia, aké si bez najmenších pochybností zasluhovalo trest, no na druhej strane je do určitej miery pochopiteľné, že ho dodnes zožiera pocit krivdy. Veď robil chalanom iba šoféra. Keď sa žúr na priváte zvrhol na znásilňovanie Ľudmily Cervanovej, dokonca nesmelo protestoval, za čo si od Andrášika vyslúžil posmešok, že sa bojí ženského tela. Neinicioval ani vraždu nepohodlnej obete a pri termálnom jazere v Kráľovej pri Senci sa držal od všetkého bokom. Vlastne v noci z 9. na 10. júla 1976 robil iba taxikára a napokon skončil na lavici obžalovaných medzi vrahmi. Pri všetkom úsilí pochopiť, že to od života považoval za nespravodlivé, Pavol Beďač bol obžalovaný oprávnene. Viaceré výpovede spolupáchateľov i svedkyne Zimákovej z prípravného konania totiž dokazujú, že ak aj priamo obeť neznásilnil, pomáhal ju pridržiavať, kým si iní dopriali luxus násilného koitu. Z týchto istých zdrojov bolo potvrdené, že Beďač viac alebo menej, ale predsa len ochotne odviezol Lachmana a Čermana do Kráľovej pri Senci, kde sa nečinne prizeral, ako Andrášik, Kocúr a Brázda surovo topia Ľudmilu Cervanovú. Bezcitne sledoval aj to, ako sa táto trojica na pokyn Čermana chladnokrvne zbavila mŕtvoly hodením bezvládneho tela do Čiernej vody. Ani raz neposkytol úbohej dievčine účinnú pomoc. A napokon nielenže neurobil nič pre to, aby sa policajné orgány o tomto zločine dozvedeli okamžite po jeho spáchaní, ale počas celého prípravného konania i súdneho procesu odmietal spolupracovať a prijať zodpovednosť za svoj podiel viny. Donekonečna klamal, že kritický deň trávil v Nitre.

Vystupovanie Pavla Beďača pred senátom krajského súdu najlepšie vystihol spoluobžalovaný Juraj Lachman. V zázname z akcie Kamera, datovaného 24. augusta 1982, je zachytené výstižné hodnotenie Lachmana na adresu Beďača:

> Ďalej hovoril (Lachman - pozn. aut.), že Beďač si robí alibi, že v kritickej dobe opravoval svoje auto Fiat 500. Opravovali mu to Cvopa a Bis. Toto potvrdzoval aj jeho brat. Lachman však tvrdí, že auto bolo už vtedy opravené a že ho chcel Beďač predať.

Jurajovi Lachmanovi môžeme byť za toto hodnotenie veľmi vďační, pretože urobil za nás kus práce. Postačí preto, ak si pripomenieme, že Beďač počas celého prípravného konania operoval argumentom, že celý júl 1976 trávil v Nitre nad skriptami, lebo nemal dokončené skúšky, a preto nemohol byť ani v kritický deň na diskotéke. Túto lož mu potvrdzovala celá jeho família, aj keď väčšina spoluobvinených hovorila, že v UNIC klube bol. Na hlavnom pojednávaní Pavol Beďač taktiku zmenil, čím len potvrdil, že počas vyšetrovania klamal. Pred súdom odrazu tvrdil, že v Bratislave nemohol byť fiatkou, pretože ju v danom období prerábal. Ako sme nad všetky pochybnosti preukázali v kapitole Žalostná obhajoba Pavla Beďača, v júli bolo jeho auto pojazdné, veselo sa v ňom vyvážal medzi Nitrou a Bratislavou a z oranžovo-červenej farby na žltú ho prestriekal až po vraždě Ľudmily Cervanovej. Farbu na túto kamufláž si zaobstaral presne tri dni po zločine.

V priebehu hlavného pojednávania boli senátom krajského súdu vypočutí aj viacerí-svedkovia. Pochopiteľne, najdôležitejšou svedkyňou bola Viera Zimáková. Viackrát sme naznačovali, že počas súdneho procesu sa definitívne priklonila na stranu vrahov. V plnom rozsahu odvolala výpovede, ktorými v prípravnom konaní usvedčovala páchateľov. Na otázky, prečo pred súdom vypovedá v úplnom rozpore s tým, čo hovorila vyšetrovateľom, odpovedala v tom zmysle, že ju k tomu donútili. Predseda senátu i krajský prokurátor ju citáciami z jej výpovedí usvedčili, že Zimákovú nikto k ničomu nenútil, pretože viaceré inkriminujúce výroky formulovala príliš nejasne a nejednoznačne na to, aby boli výsledkom zastrašovania. Avšak aj napriek tomu tvrdila, že jej výpovede, usvedčujúce páchateľov, sú nepravdivé. Viera Zimáková tvrdila, že 9. júla 1976 na diskotéke nebola, pretože sa zúčastňovala povinného letného sústredenia na Hrone.

Vyššie sme už spomínali, že z účasti na podujatí v UNIC klube svedkyňu pre seba nešťastným spôsobom usvedčil dokonca aj František Čerman. Veľmi dô-

ražne a jednoznačne jej prítomnosť na troch miestach činu z 9. na 10. júla 1976 pripomenuli aj obžalovaní Roman Brázda a Juraj Lachman. Brázda svedkyni do očí povedal, že nielenže bola v Mlynskej doline, ale aj na priváte na Varínskej ulici 16. „Bola si tam, viezol som ťa," trval na svojom obžalovaný. Vtedy ho predseda senátu vyzval, aby sa vyjadril, či bola Zimáková aj na mieste činu vraždy. Brázda odpovedal: „Svedkyňa nemohla vedieť, že sa jedná o Kráľovu, ale vedela, že sa ide k nejakému teplému prameňu. Viezol som ťa do Kráľovei." jednoznačne potvrdil Brázda pozerajúc sa Zimákovej do tváre.

Rovnako dopadla aj konfrontácia s Jurajom Lachmanom. Obžalovaný svedkyni vykal, čo iba potvrdzuje poznatok z vyšetrovania, že Lachman a Zimáková sa pred vraždou Ľudmily Cervanovej poznali len povrchne a v kritický deň ich zviedla dohromady súhra nezvyčajných okolností: „Pani doktorka, 9, 7.1976 boli ste na diskotéke v Mlynskej doline." A tiež jej Lachman z oči do očí povedal: „Pani svedkyňa, nechcem vám nijako škodiť, ale boli ste po diskotéke v Prievoze na Varínskej ulici spolu s ďalšími obžalovanými, aj ja som tam bol."

Výsluch Viery Zimákovej pred súdom sa konal 23. augusta 1982. V tejto súvislosti znova pripomíname záznam z akcie Kamera, datovaný 12. júla toho istého roku, z ktorého vyplýva, že JUDr. Turi Nagy informoval svojho klienta Andrášika v jeden a pol mesačnom predstihu, že svedkyňa bude na hlavnom pojednávaní klamať v jeho prospech. Tvrdíme, že ide o jasný dôkaz o tom, že Zimáková bola zmanipulovaná a zastrašená rodinami vrahov.

Nijako ju to však nezbavuje morálnej a právnej zodpovednosti za to, že krivou výpoveďou pomáhala vrahom v úsilí uniknúť spravodlivosti. Po neslávnom účinkovaní na hlavnom pojednávaní sa trestné konanie voči Viere Zimákovej opäť rozbehlo na plné obrátky, rozhodnutím prokurátora bola 12. septembra 1982 vzatá do vyšetrovacej väzby. V rámci vyšetrovania boli vypočutí všetci účastníci splavu a viacerí z nich potvrdili, že Zimáková ich kontaktovala a žiadala od nich, aby jej na noc z 9. na 10. júla 1976 potvrdili alibi. U obvinenej polícia našla zoznam členov povinného letného sústredenia aj s jej vlastnoručnými poznámkami a s adresami a telefónnymi číslami bývalých spolužiakov, čo len umocňovalo podozrenie, že sa potenciálnych svedkov usilovala ovplyvňovať alebo inak získať na svoju stranu.

Potom už mali udalosti pre Vieru Zimákovú veľmi rýchly spád. Obvodný súd Bratislava I ju vo veci vedenej pod spisovou značkou 2T 326/82 uznal 18. februára 1983 za vinnú z dvojnásobného trestného činu krivej výpovede a trestného činu nadržovania. Odsúdil ju k nepodmienečnému trestu odňatia slobody vo výmere dva a pol roka do I. nápravnovýchovnej skupiny. Zimáková

i okresný prokurátor sa proti rozsudku odvolali. Mestský súd v Bratislave vydal pod spisovou značkou 2To 240/1983 dňa 6. apríla 1983 uznesenie, ktorým obe dovolania zamietol a potvrdil rozhodnutie obvodného súdu o vine a treste. Za pozornosť stojí, že členkami odvolacieho senátu boli dve ženy. Predsedníčka senátu JUDr. Anna Pohančeníková a členka senátu sudkyňa JUDr. Darina Sárková. Nebola to posledná pohroma, ktorá postihla Vieru Zimákovú. Manžel Otto Vozár sa s ňou po jej odsúdení rozviedol a ona prišla nielen oňho, ale aj o dcéru.

Obvodný súd, rozsudok ktorého si osvojil aj súd mestský, v odôvodnení rozsudku konštatoval, že bolo preukázané, že Zimáková počas vyšetrovania vraždy Ľudmily Cervanovej vyšetrovateľom uvádzala také skutočnosti, „ktoré vyšetrovacím orgánom dovtedy známe neboli, a tak nemohol ani byť vyvíjaný nátlak k uvedeniu týchto okolností". Rovnako nekompromisne sa súd vyrovnal aj s jej lžami o tom, že sa v kritický deň nevzdialila zo sústredenia. Napokon súd veľmi drsne, no zároveň presne a spravodlivo posúdil zlyhanie Viery Zimákovej, čím odstránil akékoľvek pochybnosti o oprávnenosti trestu:

Uvedený stupeň spoločenskej nebezpečnosti je vysoký, lebo prekrúcaním výpovedí v prípravnom konaní a na súde a zamlčovaním účasti na udalosti okolo vraždy Ľudmily Cervanovej, ktorý skutok sa stretol s vysokou pozornosťou a pobúrením spoločnosti, prejavila charakterové narušenie a slabé morálne kvality. Obžalovaná svojím konaním nahrávala vrahom Ľudmily Cervanovej, aj keď súd pripustil, že tak mohla čiastočne robiť zo strachu pred nimi a ich rodinnými príslušníkmi, s ktorými žije v jednom meste a ktorí sa ju snažili vyhrážkami zastrašiť.

Úvahy o vine Viery Zimákovej uzavrime netradične diagnostickým posudkom z odboru psychológie obžalovaného Milana Andrášika. Keď sa ho docent Gejza Dobrôtka pýtal, kto by mal byť v prípade Ľudmily Cervanovej potrestaný, bez zaváhania odpovedal, že všetci. A myslel tým aj Zimákovú. Keď sa ho opýtal, ako sa previnila svedkyňa, Andrášik povedal, že sa podieľala na „vytvorení tej atmosféry sexuálneho podráždenia, v ktorej potom došlo k násiliu. Posmeľovala Cervanovú, aby sa vyzliekla, že na tom predsa nič nie je, no a na sex..." Milan Andrášik sa v jednom mýlil. Ľudia sú zodpovední za svoje pudy a žiadne sexuálne podráždenie nemôže ospravedlniť páchanie násilia. Má však pravdu v tom, že ak Zimáková posmeľovala Cervanovú, aby sa vyzliekala pred cudzími mužmi, aj keď jej to bolo odporné, neurobila nič pre to, aby sa jej ako žena pred rozvášnenými samcami zastala.

Pred súd na hlavnom pojednávaní predstúpili aj ďalší korunní svedkovia. Nadežda Beňová, ktorá sa neskôr stala druhou manželkou Františka Čermana, usvedčovala celú partiu z účasti na diskotéke. V plnom rozsahu potvrdil svoje výpovede z prípravného konania aj svedok Igor Urbánek, ktorý bol tak svedkom diskotéky, ako aj únosu Ľudmily Cervanovej, a účastníkom konfliktu s vrahom Milošom Kocúrom vo vestibule internátu Ľudovíta Štúra. V súlade s predchádzajúcimi usvedčujúcimi výpoveďami pred senátom vypovedali aj ďalší svedkovia diskotéky Jozef Škrobánek, Peter Okenka, Milan Antošovský. Rudolf Gallo a Magdaléna Mlynarčťková.

V prospech vrahov na pojednávaní vypovedali Dagmar Luprichová, sestra Miloša Kocúra. S jej nekonečne infantilnými a intelekt urážajúcimi lžami sme sa už dostatočne zoširoka oboznámili. Rovnako sme sa v dostatočne veľkom rozsahu vyrovnali s účelovými a nepravdivými výpoveďami Marcely Germánovej a Imricha Beďača.

Osobitnou kapitolou je svedok Vladimír Varga. Venovali sme mu už dostatočnú pozornosť, a preto si jeho premety pripomeňme už len telegraficky. Na hlavnom pojednávaní Kocúrov advokát Kamil Beresecký oboznámil senát s Vargovým listom, ktorým zobral späť svoje usvedčujúce výpovede z prípravného konania. Uvádzalo sa v ňom, že jeho prvá výpoveď bola vynútená fyzickým násilím zo strany príslušníka Verejnej bezpečnosti, keď ho viezli zo Štrbského Plesa na výsluch do Bratislavy. Vraj dostal ranu do žalúdka a ešte mu aj pohrozil, že ak nebude vypovedať, ako si to orgány predstavujú, zastaví niekde pri lese a dostane bitku. Varga ďalej písal, že vraj sa mu policajti vyhrážali väzbou a zaradením medzi podozrivých. Potom vyhlásil, že „nikdy nebol na žiadnej študentskej diskotéke v Bratislave" a vymenoval, čo robil niekoľko dní pred diskotékou a niekoľko dní po nej. Tak napríklad 9. júla 1976 údajne odovzdal pani Stašíkovej v Slovenskej televízii „nejaké týždenníky". A v pondelok po vražde „odchádzala moja teta Bóži, ktorá bola u nás na dovolenke, ráno o 6:30 priamym vlakom do Pardubíc". Vladimír Varga mal naozaj geniálnu pamäť, to treba uznať, pretože v pokračovaní listu uvádzal: „Na základe týchto udalostí si veľmi dobre pamätám, že som v piatok poobede (9. júla 1976 - pozn. aut.) cestoval do Nitry a doma som sa zvítal s mojou mamou, ktorá bola dva mesiace na liečení."

Ďalšie výmysly svedka Vargu nemá význam citovať, pretože nemajú žiadnu oporu v realite. Tá je totiž taká, že prvý raz vypovedal 25. júna 1981. Vydal svedectvo, že na diskotéke bola celá zostava vrahov, neuvádzal iba Beďača Spomínal si na prítomnosť Viery Zimákovej, Francúzok, na konflikt Urbánks s Kocúrom, pri ktorom bolo aj dievča v modrých rifliach, vypovedal aj to tom že z diskotéky sa partia zberala kamsi na žúr.

Ďalší výsluch sa konal 26. júna 1981, pri ktorom sa Varga rozpomenul aj na to, že videl únos nejakého dievčaťa. Pri tomto akte videl „osobné motorové vozidlo bledej farby" a nevylúčil, že „dievča mohlo kričať v tom zmysle, aby ju nechali tak, aby jej dali pokoj". Dokonca naznačil, že auto, v ktorom boli únoscovia, malo kolíziu s opitým chodcom, čo jednoznačne zodpovedá incidentu s Lukáčom Karabinošom. A potom prišiel pondelok 29. júna 1981, Vladimír Varga sa sám iniciatívne dostavil do budovy krajskej správy v Bratislave. Oznámil, že si doma preštudoval korešpondenciu, poznámky a kalendárik a zistil, že 2. júla 1976, teda týždeň pred kritickým dňom, sa zoznámil so svojou priateľkou Nad'ou Hradilovou a v ďalšie dni buď pracoval, alebo menil zamestnanie. „Z toho všetkého vyplýva, že toho dňa 9. 7.1976 som mohol byť na tej diskotéke," považoval za potrebné spresniť svedok a vyšetrovatelia to do bodky zaznamenali. Varga ešte zdôrazňoval, že on sa žiadneho žúru nezúčastnil a uisťoval, že „všetko, čo som vedel alebo na čo som si spomenul, prípadne na čo sa iba trocha pamätám, som už uviedol".

Vo svetle týchto faktov, ako aj vo svetle viackrát citovaného záznamu z akcie Kamera o tom, že Kocúrova sestra Dagmar Luprichová pracovala v jednej kancelárii s Vargovým bratom, je očividné, že odvolanie predchádzajúcich výpovedí zo švajčiarskeho závetria bolo motivované manipuláciami a intrigami, ktoré v zákulisí hlavného pojednávania rozohrávali rodinní príslušníci vrahov Ľudmily Cervanovej.

Veľa polemík sa viedlo aj o tom, či mohli alebo nemohli usvedčiť páchateľov z kontaktu s Ľudmilou Cervanovou ich pachové stopy zaistené na jej mŕtvom tele a osobných veciach. Kriminalistickí technici odobrali celkovo 29 odtlačkov pachových stôp, ktoré vzhľadom na závažnosť prípadu overovalo až šesť špeciálne vyškolených psov. Všetky psy dospeli k rovnakým záverom. V období, keď bol prípad vyšetrovaný, sa obvykle na zisťovanie pachových stôp používali len dva psy.

Touto metódou bolo zistené, že na tele alebo veciach či odevoch Ľudmily Cervanovej sa našli odtlačky pachových stôp obžalovaných Romana Brázdu, Miloša Kocúra, Stanislava Dúbravického a Pavla Beďača. Publicista Martin Mojžiš si robil posmešky na adresu kriminalistov, pretože pachová stopa Miloša Kocúra sa našla na nohaviciach, ktoré nechala obeť na internáte. Vôbec sa však nezamyslel nad možnosťou, že medička sa pred odchodom na autobusovú zastávku prezliekla, a tak mohli ostať nohavice so stopami pachu Kocúra, ktorý Cervanovú násilím ťahal do tanca, zamknuté na jej internátnej izbe. Aj keď bol tento dôkaz vykonaný a vyhodnotený v súlade s predpismi a zdravým rozumom, nepovažujeme ho za podstatný pri usved-

Cení vrahov. Najdôležitejšie dôkazy podali v prípravnom konaní v rámci výpovedí páchatelia Kocúr, Brázda, Andrášik, Lachman a svedkyňa Zimáková. K ich usvedčeniu prispeli aj nespochybniteľné výpovede viacerých svedkov. A napokon veľavravné boli aj často neinteligentné obhajoby vrahov, ktorými sa sami usvedčovali z lží. Na rozdiel od súdu sme mali výhodu, že sme mohli čerpať aj z informácií získavaných počas operácie Kamera. Agentúrne záznamy jednoznačne potvrdzujú, že vrahovia sa nielen priznávali spoluvážňom, ale aj prezrádzali, ako ich rodiny pracujú na ovplyvňovaní a zastrašovaní svedkov.

Aj preto mohol prokurátor Milan Valašík v záverečnej reči s čistým svedomím a oprávnene požadovať tresty smrti pre obžalovaných Miloša Kocúra. Milana Andrášika a Romana Brázdu a ďalšie odstupňované nepodmienečné tresty pre Stanislava Dúbravického, Františka Čermana a Pavla Beďača. V prípade Juraja Lachmana prokurátor taktiež žiadal nepodmienečný trest, ale ustúpil od obvinenia zo spoluúčasti na vražde Ľudmily Cervanovej.

Z ďalších záverečných rečí sme sa rozhodli citovať len vystúpenie otca zavraždenej, bývalého podplukovníka Československej ľudovej armády Ľudovíta Cervana. Uvádzame ju v doslovnom znení, ako je zachytená v zápisnici z hlavného pojednávania. Nie je to žiadne brilantné rétorické dielo, ale dokonale vystihuje aroganciu, akú počas hlavného pojednávania prejavili najmä Kocúr, Andrášik a Čerman:

Stojím tu viac roztrasený než obžalovaní. Jedno je isté, že nevinní ľudia by sa pred súdom nedokázali chovať tak spupne a drzo, ale by sa triasli, z čoho sú nevinne obvinení.

Je príznačné, že pri čítaní tých závadných dopisov neváhali naznačovať, že štátna moc, ktorú tu senát zastupuje, možno prirovnať k fašistickej moci. Obžalovaní k veci nepristupovali z pohľadu ľútosti, ale zhadzovali všetko, čo sa v rámci dôkazného postupu ťažkou prácou zhromaždilo.

Moja dcéra nebola žiadnou významnou osobou, že by bolo treba za každú cenu niekoho označiť za vraha. Pri vyšetrovaní mnoho tisíc osôb mohli by vyšetrovacie orgány v takom prípade nájsť, menej odolných a menej významných osôb, než sú obžalovaní, respektíve než je postavenie ich rodičov.

Neváhali sa uchýliť ani k takým postupom, ako bolo predloženie vyhlásenia svedka Vargu, čo pokladám za posmešnú záležitosť disidentov a na takéto osoby sa takto postavené osoby obracali,

čo je nielen nemorálne, ale dokresľuje to aj politický prístup. Viac o tejto veci nedokážem povedať.

Pán Cervan sa pomýlil, keď označil Vladimíra Vargu za disidenta. Disidenti ostávali doma a ako vedeli, tak s režimom bojovali. Faktom je to, že Varga emigroval do Švajčiarska, teda do kapitalistickej cudziny, ako sa tomu vtedy hovorilo. A rodiny komunistických papalášov okresnej úrovne si z neho urobili spojenca v boji za záchranu biednych životov vrahov nevinnej Ľudmily Cervanovej. To bolo naozaj odporné, podplukovník Cervan mal pravdu. Mal presný postreh, aj keď poznamenal, že vrahovia neprejavujú ani štipku ľútosti nad tým, aké utrpenie spôsobili obeti a jej najbližším. Nedokázali ľutovať nikoho, iba seba.

Hlavné pojednávanie sa skončilo 15. septembra 1982. Predseda senátu JUDr. Jozef Bilčík odročil vyhlásenie rozsudku na 22. septembra. Súd odsúdil Juraja Lachmana na štyri a Pavla Beďača na osem rokov. František Čerman dostal 12 á Stanislav Dúbravický 18 rokov. Senát udelil zvyšným trom vrahom výnimočné tresty, no nepadol ani jeden trest smrti. Podľa informácií autora knihy to bola podmienka slovenských straníckych orgánov a súd sa jej nedokázal vzoprieť. Preto bol Roman Brázda odsúdený na 20, Milan Andrášik na 22 a Miloš Kocúr na 24 rokov.

Domnievame sa, že pani Jolana Andrášiková si bola istá podporou Komunistickej strany Slovenska. Inak by zrejme ešte pred vyhlásením rozsudku neopustila Československo a ako delegátka cestovnej kancelárie Tatratour nestrávila dni medzi 18. a 30. septembrom 1982 v Juhoslávii a Turecku. Jej synovi Milanovi Andrášikovi prokurátor navrhol trest smrti a nepochybne by nebola vycestovala, keby vedela, že súd mu pririekne povraz. Veľmi dobre vedela, že v rámci frenetického úsilia urobila všetko preto, aby jej syn unikol najvyššiemu trestu a ona si s pocitom dôsledne vykonanej práce mohla ísť oddýchnuť do zahraničia.

Očití svedkovia, prítomní na hlavnom pojednávaní, zaznamenali, že 22. septembra 1982 pri vyhlasovaní rozsudku v sieni číslo 110 Justičného paláca odznel z úst jednej z prítomných mladých žien aj takýto nevhodný, cynický, vulgárny, ale vo svojej podstate príznačný výrok: „Koľko veľa rokov dostali tí naši chlapci za jednu kurvu!" Dodnes sa vedú spory len o to, či odznel z úst Evy Andrášikovej, Dagmar Luprichovej alebo inej z dvorných dám papalášskych rodín okresného formátu.

Mesiac pred vyhlásením rozsudku 18. augusta 1982 dostal tajomník Ústredného výboru Komunistickej strany Československa Vasil Biľak ano-

nymný list s podpisom „Vyšetrovaní". Obžalovaní sa evidentne nemohli kolektívne zísť a sformulovať list súdruhovi tajomníkovi, takže je jasné, že autormi pamfletu mohli byť iba ich rodinní príslušníci. Mimochodom, takýto podpis mohol s ohľadom na túto skutočnosť vymyslieť len autor s nevalným intelektom. Nebudeme asi triafať veľmi ďaleko od pravdy, keď vyslovíme domnienku, že s poukazom na použité historické pseudoparalely pochádza z tvorivej dielne Jolany a Michala Andrášikovcov:

Žiadame Vás, aby ste už s konečnou platnosťou zastavili tie protizákonné trvalé návštevy pána plukovníka Pálku a majora Jiskru Z Verejnej bezpečnosti z Prahy a Bratislavy (napríklad 14. a 15. Júna 1982 v Nitre).

Sú to strašne zákerní ľudia, nevedia za šesť rokov nič skutočného zistiť a aby sa tam udržali, aby ste ich ešte aj Vy povýšili, sú schopní potom robiť to, že trvalé nás sledujú ako psi, nahovárajú a donucujú rôznymi stredovekými prostriedkami do krivých výpovedí v prípade „Cervanovej".

Trýznia a bijú nás, držia často v base dotiaľ, kým im ich krivé svedectvá nepodpíšeme. Počuli sme veľa o gestape, sme toho názoru, že aj gestapáci by sa od nich mohli učiť.

Pýtame sa Vás, kto im dal takúto obrovskú právomoc, keď my sa nemáme možnosť nikde odvolať?!! Veď za každým z nás oni trvalé chodia osobnými autami. Trvalé nás aj dnes sledujú. Na to nemajú právo, veď obžaloba je už dávno odovzdaná. Starí ľudia nám rozprávajú, že takto mučili aj nášho generálneho tajomníka Husáka, Clementisa a ďalších. Ani vtedy tomu nik neveril ako dnes, ani sám Klement Gottwald!

Preto Vás prosíme, zastavte takéto gestapácke spôsoby.

Ak nás nikto v tomto štáte, pre ktorý sme celý život obetovali, nepochopí, budeme posielať odpisy listov aj do Slobodnej Európy. Vy nás k tomu donútite!!

Ďakujeme!

„Vyšetrovaní"

Záverečný odsek potvrdzuje, akú hlbokú pravdu vo svojej záverečnej reči vyslovil podplukovník Ľudovít Cervan. Nižšie postavení straníci sa vyhrážali najvyšším partajným bossom, že ak nebudú solidárni a politicky nezakročia v prospech ich nevydarených synov, obrátia sa na „štvavé" západné vysielače

a oznámia celému svetu i v Československu potajomky počúvajúcim odvážlivcom, že do krajiny sa vrátili 50. roky.

Tieto hrozby neurobili na stranícke orgány žiaden dojem. Vedúci odboru bezpečnostnej politiky Ústredného výboru Komunistickej strany Československa Alois Proks adresoval 9. septembra 1982 žiadosť generálmajorovi JUDr. Františkovi Roušalovi, náčelníkovi Inšpekcie Ministerstva vnútra Československej socialistickej republiky. Priložil k nej anonym a stroho nariadil: „Žiadam o prešetrenie obsahu sťažnosti a podanie správy oddeleniu štátnej administratívy ÚV KSČ."

Odpoveď prišla 6. decembra 1982. Inšpekcia v nej poukázala na to, že kverulanti v tej istej veci písali súdruhom Husákovi, Štrougalovi, Lenártovi, Colotkovi, ako aj orgánom činným v trestnom konaní. Všetky sťažnosti boli v zákonnej lehote prešetrené a sťažovatelia dostali príslušné odpovede. Trestné konanie bolo pod dozorom prokuratúry a obvineným bola zabezpečená obhajoba prostredníctvom riadne zvolených advokátov. „Týmto spôsobom bolo zaručené úplné dodržiavanie socialistickej zákonnosti zo strany vyšetrujúcich, vrátane uvedených príslušníkov Verejnej bezpečnosti. (...) V priebehu mesiaca júna 1982 prebehlo na Krajskom súde v Bratislave hlavné pojednávanie s uvedenými páchateľmi a rozsudkom vyneseným týmto súdom boli všetci obžalovaní odsúdení k trestom odňatia slobody nepodmienečne pre trestnú činnosť, z ktorej boli obžalovaní. (...) Na základe zhora uvedených dôvodov bola anonymná sťažnosť na konanie plukovníka Pálku a majora Jiskru hodnotená ako neoprávnená," uzatvorila inšpekcia a tým dala bodku za hlavným pojednávaním vraždy Ľudmily Cervanovej.

My uzavrime túto kapitolu úvahou nad článkom odsúdeného Pavla Beďača, ktorý dostal priestor na šírenie starých lží v rámci novej mediálnej kampane, venovanej propagácii ďalšieho propagandistického diela. Bolo to pred uvedením filmu režiséra Róberta Kirchhoffa *Kauza Cervanová,* nakrúteného na motívy (a najmä podľa) najperfídnejších lží vrahov Ľudmily Cervanovej. Redaktorky Hospodárskych novín Lucia Čížová a Iveta Grznárová dali 10. mája 2013 pri tejto príležitosti priestor na vyjadrenie vrahom i odborníkom z oblasti trestného práva. Odsúdený Beďač sa rozhodol, že vlastnú beatifikáciu bude legitimizovať svätorečením Viery Zimákovej.

Novinári sa držia zásady, že v každom spore je potrebné dať priestor na vyjadrenie obom stranám. Vytvárajú tak dojem objektivity. Tento prístup však vôbec nerieši problém, ktorý vzniká v prípade, ak jedna či nebodaj obe strany klamú. V rámci tejto zásady teda dostal slovo Pavol Beďač a dokonale zneužil neznalosť faktov redaktoriek Čížovej a Grznárovej.

Beďač oprel svoj text o údajné „hrdinstvo jednej ženy", ktorej „osobná statočnosť a vnútorná sila zachránili bez preháňania tri ľudské životy". Samozrejme, písal o svedkyni a neskôr aj odsúdenej Viere Zimákovej. „Zoznámili sme sa v roku 1990, dva roky po mojom prepustení z leopoldovskej väznice," zaklamal bez najmenších škrupuli Pavol Beďač. Ak ponecháme bokom všetky výpovede svedkov a páchateľov, ktoré dokazujú pravý opak, nemôžeme sa nevrátiť k záznamu zo sledovania Viery Zimákovej zo dňa 25. júna 1981. Už sme ho raz spomínali a na tomto mieste znova opakujeme, že v uvedený deň Zimáková vyšla zo svojho domu okolo 16:20 hod. v spoločnosti svojej mamy. urobila nákup, z obchodu prešla na ulicu Obrancov mieru, kde sa zdravila s mužom vbielej Zastave so štátnou poznávacou značkou NRC 10 - 18, ktoré patrilo pravé pánovi inžinierovi Pavlovi Beďačovi. Z toho je zrejmé, že Zimákova a autor citovaného článku sa museli poznať už skôr. Výsledkami vyšetrovania bolo nad všetky pochybnosti preukázané, že sa poznali aj v čase únosu znásilnenia a vraždy Ľudmily Cervanovej.

Pavol Beďač chcel navodiť dojem, že so Zimákovou sa spoznal až po opustení basy preto, aby mohol lživo tvrdiť, že táto žena zachránila životy ďalším „nevinným“ a pre ňu dovtedy neznámym mužom, jeho spolupáchateľom Kocúrovi, Andrášikovi a Brázdoví, ktorým prokurátor navrhol tresty smrti. Keďže celá základná konštrukcia textu je nepravdivá, nemôže byť iná ani jeho nadstavba. Beďač zneužíval fakt, že Viera Zimáková v roku 2009 zomrela na rakovinu, a preto nemohla novinárom povedať, že sa s ním spoznala prinajmenšom o 15 rokov skôr, ako uvádzal.

V ďalšej časti článku opísal Beďač enigmaticky znejúci, ale opäť hlboko nepravdivý príbeh. Policajti a ešteháci údajne vypátrali, že Zimáková sa od svojej spolužiačky na internáte dopočula o ich brutálnych manieroch, „a tak sa v záujme eliminácie nebezpečenstva prezradenia postupov Štátnej bezpečnosti stala spolubývajúca tancujúcou dievčinou vo vyšetrovacej verzii, ktorá poslúžila ešteákom o päť rokov neskôr". To, že Zimáková tancovala na priváte striptíz, vyplynulo z výpovedí páchateľov. A to, že vôbec existovala nejaká Zimáková, sa nie ešteáci, ale vyšetrovatelia Verejnej bezpečnosti dozvedeli od Nadeždy Beňovej, milenky vysokopostaveného bossa Socialistického zväzu mládeže Juraja Tokára.

Beďač v článku veselo luhal ďalej. Viera Zimáková údajne prešla peklom policajného teroru, ale napokon sa pred súdom vzoprela. Jej krivú výpoveď na hlavnom pojednávaní neváhal nazvať zrkadlom nastaveným spoločnosti. „Prežila ťažký život, ale prežila ho príkladne a dôstojne a nikdy sa nespreneverila pravde," ronil falošné slzy Beďač nad odsúdením Zimákovej za krivú

výpoveď. Na záver state ďakoval jej matke, že vychovala takého človeka. „A hovorím to najmä za tých, ktorým zachránila vaša dcéra život. Niet najmenších pochýb, že by boli odvisli," klamal Beďač. Zamlčal, že krajský súd na hlavnom pojednávaní vôbec nebral do úvahy, že Zimáková odvolala usvedčujúce výpovede, pretože-sa riadil jej svedectvami z prípravného konania. Tie totiž nielen usvedčovali vrahov, ale aj presvedčivo dokazovali, že svedkyňa v nich hovorila o veciach, ktoré mohol vedieť iba priamy účastník popisovaných udalostí. Kocúr, Andrášik a Brázda nedostali slučku nie vďaka jej lžiam, ale preto, že k nim bol senát JUDr. Bilčíka neodôvodnene zhovievavý.

Nechceme nad Vierou Zimákovou vynášať príkre morálne súdy. Na druhej strane je povinnosťou dokumentaristov poskytnúť verejnosti komplexný obraz o žene, z ktorej sa pokúsil urobiť odsúdený Pavol Beďač svätícu, morálnu ikonu a nasledovaniahodnú bytosť. Nebudeme hovoriť my, nechajme opäť zaznieť už dobre známy agentúrny záznam z akcie Kamera. Kapitán Čapkovič 27. januára 1982 zachytil, ako sa Juraj Lachman zdôveril na cele ohľadom príprav obhajoby na hlavné pojednávanie:

Keď priniesol na príkaz Brázdu špagát, tak tento Brázdovi podal a odišiel do druhej miestnosti. Práve vtedy sedela Zimáková na gauči, fajčila a počul, ako povedala Cervanovej: „Óo sa šerieš, však ti z nej neubudne...“

Ak si Juraj Lachman nevymýšľa (a ľudia menej klamú, keď sa v súkromí zdôverujú, ako keď píšu do novín), potom je obraz svätice Viery Zimákovej zásadne iný, ako nám ho predostrel Pavol Beďač. Lachman vlastne povedal, že kým sa rozvášnené ľudské kreatúry pripravovali na znásilnenie krehkej mladej ženy, budúca stomatologička pofajčievajúc nádejnej pediatričke povedala, že nemá robiť drahoty, ale sprístupniť svoje lono horde nadržaných samcov. Lenže na konci tejto pre Zimákovú asi prirodzenej zábavky prišla Ľudmila Cervanová o život, nielen o lono.

Pavol Beďač bezostyšne klamal a zneužil okolnosť, že redaktorky Hospodárskych novín nie sú v prípade zorientované na požadovanej úrovni.

Nie je pravda, že Viera Zimáková zachránila tri ľudské životy. Ona nielenže neprejavila súcit s lynčovanou Ľudmilou Cervanovou, ale pred súdom sa dokonca rozhodla postaviť na stranu jej vrahov.

17. kapitola

VRAHOVIA SA DOMÁHAJÚ OBNOVY KONANIA

S výrokom súdu nebol spokojný nikto. Odvolali sa prokurátori i matka Ľudmily Cervanovej. A aj keď si všetci páchatelia vydýchli, pretože ich tresty boli vzhľadom na závažnosť spáchaných zločinov mierne, s výnimkou Juraja Lachmana si podali odvolania aj oni.

Pani Margaréta Cervanová bola výrokom súdu a správaním sa obžalovaných a ich rodín počas hlavného pojednávania taká pobúrená, že okrem odvolania napísala 30. septembra 1982 roztrpčený list prezidentovi Gustávovi Husákovi. Na štyroch husto popísaných stranách bez obalu napísala, že vrahovia jej dcéry požívajú ochranu najvyšších miest a hlavu štátu žiadala, aby túto nespravodlivosť nepodporoval. Z listu vyberáme najdôležitejšie pasáže:

Vážený súdruh prezident!

Som matka Ľudmily Cervanovej, ktoré bola dňa 9. 7.1976 v Bratislave unesená, znásilnená a zavraždená. Dňa 22. 9.1982 bol nad páchateľmi na Krajskom súde v Bratislave vynesený rozsudok, ktorý v hĺbke duše cítim, že sa nerovná výške spáchaného zločinu. Že ide o nebezpečných gangstrov a cynikov, u ktorých nie je žiadna nádej na nápravu, to vrahovia dokázali svojím chovaním sa počas

celého vyšetrovacieho obdobia, na súdnom pojednávaní a takto ich hodnotili aj znalci svetovej úrovne.

Predseda senátu Dr. Bilôík pri vynesení rozsudku povedal, že štyria z páchateľov spíňajú všetky podmienky na trest smrti, a predsa sa všetkým ponechalo právo na život. (...)

óo sa týka príslušníkov rodín vrahov, počas celého pojednávania sa chovali primerane k chovaniu sa svojich synov. Matka Dúbravického, Andrášikova matka a sestra, ôermanova matka, manželka a švagor Dr. Kleskeó i ostatní cez prestávky robili okrem iných vulgárnych poznámok aj napríklad také: znalcov treba nakopať do..., však uvidia na najvyššom súde, Andrášiková s radosťou dieťaťa chcela vidieť fotografiu mojej zavraždenej Ľudky. Keď Dr. Bilčík vyniesol rozsudky, matka Dúbravického sa smiala. Tieto celé rodiny sú presýtené blahobytom. Na tomto strašnom spáchanom zločine sa len zabávali. Z Krajského súdu v Bratislave viem, že rodiny vrahov pohrozili dokonca atentátom v prípade, že ich synáčikovia budú odsúdení na trest smrti. (...)

Andrášikov'otec sa chodí vyhrážať svedkom, že keď budú svedčiť, nájdu ich aj na konci sveta. Aj iné rodiny podnikajú podobné kroky. Za mnou prišli už vo februári tohto roku traja z rodín páchateľov. Hovorili mi, že Nitra je jedna mafia. Ďalej mi žena hovorila, akých pevných ochrancov majú páchatelia, počnúc Okresným výborom Komunistickej strany Slovenska, krajským výborom, ústredným výborom, u vlády Slovenskej socialistickej republiky, až po samotného prezidenta republiky. Smrť, ako už vtedy hovorila, dostane maximálne jeden z páchateľov, ostatným sa väčšina trestu odpusti, a keď sa vrátia domov, pomstia sa všetkým. Hovorila, že zverejniť mená páchateľov v tlači dal zákaz sám prezident. Dali mi na vedomie, že táto mafia je taká silná, že sa jej podriaďuje aj naša vláda. Vtedy som bola presvedčená, že ma prišli len zastrašiť.

Vážený súdruh prezident, nechcem nikoho uraziť a nikomu ublížiť, ale slová tejto ženy sa zatiaľ do písmenka splnili. Vrahovia majú podľa vyneseného rozsudku na krajskom súde žiť a naša tlač zatiaľ mlčí. Mám si naozaj myslieť, že na jednej strane ide len o jedno zavraždené dievčatko, ktoré spoločnosti nechýba, a na strane druhej sa berie ohľad na vrahov a ich rodiny? (...)

Vrahovia zo súdnej siene odchádzali so vztýčenou hlavou, veď im ich príbuzní, ako aj celej verejnosti dali na vedomie, že otec

Dúbravického je v úzkom priateľskom styku s predsedom vlády Slovenskej socialistickej republiky súdruhom Colotkom a otec Andrášika rozširuje, že ste blízkymi priateľmi ešte z vojnového obdobia, kedy ste spolu bojovali. Ako je rozšírené v celom Západoslovenskom kraji, záchrana je istá. (...)

Vážený súdruh prezident, nedovoľte vrahom uniknúť, nech majú zázemie akokoľvek silné. Pre nich moja dcéra nemala absolútne žiadnu hodnotu rovnako, ako aj pre ich rodiny slušný človek nie je človekom. Vyvráťte, prosím, verejnosti tvrdenie rodín páchateľov a dovoľte zverejniť ich mená, 3pôsob, ako s mojou Ľudkou zaobchádzali až po jej usmrtenie. (...)

Zo všetkých strán počúvam rozhorčenie verejnosti nad vynesenými nízkymi trestmi, nech teda štyria z páchateľov, ktorí spĺňajú všetky podmienky na trest smrti, aby ich aj dostali a ďalšie dva tresty zvýšiť, veď by bol aj z tých ktorýkoľvek moje dieťa usmrtil tak, ako spáchal aj ostatnú im dokázanú trestnú činnosť. V každom meste sa nájde niekoľko rodín podobného typu, nech im tento prípad neslúži za kladný príklad.

V liste pani Margaréty Cervanovej bolo viacero zmienok o jej dcére, ktoré sme tu necitovali. Boli svedectvom, ako veľmi matka trpeia stratou milovaného dieťaťa a ako bolestne sa jej dotýkala bezcharakternosť a bezcitnosť vrahov a ich rodín, ktorí sa ani pred pozostalými svojej obete nedokázali správať s úctou a pietou. Samozrejme, bolo vylúčené, aby hlava Štátu rozhodovala o trestoch páchateľov v trestnom konaní. Dovoľujeme si však vysloviť názor, že ani Najvyšší súd Slovenskej socialistickej republiky sa pri rozhodovaní o odvolaniach neriadil rýdzo právnymi ohľadmi a až príliš bral na zreteľ, že tri navrhnuté tresty smrti sa týkali synátorov vplyvných straníckych funkcionárov z nitrianskeho okresu.

Agentúrne záznamy z obdobia po vynesení rozsudku naznačujú, že napríklad Milošovi Kocúrovi veľmi odľahlo, že síce dostal trest výnimočný, no nie najvyšší. Kamil Čapkovič 12. októbra 1982 hlásil, že keď bol Kocúrovi „na súdnom pojednávaní prokurátorom navrhnutý absolútny trest, bol z toho veľmi vyľakaný". V tejto súvislosti na základe informácií od agenta konštatoval, že „s trestom odňatia slobody v trvaní 24 rokov akoby bol spokojný".

Aj Stanislav Dúbravický bol po vynesený rozsudku spočiatku krotký a pochvaľoval si aj rozsah trestu. „Tiež sa vyjadril, že s trestom odňatia slobody v trvaní 18 rokov je spokojný, odvolávať sa nebude," písalo sa v zázname

z 5. októbra 1982. Napokon sa síce odvolal, ale akcia Kamera indikovala, že viacerým vrahov po hlavnom pojednávaní očividne odľahlo.

Ako obyčajne, Andrášikovci spracovali mierne potrestanie syna a brata Milana sebe vlastným spôsobom. Kapitán Herman mal rodinu obsadenú vynikajúcim dôverníkom, ktorý dokázal z prostredia klanu s nomádskymi maniermi vydolovať neuveriteľne intímne informácie. V zázname z 5. novembra 1982 sa uvádza, že hlava kmeňa Michal Andrášik vytiahol do boja proti Júliusovi Urbánkovi, otcovi jedného z korunných svedkov Igora Urbánka. Starý Urbánek bol šéfom nitrianskeho Milexu a podľa vyjadrení Hermanovho dôverníka mal byť z funkcie odvolaný, o čo sa mal postarať práve tatko odsúdeného: „Hovorí sa o tom, že to má všetko preto, že jeho syn svedčil proti synovi Andrášikovi a spoločníkom."

V tom istom agentúrnom zázname sa objavilo aj iné neuveriteľné zistenie. Nasvedčuje tomu, že vnútorný svet Michala Andrášika sa pohyboval na pomedzí intelektuálnej tragédie a morálnej frašky. Dôverník totiž uviedol, že „starý Andrášik chce písať OSN pre porušovanie ľudských práv pri vyšetrovaní bezpečnosťou“. A ešte neuveriteľnejšie než samotné rozhodnutie bolo jeho odôvodnenie: „To vraj chce urobiť preto, že súd ho nepresvedčil o vine svojho syna, že má účasť na vražde Ľudmily Cervanovej." Keďže na fóre, akým je OSN, sa preberajú otázky globálneho významu, súdruh Milan Andrášik povýšil príbeh svojho syna na úroveň Polpotovej genocídy v Kambodži, čím preukázal dokonalú stratu súdnosti. Mimochodom, z konania Michala Andrášika je nad slnko jasnejšie, že o účasti syna Milana na vražde Ľudmily Cervanovej presvedčený bol, inak by s manželkou nebol písal všetky tie anonymy, denunciantské listy straníckym orgánom a nepodieľal by sa na inscenovaní vymysleného príbehu o prevoze sestier Cohenových z Bratislavy do Nitry.

Kapitán Herman a jeho kolegovia v rámci pokračujúcej akcie Kamera odhalili aj ďalšie pozoruhodné aktivity Michala Andrášika, ktorý rozvíjal čulé styky s okupačnými sovietskymi vojskami, dislokovanými v Štúrove. Najprv bolo sledovaním klanového vodcu Andrášikovcov zistené, že v piatok 15. októbra 1982 využil služobné motorové vozidlo a služobného šoféra, aby si aj so známymi zašiel na jarmok do Štúrova, kde pobesedoval so sovietskymi súdruhmi. Zo záznamu vyplynulo aj čosi podstatnejšie, a preto ho musíme citovať v plnom znení. Podotýkame, že krycie meno Mišo bolo prisúdené sledovanému objektu Michalovi Andrášikovi:

0 13:10 hod. opustil Mišo zamestnanie so služobným vozidlom T 613 čiernej farby štátnej poznávacej značky NRB 63 - 10 v spbloč-

nosti spolupracovníka. Spoločne sa zaviezli na Robotnícku ulicu, kde zaparkovali pred domom číslo 6, Tu do voza pristúpila neznáma žena, asi 50-ročnó, oblečená v červených šatách. Po nasadnutí sa zaviezli do Štúrova, kde prešli k sovietskym kasárňam. Tu Mišo v spoločnosti neznámeho muža vystúpil a bratsky sa zvítali s dôstojníkom neznámej hodnosti. Po chvíli prešli do vchodu kasární, kde debatovali. Asi po piatich minútach vyšli a Mišo sa s dôstojníkom rozlúčil. Nasadli i s neznámym mužom do uvedeného vozidla a prešli na Višinského ulicu, kde vozidlo zaparkovali a spoločne prešli medzi stánky, kde si prezerali tovar.

Zatiaľ sa nedialo nič výnimočné. Na okraji záznamu bolo poznamenané, že čierna šesťstotrinástka patrila Cestným stavbám Nitra, ktorým súdruh Andrášik šéfoval. Záznam o sledovaní pokračoval nasledovnými zisteniami:

0 15:40 hod. prišli spoločne k uvedenému vozidlu a chvíľu debatovali. Potom Mišo si sadol do Fiatu 125 P tabakovej farby, štátnej poznávacej značky NRB **55 - 12, Národného podniku Reštaurácie, a zaviezol sa ním k uvedeným kasárňam. Tu Mišo vystúpil a vošiel dovnútra kasární. Po chvíli uvedené vozidlo odišlo a prešlo smerom do mesta, kde zobralo dvoch asi 50-ročných mužov a 45 1 50-ročnú ženu. S uvedenou osádkou Tatry sa vrátilo k uvedeným kasárňam. Za malú chvíľu vyšiel i Mišo v spoločnosti sovietskeho dôstojníka, asi 50-ročného, nezistenej hodnosti. Uvedení neznámi muži boli oblečení v tmavých oblekoch. Spoločne prešli k prvému činžiaku pri kasárňach, Višinského ulica číslo 66. Z uvedených vozidiel zobrali ženy igelitové tašky a neznámy muž z Fiatu úradnú obálku formátu A5 a vošli spoločne do vchodu. Vodiči vozidiel zostali čakať vonku.**

Fiat bol podľa poznámky na okraji záznamu evidovaný na podnik Reštaurácie a jedálne Nitra. Bolo očividné, že páni podnikoví direktori si urobili súkromný výlet za podnikové peniaze na štúrovský jarmok, a túto príležitosť využili aj na niekoľkohodinové posedenie s dôstojníkom Červenej armády Zväzu sovietskych socialistických republík. V zázname zo sledovania z 15. októbra 1982 sa uvádza:

0 18:30 opustili všetci uvedený vchod a osádka Fiatu nasadla do Fiatu a odišli smerom do mesta. Osádka T 613 sa zaviezla do Nitry

na Robotnícku ulicu, kde neznámy muž a žena vystúpili a išli do domu číslo 6. Miša zaviezol vodič do jeho bytu a s vozidlom odišiel do mesta.

Na okraji tohto odseku bola ďalšia mimoriadne dôležitá poznámka. Neznámy muž, ktorý sa s Michalom Andrášikom previezol z Nitry do Štúrova a späť a zúčastnil sa s ním prehliadky jarmoku i posedenia so sovietskym dôstojníkom nezistenej hodnosti, bol Rudolf Opáth. Tento pán bol bratom JUDr. Michala Opátha, riaditeľa odboru vyšetrovania Generálnej prokuratúry Slovenskej socialistickej republiky, ktorého sme spomfnali v predchádzajúcej kapitole a označili sme ho za krtka klanu Andrášikovcov v hlavnom stane slovenskej prokuratúry. Kruh sa uzavrel. Michal Opáth sa zúčastňoval porád k prípadu vraždy Ľudmily Cervanovej a jeho brat Rudolf mu robil spojku, prostredníctvom ktorej sprostredkúval citlivé informácie o priebehu vyšetrovania Michalovi Andrášikovi, priateľovi dôstojníkov sovietskej okupačnej armády.

Kapitán Herman získal z úplne iného a od sledovania nezávislého zdroja ďalšiu cennú informáciu, ktorá iba potvrdzovala závažnosť zistení vyplývajúcich zo sledovania Michala Andrášika. V ten istý deň, ako si pán direktor Cestných stavieb vyšiel na výlet do Štúrova, mal Herman schôdzku so svojím dôverníkom. V pondelok 18. októbra 1982 o tejto udalosti spísal záznam a hneď v prvom odseku sa uvádza:

Starý Andrášik chodí často na služobnom motorovom vozidle do Štúrova, kde má dobrého priateľa, veliteľa sovietskych vôjsk. Tento údajne mu robí intervencie na najvyšších straníckych orgánoch, aby Andrášika ponechali vo funkcii. Ako protislužbu mu za to nosí rôzne cenné dary, ako je brúsené sklo a podobne.

Tento druhý nezávislý zdroj nielen potvrdil to, čo videla na vlastné oči sledovačka, ale aj podal vysvetlenie, čo asi tak mohli obsahovať igelitové tašky, vynášané z auta do bytu sovietskeho okupačného dôstojníka.

Vysvetlenie, kto boli oficieri Červenej armády, s ktorými udržiaval Michal Andrášik také vrelé vzťahy, ponechajme na toho najpovolanejšieho. V roku 1987 napísal otec odsúdeného vraha Milana Andrášika ďalší roztrpčený list. Opäť bol adresovaný tajomníkovi Ústredného výboru Komunistickej strany Československa Vasilovi Biľakovi. Michal Andrášik, dožadujúci sa oslobodenia syna, v liste straníckemu predákovi pripomínal svoje mnohé politické zásluhy .Aj keď sme upravili zjavné gramatické chyby, štylistiku sme ponechali autentickú:

Okrem bežnej politickej a hospodárskej práce v rokoch 1948 - 1956 zúčastnil som sa socializácie dediny, pracoval som v Ľudových milíciách a od augusta 1960 až do odchodu do dôchodku bol závod Cestné stavby v Nitre, ktorý som ja viedol, najaktívnejší v okrese Nitra, ktorý spolupracoval s veliteľmi sovietskej štúrovskej posádky, od majora Kovaľova až po podplukovníka Stepanova, za čo som bol ja a aj závod odmenený čestnými uznaniami.

Neviem preto pochopiť, prečo sa dnes za túto moju celoživotnú dráhu boja so mnou hovoriť od vedúceho tajomníka Krajského výboru Komunistickej strany československá až po členov predsedníctva Ústredného výboru Komunistickej strany československá.

Aj keď písomný prejav otca Andrášika občas pripomína nevydarené slohové cvičenie zahraničného študenta, je z neho úplne jasné, že bol nielen oceňovaný za rozvíjanie spolupráce s okupačnými vojskami, ale aj on sám odmeňoval majora Kovaľova a podplukovníka Stepanova za ich služby pri **zá-**chrane jeho profesionálnej a politickej kariéry. Dnes by sme to nepochybne nazvali korupciou, ale to je z pohľadu podstaty tohto príbehu vedľajšie. Michal Andrášik bol nielenže kovaný boľševik a verný, pomerne vysoko postavený člen strany, ale aj kolaboroval s okupačnými vojskami, len aby zachránil svoj ekonomický pašalík v Cestných stavbách Nitra. A jeho syn Milan nebol obeťou komunistického režimu, ale produktom klanovej výchovy, vďaka ktorej sa dostal takmer až pod šibenicu, a absolútnemu trestu unikol znova len preto, lebo patril k tomu správnemu klanu.

Proti rozhodnutiu senátu krajského súdu sa odvolal prokurátor Mikuláš Peleš. V odvolaní okrem iného konštatoval:

Krajsky súd v Bratislave v odôvodnení správne konštatoval, že u obžalovaných Romana Brázdu, Miloša Kocúra, Milana Andrášika a Stanislava Dúbravického sú splnené podmienky pre uloženie výnimočného trestu. Jeho záver, že u obžalovaných Romana Brázdu, Milana Andrášika, Miloša Kocúra na splnenie účelu trestu postačuje aj uloženie trestu odňatia slobody od 15 až 25 rokov v zmysle I 29 ods. Trestného zákona nemá oporu vo výsledkoch dokazovania na hlavnom pojednávaní, nedostatočne vystihuje materiálnu stránku trestného činu. (...)

Trestný čin vraždy spáchali preto, aby Ľudmile Cervanovej znemožnili dožadovať sa voči nim sankcií za jej znásilnenie, a tak

predišli, aby nebolo ohrozené ich postavenie, respektíve kariéra. Ich konanie teda motivovala obzvlášť zavrhnutiahodná pohnútka.

Z týchto a ďalších dôvodov prokurátor požadoval, aby Najvyšší súd Slovenskej socialistickej republiky zmenil rozhodnutie súdu krajského a uložil Kocúrovi, Andrášikovi a Brázdoví tresty smrti.

V prípade Františka Čermana prokurátor Mikuláš Peleš poukázal na to, že krajský súd mu udelil trest odňatia slobody vo výške 12 rokov, teda v dolnej polovici trestnej sadzby. Podľa názoru prokurátora súd „mal viac prihliadať na aktivitu Františka Čermana v konaní, ktoré vyústilo do zavraždenia Ľudmily Cervanovej", a preto požadoval pre tohto páchateľa trest v hornej polovici trestnej sadzby.

Rozsiahlu pasáž v odôvodnení odvolania venoval prokurátor osobe Pavla Beďača, ktorý dostal iba osemročný trest. Požadoval preňho nielen vyššiu sankciu, ale aj jej vykonanie v tretej nápravnovýchovnej skupine, pretože krajský súd ho poslal iba do druhej. Mikuláš Peleš veľmi presným jazykom vystihol, prečo si Beďač zaslúžil prísnejší trest:

Aj keď nemožno vylúčiť, že obžalovaný Pavol Beďač sa úplne vnútorne nestotožnil s konaním spoluobžalovaných, takýto postoj jednoznačne nedal najavo. Aj jeho prítomnosť a chovanie v byte na Varínskej ulici aj pri termálnom jazierku nevyhnutne napomáhali spáchanie trestných činov. Iba vedomie podpory a schvaľovania trestnej činnosti ostatnými prítomnými osobami mohli najaktívnejších páchateľov priviesť až k vražde. Pritom Pavol Beďač, napriek dôkazom, sa k trestnej činnosti nepriznal, neoľutoval ju, choval sa ostentatívne a výmyslami o údajom násilí a terore znevažoval súd.

Na záver odvolania prokurátor konštatoval, že Najvyšší súd by mal udeliť prísnejšie tresty aj Stanislavovi Dúbravickému a Jurajovi Lachmanovi, pretože rozhodnutie senátu JUDr. Bilčíka nezodpovedá „vysokej spoločenskej nebezpečnosti ich konania". Počas zasadnutia senátu Najvyššieho súdu vo veci odvolania proti rozhodnutiu prvej inštancie napokon prokurátor generálnej prokuratúry JUDr. Mikuláš Serbin vzal odvolanie proti Jurajovi Lachmanovi späť.

Samozrejme, odvolávali sa aj páchatelia a ich rodinní príslušníci. Odvolali sa Miloš Kocúr, jeho rodičia Anton a Helena, ako aj sestra Dagmar Luprichová. Sám Kocúr vo vyjadrení zo 7. februára 1983 žiadal zamietnuť odvolanie

krajského prokurátora ako bezpredmetné. V päťstranovom odvolaní proti rozhodnutiu senátu JUDr. Bilčíka zo dňa 17. januára 1983 tvrdil, že .celé vyšetrovanie v prípravnom konaní sa viedlo mimo zákona". Podľa Kocúra bol deň po promóciách, 15. júna 1981, zadržaný preto, lebo vyšetrovatelia chceli využiť jeho psychické vyčerpanie na to, aby ho ľahšie zlomili. „Po celý čas bol na mňa robený psychický nátlak, ktorý som nevydržal a krivo obvinil seba aj iných," žaloval sa Kocúr. Podotýkame, že on, ako aj ostatní vrahovia, používal argument o nátlaku nekonečne voluntaristicky. Za nátlak považovali už len samotné poučenie o tom, aký trest páchateľovi hrozí za súbeh trestných činov znásilnenia a vraždy. Psychické týranie videli aj v tom, že boli vyzvaní, aby sa vyjadrovali k usvedčujúcim výpovediam spoluobvinených a svedkov. A rovnako precitlivení boli na to, že si ich vyšetrovacie orgány či operatívni pracovníci polície dovolili v roku 1978 kontaktovať a požadovať od nich vysvetlenie, prečo zamlčiavali svoju účasť na diskotéke 9. júla 1976 v UNIC klube.

Kocúr sa vo svojom odvolaní ponosoval aj na to, že pred súdom o jeho účasti na diskotéke vypovedali „iba" štyria svedkovia. Úplne ignoroval fakt, že o jeho prítomnosti svedčili s výnimkou zaseknutého Beďača aj všetci ostatní obžalovaní. Text bol plný ďalších podobne demagogických interpretácií priebehu hlavného pojednávania, ktoré zďaleka nezodpovedali realite.

Odvolali sa aj Milan Andrášik, jeho otec Michal i manželka Ingríd. Inžinier Milan Andrášik odôvodňoval odvolanie na štyri razy. Prvé malo 17, druhé 57, tretie znova 17 a štvrté 16 strán. Dohromady vyprodukoval 107 strán ťažko stráviteľného textu, v ktorom sa to len tak hemžilo pseudofilozofickými úvahami autora bez štipky literárneho talentu:

Už krajský prokurátor predniesol na hlavnom pojednávaní obžalobu, ktorá s objektívnou skutočnosťou nemá nič spoločného. Krajský súd potom úplne zmenil kategórie pravdy a lži - lož nazval pravdou a pravdu označil za lož! A **logickým vyústením takéhoto postupu je rozsudok - justičný omyl, proti ktorému sa odvolávam. Predmetný rozsudok je totiž pragmatickou verziou, vytvorenou z niekoľkých neexistujúcich - vyprodukovaných dejov za súčasnej negácie objektívnej reality.**

Takýmito a podobnými rečníckymi figúrami Andrášik predostrel Najvyššiemu súdu všetky ponosy a lži, ktoré už poznáme z jeho obhajoby. Na produkciu tohto razenia potreboval vyše sto strán a aj napriek tomu nedokázal

povedať nič nové, z čoho vyplýva len jediný možný záver. Obžalovaný sa nazdával, že nadprodukciou slov sa mu podarí oklamať odvolací súd a odviesť pozornosť od faktu, že v jeho prípade sa nemá rozhodovať o vine či nevine, ale o tom, či dostane alebo nedostane absolútny trest.

Odvolali sa aj Roman Brázda a jeho otec František. Obžalovaný ako kameraman prejavil sklony k dramatizácii deja a v zhode s týmto založením podporil odvolacie konanie väzenskou hladovkou. Začal s ňou prvého februára 1983 a ukončil ju o štyri dni neskôr 5. februára. Uviedol, že cieľom tohto protestu malo byť dosiahnutie rozhovoru s dozorujúcim prokurátorom prípadu vraždy Ľudmily Cervanovej. V tomto zmysle napísal 30. marca 1983 mierne zmätený list JUDr. Vojtechovi Maderovi, predsedovi senátu Najvyššieho súdu. Trojstranový dokument označil červeným nápisom „TAJNÉ“ a požadoval, aby bolo jeho vypočutie počas zasadnutia Najvyššieho súdu s vylúčením verejnosti. Ďalej navrhol predvolať viacerých svedkov, výsluchom ktorých chcel dokázať, že sa stal obeťou manipulácie a konšpirácie. Prísne utajenie toho, čo požaduje, odôvodňoval okrem iného aj vyhlásením, že „nechcem, aby informácie mohla zneužiť západná propaganda“. Roman Brázda to zrejme myslel s prípravou na odvolacie konanie, ako aj s rozvíjaním ducha za múrmi väznice vážne. Nasvedčuje tomu aj jeho žiadosť z 28. januára 1983 o povolenie balíka, adresovaná Najvyššiemu súdu Slovenskej socialistickej republiky:

Vážený najvyšší súd,

na základe informácie z inšpekčného oddelenia Ministerstva spravodlivosti Slovenskej socialistickej republiky, ktorý mi 27.1.1983 oznámil, že druh kníh v riadnom balíku musí odsúhlasiť orgán činný v trestnom konaní, sa na Vás obraciam so žiadosťou o Vaše láskavé písomné vyjadrenie súhlasu či nesúhlasu s nasledujúcimi knihami, ktoré mi príbuzní hodlajú zaslať v balíku;

Pješčák a kol. I Kriminalistika
Twain 1 Princ a žobrák
Brecht - 0 umení
Učebnice jazykov
Trestnoprávne spisy a učebnice
Odborné publikácie - umenie, psychológia, psychiatria...

Roman Brázda podal odvolanie proti rozsudku 12. januára 1983, ktorý až do apríla dopĺňal štyrmi odôvodneniami v rozsahu 28,7,2 a 4 strany. Očividne sa bál, že by mu mohol Najvyšší súd sprísniť sankciu na trest smrti, a preto

sa, ako už bolo naznačené, usiloval navodiť dojem, že v pozadí jeho obvinenia, obžalovania a odsúdenia v prvej inštancii je rozsiahle sprisahanie.

Stanislav Dúbravický, ktorý pri oboznamovaní sa s výsledkami vyšetrovania ohlásil, že je z toho jeleň a odmietol podpísať zápisnicu, bol v písaní odvolania striedmy. Podal ho 17. januára 1983 a celý text aj s hlavičkou mu zabral štyri úhľadnými a drobnými písmenami zaplnené strany. Proti rozsudku sa odvolali i jeho rodičia Stanislav a Magda. Dúbravický sa síce v odvolaní pridržiaval všetkých lží, ktorými sa bránil v priebehu prípravného i súdneho konania, no udržal si vecný a primeraný tón. Rozhodne však trval na tom, že „som nebol účastníkom tohto trestného činu tak, ako to uvádzajú niektoré výpovede ostatných obžalovaných".

Do odvolacieho konania sa nemohli nezapojiť Čermanovci. Páchateľ František spísal dve odôvodnenia svojho odvolania. Prvé na necelých päť strán. V pokračovaní ho zrejme postihol záchvat grafománie, vysúkal zo seba 54 husto popísaných strán. Písomnosti Františka Čermana boli charakteristické aroganciou a zamieňaním výkonu spravodlivosti za psychický teror. Dobre to vidieť napríklad z vyjadrenia k odvolaniu krajského prokurátora, ktoré Čerman sformuloval 4. februára 1983:

K odvolaniu krajského prokurátora poznamenávam, že Je neopodstatnené, pretože som sa nezúčastnil na trestnej činnosti, z ktorej ma krajský súd uznáva vinným. Krajský súd svojím rozsudkom v podstate akceptoval vymyslenú verziu obžaloby o mojej účasti na trestnej činnosti, ako aj návrh na moje potrestanie od krajského prokurátora. To, že sa krajský prokurátor napriek mojej nevine a nespravodlivému rozsudku odvoláva voči mne, považujem za ďalšiu formu psychického nátlaku, aby som prestal veriť v pravdu a spravodlivosť a upadol do apatie.

Vkladám nádej do rúk Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky, že spravodlivo posúdi moje odvolanie a že budem v zmysle zákonných ustanovení oslobodený.

Vo svetle dôkazov vyplývajúcich z prípravného konania, ako aj z priebehu hlavného pojednávania boli slová *pravda* a *spravodlivosť* z pera Františka Čermana znesvätením ich významu. Vytrvalo v tom pokračoval aj v ďalšej korešpondencii. S pozdravom „svetu mier" adresoval 16. marca 1983 list Jánovi Pješčákovi, ktorý sa medzičasom stal slovenským ministrom spravodlivosti. Človeku, ktorý ako námestník federálneho ministra vnútra zriadením

zvláštnej operatívnej skupiny, vedenej Eduardom Pálkom, nanovo naštartoval vyšetrovanie vraždy Ľudmily Cervanovej, písal nehorázne veci. Ponosoval sa, že tak prípravné konanie, ako aj hlavné pojednávanie boli zaujaté, len aby sa do väzenia dostali nevinní ľudia. „Pritom skutoční vinníci či vinník môžu žiť kľudne niekde na slobode!" hromžil inžinier Čerman. Z nevedomosti alebo pretlaku arogancie si v nelichotivých súvislostiach do úst bral aj meno Eduarda Pálku, ktorý Pješčáka pravidelne informoval o pokroku v objasňovaní prípadu.

Pisateľ nemohol obísť obľúbenú tému psychického nátlaku, ktorý sa podľa neho odzrkadlil v „rôznorodosti väčšiny výpovedí". Čerman mal tú drzosť, že sa Jánovi Pješčákovi, ktorý vedel všetky podrobnosti o podvodných pokusoch sestier Cohenových vyrobiť kamarátom Ferovi a Milanovi falošné alibi, napísať aj takúto vetu: „...súd nepovažoval za potrebné vypočuť svedkyne Lýdiu a Sylviu Cohen z Francie, s ktorými som v kritický večer 9. 7. 1976 stále bol!" V kapitole O sestrách Cohenových a prehreškoch Jána Krstiteľa sme jednoznačne preukázali, že obe Francúzky klamali československé štátne orgány, falšovali dátumy v denníku a ešte aj nešikovne pokazili „výrobu" falošného alibi, keď tvrdili, že na diskotéke neboli v piatok 9., ale v stredu 7. júla 1976.

Nemá zmysel vymenúvať všetky nehoráznosti Čermanovho hanopisu proti orgánom vyšetrovania a súdu. Obmedzíme sa len na pasáž, v ktorej sa cynicky oháňa záujmami rodičov zavraždenej Ľudmily Cervanovej. Čítanie nasledujúcich riadkov je vhodné naozaj len pre silné nátury:

Celé toto nespravodlivé dianie voči mne v podstate už od roku 1978 je nielen urážkou mňa a mojich príbuzných, ale aj klamaním ostatnej verejnosti, ako aj členov rodiny poškodenej, ktorí si to snáď ešte neuvedomujú.

František Čerman sa taktiež dožadoval politického zásahu do odvolacieho konania. S týmto úmyslom napísal 11. októbra 1982 list predsedovi Slovenskej národnej rady Viliamovi Šalgovičovi. Čerman písal husto, malými písmenami a veľa. Napriek kvantite však neponúkal žiadnu novú kvalitu, iba staré lži a zavádzanie, ktoré mali dosiahnuť jediný cieľ - opakované vypočutie Francúzok, ktoré príznačne označoval ako *moje svedkyne,* čím len posilňoval presvedčenie, že boli naozaj „jeho" vo význame tých najhorších konotácií„aké nám môžu v tejto súvislosti napadnúť. Z listu inžiniera Čermana súdruhovi Šalgovičovi preto uvádzame iba jeho prvý odsek:

Dovoľujem si Vás požiadať o podporu pri presadení nutnosti vypočuť moje svedkyne Lýdiu a Sylviu Cohen z Francie pred orgánmi v československej socialistickej republike, respektíve aspoň 0 doplnenie ich výsluchu opakovane na naäom veľvyslanectve v Paríži. Prosím, aby príslušným právnym útvarom Slovenskej národnej rady bola venovaná tejto mojej žiadosti patričná pozornosť. Verím, že ich výsluchom bude konečne objasnené množstvo omylov, ako i podporená pravda a vyvrátené krivé obvinenia. Je to v záujme spravodlivosti.

Bolo to však len v záujme potvrdenia falošného alibi Františka čermana. A v záujme sestier Cohenových zase nebolo, aby s týmito lžami pricestovali do Československa, pretože tu by čelili obvineniu z krivej výpovede a zrejme by ich neminula ani vyšetrovacia väzba. Okrem Čermana sa podobným spôsobom proti rozhodnutiu krajského súdu odvolali aj jeho rodičia František a Anna 1manželka JUDr. Marcela Čermanová.

Proti rozsudku krajského súdu sa odvolali aj Pavol Beďač, jeho matka Kornélia a manželka Blanka. Obžalovaný podal, ako to sám pateticky formuloval, „rozhorčenú sťažnosť" 11. januára 1983. Odvolanie odôvodnil na takmer 24 stranách 31. januára 1983. Aj v jeho prípade bol text odvolania prostý akejkoľvek sebareflexie či náznakov ľútosti a pokory. Hneď na úvod obvinil členov senátu krajského súdu, že ho „odsúdili len preto, že museli". A aby nenechal členov senátu Najvyššieho súdu na pochybách, o čo v jeho pripade ide, zostra deklamoval:

Príbeh, ktorý bol vyšetrovateľmi KS ZNB vykonštruovaný, postráda i tie najmenšie črty logiky a v tejto fáze je pochmúrnym svedectvom dôsledného vypierania mozgov obžalovaných, porušovania československých štátnych zákonov a článkov ústavy.

Vážený senát najvyššieho súdu, od 14. 7.1981, kedy som bol zaistený, som stíhaný i odsúdený mimo zákona. Obraciam sa na Vás s jedinou požiadavkou - prosím Vás o čestné a spravodlivé rozhodnutie.

Aby teda vniesol do prípadu logiku a mohla byť naplnená požiadavka čestného a spravodlivého rozhodnutia, aj senátu Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky Beďač predostrel dva typy argumentov. Lži o bezcitnosti a surovosti príslušníkov polície a ešte väčšie lži o tom, že 9. júla 1976 nebol

v UNIC klube a jeho auto navyše bolo v danom čase nepojazdné. Všetky tieto nezmyselné a málo inteligentné lži, spojené s nadkritickými prejavmi ľutovania seba samého, sme už na viacerých miestach vyvrátili a nebudeme to robiť znova. Pre Beďača je príznačné, že sa sťažoval aj na také malichernosti, akými bolo údajné tykanie či zvýšený hlas zo strany nadporučíka Šimeka počas zadržania a predvádzania z Nitry do Bratislavy. Ak by to aj bola pravda, jeho precitlivenosť na nedostatky v štábnej kultúre by aj tak nekonečne kontrastovala s faktom, že rovnakú útlocitnosť neprejavil vo chvíľach, keď bola surovo znásilňovaná a brutálne vraždená Ľudmila Cervanová. Prokurátor Peleš mal preto pravdu, že správanie sa Beďača počas prípravného i súdneho konania bolo pre obžalovaného priťažujúcou okolnosťou.

Juraj Lachman si odvolanie nepodal, pretože dúfal, že aj Najvyšší súd ho nechá „spať". A urobil dobre. Ako sme už uvádzali, Mikuláš Serbin z generálnej prokuratúry na zasadnutí Najvyššieho súdu odvolanie proti rozhodnutiu o výške jeho trestu stiahol.

Matka obete pani Margaréta Cervanová sa odvolala proti výroku krajského súdu o náhrade škody. Napadnutým rozsudkom boli totiž obžalovaní zaviazaní k náhrade škody len čiastočne, pričom poškodená bola so zvyškom nároku na náhradu škody odkázaná na občianskoprávne konanie.

Viacerí páchatelia zmenili medzičasom advokátov. Pavla Beďača už na hlavnom pojednávaní od 9. augusta 1982 obhajoval JUDr. Vojtech Kubál. Tento právny zástupca bol spočiatku ex offo ustanovený Milošovi Kocúrovi, a ako sme mali možnosť vidieť, neúspešne sa pokúsil napadnúť zákonnosť prvých výsluchov svojho mandanta. Romana Brázdu od 2. júna 1983 zastupoval pražský advokát JUDr. Vladislav Víba. A Čerman mal taktiež ďalšieho obhajcu, volal sa JUDr. Vojtech Rampášek.

Odvolania boli podané, verejné zasadnutie na Najvyššom súde Slovenskej socialistickej republiky sa mohlo začať. Odvolacie konanie prebehlo v dňoch 18. až 25. apríla 1983. Senát pod vedením predsedu JUDr. Vojtecha Madera a členov senátu sudcov JUDr. Štefana Daniša a JUDr. Jozefa Kočicu zamietol všetky odvolania. Vo výroku o vine i treste sa v plnom rozsahu stotožnil s Krajským súdom v Bratislave. Žiadne tresty smrti nepadli, nikto nebol oslobodený a každý išiel do väzenia s takým trestom, aký mu pôvodne vymeral krajský súd.

Počas verejného zasadnutia senát Najvyššieho súdu doplnil dokazovanie. Okrem iného si vyžiadal doplnok posudku znalcov z odboru súdneho lekárstva, ktorí vykonali pitvu zavraždenej Ľudmily Cervanovej. Odborný asistent MUDr. Martin Kokles a vedúci odborný lekár MUDr. Vladimír Porubský ešte 9. apríla 1983 Najvyššiemu súdu napísali, že pri podrobnej pitve vonkajších

i vnútorných pohlavných orgánov nezistili žiadne stopy násilia a) pre pokročilé hnilobné procesy na tele nebohej. „Toto zistenie ale nevylučuje, že na menovanej nemohla byť vykonaná opakovaná súlož aj šiestimi mužmi, pokiaľ by takáto súlož nebola sprevádzaná poranením či už v oblasti genitálií alebo inde. Náš záver teda nevylučuje možnosť opakovanej súlože pred smrťou Ľudmily Cervanovej," upozorňovali znalci.

Predseda senátu Najvyššieho súdu Vojtech Mader rozhodol aj o tom, že k zápisnici o verejnom zasadnutí pripojil spis o právoplatnom odsúdení Viery Zimákovej za krivú výpoveď.

Najvyšší súd sa taktiež zaoberal odborným vyjadrením federálnej správy Verejnej bezpečnosti zo dňa 25. mája 1982. Uvádzalo sa v ňom. že expertízou vykonanou za pomoci infračerveného svetla bolo preukázané, že na stranách denníka sestier Lýdie a Sylvie Cohenových, ktoré poskytli ako prostriedok pre alibi Františkovi Čermanovi a Milanovi Andrášikovi, boli prepisované dátumy. Vykonaním tohto dôkazu bolo potvrdené, že Čerman oprávnene označoval obe svedkyne zámenom moje, preto ich môžeme s pokojným svedomím označovať za lži-svedkyne.

Senát JUDr. Madera sa teda v plnom rozsahu stotožnil s rozhodnutím krajského súdu s výnimkou použitia odtlačkov pachových stôp svedkyne Zimákovej a obžalovaných Brázdu, Kocúra, Dúbravického a Beďača ako usvedčujúceho dôkazu o tom, že menovaní boli vo fyzickom kontakte so zavraždenou Ľudmilou Cervanovou. Najvyšší súd však tento dôkaz nezamietol z vecných, ale z formálnych dôvodov. „Tento dôkaz nebol vykonaný procesné správne v zmysle § 105 Trestného poriadku, preto postup krajského súdu súvisiaci s použitím aj tohto dôkazu bol nesprávny," konštatoval Najvyšší súd.

Po vyrieknutí rozhodnutia nastúpili všetci odsúdení ešte v ten istý deň, teda 25. apríla 1983, výkon trestu a 3. mája boli eskortovaní do väznice v Leopoldove. Brázda, Andrášik, Kocúr, Čerman a Dúbravický boli zaradení do tretej a Beďač do druhej nápravnovýchovnej skupiny pre výkon trestu. Juraj Lachman bol tiež 3. mája eskortovaný do väznice v Želiezovciach, kde si posedel v prvej nápravnovýchovnej skupine.

Krátko po ukončení odvolacieho konania si vyžiadal prípad vraždy Ľudmily Cervanovej d'alšiu obeť. Bol ním predseda senátu Krajského súdu v Bratislave JUDr. Jozef Bilčík. Napriek tomu, že uchránil Romana Brázdu, Milana Andrášika a Miloša Kocúra od trestu smrti, dočkal sa gangsterskej odvety. Cestou z práce ho napadla organizovaná skupina mužov. Sudcu zbili veľmi profesionálnym spôsobom, ktorý nikoho nenechal na pochybách, že tí chlapíci sa veľmi dobre vyznajú vo svojom špinavom „remesle".

Bilčík utrpel zlomeniny a ďalšie zranenia po celom tele, bol tri mesiace práceneschopný a táto udalosť ho poznačila až do konca života, čo sa odzrkadlilo aj na jeho výkone sudcovského povolania.

Všetci, ktorí tento prípad poznali, vrátane poškodeného Jozefa Bilčíka, boli (nepochybne oprávnene) presvedčení, že surová bitka bola odvetou za vystupovanie predsedu senátu počas hlavného pojednávania s vrahmi Ľudmily Cervanovej. Podľa informácií autora knihy, aj keď všetky stopy viedli do Nitry, páchatelia útoku na sudcu najvyššieho súdu neboli nikdy vypátraní, a preto ani potrestaní. Je nepochybné, že ak by sa niečo podobné stalo v súčasnosti sudcovi, ktorý rozhodoval o takejto exponovanej kauze, médiá by mali tendenciu ukazovať prstom na dotknutých odsúdených ako na hlavných podozrivých. Nikoho však zrejme neprekvapí, že v prípade vrahov Ľudmily Cervanovej si najhlučnejší novinári a publicisti radšej osvojili vymyslené bájky o policajnom násilí, ako by mali kriticky rozoberať reálne spôsobené ublíženie na zdraví sudcovi Bilčíkovi.

0 niečo úsmevnejšie spomienky na tento prípad má vyšetrovateľ Vladimír Lamačka. Vo štvrtok 4. októbra 1984 z vrátnice do jeho kancelárie telefonoval službukonajúci policajt. Oznámil mu, že vo vestibule krajskej správy naňho čaká návšteva. Lamačka zišiel dole a na jeho prekvapenie tam stál Juraj Lachman, ktorý vyšetrovateľovi oznámil, že bol práve podmienečne prepustený z výkonu trestu a prišiel sa mu poďakovať, že ho počas vyšetrovania „nechal spať". Keď povedal, čo mal na duši, okamžite odišiel a nechal prekvapeného Lamačku stáť vo vestibule. Opäť sa vraciame k motívu z kapitoly o hlavnom pojednávaní, počas ktorého Juraj Lachman reagoval na dotieranie spoluobžalovaných a ich advokátov, že ak mu nedajú pokoj, pokojne môže prestať spať a porozprávať, aké hrôzy páchali na Ľudmile Cervanovej a za to všetci dostanú povraz. Nappkon ho predsa len všetci nechali driemať a takto si pán Lachman „vyspal" najmiernejší trest.

Ostatní páchatelia strávili niekoľko rokov vo výkone trestu a začali zvažovať, ako by sa mohli dostať z väzenia skôr, než im to vymeral súd. Málo pravdepodobnou, ale jedinou cestou, ako sa dostať predčasne na slobodu, bol pokus o dosiahnutie obnovy konania. Je zaujímavé, že návrh v tomto ohľade si podali takmer všetci odsúdení. Výnimku tvoril Miloš Kocúr, ktorý dostal spomedzi všetkých najvyšší, 24-ročný trest. Dovoľujeme si vysloviť domnienku, že tento vrah nepodal návrh na obnovu konania z takého istého dôvodu, ako keď sa v júni 1981 vzdal sťažnosti proti obvineniu a vzatiu do vyšetrovacej väzby. Uvedomoval si svoju vinu a tiež beznádejnosť takéhoto pokusu. Jeho spolupáchatelia skúsili šťastie, no neúspešne. Každá žiadosť o obnovu konania bola zamietnutá.

Romanovi Brázdoví mal pôvodný trest vypršať v piatok 15. júna 2001. Prvú žiadosť o obnovu konania podal koncom roka 1984. Senát Krajského súdu v Bratislave podanie prerokoval 21. marca 1985 na verejnom zasadnutí. Žiadosť o obnovu konania pre zjavnú neopodstatnenosť zamietol. Pre lepšie pochopenie, prečo sa súd nemohol stotožniť s návrhom odsúdeného Brázdu, sa musíme v krátkosti oboznámiť s jeho argumentmi. Od súdu žiadal, aby vypočul prinajmenšom 493 svedkov vrátane Fidela Castra a Ľubomíra Štrougala. pretože, ako uviedol na verejnom zasadnutí, vo výkone trestu sa dozvedel, že Ľudmila Cervanová sa mala v roku 1976 zúčastniť „zábavy osobností v Prahe s prítomnosťou pozvaných hostí v ČSSR“.

Okrem toho tvrdil, že 9. júla 1976 bol v Prahe, kde mal školské povinnosti, čo bolo písomným vyjadrením predstaviteľov Fakulty akadémie múzických umení vyvrátené. Tento chabý pokus o výrobu alibi bol ničím oproti ďalším esám, čo ťahal z rukáva.

Na verejnom pojednávaní nezabudol spomenúť ani klasický dôvod na obnovu konania. Vraj vyšetrovatelia „pripravili voči mne podvod". A akiste zlatým klincom zasadnutia bolo Brázdovo vyhlásenie, pri ktorom sa členom senátu nielen zodvihlo obočie, ale aj roztriasli kútiky úst: „Ďalší dôvod uvádzam, že príslušníci Verejnej bezpečnosti Hanko, Taliga, vedení Jaromírom Obzinom (federálnym ministrom vnútra - pozn. aut), pripravovali sprisahanie proti prezidentovi Husákovi, kde ako svedkov uvádzam majora Hubceja, Dr. Majerhofera tu prítomného."

K tomu všetkému pridal vyhlásenie, že v rokoch 1977 a 1978 sa rozprával s dievčaťom, „o ktorom som si istý, že to bola Ľudmila Cervanová". Pri prvom kontakte s dievčaťom bol v Nitre v spoločnosti kamaráta Miroslava Balaja a domnelá Cervanová ich „žiadala, aby sme jej pomohli z dôvodu, že ju prenasledujú policajti, ktorí keď ju chytia, ju zabijú". Tento príbeh rozvinul do ďalších fantastických súvislostí, ktoré nemá význam ďalej rozoberať, pretože doň zaplietol vojenskú kontrarozviedku, ministra obrany Dzúra a ďalšie veličiny vtedajšieho režimu. Všetky citované vyjadrenie Romana Brázdu sme uviedli iba preto, aby sme čitateľovi priblížili surrealistickú povahu myšlienkových pochodov odsúdeného. Rovnako bezvýsledne pochodil odsúdený aj s druhou žiadosťou, ktorú mu krajský súd zamietol uznesením zo dňa 23. novembra 1987.

Roman Brázda bol nespútaný živel, a tak sa aj prejavoval vo výkone trestu. Vychovávateľ z leopoldovskej väznice spracoval 13. júna 1985 hodnotenie odsúdeného. Nevyznieva ani trochu lichotivo a, čo je ešte horšie, dokumentuje, že Brázda nebol schopný podriadiť sa autoritám a podrobiť sa úspešnej prevýchove:

Správanie a vystupovanie menovaného počas výkonu trestu nie je na požadovanej úrovni. Zásady ústavného poriadku vedome porušuje, príkazy a nariadenia predstavených odmieta plniť. Pri styku s príslušníkmi Zboru nápravnej výchovy je drzý a arogantný voči nim. V kolektíve odsúdených nie je obľúbený pre svoju arogantnosť. Poriadok vo svojich veciach udržuje, zásady osobnej i kolektívnej hygieny dodržuje. Počas výkonu trestu bol menovaný sedemkrát disciplinárne potrestaný, prevažne za hranie kariet, ležanie v nepovolenej dobe, nesplnenie rozkazu referenta režimu, drzé a vulgárne chovanie voči referentovi režimu, sústavné neplnenie výkonových noriem, naposledy dňa 24. 4.1985 - 30 dní mimo pracovnej doby (oficiálne označenie tzv. samotky - pozn. aut.) za podvádzanie a klamanie referenta režimu. Disciplinárne odmenený nebol.

Pracovne je zaradený na DP-ŽBS ako navliekač perál, kde si neplní ani len základné pracovné povinnosti, o pridelenú prácu nemá záujem, pracovnú dobu riadne nevyužíva. Pracovné zaradenie zodpovedá jeho zdravotnému stavu.

Odsúdený od nástupu výkonu trestu v Nápravno-výchovnom ústave Leopoldov sústavne vypisuje žiadosti a sťažnosti na rôzne inštitúcie so zámerom zaťaženia nadriadených orgánov. Tieto žiadosti a sťažnosti nie sú opodstatnené.

Jedná sa o odsúdeného, ktorý má sklony k sústavnému písaniu žiadostí a sťažností. Odsúdený je vysoko problémová osoba, ktorá si vyžaduje sústavnú kontrolu a usmerňovanie, ako po stránke pracovnej, tak i po stránke režimovej.

Z citovaného hodnotenia by mohol vzniknúť dojem, že vedenie väznice v Leopoldove sa usilovalo urobiť z Brázdu notorického kverulanta len preto, aby sa zbavilo zodpovednosti za neschopnosť riešiť jeho oprávnené sťažnosti. Ako už vyplynulo z jeho vystupovania počas verejného zasadnutia k návrhu na obnovu konania, vykonštruoval si teóriu o sprisahaneckom centre na čele s ministrom vnútra Jaromírom Obzinom. Brázda však krajský súd oblažoval aj ďalšími neuveriteľnými výronmi ducha v podobe „Žiadosti o rehabilitáciu môjho právoplatného otca, odsúdeného na prelome 50.1 60. rokov k trestu smrti - KS - NS SSR 1 Bratislava v priamej súvislosti s prípadom 1T6/82 - TO 17/83", datovanej 1. apríla 1987.

Nechajme teraz bokom nadprirodzenú záhadu, že Brázdov na smrť odsúdený otec na prelome 50. a 60. rokov sa v roku 1982 zúčastňoval hlavného pojed-

návania v kauze Cervanová. V dokumente s týmto bizarným názvom tvrdil, že otec František Brázda sa stal obeťou sprisahania sovietskych spravodajských orgánov, a to aj napriek tomu, že zachránil život šéfovi KGB Jurijovi Andropovovi, ale aj matke Ľudmily Cervanovej. Ďalej vyvodzoval, že aj on, Roman Brázda, je obeťou pokračovania tohto sprisahania, a preto hromžil: „Žiadam zastaviť metodologicky zhodný postup bezpečnosti - justície proti mne podľa modelu podvodu proti občanom mesta Nitry z roku 1958, vedeného totožné."

Takéto formulácie, pochopiteľne, otvárali otázku, či sa odsúdenému Romanovi Brázdoví opäť nezhoršil zdravotný stav a či nepotrebuje odbornú psychiatrickú pomoc. A o to presne autorovi týchto sprisahaneckých teórií išlo. Urobiť zo seba blázna považoval za ďalšiu schodnú cestu z basy von. Už 6. apríla 1987 však napísal náčelník leopoldovskej väznice plukovník Tiso predsedovi Krajského súdu v Bratislave list, v ktorom ho upozornil na viaceré zadržané listy podobného druhu a dva z nich mu odstúpi) v prílohe. Zároveň šéfa súdu informoval, že „Roman Brázda je duševne zdravý, jeho diagnóza po psychiatrickom vyšetrení je anetická psychopatia, simulácia". Odsúdený Brázda teda šialenstvo očividne predstieral a mal na to svoje veľmi priehľadné dôvody.

Nebol to prvý pokus podobného druhu oklamať vedenie väznice a súdy. Roman Brázda predstieral duševnú chorobu veľmi vytrvalo, o čom svedčí dokumentácia z roku 1985. Podplukovník Jozef Tiso, náčelník Útvaru zboru nápravnej výchovy Leopoldov, odoslal 29. apríla 1985 najvyššiemu súdu správu o zdravotnom stave odsúdeného. Jej autorom bol náčelník zdravotného oddelenia väznice poručík MUDr. Urminský. Správu z 26. apríla 1985 uvádzame v plnom znení:

Počas výkonu trestu opakované návštevy ambulancie pre polymorfné potiaže, hlavne tráviaceho traktu a močových ciest. Pri vyšetreniach laboratórnych a RTG nebol zistený patologický nález. V dňoch 12. 6.1984 až 2.7.1984 hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení Nemocnice pre obvinených a odsúdených v Trenčíne so záverom: psychopatia, simulácia duševnej choroby. Pri bitke so spoluobvineným utrpel dňa 10. 2.1985 tržné poranenie hornej pery, pre ktoré bol štyri dni práceneschopný. Dňa 23. 4.1984 mu bolo odporučené očné vyšetrenie, nakoľko tvrdí, že nevidí dobre navliekať korále na pracovisku. Toto zatiaľ nebolo realizované. Má zdravotnú klasifikáciu B. Jeho zdravotný stav je dobrý.

František Čerman, rovnako ako jeho spolupáchateľ Brázda, si spísal návrh na obnovu konania sám. Krajský súd vydal zamietavé rozhodnutie na verejnom

zasadnutí 3. novembra 1986. Ako obvykle sa dožadoval vypočutia krivoprísažných Francúzok, ktoré vytrvalo nazýval „moje svedkyne". Taktiež navrhoval vypočuť aj ďalších svedkov, avšak očividne nebol schopný súdu predložiť také návrhy, z ktorých by mohli vyplynúť nové, súdu dosiaľ neznáme skutočnosti. Čerman sa odmietol s týmto výsledkom uspokojiť. Sťažoval sa na rozhodnutie krajského súdu na súde najvyššom. K početným listom priložil aj kópie železničného cestovného poriadku medzi Prahou a Bratislavou. Chcel tým neskôr dokázať, že sestry Cohenové mohli pricestovať z federálneho hlavného mesta do metropoly Slovenska vo štvrtok 8. júla 1976 a v ten istý deň sa spolu s nimi ešte zúčastnil aj diskotéky. Bola to jedna z ďalších brilantných kombinácií inžiniera Čermana. Cestovný poriadok, ktorý sám predložil ako dôkaz, vypovedá jasnou rečou o tom, že v ten večer prišli z Prahy do Bratislavy iba dva vlaky, jeden o 20:55 a druhý až o 22:11. Z hlavnej stanice si ešte mali ísť odniesť batožinu do Andrášikovho bytu v Lamači. Pripusťme, že nepotrebovali po dlhej ceste vykonať hygienu a z Lamača išli rovno do Mlynskej doliny. V prvom prípade by stihli maximálne záverečné kolo vystúpenia Elánu, ktorý tam však 8. júla nehral. Ak by Francúzky pricestovali druhým vlakom, na internáte by si tak akurát mohli obzerať zavreté dvere UN1C klubu. Najvyšší súd 18. decembra 1986 na neverejnom zasadnutí rozhodol o zamietnutí Čermanových sťažností proti výroku krajského súdu a pre každého človeka s triezvou hlavou to nemohlo byť žiadnym prekvapením.

Ako obyčajne, aj v prípade návrhu na obnovu konania riešili túto agendu za Stanislava Dúbravického jeho rodičia Magda a Stanislav. Tvrdili, že ich syn bol 9. júla 1976 v Maďarsku, dožadovali sa vypočutia sestier Cohenových a tiež si priali vykonanie odborno-znaleckého gynekologického dokazovania. Krajský súd 21. marca 1985 návrh zamietol, preto podali sťažnosť na Najvyšší súd, ktorý na neverejnom zasadnutí zo dňa 5. júna 1985 taktiež rodičom odsúdeného Dúbravického nevyhovel.

V mene odsúdeného Pavla Beďača podala návrh na obnovu konania matka Kornélia. Osvojila si verziu, že jej syn nemohol byť 9. júla 1976 na diskotéke v UN1C klube, pretože jeho auto bolo jednak nepojazdné, a jednak ho celý deň opravoval so známym Ivanom Bisom. Senát krajského súdu si na verejnom zasadnutí 4. februára 1985 vypočul nielen pani Kornéliu Beďačovú, ale aj Iva Bisa a jeho manželku Jarmilu Bisovú. Obaja manželia svorne uviedli, že na 9. júla 1976 si spomenuli, keď doma kontrolovali účty a zistili, že v teň deň pani Bisová kupovala záclony. Vraj sa vtedy veľmi pohádali, pretože Bisovej prekážalo, že manžel sa namiesto starostlivosti o deti venoval oprave Beďačovho auta a vo vzduchu začali lietať slová ako rozvod. Keď sa lepšie prizreli

dátumu na účte, zistili, že predsa vtedy mal byť ich známy Beďač na diskotéke v Bratislave, ale nemohol byť, lebo spolu majstrovali na fiatke 500. A **naozaj** súdu predložili doklad o nadobudnutí tovaru. Jeho nedostatok však spočíval v tom, že na ňom bola očividne prepísaná číslica 6 na 9, z čoho vyplýva, že pani Bisová kupovala dekorácie na okná tri dni pred tým, ako sa Pavol Beďač dopúšťal trestnej činnosti v Prievoze a v Kráľovej pri Senci. Krajský súd návrh na obnovu konania zamietol a vyjadrenia manželov Bisovcov označil za „nepresvedčivé a nedôveryhodné". S rovnakým výsledkom pre odsúdeného Beďaťa dopadlo aj neverejné zasadnutie Najvyššieho súdu. ktorý zamietol sťažnosť jeho matky proti rozhodnutiu súdu krajského.

Tradične aj v zastúpení odsúdeného Milana Andrášika konali jeho rodičia. Jolana Andrášiková a Michal Andrášik napísali 25. júna 1984 Krajskému súdu v Bratislave žiadosť o upustenie od výkonu trestu udeleného synovi. Túto absurdnú žiadosť odôvodnili zlým zdravotným stavom synátora Milana. V skutočnosti sa veci mali tak, že lekár zdravotného oddelenia v Leopoldove 23. mája 1984 rozhodol o preložení Andrášika do Liečebne pľúcnych ochorení v Ostrove nad Ohří, okres Karlove Vary, pretože sa uňho vyskytol „špeciálny pľúcny proces". Vzhľadom na to, že rodičia pána inžiniera chceli urobiť zo svojho syna nevyliečiteľne chorého človeka, nespôsobilého vykonávať dlhoročný trest, bolo potrebné určiť, nakoľko je jeho ochorenie vážne. Náčelníčka liečebne MUDr. Eva Papíková v tejto súvislosti vydala 23. júla 1984 nasledujúcu správu:

Na vašu otázku, týkajúcu sa vyššie menovaného, oznamujem: u menovaného ide o malý pľúcny nález, ktorý je možné úplne vyliečiť. V žiadnom prípade nejde o nevyliečiteľnú, život ohrozujúcu chorobu a zo zdravotného hľadiska nielenže neprichádza do úvahy upustenie od zvyšku trestu, naopak by to bolo v rozpore s nariadením ministra spravodlivosti č. 4/1975 (a § 36 ods. 2 a 37 ods. 1 zákona ô. 59/1965 Zb.), kde je stanovené, že prerušenie výkonu trestu sa navrhuje jedine vtedy, ak je bezprostredne ohrozený život odsúdeného alebo ak je odsúdený postihnutý ťažkým ochorením a tieto stavy nie je možné liečiť v žiadnom výkonnom zariadení Zdravotnej služby Zboru nápravnej výchovy.

Choroba menovaného nie je ani život ohrozujúca, ani nevyliečiteľná a je ju možné ľahko vyliečiť v našom zariadení.

0 tri dni po tomto uistení doktorky Papíkovej senát krajského súdu 27. júla 1984 zamietol žiadosť o upustenie od výkonu zvyšku trestu, udeleného vrahovi

Milanovi Andrášikovi. Rovnako jeho rodičia pochodili aj so sťažnosťou na Najvyššom súde, keď senát na neverejnom zasadnutí 5. septembra 1984 potvrdil správnosť rozhodnutia súdu nižšej inštancie; Napriek tomu, že po preliečení bol Milan Andrášik zdravý ako buk, jeho rodičia sa usilovali bezvýsledne uspieť aj intervenciou u generálneho prokurátora Československej socialistickej republiky. Tvrdili, že syn trpí ťažkou tuberkulózou a kožnou chorobou. „Veď táto choroba je z podvýživy, zlej hygieny a z ťažkých duševných stresov," apelovali falošne, ale márne na city doktora Feješa. Isteže, aperitív a obložené chlebíčky, na ktoré bol pri raňajkách na slobode zvyknutý odsúdený Andrášik, vo väzení nedostával, ale neexistoval jediný dôkaz o tom, že by bol jeho život ohrozený nevyliečiteľnou chorobou. Práve naopak, socialistické väzenské zdravotníctvo sa postaralo o jeho úplné uzdravenie.

V priebehu výkonu trestu vrahov sa začala dožadovať svojich oprávnených nárokov pani Margaréta Cervanová, ktorá 29. júna 1985 požiadala o vrátenie dcériných šperkov. Išlo o zlatý prsteň s nápisom I Love You v čiernom poli, trojdielny tmavý prstienok a zlatú retiazku. Na jej veľké sklamanie jej 26. augusta toho istého roku z krajskej správy oznámili, že „určitým nedopatrením došlo k založeniu, respektíve k strate uvedených vecí". Pani Cervanová sa z tohto prípisu ešte dozvedela, že vzhľadom na veľký časový odstup od vyšetrovania si mnohí príslušníci „už na rôzne detaily nepamätajú, ba niektorí, ktorí by o veciach mohli niečo vedieť, už ani nežijú". Predmety, ktoré na tele zavraždenej Ľudmily Cervanovej identifikoval jej otec, boli teda nenávratne preč.

V roku 1987 navrhol krajský prokurátor, aby boli niektoré predmety použité pri dokazovaní vrátené matke zavraždenej a ďalšie, ktoré nepatrili Ľudmile Cervanovej, mali byť zlikvidované. Išlo o štandardný procesný postup, aký sa uplatňoval v každej trestnej veci po jej právoplatnom uzavretí. Všetky dôkazné predmety boli dovtedy v úschove Krajskej prokuratúry v Bratislave. Dňa 11. marca 1987 Krajský súd v Bratislave rozhodol o tom, že pani Margaréte Cervanovej boli po zavraždenej dcére vrátené vreckovka, pár gumených rukavíc, vysokoškolské skriptá, modrý rifľový kabátik, pulóver, dámske nohavičky, šesť strán zo skrípt, rúž, hrebeň, zubná kefka, podprsenka, lieky, toaletné vreckovky, taštička, telegram, korešpondencia, topánka a cestovná taška. Tým istým uznesením krajský súd rozhodol o zničení dvoch šnúr, ktorými bola zviazaná zavraždená Ľudmila Cervanová, ako aj vzor šnúry, použitý pri znaleckom dokazovaní.

Neboli by to ľudia z nitrianskej partie, keby neprotestovali aj proti tomuto bežnému, priam rutinnému rozhodnutiu. František Čerman, Pavol Beďač, Miloš Kocúr a Milan Andrášik podali sťažnosť proti rozhodnutiu krajského súdu

o vrátení, respektíve zničení vecí použitých v procese dokazovania. Tvrdili, že v budúcnosti by ešte mohli byť použité v prípade obnoveného konania. Senát Najvyššieho súdu pod vedením JUDr. Milana Karabína na neverejnom zasadnutí 29. januára 1988 zamietol sťažnosti odsúdených vrahov a konštatoval, že súd nižšej inštancie uplatnil správny „postup, ktorý predpokladá Trestný poriadok a ktorý nebráni súdu v budúcnosti správne a zákonne rozhodnúť o prípadnom návrhu na obnovu konania".

Pani Margaréta Cervanová, matka zavraždenej mladej medičky, opatruje osobné veci svojej dcéry, ktoré jej boli vydané na základe rozhodnutia súdu. až do dnešných dní.

Pri skúmaní anatómie mediálnej manipulácie, ktorej cieľom je vykresliť vrahov ako obete komunistického sprisahania a policajnej brutality, nás neprestáva udivovať nesvätá prostota Mariána Balázsa. V 49. vydaní týždenníka Domino Fórum v roku 2005, ešte pod menom Ján Krstiteľ Balázs, ktoré prijal ako mních františkánskeho rádu, napísal mimoriadne obsiahly Článok pod titulom *Kauza Ľudmila Cervanová.* V pasáži nadpísanej „Prečo za každú cenu?" sa Balázs zamýšľa nad otázkou, z akého dôvodu „vyšetrovateľom tak veľmi záležalo, aby proces rýchlo ukončili aj za cenu odsúdenia nevinných". Našepkávači minoritovi Jánovi Krstiteľovi zrejme vnukli bizarnú predstavu, že „proces", teda súdne pojednávanie, môžu uzatvoriť vyšetrovatelia. Dokonca aj v minulom režime, nota bene v 80. rokoch 20. storočia, verdikty vynášali súdy, nie vyšetrovatelia, a už vôbec nie mimoriadne politické komisie ako počas Stalinovho teroru v Sovietskom zväze.

Otázka bola naformulovaná nekompetentne, avšak odpovede, aké na ňu autor ponúkol, boli vyložene hlúpe. Nebudeme sa z pochopiteľných dôvodov zaoberať všetkými, no vývody bezočivo urážajúce intelekt adresáta spomenúť musíme. Vyberáme tri a hitparádu začíname od konca. Výrok, ktorý sa umiestnil na treťom mieste znie:

Materiály z archívu ministerstva vnútra v Levoči, ktoré mali byť navždy utajené, obsahujú aj správy vyšetrovateľov, ktorí informovali Ústredný výbor Komunistickej strany Slovenska o priebehu vyšetrovania. Dôkazy z uvedeného archívu jednoznačne svedčia o politickom pozadí procesu a nezákonnej manipulácii so spisom a dôkazovým materiálom.

Archívy v Levoči, z ktorých sme vychádzali napríklad pri písaní kapitoly o prípade nešťastného Jána Hrma, dokazujú pravý opak toho, čo napísal

Balázs a jeho radcovia. Dokumentujú okrem iného to, že vyšetrovatelia preverili každú, aj takzvanú arabskú stopu. A potom sú tu ešte čulé korešpondencie rodiny Andrášikovcov so straníckymi orgánmi od Ústredného výboru komunistickej strany na Slovensku, ako aj na federálnej úrovni či listy straníckemu zjazdu alebo súdruhovi tajomníkovi Biľakovi. Tie zase, povedané slovami bývalého mnícha, jednoznačne svedčia o tom, že nie vyšetrovatelia, ale rodinné klany páchateľov sa usilovali od začiatku celý prípad spolitizovať, pretože to bola jediná cesta, ako mohli vrahov ochrániť pred rukou spravodlivosti.

Na druhom mieste sa umiestnil výrok:

Vyšetrovatelia dodnes tvrdia, že išlo o deti komunistických prominentov a že ich odsúdenie je dôkazom, že do vyšetrovania nezasahovali stranícke orgány. Tvrdenie, že išlo o nitriansku zlatú mládež, je však mýtus, ktorý mal zabezpečiť dôveru občanov vo vyšetrovanie a vo vtedajší režim. V skutočnosti totiž iba traja z rodičov odsúdených boli členmi Komunistickej strany Slovenska, a aj to iba radovými.

Pravda je taká, že vrahovia boli odsúdení aj napriek zasahovaniu členov najvyšších straníckych orgánov na Slovensku. Prinajmenšom v prvej fáze vyšetrovania do roku 1978. A toto zasahovanie prebiehalo práve vďaka tomu, že napríklad Michal Andrášik bol podpredsedom revíznej a kontrolnej komisie Okresného výboru Komunistickej strany Slovenska v Nitre. Čermanov a Beďačov svokor podplukovník Bóna bol zase tajomníkom rady bezpečnosti Okresného národného výboru v Nitre. To neboli pozície radových členov strany. Práve naopak, patrili ku komunistickej strednej šľachte a vďaka tomuto postaveniu mali rôzne styky. Napríklad aj na JUDr. Michala Opátha, riaditeľa odboru vyšetrovania Generálnej prokuratúry Slovenskej socialistickej republiky.

Hitparádu excentrických výrokov vyhráva perla:

Veliteľ vojsk v Štúrove podplukovník Boris Stepanov sa roku 1982 zmienil M. Andrášikovi, že prípad bol konzultovaný so sovietskou justíciou. Keďže prípad vyvolal vo verejnosti veľký rozruch, bolo nutné nájsť náhradné riešenie - vykonštruovať . obvinenia a zinscenovať veľkolepý proces, ktorý by pred verejnosťou demonštroval silu a schopnosť polície i celého systému. Navyše po Helsinskej konferencii už bolo nutné politické procesy dokonale maskovať a pbete museli byť vykreslené ako najväčší kriminálnici.

Ján Krstiteľ Balázs akosi pozabudol svojich čitateľov informovať, že podplukovník Stepanov nebol v Štúrove veliteľom hocakých vôjsk, ale velil sovietskej okupačnej posádke dislokovanej v tomto meste. Keďže sa písal rok 1982, M. Andrášik, ktorému to povedal, nebol Milan, ale jeho otec Michal. Akcia Kamera odhalila,- že starý Andrášik u súdruha Stepanova bojoval za záchranu svojej kariéry a korumpoval ho za to cennými darmi. Aj keď bol podplukovník v Štúrove vysoká šarža, v rámci sovietskeho systému bol nekonečne nízko na to, aby sa s ním niekto rozprával o tom, či českoslovenští súdruhovia konzultovali prípad Ľudmily Cervanovej v centre svetového komunizmu v Moskve.
V malom Československu, a na Slovensku obzvlášť, síce boli klany Andrášikovcov, Bónovcov či Čermanovcov veličiny stredného formátu, z hľadiska sovietskych záujmov to však boli úplné nuly. A aby sme boli úplne dôslední, ak sa v osemdesiatych rokoch režim rozhodol usporiadať politický proces, nebral ohľady na žiadne Helsinki, neusiloval sa nič „dokonale maskovať". Dôkazom toho sú procesy s Jánom Čarnogurským, Hanou Ponickou, Antonom Seleckým, Miroslavom Kusým, Vladimírom Maňákom alebo s nespočetným množstvom kňazov a kresťanských aktivistov.

V dvojčísle Domina Fórum 1-2/2007 spáchal Ján Krstiteľ Balázs ďalšiu autorskú samovraždu. Článok nazval *Prípad Cervanová nekončí.* Odhliadnime od toho, že mu z názvu vypadlo zvratné zámeno sa, a prikročme rovno k veci. Pod medzititulkom „Tajný proces" sa nachádzajú aj takéto vety: „Proces v roku 1982 bol tajný. Pred súd bol postavený duševne chorý človek, ktorý sa priznával k všetkému, čo mu našepkali vyšetrovatelia s Valašíkom." Tieto výroky sa už nedajú pripísať zlyhaniu intelektu, pretože ide o evidentnú lož. Súdna miestnosť číslo 110 Justičného paláca počas hlavného pojednávania praskala vo švoch. Ako sme uviedli v predchádzajúcej kapitole, viacerí obžalovaní a ich rodinní príslušníci si proces miestami zamieňali za tribúnu, z ktorej dávali priechod svojej príslovečnej arogancii a zarážajúcemu primitivizmu. Ak bol toto utajený proces, tak len preto, lebo dosiaľ publicisti, ako autor citovaného článku, nepísali napríklad o útoku Františka Čermana na senát JUDr. Bilčíka. A rovnako zamlčiávajú fakt, že Roman Brázda nebol „duševne chorý človek", ale počas procesu trpel exogénnou depresiou, z ktorej bol preliečený, pričom v čase jeho hospitalizácie bolo hlavné pojednávanie odročené.

Z rovnakého súdka sú aj ďalšie výroky z citovaného článku. Trónia nad nimi medzititulky „Odmena za prípad" a „Zločin proti ľudskosti". Balázs bez akýchkoľvek dôkazov hlásal, že Ján Pješčák ako odmenu za uzavretie vraždy Ľudmily Cervanovej dostal najprv funkciu slovenského ministra spravodlivosti a neskôr federálneho generálneho prokurátora. A vraj túto „hviezdnu ka-

riéru" by neurobil bez prokurátora Milana Valašíka, ktorý údajne „vynucoval doznania od nevinných". Pješčák bol síce kovaný komunista, ale na funkcie, ktoré zastával, mal jedinečnú erudíciu a nepotreboval k tomu pomoc žiadneho prokurátora. Šéfom prokuratúry by sa stal aj bez kauzy Cervanová. Výroky o tom, že potrestanie vrahov bolo „zločinom proti ľudskosti", sú tak hlboko pod úrovňou akejkoľvek inteligentnej polemiky, že ich ponechávame bez komentára. Namiesto toho sa pozastavíme nad Balázsovým vyjadrením, že v čase, keď sa už spoľahlivo vykonávali expertízy DNA, boli „zničené všetky dôkazy, ktoré mohli dokázať nevinu potrestaných". Expertíza DNA bola v Československu prvýkrát použitá ako dôkaz až o päť rokov neskôr, ako uvádza Balázs, v známom prípade sériového vraha Ondreja Riga, odsúdeného na doživotie. Len o niekoľko odsekov vyššie sme presvedčivo dokladovali dve veci. Predmety boli zlikvidované v zmysle Trestného poriadku po právoplatnom odsúdení vrahov-a išlo len o dve šnúry. V tom čase to bol bežný postup, pretože sklady prokuratúry a polície majú obmedzenú kapacitu, čo chápe každý triezvo uvažujúci človek. Iba zapálený verejný obhajca záujmov spravodlivo a právoplatne odsúdených vrahov nie. Možno preto, že mu pri písaní podobných veľdiel našepkávajú tí, ktorým kedysi robil túlora sovietsky podplukovník Stepanov.

18. kapitola

POJEDNÁME O MORÁLNOM SPOLUPÁCHATEĽSTVE

Vrahovia Ľudmily Cervanovej boli právoplatne odsúdení 25. apríla 1983, keď senát Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky zamietol odvolania páchateľov i prokurátora a v plnom rozsahu sa stotožnil s výrokom Krajského súdu v Bratislave. Šiesti odsúdení boli 3. mája 1983 eskortovaní do väznice v Leopoldove, Juraj Lachman si šiel posedieť do Želiezoviec.

Pečiatky na rozhodnutí Najvyššieho súdu ešte nestihli uschnúť a vrahovia sa vo svojich celách ani poriadne neohriali, keď jolana a Michal Andrášikovci rozbehli frenetickú ofenzívu na všetkých frontoch. Sľubovali si od nej záchranu svojho syna Milana Andrášika.

V pondelok 27. júna 1983 bol doručený na sekretariát federálneho ministra vnútra JUDr. Vratislava Vajnara list. Jeho odosielateľmi boli manželia Andrášikovci, skoncipovali ho päť dní predtým 22. júna. V záhlaví uviedli, že ministrovi píšu vo veci sťažnosti, ale text strohého a zľahka neotesaného listu vyznačenému predmetu korešpondencie nezodpovedal:

Žiadame o osobné prijatie u Vás, súdruh minister, vo veci nášho syna Ing. Milana Andrášika. Svoje dôvody oznámime ústne.

Jednotne za mier!

V bývalom Československu žili milióny iných rodičov a mnohí z nich by si

vo veci svojich detí možno radi pohovorili s niektorým ministrom federálnej vlády. Nepochybne väčšina z potenciálnych pisateľov by v sebe mala toľko chochmesu, že by súdruha ministra aspoň v kocke informovala o dôvode žiadosti. List, aký napísali Jolana a Michal Andrášikovci, mal preto z vecných i formálnych dôvodov skončiť v smetnom koši. Nestalo sa. Dôvodne si môžeme myslieť, že na to mala vplyv politická funkcia vrahovho otca, ktorého v piatok 5. augusta 1983 telefonicky kontaktoval pracovník inšpekcie federálneho ministerstva vnútra podplukovník Jozef Zrnek. V pondelok 8. augusta o telefonáte s Michalom Andrášikom spísal úradný záznam. Vyplýva z neho, že podplukovník Zrnek sa usiloval zistiť, aké dôvody vedú pána otca a pani matku k tomu, že sa dožadujú stretnutia s ministrom Vajnarom. Dostal typickú Andrášikovskú odpoveď:

Andrášik mi odpovedal, že presedel na procese jeho syna (Ing. Milana Andrášika) po celú dobu procesu a to, čo počul na pojednávaní, je v rozpore s prípravným konaním a ide mu o to, aby dosiahol prešetrenie celého prípravného konania, či na jeho synovi nebola spáchaná krivda, lebo on je presvedčený, že trestného činu na študentke medicíny sa nedopustil a nemôže to nechať tak.

Na moju reagenciu, či sa domnieva, že je možné, aby bola dokázaná trestná činnosť niekomu, kto sa jej nedopustil, mi odpovedal, že boli 50. roky a on ich prežil a keď bol na procese, získal dojem, že sa tam hovorilo iné, než to, čo bolo zistené v prípravnom konaní a tieto veci by chcel riešiť.

Povedané neúradným jazykom, Michal Andrášik s manželkou chceli politicky intervenovať, aj preto svoju žiadosť o osobné stretnutie s ministrom Vajnarom písomne urgovali v pondelok 22. augusta. 0 sedem dní neskôr, 29. augusta 1983 inšpekcia federálneho ministerstva vnútra Andrášikovcom oznámila:

Oznamujem Vám, že po zistení dôvodov, pre ktoré ste s manželkou žiadali o osobné prijatie u súdruha ministra vnútra československej socialistickej republiky a po zistení, akej závažnej ■ trestnej činnosti sa Váš syn dopustil, rozhodol súdruh minister neprijať Vás.

Týmto oznámením považujte Vaše dožiadanie o prijatie u súdruha ministra vnútra československej socialistickej republiky za vybavené.

Oznámenie inšpekcie znelo veľmi jasne. Prijatie manželov AndráŠikovcov bolo s ohľadom na dokázanú trestnú činnosť ich syna vylúčené. Napriek tomu sa ho rozhodla Jolana Andrášiková napadnúť listom z 13. decembra 1983. Ministrovi vnútra napísala, že sa sťažuje na postup pisateľa oznámenia o neudelenej audiencii, pretože podplukovník Zrnek si ich z Prahy neprišiel do Nitry vypočuť osobne, ale unúval sa iba telefonovať. I keď Michalovi Andrášikovi vysvetlil, že je neekonomické preháňať auto medzi Prahou a Nitrou kvôli pohovoru, ktorý sa dá vybaviť aj telefonicky, Jolana Andrášiková trvala na svojom. „Nik nepreveroval naše dôvody, ktoré sa netýkali iba nášho syna, pretože tieto dôvody sa telefonicky nedávajú," argumentovala a dodala, že „žiadam znovu o osobné prijatie u vás kvôli podaniu svojej sťažnosti, ktorá sa netýka len Ing. Milana Andrášika". Všimnime si náhlu zmenu stratégie pani Andrášikovej. Prestala vystupovať ako rozhorčená matka, ale začala sa hrať na bojovníčku za práva ďalších odsúdených vrahov.

Neschopnosť vnímať, že ich syn je právoplatne odsúdený vrah a neochota pochopiť, že ministrovo „nie" naozaj znamená nie, viedli posadnutých rodičov k ďalšej korešpondenčnej aktivite. V piatok 24. februára 1984 dorazil na sekretariát federálneho ministra vnútra Vajnara ďalší list z Pribinovej Nitry. Bol datovaný 20. februára a jeho odosielateľmi mohli byť len pani jolana a pán Michal Andrášikovci. Znova žiadali o osobné stretnutie so šéfom rezortu, ktorého obsahom malo byť „podanie sťažnosti na plukovníka Pálku a Rohana, pracovníkov ministerstva vnútra". Nikomu nevysvetlili, prečo sťažnosť nemohli podať písomne. A ani nemohli, pretože o sťažnosť v pravom slova zmysle ani nešlo. Bol to len ďalší zúfalý pokus dostať po politickej línii syna z basy von.

Vzhľadom na to, že formulácie z predchádzajúceho oznámenia nezanechali vo vedomí rodičov Milana Andrášika žiadnu informačnú stopu, inšpekcia federálneho ministra vnútra bola nútená 14. marca 1984 zopakovať nemennú realitu inými slovami:

K Vášmu listu zo dňa 20. februára 1984 adresovaného súdruhovi ministrovi vnútra československej socialistickej republiky som poverený oznámiť, že Vaše osobné prijatie súdruhom ministrom je bezpredmetné, pretože federálne ministerstvo vnútra v žiadnom prípade nemôže zasahovať do právoplatných rozhodnutí súdov československej socialistickej republiky.

Vaša pôvodná žiadosť bola vybavená inšpekciou náčelníka Správy Zboru národnej bezpečnosti hlavného mesta Bratislavy a Západoslovenského kraja.

Vezmite toto oznámenie na vedomie ako konečné s tým, že Vaše akékoľvek podanie v tejto veci, vrátane sťažností na postup vo vyšetrovaní konkrétnymi pracovníkmi Zboru národnej bezpečnosti, budú zakladené bez opatrenia a nebude na ne reagované.

Jolana Andrášiková si však nedala pokoj ani potom. Niekoľko mesiacov síce odolala pokušeniu písomne kontaktovať federálneho ministra vnútra, ale 23. októbra 1984 sa neudržala a opäť písomne bombardovala jeho kanceláriu. Popísala, ako plukovník Eduard Pálka zničil kariéru jej manželovi (akoby si ju nezničil sám), ako jej syn v base trpí tuberkulózou (čo sme presvedčivo vyvrátili v predošlej kapitole), ako je chorá jej nevesta i vnuk (čo nijako nesúviselo s prípadom jej syna, usvedčeného vraha). Na záver listu sa už síce neodvážila žiadať o osobné stretnutie, ba dokonca ani nespomínala mená žiadnych príslušníkov, uvedených ô niekoľko riadkov vyššie, no aj tak si neodpustila bojovný apel: „Žiadam znovu, aby bol preverený postup niektorých jednotlivcov."

Keď matka Milana Andrášika práve nepísala ministrovi vnútra Vratislavovi Vajnarovi, neznamenalo to, že bola korešpondenčné nečinná. Práve naopak, ona sa rozhodla zaklopať na Olymp vtedajšej moci, keď 13. mája 1984 napísala sťažnosť generálnemu tajomníkovi Ústredného výboru Komunistickej strany Československa a prezidentovi republiky Gustávovi Husákovi. Hlava štátu však vedela o prípade svoje, pretože z jej iniciatívy poveril vtedajší minister vnútra Obzina svojho námestníka Pješčáka, aby pre objasnenie vraždy Ľudmily Cervanovej vytvoril zvláštnu operatívnu skupinu na čele s Eduardom Pálkom. Andrášikovej list bol preto odstúpený na ďalšie konanie federálnej generálnej prokuratúre, ktorá s ním bola nútená naložiť adekvátne jeho obsahu.

Nadišiel nový rok a hneď na jeho počiatku sa jolana Andrášiková opäť chopila pera. Už 22. januára 1985 písala spolu s manželom Michalom ďalší list ministrovi Vajnarovi. Na dvoch perom popísaných hárkoch mu predostreli horor, obraz policajnej brutality a nehorázneho bezprávia. Ak by bola pravda, čo napísali, potom by ich syn a ďalší odsúdení vrahovia pretrpeli v žalároch viac neprávostí, ako všetci disidenti v 80. rokoch dohromady. Z listu vyberáme najpodstatnejšie pasáže:

V deň skončenia najvyššieho súdu v Bratislave 25. apríla 1983 sa proti zásadám humánnosti pred našimi očami mlátili odsúdení.

Na vysvetlenie musíme uviesť, že pri prísnom gramatickom výklade tej- „.to vety by mohol vzniknúť dojem, že odsúdení sa mlátili medzi sebou. Sťažo-

vatelia Andrášikovci však mali na mysli to, že ich syn a ďalší páchatelia boli bití príslušníkmi justičnej stráže, čo však odporuje realite. Ak by bola v pláne nepovolaná masáž obuškami po verejnom zasadnutí, páchatelia tejto protizákonnej činnosti by to akiste nerobili pred očami rodinných príslušníkov vrahov. List pokračoval ďalšími neuveriteľnými obvineniami:

Dňa 2. 5.1983 nám bola povolená návšteva odsúdených pred odchodom do Leopoldova. Od 8;00 do 15:15 hod. čakalo 12 ľudí, z toho štyri malé deti do páť rokov, aby mohli vidieť svojich príbuzných. Povolenie k návšteve dostal len obhajca Kubal z advokátskej poradne Bratislava k odsúdenému Beďačovi. Beďač povedal obhajcovi, že ďalšieho z odsúdených Brázdu každý deň ráno odnesú a na obed prinesú do krvi zbitého.

Táto písomná produkcia je ešte absurdnejšia, ako bola vyššie citovaná veta. Prečo by práve Beďačovi dozorcovia každý deň na obed vystavovali na obdiv skrvaveného Brázdu? Buď by zmastili aj jeho, alebo by svoje konanie lepšie utajili. A keď už Brázda zasypával úrady a inštitúcie tonami svojich podaní, prečo sa počas výkonu trestu ani raz nesťažoval na fyzické násilie? Estrádu rodičovského písomného ošiaľu sme však ešte ani zďaleka nevyčerpali:

Náš syn schudol v týchto podmienkach na kosť a kožu o 20 kg, čo dosvedčujú prítomní na krajskom i najvyššom súde. Následkom toho dostal TBC a bol sedem mesiacov na liečení.

Opičou láskou zahŕňaný Milan Andrášik mal banálny nález na pľúcach a po preliečení bol zdravý ako rybička. Dokumentovali sme to v kapitole Vrahovia sa domáhajú obnovy konania. Vrah Ľudmily Cervanovej mal vo vyšetrovacej väzbe a neskôr vo väzení rovnaké podmienky ako tisíce ostatných internovaných osôb. V tejto fáze sa však dostávame k hlavnému dôvodu, prečo bol minister vnútra Vratislav Vajnar znova atakovaný klanom Andrášikovcov:

Na fyzickom násilí voči nášmu synovi sa podieľal vyšetrovateľ Lamaôka z KS VB Bratislava. Synovi nasadil spoluväzňa Fagana, ktorý ho päť mesiacov týral, bil a pľul mu do toho úbohého Jedla. Pokúšal sa ho v cele obesiť. Syn bol hneď daný do cely smrti. Keď sa žiadal od spoluväzňa preč, vyšetrovateľ Lamačka sa mu vyhrážal, že spoluväzeň mu bude robiť ešte horšie, nik do toho nezasiahne,

môže ho aj zabiť. Dokedy ešte môže pôsobiť vyšetrovateľ Lamačka robiť násilie?

Žiadame Vás, súdruh minister Vajnar, prešetriť činnosť tohto vyšetrovateľa Lamačku, ktorý pripustil fyzické násilie proti zásadám humánnosti.

ôesť práci!

Andrášikovci nepochodili s denunciáciami proti Pálkovi, Rohanovi a Jiskrovi. Našli si teda Lamačku, nový cieľ svojich lživých udaní. Vzhľadom na to, že postup vyšetrovateľov bol už dávno predtým preverený, nikto sa touto zmesou invektív a neprávd nezaoberal. My sa však nimi zaoberať musíme preto, lebo po vzore svojich informačných chlebodarcov tieto absurdity dodnes opakujú mnohí publicisti zvučných mien. V tejto súvislosti preto opakovane odkazujeme na agentúrne záznamy z akcie Kamera, ktoré dosvedčujú, že Andrášik mal k Faganovi dôveru a dobrovoľne mu hovoril aj to, čo zatajoval pred vyšetrovateľom. Zo záznamu z 19. augusta 1981 dokonca vyplýva, že sa Faganovi ospravedlňoval za to, že ho považoval za policajného konfidenta.

Písal sa marec 1986. V Sovietskom zväze bol už rok pri moci nový generálny tajomník komunistickej strany Michail Sergejevič Gorbačov. Ohlásil program glasnosti a perestrojky, ktorý do skostnateného Československa prenikal iba veľmi ťažko, pretože tvrdé jadro tunajšej strany videlo v každej zmene revizionistickú herézu a ohrozenie vlastnej moci. Napriek tomu Husákova normalizácia ani zďaleka nepripomínala Gottwaldovu verziu stalinizmu z 50. rokov. Režim, ktorý tu vládol po roku 1968, bol administratívne autoritársky a s blížiacim sa rokom 1989 čoraz neschopnejší. Politické prenasledovanie bolo síce jeho neodmysliteľnou súčasťou, avšak bez systematického používania násilia, aj keď aj to sa občas vyskytlo, väčšinou v pôsobnosti Štátnej bezpečnosti. Verejná bezpečnosť pri vyšetrovaní trestných činov násilie dávno nepoužívala. Vynútené priznania, vykonštruované obvinenia a väzenské hrôzy 50. rokov boli minulosťou. Ak má Gustáv Husák nejaké historické zásluhy, určite spočívajú v tom, že pri potláčaní obrodného procesu neprelieval krv a bezpečnostným zložkám nedovolil, aby nanovo rozpútali kolotoč bezuzdného násilia.

V tejto atmosfére sa jolana a Michal Andrášikovci 19. marca 1986 opäť chopili písacieho náčinia. Tentoraz strojom husto popísali takmer päť stráni ktoré o deväť dní neskôr doputovali na sekretariát federálneho ministra vnútra. Opakujú sa na nich všetky dovtedy vyprodukované lži o nezákonnom vyšetrovaní a pribudli ďalšie. Takmer všetky si po roku 1989 osvojili mediálni spojenci vrahov a zaplavovali nimi stránky novín, vysielanie rádií a televízií

a neskôr aj internetové portály. Rodičia nekriticky milujúci svojho syna tvrdili, že znásilnenie Ľudmily Cervanovej bolo vykonštruované. Podľa ich mienky boli páchateľmi Ján Hrmo a Dana Miezgová. Toto všetko a ešte oveľa viac sú schopní vrahovia hlásať dodnes s výdatnou podporou mediálnych partnerov. Publicisti a novinári si však vôbec nevšímajú, do akých ideologických floskúl Andrášikovi predkovia zaodeli tento list z marca 1986:

Obraciame sa na Vás v čase, v ktorom v nás doznievajú slová Michaila Gorbaóova na XXVII. zjazde Komunistickej strany Sovietskeho zväzu o zodpovednosti členov komunistickej strany za zneužívanie funkcii. Za posledných päť rokov sme sa mnohokrát obrátili sa súdruha ministra vnútra s tým, aby sme boli k nemu predvolaní. Ako rodičia nevinne odsúdeného človeka, člena Komunistickej strany československá, priami príbuzní účastníka Slovenského národného povstania a otec člen Komunistickej strany československá, dlhoročný funkcionár, 39 rokov, chceme poukázať na tieto skutočnosti...

V tých rokoch sa Gorbačovom oháňal naozaj takmer každý. Aj tí, ktorým bola jeho kritika adresovaná. Napríklad aj okresný funkcionár Michal Andrášik. To však nebránilo vodcovi klanu a jeho manželke, aby ministrovi Vajnarovi bezočivo napísali:

Najväčšia diskriminácia sa diala na otcovi (Michalovi Andrášikovi I pozn. aut.), starom členovi Komunistickej strany československá, členovi revíznej komisie Okresného výboru Komunistickej strany Slovenska, podpredsedovi revíznej komisie Okresného výboru Komunistickej strany Slovenska a členovi vedenia revíznej komisie Okresného výboru Komunistickej strany Slovenska.

Tieto slová nesmú ostať zabudnuté, pretože po roku 1989 sa propaganda vrahov zásadne zmenila. Začali o sebe vyhlasovať, že boli obete komunistického režimu a že reči o takzvanej zlatej nitrianskej mládeži boli fámou, ktorú do obehu pustila zlovoľná Štátna bezpečnosť, aby pozametala stopy. Litánie funkcií starého pána Andrášika si musíme opakovať aj preto, lebo dokonale vystihujú úmysly, s akými boli písané všetky orodujúce listy. Michal Andrášik považoval za neprijateľné, že syn zaslúžilého straníka a dlhoročného šéfa Cestných stavieb Nitra musí niesť dôsledky za svoje konanie rovnako ako každý

iný páchateľ kriminálneho skutku. Za politickú, a teda absolútnu nespravodlivosť považoval aj to, že výsledkom jeho zlyhaní stroskotal po straníckej i profesionálnej línii:

> Ešte v januári (1983 - pozn. aut.), hoci odvolacie konanie bolo v apríli, bol odvolaný z funkcie a taktiež z funkcie riaditeľa závodu. Dlhoročný úspešný zlepšovateľ nemohol nájsť miesto na technickom rozvoji, preto musel ísť robiť kuriča, ôiže už vtedy sa robila atmosféra pred najvyšším súdom, že nič sa nezmení a všetko ostane pri krajskom súde.

Celý citovaný odsek najlepšie vystihuje hĺbku intelektuálneho a ľudského poblúdenia rodičov Milana Andrášika. V januári 1983 Michal Andrášik, narodený 29. októbra 1922, ťahal na 61. rok života. Najvyšší čas prenechať straníckе i hospodárske funkcie mladším kádrom. Nový sovietsky líder Gorbačov, na ktorého sa v liste Andrášikovci odvolávali, bol okrem iného symbolom odporu proti gerontokracii zvierajúcej celý komunistický tábor. Z tohto pohľadu boli rečičky o páde na úroveň kuriča iba lacnou demagógiou. Oveľa horšie však bolo spájanie výsledkov súdneho konania v trestnej veci syna s vývojom profesionálnej a politickej kariéry otca. Nie z postupu orgánov činných v trestnom konaní, ale z myslenia rodiny Andrášikovcov vanula zatuchlina 50. rokov. A v tejto súvislosti je udivujúce, že publicisti a novinári si toto nazeranie na svet osvojili a dodnes v tomto duchu aj referujú o prípade zavraždenej Ľudmily Cervanovej.

Takmer presne o rok neskôr, 9. marca 1987, atakovala Jolana Andrášiková poslanca a ministra v jednej osobe Vratislava Vajnara ďalším listom. Na záver pod svoje meno dopísala prívlastok „matka nevinne odsúdeného Ing. Milana Andrášika, toho času Leopoldov". Nemá význam opakovať amatérske kriminalistické a vyšetrovateľské postrehy matky Andrášikovej, pretože boli jednak tendenčné, jednak lživé, a napokon sme o nich už viackrát písali. Nemôžeme však obísť perlu, akou sa blysla, keď znovu opakovala výmysly o údajnom fyzickom týraní a ponižovaní jej syna, odsúdeného vraha: „Obraciam sa na vás ako na poslanca a chcela by som pripomenúť slová legendárneho partizánskeho veliteľa na Slovensku A. F. Fjodorova, keď hovoril na stránkach Pravdy na nedeľu ‚je hanbou človeka ponižovať iného'/' Tento citát si osvojila žena, ktorej syn, usvedčený a právoplatne odsúdený vrah Milan Andrášik, spolu s ďalšími bezcitnými jedincami tým najohavnejším spôsobom nielen ponížil ľudskú dôstojnosť Ľudmily Cervanovej, ale ju spolu s nimi aj nemilosrdne zavraždil. Jej rozmaznaný synátor zmárnil život mladej ženy. Bol za to zákonne stíhaný,

väzobné zadržaný, právoplatne odsúdený a eskortovaný do zariadenia na výkon trestu. Pani Andrášiková ani náznakom neprejavila ľútosť nad tým. aké poníženie a strach musela prežiť obeť, kým ju jej zvlčilý potomok utopil. Avšak nepohodlie, ktoré musel podstúpiť ako každý iný účastník trestného konania a neskôr aj odsúdenec vo výkone trestu, považovala za skrivodlivú a ponižujúcu ujmu.

Žiadosti rodičov Andrášikovcov boli také intenzívne, že federálny minister vnútra Vratislav Vajnar znova vydal pokyn, aby jeho podriadení preverili, čo od neho zase požadujú. Podplukovník Zrnek sa s nimi stretol 29. decembra 1987 o znova si vypočul ten istý príbeh o nevinnom Milanovi Andrášikovl, ktorý bezdôvodne stráda za múrmi leopoldovskej väznice. Manželia sa mu sťažovali aj na postup vyšetrovateľov, námestníka krajského prokurátora Milana Valašíka či súdneho znalca Gejzu Dobrôtku. V zázname o vykonaní pohovoru podplukovník Zrnek ďalej uviedol:

Upozornil som ich, že sa môžu svojím konaním dopustiť trestného činu krivého obvinenia, ak nepreukážu to, čo tvrdia. Pretože reagovali na to tak, že to im hrozili aj iní, oni na svojom stanovisku zotrvávajú. Preto som sa rozhodol ich po podrobnom poučení vypočuť na zápis o výpovedi. Súhlasili s tým, že aby neopakovali to, čo namietajú, k svojej výpovedi pripájajú opisy svojich podaní , adresovaných XVII. Zjazdu KSó a súdruhovi Biľakovi, čo treba považovať za súčasť zápisu o výpovedi. Vyslovene trvali na tom, aby som do zápisu uviedol, že majú ešte dva dokumenty, ktoré nie sú ochotní vydať nikomu z rúk, okrem súdruha ministra vnútra československej socialistickej republiky a trvajú na prijatí u neho.

Znova tá istá pesnička. Rozhodnutia súdov prvého a druhého stupňa malo zvrátiť stretnutie s ministrom vnútra. Pridali k nej aj návnadu dvoch záhadných dokumentov, určených len do jeho rúk. Pre svoju vec boli takí zapálení, až z toho napokon stratili zmysel pre orientáciu. Inak by totiž nemohli napísať listy podobného razenia, aké adresovali ministrovi vnútra, aj ďalším členom vlády, ktorí nemali s orgánmi trestného konania nič spoločného. Napísali napríklad Františkovi Ondřichovi, ministrovi predsedovi Výboru ľudovej kontroly Československej socialistickej republiky. Jeho ministerstvo, respektíve výbor bol predchodcom dnešného Najvyššieho kontrolného úradu a súdny človek by si márne lámal hlavu, prečo oslovili aj jeho. Ondřich ich list odstúpil 11. novembra 1987 kolegovi Vajnarovi a tým bol vec uzavretá. Niekoľko

mesiacov predtým, presne 18. februára 1987, sa na kolegu Vajnara obrátil v rovnakej veci minister hutníctva a ťažkého strojárstva Eduard Saul, ktorý taktiež s prekvapením prijal list rozzúreného páru Jolany a Michala Andrášikovcov.

K perlám písomnej tvorby klanu Andrášikovcov bezpochyby patrí list jeho náčelníka XVII. zjazdu Komunistickej strany Československa. Citovali sme z neho v kapitole Inžinieri Andrášik a Čerman. Michal Andrášik napísal 23. marca 1987 snemujúcim súdruhom dlhý, dvanásťstranový list. Nehanbil sa v ňom priznať, že za päť rokov napísal 85 sťažností a žiadostí a žiaden zo straníckych ani štátnych funkcionárov ho osobne neprijal, tajomníka Západoslovenského krajského výboru Komunistickej strany Slovenska súdruha Janáka nevynímajúc.

V liste zjazdu, pochopiteľne, nechýbal celý arzenál lží, ktoré syn Milana Andrášika používal počas prípravného i súdneho konania. Boli v ňom invektívy proti prokurátorovi Milanovi Valašíkovi, takmer všetkým vyšetrovateľom, ale aj voči súdom. „Osobne som presedel na hlavnom pojednávaní 31 dní. Samotné hlavné pojednávanie bolo protiprávne neverejné," klamal Michal Andrášik a mali sme už možnosť vidieť, že túto lož si osvojil pri svojej publikačnej činnosti aj františkánsky mních ján Krstiteľ Balázs.

Nedajú sa vymenovať všetky klamstvá a prekrúcania súdnych protokolov, ktorých sa v liste zjazdu dopustil urazený súdruh Andrášik. Napokon, už sme o nich podrobne informovali na iných miestach. Dovoľujeme si však opakovane upriamiť pozornosť na jeho urazenú stranícku hrdosť, ktorú mu spôsobil súdruh Janák, keď vydal pokyny, aby bol Michal Andrášik zbavený straníckych i hospodárskych funkcií:

Zostal som prakticky zo dňa na deň bez zamestnania, a to aj napriek tomu, že som v závode pracoval 35 rokov. Bol som pritom za trvalé dosahované politické a hospodárske výsledky vyznamenaný prezidentom republiky dvakrát, ministrom dopravy v Prahe jedenkrát a trikrát som bol najlepším zlepšovateľom v doprave. Odrobil som aj niekoľko rokov aj na kapitalistov. To, čo urobil súdruh Janák mojej rodine, by neurobil žiaden kapitalista svojmu robotníkovi.

Takto to vyzeralo vždy, keď si stranícki súdruhovia vybavovali účty. Kým im členstvo a funkcie v strane pomáhali k osobnému prospechu, bolo všetko v najlepšom poriadku. Lenže vo chvíli, ako boli vylúčení z kruhu privilegovaných, boli ochotní pripustiť, že takú krivdu by na nich nespáchal „žiaden kapitalista“.

List Michala Andrášika neurobil na XVII. zjazd Komunistickej strany Československa žiaden dojem. Preto nasledoval list poradcovi tajomníka Ústredného výboru Komunistickej strany Československa Vasila Biľaka. Ako inak, dožadoval sa osobného prijatia a znovu mu ako návnadu ponúkol zmes nie veľmi osvedčených klamstiev. Jedno z nich sa týkalo aj prokurátora Milana Valašíka. Publikujeme ho preto, aby sme čitateľovi lepšie priblížili bludy Michala Andrášika, o ktoré sa opierali a opierajú viacerí slovenskí publicisti:

Prokurátor Valašík vyrastal v silne zaťaženej náboženskej rodine. Po skončení strednej školy bol prijatý na elektrotechnickú fakultu, odkiaľ bol po prvom ročníku vylúčený. Po roku ho otec dostal ako „robotnícky káder" na právnickú fakultu, ktorú ukončil a po päťročnej praxi ho za tento trestný prípad vymenovali za námestníka krajského prokurátora.

Milan Valašík autorovi knihy povedal, že vyjadrenie o štúdiu na elektrotechnickej fakulte sa nezakladá na pravde, čo navyše potvrdzuje aj zoznam poslucháčov tejto vysokej školy. Rovnako bola lož, že tento prokurátor urobil závratnú kariéru vďaka kauze Cervanová. Na prokuratúru nastúpil v roku 1972 a námestníkom krajského prokurátora sa stal až v roku 1983.

0 čo menej išla rodine Andrášikovcov vecná argumentácia, o to viac sa uchyľovala k argumentom vyzdvihujúcim politické zásluhy. U ministra vnútra Vajnara neuspeli, a preto sa na jeho postup 17. mája 1988 sťažovali predsedovi Ústrednej revíznej a kontrolnej komisie a poslancovi Federálneho zhromaždenia Jaroslavovi Hajnovi. Po obligatórnych krivých obvineniach príslušných orgánov, že mučili ich syna Milana, na záver listu manželia Jolana a Michal uviedli:

Prosíme Vás o pomoc v tejto veci. Michal Andrášik je členom Komunistickej strany československá, starý člen strany, funkcionár milicionár a nemôže sa dovolať aspoň toho, aby bol prijatý.

Opäť sme svedkami zvráteného myslenia, ktoré je založené na tom, že nie vecná stránka, ale politické zásluhy majú rozhodovať o tom, či niekto bude alebo nebude prijatý ministrom vnútra. Publicistom, ktorí stále odmietajú zobrať na vedomie fakt, že Michal Andrášik nebol žiadnou obeťou režimu, ale jeho horlivým aktivistom, by nemalo uniknúť, ako sa pisatelia listu odvolávajú na fakt, že otec odsúdeného vraha bol príslušníkom Ľudových milícií, ozbrojených oddielov komunistickej strany.

Citovaný list doputoval od Jaroslava Hajna až na ústredný výbor strany, konkrétne na oddelenie štátnej administratívy, ktoré si v tejto súvislosti vyžiadalo stanovisko ministra vnútra. VratislaV Vajnar preto 29. júla 1988 napísal šéfovi oddelenia Rudolfovi Hegenbartovi obsiahle vysvetlenie:

Vážený súdruh,

k podaniu manželov Andrášikovcov Ti oznamujem, že sa týka trestnej veci ich syna Ing. Milana Andrášika, ktorý bol v roku 1982 právoplatne odsúdený spoločne s ďalšími šiestimi spolupáchateľmi trestného činu vraždy, znásilnenia a porušovania domovej slobody k trestu odňatia slobody v trvaní 22 rokov v III. nápravnovýchovnej skupine. Bolo preukázané, že dňa 9.7.1976 v Bratislave násilím vtiahli do osobného vozu študentku druhého ročníku Lekárskej fakulty UK v Bratislave Ľudmilu Cervanovú a.odviezli ju do bytu jedného z páchateľov, kde ju znásilnili. Z obavy pred prezradením svojej trestnej činnosti ju usmrtili utopením v termálnom jazierku pri Senci.

Postup orgánov činných v trestnom konaní, ktoré sa podieľali na vyšetrovaní uvedených skutkov, bol predmetom radu sťažností, obzvlášť po vzatí podozrivých do väzby. Pisateľmi sťažností boli väčšinou príbuzní podozrivých osôb a svoje podania adresovali najvyšším straníckym a štátnym predstaviteľom a orgánom prokuratúry a súdov. V postupe orgánov Zboru národnej bezpečnosti v prípravnom konaní pochybenie zistené nebolo. Prípisom zo dňa 6.12.1982 bolo oddeleniu štátnej administratívy Ústredného výboru Komunistickej strany československá podaná informácia o vybavení neoprávnenej anonymnej sťažnosti na postup plukovníka Pálku a majora JUDr. Jiskru, ktorí sa na prešetrovaní veci podieľali.

Listom zo dňa 23. 3.1986 sa otec odsúdeného Michal Andrášik v trestnej veci svojho syna obrátil na rokovanie XVII. zjazdu Komunistickej strany československá. Uviedol, že v uplynulých piatich rokoch napísal rôznym straníckym a štátnym funkcionárom 85 listov, ktoré však boli odstúpené Generálnej prokuratúre Slovenskej socialistickej republiky alebo Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej socialistickej republiky. Dňa 14.7.1987 adresoval podobné podanie pomocníkovi tajomníka Ústredného výboru Komunistickej strany československá súdruha Biľaka, v ktorom uviedol, že s odpoveďou Ústredného výboru Komunistickej strany

Československa na list adresovaný zjazdu nie je spokojný a ďalej konštatoval, že sa už bezvýsledne obrátil na generálneho prokurátora Československej socialistickej republiky, predsedu Najvyššieho súdu československej socialistickej republiky, ktorým bol osobne-prijatý, a ministra spravodlivosti Slovenskej socialistickej republiky. V máji 1984 sa matka odsúdeného Jolana Andrášiková obrátila s podobným podaním na generálneho tajomníka Ústredného výboru Komunistickej strany československá a prezidenta československej socialistickej republiky súdruha Husáka. List mi bol postúpený a podľa príslušnosti som ho zaslal na vybavenie generálnemu prokurátorovi československej socialistickej republiky súdruhovi Feješovi. Súdruha Husáka som o veci informoval.

| uvedeného vplýva, že prípadom Ing. Andrášika a spol. sa v priebehu realizácie a rad rokov po odsúdení zaoberali opakovane kompetentné orgány Generálnej prokuratúry československej socialistickej republiky, Najvyššieho súdu československej socialistickej republiky, Generálnej prokuratúry Slovenskej socialistickej republiky, Ministerstva spravodlivosti Slovenskej socialistickej republiky a ďalší, na ktorých sa pisatelia obracali priamo alebo im podania boli postupované stranickými alebo inými štátnymi orgánmi.

Manželia Andrášikovci sa na mňa obracajú so žiadosťou o rozhovor od roku 1983, pretože sú presvedčení, že syn bol odsúdený nevinne na základe vykonštruovaného obvinenia a k priznaniu bol prinútený psychickým a fyzickým nátlakom. Namietajú postup vyšetrovateľov, orgánov prokuratúry, súdneho znalca, spochybňujú celé prípravné konanie, samotné konanie pred súdom a polemizujú aj s jednotlivými dôkazmi, ku ktorým predkladajú aj vlastný vklad. Pisateľom bolo na základe môjho pokynu opakovane oznámené, že ich žiadosti o prijatie sú bezpredmetné, pretože federálnemu ministerstvu vnútra neprináleží preskúmavať postup orgánov činných v trestnom konaní, a tým menej právoplatné rozhodnutia súdov. Boli poučení, že ak sú presvedčení o tom, že v trestnej veci syna môžu predložiť nové skutočnosti, aby sa obrátili na Generálnu prokuratúru československej socialistickej republiky ako kompetentný orgán.

List podobného znenia, aký si mi odstúpil k zaujatiu stanoviska, mi manželia Andrášikovci zaslali v decembri 1987 a v máji tohto

roku. Keďže tentokrát neuvádzali konkrétne dôvody žiadosti o rozhovor a pretože bolo pravdepodobné, že im ide o rovnaké ako v minulých podaniach, list bol odstúpený na spresnenie dôvodov žiadosti náčelníkovi Správy Zboru národnej bezpečnosti Bratislava súdruhovi Mikulovi. Pohovorom s menovanými bolo overené, že naďalej spochybňujú súdny proces so synom a uskutočnené dôkazy a sú presvedčení, že jedine ja môžem nariadiť opätovné preskúmanie prípadu. Pri rozhovore odovzdali kópie spomínaných podaní, adresovaných XVII. zjazdu Komunistickej strany československá a pomocníkovi súdruha Biľaka. Boli preto listami mojej inšpekcie opäť vyrozumení o neprílušnosti federálneho ministerstva vnútra s upozornením, že ak sa v tejto veci opäť neprílušné obrátia na federálne ministerstvo vnútra, budú ich podania zakladané bez opatrenia.

O ďalší rozruch sa postarala pani Jolana Andrášiková, keď sa 11. apríla 1987 pokúsila využiť návštevu sovietskeho lídra na internacionalizáciu problémov svojho syna. Spolu s davom nadšencov perestrojky sa s ním prišla rozlúčiť na bratislavské letisko. Prítomní príslušník V. správy Zboru národnej bezpečnosti zaregistroval, že neznáma žena sa usiluje generálnemu tajomníkovi Komunistickej strany Sovietskeho zväzu Michailovi Gorbačovóvi odovzdať kyticu kvetín a s ňou aj list. Príslušník si od nej list prevzal a prisľúbil, že ho Gorbačovovi odovzdá. Namiesto toho však písomnosť odniesol svojim nadriadeným podplukovníkovi Jozefovi Lipcseyovi a kapitánovi Mariánovi Dobrovičovi, ktorý obálku v aute otvorili a zistili, že autorkou listu je Jolana Andrášiková z Nitry. V zázname o tejto udalosti datovanom 13. apríla 1987 sa záverom uvádza:

V liste menované informuje súdruha Gorbačova o nesprávnom postupe vyšetrovania vraždy Cervanovej, na základe čoho bol jej syn Milan Andrášik v roku 1983 Krajským súdom v Bratislave odsúdený na 22 rokov väzenia v III. nápravnovýchovnej skupine v Leopoldove. Žiada ho o pomoc a obracia sa na neho, pretože podlá nej bol jej syn odsúdený, hoci je nevinný.

Jolana Andrášiková si možno predstavovala, že keď sovietsky generálny tajomník prinesie jej list do Moskvy, v Kremli zasadne politbyro, zašle protestnú nótu československým súdruhom a jej syn, odsúdený vrah Milan Andrášik,

bude náhle slobodný. Niežeby Michai! Gorbačov nebol schopný urobiť vzácne gesto. Bol to on, kto sa telefonicky spojil s disidentom Andrejom Sacharovom, ktorého jeho predchodcovia poslali do vyhnanstva, a požiadal ho, aby sa vrátil do Moskvy. Ibaže medzi Sacharovom a Andrášikom je priepastný rozdiel.

Korešpondenčná aktivita Jolany a Michala Andrášika obsahovala toľko invektív a nepravdivých obvinení voči príslušníkom polície, väzenskej stráže, pracovníkom prokuratúry a súdov, že bolo iba otázkou času, kedy sa dostanú do problémov s Trestným zákonom. Stalo sa to vtedy, keď 8. júna 1988 napísali list federálnemu predsedovi vlády Ladislavovi Adamcovi, v ktorom obvinili príslušníkov väzenskej stráže v Leopoldove z neľudského zaobchádzania s Milanom Andrášikom a Františkom Čermanom. Okrem iných nehorázností napísali, že ich synovi bachari vytĺkli zuby, ochorel na tuberu a nie je mu poskytovaná dostatočná zdravotná starostlivosť a jeho komplica čermana údajne dokonca natiahli na dereš.

V priebehu vyšetrovania bolo preukázané, že rodičia strašne klamali, pretože ich potomok „Milan Andrášik opakovane pred lekárom i prokurátorom uviedol, že proti výkonu väzby a trestu výhrady nemá. (...) Z hľadiska poskytovania liečebnej starostlivosti sa zistilo, že odsúdenému je venovaná potrebná liečebná starostlivosť. Sám uviedol, že chrup, ktorý mal poškodený už pred vzatím do väzby, mu počas výkonu trestu opravujú." V dokumente, o ktorom si o niekoľko riadkov povieme viac, sa ďalej uvádza:

Úspešne bol vyliečený aj z infiltratívnej tuberkulózy pľúc. Nepreukázalo sa, že by tuberkulózu získal v dôsledku zlého zaobchádzania vo výkone trestu.

Ôo sa týka údajného bitia spoluodsúdeného čermana, zistilo sa, že dňa 28. 4.1983 bol proti nemu použitý služobný obušok a následne aj spútavacie popruhy pri tom, keď fyzicky napádal spoluväzňov, a keď bol upozornený na svoje správanie, napadol aj službukonajúceho príslušníka Zboru národnej bezpečnosti, ktorého viackrát kopol do hrudníka, a po veliteľovi stráže hodil pohár od kávy. Použitie miernejších prostriedkov bolo v danom prípade v súlade s ustanovením 112 ods. 1 písm. a) Rozkazu ministra vnútra ô. 11/1969. Odsúdený ôerman teda nebol natiahnutý na dereš a nebol ani bezdôvodne bitý.

Toto všetko sa nachádza v uznesení prokurátora Generálnej prokuratúry Slovenskej socialistickej republiky JUDr. Ladislava Liščáka zo dňa 30. decembra

1988, ktorým zamietol sťažnosť manželov Andrášikovcov proti rozhodnutiu Krajskej prokuratúry v Bratislave o odložení veci pre podozrenie zo spáchania trestného činu útoku na štátny orgán. Liščák konštatoval, že krajský prokurátor postupoval správne, keď vec odložil, pretože na trestný čin, z ktorého boli podozriví Jolana a Michal Andrášikovci, sa vzťahovala všeobecná amnestia prezidenta Gustáva Husáka zo dňa 27. októbra 1988. Nebyť tohto aktu prezidentského milosrdenstva, je vysoko pravdepodobné, že rodičia nekriticky milovaného syna Milana by boli súdne potrestaní tiež. V tejto súvislosti je vhodné znova si pripomenúť, že Štefan Hozák, brat Jolany Andrášikovej, listom z 15. októbra 2002 upozornil Krajskú prokuratúru v Nitre na anonymné listy a udania, ktoré podľa jeho názoru produkovali jeho sestra s manželom Michalom Andrášikom. „Ja som sa o anonymoch dozvedel preto, lebo otec i matka Ing. Andrášika chceli v anonymoch pokračovať a otec ma žiadal, aby som im požičal písací stroj, pretože svoj už používať nemôžu. Na tieto účely som stroj odmietol požičať," napísal prokuratúre pán Hozák.

Po preskúmaní korešpondenčnej tvorby manželov Andrášikovcov musí aj najväčší skeptik pripustiť dve veci. Michal Andrášik nebol žiaden radový komunista, ale militantný boľševik s bohatou zbierkou pomerne vysokých stranníckych funkcií. To by vlastne nebol žiaden problém, keby nás jeho syn a médiá neklamali tvrdením, že bol obyčajným radovým pešiakom, ktorý nemal žiaden politický vplyv. Horšie však je, že obaja rodičia odsúdeného vraha Milana Andrášika svojmu synovi pomáhali neprijateľným spôsobom, porušovali pri tom zákony, ubližovali iným len preto, že si plnili svoje služobné povinnosti pri dokumentovaní trestnej činnosti ich potomka, a bez začervenania prekrúcali fakty a ohýbali pravdu obzvlášť nepekným spôsobom. Každý milujúci rodič pomáha svojmu dieťaťu, aj keď sa stane vrahom. Avšak to, čo robili Jolana a Michal Andrášikovci, už nebola prirodzená rodičovská pomoc, ale forma morálneho spolupáchateľstva.

A veľmi podobného konania sa dopúšťali aj viacerí novinári zvučných mien. Medzi nimi napríklad šéfredaktor magazínu Týždeň Štefan Hríb. Vo svojom časopise 21. februára 2011 napísal článok pod názvom *Sedem životov*. Písal v ňom, že odsúdení v kauze Cervanová úspešne prešli detektorom lži, a z toho vyvodzoval, že „žijeme v štáte, ktorého orgány zničili siedmim ľuďom život, a tie orgány a ten štát sa za to nehanbia". V texte nasledovali obvinenia na všetky strany a akiste nie náhodou sa obsahom podobali listom rodičov Andrášikovcov. Potom si Hríb položil otázku, ako sa dá odsúdeným vrahom, podľa neho nevinným obetiam systému, pomôcť. Nasledovala ďalšia spŕška invektív a po nich tento plytký moralistický gýč:

Ja viem urobiť len totos Vážený pán Milan Andrášik, vážený pán Pavol Beďač, vážený pán Roman Brázda, vážený pán František čerman, vážený pán Stanislav Dúbravický, vážený pán Miloš Kocúr, vážený pán Juraj Lachman, mrzí ma, čo sa vám stalo vinou štátu, ktorého som súčasťou. Prepáčte, že som nekričal viac a prepáčte nám všetkým, že sme boli nevšímaví. Považujte, prosím, detektor a všetky dávne i nedávne príspevky Týždňa o vašej kauze za náš súkromný pokus urobiť váš život aspoň trochu znesiteľnejším.

A ďakujem vám všetkým, že ste ostali občanmi Slovenska. Vďaka vám, „vrahom", je Slovensko lepšou krajinou.

Nevedno, prečo dal Štefan Hríb slovo *vrahov* do úvodzoviek. Veď všetci okrem Lachmana a napokon aj Brázdu (tomu sa po roku 1990 pre údajnú duševnú chorobu podarilo dosiahnuť beztrestnosť) majú oficiálne na papieri s okrúhlou pečiatkou, že vrahmi sú, a ani veľmi surrealistická fantázia nedovoľuje predstaviť si, že by vďaka nim mohlo byť Slovensko lepšou krajinou.

Ak niekto siedmim chránencom Štefana Hríba zničil život, nebol to Štát, ale boli to páni Andrášik, Beďač, Brázda, Čerman, Dúbravický, Kocúr a Lachman sami. Predovšetkým však zobrali život Ľudmile Cervanovej. Zničili život rodičom Ľudmily Cervanovej a jej sestre. Zničili život Viere Zimákovej, ktorú vyhrážkami a nátlakom dohnali k lžiam na súde, a tie ju zase priviedli až do väzenia. Zničili život svojim manželkám a deťom, pretože si zakladali rodiny aj napriek tomu, že vedeli, že za svoje zločiny raz budú musieť niesť následky. A taktiež znepríjemňovali život policajtom, prokurátorom a sudcom, ktorí nerobili nič iné, iba vykonávali svoje zákonné povinnosti.

Začo teda ďakoval Štefan Hríb odsúdeným vrahom? Za túto spúšť, ktorú po sebe zanechali alebo za to, že sa dodnes neospravedlnili príbuzným Ľudmily Cervanovej? Jediné, čo môže šéfredaktora Týždňa zbaviť zodpovednosti za morálne spolupáchateľstvo, je nevedomosť a neznalosť komplexnosti prípadu, ku ktorému sa vyjadruje. Nemôže ho však zbaviť zodpovednosti za škody, ktoré napáchal. Či vedome alebo nevedome predostieral verejnosti lži. Vrahov vykresľoval ako mučeníkov a utrpenie skutočnej obete surového zločinu ignoroval. A spolu s ďalšími publicistami pomáhal vrahom ovplyvňovať verejnú mienku a vytvárať tým predpoklady, aby napokon unikli spravodlivému trestu.

Prípad Ľudmily Cervanovej sa ani zďaleka nekončí. Jeho pokračovanie a definitívne rozuzlenie sú ešte veľmi ďaleko. Na opis týchto udalostí budeme potrebovať ďalšiu knihu. Druhý diel *Kauzy Cervanová.*

9. -10. júl 1976: študentka Lekárskej fakulty Univerzity Komenského Ľudmila Cervanová bola unesená, znásilnená a zavraždená

12. júl 1976: rodičia Ľ. Cervanovej ohlásili jej nezvestnosť

14. júl 1976: v rieke Čierna Voda v obci Kráľová pri Senci bolo objavené telo Ľ. Cervanovej s rukami zviazanými za chrbtom; vyšetrovateľ Správy Zboru národnej bezpečnosti hlavného mesta Bratislavy a Západoslovenského kraja začal trestné stíhanie pre trestný čin vraždy

22. september 1976: Ján Hrmo bol obvinený z trestného činu vraždy Ľ. Cervanovej

31. marec 1977: trestné stíhanie Jána Hrma bolo zastavené a bolo prerušené trestné stíhanie v prípade vraždy Ľ. Cervanovej

15. december 1977: generálmajor Ján Pješčák, námestník federálneho ministra vnútra, zriadil zvláštnu operatívnu skupinu a poveril ju vyšetrovaním únosu a vraždy Ľ. Cervanovej; za vedúceho skupiny vymenoval podplukovníka Eduarda Pálku z Kriminalistického ústavu Verejnej bezpečnosti v Prahe

21. - 23. jún 1978: boli zadržaní Milan Andrášik, František Čerman a Nadežda Beňová pre podozrenie z neoznámenia trestného činu vraždy Ľ. Cervanovej

1978 - 1980: prebiehajú kriminalistické a spravodajské akcie Kamera a Uzol, na základe ktorých Pálkova skupina stotožnila vrahov Ľ. Cervanovej

25. apríl 1980: podplukovník Eduard Pálka podal návrh na realizáciu prípadu únosu a vraždy Ľudmily Cervanovej

5. marec 1981: podplukovník Eduard Pálka napísal sťažnosť federálnemu ministrovi vnútra jaromírovi Obzinovi na nečinnosť slovenských vyšetrovacích orgánov

15. máj 1981: na krajskej správe v Bratislave vznikol plán realizácie v trestnej veci vraždy Ľ. Cervanovej

15. jún 1981: vyšetrovateľ vydal uznesenie o pokračovaní trestného stíhania vo veci vraždy Ľ. Cervanovej

15. -17. jún 1981: boli zadržaní a obvinení Miloš Kocúr, Roman Brázda, Fran-tišek Čerman a Milan Andrášik

6.1 8. júl 1981: bol zadržaný a obvinený Juraj Lachman

14.115. júl 1981: bol zadržaný a obvinený Pavol Beďač

23. júl 1981: bol zadržaný a obvinený Stanislav Dúbravický

22. január 1982: vyšetrovateľ Správy Zboru národnej bezpečnosti hlavného mesta Bratislavy a Západoslovenského kraja spracoval návrh na podanie obžaloby

1. marec 1982: krajský prokurátor v Bratislave podal na Krajský súd v Bratislave obžalobu proti siedmim páchateľom

22. september 1982: krajský súd pod spisovou značkou 1T6/82 vyhlásil odsudzujúci rozsudok

25. apríl 1983: Najvyšší súd Slovenskej socialistickej republiky uznesením pod spisovou značkou lTol7/83 zamietol odvolania obžalovaných i prokurátora a nariadil výkon trestu odňatia slobody:

Miloš Kocúr 24 rokov

Milan Andrášik 22 rokov

Roman Brázda 20 rokov

Stanislav Dúbravický 18 rokov

František Čerman 12 rokov

Pavol Beďač 8 rokov

Juraj Lachman 4 roky

3. máj 1983: odsúdení boli eskortovaní na výkon trestu do Leopoldova a Želiezoviec

4. október 1984: Juraj Lachman bol podmienečne prepustený na slobodu

1985 i 1987: krajský a najvyšší súd zamietli návrhy na obnovu konania, ktoré si podali odsúdení Roman Brázda, Stanislav Dúbravický, František Čerman a Pavol Beďač, ako aj návrh na prerušenie výkonu trestu odsúdeného Milana Andrášika

PRÍLOHY NA DVD

- Titulná strana VII. zväzku vyšetrovacieho spisu
- Fotografia Ľ. Cervanovej vo vyšetrovacom spise
- Písomné poznámky R. Brázdu
- Žiadosť R. Brázdu o vypočutie z 19.7.1981
- Písomné poznámky obvineného R. Brázdu
- Žiadosť R. Brázdu o rozhovor s prokurátorom Valašíkom z 22.10.1981
- Dôležité časti z výsluchu M. Kocúra zo 16. a 18.6.1981
- M. Kocúr označil na fotografii miesto únosu Ľ. Cervanovej
- M. Kocúr označil na fotografii stôl, pri ktorom sedeli v UNIC-u
- Zápisnica o výsluchu M. Kocúra pred prokurátorom z 18.6.1981
- Prepis zvukového záznamu priznania M. Kocúra z 18.6.1981
- Úradný záznam o vyrozumení obhajcu M. Kocúra z 18.6.1981
- Písomné poznámky M. Kocúra
- Úradný záznam o zadržaní Kocúrovho motáku z 29.10.1981
- Opis zadržaného Kocúrovho motáku z 29.10.1981
- Originál zadržaného Kocúrovho motáku z 29.10.1981
- M. Andrášik: Nákres prízemia domu na Varínskej z 24.6.1981
- Zápisnica o výsluchu M. Andrášika z 27.8.1981 (čiastočné priznanie]
- Písomné poznámky M. Andrášika
- M. Andrášik: Nákres prízemia domu na Varínskej (súčasť čiastočného priz
- M. Andrášik: Nákres jazierka a jeho prepojenia s Čiernou Vodou (súčasť čiastočného priznania]
- Písomné poznámky M. Andrášika
- Zápisnica o výsluchu M. Andrášika ako svedka z 15.6.1981
- J. Lachman: Nákres prízemia domu na Varínskej z 9.7.1981
- Originál zadržaného Lachmanovho motáku, adresovaného M. Kocúrovi (apel na priznanie]
- Originál ďalšieho zadržaného Lachmanovho motáku
- Písomné poznámky F. Čermana (odkaz na príslušníka ŠtB mjr. Hronca]
- Úradný záznam z 22.9.1981 o zadržaní Čermanových motákov z 17.9.1981

- Originál zadržaného Čermanovho motáku z 10.9.1981 (návod na krivú výpoveď M.Čermanovej)
- Prepis zadržaného Čermanovho motáku z 10.9.1981

i Originál zadržaného Čermanovho motáku zo 17.9.1981 (návod na krivú výpoveď P. Kovára)

i Prepis zadržaného Čermanovho motáku zo 17.9.1981

- Zápisnica o výsluchu F. Čermana k zadržaným motákom z 13.11.1981

i Fotoalbum vzorov vecí Ľ. Cervanovej, ktoré neboli nájdené

- Fotoalbum vecí Ľ. Cervanovej, ktoré boli nájdené
- Fotoalbum mužov, ktorí mali byť na diskotéke v UNIC-u 9.7.1976
- Fotoalbum žien, ktoré mali byť na diskotéke v UNIC-u 9.7.1976
- E. Hlaváčová: Nákres tváre muža z 20.7.1976, ktorý sa počas diskotéky bavil s Ľ. Cervanovou (neskôr identifikovaný ako I. Urbánek)

| N. Beňová 15.6.1981 označila stôl, pri ktorom sedeli obvinení počas diskotéky

š N. Beňová: Nákres postavenia Brázdovho auta na parkovisku pred internátom

i N. Beňová 17.6.1981 označila stôl, pri ktorom počas diskotéky sedeli Čerman, Andrášik, Francúzky, Tokár, Beňová a neznáme dievča z Nitry

- N. Beňová: Nákres osôb vo výťahu š R. Brázda a neznáme dievča z Nitry zo 17.6.1981
- Písomné poznámky N. Beňovej
- P. Okenka: Nákres situácie pri odchode obvinených z diskotéky z 24.6.1981
- Dôležité časti zápisnice o výsluchu V. Vargu z 29.6.1981 (potvrdenie výpovedí z 25. a 26.6.1981)
- Zápisnica o výsluchu V. Zimákovej z 15.6.1981 (usvedčenie obvinených)
- Zápisnica o výsluchu V. Zimákovej zo 16.6.1981 (usvedčenie obvinených)
- Zápisnica o výsluchu V. Zimákovej z 28.8.1981 (odvolanie výpovede)
- Zápisnica o výsluchu V. Zimákovej z 30.8.1981 (potvrdenie predchádzajúcich výpovedí)
- Písomný sľub V. Zimákovej z 30.8.1981, že už nebude meniť výpoveď
- Zápisnica o výsluchu V. Zimákovej zo 6.10.1981 (opätovné odvolanie výpovede)
- Zápisnica o výsluchu V. Zimákovej z 8.10.1981 (opätovné potvrdenie usvedčujúcich výpovedí)

- Zápisnica o výsluchu V. Zimákovej z 29.10.1981 (opätovné potvrdenie usvedčujúcich výpovedí)

š Zápisnica o výsluchu V. Zimákovej z 12.11.1981 (opätovné potvrdenie usvedčujúcich výpovedí)

- Zápisnica o výsluchu 0. Vozára z 12.11.1981
- List R. Veselého Ľ. Cervanovej zo 7.7.1976, nájdený na smetisku v Kráľovej pri Senci
- Protokol o obhliadke miesta činu zo 14.7.1976
- Protokol o obhliadke mŕtvoly zo 14.7.1976
- Fotodokumentácia z nálezu mŕtvoly zo 14.7.1976 *(zábery môžu vyvolať negatívne pocity;'nevhodné pre maloletých)*
- Fotodokumentácia mŕtvoly Ľ. Cervanovej z 15.7.1976 *(zábery môžu vyvolať negatívne pocity; nevhodné pre maloletých)*
- Nákres miesta nálezu mŕtvoly zo dňa 14.7.1976
- Fotodokumentácia zo 17.7.1976 - veci Ľ. Cervanovej z miesta nálezu v Kráľovej pri Senci
- Fotodokumentácia zo 17.7.1976 z miesta činu pri internáte Ľ. Štúra
- Orientačný pohľad na internát Ľ. Štúra a miesto únosu Ľ. Cervanovej
- Orientačný pohľad na internát Ľ. Štúra a miesto, kde parkoval s vozidlom R. Brázda
- Pohľad na časť obce Králová pri Senci (miesto utopenia, smer toku riečky Čierna voda a miesto nálezu mŕtvoly)
- Jazierko, v ktorom bola utopená Ľ. Cervanová
- Orientačný pohľad na mestskú časť Prievoz s označením domu na Varínskej 16, kde bola znásilnená Ľ. Cervanová
- Zápisnica o previerke výpovede obvineného M. Kocúra na mieste znásilnen Ľ. Cervanovej zo 7.10.1981
- Zápisnica z 12.11.1981 o previerke výpovede V. Zimákovej na mieste znásilnenia Ľ. Cervanovej
- Protokol o rekonštrukcii z 26.11.1981 s R. Brázdom na mieste utopenia Ľ. Cervanovej

š Protokol o rekonštrukcii z 26.11.1981 s M. Kocúrom na mieste utopenia Ľ. Cervanovej

| Zápisnica z 26.11.1981 o previerke výpovede V. Zimákovej na mieste utopenia Ľ. Cervanovej

• Fotodokumentácia z pitvy Ľ. Cervanovej, vykonanej 15.7.1976 *(zábery môžu vyvolať negatívne pocity; nevhodné pre maloletých)*

• Oznámenie o identifikácii mŕtvoly Ľ. Cervanovej z 15.7.1976

| Protokol o obhliadke miesta činu zo 14.7.1976 (odobratie šperkov z mŕtvoly)

• Otec Ľ. Cervanovej identifikoval dcérine šperky -15.7.1976

i Otec Ľ. Cervanovej oznámil nezvestnosť dcéry -12.7.1976

| Časť znaleckého posudku vzoriek z Čiernej vody

• Úradný záznam o počasí v Bratislave 9.7.1976

• J. Lachman vyjadril spokojnosť s výsledkami vyšetrovania 17.12.1981

• Návrh na konečné opatrenie v trestnej veci P. Beďača pre krivé obvinenie z 8.12.1981

• List sestier Cohenových z 1.6.1982

| Originál listu sestier Cohenových z 1.6.1982

• Detail listu Jolany Andrášikovej (matky Milana Andrášika) z 26.4.1982

• List R. Brázdu rodičom a manželke zo 17.3.1982

• Ironické písomné podania R. Brázdu adresované vyšetrovateľom, prokurátorom a sudcom z 12/1982 a 1/1983

• List R. Brázdu manželke z 30.3.1982

• Odsudzujúci rozsudok mjr. K. Tótha za zneužitie právomocí verejného činiteľa z 4.6.1985

• Cestovná taška Ľudmily Cervanovej

• Svedok I. Urbánek: nákres cestovnej tašky Ľ. Cervanovej z 26.6.1981

• Stranícky posudok na otca R. Brázdu z roku 1970

• Stranícky posudok na otca F. Čermana z roku 1970

• Stranícky posudok na M. Bonu (svokra F. Čermana a P. Beďača) z roku 1970

• Stranícky posudok na Michala Andrášika (otca Milana Andrášika) z roku 1969

• Michal Andrášik ako člen previerkovej komisie OV KSS v Nitre v roku 1970

• List matky Ľ. Cervanovej prezidentovi ČSSR G. Husákovi z 30.9.1982

• Návrh šéfa zvláštnej skupiny plk. E. Pálku na realizáciu prípadu Ľ. Cervanovej z 25.4.1980

- List šéfa zvláštnej skupiny plk. E. Pálku ministrovi vnútra ČSSR z 5. 3.198
- Jolana Andrášiková [matka Milana Andrášika) píše Michailovi Gorbačovo apríl 1987
- Úradný záznam OS ZNB Nitra z 10.2.1982 o anonymnom výhražnom liste Ing. J. Urbánkovi a jeho rodine
- Anonymný výhražný list Ing. J. Urbánkovi a jeho rodine z 9.2.1982 a pošto obálka
- List Michala Andrášika Rokovaniu XVII. zjazdu KSČ v Prahe z 23.3.1987
- Dagmar Luprichová s Marcelou Čermanovou - fotodokument zo sledovani v rámci akcie Kamera 1981-1982
- Eva Andrášiková v Bratislave 6.1.1982 - fotodokument zo sledovania v rámci akcie Kamera 1981-1982
- Michal Andrášik a Rudolf Opáth na jarmoku v Štúrove 15.10.1982 - fotodokument zo sledovania v rámci akcie Kamera 1981-1982
- Michal Andrášik na jarmoku v Štúrove 15.10.1982 - fotodokument zo sledovania v rámci akcie Kamera 1981-1982
- Michal Andrášik pred Justičným palácom 10.6.1982 - fotodokument zo sledovania v rámci akcie Kamera 1981-1982
- Rodinní príslušníci pred Justičným palácom v 1982 - fotodokument zo sledovania v rámci akcie Kamera 1981-1982
- Vo veselej nálade pri odchode z Justičného paláca v 1982 - fotodokument zo sledovania v rámci akcie Kamera 1981-1982

1 V. Zimáková - Vozárová s matkou v Nitre 4.7.1981 - fotodokument zo sledovania v rámci akcie Kamera 1981-1982

- V. Zimáková - Vozárová v Nitre 25.6.1981 - fotodokument zo sledovania v rámci akcie Kamera 1981-1982
- Fotografie páchateľov a svedkyne Zimákovej v čase ich zadržania
- Zvukový záznam výpovede M. Kocúra z 18.6.1981 (priznanie)
- Obžaloba krajského prokurátora v Bratislave z 1.3.1982
- Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 22.9.1982
- Uznesenie Najvyššieho súdu SSR z 25.4.1983

PETER TÓTH

KAUZA CERVANOVÁI.

Ako vrahovia klamali verejnosť a vysmievali sa spravodlivosti

Autor textu © Peter Tóth, 2015
Layout a DTP © Adrián Struňák, 2015
Cover design © Grafias, 2015, www.grafias.sk
DVD design © Grafias, 2015, www.grafias.sk

Vydalo Vydavateľstvo Dixit, s. r. o., 2015, www.dixit.sk
Tlač: Neografia, a.s.

ISBN: 978-80-89662-18-0

FS Dargov - Ľudka v kroji

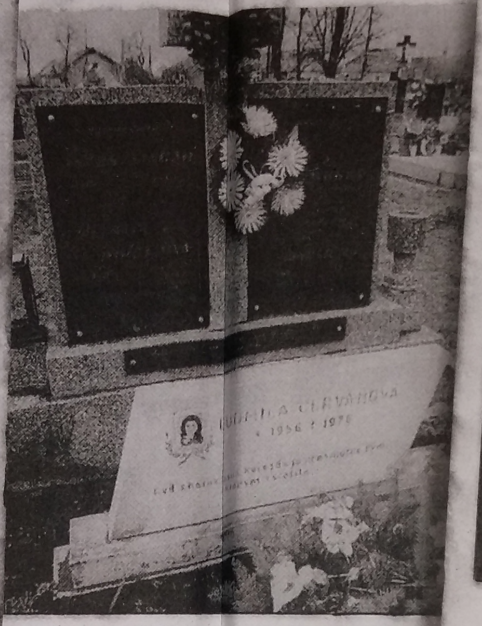

Ľudka s Richardom

Kauza Cervanová je strhujúco
prerozprávaný priebeh vyšetrovania vraždy študentky Ľudmily
Cervanovej. Návod na čítanie je obsiahnutý v podtitule Ako vrahovia
klamali verejnosť a vysmievali sa spravodlivosti. Okrem napätia
podáva zdrvujúcu kritiku mediálnej manipulácie, založenej
na vykreslovani vrahov ako obeti, čím je tento takmer 40 rokov
starý príbeh aktuálny aj dnes.

Autor v spolupráci so sudcom Jurajom Klimentom zhromaždil dosial
nepublikované dokumenty a informácie, odhalujúce šokujúce fakty
o tomto brutálnom zločine.

Bývalý dozorový prokurátor Milan Valašík sa pri čítaní rukopisu
Kauzy Cervanová s velkým prekvapením vyjadril: „Odkial ste to
všetko vyhrabali? *v* roku 1982 som na súde zastupoval obžalobu,
ale to, čo sa vám podarilo odhaliť o intrigách páchatelov,
sú aj pre mňa nové fakty."

Kniha obsahuje DVD s dosial nedostupnými dokumentmi
z vyšetrovania, sledovania vrahov a ich spojencov, fotografiami
Či zvukovým záznamom výpovede jedného z vrahov Ľudmily Cervanovej.

Peter Tóth po debute Krycie meno Bežec
a ďalšom bestselleri Komando *52* prichádza
s treťou knižnou publikáciou Kauza Cervanová.
Jej prvý diel držíte v rukách a je to čítanie,
ktoré si nemôžete nechať ujsť.

ISBN: 978-80-89662-18-0
9 788089 662180